

NR. 10 / AUGUST 2023

ISSN 2810 – 3165

ISSN – L 2734 – 5661

ORIZONTURI DIDACTICE (ONLINE)

ARTICOLE DE SPECIALITATE

Editura Educația Azi

Coordonatori:

- prof. înv. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU (Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, Bacău);
- prof. Maria-Florina BĂRBAT (Grădinița Nr. 42 Sibiu);
- prof. înv. primar Veronica BOLOCA (Școala Gimnazială Clit, loc. Clit - Arbore, jud. Suceava);
- prof. înv. preșcolar Nicoleta CRIȘAN (G. P. N. Suseni, jud. Mureș);
- prof. Emilia-Florentina DIMA (Liceul Tehnologic „Sfânta Ecaterina” Urziceni, jud. Ialomița);
- prof. înv. primar Ruxandra - Cornelia TEODOR (Școala Gimnazială „Miha Dragomir” Brăila);
- prof. înv. primar TRIF Alexandra-Anamaria, (Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” Deva, jud. Hunedoara).

Referenți științifici:

- prof. dr. Mirela DUMITRU-SAVIN (Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța);
- prof. gr. I, expert RED Adriana-Nicoleta ARGATU (Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța).

Colectivul de redacție:

- prof. înv. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU, prof. înv. primar Alina-Roxana VORNICU, prof. înv. preșcolar Lucreția ANDRONESI, prof. înv. primar Ionica ANGHEL, prof. de sprijin/itinerant Janina BULIBAȘA, P.P.I.P Mirela-Crina CIMPOIEȘ, prof. înv. primar Corina IUORAȘ, prof. Anca IRIMIA, prof. înv. primar Laura BAIDOC, prof. Laura ANGHELESCU, pr. prof. Liviu LAZĂR, prof. Alina POPESCU, prof. Maria-Cecilia ILIESCU, prof. Mariana-Oana SANDU, prof. Simona-Gabriela CREȚAN.

Tehnoredactare: prof. înv. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU

2023 © pentru prezenta ediție *Editura Educatia Azi*

Site: <https://edituraeducatiaazi.ro/>

Site revista: <https://noiorizonturididactice.wgz.ro/>

Adresa editurii: Suceava, str. Nicolae Iorga, nr. 14

PREFAȚĂ

Prof. dr. Mirela Dumitru-Savin
Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța

Timpul trece din ce în ce mai repede. Sau, cel puțin, așa mi se pare mie. Aflată printre elevii mei, nu în fața lor, încerc să îi implic în desfășurarea actului instructiv-educativ cât mai mult. De fiecare dată caut soluții viabile pentru clasa la care voi intra, astfel încât lecția mea să nu fie „doar o lecție”, ci să primesc de la ei atenție, preocupare și să se contureze reușitele unui examen viitor, o pasiune sau le stârnesc „situații”. Am descoperit în paginile revistei metode, procedee, modele, tehnici, idei, o cale potrivită pentru a nu simți o stagnare în actul didactic.

Articolele stau sub semnul încercării de a crea un cadru în care munca intelectuală a elevilor, a profesorilor să devină mai eficientă.

Cele două dimensiuni esențiale de manifestare a gândirii critice - socială și pragmatică- pot fi cu succes fructificate în procesul instructiv-educativ. Același lucru îl putem spune și despre crearea de articole. Dacă prima are în centru munca în colaborare, cealaltă creează posibilitatea implicării active a profesorului în activitate prin stârnirea curiozității și prin rezolvarea problemelor.

Accentul cade pe formarea unor cetățeni pentru o societate deschisă, pe dimensiunea social (valoarea muncii în colaborare) și pe factorul pragmatic (gândirea critic se dezvoltă mai bine când pornește din propria curiozitate a elevului). Articolele acestui număr reliefează necesitatea utilizării metodelor specifice gândirii critice în practica didactică.

La cele de mai sus doresc a adăuga faptul că asigurarea calității educației vizează formarea de competențe generale, mai ales a *competenței de comunicare* orală și scrisă. În acest sens, revista recurge la *modelul comunicativ-funcțional*, care presupune *receptarea mesajului scris și exprimarea scrisă*. Studiul limbii și literaturii române este important, pe de o parte, pentru că asigură dobândirea cunoștințelor din sfera celorlalte obiecte de învățământ, iar, pe de altă parte, pentru că însușirea corectă a limbii este o condiție de bază pentru formarea personalității elevilor, a unor deprinderi și abilități necesare pentru integrarea activă în societate. De aceea, abaterile de la normele lexicale și gramaticale, pe care le sesizăm la elevi, constituie obiectul unei serioase preocupări didactice. Influența mass-mediei în formarea unor tipare lingvistice și comportamentale negative reprezintă un serios oponent al rolului pe care școala și l-a asumat în modelarea personalității tinerilor. Astfel, încercăm responsabilizarea tuturor celor care publică articole în a respecta normele actuale ale limbii române.

Lectură plăcută!

JOCUL DIDACTIC MATEMATIC ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

. înv. primar Elena-Loredana Tăbăcaru
Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, jud. Bacău

Învățătorului îi revine sarcina nobilă de a sădi în sufletele elevilor săi cele mai alese sentimente ,de a transmite în mod sistematic primele cunoștințe, de a forma priceperi și deprinderi de muncă ordonată, de a le schița cele dintâi concepții și convingeri științifice despre lume și viață .Jocul didactic este un tip specific de activitate prin care învățătorul consolidează,precizează și chiar verifică cunoștințele elevilor ,le îmbogățește sfera lor de cunoștințe ,pune în valoare și le antrenează capacitățile creatoare ale acestora.Atunci când jocul este utilizat în procesul de învățământ , el dobândește funcții psihopedagogice semnificative ,asigurând participarea activă a elevului la lecții ,sporind interesul de cunoaștere față de conținutul lecțiilor.

Jocul didactic matematic este o activitate de învățare al cărui efort elevii nu-l simt , ci îl doresc.Astfel ,se impune necesitatea ca lecția de matematică să fie completată sau intercalată cu jocuri didactice cu conținut matematic ,uneori chiar concepută sub formă de joc.Un exercițiu sau o problemă poate deveni joc didactic dacă :realizează un scop și o sarcină didactică din punct de vedere matematic,folosește elemente de joc în vederea realizării sarcinii propuse ,folosește un conținut matematic accesibil și atractiv și utilizează reguli de joc ,cunoscute anticipat și respectate de elevi.

Jocul didactic matematic are următoarele componente:scopul didactic,sarcina didactică,elementele de joc,conținutul matematic al jocului,materialul didactic și regulile jocului..Scopul didactic se formulează în legătură cu cerințele programei școlare pentru clasa respectivă ,convertite în finalități funcționale de joc.Formularea temei trebuie să fie clară și să oglindească problemele specifice impuse de realizarea jocului respectiv.Sarcina didactică constituie elementul de bază prin care se transpune la nivelul elevilor,scopul urmărit în activitatea respectivă.Sarcina didactică a jocului matematic vizează în mod concret ceea ce trebuie să facă elevii în cursul jocului pentru a se realiza scopul propus.

În joc ,copilul este un adevărat actor și nu un simplu spectator.El contribuie cu toate forțele lui la îndeplinirea sarcinii jocului ,realizând în felul acesta o învățare autentică.Spre exemplu ,în jocul didactic „Caută vecinii”, scopul didactic este: „Consolidarea deprinderilor de comparare a unor numere”,iar sarcina didactică este :„Să găsească numărul mai mare sau mai mic cu o unitate decât numărul dat”.În jocurile didactice matematice se pot alege cele mai variate elemente de joc :întrecerea individuală sau pe grupe de elevi,cooperarea între participanți ,recompensarea rezultatelor bune sau penalizarea greșelilor comise de cei antrenați în jocurile de rezolvare a exercițiilor sau problemelor ,bazate pe surpriză ,aplauze,cuvântul stimulator,etc.Elementele de joc sunt utilizate în funcție de conținutul jocului și în corelație cu sarcina didactică.Conținutul matematic al jocului didactic trebuie să fie accesibil ,recreativ și atractiv prin forma în care se desfășoară ,prin mijloacele de învățământ utilizate ,prin volumul de cunoștințe la care se apelează

,etc.Materialul didactic trebuie să fie cât mai variat ,cât mai adecvat conținutului jocului ,să slujească cât mai bine scopul urmărit.Ca material didactic se pot folosi :planșe,jetoane,cartonașe,folii,fișe individuale,truse cu figuri geometrice,etc.Regulile de joc transformă exercițiul sau problema de joc,activizând întregul colectiv de elevi la rezolvarea sarcinilor didactice.

Spre exemplu , în jocul „Numără mai departe”,regula precizează astfel sarcina elevilor:cel care primește jetonul trebuie să numere mai departe (adică în ordine crescătoare de la numărul precizat cu ajutorul jetonului).În jocul „Cine urcă mai repede scara?”, regula cere să se completeze (la tablă,pe planșe, pe fișe ,etc) rezultatul exercițiului ,ieșind câștigătoare acea echipă care va reuși să rezolve corect și rapid exercițiile ,adică cea care va ajunge mai repede în vârf,având dreptul să ia și premiul.Jocurile didactice matematice cuprind deci și reguli care desemnează câștigătorului jocului.În același timp jocurile didactice matematice cuprind și unele restricții :elevii care greșesc vor fi scoși din joc sau vor fi penalizați ,depunctați,etc.Structura unitară ,închegată a jocului didactic matematic depinde de felul în care este concretizată sarcina didactică ,de felul în care regulile asigură echilibrul dintre sarcina didactică și elementele de joc.

Pentru ca jocul didactic matematic să dea rezultate optime este necesar să se aibă în vedere următoarele cerințe de bază:pregătirea jocului didactic,organizarea judicioasă a jocului,respectarea momentelor jocului didactic,ritmul și strategia conducerii jocului,stimularea elevilor în vederea participării active la joc ,asigurarea unei atmosfere prielnice de joc și varietatea elementelor de joc.

Iată câteva exemple de jocuri didactice matematice :

De ziua Irinei

Scopul:consolidarea adunării și a scăderii în centrul 0-10,relaționarea cu ceilalți într-o situație dată;manifestarea spiritului de inițiativă ;evitarea conflictelor.

Sarcina didactică: să efectueze operații de adunare și scădere în centrul 0-10.

Elemente de joc:recompensa(jucării de pluș sau cărți).

Reguli de joc:1.Fiecare pereche trebuie să realizeze în mod spontan un dialog;

2.Dialogul are ca subiect ziua onomastică a unei fete ;

3.Dialogul are conținut matematic;

4.Fiecare participant va primi o jucărie sau o carte ,dacă a respectat regulile.

Desfășurare:Clasa este împărțită în trei grupe .Fiecare grupă desemnează câte doi elevi care vor participa la joc Se anunță titlul jocului și sarcina didactică și se precizează regulile.

Învățătoarea le oferă elevilor un exemplu:

Elena:-Bună ziua,Irina!La mulți ani!

Irina:-Bine ai venit ,Elena!Mulțumesc pentru flori !Mai am încă șase garoafe.

Elena:-Deci ,cu ale mele vei avea acum nouă.

Irina:-Vino să-ți arăt cadourile .Am primit multe jucării: un iepuraș,o maimuțică,doi pisoi și o ursoaică cu trei ursuleți.

Elena:-Opt jucării?Ce fericită trebuie să fii !Ce ai mai primit?

Irina:-O carte cu povești,două cărți de colorat ,o carte cu poezii ,deci am patru cărți .

Elena:-Când le vei deschide, îți vei aminti de această frumoasă zi.

Liderii vor veni în fața clasei și vor purta un dialog despre ce a primit Irina de ziua ei,folosind numere și operații cu numere învățate.După ce vor participa trei perechi ,se va opri jocul ,se vor face aprecieri individuale și se va stabili cel mai interesant dialog.Elevii din grupa câștigătoare vor fi recompensați.

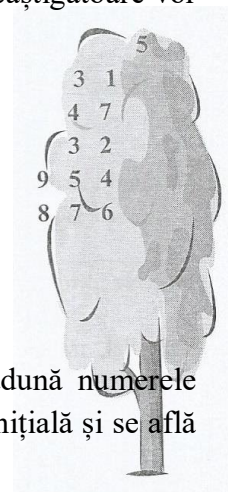
Câți ani are plopul?

Scopul jocului:consolidarea deprinderilor de calcul mintal 0-1000.

Sarcina didactică:efectuarea operațiilor date pentru a afla vârsta plopului.

Material didactic:fișe de lucru.

Regula jocului:Se cere elevilor să urmărească cu atenție desenul după care se adună numerele ,rezultatul se înmulțește cu cinci ,se împarte la trei ,din acest număr se scade suma inițială și se află vârsta plopului.

Istețul

Scopul jocului:formarea deprinderilor de adunare și scădere a numerelor naturale de la 0-10 și dezvoltarea gândirii și a raționamentului matematic.

Sarcina didactică:adunarea și scăderea numerelor naturale de la 0 la 10.

Regula jocului:Învățătorul cere elevilor să urmărească cu atenție desenul și să efectueze corect adunările și scăderile din interior ,iar rezultatele se vor trece în pătrățele libere.

Prin folosirea jocurilor didactice matematice se realizează importante sarcini formative ale procesului de învățământ.

Bibliografie:

- 1..Jocul didactic în desfășurarea lecției de matematică la ciclul primar,Ovidiu Bălan, Daniela –Elena Nica, editura Rovimed Publishers,2012
- 2.Jocuri didactice,ghicitori,rebusuri și poezii matematice,Camelia Romanescu, editura Rovimed Publishers,2019
- 3.Metode active-participative folosite în predarea matematicii la ciclul primar, Florentina Vișoiu, editura Rovimed Publishers,2013.

DESPRE LECTURĂ

Prof. dr. Mirela DUMITRU-SAVIN
Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța

Lectura reprezintă o modalitate de comunicare a autorului cu cititorii, fiind principala formă în care se organizează receptarea unei opere literare. Există două accepții majore ale conceptului de lectură: una restrânsă la comunicarea scriptică, iar cea de-a doua extinsă la orice tip de comunicare.

În primul sens, prin lectură se înțelege „*ansamblul activităților perceptive și cognitive vizând identificarea și comprehensiunea mesajelor transmise scriptic*” (Cornea, 1998: p. 14). Cel de-al doilea sens al termenului se referă la identificarea mesajelor transmise cu ajutorul altor sisteme semnificante decât grafismul.

Din punct de vedere etimologic, la originea cuvântului „lectură” se află rădăcina indo-europeană „leg”, cu sensul de *împreunare, reunire*; în limbile moderne, termenul vine din latinescul târziu „lectura”, derivat din „lectum”, trecut în franceză sub forma „lecture”.

Având în vedere cele două sensuri, menționăm ideea conform căreia clasificarea lecturii în funcție de criterii caracterizate global prin eterogenitate se diferențiază astfel: în funcție de natura textului; în funcție de gradul de codificare; în funcție de cititorul angajat în actul lecturii, care să dea un sens textului, spre a obține o reprezentare. De asemenea, criteriile după care se departajează tipurile de lectură vizează: factorii subiectivi; scopul lecturii; factorii obiectivi, determinați de natura textului (fiecărui tip de text i se cere aplicată o anumită tehnică de lectură); eșantionul căruia îi este adresată o anumită categorie de cărți, destinatarul.

Aceste criterii contribuie la departajarea unor tipuri precum *lectura metodică*, având ca finalitate însușirea în profunzime a cunoștințelor, sau *lectura selectivă*, focalizată spre anumite fragmente de text, spre idei reprezentative.

Principalele forme de lectură determinate de factorii subiectivi sunt: lectura pasivă este înregistrarea mecanică, neparticipativă a datelor unui text, ceea ce conduce la un randament nesemnificativ, procesul de percepere și cel de reprezentare sunt neîmplinite, iar participarea afectivă este inconsistentă; lectura activă este bine motivată și se bazează pe declanșarea unor procese psihice ca atenția, reprezentarea, memoria. Se recurge, adesea, la reluări ale anumitor paragrafe cu scopul clarificării unor concepte, la utilizarea unor instrumente precum dicționarul sau alte lucrări de referință din domeniul respectiv. Este o lectură participativă, conștientă, cu un lector activ, orientat, capabil să asimileze.; lectura informațională este o formă rapidă a lecturii orientată spre a identifica pasaje și idei importante.; lectura cursivă (lectura liniară) cuprinde integral textul printr-o parcurgere pe diagonală cu scopul de a reține noțiunile esențiale. „*Inconvenientul acestui tip de lectură este că îl reduce pe cititor la pasivitate și îl dezangajează*” (Cornea, 1998: p. 119).; lectura aprofundată este folosită pentru studiu, se bazează pe o parcurgere lentă, urmărind desprinderea esențialului din fiecare fragment. Este considerată o lectură serioasă, receptivă, constând în „*executarea integrală a cursului textual, însă cu sulețe, variind considerabil viteza, cu reveniri ocazionale, explorând atent locurile strategice pentru a înregistra complet și exact, cu o maximă acuratețe, ceea ce comunică textul*” (Cornea, 1998: p. 120).; lectura selectivă presupune o selecție făcută de către lector într-o multitudine de apariții tipografice. Acest tip de lectură presupune cunoștințe prealabil dobândite în acel domeniu.

Principalele forme de lectură determinate de factori obiectivi sunt: după obiectul lecturii, în funcție de lector și în funcție de scopul lecturii. Astfel, după obiectul lecturii identificăm: lectura operelor literare (lectura prozei; lectura poeziei; lectura dramaturgiei), lectura textelor de critică literară și lectura textelor științifice, lectura publicisticii (a ziarelor; a revistelor). În funcție de lector, avem: lectura copiilor; lectura adolescenților; lectura vârstelor mature. În funcție de scopul lecturii, vorbim despre: studiul; lectura de loisir.

Din elementele de mai sus rezultă faptul că lectura este o formă de comunicare. Ea implică un emițător (scriitorul), un canal de comunicare (cartea), un cod (limbaj comun pe care cei doi îl înțeleg), un mesaj (cel transmis de scriitor) și un receptor (citorul). Nu se poate vorbi de comunicare în afara celor doi, emițător și receptor, prin urmare, nu se poate vorbi despre lectură și „scriitură” în afara celui care scrie și a celui care citește. În acest sens, autorul cărții este cel care codifică și transmite un mesaj, iar lectorul este cel care primește și decodifică mesajul. Mesajul operelor literare este cel mai greu de descifrat deoarece limbajul folosit pentru a comunica diferă de stilul folosit în comunicarea uzuală. Autorii scrierilor literare folosesc expresii simbolice sau epitete care diferă de la un gen literar la altul și sunt specifice fiecărui curent literar. Spre deosebire de scrierile științifice, religioase sau filosofice, care se adresează unui public avizat, creațiile literare sunt destinate unei categorii largi de cititori. *„Lectura operei literare are ca note distincte accesibilitatea și atractivitatea, deoarece procesul de comprehensiune este de multe ori determinat de natura textului.”* (Sârghe, 2002: p. 120). Caz particular al lecturii literare, lectura poeziei presupune o abordare aparte. În general, poezia se lecturează pe îndelete pentru a înțelege cugetarea cuprinsă în versuri sau pentru a pătrunde farmecul descrierilor făcute de poet. Lectura poeziei presupune respectarea semnelor de punctuație într-o parcurgere lentă care să evidențieze bogăția sensurilor și armonia versurilor. O frază poetică este armonioasă și prin sonoritatea cuvintelor, prin vigoarea ritmului, de aceea textul poetic se transformă în timpul lecturii, într-un tablou muzical și armonios. Creațiile dramatice și lectura acestora reprezintă un alt tip de lectură, autorii dramatice putând fi citați, dar și ascultați. Lectura unei piese permite pătrunderea sensurilor și semnificației textului, fără influența spectacolului și jocul actorilor. Lectura și reluarea operei permit aprecierea corectă a stilului, compoziției, alcătuirea liric-metaforică a frazelor și formarea propriilor impresii.

Apoi, în evoluția lecturii s-a remarcat o primă revoluție în momentul trecerii de la comunicarea orală, la adoptarea lecturii vizuale. După apariția tiparului, se distinge o a doua revoluție în momentul în care are loc o creștere masivă a numărului știutorilor de carte, când se trece de la lectura concentrată pe un număr foarte mic al populației și al scrierilor, în majoritate religioase, la o producție tipografică crescută cu 300-400%. În practica lecturii contemporane, apare un alt moment decisiv odată cu trecerea de la suportul hârtie, la suportul electronic. În acest nou tip de lectură, cititorul descifrează semnele, le atribuie sensul ținând cont de context și își reajustează continuu comprehensiunea în funcție de conținutul semantic deja memorat, în mod identic cu situația lecturii pe suport hartie. Spre deosebire de lectura tradițională, legătura cu textul nu se mai realizează în mod direct, ci prin intermediul unui „software” care înlocuiește prezența fizică a cărții cu o copie fidelă. Dispare automat aura textului tipărit, integritatea materială, deoarece, pe ecranul computerului, un text vechi de secole și un articol de ziar se prezintă la fel. Depășind riscul reproducerii nelimitate care diminuează importanța originalului, avantajele lecturii electronice sunt, totuși, semnificative. Este înlăturată orice limitare de spațiu, cititorul având acces, prin intermediul internetului la toate bibliotecile și centrele de documentare din lume, poate fi citit și interpretat orice text din multitudinea celor aflate în site-uri. Lectura electronică presupune o participare intensivă și,

uneori, mai responsabilă decât lectura tradițională, impune o atenție vigilentă, o mobilizare a tuturor forțelor cognitive. Lectura devine un exercițiu flexibil, creator și stimulat. Un alt mare avantaj al lecturii electronice îl constituie posibilitatea suprapunerii textului cu imagini și sunete, ceea ce permite producerea de hipertexte. Un e-book este o versiune electronică a unei cărți tradiționale imprimată pe hartie. Cartea în format electronic poate fi citită atât pe computerul personal, cât și cu ajutorul unui e-reader, adică un aparat de dimensiunile unei cărți obișnuite, folosit doar pentru lectură. Unul dintre cele mai invocate argumente pro e-book este acela că stochează o cantitate mare de informație. De exemplu, un dispozitiv e-reader poate avea o memorie de câțiva GB (gigabyte), ceea ce permite stocarea unui număr mare de cărți sau articole (în diferite formate) care pot fi transportate mult mai ușor. Nu trebuie să se renunțe la niciuna dintre cele două tipuri de cărți. Amandouă își au rostul lor și amândouă servesc cel mai bine unor necesități particulare. Poate, cu trecerea timpului, se va ajunge la alte canale de transmitere a cuvântului scris, la alte forme de expresie ce vor avea avantaje și dezavantaje. Dar un lucru e sigur, cartea își are locul asigurat în istoria relațiilor umane.

În concluzie, în cadrul comunicării scrise, receptarea complexă a textului, lectura, spre deosebire de simpla citire ca decodare a grafemelor, este o temă psiholingvistică, fiind o treaptă superioară „citirii”, deoarece implică înțelegerea interpretativă a textului pe parcursul câtorva etape. Lectura este discutată în funcție de finalitățile ei, de vârsta la care se învață ori se realizează, de nivelurile de complexitate pe care le poate atinge.

Lectură plăcută!

GESTIONAREA SITUAȚIILOR STRESANTE DIN CLASĂ

Prof. înv. primar Alina-Cecilia PINTILIE
Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, jud. Bacău

„În lumea în care trăim, tentația spre perfecțiune este întâlnită la tot pasul: reclamele la televizor, cărțile de dezvoltare personală, școala, toate trimit spre „mai bun”, „cel mai bun”, „perfect”. Nu este de mirare că și copiii care cresc în această cultură a perfecțiunii ajung să fie anxioși, depresivi, stresați.”

ION-OVIDIU PÂNIȘOARĂ

(Profesor universitar dr., conducător de doctorat în Științele educației, Director al Departamentului de Formare a Profesorilor, Universitatea din București)

În societatea actuală, profesorul are dificila, dar nobila misiune, de a ajuta copiii să depășească obstacole de tot felul, ținând cont de faptul că părinții sunt din ce în ce mai preocupați de grija zilei de astăzi și de mâine, iar copiii se simt tot mai singuri. De aceea, cadrele didactice trebuie să gestioneze cu tact orice situație ivită în clasă, acceptând că stresul face parte din viața cotidiană a lor și a elevilor acestora.

Copiii pot fi învățați să recunoască semnalele transmise de corp atunci când sunt stresați. Dintre posibilele semne, amintim:

- stare de încordare;
- lipsa concentrării suficiente pe o sarcină;
- teamă în legătură cu o situație, un eveniment;
- nod în gât, dureri de stomac etc.

Zig Ziglar, autor american de literatură motivațională, afirma, la un moment dat, că: *„îngrijorarea este ca un balansoar: necesită multă energie și nu te duce nicăieri”*. Astfel, copiii pot fi învățați să „coboare din balansoar” și să pășească pe drumul dezvoltării personale, ocolind cu încredere obstacolele prin diverse metode. Sfaturi utile:

1. Respiră adânc de trei ori și numără până la 10!
2. Când ești furios, fă câțiva pași înapoi și ia o pauză!
3. Când ești supărat, fă o glumă!
4. Plimbă-te!
5. Când ești obosit, renunță la activitățile care pot fi amânate!
6. Cere ajutor de la părinți, profesori sau alte persoane de încredere!
7. Planifică jocuri cu fratele/sora/părinții!
8. Nu te teme să le spui celor din jur în care ai încredere că ești furios sau stresat!

Același autor american vorbește despre onestitate, disciplină și asumarea responsabilităților ca principii valoroase de educare a copiilor.

Pentru că *„nicio ființă omenească nu poate face totul pentru toată lumea”* (**Zig Ziglar**), copiii trebuie să învețe să își asume responsabilități, nu să găsească vinovați atunci când ceva îi nemulțumește. De asemenea, autorul vorbește despre gândirea pozitivă care îi poate ajuta pe oameni să fie eficienți în activități.

Bibliografie:

1. https://www.libris.ro/pdf?_pid=11040783&for=Putem+creste+copii+buni+intro+lume+negativa%21+-+Zig+Ziglar
2. <https://performante.ro/ne-invatam-copiii-sa-fie-fericiti>

JURNALUL REFLEXIV

Prof. înv. primar Alina-Roxana VORNICU
Școala Gimnazială Glodeni Gândului

Jurnalul reflexiv se înscrie în rândul metodelor alternative de evaluare a activității cadrului didactic și cuprinde însemnările acestuia asupra aspectelor realizate în procesul de predare-învățare-evaluare. Este o “excelentă strategie de evaluare pentru dezvoltarea abilităților metacognitive”, constând în reflectarea cadrului didactic asupra propriului proces de predare, reflectare centrată pe câteva aspecte: informațiile însușite sau competențe formate, procesele mentale dezvoltate, sentimentele și atitudinilor experimentate (trăite) de către elevi. Reflecția cadrului didactic asupra acestor aspecte poate îmbunătăți procesele viitoare de predare-învățare viitoare.

Jurnalul reflexiv reprezintă un dialog al cadrului didactic purtat cu sine însuși, din care învață despre propriul stil de predare și despre impactul acestuia asupra învățării și formării elevilor cu stiluri de învățare diferite și, în urma cărora decide modul viitor de a conduce procesul de învățământ în grupul clasei. Avantajele aplicării acestei metode: jurnalul reflexiv este o modalitate reflexivă, deschisă și flexibilă de autoevaluare; cadrul didactic își exprime propriile nemulțumiri, dar și expectațiile, dorințele și satisfacțiile; profesorul cunoaște aspectele care influențează procesul învățării și astfel îl ajută pe elev și își sporește calitatea instruirii. Dezavantajele jurnalului reflexiv țin de elaborarea sa. Pentru a fi eficient, jurnalul reflexiv trebuie completat periodic. Acest lucru solicită disciplină și notarea cu regularitate a aspectelor mai sus menționate, precum și a punctelor de vedere critice. Nu este o muncă ușoară, dar ajută la îmbunătățirea actului didactic și la adaptarea lui la nivelul clasei și a particularităților de vârstă ale elevilor.

Voi prezenta un model de jurnal reflexiv realizat la clasa a II-a, în urma studierii Unității de învățare: *Copilăria, cea mai frumoasă vârstă*, cu următorul conținut: *CHEIELE* de Tudor Arghezi.

1. Modul cum au decurs primele două ore:

- completarea unui rebus pe verticala cărora elevii au descoperit cuvântul cheiele;
- prezentarea informațiilor despre autorul textului și despre volumul Cartea cu jucării-prezentare PowerPoint;
- audiție fragment din Cartea cu jucării <https://www.youtube.com/watch?v=l1irXCEVlqo>
- intuirea imaginii din manual și lecturarea textului în moduri diferite: independent, lectura model, lectura textului în lanț, apoi selectivă, lectura finală, integratoare, a textului;
- receptarea și decodarea textului (Metoda RAI-răspunde-aruncă-întrebă);
- explicarea cuvintelor noi și integrarea acestora în vocabularul activ;
- joc didactic: Găsește cheia pereche. (pe diferite chei sunt scrise întrebările și răspunsurile corespunzătoare conținutului textului); dramatizarea;
- completarea hărții textului, explozia stelară;
- întrebări reflexive (Ce v-a plăcut cel mai mult din textul de astăzi? Ce personaj v-a plăcut cel mai mult și de ce?);
- argumentarea răspunsurilor la întrebările „Este corectă hotărârea familiei?” ; „Cum vi se pare comportamentul copiilor?” „Cum ați proceda dacă ați fi copii?” –Metoda Philips 6/6
- povestea orală a textului;

- dezbateri pe baza întâmplărilor din text (joc didactic Procesul lui Mișu și Baruțu)
- discuții despre învățăturile desprinse din text și găsirea unui alt titlu pentru text
- identificarea sentimentelor și emoțiilor personajelor; raportarea acestora la comportamentul propriu.

2. Ce am intenționat?

Prin diversitatea exercițiilor propuse și prin tratarea diferențiată am intenționat ca elevii să se implice individual/în perechi/pe grupe în procesele de învățare și dezvoltare a competențelor de citire, de realizare a unui dialog despre conținutul textului, de identificare a unor elemente din text și a mesajului textului, de exprimare și argumentare a opiniilor privind personajele și acțiunile lor, de povestire a textului, de completarea unor infografice cu datele din conținut, realizarea creativă a lecturii explicative.

3. Ce am obținut?

Printr-o observare atentă a comportamentului, prin verificarea temelor, și prin trecerea graduală de la simplu la complex, am descoperit că pentru toți elevii am obținut rezultatele scontate (un nivel minim al achizițiilor privind citirea, scrierea corectă, îmbogățirea vocabularului, exprimarea unui punct de vedere, povestirea orală și ordonarea logică a întâmplărilor, extragerea unei învățături), unii excelând și în exerciții complexe. Elevii au fost dornici să răspundă și să-și exerseze cunoștințele, atitudinile și aptitudinile și datorită jocului de colectare a unui număr de chei cât mai mare (cheile oferite corespunzător răspunsurilor date).

4. Ce reacție au avut elevii (pozitive/negative):

Copiii s-au implicat activ în toate activitățile propuse și le-au plăcut în mod deosebit jocurile de argumentare, întrebările reflexive, procesul lui Mișu și Baruțu, jocul de colectare a cheilor pentru evaluarea propriei activități.

5. Ce feedback am oferit elevilor?

În activitatea de evaluare am o preocupare constantă în a aprecia fiecare progres înregistrat de elev, în a-l corecta într-o manieră constructivă și în a-l valorifica. Fac aprecieri generale și individuale privind participarea elevilor la lecție, precum și comportamentului lor pe parcursul orei. Apreciez cu calificativul FB activitatea elevilor.

Urmăresc cu atenție procesul de autoevaluare: pentru fiecare sarcină evaluată corect elevii își acordă câte o cheiță, la finalul orei elevul realizând propria analiză a activității și a implicării în activitate raportând constatările făcute de el la evaluarea desfășurată de mine.

6. Ce aș fi putut face mai bine?

Mi-aș fi dorit să folosesc mai multe aplicații digitale. După finalizarea unității de învățare am găsit resurse digitale pe care aș fi putut să le utilizez pentru maximizarea rezultatului dorit:

https://learningapps.org/watch?v=pq732u9an20&fbclid=IwAR2QoisoK_vrbcYKBiQDpOGXk64wr3uOEiGbAW-v2mriswwOuTY1QzWWXdw

https://create.kahoot.it/share/cheile-dupa-tudor-arghezi/6fb96098-96fd-4a7d-9eaa-b996f14d18ba?fbclid=IwAR27Mloi9qS66Ut6yRMmIf_7xKZiZ63iAB8Fld5CYxjsKwLc6BQWVIZgA3s

7. Ce îmi propun data viitoare?

Îmi propun ca pe viitor să creez mai multe RED-uri adaptate grupului de elevi pe care-l coordonez, folosind aplicațiile Kahoot, learningapp, wordwall.

MIND MAP

Prof. înv. primar Alina-Roxana VORNICU
Școala Gimnazială Glodenii Gândului

Mind map este o reprezentare grafică de idei, sub formă arborescentă, cu „ramuri” radiale, care pornesc de la o temă unică, principală, înscrisă în mijlocul unei pagini albe, oferind la sfârșitul realizării ei o imaginea de ansamblu a aceluși subiect, o schemă multidimensională.

Se începe cu o idee, concept, temă principală în mijlocul paginii. Din acel punct se ramifică rețeaua cu informații, idei, gânduri, emoții, realizându-se o structurare a acestora.

În construirea unei mind map se pot folosi imagini, simboluri, culori, grosimi diferite ale simbolurilor (literare sau grafice), stiluri de scriere diferite, linii, săgeți. Culorile au scopul stimulării vizuale sau a grupării ideilor. Folosirea acestora aduce hărții un surplus de claritate, creativitate și atractivitate.

La aceste ramificații se pot atașa o multitudine de fișiere media, fotografii și/sau filme video. În desenarea unei mind map se pot folosi instrumente fizice (foi albe de diferite mărimi, instrumente de scris/colorat) sau aplicații digitale (mindmeister, mindmaps, etc).

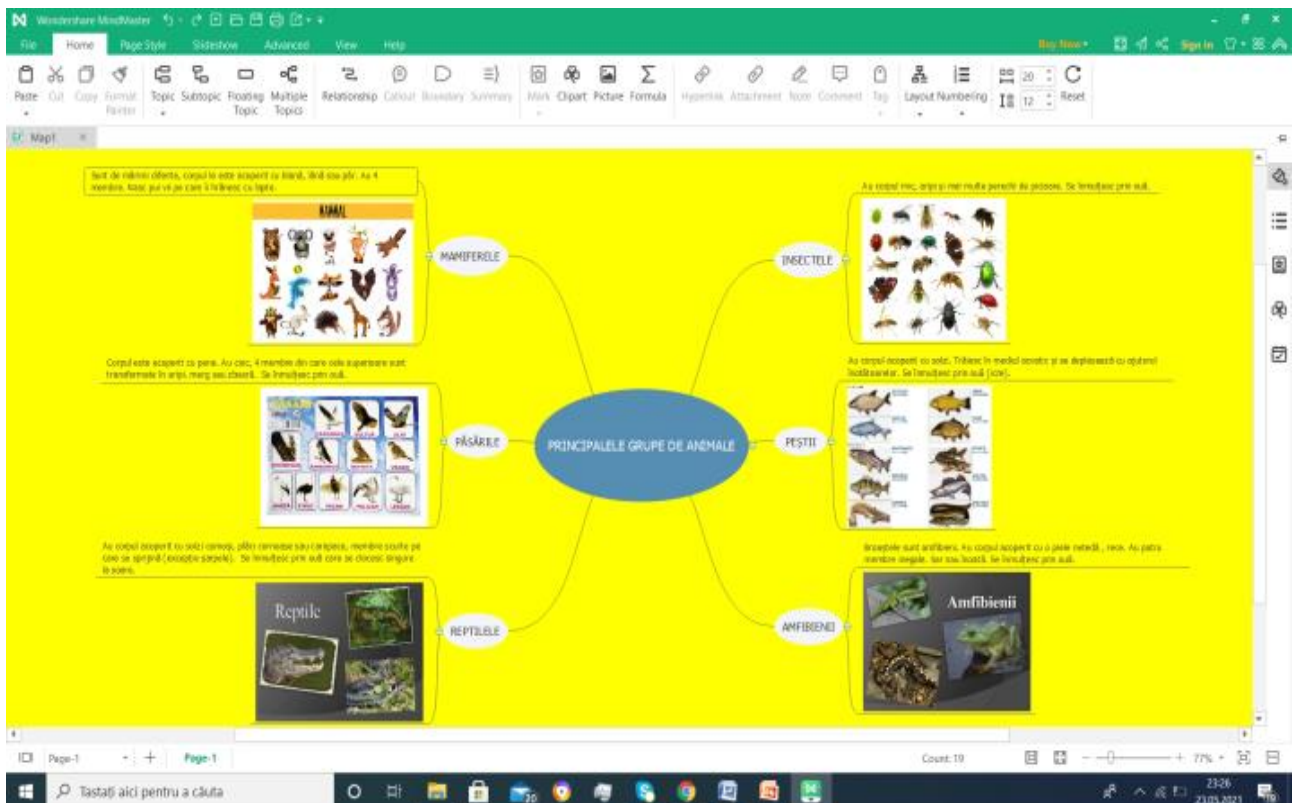
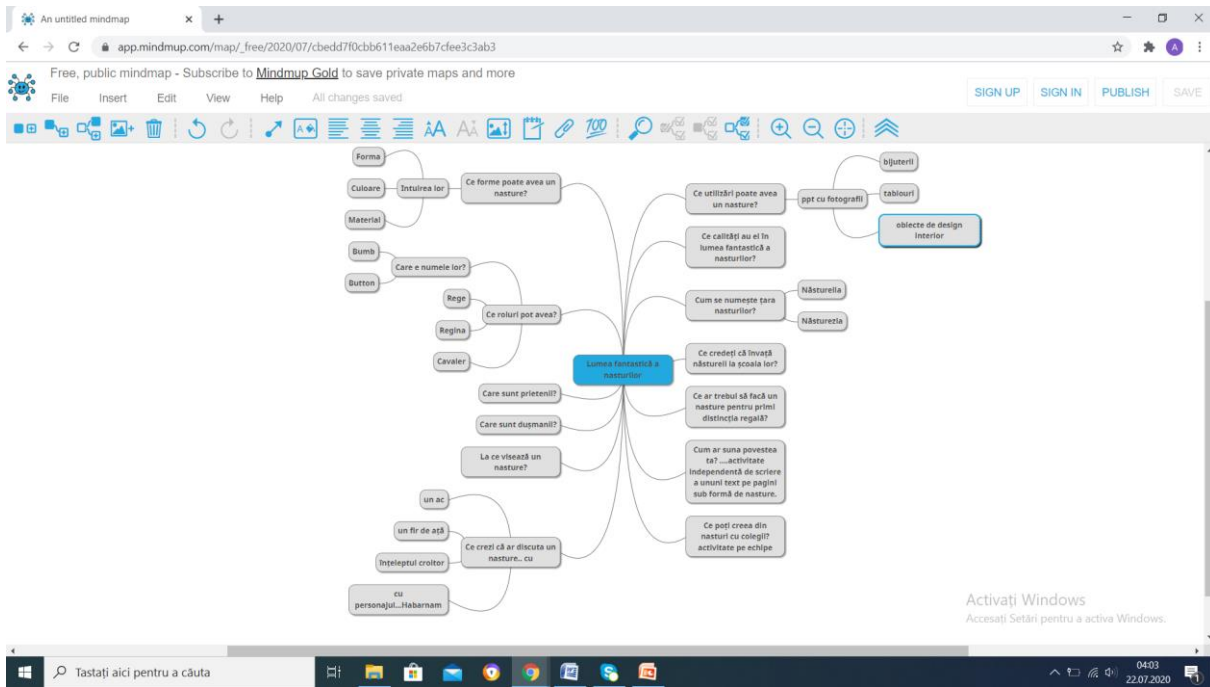
Am folosit acest instrument la clasă în cadrul orelor pentru:

- Analizarea, înțelegerea și sintetizarea ideilor/informațiilor;
- Însușirea unui alt mod de a lua notițe, un mod mai atractiv decât cel liniar și care coincide cu modul de activitate al creierului uman;
- Consolidarea interdisciplinară a informațiilor prezentate din surse și domenii diferite;
- Căutarea unei soluții la o problemă /provocare complexă;
- Prezentarea clară a informațiilor;
- Planificarea unor evenimente, serbări;
- Recapitularea unor informații;
- Crearea de noi idei pe bază celor însușite;
- Crearea de texte literare sau cu conținut științific.
-

Bibliografie:

Buzan, T., and Buzan, B. (1996). *The Mind Map Book: How to Use Radiant Thinking to Maximize Your Brains Untapped Potential*. New York: Plume.

Exemple de bune practici folosite la clasa a IV-a în cadrul orelor de comunicare în limba română (Povestea lui Năsturel- compunere cu titlul dat) și Științe ale naturii (Principalele grupe de animale).

PROIECTUL, METODĂ COMPLEXĂ DE DEZVOLTARE A COMPETENȚELOR CHEIE

Prof. înv. primar Alina-Roxana VORNICU
Școala Gimnazială Glodenii Gândului, jud. Iași

Programa școlară, documentul curricular reglator al procesului de învățământ stabilește oferta educațională a unei anumite discipline de studiu într-o unitate de timp și un parcurs școlar determinat, în concordanță cu prevederile din planul-cadru de învățământ. Actualele *programe școlare* propun abordarea învățării bazată pe competențe, un construct format din cunoștințe (ceea ce trebuie să știe), abilități (ceea ce trebuie să facă) și atitudini (ceea ce trebuie să manifeste elevul). Competențele generale și competențele specifice devin un element organizator central al programelor școlare specifice diferitelor discipline/domenii de studiu. Competențele generale urmăresc formarea celor opt competențe-cheie (competența comunicarea în limba maternă, competența comunicarea în limbă străină, competențe matematice și specifice științelor/tehnologiilor, competențe digitale, competența a învăța să înveți, competențe sociale și civice, competența spirit de inițiativă și antreprenoriat, competența sensibilizare și exprimare culturală). Programele școlare actuale aduc în prim plan învățarea în manieră integrată, tocmai în scopul facilitării transferului cunoștințelor, abilităților și atitudinilor în contexte variate.

Proiectul reprezintă o metodă complexă de predare-învățare-evaluare care necesită timp, materiale și organizare și poate furniza informații bogate privind competențele elevilor. Este o metodă activ-participativă, este un produs al imaginației elevilor, care presupune transferul de cunoștințe, deprinderi, capacități, facilitând abordări interdisciplinare precum și consolidarea abilităților sociale ale elevului. Temele pe baza cărora se realizează proiectele pot fi precizate de către profesor, dar pot fi propuse și de către elevi.

Fiind o activitate centrată pe elev, folosirea metodei devine o oportunitate pentru acesta de a asambla, într-o viziune personală, cunoștințele pe care le are și de a conștientiza răspunsul la întrebările: La ce mă ajută școala? Ce pot face cu ceea ce învăț la școală?

Voi sublinia impactul proiectului în dezvoltarea competențelor-cheie prin prezentarea a unui exemplu de bună practică pe care l-am desfășurat cu elevii clasei a IV-a, pe parcursul unității didactice: *Paștele, sărbătoare la români* în cadrul orelor de comunicare în limba română, matematică și științe ale naturii, comunicare în limba modernă, religie, dezvoltare personală, educație civică, istorie, geografie, educație muzicală, educația plastică, utilizarea calculatorului și a resurselor web și în cadrul parteneriatelor cu profesorii de limbi străine și religie. Activitatea a pornit de la identificarea unor probleme privind cunoașterea, păstrarea și transmiterea nealterată a tradițiilor populare și religioase locale, din țara noastră, dar și din alte țări.

Standardele de performanță/ competențele specifice și competențele derivate au fost detaliate în planificarea unităților de învățare precizate.

Întrebarea esențială a proiectului: Ce rol au tradițiile și credința în viața noastră?

Întrebările de conținut: Care sunt sărbătorile și tradițiile specifice anotimpului de primăvară? Cum se desfășoară în zona voastră obiceiurile de Paște? Cum redactăm un text propriu despre sărbătoarea Paștelui? Ce piese folclorice se interpretează cu ocazia acestei sărbători? Cum

putem valorifica tradițiile locale specifice sărbătorii? Cum se pregătesc oamenii pentru sărbătoare? Ce activități se desfășoară în Postul Paștelui? Ce cântece specifice Paștelui cunoașteți? Cum putem obține ornamente și felicitări corespunzătoare unor forme naturale? Cum le putem valorifica? Pornind de la aceste întrebări, am realizat o evaluare inițială, apoi am stabilit planul de activități precum și modalitățile de evaluare.

Proiectul: Paștele – binecuvântată sărbătoare

1. Comunicare în limba maternă

Activități:

-Conceperea unei mini-reviste/brosuri cu tema *Paștele –binecuvântată sărbătoare*.

2. Comunicare în limbi străine

Activități:

-Stabilirea corespondenței între cuvintele/expresiile din limba română și cuvintele/expresiile corespunzătoare din limba engleză:

ouă rabbit
iepure Happy Easter!
Paște fericit! Eggs

-Intonarea unui cântec în limba engleză specific sărbătorilor.

3. Competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii

Activități:

-Reconstuirea formulei de salut specifică sărbătorilor de Paște, rezolvând operațiile date și ordonând rezultatele în ordine crescătoare.

4. Competența digitală

Activități:

-Realizarea unei felicitări/a unei invitații la serbare/a unui pliant în aplicația Publisher.

5. A învăța să înveți

Activități:

-Realizarea unui interviu pe tema Sărbătoarea Paștelui. Persoanele intervievate sunt în număr de 2: un părinte, un bunic. Identificarea valorilor ce s-au transmis din generație în generație legate de această sărbătoare.

- Realizarea unei lecturi de informare din cărți, documente net, apoi completarea tabelului:

Cum erau sărbătorite Sfintele Paști?	Cum sunt sărbătorite acum?	Cum crezi că vor fi sărbătorite? (previziuni)

6. Competențe sociale și civice

Activitate în grupuri:

-Identificarea în comunitatea noastră a persoanelor (copii sau vârstnici) care au nevoie de un ajutor în perioada Paștelui. Stabilirea nevoii care poate fi împlinită și modul în care putem să intervenim.

7. Spirit de inițiativă și antreprenariat

Activități:

-Valorificarea muncii noastre de la toate disciplinele (pliante, brosure, desene, picturi,

icoane, colaje, prăjituri) în cadrul Târgului de Paști. Folosirea sumelor de bani la împlinirea nevoilor identificate în comunitate.

8. Sensibilizare și exprimare culturală

Activități:

-Realizarea unei serbări cu tema Paștele, sărbătoare binecuvântată.

Bibliografie:

- 1.Neacșu, Ioan-*Metode și tehnici de învățare eficientă*, Polirom, 2015
- 2.Programe școlare în vigoare, MEN

BLOCAJE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ ȘI MODALITĂȚI DE DEPĂȘIRE A ACESTORA

Prof. învă. preșcolar Lucreția ANDRONESI
Grădinița Nr.1 Rodna, jud. Bistrița-Năsăud

Comunicarea este un proces deosebit de important și complex, de care depinde structura reușitelor, miracolelor sau a dezastrelor umane. Indiferent de modul de abordare, comunicarea stă la baza organizării și evoluției sociale, influențând raporturile, pe orizontală și pe verticală între oameni, fiind considerată drept cea mai importantă competență socială cu implicații în manifestarea și dezvoltarea celorlalte.

Comunicarea didactică se referă la transmisia și schimbul de informații dintre educator și elev și invers, la circulația de impresii, trăiri afective, judecăți de valoare, cu scopul de a îmbogăți sfera cunoștințelor, pentru a determina modificări comportamentale.

Profesorul nu trebuie doar să informeze, el trebuie să comunice cu elevii săi. Informațiile sale variază ca amplitudine și profunzime, în funcție de informațiile primite de la elevi. Aceasta face dovada a ceea ce ei așteaptă de la profesorul lor, a ceea ce sunt dornici să afle. Dacă profesorul nu descrie la timp reacțiile elevilor săi și nu-și reglează la timp conduita comunicațională, întreaga activitate educațională poate fi compromisă.

Ori de câte ori scriem sau vorbim, încercând să convingem, să explicăm, să influențăm, să educăm sau să îndeplinim orice alt obiectiv, prin intermediul procesului de comunicare urmărim întotdeauna câteva scopuri principale: să fim receptați, să fim înțeleși, să fim acceptați, să provocăm o reacție.

Atunci când nu reușim să atingem nici unul dintre aceste obiective, înseamnă că ceva în derularea comunicării nu funcționează corespunzător, adică ceva a interferat în transmiterea mesajelor. Orice interferează cu procesul de comunicare poartă denumirea de barieră în calea comunicării. Barierele de comunicare se produc atunci când receptorul mesajului comunicat nu receptează sau interpretează greșit sensul pe care emițătorul a vrut să-l dea. Formarea competențelor comunicative constituie un obiectiv major în cunoașterea realității. Una dintre căile principale de antrenare a comunicării constă în identificarea blocajelor care reduc semnificativ fidelitatea sau eficiența transferului de mesaj.

Barierele în comunicare pot fi de natură fizică: deficiențe verbale, auditive, de amplasament, de durată a activității.

Copilul care are deficiențe de vorbire, pe care nu și le-a corectat până la cinci ani, este mai puțin comunicativ din cauză că stâlcește cuvintele și stârnește amuzamentul celorlalți copii, care cu greu se abțin să nu facă comentarii malițioase. În acest caz este nevoie de foarte multă muncă a educatoarei, atât pentru a corecta deficiența, cât și pentru ai convinge pe copii să nu mai râdă când altul greșește.

Bariere semantice: vocabular sărac, conotații emoționale ale unor cuvinte; trebuie să ținem seama de experiența copilului legată de tema pe care o desfășurăm. Dacă preșcolarul nu are cunoștințe minime legate de tema respectivă, atunci nu va participa activ la

desfășurarea activității pentru că nu va înțelege mare lucru din ceea ce facem și nu vom putea comunica cu el. De aceea, noi trebuie să ne planificăm activitățile în funcție și de experiența de viață a copilului, de trebuințe și necesități.

O altă barieră în comunicare o constituie **emoțiile**. Emoția puternică este răspunzătoare de blocarea aproape completă a comunicării. Pentru a comunica cu un copil emotiv trebuie ca educatoarea să fie atentă, în primul rând, la tonul folosit, copilul să simtă căldură în glas, apropiere față de el, susținere și încurajare. Trebuie să ascultăm copilul ori de câte ori dorește să ne spună ceva, să-l facem să se simtă important, să simtă că suntem alături de el tot timpul, pentru că altfel se va închide în sine și nu vom mai putea comunica. El trebuie încurajat, lăudat, recompensat.

Timiditatea este o altă barieră ce apare. Persoanele timide se pot simți în incapacitate de comunicare și, ca urmare, apar mari rezerve în ceea ce privește stabilirea unei relații sau a unui dialog.

Sarcina educatoarei este de a-l face pe copilul timid să aibă încredere în forțele proprii, să-și spună părerea, să se deschidă. Aceasta o putem face încurajându-l și felicitându-l atunci când răspunde, corectându-i greșelile fără să fie ridiculizat de către colegi, având o atitudine pozitivă față de el, pentru ai trezi interesul pentru ceea ce face.

Lipsa de cunoaștere constituie o altă barieră în comunicarea didactică. Este dificil să comunicăm cu cineva ale cărei cunoștințe asupra unui subiect de discuție sunt mai reduse. Unii copii vin la grădiniță cu un volum mic de cunoștințe, informații, chiar la vârsta de 5-6 ani. De aceea este necesară apropierea copilului de obiectele pe care nu le cunoaște, prin folosirea lor ori înlocuirea acestora cu niște imagini- reper ori cu simboluri (la jocuri didactice, lecturi după imagini, povestiri), trezind astfel interesul copiilor pentru tema respectivă.

Lipsa de interes este una dintre cele mai mari bariere ce trebuie depășite și care duce la blocaj în comunicarea didactică. Educatoarea trebuie să acționeze cu abilitate pentru a direcționa mesajul astfel încât să corespundă intereselor și nevoilor copilului. Este foarte important ce-i spunem copilului (mesajul, informația), dar și folosirea unui material didactic expresiv, adecvat temei și vârstei, atractiv din punct de vedere estetic. Este important modul de organizare a activității, precum și explicarea clară și pe îndelete a temei, deoarece copilul trebuie să înțeleagă sarcinile pe care le are și să dorească să răspundă sau să poarte un dialog cu educatoarea sau cu un coleg din grupă. De exemplu, la o activitate de repovestire, un copil care are un vocabular sărac sau o exprimare greoaie, nu va dori să redea un fragment din poveste, dar la o dramatizare, care se desfășoară pe bază de dialog între personaje, interesul lui va fi mult mai mare. Deci, vom solicita copilul în funcție de interes, dar și de posibilitățile lui intelectuale, încurajându-l pentru a căpăta încredere în forțele lui.

Comunicarea trebuie să fie ca un circuit care se autoreglează permanent. Astfel, profesorul este un rezonator, ca și elevul. Dacă profesorul nu decodifică la timp reacțiile elevilor săi și nu-și reglează la timp conduita comunicațională, întreaga activitate educațională poate fi compromisă.

Cauzele unei comunicări ineficiente sunt determinate de apariția unor blocaje de comunicare între interlocutori. Dintre acestea se pot menționa următoarele:

- Critica sau tendința de a judeca- convingerea unor persoane că cei din jurul lor nu își vor îmbunătăți comportamentul decât dacă sunt criticați este o barieră în

calea unei comunicări eficiente. Evaluarea negativă a celeilalte persoane, a atitudinilor și acțiunilor acesteia (ex., „Tu ești de vină – ești singurul vinovat pentru dezastrul în care te afli”), transformă tonul conversației într-unul negativ, având drept urmare blocarea comunicării.

- Folosirea etichetelor în caracterizarea unei persoane – determină inhibarea interlocutorului și stânjenește comunicarea (ex., „Ce prostie! Vorbești ca o fată!; „Ești naiv că ai făcut...”;etc.)
- Oferirea de soluții- este o altă modalitate de a bloca procesul comunicării fie direct prin oferirea de sfaturi, soluții la problemele celeilalte persoane, sau indirect prin folosirea unor întrebări într-un mod agresiv , autoritar sau cu o notă evaluativă (ex., „Întotdeauna ai fost o fată bună! Nu-i așa că mă vei ajuta la examen?”)
- Recurgerea la ordine- este un mesaj care are ca efecte reacții defensive, rezistență , reacții pasive sau agresive. Această tendință de a da ordine duce la scăderea stimei de sine (ex. „Fă-ți tema imediat! De ce ? Pentru că am spus eu!)
- Folosirea amenințărilor- este o modalitate prin care se transmite mesajul că dacă soluțiile propuse nu sunt puse în practică persoana va suporta consecințele negative. (ex. „Dacă nu faci ce spun eu, atunci...” „Termină imediat, dacă nu...”);etc.)

Pentru a avea o bună comunicare cu copiii, educatoarea trebuie să aibă o vorbire expresivă, gestică corespunzătoare, capacitate de demonstrație logică și argumentație, să folosească un vocabular care să fie pe înțelesul copiilor, să aibă capacitatea de a antrena copiii într-un dialog ori de câte ori este nevoie.

Un cadru didactic este apreciat , respectat , ascultat și iubit chiar, doar dacă știe să realizeze, prin conversație , un climat propice studiului , în cadrul colectivului pe care îl conduce.

O comunicare eficientă presupune identificarea și depășirea blocajelor ce pot interveni în cadrul acesteia la un moment dat, prin asigurarea alternativelor de eficientizare.

Comunicativitatea didactică presupune o bună cunoaștere psihologică a copilului, adaptarea la nivelul de cunoaștere și înțelegere al copilului.

Din cele expuse reiese clar că relația de comunicare la clasă și cooperarea copilului la activitatea didactică depind mai mult de aspectul comunicării educatoarei (modul cum comunică), decât de aspectul pur informațional (ce comunică).

Educatoarea trebuie să aibă o atitudine pozitivă față de toți copiii, să accepte greșelile fără să ridiculizeze sau să permită ridiculizarea, să inițieze și să sensibilizeze individul în raport cu posibilitățile de care dispune, să fie corectă, să fie creativă și inventivă , să felicite , să încurajeze și să-i recompenseze pe copii. Numai așa copilul se deschide sincer către educatoare, devine mai receptiv la dilog, reușește să pună întrebări, ajunge nestingherit la cooperare comunicațională.

Rolul comunicării este acela de a favoriza experiențele de învățare și totodată de a asigura o protecție față de comportamentele de risc, de a preveni stările de afectivitate negativă (timiditate, pierderea stimei de sine etc.).

Marchand (1956) descrie astfel profesorul model: „El (dascălul model) se profilează în fața elevilor ca un exemplu , nu abstract și impersonal , ci concret, direct pentru fiecare elev. El este un exemplu de eroism și curaj pentru copilul pe care îl știe înfricoșat și șovăielnic, un exemplu de modestie pentru cel pe care îl bănuiește lacom;...este un singur și de neînlocuit

exemplu. El poate să adopte această atitudine numai pentru că nutrește față de elevii săi cea mai deplină dragoste, plămădită din abnegație și uitare de sine” .

Bibliografie:

1. Băban, A., “Consiliere educațională “ , Cluj- Napoca, 2003
2. Iacob, L., Comunicarea didactica, în Psihologie școlară (coordonator A. Cosmovici, L., Iacob), Editura Polirom, Iași, 1998
3. Revista Învățământului Preșcolar, Nr.1-2 ,2006
4. Săucan-D. Șt., Specificitatea comunicării didactice în contextul comunicării interumane, în Competanța didactică, Editura ALL Educațional, București, 1999.

APLICAREA METODELOR INTERACTIVE ÎN VEDEREA ASIGURĂRII UNUI ÎNVĂȚĂMÂNT DE CALITATE

Prof. înv. preșcolar Lucreția ANDRONESI
Grădinița Nr.1 Rodna, jud. Bistrița-Năsăud

Vorbind despre necesitatea inovării în domeniul metodologiei didactice și a căutării de noi variante pentru a spori eficiența activității instructiv-educative din școală, prin directă implicare a copilului și mobilizarea efortului său cognitiv, profesorul Ioan Cerghit afirma: “Pedagogia modernă nu caută să impună nici un fel de rețetar rigid, dimpotrivă, consideră că fixitatea metodelor, conservatorismul educatorilor, rutina excesivă, indiferența etc. aduc mari prejudicii efortului actual de ridicare a învățământului pe noi trepte; ea nu se opune în nici un fel inițiativei și originalității individuale sau colective de regândire și reconsiderare în spirit creator a oricăror aspecte care privesc perfecționarea și modernizarea metodologiei învățământului de toate gradele. În fond creația, în materie de metodologie, înseamnă o neconținută căutare, reînnoire și îmbunătățire a condițiilor de muncă în instituțiile școlare.”

Pentru a pleda pentru o noua calitate a învățământului preșcolar, trebuie să plecăm neapărat de la cunoașterea stării de fapt a calității activității din grădiniță și, desigur, măsura în care educatorul însuși este informat și format pentru aceasta, prezentând o importanță deosebită pentru a ști în ce direcție trebuie acționat.

Dimensiunile schimbărilor care se petrec în societatea contemporană reprezintă o provocare serioasă pentru cei a căror sarcină este să-i pregătească pe copii ținând seama de cerințele viitorului. Ne-am confruntat frecvent cu problema de a-i pregăti optim pe copii pentru a reuși într-un viitor pe care nu-l putem prevedea. Volumul enorm de informații face să devină imposibil de crezut că ceea ce învață copilul în școală ar putea fi semnificativ față de ceea ce va trebui ca ei să știe în cursul vieții lor. Am constatat tot mai acut necesitatea ca învățarea să fie de tip inovator, cu un puternic caracter anticipativ și participativ.

Învățarea poate fi definită ca un proces evolutiv, de esență formativ-informativă, constând în dobândirea de către ființa vie, într-o manieră activă, explorativă a experienței proprii de viață și în modificarea selectivă și sistematică a conduitei. Ea urmărește asimilarea unui conținut foarte variat, are în vedere schimbarea comportamentului celui care învață, are un caracter adaptativ la condițiile unui mediu extrem de dinamic și constituie principala modalitate de împlinire umană. Predarea reprezintă una din condițiile esențiale ale învățării. Pentru ca demersul comun al educatoarei și preșcolarilor să fie eficient, este necesară adoptarea unor strategii de acțiune, a unui anumit mod de abordare și rezolvare a sarcinilor concrete de instruire. Se constată că multe cadre didactice rămân legate de principii, modele și strategii specifice sistemului tradițional de învățământ. În plan metodologic, adepții practicii acestui sistem recurg, aproape în exclusivitate, la metode și procedee prin care se urmărește îndeosebi mobilizarea activității gândirii pentru receptarea cunoștințelor transmise.

Astăzi, strategiile de predare urmăresc, folosirea celor mai adecvate metode și procedee de predare, corelate mijloacelor de învățământ moderne, în baza alternării, îmbinării formelor de organizare existente. Urmărind îndeplinirea obiectivelor propuse, educatoarea pentru o

manieră de abordare a activității instructiv-educative, pentru un model de acțiune cu valoare normativă, ce presupune două componente distincte, dar interdependente: o componentă epistemologică și una metodologică. Centrându-se atenția pe problematica strategiilor de predare, ne interesează în mod special cea de-a doua componentă care se referă la metodele, mijloacele și formele de organizare capabile să asigure funcționalitatea celei dintâi.

Concepută ca un scenariu didactic cu structură complexă, strategia didactică prefigurează traseul metodic cel mai eficient care urmează să fie parcurs în abordarea unei înlănțuiri de situații concrete de predare și învățare. Strategia trebuie gândită astfel încât să ducă la eliminarea hazardului, să prevină erorile și riscurile nedorite.

Metodele interactive de grup acționează asupra modului de gândire și de manifestare a copilului. Prin aplicarea lor la grupă, copiii își exercită capacitatea de a selecta informații, de a comunica idei și deprind comportamente de învățare necesare în viața de școlar și de adult. Efortul lor trebuie să fie unul intelectual, de exersare a proceselor psihice și de cunoaștere, de abordare a altor dimensiuni intelectuale, interdisciplinare, decât cele clasice. Aplicarea lor trebuie făcută sub forma unui joc cu reguli. Prezentate astfel, ele atrag copiii în activitate, spre învățare activă, spre cooperare, îi determină să se consulte în grup pentru luarea deciziilor și se previn conflictele.

Specific metodelor interactive de grup este faptul că acestea promovează interacțiunea dintre participanți, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente. Interactivitatea presupune atât cooperare cât și competiție, în cadrul cărora copilul colaborează cu ceilalți pentru atingerea unui țel comun.

1. Brainstormingul - „metoda asaltului de idei”; „furtună în creier”

Brainstormingul poate fi definit ca: „o modalitate de a obține, într-un răstimp scurt, un număr mare de idei de la un grup de oameni”. Brainstormingul este cea mai răspândită metodă de stimulare a creativității în condițiile activității în grup, încurajând participarea tuturor membrilor grupului.

Prin această strategie se află: ce anume știu copiii despre un anumit subiect, ideile sau soluțiile referitoare la un subiect sau situație problemă, opinii despre o experiență comună. Fiecare este determinat să se implice activ. Copiii învață să asculte, să emită păreri, să colaboreze, să respecte ideile celorlalți, să compare, să argumenteze și să decidă. Ei devin mai curajoși și au mai multă încredere în propria persoană.

Se lucrează frontal cu grupa de copii, se notează enunțurile copiilor pe flipchart.

Tema: Convorbire „De ce primăvara este un anotimp plăcut?”

La începutul activității se stabilesc cu copiii caracteristicile anotimpului primăvara, pornind de la întrebarea: „Ce știți de anotimpul primăvara?”. Fiecare copil răspunde printr-un enunț scurt fără a repeta ideile colegilor.

Exemple de enunțuri:

- Este cald;
- Se întorc păsările călătoare;
- Afară este frumos;
- Mă joc în curte;
- Ne îmbrăcăm cu haine subțiri;
- Înmuguresc pomii;
- Înverzește iarba;
- Apar găzele; etc

Fiecare răspuns este repetat de educatoare fără a specifica cine l-a formulat, iar copiii apreciază dacă este sau nu potrivit, eventual îl completează. În final se repetă acele caracteristici ale primăverii care o fac să fie un anotimp plăcut și se realizează un colaj cu tema „Pomii din curtea grădiniței”.

2. Tehnica ciorchinelui

Este o tehnică de predare – învățare care încurajează pe copii să gândească liber și deschis, este o metodă brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei. „Ciorchinele” constă în utilizarea unei modalități grafice de organizare a brainstorming-ului pentru a ilustra relațiile, conexiunile dintre idei, o modalitate de a construi asociații noi de idei sau de a releva noi sensuri ale ideilor.

„Ciorchinele” ca metodă se poate folosi atât în evocare cât și în reflexie, fiind o tehnică flexibilă care se poate utiliza atât individual cât și în grup. Când se aplică individual, tema pusă în discuție trebuie să fie familiară copiilor care nu mai pot culege informații și afla idei de la colegi. Folosită în grup, această tehnică, dă posibilitatea fiecărui copil să ia cunoștință de ideile altora, de legăturile și asociațiile dintre acestea.

3. Turul galeriei

Este o metodă de învățare prin colaborare care încurajează exprimarea propriilor idei și opinii dar și a părerilor cu privire la soluțiile de rezolvare a unei probleme sau efectuare a unor sarcini de către colegii lor, membrii ai celorlalte grupuri.

Educația tradițională versus educația modernă ar trebui să constituie o temă de reflectare pentru toate persoanele care au un rol în instruirea și educarea copiilor. Bineînțeles că primele vizate sunt cadrele didactice începând cu educatoarele și ajungând la profesorii din universități care trebuie să cunoască tendințele și orientările noii educații și în același timp să depășească cadrul tradițional al conceperii activităților, să-l activeze pe copil, elev sau student în propria formare și educare.

Educația modernă prin diferitele sale posibilități materiale oferă intensificarea învățării pe toate planurile astfel că școala trebuie să fie prima instituție care trebuie să-și schimbe abordarea față de desfășurarea învățării și să utilizeze metode noi, interactive care să conducă la o învățare superioară și într-un ritm accelerat potrivit tendințelor societății actuale.

Bibliografie:

Silvia Breben, Elena Gongea, Georgeta Ruiu, Mihaela Fulga, - Metode interactive de grup, Editura Arves, București, 2002;
Revista învățământului preșcolar 1-2, 2008.

IMPORTANȚA EDUCAȚIEI CIVICE LA PREȘCOLARI MIJLOACE LA ÎNDEMÂNĂ EDUCATOAREI

Prof. înv. preșcolar Lucreția ANDRONESI
Grădinița Nr.1 Rodna, jud. Bistrița-Năsăud

Formarea social-morală a copiilor constituie un proces extrem de complex ce se produce sub influența a numeroși factori ai mediului social- cultural și în sistemul relațiilor dintre copil și adult, ce se statornicește în primii ani în familie, mai apoi în grădiniță și în școală, iar mai târziu între membrii colectivului de muncă.

Formarea moral- civică cuprinde din punct de vedere psihogenetic, mai multe componente. Prima se referă la **domeniul cognitiv**, respectiv la ansamblul de imagini mintale, de reprezentări și noțiuni, precum și judecăți morale, toate aceste procese de cunoaștere reflectând în mintea copilului principiile, normele și regulile social- morale. Aceste principii, norme...,etc.,nu îi apar copilului sub o formă rațională, ci în procesul comportamentelor de interacțiune cu cei din jur, comportamente care exprimă valori morale: cinstea, onestitatea, respectul, dreptatea, sinceritatea...etc.

Cea de a doua componentă se referă la **domeniul afectiv**, încorporând întreaga gamă de trăiri emoționale valorizate din punct de vedere etic. Și aceste procese afective se dezvoltă în procesul relațiilor interpersonale dintre copil și adult. De la aceasta, imitând modelele comportamentului afectiv, copilul învață să simtă milă, solitudine, rușine când nu spune adevărul, politețea, bunăvoința, compasiunea la suferințele altora...etc.

Cea de a treia componentă a formării morale implică **modelarea** comportamentului social- moral al copilului. Nu este de ajuns ca preșcolarul să știe ce este „bine” și ce este „rău”, ce este „permis”, și ce este „interzis”. Copiii trebuie să aplice în practică ceea ce știu că este corect, cinstit, onest, echitabil,...etc.

Astfel, în formarea social-morală a preșcolarilor **exteriorizarea** lor în fapte de conduită morală reprezintă o importanță decisivă.

Cu toate acestea nu se poate să nu observăm că reprezentările, noțiunile morale orientează comportamentul moral.

Dacă copilul are reprezentări, noțiuni denaturate, atunci nu este de așteptat ca faptele de conduită să nu fie deficitare sub aspect moral. Multe din faptele copilului nu pot fi evaluate ca fiind **antisociale**, de îndată ce el nu înțelege **semnificația** lor negativă sub aspect moral.

Bazele educației moral- civice se pun încă din grădiniță, iar mijloacele folosite sunt bogate și variate. Toată activitatea pe care o desfășoară copilul în grădiniță este sub semnul formării conduitei și a conștiinței moral- civice.

Un tezaur inestimabil de înțelepciune îl reprezintă **proverbele și zicătorile**. Acestea contribuie din plin la formarea personalității copiilor de la cea mai fragedă vârstă, deoarece au valoare etico- estetică prin învățăturile morale transmise și prin mijloacele artistice folosite. Pentru a ușura înțelegerea lor de către copii le-am ilustrat conținutul. De asemenea, pornind de la acestea am creat împreună cu copiii scurte povestiri cu tâlc și le-am folosit și în diferitele situații apărute spontan. Cu ajutorul lor am pus bazele unor calități morale și

patriotice , cum ar fi: cinstea, hărnicia, răbdarea, dragostea de muncă, de oameni, de țară, bunătatea, curajul, atitudinea justă față de colegi, respectul față de cei mari, stima de sine, modestia,...etc.

Basmele și povestirile au un rol primordial în realizarea obiectivelor educației moral- civice. Valoarea lor moral- estetică a fost și este unanim recunoscută. Audiind basme și povestiri , micii ascultători găsesc în eroii pozitivi modele pentru propria lor comportare și iau atitudine față de eroii negativi. De asemenea , au posibilitatea să deosebească binele de rău , să desprindă cu ușurință necesitatea unor obișnuințe igienice și de comportare civilizată și să-și formeze convingerea că trebuie să le respecte. Se conving prin intuirea consecințelor unor comportări contrarii de necesitatea de a-i asculta pe cei mari , de a fi cinstiți, harnici, cumpătați , să aprecieze prietenia , ajutorul reciproc, necesitatea și frumusețea muncii , să înțeleagă sentimentul de dragoste profundă și grija părinților și a bunicilor față de copii , bunătatea și sacrificiul lor , dragostea dintre frați.

Jocurile sportive- distractive , prin faptul că se desfășoară în colectiv, formează copiilor deprinderea de a asculta, de a-și subordona interesele proprii, interesele colectivului , de a respecta regulile cerute de joc și de a-și respecta conducătorul de joc la un moment dat.

Plimbările, vizitele ajută la cunoașterea locurilor de muncă ale părinților, la înțelegerea rolului și importanței muncii în viața oamenilor , cultivă copiilor respectul față de muncă și față de importanța socială a muncii.

Cântecele, jocurile muzicale, prin conținutul lor pozitiv de idei exprimate într-o formă emoționantă, convingătoare, influențează trăsăturile de caracter și de voință, în curs de formare ale copiilor.

Aceștia învață să fie buni, harnici, generoși, neânfrigați, aspecte ilustrate cel mai adesea în conținutul cântecelor și în jocurile pe care le ascultă sau le execută. Învață să-și iubească familia, ținutul natal , poporul , patria, natura înconjurătoare. Copii simt o deosebită plăcere ascultând și interpretând cântece cu caracter patriotic și cântece și jocuri populare.

Cântecele , jocurile cu cântec și jocurile muzicale îi fac pe copii vioi , veseli, sociabili și tot mai disciplinați, ajutând la închegarea colectivului.

Jocurile cu cântec, prin factura lor specifică, prilejuiesc copiilor posibilități largi de a-și întări spiritul de independență și de disciplină, răbdarea, perseverența, curajul, inițiativa. Jucându-se și cântând împreună, copiii se împrietenesc, iar legăturile acestea de prietenie se consolidează mereu.

Valorificarea mediului social prin **proiecte tematice** variate, cunoașterea mediului înconjurător sub toate aspectele completează paleta de mijloace folosite în realizarea obiectivelor moral civice.

Educarea copilului preșcolar sub aspect moral- civic este ușor de realizat în grădiniță deoarece mijloacele sunt bogate, diverse și accesibile.

Bibliografie:

- 1) Macavei, Elena, Pedagogia, Teoria educației, vol.I,
Edit.Aramis, București,2001;
- 2) Bunescu, V., Educarea morală și formarea personalității,
Fundamentele psihopedagogice, E.D.P.,București, 1991.

- 3) Crețu , Tinca, Grădinița- factor de dezvoltare socială a copilului,
R.I.P.,București, 1994, P.39.

LECTURA ÎN CLASĂ ȘI ÎN AFARA CLASEI

Prof. înv. primar Ionica ANGHEL
Școala Gimnazială „Căpitan Aviator Constantin M. Cantacuzino” Jilavele

Învățarea nu se limitează doar la sala de clasă. Experiențele din afara acestui cadru formal pot juca un rol semnificativ în dezvoltarea copiilor. Una dintre activitățile cheie care pot spori învățarea și dezvoltarea copiilor este lectura în afara clasei. Această practică, numită și educație informală, poate contribui la formarea unor cetățeni informați, creativi și critici în societatea de astăzi.

Lectura reprezintă o poartă spre cunoaștere, imaginație și dezvoltare personală.

Lectura are ca scop să dezvolte gustul copiilor pentru citit, să-i facă să iubească cartea, să le satisfacă interesul de a cunoaște viața, oamenii și faptele lor. Ea contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor copiilor, la formarea unui vocabular bogat și colorat.

Cartea are o mare influență asupra copiilor. Cărțile citite în copilărie lasă urme adânci, impresii care nu pot fi uitate niciodată.

Cartea îi atrage pe copii prin conținutul ei artistic. De îndată ce învață să citească, copilul începe să cunoască o lume nouă și interesantă. El are impresia că participă la faptele vitejești și la evenimentele din cuprinsul cărții. Pe unii eroi îi iubește, îi simpatizează, pe alții îi urăște.

Lectura poate fi o activitate plină de satisfacție și plină de beneficii, dar nu pentru toată lumea este ușor să îi descopere farmecul. Aceasta reprezintă o poartă spre cunoaștere, imaginație și dezvoltare personală. În afară de orele de clasă, încurajarea copiilor să citească în timpul liber poate avea un impact profund asupra dezvoltării lor cognitive, limbajului și creativității. Lectura în afara clasei oferă oportunități neprețuite de a se bucura de literatură, de a explora lumi noi și de a dezvolta o pasiune pentru învățare continuă.

Cel mai bine se citește în sala de lectură a unei biblioteci. La început copiii nu sunt convingși de acest lucru. Ei preferă să împrumute cartea de la bibliotecă, spre a o citi acasă. ”E mai comod, spun ei, deoarece acasă se citește culcat în pat, la masă sau pe banca din grădină.” Nimic mai adevărat. Însă, în bibliotecă mii de cărți stau la dispoziție și oferă tot ce au legătură cu tema care ne interesează. În plus, în sala de lectură a unei biblioteci cu dotare adecvată stau la dispoziție tot felul de materiale ajutătoare: dicționare, enciclopedii, ziare, reviste, atlase, albume.

Cu toate acestea, există câteva strategii eficiente pe care le poți utiliza pentru a face un copil să îndrăgească lectura.

Alege cărți potrivite intereselor lor:

Fiecare copil are interese și pasiuni diferite. Așadar, primul pas important este să identifici aceste interese și să alegi cărți care să le captiveze atenția. Dacă cineva iubește aventurile, poți recomanda o carte plină de acțiune și suspans. Dacă preferă poveștile poți alege o carte de povești cu eroii îndrăgiți. Alegerea cărților potrivite poate face toată diferența în atragerea cuiva către lectură.

Crearea un mediu prietenos pentru lectură:

Pentru a iubi lectura trebuie să creăm un mediu confortabil, cu o varietate de cărți interesante, un loc liniștit în care să citească. Putem amenaja un colț de lectură la școală/acasă, cu o canapea confortabilă, o lumină bună și o atmosferă plăcută. Un mediu prietenos pentru lectură îi va face pe copii să se simtă relaxați și deschiși către lectură.

Împărtășește experiențele tale de lectură:

Dacă copiii au dezvoltat deja o pasiune pentru lectură, roagă-i să împărtășească și altora despre experiențele lor pline de bucurie și satisfacție pe care le-au avut cu anumite cărți. Să vorbească despre personajele preferate, despre poveștile care i-au captivat și despre modul în care lectura i-a influențat pozitiv. Poveștile personale pot fi o sursă de inspirație pentru ceilalți și îi pot motiva să exploreze lumea cărților.

Biblioteca personală:

Încurajați copiii să își dezvolte propriile colecții de cărți preferate și să le acceseze în orice moment.

Explorează variate genuri și stiluri:

Accesul la o gamă diversificată de cărți în biblioteci comunitare poate inspira copiii să exploreze diverse genuri și să descopere pasiuni noi. Nu ne limităm la un singur gen sau stil literar. Îi ajutăm pe cei interesați de lectură să exploreze diverse genuri și stiluri pentru a-și descoperi propriile preferințe. Poți recomanda cărți de ficțiune, non-ficțiune, romane clasice, cărți de dezvoltare personală și multe altele. O gamă largă de opțiuni le va permite să găsească cărți care să le trezească interesul.

Organizează cluburi de lectură sau discuții:

Implică-i pe ceilalți în cluburi de lectură sau discuții despre cărți. Elevii pot fi încurajați să citească mai mult atunci când știu că există o comunitate cu care pot discuta și împărtăși păreri. Cluburile de lectură pot oferi, de asemenea, oportunitatea de a descoperi cărți noi și de a explora diverse perspective.

Creează un program de lectură relaxat:

Presiunea de a citi mult și rapid poate fi descurajatoare pentru mulți. Îi ajutăm pe ceilalți să își creeze un program de lectură relaxat și flexibil, care să li se potrivească stilului lor de viață. Fie că este vorba de câteva pagini înainte de culcare sau de o oră dedicată lecturii în fiecare weekend, important este să fie un program accesibil și plăcut.

Călătorii și Excursii Educaționale:

Alegeți cărți care explorează locuri noi și culturi diferite pentru a stimula dorința de a explora și a învăța mai mult. Lectura ghidurilor turistice sau a cărților despre locurile pe care le vizitează poate adăuga o dimensiune educațională la călătorii.

Nu forța pe nimeni:

În cele din urmă, nu putem forța pe cineva să îndrăgească lectura. Respectă preferințele și ritmul fiecărei persoane și oferă suportul necesar pentru a-și explora propria relație cu lectura. Uneori, este posibil ca plăcerea de a citi să apară treptat și în timp.

Dezvoltarea gustului pentru citit mai poate fi sprijinită și de alte forme de activități în afara clasei, cum ar fi:

- Vizionarea de spectacole pentru copii;
- Vizionarea unor filme documentare și artistice accesibile copiilor;

Reprezentările teatrale și filmele pentru copii văzute în colectiv au o foarte mare însemnătate instructivă și educativă.

Făcând pe cineva să îndrăgească lectura poate fi o provocare, dar este un efort meritat. Lectura este o poartă către cunoaștere, imaginație și dezvoltare personală și merită efortul de a o face accesibilă și atractivă pentru toată lumea.

Lectura în afara clasei nu doar că sporește învățarea copiilor, dar îi învață să învețe în mod independent și să exploreze lumea din jurul lor, îi încurajează să devină cititori pasionați și curioși în viața de zi cu zi. Această practică îi poate pregăti pentru viață, dezvoltându-le abilități esențiale precum gândirea critică, creativitatea și comunicarea eficientă. Într-o lume în continuă schimbare, educația informală, precum lectura în afara clasei, devine din ce în ce mai importantă pentru dezvoltarea integrală a copiilor. Educația continuă prin intermediul lecturii este o investiție în viitorul lor intelectual și emoțional.

Bibliografie:

- Ion Berca, Metodica predării limbii române, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1971;
Stanciu Ilie, Călătorie în lumea cărții, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1970;
Balotă Nicolae, Arta lecturii, Ed. Cartea Românească, București, 1978;
Învățământ primar, Ed. Miniped, nr. 4, 2003.

METODE TRADIȚIONALE. METODE MODERNE

Prof. înv. primar Ionica ANGHEL
Școala Gimnazială „Căpitan Aviator Constantin M. Cantacuzino” Jilavele

În era actuală, învățământul a evoluat semnificativ, adoptând atât metode tradiționale, cât și moderne. Diferențierea dintre aceste două tipuri de abordări reprezintă cheia pentru o educație echilibrată și eficientă.

Activitatea instructiv-educativă se desfășoară în baza unor finalități, este pusă în practică prin intermediul unui sistem de metode și procedee, apelează la o serie de mijloace tehnice de realizare, iar rezultatele sunt verificate și evaluate prin strategii specifice. Curriculum-ul școlar integrează toate aceste componente, dintre care o poziție centrală revine metodelor care fac posibilă atingerea finalităților educaționale.

Etimologic, cuvântul metodă, provine din grecescul *methodos* (*odos* – cale, drum și *metha* – către, spre), înseamnă ”cale care duce spre” ... aflarea adevărului; ”cale de urmat” în vederea descoperirii adevărului; un mod de urmărire. Metodele de învățământ pot fi definite ca „modalități de acțiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, își însușesc cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, aptitudini, atitudini, concepția despre lume și viață”. (M. Ionescu, V. Chiș, p.126).

Metodele didactice sunt considerate elemente constitutive ale procesului instructiv-educativ. Principiile didactice moderne acreditează ideea transformării elevului în subiect al acțiunii instructiv-educative și implicării sale active în realizarea acestui proces. Se impune utilizarea unei game cât mai ample de metode de predare care să valorifice potențialul elevilor, dat fiind faptul că aceștia prezintă particularități psihoindividuale.

Metodologia didactică actuală este înclinată către implicarea activă și conștientă a elevilor în procesul propriei formări și stimularea creativității acestora. Complexitatea procesului de învățare impune diversitate în ceea ce privește metodele, astfel încât fiecare metodă trebuie să fie aleasă în funcție de registrul căruia i se raportează.

Caracterul formativ al metodelor se amplifică prin faptul că accentul se pune pe interacțiunile sociale pe care le are elevul în procesul de culturalizare și formare a personalității.

Foarte importantă în procesul de învățământ este strategia de instruire deoarece ea reprezintă modul în care profesorul reușește să aleagă cele mai potrivite metode, materiale și mijloace, să le combine și să le organizeze într-un ansamblu, în vederea atingerii obiectivelor propuse.

O variantă de clasificare a metodelor educaționale se poate raporta la istoricul lor în procesul didactic, și anume:

-metode tradiționale: expunerea didactică, conversația didactică, demonstrația, lucrul cu manualul, exercițiul;

-metode moderne: algoritmizarea, modelarea, problematizarea, instruirea programată, studiul de caz, metode de simulare(jocurile, învățarea pe simulator), învățarea prin descoperire.

Metodele tradiționale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii, așadar comunicarea este unidirecțională;

- sunt predominant comunicative;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt o reproducere a cunoștințelor;
- au un caracter formal și stimulează competiția;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;
- relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă. Aceste metode generează pasivitatea în rândul elevilor.

Exemple de bune practici în metode tradiționale

Dezbateri în clasă: În timp ce metodele tradiționale sunt predominant didactice, dezbaterile pot încuraja gândirea critică și interacțiunea între elevi.

Proiecte de cercetare: Elevii pot fi încurajați să aprofundeze subiecte de interes prin proiecte de cercetare și prezentări.

La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, vizând latura formativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educațional;
- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
- sunt orientate spre proces;
- sunt flexibile, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi, evaluarea fiind una formativă;
- stimulează motivația intrinsecă;
- relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecției. Prin metodele moderne se încurajează participarea elevilor, inițiativa și creativitatea.

Metodele moderne se axează pe utilizarea tehnologiei și a abordărilor interactive pentru a spori angajamentul și înțelegerea elevilor. Acestea includ:

Învățare bazată pe proiecte: Elevii lucrează la proiecte practice care rezolvă probleme reale.

Învățare online: Platformele de învățare online oferă acces la conținut variat și interactiv.

Flipped Classroom: Elevii studiază conținutul acasă și folosesc timpul în clasă pentru a rezolva probleme și a discuta.

Exemple de bune practici în metode moderne

Gamificația: Utilizarea elementelor de joc în procesul de învățare poate spori motivația și angajamentul.

Realitatea virtuală și augmentată: Aceste tehnologii pot crea experiențe de învățare imersive în domenii precum științele naturii sau istoria.

Metodele de învățământ sunt, adeseori, fie subestimate, fie supra estimate în funcție de personalitatea celui care le utilizează. Un profesor bun, dublat de o metodă științifică va ajunge la rezultate și mai bune, iar un profesor slab, dacă folosește o metodă științifică verificată este posibil să ajungă și el la rezultate bune.

Metodele și tehnicile active și interactive au avantaje și dezavantaje. Dezvoltarea gândirii critice, caracterul formativ și informativ, valorificarea experienței proprii a elevilor, determinarea elevilor de a căuta și dezvolta soluții la diverse probleme, evidențierea modului propriu de înțelegere, climatul antrenant, relaxat, bazat pe colaborarea, încrederea și respectul dintre învățător-elev/elevi, elev-elev/elevi sunt câteva dintre avantajele metodelor și tehnicilor active care fac din

lecție o aventură a cunoașterii în care copilul participă activ, după propriile puteri. Dintre dezavantaje putem menționa pe cele de ordin evaluativ, pe cele de ordin temporal, material, de proiectare, se creează agitație în rândul elevilor, necesită introducerea de elemente de creativitate pentru a evita monotonia, repetiția.

Metodele tradiționale pot oferi o structură și o bază solidă de cunoștințe, dar pot lăsa mai puțin spațiu pentru creativitate și explorare. Metodele moderne aduc o abordare interactivă și flexibilă, dar pot necesita o infrastructură adecvată și potențialul de a se baza excesiv pe tehnologie.

Educația eficientă combină atât metode tradiționale, care oferă baza de cunoștințe, cât și metode moderne, care promovează gândirea critică și adaptabilitatea. O abordare hibridă poate aduce cele mai bune rezultate pentru învățământul contemporan, în funcție de contextul și nevoile elevilor.

Bibliografie:

Cerghit, I., Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997;
Dumitru, I., Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă, Editura de Vest, Timișoara, 2001;
Ionescu, M., Radu I., Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.

DESPRE METODELE EURISTICE

Prof. înv. primar Ionica ANGHEL
Școala Gimnazială „Căpitan Aviator Constantin M. Cantacuzino” Jilavele

Vocația învățământului de azi este de a forma oameni capabili de a mânui informații, de a face din informația existentă în memorie un instrument de căutare, de cercetare, de descoperire a unor noi adevăruri. Este vorba aici, nu de o diminuare a importanței informației (conținutul învățământului), ci de o schimbare a raportului dintre informație și metodologie în favoarea acesteia din urmă.

Metodele euristice reprezintă abordări de învățare care se concentrează pe dezvoltarea abilităților critice de gândire, rezolvare de probleme și luare a deciziilor. Acestea promovează învățarea activă, implicând elevii în procesul de descoperire și explorare.

Termenul "euristică" provine din cuvântul grecesc "heuriskein", care înseamnă "a găsi" sau "a descoperi".

Exemple de metode euristice în învățământ

Metoda studiului de caz: Elevii sunt implicați în analizarea unor situații complexe sau scenarii reale. Ei trebuie să identifice problemele, să propună soluții și să ia decizii informate.

Metoda rezolvării de probleme: Elevii sunt puși în fața unor provocări sau întrebări deschise și sunt încurajați să găsească soluții sau răspunsuri prin aplicarea cunoștințelor existente și prin gândire creativă.

Metoda învățării bazate pe proiect: Elevii sunt implicați în proiecte pe termen lung, în care trebuie să cerceteze, să dezvolte și să prezinte un produs sau o soluție în legătură cu un anumit subiect.

Metoda chestionării socratice: Profesorul pune întrebări provocatoare elevilor, încurajându-i să exploreze conceptele și să dezvolte argumente proprii. Aceasta promovează gândirea critică și dezbateră.

Metoda jocurilor de rol: Elevii sunt puși în situații în care trebuie să se comporte ca și cum ar fi într-o anumită rolare, ceea ce îi ajută să înțeleagă perspective diferite și să exploreze contexte variate.

Metoda învățării cooperative: Elevii lucrează împreună în grupuri mici pentru a rezolva sarcini sau probleme. Această abordare încurajează colaborarea, comunicarea și învățarea reciprocă.

Metoda analizei de cazuri multiple: Elevii explorează diverse exemple sau cazuri pentru a înțelege variația și complexitatea unui concept sau subiect.

Despre metoda studiului de caz și metoda rezolvării de probleme:

Metoda studiului de caz reprezintă una dintre cele mai utilizate și eficiente metode euristice în procesul educațional. Ea își găsește originile în domeniul cercetării și a fost adaptată cu succes în contextul educației, pentru a încuraja gândirea critică, analitică și abilitățile de rezolvare a problemelor ale elevilor. Această metodă implică studierea detaliată și adâncă a unei situații reale sau a unui scenariu complex, cu scopul de a dezvolta înțelegerea contextuală și de a promova abordări inovatoare la rezolvarea problemelor.

Caracteristicile metodei studiului de caz:

-centrată pe cazuri reale: metoda studiului de caz implică analizarea unor situații concrete, autentice, care au avut loc în lumea reală. Aceasta le oferă elevilor contextul necesar pentru a înțelege aplicabilitatea conceptelor teoretice.

-provocatoare și complexă: cazurile de studiu sunt de obicei complexe și adesea provocatoare. Elevii sunt puși în fața unor situații neclare sau ambigue, ceea ce îi obligă să gândească critic și să exploreze mai multe perspective.

-analiză profundă: metoda implică cercetarea amănunțită și adâncă a cazului. Elevii trebuie să identifice și să evalueze informațiile relevante, să identifice factorii-cheie și să dezvolte soluții sau argumente bine fundamentate.

-dezvoltarea gândirii critice: prin analizarea detaliată a cazului, elevii sunt încurajați să pună întrebări critice și să examineze în profunzime cauzele și efectele diferitelor aspecte ale situației.

-aplicabilitate practică: metoda studiului de caz încurajează elevii să aplice cunoștințele teoretice în contexte practice. Aceasta dezvoltă abilitățile de a rezolva probleme reale și de a lua decizii informate.

Beneficiile metodei studiului de caz în educație:

*învățare activă: elevii sunt implicați în procesul de învățare, explorând și cercetând în mod activ pentru a înțelege cazul în profunzime.

*dezvoltarea abilităților critice: metoda îi ajută pe elevi să dezvolte gândirea critică, să analizeze informațiile și să își dezvolte propriile opinii și argumente.

*înțelegerea contextului: cazurile de studiu oferă elevilor o perspectivă reală asupra problemelor și situațiilor, dezvoltându-le înțelegerea contextului în care se aplică cunoștințele.

*abilități de cercetare: elevii învață să identifice și să colecteze informații relevante pentru a dezvolta o analiză comprehensivă a cazului.

*colaborare și comunicare: analiza cazurilor poate fi realizată în grupuri, promovând astfel colaborarea, comunicarea și discuțiile productive între elevi.

Metoda studiului de caz este o abordare captivantă și eficientă în educație, care dezvoltă abilitățile critice, analitice și de rezolvare a problemelor ale elevilor. Prin explorarea cazurilor reale și complexe, elevii sunt încurajați să gândească independent, să aplice cunoștințele în contexte practice și să dezvolte o înțelegere profundă a situațiilor.

Metoda rezolvării de probleme este o abordare educațională esențială, axată pe dezvoltarea abilităților critice și de gândire analitică ale elevilor. Această metodă încurajează învățarea activă, implicând elevii în explorarea și rezolvarea unor provocări și întrebări complexe. Prin aplicarea cunoștințelor teoretice în contexte practice, elevii își dezvoltă competențe esențiale pentru a aborda cu succes situații reale din lumea înconjurătoare.

Caracteristicile metodei rezolvării de probleme:

-provocatoare: Metoda se bazează pe prezentarea elevilor a unor situații sau întrebări provocatoare, care necesită gândire profundă și abordări inovatoare.

-aplicarea cunoștințelor: elevii aplică cunoștințele teoretice existente pentru a identifica soluții sau răspunsuri la problemele date.

-creativitate: metoda rezolvării de probleme încurajează gândirea creativă, generând idei noi și abordări inovatoare pentru a rezolva situațiile dificile.

-proces interactiv: elevii trec prin etape multiple în procesul de rezolvare a problemei, revizuire și ajustând soluțiile pe măsură ce înaintează.

Beneficiile metodei rezolvării de probleme în educație:

*dezvoltarea abilităților critice: elevii învață să analizeze, să evalueze și să ia decizii informate în fața provocărilor complexe.

*gândirea analitică: Prin abordarea rezolvării problemelor, elevii își dezvoltă abilitățile de a descompune problemele în componente mai mici pentru a le înțelege mai bine.

*transfer de cunoștințe: Elevii aplică cunoștințele teoretice în situații practice, ceea ce facilitează înțelegerea și reținerea conținutului.

*dezvoltarea abilităților practice: Metoda pregătește elevii pentru abordarea cu încredere a provocărilor din lumea reală, dezvoltându-le abilitățile practice necesare.

*învățarea independentă: Elevii sunt încurajați să gândească independent și să dezvolte abordări proprii pentru rezolvarea problemelor.

Exemple de Aplicare: Un exemplu practic al metodei rezolvării de probleme în educație poate fi analiza unei provocări sociale sau tehnologice actuale. Elevii pot fi încurajați să identifice soluții inovatoare pentru probleme precum schimbările climatice, tehnologia în educație sau sănătatea publică.

Metoda rezolvării de probleme este o modalitate captivantă și eficientă de a dezvolta abilitățile critice, analitice și creative ale elevilor. Prin abordarea provocărilor reale și complexe, elevii sunt pregătiți să aplice cunoștințele în contexte practice și să dezvolte abordări inovatoare pentru rezolvarea problemelor.

Beneficiile metodelor euristice în învățământ:

- dezvoltarea gândirii critice și a abilităților de rezolvare a problemelor.
- încurajarea gândirii independente și explorative.
- creșterea motivației și angajamentului elevilor față de învățare.
- îmbunătățirea abilităților de comunicare și colaborare.
- transferul mai eficient al cunoștințelor către situații reale.
- dezvoltarea abilităților de luare a deciziilor informate.

Aceste metode nu doar promovează înțelegerea profundă a conținutului, ci și dezvoltă abilități esențiale pentru succesul într-o lume în continuă schimbare.

Bibliografie:

Cerghit, I., Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997;

Dumitru, I., Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă, Editura de Vest, Timișoara, 2001

www.didctic.ro.

COMUNICAREA CU COPIII – CALEA SPRE O DEZVOLTARE ARMONIOASĂ

Prof. înv. primar Anișoara SANDU
Școala Gimnazială Nr. 11 Piatra – Neamț

„Felul în care vorbesc părinții și profesorii îi arată copilului părerea lor despre el. Afirmările lor influențează încrederea și prețuirea pe care acesta o acordă propriei persoane. Într-o mare măsură, limbajul celor mari determină destinul acelui copil.”

– Haim Ginott

De ce educația prin iubire? De ce nu? De fapt, așa întotdeauna! De 2 000 de ani Iubirea este sentimentul care ar trebui să guverneze lumea, darul care să unească oamenii. Și tot de atâta timp, chiar și mai mult..., tocmai ea ne lipsește! Iar în timpurile noastre lipsește parcă și mai mult! Cei care sunt privați cel mai tare de acest sentiment nobil sunt copiii! Dar ei, în nevinovăția și curățenia lor simt că este ceea ce nu au și o caută. Caută afecțiunea în familie, la școală, în grupul de joacă și, din păcate, uneori o caută în locuri și la persoane nepotrivite. Dacă colegii, grupul, străinii nu au nicio obligație (decât creștină) față de el, familia și școala (educatorul) au responsabilitatea acestei dăruiri. De obicei, în mod firesc, iubirea o dăruiești fără să ți se ceară, dar atunci când aduci pe lume un copil îți asumi (sau așa ar trebui) nu numai creșterea ci și dezvoltarea lui armonioasă. Iar dezvoltarea lui se realizează doar prin dragoste și cu dragoste.

Educația, dezvoltarea armonioasă a unui copil trebuie privită dincolo de orele de școală, primul și nelipsitul dascăl din viața lui fiind părintele. Ceea ce copilul achiziționează în primii ani de viață este definitiv pentru formarea lui ca adult. Tot ceea ce se întâmplă în orele de școală este profund influențat de ceea ce se întâmplă înainte și după aceea. Indiferent de intențiile bune ale fiecăruia, dacă nu folosesc ambii mijloacele menite să îi ajute să își realizeze aceste gânduri bune, copilul este cel care pierde în principal.

„Părinții și profesorii trebuie să își unească forțele și să formeze parteneriate de lucru. Și unii și ceilalți trebuie să știe care este diferența dintre cuvintele care demoralizează și cele care dau curaj; dintre cuvintele care incită la confruntare și cele care invită la cooperare; dintre cuvintele care îl pun pe copil în imposibilitatea de a gândi sau de a se concentra și cuvintele care descătușează dorința firească de a învăța.”

Este dovedit faptul că există o legătură directă între ceea ce simt copiii și felul în care se comportă. Dacă ceea ce simt e corect, atunci ei se comportă corect. Pentru a-i ajuta să simtă corect este necesar să le acceptăm sentimentele.

„Ca profesori, ținta noastră nu se rezumă doar la transmiterea unor date și informații.

Dacă vrem ca elevii noștri să fie niște ființe umane ambile, e nevoie să reacționăm față de ei cu amabilitate.

Dacă prețuim demnitatea copiilor noștri, e nevoie să modelăm metodele care afirmă demnitatea lor...” (p.40)

„Astăzi, părinții și profesorii nu-l mai pot face pe copil să se poarte frumos. Realitatea impune aplicarea unor noi metode menite să îi influențeze pe copii și să-i motiveze pentru a

coopera. Pedepsele cum ar fi bătaia la fund, palmele peste obraz, jignirile, regimul de privațiuni și, în general, umilirea celor mici în public constituie niște metode depășite și insuficiente de disciplinare a copiilor. ” – Dr. Rudolf Dreikurs

Același specialist menționează că pedeapsa poate controla purtarea rea, dar nu are puterea de a induce un comportament dezirabil și nici măcar de a diminua dorința copilului de a se purta urât. Deci, pedeapsa nu poate fi o modalitate de construire a unor comportamente dorite. Mai important și mai eficient este să ajungem la sufletul copilului, pentru a transforma dorința de a se purta urât într-o dorință de a se purta cum se cuvine. Este necesar să fie încurajați să se conducă după propriul sistem de valori și să se autodisciplineze.

Rolul nostru al educatorilor este nu de a furniza răspunsuri corecte ci de a-i ajuta pe copii să ajungă la altfel de răspunsuri, dar gândind singuri. La aceste soluții nu se poate ajunge decât printr-o comunicare permanentă, dar, mai ales, eficientă. Înțelegerea sentimentelor copiilor ne poate ajuta să-și schimbe comportamentele indizerabile. Și, mai important este ca ei înșiși să realizeze că nu furia și violența conduc la rezolvarea unor situații conflictuale ci comunicarea, înțelegerea, afecțiunea. Ei nu trebuie să joace un rol impus de cineva (părinți sau educatori) ci trebuie să se exprime liberi, să înțeleagă de ce e bine să se comporte într-un fel sau altul.

„Trebuie să-i tratăm pe copii nu așa cum sunt, ci așa cum sperăm că vor deveni.”

Copilul, mai ales cel impulsiv, are nevoie de ajutor și de experiențe practice care să îl facă să o ia mai încet și să se gândească la consecințele faptelor lui, cel timid trebuie să trăiască plăcerea de a intra în contact cu alții, iar cel agresiv trebuie să învețe cum să se comporte pașnic cu ceilalți. De noi depinde cum îi ajutăm pe toți copiii să se dezvolte complet.

Bibliografie\.

- Adele Faber, Elaine Mazlish – *Comunicarea eficientă cu copiii – acasă și la școală*, Editura Curtea Veche, București, 2013

PRIORITĂȚI ȘI PERSPECTIVE PENTRU UN MEDIU DURABIL PROTEJÂND NATURA PROTEJĂM VIITORUL NOSTRU!

Prof. Antonio MUSTAȚĂ
Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret

“Omul și-a pierdut capacitatea de a prevedea și de a anticipa. Va sfârși prin a distruge planeta”. Poluarea mediului a devenit una din cele mai dezbătute probleme ale contemporaneității și una de prim ordin pentru conducerea societății.

Amprenta ecologică a unei țări este influențată de populație, cantitatea medie de bunuri și servicii consumate și intensitatea resurselor consumate pentru obținerea acestor bunuri și servicii. Raportul arată că resursele planetei se consumă într-un ritm mai rapid decât capacitatea lor de regenerare.

Mulți consideră că mediul este ceva care ni se cuvine, însă presiunea asupra resurselor limitate ale planetei noastre crește într-un ritm fără precedent. Dacă aceasta va continua, generațiile viitoare vor fi private de moștenirea lor legitimă. Demersul nostru trebuie să includă acțiuni de sensibilizare, astfel încât măsurile de intervenție să fie aplicate la scară globală.

În săptămâna “Școala Altfel” am organizat împreună cu elevii clasei a XI a proiectul “**Respect față de natură**” care a cuprins activități de conștientizare a gravității poluării mediului, cu finalizarea unor măsuri pe care le putem aplica fiecare dintre noi astfel încât, să putem contribui la protejarea planetei cu pași mici dar foarte importanți.

Astfel programul activităților a fost:

1. Vizionarea pledoariei Gretei Thunberg despre poluarea mediului;
https://www.ted.com/talks/greta_thunberg_the_disarming_case_to_act_right_now_on_climate_change?language=ro

2. Dezbateri pe tema :”Puterea tinerilor de a schimba fața lumii.”

3. Realizarea unui produs final- **broșura-reguli de prevenire a poluării mediului;**

Finalitatea acestui proiect a fost stabilirea unor reguli pe care noi putem să le aplicăm și să contribuim cu pași mărunți la diminuarea poluării mediului.

Vă prezint acest minighid ecologic!

- ✚ Folosirea rațională a ambalajelor din plastic prin înlocuirea acestora cu hârtie sau sticlă;
- ✚ Folosirea cu responsabilitate a coșurilor de colectare pentru deșeurile reciclabile;
- ✚ Reducerea consumului de energie electrică și apă;
- ✚ Reducerea utilizării automobilelor și încurajarea folosirii bicicletelor și a mijloacelor de transport în comun;
- ✚ Încurajarea folosirii autovehiculelor electrice sau Euro 6;
- ✚ Folosirea becurilor economice;
- ✚ Folosirea formelor de energie alternativă (solară, eoliană) în defavoarea energiei electrice;
- ✚ Folosirea rațională până la reducerea completă a pesticidelor în agricultură.

Toate aceste idei ale elevilor au fost expuse și evidențiate într-o serie de desene tip poster pe care le-am centralizat în imaginile de mai jos.

STRATEGII SI METODE DE PREDARE INTEGRATA

prof. înv. primar Loredana BADAȘCĂ
Școala Gimnazială „Anghel Saligny” Focșani, jud.Vrancea

Metodele de predare ale profesorului pot fi convertite de către elevi în metode de învățare, deoarece metodele de predare induc și învățarea. Conceptul „metodă de învățământ” păstrează și în prezent semnificația originară, împrumutată din grecescul „methodos” ceea ce înseamnă „drum spre, cale de urmat”, în vederea atingerii unor scopuri determinate în prealabil.

Această semnificație s-a păstrat în zilele noastre, însă sfera și conținutul noțiunii s-au extins. În accepție modernă, metodele de învățământ reprezintă modalități de acțiune, instrumente cu ajutorul cărora elevii, sub îndrumarea profesorului sau în mod independent, își însușesc cunoștințe, își formează și dezvoltă priceperi și deprinderi intelectuale și practice, aptitudini, atitudini.

Cele mai productive strategii și metode de predare integrată, recunoscute ca promotoare ale unei învățări autentice, eficiente, sunt:

1. Învățarea prin dezbateri – este o metodă care constă în prezentarea unor întrebări teme, probleme etc., care sunt supuse spre analiză și soluționare unei clase, grup etc. Stimulând inițiativa și participarea fiecăruia la obținerea rezultatului, această metodă presupune intervenția educatorului, care schițează pașii necesari și coordonează părerile și soluțiile participanților, dirijându-le spre obținere rezultatului adevărat.

2. Învățarea prin problematizare – este o metodă de tip euristic, folosită în procesul de învățământ cu scopul de a declanșa activitatea independentă a elevului, gândirea și efortul personal al acestuia. Problematizarea sporește considerabil eficiența lecțiilor, deoarece antrenează multilateral elevul (gândire, fantezie creatoare, acțiune etc.):

a) problematizarea este aplicată în predarea oricărui obiect de învățământ, în funcție de scopul instructiv sau educativ urmărit, de specificul disciplinei respective și de nivelul de dezvoltare psihică și socială a elevilor;

b) problematizarea se înscrie printre coordonatele esențiale ale modernizării învățământului, stimulând creativitatea cadrelor didactice și a elevilor.

3. Învățarea prin încercare și eroare - se definește ca fiind încercarea unui șir de soluții pentru a răspunde la o situație dată, cu părăsirea soluțiilor care se dovedesc greșite și cu deprinderea soluției care satisface, rezolvând problema.

4. Învățarea senzorio-motorie – conținutul ei îl reprezintă ansamblul coordonărilor senzorio-motorii, perceperea și deprinderile exprimate în performanțe practice care, achiziționate de către copii, contribuie la dezvoltarea lor biologică, biopsihică și psihomotorie.

5. Învățarea socială – funcția principală este aceea de mecanism al socializării și integrării sociale, asigurând prin aceasta interiorizarea de către elev a modurilor și tipurilor de interacțiune psihosocială și socială de diverse naturi: comportamentală, valorică, normativă, atitudinală, cognitivă etc.

6. Învățarea prin cercetare – metodă de învățământ care implică participarea directă și activă a elevului împreună cu profesorul la cercetarea științifică, la descoperirea adevărului, la refacerea procesului științific de constituire a cunoștințelor:

a) autoritatea didactică este înlocuită prin cooperarea științifică pentru demonstrarea experimentală a adevărului. Fiind o puternică sursă de motivație, aceasta ameliorează relația profesor-elev și dezvoltă capacitatea muncii independente, inventivitatea celui ce învață și cercetează pentru autorealizarea sa, pentru descoperirea și demonstrarea adevărilor științifice;

b) H. Aebli demonstrează că dezvoltarea gândirii copilului se realizează dacă acesta este antrenat în investigații și cercetări științifice, deoarece „cercetarea dă naștere unui proces al gândirii, adică duce la constituirea unei noțiuni, unei operații sau legi noi, depășind, prin structura sa, schemele anterioare”(H.Aebli, 1973, pag.84).

7. Învățarea prin rezolvare de probleme – problema reprezintă un obstacol sau o dificultate cognitivă care implică o necunoscută(sau mai multe) și față de care repertoriul de răspunsuri câștigat în experiența anterioară apare insuficient sau inadecvat. Spațiul problemei este construit de structurile cognitive ale elevului, o problemă putând fi înțeleasă și soluționată diferit, în funcție de subiect:

a) elevul poate fi implicat într-un proiect sau poate primi o temă de cercetare care să însemne soluționarea unei probleme reale.

b) profesorul va sprijini elevii în formularea de probleme și întrebări, va coordona procesul de rezolvare a acestora individual și în grup. În procesul de învățare, prin rezolvarea de probleme sunt parcurse următoarele etape: comunicarea, formularea problemei/situației problemă; îndrumarea elevilor prin cunoașterea datelor, comparații, exemplificări etc.; formularea unor alternative de soluționare; decizia, selectarea alternativei de rezolvare; rezolvarea problemei prin aplicarea soluției găsite și verificarea rezultatelor.

8. Învățarea prin descoperire – promovează metodele de învățământ de tip euristic, care implică un ansamblu de operații privitoare la conceperea și organizarea lecției în care elevul, sprijinit de profesor, descoperă cu propriile forțe intelectuale explicația și semnificația unui fenomen sau proces, legile, cauzele și esența acestora. Prin învățarea prin descoperire se pune accentul pe căile prin care se ajunge la produs, la metodele de cunoaștere și înregistrare. Jerome Bruner considera că principala cale de educare a gândirii științifice a elevilor este instruirea bazată pe descoperire, care trebuie să ducă la învățarea structurală, însă această învățare structurală este implicată mai ales în predarea-învățarea interdisciplinară. Jerome Bruner (1970, pag.53) arăta: „Există câteva idei care revin adesea în mai toate ramurile științifice. Dacă cineva și-a însușit bine, în generalitatea lor, aceste idei într-un domeniu, el le va asimila mai ușor când le va întâlni sub o altă formă, în alte domenii ale științei”.

9. Învățarea pe bază de proiect – William Heard Kilpatrick, în „The Project Method”(1918, pag.325) a publicat studiul privind acest tip de învățare, care a fost preluat în diferite formule de științele educației la scară largă. Proiectul este o metodă interactivă de predare-învățare care implică, de regulă, o microcercetare sau o investigare sistematică a unui subiect care prezintă interes pentru elevi/copii. Învățarea bazată pe proiect presupune colectarea de informații, prelucrarea și sintetizarea acestora, interpretarea și reflecția personală, cooperarea în realizarea sarcinilor.

Etapele învățării pe bază de proiect – D.Campbell(1994, pag.154) identifică următoarele etape:

- stabilirea scopului;
- formularea scopului sub forma unei întrebări;

- identificarea a cel puțin trei surse de informare care vor fi folosite pentru a răspunde la întrebare;

- descrierea pașilor care vor fi întreprinși pentru atingerea scopului;
- identificarea a cel puțin cinci concepte majore care vor fi investigate în cadrul proiectului;
- identificarea a cel puțin trei metode care vor fi folosite pentru prezentarea proiectului;
- organizarea și planificarea proiectului în timp;
- stabilirea modului în care va fi evaluat proiectul.

Avantajele învățării bazate pe proiect:

- Oferă oportunități valoroase pentru abordări interdisciplinare ale unor teme sau probleme;
- Facilitează lucrul în grup și învățarea prin cooperare;
- Dezvoltă capacitățile de investigare și de sistematizare a informațiilor;
- Sporesc motivația pentru învățare prin apelul la situații din viața cotidiană și prin implicarea elevilor/copiilor;
- Facilitează utilizarea metodelor alternative de evaluare (portofoliu, proiect, autoevaluare etc.);
- Permite identificarea și valorificarea unor surse diverse de informare și documentare;
- Stimulează autonomia elevilor/copiilor în învățare și creativitatea acestora;
- Oferă fiecărui copil/elev posibilitatea de a se implica și de a contribui la realizarea activităților și a produsului final.

Limitele învățării bazate pe proiect:

- Orientarea pronunțată către viitor poate duce la o anumită incapacitate de a gestiona cerințele imediate;
- Disproporția dintre intențiile mari de la început și posibilitățile de concretizare;
- Costurile derulării unui proiect pot să fie uneori mult prea mari în raport cu beneficiile oferite;
- Centrarea pe activitatea de cercetare poate duce la pierderea din vedere a obiectivului sau la incapacitatea de prelucrare și sintetizare a unei informații mult prea diverse.

10. Învățarea bazată pe probleme – caracteristicile relevante ale acestui tip de învățare se referă la:

1. învățarea bazată pe probleme este un sistem de dezvoltare a curriculumului și de organizare a instruirii care dezvoltă simultan atât strategiile de rezolvare a problemelor, cât și bazele cunoașterii disciplinare;

2. aduce copiii/elevii în situația de a identifica și de a găsi soluții pentru probleme contextualizate, utilizând achizițiile anterioare ale învățării și capacitățile de analiză și sinteză;

3. orientarea proactivă și creativă, transformând problemele în oportunități și oferind soluții alternative argumentate.

Etapele proiectării învățării bazată pe probleme au fost identificate și experimentate de S. L. Finkle & L. L. Thorp (1995, pag.79):

- Să identifice dacă o problemă există sau nu;
- Să definească problema cu exactitate;
- Să identifice informațiile de care este nevoie pentru a înțelege probleme;
- Să identifice resursele de care e nevoie pentru a colecta informația necesară;
- Să genereze posibile soluții la problemă;

- Să prezinte soluțiile (susținând, eventual, una dintre variante);
În acest context al etapelor, învățarea bazată pe probleme presupune:
- **Angajarea:** elevii/copiii să se implice în situația problematică, să se angajeze în căutarea unei soluții, asumându-și un rol activ în contextul real sau simulat al problemei în cauză;
- **Investigarea:** elevii/copiii colectează idei, fac brainstorming la nivelul echipei de proiect și colectează informații din surse multiple;
- Elaborarea situațiilor: elevii/copiii discută în echipă alternativele și examinează soluțiile posibile;
- **De briefing-ul și reflecția:** elevii/copiii redactează rapoarte, propuneri, sinteze, planuri sau alte forme de documentare a ceea ce au lucrat pentru a le prezenta diverselor audiențe și pentru a le include în portofoliul personal.

Bibliografie:

- Achim, Gabriela, *Ce putem face din...*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti, 1989
- Bojneag, Maria, Barboni, Elena, *Caiet de activitati practice cu joc si distractie*”, Editura Teho-Art, Petrosani, Hunedoara, 2004;
- M.E.C., *Programa activitatilor instructiv-educative in gradinita de copii*, Editia a II-a revizuita si adaugita, Editura V&I Integral, Bucuresti, 2005

GESTIONAREA CONFLICTELOR ÎNTRE COPII, O PROVOCARE PENTRU CADRUL DIDACTIC

Prof. Maria-Florina BĂRBAT
Grădinița Nr. 42 Sibiu

“Este imposibil de a găsi o minte atât de redusă,
căreia educația să nu-i poate fi de ajutor”I.A. Comenius

Oricât de surprinși am fi conflictele sunt prezente în viața noastră cotidiană.

Preșcolarii care sunt mici receptori sunt înconjurați, mai mult sau mai puțin, de situații conflictuale.

Paul Popescu- Neveanu consideră conflictul drept o „Ciocnire și luptă între motive, tendințe, interese, atitudini opuse și de forță relativ egale....”, un dezacord sau incompatibilitate între două sau mai multe părți.

Conflictele chiar dacă nu ni le dorim ele sunt parte din viața noastră.

Situațiile conflictuale în care observăm copiii reprezintă modalități neconstructive de exteriorizare a emoțiilor acumulate.

Observând doi sau mai mulți copii în sala de grupă mai mult de cinci minute, observăm că starea de conflict stă în natura umană. Din lucruri mărunte, pentru cei din jur între copiii se poate isca: o neînțelegere, o contradicție, un dezacord, o ceartă etc

Micile certuri și conflicte dintre copiii din grădiniță sunt inevitabile. Preșcolarii pot deveni agresivi fiindcă sunt foarte ușor frustrați și nu dețin suficient autocontrol, nu au abilități de gestionare a conflictului. Când un preșcolar bruschează, trage de păr, mușcă un coleg, o colegă, el recurge la acest gen de comportament nu fiindcă este „rău” și dorește neapărat să rănească pe cineva, el caută o cale de a-și gestiona emoția negativă, mai ales dacă această emoție nu este acceptată de către cei din jurul lui.

De multe ori observăm copii cu tulburări de comportament, de vorbire care din cauza deficiențelor de comunicare bruschează, mușcă un coleg în momentul în care doresc aceeași jucărie pe care o are acel copil.

Când un copil lovește alt copil de multe ori atenția profesoarei grupei se îndreaptă spre copilul violent, cel agresiv dar mai important ar fi să se aplece asupra celui vătămat pentru a-l determina pe agresiv să observe gravitatea faptei lui.

Copiii trebuie ajutați să înțeleagă că într-o acțiune conflictuală important nu este cine are dreptate, mult mai necesar să găsim o soluție, o rezolvare a stării conflictuale ca să conviețuim în bună înțelegere cu cei din jur.

A gestiona un conflict nu este o treabă ușoară pentru copii dacă nu sunt ajutați să învețe să găsească soluția potrivită. Degeaba oprim doi copii care se ceartă, dacă nu arătăm copiilor cum pot să-și rezolve conflictul.

Să determinăm preșcolarul să conștientizeze cauza care a generat conflictul. Preșcolarul vede doar comportamentul extern al colegului și de multe ori nu înțelege de ce vrea și colegul lui aceeași jucărie pe care o dorește el. Cu alte cuvinte nu înțelege că un semen de al lui are interese dorințe ca și el

Conflictul între copii poate să apară deoarece există:

- * Intoleranță scăzută la frustrare;
- * Abilități comunicative scăzute;
- * Incapacitatea exprimării emoțiilor negative: furie, dezamăgire sau tristețe, răzbunare;
- * Dezacord de opinii sau de valori;
- * Scopuri diferite sau competiție pentru atingerea aceluiași obiectiv.

Conflictele între copii sunt de mai multe feluri, indiferent de vârstă, dintre care amintim:

- * Conflicte de posesiune, în situația în care unul dintre ei dorește să folosească obiectele celuilalt;
- * Conflicte de putere, în momentul în care unul dintre ei dorește să impună regulile.

Conflictele între copii apar în general de la disputele pentru o jucărie, de la îmbrâncelile pentru ocuparea locului la masă, la rând etc,

Gestionarea conflictelor nu au o formulă stas

La nivelul grupei de preșcolari conflictelor între copii apar de multe ori datorita insuficienței posibilității de comunicare.

Copiii au nevoie să experimenteze, să fie încurajați să dobândească competențele necesare rezolvării unui conflict. Ei trebuie încurajați să asculte și să comunice, să-și exprime emoțiile.

Conflictele care apar între preșcolari trebuie tratate cu tact cu răbdare , cu calm cu deschidere de către cadrul didactic, pentru a afla cauzele care le-au generat și pentru a detensiona situația.

Fiecare situație conflictuală este guvernată de o mulțime de variabile ca de exemplu: temperamentul individual, experiențele trecute, starea dispozițională din momentul respectiv.

Rezolvarea conflictelor reprezintă una dintre cheile succesului, atât în copilărie, cât și în viața de adult. Una din premisele rezolvării conflictului este acceptarea lui, recunoașterea prezenței unei divergențe de interese, a unei dispute etc

De multe ori procedează greșit adulții care “se avântă” să rezolve amiabil conflictul în locul copilului. Ceea ce va determina în situații similare copilul să aștepte mereu ajutor din partea adulților, neavând încredere în capacitatea lui de a se descurca, de a găsi o soluție de rezolvare a conflictului. Când s-a ivit conflictul între copii profesoara este bine ca să asculte cu interes versiunea ambilor actorii angrenați în conflict , fără a provoca copiilor o stare de inhibare din cauza, poate și a stării tensionate a adultului .Fiecare copil angrenat în conflict consideră că dreptatea e de partea lui.

Copiii învață mai ușor să-și gestioneze conflictele în special din experiențele trăite, aplicând strategii observate la ceilalți, dar și strategii proprii.

Dascălii au datoria de a încuraja și a susține dezvoltarea abilităților de autoreglare emoțională a prescolarilor în special abilitățile de a găsi soluții pașnice. Mai mult, de multe ori ei sunt mediatori în gestionarea conflictelor, a micilor dispute dintre copii.

Ei au nobila misiune de a găsi un punct de vedere obiectiv și neutru, să pună accent pe comunicare.

Niciodată să nu de-a un verdict până nu a analizat amănunțit starea conflictuală ivită între copiii din grupă. Copiii sunt ghidați să înțeleagă că micul conflict a fost o întâmplare nedorită care ar putea să strice o relație- copiii angrenați în conflict de multe ori sunt „prieteni” și de la o jucărie pot declanșa o situație conflictuală.

Gestionarea conflictelor nu este o știință exactă nu se bazează pe o rețetă general valabilă.

Profesoara grupei de preșcolari trebuie să aibă abilități de prevenire și rezolvare a situațiilor conflictuale. Când în grupa de preșcolari apar stări conflictuale între copii pentru profesoară este un semnal că sunt probleme fie de comunicare, fie de relaționare între copii.

De cele mai multe ori copiii nu știu să comunice celorlalți dorințele lor sau chiar le este frică de un refuz din partea colegilor. Este important ca adulții din jurul copiilor, cei răspunzători de dezvoltarea armonioasă psihofizică, să discute cu preșcolarii, ca să afle cu ce “probleme” se confruntă ei, dar mai ales, cu tact cu răbdare trebuie să investească în fondul afectiv, în fondul emoțional al copiilor.

Preșcolarii să fie încurajați să comunice cu claritate ceea ce au de spus, și totodată să-i asculte atent și pe ceilalți.

În instituția preșcolară trebuie încurajată comunicarea, fiind considerată cea bună metoda de rezolvare a conflictelor. Printr-o comunicare constructivă copiii exprimă dorințe, trebuințe, află ce este bine ce este rău, de ce trebuie să asculte cerințele, să respecte regulile stabilite în colectivitate.

Menționăm că utilizând o comunicare clară, completă conflictele pot fi înfrânate sau de o intensitate mai mică.

În literatura de specialitate găsim modele care pot fi un instrument în mâna profesoarei din învățământul preșcolar pentru gestionarea conflictelor dar ele nu sunt încadrate într-o formulă stas, fiecare situație conflictuală are și particularități specifice.

Bibliografie:

1. Bogathy, Z., (2002), „*Conflicte în organizații*” Editura Eurostampa, Timișoara
2. Ene, H., (1992), „*Negocierea în situații conflictuale*”, Editura Dacia, Cluj- Napoca
3. Lanz, R., (1994), „*Pedagogia Waldorf – un drum către învățământ mai uman*”, p.36, p41, Editura Didactică și Pedagogică, București
4. Rășcanu, R., & Piloiu, A., (2011), *Copilul un candidat la umanitate*. Editura Universității București;
5. Stoica -Constantin-, A., (2004), „*Conflictul interpersonal*”, Editura Polirom, Iași
6. Vincent., R., (1972), „*Cunoașterea copilului*”, Editura Didactică și Pedagogică, București

DESENUL COPIILOR ANIMAT DE CULOARE – ACTIVITATE LUDICĂ

Prof. Maria-Florina BĂRBAT
Grădinița Nr. 42 Sibiu

Motto: „Copilul râde: Înțelepciunea și iubirea mea e jocul” Lucian Blaga

Trăim într-o lume cu culori diversificate. O lume fără culori ar fi tristă și mohorâtă te-ar determina să vezi totul cenușiu și gri.

Copilul este sensibil la culoare. Sensibilitatea diferențială a copiilor crescuți într-un mediu cromatic, bogat și variat este net superioară aceleia a copiilor crescuți cu o gamă redusă de culori, cu preponderență ocru, gri –cenușiu.

Preșcolarul care trăiește într-un mediu ambiental rece, monoton din punct de vedere artistic devine agitat, inactiv, chiar apatic. La polul opus existența cu discernământ a culorilor în jurul copilului favorizează: comportamentul echilibrat, adecvat, acceptat de societate și creșterea încrederii în forțele proprii, contribuie de asemenea, la stimularea emoțiilor pozitive la exprimarea bucuriei.

Copiii percep lumea printr-o și într-o infinitate de culori, și aventuri: „Cu un batic roșu legat pe un ochi fiecare copil se crede un mic pirat”

Culoarea - „cheie a sufletului” copilului străbate în exterior prin care el exprimă ceea ce simte. De aceea, mare atenție să acorde cadrul didactic la cromatica sălii de grupă în funcție anotimp, de activitatea pe care o desfășoară în sala de grupă cu copiii, pentru a le stimula interesul pentru activitate, pentru a le crea bună dispoziție, pentru a le deschide orizontul pentru creație.

Copilul prin desen, cu ajutorul culorii exprimă dorințe, o stare emoțională pe care nu o poate exprima verbal.

Desenul este o activitate de joc, dar și obiect al învățării și reflexiei. Desenul copiilor după Jean Piaget este o funcție semiotică, se află la jumătatea drumului dintre jocul simbolic și imaginea mentală. Limbajul plastic este unul din elementele de bază ale copilului în comunicarea cu cei din jur

Hârtia, culoarea sunt folosite de copil pentru a „proiecta” concepția sa despre sine, pentru a exprima ceea ce nu poate comunica verbal. Limbajul cuvintelor este de multe ori utilizat mai greu decât limbajul plastic.

Chiar dacă cei din jur văd o mâzgălitură, copilul vede o jucărie, un refuz la ceva ce nu-i satisface nevoile. Și prin „mâzgălele” văzute de alții copilul de 3 ani caută să-s-și facă simțită prezența în această lume.

Adulții au datoria de a întreba copilul ce a desenat. Orice desen realizat de copil are o semnificație. De fiecare dată când copilul explică desenul urmărește cu atenție expresia feței adultului din preajma lui, așteptând cu răbdare o apreciere a valorii desenului și nu mai ales a interpretării date de copil.

Copilul se joacă cu culorile, dă viață stărilor emoționale, cognitive și perceptivă. El exprimă prin desen cu ajutorul culorilor stări, dorințe. De exemplu întrebată o fetiță din grupa mijlocie, „C.M” condusă de o colegă de a mea la întrebarea- „De ce ai desenat mărul

albastru?."fetița foarte sigură pe ea a răspuns prompt: „Așa am vrut eu!, „Este un măr din cer”. Fetița s-a jucat cu ideea și cu modul de realizare ea știind că mărul toamna este roșu, galben sau verde după cum a precizat.Acest „ mic artist” a trecut de la tema de bază la o exprimare fantezistă, imaginată de copil.

Prin mica creație copilul s-a contopit cu universul.Oare micul artist a urmărit realitatea sau fantezia?

De multe ori copiii folosesc în micile lor creații mai mult o culoare sau două Predilecția copilului pentru o culoare sau alta denotă nivelul de dezvoltare, universul estetic al copilului.

Opțiunea copiilor pentru o culoare sau alta o realizează din mai multe motive și anume: motive afective, motive declarative, motive concrete, motive de nuanță.

Motivele afective predomină la copii prin culorile alese ei reflectă stare afectivă de moment.Motivele nu sunt de multe ori bine conturate ele se imbină afectiv cu declarativ de exemplu:„Iubesc soarele- îmi place galbenul. Nu vezi ce soare este afară?”

În etapa preșcolară culorile sunt,„ prietenele” cele mai fidele de joc ale copiilor. Prin culori copilul exprimă impresii, stări psihice, emoții, sentimente, și tristețe când mediul ambiental esteîncărcat de culori închise înconjurat de o atmosferă apăsătoare.

De multe ori copiii manifestă predilecție pentru o culoare sau alta ceea ce denotă nivelul dezvoltării universului estetic al lui.

Prin utilizarea culorii preferate copilul aduce în suletul privitorului, profesoarei grupei acea stare pe care copilul o simte- de bucurie, de tristețe, de căldură sau răceală, de liniște sau preocupare.

Lucrările plastice realizate de copii , când sunt lăsați să creeze oglindesc personalitatea în formare, bogăția sau sărăciade cunoștințe, prezintă realitatea înconjurătoare așa cum o văd ei, cum o percep, cum o simt și mai ales cum doresc s-o exprime.

Copilul nu trebuie îngrădit când creează, putem veni cu sugestii care să-l ajutesă îmbogățească conținutul lucrării.

Culoarea sau culorile utilizate de copil, sunt „cheia sufletului”, culoarea străbate în exterior cu ajutorul căreia copilu de 3ani de multe ori exprimă mai ușor ceea ce nu poate , sau nu știe să verbalizeze

Cât de apreciate sunt lucrările lui Picasso- care a început să se joace cu culorile asemenea unui copil, cu multă fantezie. Marele pictor asemenea copiilor s-a contopit cu universul . Acest mod de contopire asemănător cu cel abordat de copii nu este la îndemâna orîșicui.. Nu toți au abilitatea, curajul de a se exprima în acest mod, bineînțeles cu înțelepa maturitate de stăpânire și a limbajului plastic

Este important, ca în etapa preșcolară profesoara grupei să le infrumusețeze sufletul cu cunoștințe utile despre culori stimulative și forme, pentru îmbogățirea limbajului plastic

Copilul utilizează mai întâi culoarea, apoi forma,„ în creațiile plastice”. De aceea încă de la intrarea în grădiniță, începând cu vârsta de 3 ani copilul în vață câteva culori de bază- roșu, galben, albastru. Și manifesta o atracție , o predilecție pentru o anumită culoare.

Predilecția pentru o culoare sau alta reflectă nivelul de dezvoltare, al copilului, universul estetic pe care-l stăpânește

Copiii au predilecție pentru anumite culori din mai multe motive.Motivele pot fi de afective, concrete, declarative sau de nuanță.

Motivele nu sunt în „stare pură” în mintea copilului. Poate de multe ori motivele afective sunt mai pregnante dar și uitate când copilul descrie ceea ce a desenat.

De exemplu auzim de la copii explicații de genul: „Iubesc soarele, îmi place galbenul. Nu vezi ce soare e afară?” și poate de multe ori soarele deabia se vede pe cer. Asta a fost de moment explicația pe care el a vrut să o atribuie utilizării cu preponderență a culorii galbene. „Negrul care este noaptea și urât, că am vrut să-l sperii pe colegul meu, când privește desenul”. „Nu iubesc maroul, dar copacul are și maro și negru care nu este vesel, dar pot să-i fac copăcelului doi ochi albaștrii”

Niciodată adulții din jurul copiilor să nu îngreșească libertatea de exprimare plastică a copilului chiar și într-o temă din cadrul activităților experiențiale. Cadrele didactice au datoria să îmbogățească limbajul plastic al copiilor, și mai ales să permită copiilor să explice ceea ce au dorit să realizeze în lucrarea lor.

Mediul ambiental în care copiii asimilează cunoștințe trebuie să fie bogat și variat cromatic echilibrat, în context cu ceea ce urmează să învețe.

Sensibilitatea diferențială a copiilor educați într-un mediu cromatic bogat și variat este net superioară celei a copiilor educați, crescuți cu o gamă restrânsă cromatică cu preponderență ocru-cenușiu.

Bibliografie:

1. Barbu, Hristu, și Dima, Silvia (1993), „*Activitatea ludică a preșcolarilor*” Culegere creatoare, Culegere metodică, editura Revista de Pedagogie, București
2. Cristea, Maria, (2009), *Metodică predării educației plastice în învățământul primar și preșcolar*”
3. Piaget, Jean și Babel Inhelder, (2005), „*Psihologia copilului*” Editura Cartier, București
4. Popa, Valeria, (2000), *Activitățile de educație plastică din grădiniță*, Editura V&I Integral, București

IMPORTANȚA PĂRINȚILOR ÎN EDUCAREA COPILOR

Prof. Maria-Florina BĂRBAT
Grădinița Nr. 42 Sibiu

Motto:

„Eu sunt copilul. Tu ții în mâinile tale destinul meu.

Tu determini în ceea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață!

Dă-mi te rog acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire.

Educă-mă te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume!”

Din Child s Appeal, Mamie, Gene Cole

Este minunat în ziua de astăzi să fii părinte, este cel mai frumos cadou, primit de la viață. Familia în care apare un copil este cu adevărat fericită, împlinită.

Părinții oferă primele modele comportamentale, creează primele obișnuințe și deprinderi, cu toate că nu întotdeauna sunt bine conștientizate de copii și sunt cazuri în care nu sunt oferite exemple pozitive în conținut.

Pentru copii, pentru dezvoltarea lor este important ca părinții să fie un exemplul pozitiv de urmat, ca să-i conducă, să-i direcționeze, să-i călăuzească, să-i încurajeze și să-i corecteze pentru asimilarea de comportamente în concordanță cu cerințele societății.

Datorită stilului parentar afectuos-restrictiv, supraprotectiv sau hiperprotectiv se dezvoltă starea de anxietate, fobii, tulburări alimentare, insomnii, tendințe de izolare a copilului.

Iubirea părinților pentru copiii lor este necondiționată, distribuită în mod egal de ambii părinți.

Părintele este primul educator al copilului. Părinții, modele de urmat, ei trebuie să ofere mereu sprijin copilului, să inspire încredere în forțele lui. Trebuie să știi ca și părinte cum să le arăți modele de comportament să fi suport original pentru copil.

„Calitatea de părinte trebuie învățată și perfecționată. A fi părinte nu înseamnă doar o conducere a creșterii copilului ci, o interacțiune constantă între părinți și copiii care se dezvoltă în permanență.” (Vrajaș Ecaterina, *Intervenția socio educațională ca sprijin pentru părinți*, Editura Aramis Print, București 2008, pg. 135).

Pedagogul John Locke, convins de puterea exemplului în familie, de ambianța și climatul acesteia și de înclinația către imitație a copilului se adresa părinților: „Nu trebuie să faceți în fața copilului nimic din ceea ce nu vreți să imite” (*Mect, Educația timpurie a copiilor între 3-6/7 ani*, București 2005).

Cea mai complexă, cea mai grea, cea mai solicitantă de multe ori, cea mai frumoasă meserie, este meseria de a fi părinte. Funcția de părinte este o meserie și ca orice îndeletnicire ea trebuie învățată.

Fiecare dintre părinți se întreabă dacă va fi un bun părinte, dacă va face față la toate situațiile apărute, dacă copilul lor va fi așa cum și-l doresc.

Uneori părinții au nevoie de ajutor că le este greu, că sunt depășiți de comportamentul copilului. De aceea sunt importante parteneriatele cu familia, orele de consiliere parentală organizate de instituția preșcolară unde învață sistematic meseria de părinte. În cadrul cursului intitulat „Școala părinților” părinții au fost ajutați să descopere modalități de comunicare cu copiii,

de socializare, de formare de priceperi, deprinderi și obișnuințe, de abilități de adaptare la condițiile noi de viață ale copilului.

La orele de consiliere părinții sunt stimulați să -i cunoască mai bine pe copii, să la afle dorințele, preocupările să le descopere abilitățile să-i ajute să se dezvolte armonios atât fizic cât și psihic.

„Pediatriul Berry Brazelton a fost întrebat de un părinte cu cât timp înainte de nașterea copilului trebuie să începem să ne pregătim să devenim părinți? Acesta a răspuns: cu 25 de ani... înaintea nașterii copilului! Evident, Brazelton se gândea la modul în care modelele parentale în care am fost educați își va pune amprenta asupra modului în care parentalitatea noastră se va manifesta... Capacitățile parentale se dobândesc permanent de-a lungul întregii vieți. De aceea, avem sentimentul că vom ști să îngrijim și să educăm un copil, copilul nostru.” (Mect, Sa construim împreună cei 7 ani de acasă, București, 2008, pg. 31).

Când despre un copil de spune că „are cei 7 ani de acasă” acel copil este un copil care a învățat regulile de bună comportare, se poartă frumos, atât acasă cât și la grădiniță dovedind comportamentul civilizată în situații concrete.

„Cei șapte ani de acasă” sunt recunoscuți ca operă a părinților și a mediului familial în care copiii cresc și se dezvoltă.

Determinanții de bază care contribuie la educarea intelectuală, afectivă, morală la formarea personalității copilului sunt familia și instituția școlară

Pentru o educație reușită a copilului trebuie să existe un trio în strânsă legătură: copil-familie-grădiniță.

În familie copilul până la trei ani răspunde la tot ce sesizează în jurul lui manifestând curiozitate și receptivitate, prin reacții emotive care se vor oglindi în activitățile și aptitudinile dobândite mai târziu.

Familia, ca prim factor în educația copiilor, are nobila misiune de a-i familiariza cu mediul ambiental, cu mediul natural pentru a le forma acestora primele impresii despre plante, animale, obiecte etc.

Pe aceste cunoștințe empirice cadrul didactic va insera noile cunoștințe în mod organizat și sistematic.

Părinții sunt acei care pun fundația pe care o să se suprapună cunoștințele în decursul vieții. Desigur, părinții și profesora grupei sunt modele demne de urmat, ei trebuie să ofere condiții concrete de aplicare a binelui, să ajute copilul să înțeleagă faptele bune, ce este bine și ce este rău și să obișnuiască copiii cu regulile de comportare civilizată. Mai puțin verbalism, care de multe ori obosește copilul. Între aceștia trebuie să existe strânsa colaborare spre binele copilului. „A-ți învăța copiii să facă binele înseamnă a le lăsa moștenirea cea mai prețioasă” (Mantegazza).

Fiecare familie este unică cu norme de conduită adaptate la cerințele societății după propriile nevoi, interese, aspirații. Într-o familie în care predomină atmosfera afectivă se simte amprenta pozitivă asupra dezvoltării psihice în mica copilărie. Când copilul trăiește într-un mediu afectuos, unde se simte apreciat, stimulat asimilează reguli de comportare civilizată, deprinderi mult mai ușor fiindcă simte iubire necondiționată.

Părinții reprezintă un determinant esențial în educarea copiilor, pornind cu socializarea primară a micilor „candidați la umanitate”, fiind punctul de sprijin în educarea ontogenetică a fiecăruia.

Părinții exercită asupra copiilor atât influențe directe cât și influențe indirecte marcând personalitatea în formare a preșcolarului. În instituția preșcolară se propune un model moral- civic, bazat pe cinste pe corectitudine care are eficiență mai mare asupra copilului dacă în familie aceste valori sunt apreciate, respectate, sunt puse la loc de cinste.

Părinții ca primii educatori ai copiilor trebuie să acorde o mare importanță la toate acțiunile pe care le desfășoară în prezența copiilor deoarece aceștia sesizează manifestări, gesturi, atitudini, reacții ale părinților pe care apoi le adaptează în jocurile de creație de la grădiniță.

Viitorul depinde de copiii noștri, cărora părinții, educatorii le formează și ulterior le consolidează „fundația” pe care vor dăinui cunoștințele în decursul vieții.

Părinții cu rol major în educația copiilor sunt totodată cheia capacității preșcolarilor de a învăța și de a reuși în adaptarea la noul mediu de viață - grădinița.

Dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil depinde de îmbunătățirea procesului de educație în binomul părinte –copil și implicit în trinomul părinte-copil –instituția școlară

Cu cât este mai puternic binomul părinți –instituție preșcolară considerăm că preșcolarii au cel mai mult de câștigat ei fiind cei mai importanți beneficiari.

Bibliografie:

1. Agabrian, M.,-Milea, V(2005), „*Parteneriate școală - familie –comunitate*”Editura Institutul European, Iași
2. MECT- UMPIP, (2008), „*Să construim cei 7 ani ... de acasă*”, București
3. Rășcanu , Ruxandra, Piloiu, A.,(2011), „*Copilul un candidat la umanitate*” Editura Universității , București
4. Vrășmaș, E.,(2008), „*Intervenția socioeducațională ca sprijin pentru părinți*”Editura AramisPrint, București

PREVENIREA ȘI CORECTAREA TULBURĂRILOR DE VORBIRE ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. Maria-Florina BĂRBAT
Grădinița Nr. 42 Sibiu

Vârsta preșcolară deține recordul tulburărilor de vorbire. Este impetuos necesar ca tulburările de vorbire să fie depistate de timpuriu pentru a fi corectate la timp

Copiii cum vorbesc așa și scriu cuvintele, de aceea este important să corectăm limbajul copiilor preșcolari

Efectuând cu preșcolarii multe exemple de despărțiri în silabe a cuvintelor îi vom ajuta ca să le pronunțe corect și mai ales dacă sunt motivați :, **Ne corectăm, vorbim corect, în curând vom fi școlari.**”

Cauzele care determină handicapuri de limbaj pot acționa în trei etape de dezvoltare a copilului adică în perioada intrauterină, în timpul nașterii și după naștere. Literatura de specialitate prezintă o varietate de clarificări.

Cauzele tulburări pot fi grupate în două mari categorii: prima la nivelul condițiilor , evoluției sau condițiilor și evoluției normale. Cea de a doua, la nivelul condițiilor, evoluției sau condiției și evoluției anormale.

Cele mai frecvente tulburări de vorbire care se încadrează în prima categorie constau în substituirea unor sunete mai greu de pronunțat. În cazul dislaliilor ușoare: rotacisme, sigmatisme, lambdacisme etc., multe dintre aceste tulburări se corectează spontan.

Corectarea tulburărilor de vorbire implică, la vârsta preșcolară atât măsuri diferențiate cât și măsuri comune. Măsurile diferențiate sunt în funcție natura deficienței, iar măsurile comune țin de înrudirile dintre deficiențe.

Un rol însemnat la vârsta preșcolară în corectarea tulburărilor de vorbire îl au versurile ritmate, poeziile scurte chiar și cântecele.

Pronunțarea sunetelor, înlocuirea sunetului „r” cu „l” sau pentru rotacism vom folosi versuri ritmate care antrenează copiii într-un mod plăcut fără să simtă că depun efort.

Exerciții și poezii pentru corectarea rotacismului:

„ Rață, rață, rățișoară

Se plimbă pe ulicioară,

Rața, rața măcăiește

Copilul bine rostește : Rața”

„Râul curge lin la vale

Rațele bat din aripioare

Rață, rață hai pe lac

Și eu știu să fac MAC-MAC! ”

Denaturarea sunetelor siflante și africcate. Sunetul „r” –rotacismul, pararotacismul este a doua după sigmatism, aceasta manifestându-se prin omiterea, înlocuirea, denaturarea sau inversarea sunetului în cuvânt. ex. „ață” în loc de rață; „oată” in loc de roată; „iață” sau „gață” în loc de rață.

-Omisuni de sunete (ex. In loc de scaun zice „caun”)
-Înlocuiri ale sunetelor siflante, șuierătoare și africcate. „zoc” în loc de joc. „jece” în loc de zece.

Este ideal ca profesoara să depisteze tulburările de vorbire începând cu grupa de 4-5 ani, să intervină în corectarea libajului pronunțării cuvintelor.

Emilia. Boșcaiu arată ca: „Prevenirea și înlaturarea tulburărilor de vorbire constituie o problemă complexă a cărei rezolvare trebuie să intereseze deopotrivă pe specialiști ca și pe toate persoanele care contribuie la desăvârșirea educației vorbirii în cursul dezvoltării copilului. (pg. 3, 1979).”

Copiii cu tulburări de vorbire trebuie educați în așa fel să devină activi, îndrăzneți, vorbăreți.

Prevenirea și înlaturarea tulburărilor de vorbire trebuie încă de la vârsta fragedă deoarece la această vârstă sunt mai frecvente. Dacă nu se corectează la timp ar putea avea grave urmări asupra dezvoltării personalității lui, ar putea să împiedice dezvoltarea limbajului și comunicării. În faza de corectare a acestor tulburări de vorbire noi distingem 3 etape:

- Depistarea și cunoșterea tulburărilor de vorbire
- Formarea și consolidarea deprinderilor articulatorii corecte și de formare a auzului fonematic.
- Munca individuală sau colectivă pentru corectarea, fixarea și consolidarea sunetelor din cuvinte.

În **prima etapa la evaluarea inițială** a copilului de 4 ani sunt depistate tulburărilor de limbaj și împreună cu logopedul se stabilește natura tulburării. Copiii au fost solicitați să recite câteva versuri, să spună o întâmplare din vacanță. Am avut posibilitatea să sesizez cum pronunță sunetele dacă fac inversiuni de sunete, dacă omit sunete.

În **etapa a doua** am urmărit formarea unor deprinderi care să faciliteze dezvoltarea limbajului sub aspect calitativ.

În **a treia etapă** am desfășurat munca de corectare cu toată grupa nu doar cu acei copii la care trebuia corectată pronunția.

Profesoara din învățământul preșcolar trebuie să manifeste bunăvoință, atractivitate, să fie calmă, să- i încurajeze pe copii și să-i mobilizeze pentru efectuarea exercițiilor de corectare. Nu e nevoie de etichetarea nici unui copil ca având deficiența de vorbire ci ea însăși va crea o atmosferă colegială, plăcută pentru a nu râde unii de ceilalți.

Deficiențele de pronunție la preșcolari sunt frecvente, ele ocupând o proporție de peste 80% din ansamblul tulburărilor de vorbire.

Timpul de corectare depinde în special de gradul de dificultate al tulburării și de capacitatea de receptivitate a copilului

Ideea de parteneriat (familia, instituția preșcolară, logopedul) este foarte importantă , toți contribuind la îndreptarea vorbirii sau recuperare a celor cu deficiență).

Descoperirea timpurie a tulburărilor de vorbire și prin aplicarea măsurilor corespunzătoare duce la înlăturarea cu succes a acestora sau la ameliorarea lor considerabilă.

Intervenția cadrului didactic pentru corectarea tulburărilor de limbaj devine posibilă cu condiția ca ele să stăpânească un minim de cunoștințe și deprinderi practice pentru a interveni în corectarea acestor tulburări de vorbire.

Bibliografie:

1.Bratu, Bianca (1977), „Preșcolarul și literatura” EDP., București

2. Boșcaiu, Emilia, 1973-, „Prevenirea și corectarea tulburărilor de vorbire în grădinițele de copii” EDP București,.
3. Chiriacesu, Diana; Vărăjmaș Ecaterina, (2006), „Să comunicăm cu plăcere- Ghid pentru părinți și educatori”, UNICEF în România, în cooperare cu Asociația REMINCO România.
4. Dumitrana, M, 2001-, „Educarea limbajului în învățământul preșcolar” (volumul 1 și volumul 2), Editura Compania București.
5. Jurcău Emilia; Jurcău Nicolae- 1999, „Învățăm să vorbim corect”, Editura Printec, Cluj- Napoca.

PREVENIREA IMATURITĂȚII ȘCOLARE

Prof. Maria-Florina BĂRBAT
Grădinița Nr. 42 Sibiu

O mare atenție trebuie să acorde cadrele didactice din învățământul preșcolar pregătirii pentru școală a copiilor- debutului cu succes spre statutul de elev, insistând asupra prevenirii imaturității școlare.

Maturizarea școlară a preșcolarului de 6 ani reprezintă una din **premisele** reușitei sale școlare . Maturizarea reflectă un sistem de procese psihosociale, psihoafective care reflectă dezvoltarea preșcolarului sau slaba lui dezvoltare pentru a răspunde noilor cerințe din învățământul primar

Maturizarea copilului, a viitorului școlar trebuie să fie în concordanță cu normele și cerințele impuse de noua treaptă de școlarizare, de noul mediu psihosocial, de noile situații cărora copilul să le poată face față.

După Florinda Golu maturizarea psihică diferă de la un copil la altul prin ritm, viteză, conținut, consum energetic, rezonanță, sens, durată și efecte. Ea angrenează un sistem de procese psihocognitive, psihoemoționale, psihosociale specifice fiecărui copil în parte.

Copilul de 3ani, când ia contact cu grădinița trăiește o mică dramă:

- prima separare de familie, de mediul securizant în care a trăit
- teama de noul mediu social – o necunoscută pe care el va fi ajutat să o cunoască.

Teama copilului față de necunoscut va fi mai mare sau mai mică în funcție de gradul de pregătire al copilului pentru noua etapă din viața lui, în conformitate cu predispozițiile native, în funcție de modul de receptare al mesajului transmis de părinți și de cât de bine reușesc părinții să-l motiveze.

Maturizarea școlară a copilului de 6 ani reprezintă una din premisele reușitei sale școlare.

Maturizarea preșcolarului este influențată de modul în care sunt asimilate abilitățile de adaptare deprinse de copil pe perioada etapei preșcolare, de cunoașterea normelor și a cerințelor impuse de noul mediu social instituția școlară. Considerăm importante metodele aplicate de profesoară pentru stimularea capacităților necesare preșcolarului, viitorului școlar care sunt „cheia” prevenirii și în acelaș timp a reducerii frecvenței imaturității școlare.

Prevenirea imaturității școlare presupune:

- Monitorizarea socioafectivă,
- Monitorizarea structurilor motivaționale și comportamentale
- Monitorizarea intelectuală pe perioada preșcolară.

Dezvoltarea psihocomportamentală, intelectuală, socio-afectivă a copilului preșcolar este responsabilitatea majoră a profesoarei grupei, care începe pregătirea copilului pentru școală încă de când copilul are trei ani.

Profesoara, cadrul didactic competent, în mod organizat are o misiune esențială, morală de a contribui la modelarea, consolidarea , îmbogățirea psihismului, nobila responsabilitate de a-l ghida în lumea înconjurătoare, de a-l pregăti să fie coparticipant la propria formare.

Când vorbim de **monitorizarea intelectuală** a copilului preșcolar avem în vedere stadiul preoperațional al copilului preșcolar de la 2-6 ani.

În această etapă principală achiziție vizează consolidarea semnelor verbale și activizare a vocabularului.

Cuvântul este cel mai important instrument de „manipulare” al semnelor verbale, care urmăresc transformarea acțiunilor din planul extern în cel intern.

La vârsta preșcolară copilul „gândește” cel mai mult cu corpul, cu ochii, mâinile, într-o manieră accesibilă, la îndemâna lui. Gândirea copilului trece de la „nehotărât”, la „hotărât”, de la global, la analitic, de la lipsa de coordonare la o relativă unitate.

Gândirea preșcolarului este sincretă, adică în mintea lui este o luptă între reprezentare și experiența mobilă, între raporturile pe care preșcolarul le stabilește între părți și întreg, apoi treptat atenția cade spre detalii mărunte, particulare.

Dezvoltarea sistemului cognitiv este complexă și graduală prin acumulare de achiziții în paleta limbajului, achiziții intelectuale:

- Capacitatea de a compara și desprinde similarități între obiecte,
- Perceperea și rememorarea faptelor din mediul înconjurător,
- Înțelegerea cauzelor care au generat fenomene, fapte,
- Capacitatea de a număra de a analiza, grupa după formă, culoare, mărime, etc

DE CE! este întrebarea care-l frământă pe copil, la care așteaptă răspuns, competent, pentru a afla cauza producerii unui fenomen, apariției unei situații noi, pentru a-și satisface nevoia de cunoaștere, de interese. Etapa preșcolară mai este denumită, cunoscută ca vârsta lui DE CE!. Este ideal ca preșcolarii să fie ajutați să descopere răspunsul la întrebările DE CE! măcar parțial.

Curiozitatea copilului trebuie alimentată, stimulată prin antrenarea în experimente accesibile vârstei. Copilul este curios și receptiv la nou dornic să se joace, „să exploreze” supravegheat atent dar fără să simtă că este dirijat, să fie asistat competent, îndrumat conform nivelului de înțelegere, de dezvoltare.

Iată de ce profesoara din învățământul preșcolar trebuie să cunoască foarte bine particularitățile de vârstă ale copiilor dar mai ales pe cele individuale pentru a putea să ajute fiecare copil să se dezvolte, pentru a găsi modalități adecvate pentru a preveni imaturitatea școlară.

Monitorizarea intelectuală începe în mod dirijat în etapa preșcolară, prin acumulări de cunoștințe- proces ce se menține și în perioada școlară

Comportamentul socio-emoțional al copilului se dezvoltă potrivit etapei de vârstă, temperamentului, a factorilor educaționali.

La începutul perioadei preșcolare copilul de 3-4 ani este nesigur emoțional, observăm modificări brusce ale emoțiilor, de multe ori nu sunt exprimate. După vârsta de 4 ani emoțiile sunt mai profunde și încep să se internalizeze. Copilul începe prin educație să-și manifeste emoțiile, să le exprime mai conturat.

De la o vârstă la alta în perioada preșcolară 3-6ani, viața socio-afectivă a copilului înregistrează modificări:

- Cantitative exprimate prin numărul stărilor și dispozițiilor afective,
- Calitative adică se îmbogățesc și se diversifică formele existente apărând și forme noi.

Este ideal ca toate activitățile din grădiniță să fie organizate și orientate în vederea îmbogățirii de cunoștințe care să sensibilizeze sufletul copilului.

În procesul de educare socio emoțională a copiilor profesoara grupei va „sădi” în sufletul copiilor compasiunea față de semenii, adică capacitatea de a manifesta față de colegii trăiri, emoții, deschide calea spre empatie.

Dezvoltarea emoțională implică multă muncă din partea cadrului didactic dar și aprtul susținut al familiei.

Înțelegerea emoțiilor de către copii și manifestarea lor echilibrată constituie,, cheia” dezvoltării competențelor emoționale.

Preșcolarii întâmpină „bariere”când învață să-și regleze emoțiile și comportamentul:

- Să tolereze frustrarea,
- Să-și învingă fricile,
- Să se obișnuiască să stea singur,
- Să accepte că nu numai lucrarea lui este reușită etc

Pregătirea copilului pentru școală, prevenirea imaturității școlare este o problemă complexă, și are multiple dimensiuni care trebuie cunoscute și atinse pentru a facilita trecerea, adaptarea mai ușoară a fiecărui copil la noua etapă de școlar.

Învățământul de masă, grădinița, trebuie să asigure fiecărui copil condiții instructiv-edcative, de valorificare a resurselor latente în raport cu predispozițiile de care dispune fiecare copil.

Bibliografie:

- 1.Cincilei, I.,Olevschi,O.,(2015), „*Dezvoltarea socio-emoțională a copiilor*”Editura Epigraf, Chișinău,
- 2.Golu, Florinda,(2009), „*Pregătirea psihologică a copilului pentru școală*”, Editura Polirom, București,
- 3.Minulescu, Mihaela,(2003), „*Psihologia copilului mic*”, Editura Psyche, București

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ÎN PREDAREA MATEMATICII LA LICEU

Prof. Diana BELDEAN

Colegiul Tehnic de Transporturi „Transilvania” Cluj-Napoca, jud. Cluj

Îmi amintesc, era toamnă, și doamna profesor metodist, responsabil de activitățile cercului metodic din care face parte colegiul nostru, ne-a cerut să propunem activități pe care să le dezbaterem la întâlnirile lunare. Eu am propus tema „Exemple de bune practici”, din dorința de a afla cum fac alți profesori sau ce fac și funcționează. Fiind profesor de matematică, mereu sunt interesată să am discuții cu alți colegi despre metodele pe care le au ei și consideră că îi ajută să susțină lecții interactive, interesante și, desigur, să aibă elevii rezultate bune la bac. Surpriza mea a fost că această temă mi-a fost alocată mie să o susțin, așadar voi prezenta în cele ce urmează câteva metode, tehnici, obiceiuri, resurse, etc. pe care eu le folosesc și consider că mă ajută să îmi ating obiectivele propuse.

Dintre acestea amintesc pentru început: crearea unui mediu de învățare sigur și incluziv, cultivarea stării de bine, dezvoltarea relațiilor bazate pe încredere și respect reciproc, creșterea stimei de sine, creșterea motivației intrinseci, acordarea atenției individualizate fiecărui elev.

Crearea unui mediu de învățare sigur și incluziv în clasă este esențială pentru succesul academic și dezvoltarea personală a elevilor. Pentru a atinge acest scop, eu promovez o comunicare deschisă și să creez un climat de respect și sprijin reciproc între elevi. Încurajarea participării active în discuții și în activități le permite elevilor să se simtă implicați și valorizați în procesul de învățare.

Cultivarea stării de bine în timpul orelor este crucială pentru învățarea optimă. Implementez tehnici de mindfulness și pauze (foarte) scurte pentru relaxare, ajutându-i pe elevi să-și gestioneze stresul și anxietatea.

Dezvoltarea relațiilor bazate pe încredere și respect reciproc între elevi și profesor creează un mediu în care elevii se simt în siguranță și încurajați să-și exprime ideile și preocupările.

Prin recunoașterea eforturilor și realizărilor fiecărui elev, crește stima de sine și încrederea în abilitățile proprii, îi încurajez să-și depășească limitele și să-și dezvolte potențialul. Folosesc expresii încurajatoare. De exemplu: „Azi mai bun decât ieri, mâine mai bun decât azi”, „orice vă doriți puteți obține, cu mai mult sau mai puțin efort, depinde cât de mareț este visul vostru” și altele.

Furnizarea atenției individualizate, prin identificarea nevoilor și interesele fiecărui elev, sporește motivația intrinsecă și pasiunea pentru învățare. Adaptarea abordării didactice la stilurile de învățare ale elevilor le oferă posibilitatea de a se dezvolta în mod unic și autentic.

Prin adoptarea acestor practici și angajarea în crearea unui mediu de învățare sigur și incluziv, elevii pot experimenta o creștere semnificativă a încrederii în sine, motivației și performanțelor sau progresului școlar.

Alte metode și tehnici pe care le mai folosesc sunt: abordarea cooperativă: încurajarea colaborării între elevi și implicarea acestora în discuții deschise, feedback-ul constant: oferirea unui feedback constant și constructiv elevilor, învățarea individualizată: asistență individualizată suplimentară, observarea și monitorizarea, utilizarea tehnologiei: tabelele și graficele de calcul,

aplicații și soft-uri interactive – Jamboard, Kahoot, Quizlet, Mentimeter, Nearpod, Socrative, Edpuzzle; asigurarea accesului la resurse suplimentare.

Într-adevăr, abordarea cooperativă este o metodă excelentă pentru a încuraja colaborarea între elevi și dezvoltarea abilităților sociale. Prin implicarea lor în discuții deschise, aceștia pot învăța să își exprime opiniile și să lucreze în echipă pentru rezolvarea problemelor.

Feedback-ul constant și constructiv joacă un rol crucial în îmbunătățirea performanțelor elevilor, dar și a relațiilor profesor-elev. Prin oferirea unui feedback detaliat și orientat către dezvoltare, elevii își pot identifica punctele forte și pe cele slabe, ceea ce le permite să progreseze în mod continuu. Mai mult, discutând cu elevul față în față, acesta se simte auzit, văzut și valorizat.

Învățarea individualizată, prin acordarea de asistență suplimentară adaptată nevoilor și ritmurilor fiecărui elev, ajută la consolidarea cunoștințelor și la abordarea personalizată a dificultăților.

Observarea și monitorizarea continuă a progresului elevilor facilitează identificarea eventualelor probleme și ajustarea strategiilor didactice pentru a le sprijini în dezvoltarea lor.

Utilizarea tehnologiei, precum tabelele și graficele de calcul, aplicațiile și soft-urile interactive, poate face învățarea mai atractivă și captivantă pentru elevi, aducând elemente de diversitate și interactivitate în procesul educațional. Aceste tehnologii pot facilita înțelegerea conținutului și pot oferi o modalitate interesantă de aplicare a cunoștințelor în contexte reale. Acestele folosesc, așa, ca o oază de relaxare și de îndrăgire a matematicii.

Alte exemple de bune practici sunt: predarea conținuturilor îmbinând metodele clasice cu cele moderne, învățarea prin jocuri și activități interactive, învățarea prin coaching, învățarea prin demonstrație, folosirea de obiecte și modele fizice, învățarea bazată pe probleme: prezentarea de probleme practice și reale care trebuie rezolvate, din domeniul financiar, științific sau tehnologic, evaluarea continuă, evaluare formativă, evaluare cu ajutorul metodelor moderne.

Bunele practici educaționale sunt de o importanță vitală pentru crearea unui mediu de învățare sigur și inclusiv în clasă. Combinarea metodelor tradiționale cu cele moderne permite profesorilor să abordeze nevoile individuale ale elevilor și să îi implice în mod activ în procesul de învățare. Învățarea prin jocuri și coaching le oferă elevilor oportunități de învățare distractivă și interactivă, promovând motivația intrinsecă și dezvoltarea abilităților socio-emoționale.

Utilizarea demonstrațiilor și obiectelor fizice în predare facilitează înțelegerea conținutului complex, iar învățarea bazată pe probleme încurajează gândirea critică și aplicarea cunoștințelor în contexte reale. Evaluarea continuă și formativă oferă feedback constant și personalizat, sprijinind progresul individual al elevilor.

Prin integrarea tehnologiei în procesul de învățare, se creează o experiență mai captivantă și accesibilă, în timp ce dezvoltă competențele digitale ale elevilor. În ansamblu, aceste practici educaționale contribuie la dezvoltarea unei stări de bine în clasă, întrucât elevii se simt valorizați, sprijiniți și încurajați să își exploreze potențialul maxim. Un mediu de învățare sigur și inclusiv stimulează creativitatea, cooperarea și încrederea în sine, pregătind astfel elevii pentru succesul academic și personal pe termen lung.

În continuare voi prezenta obiceiuri și metode folosite de mine, care mi se par valoroase în stabilirea unui climat favorabil în clasă, pentru relațiile profesor elev cât și pentru cele elev-elev.

Dezvoltare personală. Fiecare oră începe prin captarea atenției cu discuții (scurte) de dezvoltare personală. De fiecare dată când e cazul să corectez un elev, fie că e vorba despre

matematică, fie despre altceva, am grijă ca ceea ce îi spun să îl dezvolte, nu să îl intimideze și să îl ducă în jos.

În timpul orelor, pentru a nominaliza elevul care să răspundă oral sau să iasă la tablă folosesc roata numelui: <https://wheelofnames.com/>. Este interactiv pentru ei, abia așteaptă să vină și să „dea de roată”.

Câteva idei de lecții online găsiți gratuit pe internet, un exemplu este: <https://educatieonline.md/> iar exerciții online interactive găsiți, de exemplu, la adresa www.learningapps.org. Pentru generare grafice funcții puteți accesa <https://www.mathe-fa.de/ro>.

Ori de câte ori se ivește ocazia mă ofer să merg la orele de suplینiri ale colegilor. In aceste ore prefer să fac atât matematică cât și alte activități. Exemple de activități desfășurate cu ocazia unor zile internaționale: Ziua educației, Ziua matematicii, informaticii și științelor naturii, Ziua Culturii Naționale, Ziua Mondială a numărului Pi.

Momentul în care elevii au de susținut o evaluare, sau un test de evaluare / lucrare de control, cum mai e numit, este unul stresant, neplăcut. Pentru asta am găsit „Melodia de test”. Este o melodie încurajatoare pe care o pornesc la intrarea în clasă și o las până ei se așează în bănci, își pregătesc foaia și primesc subiectul. Așa se mai destinde puțin atmosfera.

Și pentru că matematica ne duce cu gândul și la bacalaureat, o metodă pe care o folosesc este „Semaforul”. Le recomand să înceapă prin a citi cu atenție cerințele înainte de a începe rezolvările efective și să le asocieze (prin colorarea numărului exercițiului) o culoare: verde – pentru exercițiile foarte accesibile, portocaliu – pentru exercițiile accesibile și roșu – pentru cele mai dificile. Este o metodă utilă și încurajatoare, deoarece după ce adună punctajele exercițiilor colorate verde și portocaliu, nota este de obicei peste așteptări.

Aș putea continua mult și bine cu astfel de exemple de metode și tehnici pe care le utilizez la clasă.

Nu consider că este o rețetă de „bune practici” de succes, însă, cu siguranță, sunt multe metode pe care le putem adapta și folosi la fiecare colectiv de elevi încât matematica să nu mai fie atât de rece și de neplăcută, să rupem lanțul de idei preconceptuate care există despre matematică, deoarece cuvintele sunt la fel ca și lupa: unde punem lupa, acolo crește. Așadar să punem accentul pe cele dorite și să avem încredere în fiecare din noi și în fiecare elev.

Bibliografie:

1. www.didactic.ro
2. www.scrib.com
3. www.ssmr.ro

METODE MODERNE DE PREDARE A ELEMENTELOR DE GEOMETRIE

prof. înv. primar Veronica BOLOCA
Școala Gimnazială Clit, loc. Clit - Arbore, jud. Suceava

Brainstormingul este o metodă a discuției în grup, inițiată de A. Osborn (1953) cu funcția distinctă de a înlesni căutarea și găsirea celei mai adecvate soluții a unei probleme de rezolvat, printr-o intensă mobilizare a ideilor tuturor participanților la discuție. Este un bun exercițiu de stimulare și cultivare a creativității de grup, pentru a îndruma participanții să producă mai multe soluții. Oricum, sunt mai puțin importante decât procesele gândirii care se dezvoltă, care se nasc în mintea elevilor.

Tehnica asociativă are un specific aparte prin faptul că *disociază*, desigur în artificial, *timpul de producere a ideilor* (faza producției de idei) de *timpul în care se evaluează aceste idei* (de faza aprecierii critice a ideilor emise), ceea ce stimulează gândirea divergentă, creșterea producției de idei. În acest sens, întreaga discuție se desfășoară în condițiile respectării anumitor reguli esențiale și anume:

- a) în prima fază, odată problema lansată în discuția unui grup nu prea mare, de cca 20-30 de participanți, se lasă frâu liber dezlănțuirii gândirii și imaginației creative ale acestora, cerându-li-se să exprime spontan și deschis ideile și ipotezele care le vin pentru prima oară în minte. Accentul se pune acum pe cantitate, pe enunțarea a cât mai multor și mai diverse idei și soluții posibile. Cu cât „recolta” va fi mai bogată, cu atât mai bine ;
- b) pentru a elibera subiecții de sub influența oricăror factori de inhibiție, de timiditate, de frica de a nu greși ori de a-și atrage critici și de a se pune astfel într-o lumină defavorabilă față de ceilalți participanți, este inadmisibil ca judecarea ideilor enunțate să aibă loc imediat.
- c) trebuie ascultate cu atenție și notate ideile participanților, fiecare dintre ei fiind încurajat să construiască, dacă este posibil, pe ideile precedente emise de antevorbitori, să încerce noi asociații, să le combine și să ajungă, pe această cale, la idei superioare celor inițiale, la un nou produs. Ceea ce poate apărea neobișnuit sau absurd pentru unul, poate fi binevenit pentru altul, poate sugera altora o idee nouă, interesantă și utilă;
- d) în cadrul discuției, subiecții sunt încurajați permanent, indiferent de valoarea intervenției lor. Ironizarea neștiinței sau greșelilor, cuvântul „ridicol” sunt necunoscute în brainstorming, întrucât se dovedesc nefavorabile unui proces de creație;
- e) evaluarea și selecția ideilor emise și a soluțiilor propuse sunt lăsate pe târziu (peste o zi, peste două zile) și se face de către profesor sau împreună cu participanții. De aici și denumirea de „metoda evaluării amânate” (*deferredjudgement*) .(Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*)

Ideile emise se reiau pe rând și se grupează pe categorii, simboluri, cuvinte cheie, imagini care reprezintă diferite criterii etc. Are loc analiza critică, evaluarea, argumentarea, contraargumentarea ideilor emise anterior, la nivelul clasei sau al unor grupuri mai mici. Selectarea ideilor originale sau a celor mai apropiate de *soluții* fezabile pentru problema supusă atenției. În această etapă se discută liber, spontan, riscurile și contradicțiile care apar.

f) Afișarea ideilor rezultate în forme cât mai variate și originale: cuvinte, propoziții, colaje, imagini, desene, cântece, joc de rol etc.

Brainstormingul se folosește mai puțin în lecțiile obișnuite și mai mult în cadrul unor lecții de sinteză cu caracter aplicativ.

Ciorchinele este o metodă de brainstorming neliniară care stimulează găsirea conexiunilor dintre idei și care presupune următoarele etape: ¹

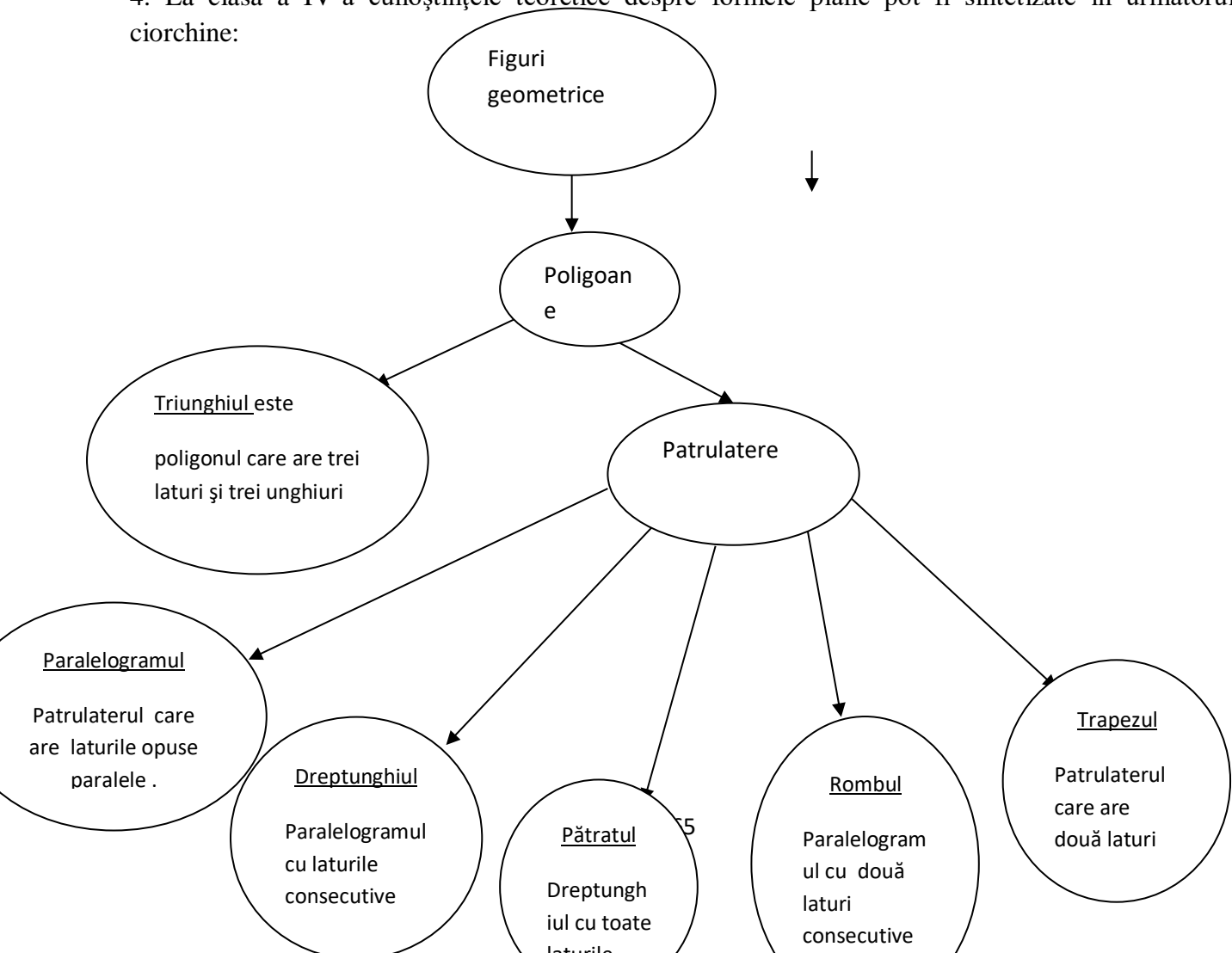
1. Se scrie un cuvânt/ temă (care urmează a fi cercetat) în mijlocul tablei sau a foi de hârtie;
2. Se notează toate ideile, sintagmele sau cunoștințele care vă vin în minte în legătură cu tema respectivă în jurul acestuia, trăgându-se linii între acestea și cuvântul inițial;
3. Pe măsură ce se scriu cuvinte, idei noi, se trag linii între toate ideile care par a fi conectate;
4. Activitatea se oprește când se epuizează toate ideile sau când s-a atins limita de timp acordată;

Etapele pot fi precedate de brainstorming în grupuri mici sau în perechi. În acest fel se îmbogățesc și se sintetizează cunoștințele. Rezultatele grupurilor se comunică profesorului care le notează la tablă într-un ciorchine fără a le comenta sau judeca.

În etapa finală a lecției, ciorchinele poate fi reorganizat utilizându-se anumite concepte supraordonate găsite de elevi sau de profesor.

Exemple

1. Ce obiecte din mediul înconjurător pot avea formă de cerc (dreptunghi, pătrat, cuboid, etc.)?
2. Dați exemple de forme geometrice plane (spațiale).
3. Realizează cât mai multe imagini utilizând doar cercul.
4. La clasa a IV-a cunoștințele teoretice despre formele plane pot fi sintetizate în următorul ciorchine:

Bibliografie:

1. Dăncilă Eduard, Dăncilă Ioan, *Matematică-Ghidul învățătorului*, Editura Iulian, 2007
- 2.. Ionescu Miron, Radu Ioan, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001
- 3.. Jinga Ioan, *Educația permanentă*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979

ISTORICUL DEZVOLTĂRII GEOMETRIEI CA ȘTIINȚĂ

Prof. înv. primar Veronica BOLOCA
Școala Gimnazială Clit, loc. Clit - Arbore, jud. Suceava

De-a lungul dezvoltării societății, matematica, pe care Gauss o considera ”regina științelor” a reușit să se înalțe printr-un proces natural și intim legat de actul cunoașterii științifice, atingând chiar din antichitate, culmi la care nici o altă știință nu putea aspira.

În decursul timpului, conținutul matematicii s-a dezvoltat și acest proces continuă și în zilele noastre sub impulsul științei și tehnicii. Ca știință de sine stătătoare, matematica, s-a constituit în Grecia Antică, prin cultivarea celor două ramuri ale sale: Aritmetica și Geometria.

Geometria este una din ramurile principale ale matematicii care se ocupă cu studiul figurilor geometrice și al relațiilor de mărime și poziție ce existau între ele, a corpurilor și relațiilor lor spațiale. Această știință a luat naștere din necesitățile practice ale oamenilor și s-a dezvoltat în strânsă legătură cu acestea. Ea a apărut în cadrul măsurării pământului (geos = pământ; metrom = măsură). Din scrierile gânditorului grec Procleus, secolul al V-lea, și ale istoricului antic, Herodot, aflăm că egiptenii care cultivau pământul erau nevoiți ca în fiecare primăvară să - și măsoare din nou proprietatea după retragerea apelor Nilului. Au adoptat în acest sens cea mai simplă figură pentru împărțirea și măsurarea pământului – dreptunghiul.

Cunoștințele pe care le posedau egiptenii erau în acest sens suficiente.

În Egipt, în cadrul civilizației existente în acea perioadă, geometria s-a extins și s-a adâncit caracterul practic, ajungând la o mare înflorire datorită aplicațiilor sale în lucrările de irigații, în proiectarea marilor temple și a gigantelor construcții funerare, a căror realizare atestă existența unor serioase cunoștințe de geometrie.

Primele documente scrise de geometrie și matematică care s - au păstrat datează cu două milenii înaintea erei noastre , acestea fiind papyrusurile egiptene și cărămizile caldeene ce conțin reguli de rezolvare a unor probleme practice de aritmetică și geometrie. Geometria a înflorit mai ales în Grecia Antică. Cunoștințele aduse din Egipt și Mesopotamia au fost supuse rațiunii, nimic nefiind acceptat fără demonstrație. Aceasta se datora noilor condiții social – economice care cereau geometriei soluții optime pentru numeroase probleme practice, cele mai multe legate de măsurarea lungimilor, calcularea ariilor și volumelor, proiectarea și executarea construcțiilor arhitecturale, a canalelor și lucrărilor de irigații, a căror rezolvare cerea un aprofundat studiu teoretic.

Cunoștințele geometriei au fost aduse din Egipt de Thales din Milet (625 – 550 î.e.n.) care a contribuit la dezvoltarea matematicii în domeniul aritmeticii, astronomiei și geometriei.

El introduce printre primii demonstrația în geometrie. De fapt el a întrecut în demonstrații matematice pe toți învățații egipteni cu care a avut contact.

Importanța pe care o are Pitagora (584-497 î.e.n.) matematician și filozof grec ce s-a instruit în Egipt și Chaldea statornicindu-se în sudul Italiei, în Creta, și înființând școala sa, în opera ”Stihia” alcătuită din 13 capitole (denumite „cărți”) cuprinzând bazele geometriei plane și spațiale ce a constituit timp de două milenii cartea de căpătâi după care s-a predat matematica. A fost tradusă în 300 de limbi, fiind cea mai citită carte științifică din lume. Prima traducere românească a fost realizată între 1939 – 1941 de V. Marion sub titlul ” Elemente”.

”Elementele” lui Euclid cuprind esența geometriei ce a constituit punctul de plecare și modelul tuturor lucrărilor ulterioare. Reprezintă prima expunere sistematică, deductivă după schema logică unitară a geometriei; este prima dezvoltare axiomatică a unei discipline științifice. La începutul operei sunt cuprinse 23 de definiții, 5 postulate și 19 noțiuni comune (axiome).

Opera geometrică a lui Euclid începe cu studiul proprietăților figurilor geometrice plane. Până nu demult această operă servea drept model pentru manualele de geometrie.

Dacă acum, din punct de vedere al științei contemporane, unele definiții par imperfecte, ele corespundeau perfect gândirii științifice de atunci și au constituit primul pas în trecerea de la imagini la noțiuni de geometrie. Putem afirma că din secolul al IV-lea era cunoscută aproape toată geometria elementară care se predă astăzi în gimnaziu și liceu. Geometria a continuat însă să se dezvolte, putându-se vorbi de patru mari etape:

1.) de la apariția primelor cunoștințe de geometrie până în secolul al V-lea î.e.n., când apar primele lucrări de sinteză asupra geometriei;

2.) de la apariția ”Elementelor” lui Euclid și până în secolul al XVII-lea când apare ” Geometria analitică” a lui Descartes (1637);

3.) din secolul al XVII-lea până la începutul secolului al XIX-lea când apare geometria neeuclidiană).

4.) din secolul al XIX-lea până în zilele noastre cunoscută sub denumirea de etapa modernă.

Această ultimă este caracterizată printr-o dezvoltare intensă. Premisele care au stat la baza geometriei au fost supuse unei analize profunde și s-a găsit că axiomatica lui Euclid nu este perfectă deoarece în unele demonstrații se face uz de intuiție în mod tacit.

Primul sistem axiomatic complet al geometriei a fost dat de D. Hilbert în 1899.

Și în țara noastră marii matematicieni Gh. Țițeica (1873-1933), Dimitrie Pompei (1873-1954), Alexandru Muller (1879–1966), Traian Lalescu (1882–1933), Alexandru Pantazi (1896-1948), Dan Barbilian(1896-1961) și alții au îmbogățit considerabil tezaurul geometriei elementare. Lucrările lor s-au făcut cunoscute în lumea științei internaționale, în special lucrările de geometrie diferențiată și mai ales studiul rețelelor din spațiu cu ”n” dimensiuni definite printr-o ecuație a lui Laplace.

Bibliografie:

1. Dăncilă Eduard, Dăncilă Ioan, *Matematică-Ghidul învățătorului*, Editura Iulian, 2007
2. . Ionescu Miron, Radu Ioan, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001
3. . Jinga Ioan, *Educația permanentă*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979

SURSE DE POLUARE A APEI ÎN ORIZONTUL APROPIAT

Prof. înv. primar Veronica BOLOCA
Școala Gimnazială Clit, loc. Clit - Arbore, jud. Suceava

Apa a fost și continuă să fie leagănul vieții pe Terra. Existența fiecărui animal, fiecărei plante și a fiecărui om depinde de circuitul apei în natură. Activitatea omului distruge echilibrul natural al apei pe Terra.

Despre apă, copiii află încă din grădiniță, la activitățile de cunoaștere a mediului, iau cunoștință din poezii despre fenomenele naturii, despre ploaie, nori, râuri, mare, vin apoi în contact cu alte noțiuni, mai vaste, mai bogate prin intermediul manualelor de științe, geografie, ore în care vorbesc nu numai despre existența apei, ci și despre componența ei, calitățile ei, proprietățile ei, despre circuitul apei în natură, formarea ploii, zăpezii, norilor, despre procesele de transformare dintr-o stare de agregare într-o alta, diferită. În orele de geografie studiază bazinele hidrografice, afluenții, izvorul, locul de vărsare, punctul de confluență, apoi clasifică apele în stătătoare și curgătoare, studiază despre fluviul Dunărea și despre Marea Neagră, prezintă importanța apei în agricultură, industrie, gospodărie, alimentație, sănătate, prezentând totodată cauzele și efectele poluării apelor și importanța păstrării purității apei.

În cadrul opționalului „Natura – Prietena mea” elevii au realizat afișe în care prezentau importanța apei pentru planetă, pentru omenire, pentru viață, dar și daunele cauzate de apă numind lucrările tematice „APA – prieten și dușman”. Astfel au ajuns la concluzia că apele poluate nu pot cauza decât afecțiuni ale aspectelor naturale din mediul înconjurător. Observațiile efectuate cu elevi în împrejurimile satului cu prilejul unor activități ecologice sau cu ocazia drumețiilor în pădure, au subliniat importanța prevenirii poluării. S-a observat că de-a lungul albiei pârâului, care traversează satul în direcția V. E., s-au acumulat numeroase deșeuri nedegradabile pe anumite porțiuni. Pârâul colectează în timpul ploilor torențiale deșeuri de fier și de plastic, resturi ce rămân depozitate pe marginea apei, poluând astfel și solul, mai ales în punctele de confluență. Un alt impact al societății moderne, în afară de împrumutul ambalajelor de plastic din occident, îl constituie apariția micilor industrii în mediul rural, mici fabrici forestiere, care prin activitatea lor specifică nu asigură numai locuri de muncă pentru cetățenii satului, ci produc reziduuri forestiere provenite din prelucrarea lemnului. Depozitarea lor în apropierea cursurilor de apă favorizează provocarea inundațiilor în cazul ploilor torențiale, inundații destul de dese în ultimii ani pe raza comunei, în special pe cursul pârâului Soloneț, ce-și are izvoarele în satul Solonețu – Nou, localitate aflată la poale de Obcini. Numărul des al inundațiilor a implicat autoritățile locale în acțiunea de schimbare a cursului pârâului exact pe sub poalele dealului Troian, la câțiva zeci de metri de albia inițială, în scopul prevenirii inundațiilor, dar această modificare a intervenit în ecosistemele naturale, distrugând mare parte din ele și înființând pe alocuri zone de refugiu, cu aspect de baltă, înconjurate de numeroase reziduuri greu degradabile sau total nedegradabile. Putem spune că încercarea de a face un lucru bun poate crea alte zece lucruri rele.

Apele din satul nostru nu suferă de modificări maxime ale calității ei și asta datorită și faptului că în zonele rurale nu există mari poluanți chimici, cum ar fi combinatele, șantierul de

construcții, ferme zootehnice, etc. Ne mândrim însă cu Salina Cacica, centru industrial care funcționează încă. În incinta Salinei de pe raza satului Cacica, în subteran se află un lac natural de saramură, mostre de cristale de sare, și un mini-muzeu al uneltelor vechi folosite în procesul tehnologic de extragere a sării din subteran. Activitatea industrială s-a transferat într-o nouă locație, în raza satului Pârteștii de Jos, unde prelucrarea sării se face automatizat, însă transportul saramurii pe conducte de aproximativ 5 km lungime mai suferă și accidente. Noua Salină a avut un impact malefic asupra locuitorilor din vecinătatea ei. Apa potabilă din fântânile oamenilor nu mai îndeplinea proprietățile cerute. Impactul propriu-zis al Salinei asupra mediului a fost poluarea pânzei freatică atât cu saramură cât și cu deșeuri și substanțe chimice nocive sănătății oamenilor și animalelor. Modificarea calității apei în pânza freatică a avut consecințe implicite și asupra solului, acesta modificându-și la rândul lui proprietățile, vegetația aflată la suprafață având de suferit în procesul de dezvoltare. E ciudat să guști fructe dulci și să constați că de fapt ele au un gust sărat. Gustarea fructelor din acea zonă a explicat copiilor mult mai eficient ce importanță are păstrarea calității apei și ce rol trebuie să aibă oamenii în prevenirea poluării apei, pentru ca pe viitor nici un aliment să nu conțină substanțe chimice ce pot afecta sănătatea oricui.

Partea teoretică a învățării despre poluarea apei a constat din realizarea unui mic dosar documentar, intitulat „Lumea apelor” de către elevii clasei a IV-a, material în care elevii au căutat și au prezentat ulterior informații despre animale ce-și au mediul de viață APA. Ca temă suplimentară au avut de pregătit o informare despre poluarea apei, un plan de măsuri ușor de realizat de către copii, în vederea prevenirii poluării și reprezentări grafice ale propriilor opinii în legătură cu tema propusă. Din reviste, diverse publicații, cărți am asigurat materialul bibliografic necesar întocmirii dosarelor tematice. Informațiile suplimentare au arătat că poluarea apelor curgătoare afectează canalele, fluviile și râurile pe cursurile lor până la revărsarea în mări. Ea poate contamina și suprafețe întinse de apă, cum sunt iazurile și lacurile artificiale.

Unele poluări ale râurilor au cauze naturale. Râurile șerpuitoare pot fi blocate de sol și deșeuri spălate de furtuni din regiunile muntoase. Pe măsură ce râul devine mâlos și stagnant, tot mai puține plante și animale supraviețuiesc în apa lipsită de oxigen. Problema se agravează dacă se defrișează pădurile, deoarece ploile torențiale se scurg la suprafață în loc să fie absorbite de plante. Reziduurile provenite de pe șantierele de construcții și din exploatarea zăcămintelor de suprafață pot fi și ele spălate de râuri și să agraveze problema. Există puțini poluanți naturali. Solul conține anumiți fertilizatori, care în timpul aratului pășunilor sau în decursul iernilor pot ieși la suprafață. În sol se mai găsește și aluminiu, care poate ajunge în apele curgătoare prin diferite reacții chimice. În timpul inundațiilor luncilor, în apă poate pătrunde magneziul, care provoacă dezastre în rândul peștilor. Însă aceste scurgeri naturale sau seminaturale de poluanți sunt insignifiante în comparație cu cele produse de om. Fermierii, agricultorii din mediul rural introduc în mediu o gamă întreagă de substanțe chimice și deci și în rezervele de apă potabilă. Printre acestea se numără fertilizatorii și pesticidele. De asemenea, aceste scurgeri semnificative de lichide toxice din silozuri sau din fermele de porcine sau cele agricole. Toate acestea pot pătrunde în rezervoarele de apă din rețelele de canalizare urbane sau rurale.

Industria produce alți factori poluanți printre care cei mai importanți sunt metalele grele, cum ar fi cadmiul, plumbul și zincul. Ploile acide cauzate de arderea combustibililor fosili sunt un alt poluant important. Poluanții ajung în apă printr-o serie de surse, direct sau indirect, invariabil, prin acțiuni umane, fie ele accidente, deversări deliberate, revărsări sau infiltrații.

Sursa cu cel mai mare potențial de poluare este agricultura. Reziduurile netratate de la fermele zootehnice sunt împrăștiate pe terenuri și o parte își croiesc drum până la cursurile de apă. Unele substanțe chimice utilizate de fermieri persistă în mediu mai mulți ani, pătrunzând în lanțul alimentar și cauzând probleme ecologice.

Ecosistemele apelor curgătoare sunt tot mai amenințate de reziduurile care se scurg din fermele piscicole, din cauza produselor farmaceutice folosite pentru a preveni răspândirea bolilor.

Pădurea poate deveni o dată cu îmbătrânirea ei un factor ce favorizează poluarea mediului, solul fiind acid, în timpul ploilor torențiale, cantități mari de acid se preling pe plante, ucigând flora și fauna.

Reziduurile de la animale sunt de 100 de ori mai toxice decât apele reziduale tratate rezultate din instalațiile de canalizare. Deversate în cursurile de apă, cauzează catastrofe ecologice majore.

Termenul care descrie modul în care poluanții pătrund în rezervele de apă se numește PERCOLARE. Poluanții pot fi sub formă solidă sau lichidă. Reziduurile, în cantități mici, sunt dizolvate de ploaie și se infiltrează în apa subterană. Dacă reziduurile sunt lichide pătrund mai repede în rezervele de apă potabilă.

Aproximativ 360 milioane de kilometri pătrați din suprafața Terrei sunt oceane. Din păcate, apele oceanelor sunt adesea loc de deversare a reziduurilor, cu efecte distructive asupra vieții maritime. Oceanele sunt legate de uscat prin intermediul râurilor care sunt transmițătorii poluanților. Substanțele chimice sunt purtate de apele curgătoare până în oceane. Apele oceanice sunt depozite imense pentru fertilizatori, pesticide, substanțele petroliere, care nu se descompun în contact cu solul.

Poluarea cu petrol a mărilor și oceanelor poate apărea când se curăță tancurile petroliere sau când au loc accidente pe platformele de forare. Dezastre mari pot fi cauzate de avarierea tancurilor unor petroliere uriașe, sau la scufundarea lor. Petele de țitei duc la pierderi de vieți printre păsări și vietăți marine. În tema „Lumea apelor” și „APA- prieten și dușman” elevii au scris despre apă:

„Apa aduce rod și bunăstare.”

„Apa aduce sărăcie, suferință, moarte.”

Se înțelege, astfel, că apa înseamnă enorm pentru omul din prezent, dar va însemna și mai mult pentru generația de mâine. De aceea, apare necesitatea absolută de a-i păstra calitățile naturale, de a o ocroti.

Bibliografie:

- Botnariuc Nicolae; Vădineanu Aurel (1982): *Ecologie*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
- Cătrună, Liliana, Cătrună, Gheorghe-Madzilu (2003): *Terra – Planeta pe care trăim*, Editura CORESI, București
- Cătrună, Liliana, Cătrună, Gheorghe-Madzilu (2004): *Să ocrotim mediul înconjurător.*, Editura CORESI, București.

IMPORTANȚA CONSERVĂRII RESURSELOR NATURALE

Prof. înv. primar Veronica BOLOCA
Școala Gimnazială Clit, loc. Clit - Arbore, jud. Suceava

Pământul este un depozit bogat de resurse naturale care fac posibilă existența vieții. Unii oameni de știință se tem că populația Terrei va depăși capacitatea planetei de a asigura acoperirea celor mai elementare necesități ale oamenilor. Una din principalele caracteristici ale vieții umane, mai ales în țările dezvoltate, este cantitatea imensă de reziduuri generate de oameni și industrie. Societatea consumă din ce din în mai mult, ceea ce duce la o scădere accentuată a resurselor existente. Ritmul în care oamenii consumă resursele naturale ale planetei este direct legat de standardul lor de viață: cu cât e mai ridicată calitatea vieții, cu atât se utilizează mai multe materii. Cererea de resurse crește ca urmare a doi factori principali: creșterea numărului locuitorilor planetei și ridicarea standardelor de viață atât în țările dezvoltate, cât și în țările aflate în curs de dezvoltare.

Oamenii sunt deseori considerați un tip special de resursă naturală, deoarece munca lor este necesară pentru a extrage și a prelucra diferite materii, transformându-le în hrană sau combustibil, în energie, medicamente, vopsele sau multe alte produse.

Se consideră resurse naturale materiile prime provenite din natură, cum ar fi: solul, mineralele, plantele, animalele, apa și aerul – toate fiind extrem de necesare vieții.

O materie este considerată resursă dacă este nevoie de aceasta și i se atribuie valoare. În epoca de piatră era considerată o resursă majoră cremenea, din care oamenii își făceau unelte necesare traiului, însă o dată cu evoluția tehnicii, importanța i-a scăzut, luându-i locul alte resurse minerale cum ar fi: cuprul, fierul, bronzul, etc.

În secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, petrolul (țițeiul) era considerat o pacoste fiindcă polua apa și solul, dar în momentul în care s-a descoperit cum poate fi folosit ca petrol lampant și ca sursă de parafină, petrolul a devenit o resursă valoroasă. Actualmente, din această materie primă se produc diverse materiale, unelte, vopsele, mase plastice, medicamente, ambalaje și combustibil divers, produse care nu ar putea lipsi din viața cotidiană.

Ritmul de extracție a resurselor naturale a crescut rapid, ca urmare a revoluției industriale. Oamenii de știință au ajuns să clasifice resursele în două grupe: cele care se reînnoiesc (inepuizabile) și cele care nu se reînnoiesc (resurse epuizabile).

Circuitul apei în natură, reciclarea naturală a apei, a demonstrat elevilor că apa poate fi considerată o resursă inepuizabilă. Asta înseamnă că apa este transportată din mare, ocean în atmosferă, spre uscat și apoi din nou în mări. Solul dacă este administrat cu grijă, este o altă resursă care se reînnoiește, deoarece straturile superioare ale rocilor sunt erodate constant, formând astfel noi straturi. În mod similar, pădurile administrate cu profesionalism pot produce mereu cantitățile de cherestea necesare societății.

Resursele care nu se refac s-au format de-a lungul a milioane de ani. Ele se formează atât de încet, încât, experții le consideră ca fiind finite și deci de neînlocuit. Combustibilii fosili (cărbunele, petrolul, gazele naturale), formați din materie organică în perioade lungi de timp, sunt resurse care nu se mai refac. Extrase din pământ, acestea sunt fie arse și distruse pentru a produce energie, fie sunt utilizate pentru a fabrica materiale precum masele plastice sau vopsele care nu sunt reciclate.

Metalele sunt și ele resurse care nu se mai refac. Ele nu sunt distruse precum combustibilii fosili, însă, uzate, sunt considerate puțin mai importante decât resturile menajere. În ultimii ani, oamenii au devenit tot mai conștienți de cantitatea enormă de deșeuri de factură minerală. În unele țări, metalele reciclate, printre care resturile feroase sau cele de aluminiu, devin foarte importante în industriile prelucrătoare.

Reciclarea deșeurilor metalifere duce și la economisirea energiei. Pentru a obține o tonă de aluminiu din deșeuri este necesară doar a douăzecea parte din cantitatea necesară pentru a extrage aceeași cantitate de aluminiu din zăcămintele metalifere din subsol.

Nu există o estimare exactă a rezervelor minerale ale lumii. Când a devenit evident că cele mai bogate zăcămintele erau pe cale să se epuizeze, s-au publicat diferite estimări asupra resurselor epuizabile, incluzând combustibilii fosili și metalele. Estimările se bazează pe rezervele cunoscute, care pot fi exploatate cât mai profitabil, utilizând tehnologia existentă la ora actuală. Ele nu iau în considerare noile descoperiri, schimbările tehnologice, oscilațiile cererii (care poate fi când mai mare, când mai mică). De exemplu, consumul de metale crește vertiginos o dată cu industrializarea.

Numărul oamenilor pe care îi poate menține și întreține Pământul nu este nelimitat. Nu depinde doar de asigurarea nevoilor de bază în ceea ce privește hrana, îmbrăcămintea sau adăposturile, ci și de asigurarea unui anumit standard al vieții acceptat de majoritatea locuitorilor.

Înțelegerea din ce în ce mai profundă a nevoilor de a conserva resursele poate duce la descoperirea unor soluții practice privind administrarea corectă a resurselor vitale și găsirea unor înlocuitori pentru resursele epuizabile.

Oamenii pot supraviețui mai mult de o lună fără hrană, însă doar câteva zile fără apă. Pământul deține apă suficientă pentru a face față tuturor necesităților de apă ale omenirii, însă distribuția ei inegală pe suprafața Terrei face ca unele țări să sufere de secetă. Lipsa apei duce la distrugerea recoltelor, la foamete sau chiar la moarte.

Cererea de apă pentru consumul casnic, industrie sau agricultură este extrem de mare, mai ales în țările dezvoltate. Apa extrasă sau care se pierde din circuitul natural reprezintă cererea cu consumare de apă, iar apa utilizată pentru agrement, transport sau cu caracter rezidual formează cererea fără consum de apă.

Apa este utilizată în cantități enorme pentru producerea unor materiale, cum ar fi spre exemplu: pentru o tonă de hârtie se consumă 500000 l de apă, iar pentru o tonă de cauciuc este nevoie de 2 milioane litri de apă. Din acest motiv, oamenii s-au gândit să economisească, atât cât este posibil, apele.

Apa este utilizată și pentru a produce energie electrică. Hidrocentralele generează electricitate, utilizând forțe generate de căderile de apă, care antrenează turbinele legate de generatoare. Hidroelectricitatea reprezintă o sursă ieftină de energie pentru mai multe țări.

În multe state, apa este folosită în agricultură, în special pentru irigații. Apa a fost și este pentru om un izvor de viață. Din cele mai vechi timpuri, oamenii și-au clădit așezările lângă cursuri de apă, deoarece omul este un mare consumator de apă, iar cererea de apă este legată direct de îmbunătățirea condițiilor de trai.

Cele mai obișnuite utilizări fără consum ale apei sunt cele în scop creativ sau pentru transport. De exemplu, pe multe râuri și lacuri de acumulare se practică pescuitul sportiv sau sporturile nautice, cum ar fi navigația sau schiul nautic.

Cursul apei a fost folosit dintotdeauna pentru transport. Cu plute imense sau nave, o parte însemnată a comerțului omenirii a plutit și plutește pe apă, aceasta fiind varianta cea mai ieftină de transport.

O altă utilizare, fără consumul apei ar fi cea de eliminare a reziduurilor tratate sau netratate, îndeosebi cele rezultate din agricultură și din industrie. Acest fenomen a dus însă la poluarea multor lacuri și râuri. Apa este deseori poluată, cauzând epidemii transmise prin intermediul ei.

Mediu de viață – cel mai important rol al apei, putem spune, ținând cont că oceanele, mările, fluviile, lacurile chiar și cale mai mici băltoace sunt pline de viață. Se întâlnește o varietate infinită de vietăți, de la organisme microscopice până la balenele albastre de peste 150 de tone sau la cele mai inteligente animale: delfinii. Dacă ne amintim că apele acoperă trei sferturi din suprafața planetei, că adâncimea medie a oceanelor este de 3800 m, ne dăm seama că viața acvatică este mult mai bogată decât cea terestră.

Și dacă până astăzi apa a însemnat enorm pentru om, în viitor ea va însemna și mai mult. Oceanul Planetar este speranța omenirii de mâine, pentru că pe drept cuvânt, el reprezintă o sursă uriașă de energie, hrană și materii prime. Oceanele sunt depozite de minerale și o sursă potențială de energie.

Din apa mărilor și oceanelor se extrag de mulți ani sare, cărbune, petrol și gaze naturale. Pe fundul mărilor sunt depozitate minerale importante cum ar fi: magneziul, bromul, potasiul, calciul, cromul, fierul. Depozitele de calcar ce rezultă din calcifierea cochiliilor animalelor marine preistorice sunt exploatate pentru a fi utilizate la producerea cimentului și betonului.

Mișcarea permanentă a mărilor este o sursă potențială de energie, aparent inepuizabilă. Există trei surse importante de energie: cea a mareelor (flux și reflux), cea a valurilor și cea termică.

În ape există numeroase vietăți ce constituie potențiale surse de medicamente. Peștii și moluștele sunt considerate alimente cu adevărat naturale, iar iarba de mare este denumirea populară a algelor marine ce sunt utilizate ca hrană și ca fertilizante în industrie și laboratoare.

Exploatarea resurselor mărilor și oceanelor este încă la început, însă ea trebuie făcută cu înțelepciune, pentru a evita consecințele unui dezastru ecologic.

Bibliografie:

- Botnariuc Nicolae; Vădineanu Aurel (1982): *Ecologie*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
- Cătrună, Liliana, Cătrună, Gheorghe-Madzilu (2003): *Terra – Planeta pe care trăim*, Editura CORESI, București
- Cătrună, Liliana, Cătrună, Gheorghe-Madzilu (2004): *Să ocrotim mediul înconjurător.*, Editura CORESI, București.

INTERNETUL ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL

Prof. înv. primar Diana-Camelia BUCUR
Școala Gimnazială „Kemeny Janos” Brâncovenști, jud. Mureș

”Educația este un factor crucial care determină progresul social și egalitatea de șanse în societate. Ea capătă o importanță și mai mare în era digital pentru că asigură învățarea pe toată durata vieții, duce la apariția de noi generații, de creatori, cercetători, întreprinzători și permite cetățenilor să joace un rol activ în societatea informațională.” (Stoica, M.,2001, pag 23)

În condițiile învățării online, rolul profesorului se redefineste, acesta trebuie să creeze valori noi. Dacă până acum telefonul sau laptopul aveau un rol de divertisment, acestea își schimbă rolul implicând, pe lângă efortul de predare-învățare, și o noua gestionare a timpului petrecut în fața acestora. Tot ceea ce până acum genera confort acum constituie un efort atât asupra cadrelor didactice, cât și asupra elevilor.

Deși școala online a devenit o realitate a prezentului, școala nu va înceta să mai existe ci va învăța să se adapteze. E nevoie de școală pentru o certificare a cunoașterii dar totodată și de profesori bine instruiți pentru a ghida elevii, pentru înfăptuirea educației. Școala, chiar și online, ar fi de dorit să fie un loc de deschidere și comunicare, de asimilare și formare a respectului pentru diversitate, întrucât, în spațiul educațional și formal, tinerii înțeleg mult mai bine necesitatea apartenenței în funcție de valori reale și nu superficiale sau imorale. Diversitatea ar trebui să fie un aspect de bază în procesul de învățământ, elevii fiind cei mai vulnerabili la schimbări și tensiuni.

Pornind de la citatul „În fiecare copil se ascunde o măreție care trebuie descoperită”, sunt de părere că prin intermediul tehnologiei, ne putem apropia de elevi reușind să îi cunoaștem în mediul lor, care este diferit de cel formal pe care ni-l oferă școala. Putem avea confesiuni individuale, devenim totodată și o figură de încredere deoarece în mediul virtual nu domină competența profesională ci competența socială. Iar noi, avem șansa să le dăm încrederea să devină oameni capabili.

Tehnologia oferă oportunități excelente pentru a face învățarea mai eficientă pentru toată lumea, indiferent de cât de diferite sunt nevoile. De exemplu, elevii pot învăța în ritmul lor propriu, pot revizui concepte dificile sau pot trece mai departe dacă au nevoie. Mai mult, tehnologia poate oferi mai multe oportunități studenților cu dificultăți sau cu dizabilități. Tehnologia poate fi utilizată pentru a angaja în mod eficient elevii, a minimiza distragerea atenției, a oferi feedback imediat, a consolida capacitatea elevilor de a realiza și a comunica. Educatorii pot utiliza tehnologia în programa predată pentru a implica studenții și a diferenția instruirea.

Vremurile sunt în continuă schimbare, îndemnându-ne să ținem cont de toate aceste aspecte încercând să revizuim utilizarea în principal a manualelor, tablelor și prelegerilor pentru a crește realizările și interesul elevilor. Sălile de clasă devin din ce în ce mai diverse, ceea ce impune ca profesorii să fie mai creativi cu abordarea lor.

Tehnologia este o necesitate. Educatorii au fost provocați cu oportunitatea de a oferi abordări moderne în a ajuta elevii să avanseze în clasă. În ultimii ani, multe săli de clasă au fost aprovizionate cu iPad-uri, telefoane mobile, laptop-uri, placi inteligente, Internet, etc ..., pentru a angaja elevii în instruire. Programele software au fost utilizate pentru a administra teste standardizate și evaluări săptămânale în clasă. Tehnologia minimizează problemele de

comportament și de gestionare a clasei, deoarece elevii sunt dornici să învețe. Tehnologia crește capacitatea elevilor de a comunica, de a exemplifica gândurile, credințele și poveștile. Elevii pot folosi bloguri sau forumuri de discuții pentru a se exprima despre un subiect. Elevii sunt capabili de cercetare, și de a folosi social media pentru a transmite cunoștințe și conversa de zi cu zi. Cu siguranță motivează elevii îi-i încurajează să muncească din greu! Informația devine vie deoarece elevii au acces la imagini vizuale în curs de desfășurare prin încorporarea textului. Tehnologia oferă o abordare modernă pentru domeniile de interes și sprijină dezvoltarea educațională a studenților.

În lumea de astăzi, elevilor să aibă acces mult mai mult la informații constante decât generațiile trecute. Învățarea personalizată prosperă în acest mediu bogat în tehnologie, dar este insuficientă pe cont propriu pentru a revoluționa experiența unui elev în clasă. Profesorii, pe de altă parte, sunt mai importanți ca niciodată în pregătirea elevilor pentru o lume în continuă schimbare, cu acces infinit la toate tipurile de informații. Profesorii pot fi ghizii care modelează experiențe educaționale pentru elevii lor, ajutându-i să se implice în instrumente de învățare care vor îmbogăți și sprijini învățarea mai profundă, inclusiv diferite tipuri de tehnologie. Profesorii pot folosi, de asemenea, platforme tehnologice pentru a sprijini învățarea bazată pe date ca niciodată înainte, personalizând învățarea pentru interesele, pasiunile, punctele forte și nevoile elevilor.

Părți slabe ale sistemului educațional furnizat prin intermediul tehnologiei, atunci când cadrele didactice nu au o formare în acest sens, ar putea fi faptul că unii se plictisesc, teme multe sau tehnologie neînțeleasă de către elevi, părinți sau profesori. Elevii pierd din viața socială și din comunicare, feedback-ul nonverbal lipsește, se modifică sensul internetului, de la divertisment la sarcini de lucru, conexiunea slabă și orele prelungite ale timpului petrecut în fața dispozitivelor.

Vechiul moare iar noul încearcă să se nască, însă nu știe cum. Sunt convinsă ca doar o mentalitate deschisă și o implicare totală vor putea ajuta la înfăptuirea noului.

Un alt plus al orelor online ar fi acela că materialele rămân încărcate și, ori de câte ori simte nevoia, elevul poate reveni la acestea pentru a le studia în propriul ritm. Elevii care au nevoie de timp suplimentar pot petrece mai mult timp asupra sarcinilor date, până când le înțeleg, iar elevii care au nevoie de mai puțin sprijin în elaborarea lor, pot trece la următoarele. În situația în care ne confruntăm cu conexiuni slabe putem încărca o filmare scurtă cuprinzând un mic rezumat al celor ce se doreau a fi transmise.

În momentul în care transmiți cunoștințe contează starea, atât a profesorului, cât și a elevului, iar aici intervine dinamizarea prin care se încearcă provocarea interesului, pentru a se apropia de ei. Un scurt joc pentru captarea atenției ar putea fi ceva ce se numește ”ingredientul secret”-poate fi un cuvânt și anume: urmează pauza. Pentru a face mai interactivă întâlnirea se pot invita diferite persoane să ia parte la întâlnire, persoane care le-ar stârni interesul: cineva din domeniul sportului, afacerilor etc., în funcție de interesul clasei.

Pentru ca tehnologia să asigure eficiența educației este nevoie de comunicare și între profesori și părinți. Comunicarea eficientă necesită un flux bidirecțional de informații. Îmbunătățirea comunicării presupune tehnologii precum mesajele de poștă electronică și sistemele telefonice interactive pentru a se asigura că feedback-ul părinților este solicitat în mod activ. Utilizarea acestei tehnologii trebuie adaptată populației școlii și acolo unde există impedimente ale utilizării aceste forme de comunicare, trebuie găsite soluții pentru ca aceste strategii tehnologice de comunicare să devină eficiente.

De-a lungul vieții, fiecare este dator să dobândească autocunoaștere, abilități și comportamente noi, pentru ca viața personală și profesională să fie împlinite. Pentru a putea dezvolta aceste abilități

de comunicare și a crea o eficientizare a asigurării educației prin intermediul tehnologiilor, din punctul meu de vedere, e nevoie de participare la workshop-uri și cursuri de formare.

Când toată lumea lucrează împreună în interesul superior al elevului, este foarte probabil să obțină beneficii academice și sociale. Astfel, elevul va demonstra competențe în gestionarea conflictelor și stabilirea unor relații stabile de cooperare și înțelegere, noi atitudini sociale prin deschidere la nou și la acumularea de informații.

Cei mai mulți dintre elevii de astăzi, vor avea joburi care nu există în prezent, de aceea este extrem de important ca noi să îi învățăm să țină pasul cu schimbările. Putem face acest lucru folosindu-ne de tehnologie, iar pentru a avea succes e nevoie să reinventăm creativitatea, rezolvarea problemelor, negocierea, adaptabilitatea, gândirea critică, munca în echipă, empatia și emoțiile.

Digitalizarea oferă acces la educație atât elevilor, cât și profesorilor, precum și posibilitatea de a aspira la un viitor pe care înainte nu puteau decât să și-l imagineze.

Bibliografie:

1. Sântimbreanu, M. (1981), Să stăm de vorbă fără catalog, Editura Politica;
2. Bica, S. (2018), Tehnologia informației și a comunicațiilor ca mijloc de eficientizare a procesului instructiv, Simpozionul Click pe informație 2017, citit de la <http://dc.dcantemir.ro/2018/simpozionul-click-pe-informatie-2017/utilizarea-tic-mediul-scolar/> în data de 26.06.2023;
3. Fiodorova, A. (2012), Dinamizarea procesului de predare cu ajutorul TIC. Aplicare TIC în școală citit de la <http://ticscoala.blogspot.com/p/scoala-tic-capabila.html> în data de 27.06.2023;
4. Hațegan, O., Baci, R. citit de la <https://alba24.ro/video-reportaj-de-la-scoala-smart-din-ciugud-cum-poate-ajuta-tehnologia-high-tech-la-educatia-elevilor-de-la-tara-753766.html> citit la 21.06.2023.
5. Stanciu, G. (2017), Învățământul viitorului îi va convinge pe elevi să vină cu drag la școală, citit de la <https://www.google.com/amp/s/playtech.ro/2017/invatamantul-viitorului-ii-va-convinge-pe-elevi-sa-vina-cu-drag-la-scoala/amp/> în data de 28.06.2023.

RED - PROIECT DIDACTIC - TOAMNA ÎN FARFURIE

Prof. de sprijin/itinerant Janina BULIBAȘA
Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria, jud. Teleorman

Activitate de sprijin educațional/remediere a dificultăților de învățare și adaptare

Beneficiar: 1 elev de la clasa a IV A (dificultăți de învățare)

TEMA LECȚIEI: TOAMNA ÎN FARFURIE

TIPUL LECȚIEI: Activitate de remediere a dificultăților de învățare

ARII DE INTERVENȚIE: LIMBA SI COMUNICARE,
DEZVOLTARE FIZICĂ ȘI MOTRICĂ,
DEZVOLTARE SOCIO-EMOȚIONALĂ,
DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR ȘI ATITUDINILOR DE ÎNVĂȚARE

Aria de intervenție: LIMBA SI COMUNICARE / LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

COMPETENȚE SPECIFICE:

- 1.2. Identificarea unor informații variate dintr-un mesaj rostit cu claritate
- 1.3. Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în enunțuri rostite cu claritate
- 2.1. Formularea unor enunțuri proprii în diverse situații de comunicare
- 2.2. Transmiterea unor informații prin intermediul mesajelor simple
- 2.4. Exprimarea propriilor idei referitoare la contexte familiare, manifestând interes și încredere în sine
- 3.1. Citirea unor cuvinte și propoziții scurte, scrise cu litere de tipar sau de mână
- 3.2. Identificarea mesajului unui scurt text care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente familiare
- 4.1. Scrierea literelor de mână
- 4.2. Redactarea unor mesaje scurte, formate din cuvinte scrise cu litere de mână, folosind materiale diverse

Aria de intervenție: DEZVOLTARE FIZICĂ ȘI MOTRICĂ

- menținerea posturii corporale corecte în timpul activităților școlare
- exersarea motricității fine și grosiere

Aria de intervenție: DEZVOLTARE SOCIO-EMOȚIONALĂ

- identificarea unor repere de relaționare (membri ai familiei, prieteni, colegi, cadre didactice) și valorice (bine, frumos, bun, ...)

Aria de intervenție: DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR ȘI ATITUDINILOR DE ÎNVĂȚARE

- manifestarea curiozității pentru explorarea mediului natural și social

STRATEGII DIDACTICE:

Metode și procedee: conversația euristică, explicația, metoda fonetică, analitico-sintetică, exercițiul, observația, jocul didactic, problematizarea, învățarea prin descoperire, resursă digitală – Prezentare PowerPoint

Materiale didactice: instrumente de scris, fișă de lucru, jetoane cu diverse elemente ale toamnei, mere, farfurie, tablă, marker, prezentare PowerPoint, fețe zâmbitoare, bomboane din ciocolată-recompensă..

Forme de organizare: individual

Evaluarea: observarea sistematică a comportamentului elevului, centrarea pe progresul personal, autoevaluarea, realizarea unor proiecte care să valorifice achizițiile și să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, sincretice, adaptate vârstei.

Resurse: a) temporale: 45 minute

b) spațiale: Cabinetul de servicii educaționale

c) umane: 1 elev cu dificultăți de învățare

DESCRIEREA DEMERSULUI:

1. *Moment organizatoric* - Asigurarea unui climat educațional favorabil.

2. *Captarea atenției* - Cadrul didactic recită poezia Două mere de Grigore Vieru.

3. *Comunicarea temei și a obiectivelor* - Se prezintă într-un limbaj accesibil tema activității, Toamna în farfurie și obiectivele propuse.

Elevul va observa o farfurie cu mere, va avea loc o scurtă conversație referitoare la toamnă.

4. *Dirijarea activității de remediere a dificultăților de învățare* - Elevul va fi solicitat să descopere cutia cu jetoane și să extragă câte unul pe rând, fiind îndrumat să observe și să citească cuvântul extras, să îl asocieze cu imaginea corespunzătoare, să alcătuiască un enunț simplu pe baza imaginii și a întrebărilor suport, să pronunțe corect cuvintele.

Fiecare rezolvare corectă este premiată cu Ștampila Veselă. Elevul este îndrumat să scrie pe fișă cu liniatura adaptată, cel puțin trei cuvinte utilizând litere de mână. Scrierea este precedată de exercițiile de încălzire a musculaturii fine a degetelor:

Elevul gustă o felie din măr și este îndrumat să alcătuiască pe baza a ceea ce a simțit un enunț simplu pe care îl notează pe fișă.

Elevul este îndrumat să solicite explicații suplimentare dacă întâmpină dificultăți în realizarea sarcinii de lucru.

5. *Obținerea performanței* - CE SUNT EU? (ghicitori despre fructe și legume de toamnă)

Cadrul didactic citește ghicitorile, iar copilul trebuie să răspundă pe baza mesajului oral. Dacă sunt întâmpinate dificultăți, sunt folosite indicii suplimentare (imagini, detalii suplimentare, etc)

Elevul este îndrumat să solicite explicații suplimentare dacă întâmpină dificultăți în realizarea sarcinii de lucru.

Se solicită elevului să spună ce bucurii aduce „toamna” pentru el și cei dragi, ce fructe și legume de toamnă îi plac și ce rol au acestea în viața omului.

6. *Încheierea activității* - Elevul este solicitat să autoevalueze activitatea proprie în cadrul lecției, să exprime ce i-a plăcut la activitate, ce nu i-a plăcut.

Cadrul didactic realizează aprecieri stimulative asupra modului de participare la activitate și menționează sugestii pentru continuarea activității de învățare.

Acordă recompense elevului: fețe zâmbitoare și bomboane.

Bibliografie:

1. Programa școlară pentru disciplina LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ CLASELE a III-a – a IV-a;
2. Alois Gherguț, Sinteze de psihopedagogie specială, Ed. Polirom, Iași, 2005;
3. Grigore Vieru, *Două mere*.

LEGUMELE CARE DAU DURERI

Prof. Daniela BUȘCĂ

Colegiul Național „Emil Racoviță București

„Durerea este ceea ce simțim mai al nostru și mai străin de noi”. Paul Valery

Spune ce mănânci, ca să-ți spun ce dureri ai putea avea. Alimentele pe care le consumi nu au doar rolul de a-ți potoli foamea și de a-ți satisface o poftă specială, ci au în primul rând rolul de a asigura buna funcționare a organismului, prin aprovizionarea lui cu substanțe nutritive, vitamine și minerale. În timp ce anumite alimente sunt utilizate pentru a ameliora senzațiile de durere, altele nu fac altceva decât să le agraveze.

Guta și alimentele care agravează durerile ei

Dacă suferi de gută, adică te confrunți cu dureri articulare, însoțite de edem, roșeață și căldură locală, este recomandat să te ferești de alimentele care conțin fructoză, deoarece acest compus tinde să agraveze durerile.

Fructoza este o zaharidă naturală, care se regăsește în multe fructe dulci, cum ar fi merele, strugurii, prunele, perele și piersicile. Fructoza se găsește și în multe sucuri din comerț, motiv pentru care, dacă suferi de gută, este recomandat să citești eticheta produsului.

Înghețata, iaurtul nedegresat, laptele integral, cașcavalul și alte produse lactate cu un procent ridicat de grăsime favorizează apariția durerilor specifice gutei. Consumul acestor alimente nu este contraindicat, dacă produsele au un conținut scăzut de grăsimi.

Spanacul, conopida, mazărea, sparanghelul și ciupercile completează lista alimentelor care agravează durerile articulare specifice în caz de gută.

Alimente care provoacă dureri de stomac

Nimic nu este mai supărător decât o durere acută de stomac. De multe ori, acest disconfort apare după o masă îmbelșugată sau după consumul anumitor alimente care provoacă indigestie.

Băuturile carbogazoase produc balonare, îngreunează digestia, iar de aici până la dureri acute de stomac nu mai este decât un pas. Legumele care produc gaze (fasole, de exemplu) pot fi și ele responsabile pentru apariția durerilor de stomac.

Carnea roșie, alimentele cu fibre insolubile și lactatele completează lista alimentelor care provoacă dureri de stomac

Alimente care îți dau dureri de cap

Simți că începe să te doară capul din senin, iar disconfortul devine din ce în ce mai supărător? Gândește-te ce ai mâncat cu puțin timp înainte, deoarece anumite alimente sunt recunoscute pentru capacitatea lor de a provoca migrene.

Nucile, semințele, ciocolata, alimentele bogate în aditivi alimentari, brânzeturile de tip gorgonzola, vinul roșu, produsele semipreparate și cafeaua favorizează apariția durerilor de cap, prin urmare este recomandat să le consumi cu moderație.

– Nu restricționa toate alimentele posibile declanșatoare din dieta ta pentru o perioadă lungă de timp. Este puțin probabil ca acest lucru să fie de ajutor și prea multă îngrijorare cu privire la evitarea alimentelor poate fi un alt stres, precum și scăderea plăcerii în timpul mesei.

Dietele restrictive nu ar trebui utilizate la copii și adolescenți din cauza beneficiilor îndoielnice și a perturbărilor sociale semnificative. Interzicerea copilului să împartă un coș de Paște cu ciocolată cu frații săi sau adolescentului să participe la o petrecere cu pizza poate crește semnificativ stigmatizarea socială.

Păstrarea unui jurnal în care să notezi în ce momente ale zilei te-ai confruntat cu dureri de cap și urmărirea factorilor de stil de viață împreună cu dieta te pot ajuta să identifici modele ale durerii de cap. Debutul ciclurilor menstruale, stresul la locul de muncă, modificările rutinei de somn și postul pot deruta ceea ce se crede a fi un declanșator alimentar al durerii de cap. Într-un mod sistematic și atent, poți testa acești declanșatori unul câte unul pentru a vedea dacă vreunul dintre ei este un declanșator sau nu pentru tine. În felul acesta vei descoperi dacă unele dintre alimentele pe care le-ai consumat sunt declanșatoare pentru durerile de cap. Dacă se dovedește că de vină pentru durerea de cap sunt alimentele consumate, îți vei putea relua dieta normală și vei putea începe să te bucuri din nou de alimente. Sau poți consuma pur și simplu alimente sănătoase, proaspete, cât mai neprocesate posibil, în cantități mici pe parcursul zilei.

Sănătatea fiecărui organ în parte înseamnă sănătatea întregului organism.

Bibliografie:

http://sanatate.acasa.ro/dieta-nutritie-4/alimente-care-favorizeaza-aparitia-durerilor-181621.html?utm_source=SANATATEarticol&utm_medium=nwl&utm_campaign=http://sanatate.acasa.ro/dieta-nutritie-4/alimente-care-favorizeaza-aparitia-durerilor-181621.html&nwl=3949#ixzz2WCp8yzQW
<https://www.delimano.ro/articole/stiri-delimano/totul-despre-durerile-de-stomac#:~:text=Printre%20ceaiurile%20recomandate%20se%20afl%C4%83,ajut%C3%A2nd%20t%20odat%C4%83%20la%20normalizarea%20digestiei.>
<https://www.doc.ro/sanatate/alimentele-care-iti-provoaca-dureri-articulare.>

ȘCOALA POZITIVĂ ÎN CONTEXTUL INCLUZIUNII SOCIALE

Prof. Andreea CASONI
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu”
Grădinița P.P. „Rândunica” Târgu Mureș

Procesul de incluziune socială reprezintă ansamblul de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniile protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sănătății, informării-comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, destinate combaterii excluziunii sociale și asigurării participării active a persoanelor la toate aspectele economice, sociale, culturale și politice ale societății. (conform art. 6 lit. cc) din Legea nr. 292/2011 - Legea asistenței sociale). Incluziunea socială se referă la respectarea statutului și drepturilor tuturor oamenilor dintr-o societate, care trebuie să aibă oportunitatea de a participa în mod relevant la viața acesteia și de a se bucura de un tratament egal cu ceilalți.

Conceptul educație incluzivă a luat naștere ca răspuns la abordările tradiționale și perimate, conform cărora anumite categorii de copii au fost excluși din școlile de masă din motivul dizabilității, dificultăților/problemelor de învățare, vulnerabilității familiei sau din alte motive. Conceptul incluziunii își are originile în Declarația Universală a Drepturilor Omului (ONU, 1948), care recunoaște că toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și drepturi. Această declarație induce ideea că incluziunea este acceptarea tuturor oamenilor, independent de diferențele dintre ei. Este vorba despre aprecierea persoanelor pentru ceea ce sunt și competențele lor, mai degrabă decât despre felul în care merg, vorbesc sau se comportă. Incluziunea permite oamenilor să valorifice diferențele dintre ei, prin aprecierea că fiecare persoană este unică în felul său.

UNESCO declară că educația incluzivă se bazează pe dreptul tuturor copiilor la o educație de calitate care satisface necesitățile de bază de învățare și îmbogățește viața. Cu accent deosebit asupra grupurilor vulnerabile și marginalizate, educația incluzivă urmărește să dezvolte întregul potențial al fiecărui individ.

UNICEF promovează modelul școlii prietenoase copilului – un concept holistic (cu contribuție-cheie în asigurarea calității educației), care se referă la un mediu sigur, sănătos și protector de învățare. Școala prietenoasă copiilor este incluzivă, efectivă, sănătoasă și protectoare, încurajând participarea copiilor, familiilor și comunităților; se bazează pe respectarea drepturilor copilului, dă prioritate celor mai dezavantajați copii. În viziunea UNICEF, școala prietenoasă copiilor:

- identifică copiii excluși și îi înrolează;
- recunoaște educația ca drept al fiecărui copil;
- contribuie la supravegherea (monitorizarea) drepturilor și bunăstării fiecărui copil din comunitate;
- nu exclude, nu discriminează și nu stereotipizează copiii în bază de diferențe;
- oferă educația obligatorie gratuită, accesibilă, în special pentru familiile și copiii în situații de risc;

- respectă diversitatea și asigură egalitatea în învățare pentru toți copiii;
- răspunde necesităților copiilor și diversității bazate pe gen, probleme sociale, etnice și pe nivel de abilitate

Educația pozitivă se bazează pe principiile psihologiei pozitive, care se ocupă de studiul calităților care îi ajută pe oameni să evolueze pozitiv, să se dezvolte și să ducă o viață fericită. Deoarece aceste calități se formează încă din copilărie, a apărut conceptul de educație pozitivă, în încercarea de a îmbina rolul școlii de a transmite copiilor cunoștințe și de a forma competențe de viață. Printre activitățile pe care educația pozitivă le recomandă se numără identificarea și dezvoltarea punctelor forte, încurajarea recunoștinței în relațiile cu cei din jur și vizualizarea celui mai bun „eu” posibil. De asemenea, au fost identificate cele mai apreciate trăsături de caracter pe plan mondial. Printre ele se numără onestitatea, loialitatea, perseverența, creativitatea, bunătatea, înțelepciunea, curajul și corectitudinea. Copiii sunt învățați să identifice care dintre aceste trăsături îi caracterizează în mai mare măsură și sunt încurajați să le aplice în viața de zi cu zi în mod conștient.

Cum aplici principiile educației pozitive în relația cu copilul?

1. Învăță-l să accepte eșecurile și să le privească drept experiențe din care poate să învețe. Analizează împreună cu cel mic, gândurile și comportamentele, situațiile în care au avut parte de eșec și identifică împreună cu el modalități diferite prin care să nu se mai repete eșecul

2. Învăță-l ce înseamnă recunoștința și ajută-l să își manifeste recunoștința cât mai frecvent. Îl poți ajuta să mulțumească unui coleg care i-a dat lecțiile pentru ziua în care a lipsit de la școală sau puteți face împreună liste cu lucrurile pentru care sunteți recunoscători și cu persoanele cărora le datorați mulțumiri. Găsiți apoi modalități prin care să vă exprimați recunoștința față de acestea.

3. Descoperiți „ce a mers bine azi”. Exercițiul următor s-a dovedit eficient în creșterea nivelului de mulțumire de sine. Îl poți realiza împreună cu copilul tău în fiecare zi, pe o perioadă mai lungă de timp. Scrieți fiecare trei lucruri bune care s-au întâmplat în ziua respectivă. O altă modalitate de a realiza acest exercițiu este să îl întrebi pe copil în fiecare seară ce a mers bine în ziua respectivă. Poate fi vorba de lucruri banale, pornind de la faptul că cineva v-a permis să ocupați loc pe scaun în mijlocul de transport în comun, la faptul că ați fost avansat în grad la serviciu, de la faptul că a primit un calificativ bun la școală și i-a zămbit colegul de clasă. Toate acestea sunt lucruri și evenimente pozitive, iar reamintirea lor vă va ajuta să mergeți la somn împăcați cu voi înșivă.

4. Învăță-l o parte din valorile existente și ajută-l să și le dezvolte. Pentru asta exemplifică-i valorile morale, învață-l despre curaj și sinceritate, corectitudine și iertare.

5. Vorbește-i copilului despre cele trei concepte care stau la baza fericirii (din perspectiva psihologiei

-	emoțiile	pozitive);
-	experiența	de flow;
-	sensul	vieții.

Emoțiile pozitive sunt caracteristice situațiilor în care de exemplu, faci o activitate plăcută, te

relaxezi sau ești în compania unor persoane plăcute.

Experiența de flow apare în situațiile în care ești cufundat într-o activitate de care ești pasionat și pe care o faci cu ușurință. Dansatorii, pictorii, scriitorii sau muzicienii descriu această experiență ca una în care timpul se oprește în loc, atenția lor este concentrată complet asupra a ceea ce fac, iar lumea din jur „dispare”. Persoanele care au astfel de experiențe frecvent sunt mai fericite. Așadar, este bine să îl încurajezi pe copil să realizeze activitățile care îl pasionează.

Sensul sau scopul vieții. În timp ce emoțiile pozitive și experiența de flow pot fi trăite în cadrul preocupărilor personale, sensul vieții presupune a dedica și a folosi calitățile personale pentru a ajuta la atingerea unui scop mai înalt (social, de cunoaștere, de ajutorare a altor persoane etc.). Descoperirea sensului vieții îi ajută pe oameni să evite sentimentul inutilității sau al disperării și îi motivează să își dezvolte calitățile personale.

Școala are datoria de a asigura șanse egale tuturor elevilor. A asigura șanse egale elevilor înseamnă a asigura posibilități maxime de dezvoltare fiecăruia, în funcție de aptitudinile și interesele sale. Educația incluzivă a devenit parte integrantă a educației pentru toți și constituie răspunsul școlii la nevoile ce decurg din diversitatea copiilor. Sunt aduși elevii împreună într-o sală de clasă și într-o comunitate, indiferent de punctele lor forte sau punctele slabe în orice domeniu, căutându-se maximizarea potențialului tuturor. Fiecare copil este unic, cu necesități diferite. Noi, adulții, părinți și dascăli deopotrivă, încercăm să-i educăm, astfel încât să devină, la rândul lor, adulți fericiți, iubitori și eficienți. Însă există copii marginalizați, defavorizați și/sau excluși de la educație. Aceștia sunt cei pentru care educația incluzivă a devenit o șansă pentru o dezvoltare armonioasă.

Incluziunea presupune efortul de a asigura tuturor elevilor - de limbă și cultură diferite, din familie diferite, cu orice probleme de sănătate, cu interese și moduri de învățare diferite - strategii de predare-învățare adecvate și individualizate, fără a stigmatiza sau a separa. Incluziunea îmbunătățește procesul de învățare pentru toți elevii, cu și fără nevoi speciale. A asigura șanse egale elevilor înseamnă a asigura posibilități maxime de dezvoltare fiecăruia, în funcție de aptitudinile și interesele sale. Pentru ca activitatea instructiv-educativă să fie profitabilă pentru toți elevii, aceasta trebuie să se realizeze diferențiat. Educația diferențiată vizează adaptarea activității de instruire la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitatea de înțelegere și ritmul de lucru propriu unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte. O categorie de copii pentru care educația incluzivă reprezintă o șansă la învățământul de masă, în care ei să se dezvolte alături de viitorii lor semeni, colegi de serviciu, vecini, prieteni, lideri de echipă, subordonați, sunt cei care manifestă tulburare de hiperactivitate cu deficit de atenție. Hiperactivitatea specifică preșcolariilor și școlariilor mici cu ADHD este cauzată de o serie de deficiențe cerebrale ale copiilor, de faptul că impulsurile și informațiile nu se transmit într-o manieră normală datorită insuficienței secreției neurotransmițătorilor. Conform cercetărilor realizate de specialiști, alte cauze ar fi plictiseala, supradotarea, conflictele psihice, tulburările emoționale, depresie, mediu familial conflictual, deficit de atenție, deficit de învățare, auz sau vâz, tulburări tiroidiene, alergii alimentare.

Educația incluzivă promovează egalitatea șanselor, oferind sprijin pentru învățare și acestor copii, care nu reușesc să se adapteze la exigențele școlii, care întâmpină dificultăți în învățare, care

uneori vor, dar...nu pot. Incluziunea presupune nu doar acceptarea, tolerarea copiilor cu nevoi speciale într-o clasă din învățământul de masă ci și adaptare la cerințele acestor copii, cuprinderea acestora în programele educaționale alături de copii normali, dar și responsabilitatea de a le asigura în același timp servicii de specialitate, programe de sprijin individualizate. Înseamnă asumarea unor schimbări în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv – educative derulate în școală. Dar în condițiile actuale, într-o perioadă de transformări continue, patronate de lipsuri materiale, când numărul de copiii la clasă este încă destul de mare, când prezența unui profesor de sprijin care să fie alături de copilul cu ADHD reprezintă doar o dorință a învățătorului, responsabilitatea pentru educarea unui astfel de copil pentru sprijinirea familiei lui cade pe umerii profesorilor și a psihologului din școală (acolo unde acesta există).

Bibliografie:

1. Gherguț, A., *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale-strategii diferențiate și incluzive în educație*, editura Polirom , București,2006;
2. Ungureanu, D., *Educația integrată și școala incluzivă*, Editura de Vest, Timișoara, 2000;
3. Vrajmaș, Traian, *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001

COMUNICAREA - CHEIA SOLUȚIONĂRII CONFLICTELOR

P.P.I.P Mirela-Crina CIMPOIEȘ
Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Zalău, jud. Sălaj

„Cine vorbește, nu împușcă” sau „Câinele care latră, nu mușcă” sunt niște zicale românești care surprind cumva extrem de bine funcția comunicării: vorbind poți evita „împușcăturile” sau „mușcătura” finală. Așadar, iată o dovadă în plus în sprijinul ideii că un rol deosebit în soluționarea conflictelor de orice natură îl are comunicarea.

Atunci când există un conflict, procesul de comunicare este însă bruiat sau foarte limitat. Se cere atunci să vedem mai întâi cum poate fi organizată comunicarea pentru a ajunge la o perspectivă comună asupra conflictului și la problemele care se află la baza lui.

O primă condiție este aceea de a apela la capacitatea fiecăruia de a percepe și înțelege intențiile sau motivele celuilalt. Amenințările, învinuirile, afirmările nu-și au locul aici. Ele trebuie înlocuite cu explicațiile și argumentele raționale.

În acest sens, pot fi utile diverse mijloace ajutătoare:

- discuții preliminare care contribuie la stabilirea datelor fără abordarea directă a conflictului;
- Un mediu diferit (neutru); acesta face ca nimeni să nu aibă avantajul “terenului propriu”;
- Reguli specifice, recunoscute de ambele părți. Aplicarea unor reguli stabilite de comun acord face posibilă menținerea contactelor dintre participanții la conflict.

Regulile comunicării ne dau o mână de ajutor în cazul situațiilor de conflict:

- să vorbim despre noi înșine, la pers. I singular;
- să rămânem obiectivi fără să-l jignim sau să-l provocăm pe celălalt,
- să recunoaștem nevoile celuilalt;
- să rămânem la obiectul discuției, să nu deviem de la subiect;
- să-l ascultăm pe celălalt, să-l lăsăm să vorbească;
- să căutăm o soluție comună;
- să respectăm regulile stabilite de comun acord.

Mai trebuie să ținem cont de un lucru foarte important: cuvintele pot provoca atât sentimente pozitive, cât și negative! Ele sunt cele care „dor” și sunt de multe ori mai importante decât faptele. Atunci, să acționăm în mod cooperant și pentru de-escaladarea unui conflict înseamnă:

- Contact vizual;
- argumente și motivații;
- înțelegerea celuilalt;
- putere de convingere;
- încercarea de-a obține aprobarea celuilalt;
- întrebări;
- evidențierea propriei afectări;
- a-l lăsa pe celălalt să vorbească, evitarea cuvintelor jignitoare;
- limbaj corporal deschis; umor;
- acordarea de timp suficient;
- luarea în serios a contra-argumentelor;

- delimitarea persoanei de cauză etc.

Pe lângă toate acestea, dincolo de cuvinte, un rol important îl are limbajul corpului. Acest limbaj înseamnă pe lângă mimică și gesturi, modulațiile vocale și chiar îmbrăcămintea. Unii sociologi (de exemplu Siegfried Frey) consideră că la oameni nu cuvintele se află în centrul procesului de comunicare, ci limbajul non-verbal. Acesta este înțeles în mod subconștient de receptor și este utilizat mai apoi ca bază pentru acțiunile ulterioare.

Așadar, comunicarea fie ea verbală sau non-verbală este o modalitate eficientă și aproape întotdeauna câștigătoare într-un proces de stingere a unui conflict.

Bibliografie:

- Pânișoara, O.I.** *Comunicarea eficientă* , Editura Polirom, Iasi, 2003
Perretti, D.,A., *Tehnici de comunicare*, Editura Polirom Iasi, 2000
Stanton, N. *Comunicare*, Societatea de Stiinta si Tehnica, Bucuresti 1995
Șoitu, L, *Pedagogia comunicării*, ed. Institutul European, Iași., 2001,

HARTA MENTALĂ – METODĂ MODERNĂ FOLOSITĂ CU SUCCES ÎN STUDIUL PERSONAJULUI LITERAR

Prof. Ana CIOBOTARU

Colegiul Național *Mihai Eminescu* Baia Mare, jud. Maramureș

Un instrument utilizat din ce în ce mai frecvent și cu un impact important în organizarea și clarificarea informațiilor este **harta mentală**. Aceasta funcționează ca o tehnică dinamică de predare-învățare, care îi sprijină pe elevi în realizarea conexiunilor dintre informații, generarea de noi și noi idei și aprofundarea acestora pe zone diferite.

Harta mentală poate fi folosită astfel:

- În centrul hărții se plasează **ideea / tema specifică supusă învățării**.
- **Conceptul de bază se dezvoltă treptat, fiind asociat cu simboluri, cuvinte, numere și culori**. Elevii pot adăuga propriile însemnări sau exemple care derivă din ideea centrală, construind astfel o rețea de înțelesuri și concepte. Acestea sunt conectate prin săgeți, menite să indice tipul de relații care există între informații.
- Pentru reprezentare se folosesc **forme de ciorchine sau pânza de păianjen, dar și căsuțe sau cercuri** ierarhizate în funcție de complexitate.
- Harta mentală poate fi folosită în **etape diferite de vârstă, la orice disciplină și în orice moment al lecției**. Utilizată la începutul unei etape de predare, are rolul de a stabili nivelul cunoștințelor deținute de elevi, pregătirea acestora sau familiarizarea cu un anumit subiect. De asemenea, se dovedește extrem de utilă în etapa de asigurare a retenției și transferului, când elevii o completează cu noi informații, cu idei proprii și exemple. În acest moment se pot face comparații între harta inițială și cea finală, punctând elementele ancoră și legăturile dintre informații.
- Această strategie didactică poate fi aplicată la fel de bine **pe echipe sau în grupuri mici**, pentru a găsi clarificări la anumite situații sau probleme, dar și **cu întreaga clasă**, atunci când ne dorim să punem cap la cap relațiile dintre conținuturi și să creăm o imagine de ansamblu asupra subiectului discutat.

Valoarea pedagogică a hărții mentale derivă în faptul că oferă posibilitatea structurării și sedimentării cunoștințelor pe care le deține elevul, construirea propriului sistem informațional prin valorificarea celor învățate anterior, dar și a experienței proprii.

- sprijină elevii în dobândirea noilor concepte
- promovează creativitatea prin generarea de idei noi
- susține memorarea logică
- stimulează obținerea de date și sensuri despre subiecte complexe
- determină implicarea și contribuția elevilor în prioritizarea informațiilor și stabilirea conexiunilor dintre acestea

Acest model dinamic vine în sprijinul ideii că elevii și profesorii fac din ce în ce mai des schimb de roluri, fiecare fiind pus în situația de a renunța la aspectele învechite, tradiționale prin care informațiile se trimit liniar și unidirecțional și de a adopta un mod diferit de raportare la conținutul cu care intră în contact. Astfel, profesorul nu mai reprezintă doar o sursă de informații, iar elevul pierde statutul de receptor necondiționat.

Harta mentală (mind mapping) este o unealtă cu ajutorul căreia elevii pot învăța mai ușor, pot memora mai mult și își pot organiza mai bine informațiile. Examenele pe care aceștia le susțin pot fi mai bine pregătite utilizând harta mentală. Aceasta se dovedește a fi un instrument de nădejde și pentru studenți, profesori, oameni de afaceri. În timp, folosirea frecventă a acestui instrument crește capacitatea intelectuală, precum și creativitatea.

Harta mentală este un desen în care sunt concentrate foarte multe informații în jurul unei idei sau a unui concept. Pentru realizarea sa, informațiile trebuie să fie foarte bine înțelese. Cu ajutorul său putem vedea o problemă în ansamblul ei, dar și în detaliu, ceea ce ne ajută să luăm decizii și să rezolvăm problema.

Realizarea hărților mentale se poate realiza de mână, cu ajutorul creioanelor colorate, a gumei și a hârtiei, dar și cu ajutorul diferitelor aplicații existente pe Internet. Crearea acestora cu ajutorul softurilor face ca această activitate să fie facilă, ajutându-ne să ne focalizăm mai mult asupra modului său de concepere. În cazul în care dorim să efectuăm modificări în harta mentală realizată, acestea se pot realiza mult mai ușor cu ajutorul softurilor, față de varianta clasică în care utilizăm creioane, gumă și hârtie.

În centrul hărții mentale este trecut subiectul tratat. De la subiectul central pornesc linii către alte subiecte legate de acesta. Apoi, din subiectele derivate din subiectul central, pornesc linii către alte subiecte legate de acestea. Pentru fiecare subiect vom utiliza cuvinte-cheie, aceasta ducând la creșterea gândirii sintetice. Cuvintele-cheie vor fi însoțite de imagini sugestive, care ne vor ajuta să ne reamintim ideea. În final, harta mentală va arăta precum un copac cu multe ramuri, sau precum o caracatiță cu multe brațe.

Există pe internet la ora actuală multe aplicații gratuite cu ajutorul cărora se pot elabora hărți mentale, cum ar fi:

1. **FreeMind** – aflat la adresa http://freemind.sourceforge.net/wiki/index.php/Main_Page,
2. **Imindmap** – aflat la adresa <https://app.imindmap.com>,
3. **Mind42** – aflat la adresa www.mind42.com,
4. **Mindmeister** – aflat la adresa <https://www.mindmeister.com/>,
5. **Xmind** – aflat la adresa <http://www.xmind.net/>, ș.a.

FreeMind este o aplicație ușor de utilizat, iar realizarea unei hărți mentale cu ajutorul său presupune parcurgerea următorilor pași:

- Lansăm în execuție aplicația.
- În centrul său, în zona **New Mind** introducem subiectul tratat.
- Apoi inserăm rând pe rând subiectele legate de subiectul central cu ajutorul opțiunii **New Child Node**, din meniul **Insert**. Nodul copil este un nod descendent al unui nod principal din harta mentală. Când utilizăm comanda respectivă suntem poziționați pe nodul căruia dorim să îi adăugăm un nod copil.
- Dacă pentru un subiect dorim să introducem alt subiect legat de el, ne poziționăm pe el și utilizăm din nou opțiunea **New Child Node**, din meniul **Insert**.
- Atunci când dorim să introducem un nod frate utilizăm opțiunea **New Sibling Node**, din meniul **Insert**.
- Ștergerea unui nod se realizează cu ajutorul opțiunii **Remove Node** din meniul **Edit**. Mai întâi ne vom poziționa pe nodul ce urmează a fi șters și apoi dăm comanda de ștergere.

- Dacă dorim să modificăm textul ce apare într-un nod, efectuăm clic dreapta pe nodul respectiv și selectăm opțiunea **Edit Node**.
- Pentru formatarea textului dintr-un nod efectuăm clic dreapta pe nodul respectiv și selectăm opțiunea **Edit Long Node**. Va apare fereastra Edit Long Node. Aici putem modifica fontul, dimensiunea acestuia, stilul, culoarea, precum și alinierea. De asemenea, putem insera și tabele, dacă este necesar.
- Pentru fiecare subiect putem realiza o legătură cu un fișier de pe calculator. Pentru aceasta utilizăm opțiunea **Hyperlink (File Chooser)**, din meniul **Insert**. Lângă nodul respectiv apare o săgeată roșie. Prin apăsarea acesteia se realizează deschiderea fișierului conectat la nodul respectiv.
- Putem introduce un icon pentru fiecare subiect cu ajutorul opțiunii **Icons**, din meniul **Insert**.
- Putem grupa un nod cu nodurile sale copil utilizând opțiunea **Cloud**, din meniul **Insert**. Pentru fiecare nor/grupare de noduri putem stabili o culoare cu ajutorul opțiunii **Cloud Color**, din meniul **Format**.
- Harta mentală se salvează cu ajutorul opțiunii **Save** din meniul **File**, cu extensia mm. Această salvare ne permite ca ulterior să putem efectua modificări, în cazul în care considerăm că este necesar acest lucru.
- Harta mentală poate fi salvată și sub formă de imagine, fie cu extensia png, fie cu extensia jpeg. Pentru a salva imaginea cu extensia png utilizăm opțiunea **Export As PNG**, din meniul **File**. Opțiunea **Export As JPEG**, din meniul **File** salvează imaginea cu extensia jpeg.

S-ar putea ca la început, realizarea hărților mentale să fie dificilă, dar în timp, exersând această tehnică vom ajunge la o anumită măiestrie. Cadrele didactice pot utiliza hărțile mentale atât în predare, cât și în evaluare, iar elevii le pot folosi cu succes în învățare.

Aplicație: Povestea lui Harap-Alb, de Ion Creangă

În cadrul orelor dedicate basmului *Povestea lui Harap-Alb*, de Ion Creangă, din învățământul liceal, una din ore este dedicată caracterizării personajului principal. Respectând etapele caracterizării unui personaj, am considerat că prin intermediul analizei și argumentării putem integra valorile culturale europene în cadrul portretului moral al protagonistului.

O primă etapă a lecției este lectura, direcționată de cadrul didactic în sensul identificării în text a caracteristicilor personajului principal, precum și a argumentelor care însoțesc aceste trăsături. Prin metoda hărții mentale se pleacă de la numele personajului (Harap-Alb), care se află în centrul hărții, aceasta ramificându-se în nouă brațe, câte unul pentru fiecare valoare ce urmează a fi identificată. La rândul lor, aceste nouă idei se vor ramifica, fiecare în parte în alte trei-patru argumente preluate din textul literar, după cum urmează:

I. Respectarea drepturilor omului:
Harap –Alb este victimă, deoarece pe parcursul basmului îi sunt încălcate dreptul la:

1. libertate (ținut captiv în fântână),
2. demnitatea în calitate de ființă umană (nu este lăsat să stea la masă alături de ceilalți),
3. egalitate (este transformat în sclav),
4. încredere (îi este înșelată încrederea în oameni),
5. respectarea legilor (Spânul nu respectă nicio lege, nici cele morale, nici cele ale regatului Împăratului Verde).

II. Loialitate/
onoare:

1. Personajul este loial jurământului depus, chiar dacă acesta este unul nedrept.
2. Respectă și statutul de slugă, deoarece atunci când a avut de predat stăpânului său salata din Grădina Ursului și nestematele din pădurea cerbului fermecat, nu a păstrat nimic pentru el.

III. Suportul reciproc și munca în echipă se regăsesc în relația cu toți prietenii pe care și-i face pe parcurs, principala calitate a personajului fiind cea de lider, acesta reușind să se folosească de defectele personajelor ajutătoare și să le transforme în calități. Se folosește tehnica bulgărelui de zăpadă, nucleul acestui grup fiind Harap-Alb, însă absența unuia din cei pe care îi are alături ar fi dus la eșecul probelor și la moartea tuturor:

1. Calul îi devine tovarăș de drum, însă, supărat pe Harap-Alb deoarece l-a lovit cu căpăstrul, calul îl pedepsește urcându-l și coborându-l brusc, Ia, așa am ameuțit și eu, stăpâne. (...) Vorba ceea: una pentru alta. Ei pleacă la drum pe picior de egalitate.

2. Sfânta Duminică, discriminată inițial din cauza aspectului, îi câștigă încrederea și îi devine partener de nădejde în aproape toate probele pe care le va da tânărul, excepție fiind însurătoarea, aceasta fiind o decizie ce trebuie să aparțină doar tânărului.

3. Fiecare din prietenii pe care îi alege sunt inutili în aparență, respinși de societate, fie din cauza defectelor fizice (monstruleții simpatici), fie deoarece par ne semnificativi (albine, furnici), însă personajul le acordă respect.

IV. Libertate:

1. Eroul își câștigă libertatea la finalul basmului, ea fiindu-i luată ca o consecință a neascultării sfatului părintesc. Toate personajele, centrate în jurul personajului principal, au rolul de lupta pentru a recăpăta libertatea eroului. Harap-Alb nu deține puteri neobișnuite, el fiind asemeni oricărui tânăr din lumea înconjurătoare. Singurul atu este capacitatea de a-și alege prietenii .

2. Spânul este pedepsit prin moarte pentru îngrădirea libertății.

3. Va respecta, în calitate de împărat, libertatea celorlalți, deoarece a înțeles cât este de prețioasă.

V. Egalitate:

1. Eroul își tratează prietenii drept egali, în ciuda defectelor lor. În drumul său îi întâlnește, rămâne uimit de trăsăturile lor, însă nu îi judecă. Le spune fiecăruia, Dacă-i așa, hai și tu cu noi, (...) că doar n-am a te duce în spinare. fapt ce atestă toleranța personajului.

2. Craiul acordă șanse egale copiilor săi de a se dovedi demni de a fi împărați, însă doar cel mic se rușinează de eșecul fraților mai mari și de suferința tatălui, cu toate că el încă nu și-a încercat norocul.

3. Chiar și temutul Împărat Roș nu tine cont de aparențele grupului care îl însoțea pe Harap-Alb, și le dă șansa de a se dovedi vrednici de a-i peți fata, prin trecerea probelor, respectându-și apoi cuvântul dat.

VI. Iubire consensuală și libertate a gândirii:

1. Spânul este pedepsit nu doar pentru că a furat identitatea lui Harap-Alb, ci pentru că a încercat să o forțeze pe fata împăratului Roș să îi devină soție, cu toate că nu el era cel care a cucerit-o. Basmul face la final dreptate eroului, acesta fiind sigur că cea pe care o iubea se ridică la înălțimea așteptărilor și îi va fi alături (Dormeai tu mult și bine, Harap-Alb, de nu eram eu).

2. Fata este cea care îl alege pe Harap-Alb, intuind adevărul despre Spân, deciziile sentimentale neputând fi supuse unor reguli impuse cu forța.

VII. Armonie între națiuni

1. Harap-Alb dovedește faptul că susține armonia între națiuni deoarece are grijă să ajute furnicile și albinele, în ciuda faptului că se află în misiune și este răsplătit prin ajutor reciproc

2. Lipsa de comunicare între frați, în cazul Craiului și a lui Verde Împărat, duce la confuzie, acesta din urmă fiind ușor de păcălit de Spân, deoarece nu își cunoștea nepoții.

VIII. Toleranță, prietenie, integrare și sociabilitate;

1. Defectele celor cinci, Flămânzilă, Setilă, Gerilă, Ochilă, Păsări-Lăți-Lungilă, sunt întâlnite în orice comunitate, ele fiind ușor de acceptat de erou. Nu se simte deranjat de ele, ci le transformă în calități.

2. El este cel căruia cei cinci îi datorează integrarea în grup.

3. Asemeni lor, eroul știe că este o slugă a Spânului și se comportă ca atare. Odată ajuns împărat va fi capabil să accepte diversitatea oamenilor, devenind un lider bun și corect.

4. Faptul că Harap- Alb este sfătuit de tatăl să se ferească de omul spân și de omul roș nu este un mod de a-l învăța să facă discriminare între oameni, ci vine din experiența din tinerețe a acestuia.

IX. Generozitate:

1. Oferă bani Sfintei Duminici

2. Dedică timp ajutorării celor mai mici decât el, în ciuda faptului că Spânul îl aștepta să vină cu fata de împărat.

Prin intermediul hărții mentale se realizează astfel un portret moral complet al personajului, fiind trecute în revistă și valorile europene.

Concluzionând, putem afirma că învățământul modern caută să promoveze o metodologie centrată pe elev, pe acțiunea și angajarea acestuia în activitatea de predare/învățare. Dintre orientările metodologice promovate de didactica contemporană, metodele active se bucură de mare interes, deoarece ele au mari resurse de activizare a elevilor și implicit realizează un învățământ cu prioritate formativ. Metodele active contribuie la creșterea calitativă a proceselor intelectuale, îndeosebi la dezvoltarea creativității în formele ei cele mai productive.

Bibliografie:

1. ***M.E.C.T.- C.N.C., *Programe școlare pentru clasa a X-a, Ciclul inferior al liceului, Limba și literatura română*, București, 2004
2. Academia Română, Ion Creangă, *Opere*, Editura Națională pentru Știință și Artă, București, 2018
3. Buzan, T., B., Buzan, *Hărțile mentale*, Editura Curtea Veche, București, 2013
4. Jung, G. G., *Arhetipurile și inconștienul colectiv*, Editura Trei, București, 2003
5. <https://mashable.com/archive/mind-mapping-tools>.

IMPACTUL PERSONAJELOR BASMULUI ASUPRA EVOLUȚIEI COPILULUI

Prof. Ana CIOBOTARU

Colegiul Național *Mihai Eminescu* Baia Mare, jud. Maramureș

Lectura basmelor prezintă o deosebită importanță educativă și prin reliefarea calităților eroilor, care constituie pentru copii modele demne de urmat. Din faptele eroului pozitiv, ei învață să fie curajoși și dârji, perseverenți și hotărâți, modești și harnici, cinstiți și dreți, prieteni adevărați, exprimând compasiune față de cei mai slabi, admirație față de cei optimiști și încrezători în forțele lor.

Ele contribuie, de asemenea, la dezvoltarea imaginației creatoare a copiilor și la înțelegerea frumosului, imaginația fiind necesară omului pentru toate formele de activitate. Basmele sunt puternice mijloace de dezvoltare a atenției și a memoriei. Ascultându-le sau citindu-le, copiii își exersează atenția urmărind cu încordare peripețiile narate. Basmul este prețios și pentru că pune într-o lumină vie ce e bine și ce e rău, ajutându-l pe copil să-și însușească aceste reprezentări morale. Este valoros atât pentru educarea artistică a copiilor cât și pentru dezvoltarea limbajului. Copiii sesizează odată cu conținutul de idei și expresiile poetice și însușindu-și-le își îmbogățesc vocabularul cu expresii din limba vie a poporului, ajutându-i să-și însușească mai bine limba maternă, cu expresivitatea și bogăția ei, cu figurile poetice, cu zicătorile pline de înțelepciune, care aduc o însemnată contribuție la dezvoltarea personalității copilului.

Admirând întreaga comoară de înțelepciune pe care o cuprind basmele - creații specifice ale poporului cu o complexă și multiplă valoare, copiii învață să prețuiască poporul pentru înaltele și deosebitele sale calități.

Personajul literar (fr. *personnage*, lat. *persona*= mască), *categorie literară principală a unei opere epice sau dramatice, alături de acțiune, narator, timp, spațiu. Personajul este un tip uman semnificativ, o individualitate cu trăsături fizice și morale distincte, pusă în lumină printr-un șir de întâmplări situate într-un anumit cadru temporal și social.*¹

Personajele se pot clasifica în funcție de mai multe criterii, după cum urmează:

1. După locul și rolul lor în cadrul narațiunii, personajele pot fi: principale (participă la toate momentele acțiunii), secundare (nu participă la toate întâmplările pe tot parcursul acțiunii), episodice (apar într-o singură secvență a narațiunii).
2. După comportamentul lor, se disting: personaje pozitive și personaje negative.
3. Din punctul de vedere al raportului personajului cu realitatea, există: personaje realiste, fantastice sau fabuloase, personaje alegorice, personaje legendare și personaje istorice.
4. Personaje individuale sau personaje colective.

În lucrarea *Morfologia basmului*², Vladimir Propp distinge șapte tipuri de personaje: eroul, trimițătorul, falsul erou, răufăcătorul, donatorul, ajutorul, fata de împărat (care este căutată), tatăl

¹ Camelia Gavrilă, Mihaela Doboș, *Compendiu de teorie și critică literară*, Editura Polirom, Iași, 2003, p. 146.

² V. I. Propp, *op. cit.*, p. 120.

fetei. *Construcția personajului se realizează prin asocierea a două dimensiuni: una socială, exterioară, alta psihologică, interioară.*³

Personajul este elementul esențial al unei opere literare narative (este cel care participă la acțiune), prin intermediul căruia se prezintă un tip uman, în toată diversitatea lui. Astfel, ei reprezintă caractere sau tipologii umane.

Personajele basmului întruchipează valori umane și sunt construite prin antiteză cu alte personaje. De cele mai multe ori, numele personajului reflectă identitatea spirituală a acestuia ori destinul său. Atunci când este introdus în scenă, numele personajului (cu rol în caracterizarea acestuia) dezvaluie identitatea interioară a eroului, precum și condiția lui socială- fiu de împărat, copil orfan, membru al unei familii de oameni simpli etc.

*Ca să găsească un răspuns în sufletul oamenilor, literatura trebuie să vorbească despre oameni, să creeze oameni.*⁴ Basmele sunt populate de personaje care întruchipează binele, aflate în opoziție cu cele care întruchipează forțele răului. Întâlnim, în basm, împărați și împărătese, feciori de și fete de împărat, cai năzdrăvani, reprezentări fabuloase (zmei și zmeoaice, balauri, Muma-Pădurii, zilele săptămânii- Sfânta Miercuri, Sfânta Vineri, Sfânta Duminică, Zorilă, Murgilă, Zâna Zânelor, Vâjbaba, Lupul cu cap de fier, piticii, uriașii, Răufăcătorii: vrăjitoarea, mama vitregă, spânul, donatori (de obicei, animale recunoscătoare) și adjuvanți ai eroului).

Personajele basmului sunt tipice, reduse la un schematism, întruchipează valori morale și exemple de conduită specific umană. Complexitatea lor relevă defecte și calități umane, puteri supranaturale, trăiri sufletești umane. Astfel, putem spune că personajele basmului, prin atitudinea și comportamentul lor în anumite situații, sunt modele de viață.

Personajele basmului sunt liniare, adică au o trăsătură de caracter dominantă și transmit un mesaj. Prin însușirile lor excepționale, sunt deciptate valori morale, precum: bunătatea, frumusețea spiritual, curajul, vitejia, cinstea, hărnicia, dar și defecte, cum sunt: fățarnicia, urâțenia sufletească, răutatea, lașitatea, invidia, îngâmfarea, prostia, aroganța.

Personajele ilustrează un model comportamental prin calitățile pe care le dovedește (eroism, curaj, destoinicie etc.) sau un antimodel prin ilustrarea unor defecte morale și vicii care denaturează caracterul ființei umane, reflectat în aspectul fizic. Ele ajută la descifrarea temei și a mesajului basmului.

Personajele pozitive sunt îndrăgite de copii, care așteaptă cu nerăbdare să vadă dacă eroii lor preferați reușesc să izbândească. Totodată, calitățile și virtuțile pe care le au personajele pozitive sunt luate drept model de către copii.

Citind, copiii clasează pe o scară de valori valențele estetice și pe cele educative ale operei, precum și calitățile morale ale unor personaje, în contrast cu defectele altora.

Personajele basmului reprezintă tipologii umane, întruchipând două categorii: binele și răul, acest aspect imprimând basmului un rol formativ, acela de a educa, de a contribui la o perfecționare a individului.

Personajele oferă modele de conduită, principii morale de viață. Astfel, copilul învață că egoismul, tirania, aroganța, mândria, mania, individualismul, răutatea, prejudicierea semenilor sunt pedepsite, iar bunătatea, integritatea morală, prietenia, curajul, înțelepciunea, responsabilitatea sunt răsplătite.

³ Naomi Ionică Zach, *op. cit.*, p. 150.

⁴ Hertha Perez Perez, *Ipostaze ale personajului în roman*, Editura Junimea, Iași, 1979, p. 8.

Personajele negative ale basmului sunt instinctuale, întruchipează latura negativă a omului, în timp ce personajele pozitive ilustrează luminarea minții, ei se sfătuiesc înainte de a acționa, învață din experiențele altora.

Binele este asociat cu frumosul, iar răul este asociat cu urâtul, cu diformul. De exemplu, Făt-Frumos moștenește împărăția și tronul abia după ce dovedește că și-a însușit o serie de valori spirituale necesare desăvârșirii laturii sale morale.

Basmul educă și disciplinează prin aceea că elevii învață să discearnă între bine și rău și învață să-și formeze un model de conduită de o probitate morală desăvârșită.

Faptul că eroul își alege (sfătuit de cineva sau din pură intuiție) calul cel mai slab și cel mai răpciugos, pe care îl hrănește cu jăratec sau cu orz fiert în lapte, transformându-se într-unul puternic și frumos denotă capacitatea eroului de a vedea valoarea adevărată dincolo de aparențele înșelătoare.

În basm, se suprapun două dimensiuni necesare modelării personalității umane: cea religioasă și cea spirituală. Personajele cu patimi și vicii, care pun preț pe valorile materiale, le disprețuiesc pe cele care dovedesc virtuți creștine.

Prințul simbolizează făgăduința unei puteri supreme, întâietatea printre semeni, oricare ar fi domeniul luat în considerare. Prințul o trezește pe *Frumoasa din Pădurea Adormită*, el o readuce la viață pe *Albă ca Zapada*, el o salvează pe *Rapunzel* din turn, el joacă rolul salvatorului în toate basmele. Exprimă, deasemenea, virtuțile regale în stare de adolescent, nu încă stăpânite și nici exercitate. De prinț se leagă ideea de tinerețe și de strălucire. El reprezintă mai mult figura de erou decât de înțelept, este reprezentat prin marile fapte pe care le realizează.

Prințul și prințesa sunt idealizarea bărbatului și femeii, din punct de vedere al frumuseții, iubirii, tinereții și eroismului. În basme, prințul este adesea victima vrajitoarelor care-l transformă în monstru sau în animal și nu-și redobândește forma normală decât în urma strădaniilor unei iubiri eroice. De pildă, în *Frumoasa și Bestia*, printul simbolizează metamorfoza unui eu inferior într-un eu superior grație puterii iubirii. Calitatea de prinț este răsplata unei iubiri totale, generoase.

Prințul și prințesa sunt arhetipuri care îi fascinează pe copii, pe adulți. Apropierea de basme este, evident, cea mai la îndemână. Regele și regina sunt motive arhetipale clasice, iar prințul și prințesa, ca apariții tinere, încă neconsumate ale lor, firește că de aceasta se leagă și dorința de transformare și metamorfozare în ceva pozitiv.

Prințesa în majoritatea basmelor, este perfectă atât din punct de vedere fizic, cât și moral. Ea reprezintă unul dintre personajele feminine pozitive, dar de cele mai multe ori are rolul de victimă, ea trebuie să fie salvată de către prinț din diferite situații dificile. De fapt prințesa atinge acest statut după ce se căsătorește, de cele mai multe ori ea este o fată simplă, fără rang înalt, întruchipează elementul de mit al opresiunii nedrepte urmată de triumf și răsplată.

Prințul, adică eroul, veșnic victorios și tânăr, stăpân al calului năzdrăvan, întruchipează biruința. Rolul său este de a restabili ordinea, de a se lupta cu diferite monstruoziități, de a o salva pe prințesă și pentru a reuși, el trebuie să treacă prin diferite încercări și aventuri, dar mereu se întoarce victorios, călătoria sa fiind una inițiativă, de maturizare, călătorie ce se încheie în majoritatea cazurilor cu o nuntă drept recompensă.

Aceste două personaje pozitive, protagoniștii basmelor, sunt extrem de îndrăgiți de către cititori, aceștia încercând să se identifice cu ei, considerându-i modele de urmat în viață într-o mică sau mare proporție.

În povești, femeile parcurg, la fel ca în viața reală pașii spre trezirea, amplificarea și manifestarea feminității. Pași elaborați, legați într-un dans magic. Personajele feminine din povești sunt ușor de recunoscut iar acțiunile lor ușor de anticipat. Femeile mature iau în povești rolurile polare de mamă bună, zână bună și mamă vitregă sau vrăjitoare. Mama vitregă și fiicele ei sau vrăjitoarea simbolizează prin prezență și acțiune competiția, rivalitatea sexuală. Toate acțiunile lor sunt menite să inhibe, să reprime feminitatea care înmugurește, uneori vizibilă doar într-o oglindă magică. Rivala se dorește ucisă, sau măcar alungată.

Vrăjitoarele sunt prezentate în dualitatea lor: vârstnice, mimează tinerețea pe care și-o întrețin prin sacrificii sau ritualuri de magie neagră; trăsăturile diabolice sunt acoperite de masca frumuseții fatale. Ființele din jurul lor sunt înlănțuite prin blesteme și oprite în dezvoltare: animalele care o slujesc au fost cândva oameni, și poate chiar și statuile și pietrele din jur. Acțiunile lor sunt de stopare a evoluției, de înghețare a mișcării, de împiedicare a întâlnirii polarităților. Uneori, apar lupte spectaculoase între bine și rău. De obicei, binele învinge, dar nu numai prin forța magiei albe, ci mai ales prin dragostea și inocența ființelor non-magice, eroii și eroinele care acum pot evolua firesc, se pot întâlni și pot experimenta unirea magică, nunta de poveste, cu efect vindecător pentru tot ținutul magic în care se petrece.

Astfel, mama vitrega de cele mai multe ori are puteri supranaturale, pe care le folosește în scopuri negative, dedublandu-se, fiind o vrăjitoare adevărată din toate punctele de vedere.

Vrăjitoarele înfricoșătoare, cu părării înalte, negi pe față și o mătură pentru zbor au alimentat dintotdeauna imaginația și superstițiile oamenilor din toată lumea. Deși este un basm pentru copii, Hansel și Gretel tratează niște teme destul de serioase: foametea, abandonul și canibalismul. În povestea fraților Grimm, atunci când familia celor doi frați nu mai are ce să mănânce, mama vitregă și rea îl convinge pe tatăl bun, dar naiv, că este mai bine să își abandoneze copiii în pădure.

După o serie de peripeții, micuții ajung la o căsuță construită din turtă dulce și bomboane, din care încep să mănânce cu poftă până când o vrăjitoare deschide ușa și îi ademenește înăuntru, cu promisiunea că le va da și mai multe dulciuri. Această vrăjitoare este însă una dintre cele mai rele existente: mănâncă oameni. Într-un final, bătrâna malefică moare arsă într-un cuptor în care este închisă de Gretel.

Una dintre cele mai malefice personaje ficționale este vrăjitoarea cea rea din Vest, din povestea Vrăjitorul din Oz. În filmul din 1939 cu același nume, personajul a fost jucat de actrița Margaret Hamilton. Femeia avea pielea verde, acoperită cu negi mari și era îmbrăcată complet în negru, din creștet până în vârful picioarelor. Această înfățișare, împreună cu o mătură veche și subțire pentru zbor, rămâne încă una dintre deghizările favorite ale copiilor din toată lumea pentru Halloween.

În cadrul orelor de literatură, elevii trebuie să fie îndrumați și ajutați (prin metode didactice specifice) să privească în profunzimea textului, dincolo de faptele personajelor și să caute semnificațiile ascunse ale textului, sensurile morale ale probelor prin care trec eroii, valențele simbolice ale unor obiecte magice. (Anexa1)

Eroul parcurge un traseu al formării proprii, de la un tânăr naiv, lipsit de experiență, la un voinic matur, trecut prin greutăți din care a acumulat suficiente experiențe de viață necesare următoarelor etape, căsătoriei, dobândirii tronului și conducerii împărăției.

Prin intermediul lecturii basmelor, se cultivă sentimentul de dragoste față de natură, respectul față de tradițiile autohtone, este susținut actul educativ realizat în familie și în școală,

copilul înțelege lumea din jurul său, descoperă frumosul și binele în oameni, este capabil să distingă binele de rău.

Basmul dezvoltă la copil sentimente și atitudini morale, precum: bine, dreptate, adevăr, cinste, hărnicie, curaj, valori necesare integrării cu succes în colectivitate. Astfel, copilul va deveni un om integru, valoros pentru mediul social din care face parte.

Bibliografie:

1. Balazs, Lajos, *Folclor. Noțiuni generale de folclor și poetică populară*, Editura Scientia, Cluj Napoca, 2003.
2. Călinescu George, *Estetica Basmului*, Editura pentru literatură, 1965.
3. Gaster, Mozes, *Literatura populară română*, editura Minerva, București, 1983.
4. Gavrilă, Cameia, Mihaela Doboș, *Compendiu de teorie și critică literară*, Editura Polirom, Iași, 2003.
5. Parfene, Constantin, *Literatura în școală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977.
6. Perez, Hertha, *Ipostaze ale personajului în roman*, Editura Junimea, 1979.
7. Propp, I. V., *Rădăcinile istorice ale basmului fantastic*, Editura Univers, București, 1973.
8. Propp, I., Vladimir, *Morfologia basmului*, Editura Univers, București, 1970.
9. Roșianu, Nicoale, *Stereotipia basmului*, Editura Univers, București, 1973.
10. Hertha Perez Perez, *Ipostaze ale personajului în roman*, Editura Junimea, Iași, 1979.
11. Vrabie, Gheorghe, *Structura poetică a basmului*, București, Editura Academiei R.S.R., 1975.

ȘCOALA ȘI EDUCAȚIA ÎNTRE ÎNVĂȚĂMÂNTUL TRADIȚIONAL ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTUL MODERN

Prof. Ana CIOBOTARU

Colegiul Național *Mihai Eminescu* Baia Mare, jud. Maramureș

În societatea tradițională, valorile promovate de școală erau ascultarea, disciplina, supunerea față de profesor. Cadrul didactic avea o poziție privilegiată în câmpul școlar, spre deosebire de elev, văzut drept obiect pasiv al procesului de învățământ. Aceste coordonate se modifică însă în școala modernă, care pune accent pe alte valori, cum ar fi cooperarea, competiția pozitivă și inițiativa proprie.

Acțiunea definitivă a școlii rămâne educația, considerată un proces destinat exclusiv omului și care vizează disciplinarea și civilizarea acestuia, din perspectiva unui ideal de personalitate umană, propus și dorit chiar de societate. Ioan Cerghit definea educația din mai multe unghiuri, ca proces, prin care ființa umană este supusă unei transformări îndelungate, ca acțiune de conducere, omul devenind o ființă formată și autonomă, dar și ca acțiune socială sau ca relație desfășurată între doi poli, educatorul și cel care este educat.

Funcțiile educației sunt diverse și se referă la transmiterea valorilor pe care societatea le posedă, la pregătirea și la formarea oamenilor sau la valorizarea creațiilor culturale. Educația trebuie să țină cont de particularitățile individuale și de vârstă ale copiilor, folosind metode și strategii optime de dezvoltare ale acestora. Ea trebuie, de asemenea, să stimuleze imaginația și exprimarea elevilor, oferindu-le un cadru favorabil creșterii, fără a le impune un cadru rigid, prestabilit.

Dacă altădată metoda predominantă de desfășurare a lecției era expunerea, pentru că oferea posibilitatea profesorului să-și etaleze bagajul de cunoștințe, astăzi se pune accent pe metode moderne, care să transforme profesorul în manager al învățării, iar elevului să i se creeze cadrul unei manifestări proprii, pentru a-și putea forma puncte de vedere personale.

Însuși procesul de învățământ se îmbogățește cu o nouă latură, evaluarea, care vine să completeze predarea și învățarea, astfel încât cadrul didactic își sporește atribuțiile, dar, pe de altă parte, dă posibilitatea elevului să ia parte la instruirea proprie, profesorul coordonând acest proces. Lecția, ca formă de bază a desfășurării instrucției și educației, devine o suită de evenimente care pot fi segmentate, fiecare având coerență și conducând elevii spre realizarea obiectivelor. Acest demers se află sub incidența unor principii didactice, care îl orientează și care vizează alegerea unor metode specifice, selectarea celor mai utile strategii. Astfel, principiul caracterului educativ al instruirii ține cont nu de cunoștințele pe care elevul le va fi asimilat la sfârșitul procesului educativ, ci de modul în care aceste cunoștințe vor fi aplicate. Tot acest principiu insistă asupra formării unor priceperi și deprinderi de muncă individuală și intelectuală, mutând accentul de pe informativ pe formativ.

Un alt principiu este cel al însușirii conștiente și active. Învățământul tradițional se axa pe respectarea intervalului de timp alocat orei, în dauna elevilor, care nu asimilau în mod corect informațiile transmise. Acest principiu, însă, insistă asupra unei apropieri între elevi și conținutul curricular și cere ca ambii parteneri să se implice în procesul didactic. Efortul este dublu. Pe de o parte, profesorul trebuie să cedeze o parte din atribuții, renunțând la poziția centrală care i se

atribuia în învățământul tradițional. De cealaltă parte, elevul este stimulat să aibă încredere în posibilitățile proprii și să-și depășească pasivismul.

Câmpul școlar educativ modern se desfășoară, așadar, între două elemente care trebuie să participe în egală măsură. Profesorul, manager și formator al procesului instructiv-educativ, și elevul, obiect și subiect al acestui proces, dobândind autonomie și formându-se în spiritul responsabilității și al culturii civice.

Axat pe transmiterea de informații și excluzând rolul elevului ca partener al procesului instructiv - educativ, învățământul tradițional promova o învățare de menținere, așa cum o definea J.W.Botkin. Acest tip de învățare, caracteristic unei societăți tradiționale, se baza pe o simplă transmitere de cunoștințe, necesare elevilor pentru a face față unui sistem de viață cunoscut, recurent, din care inovația lipsea cu desăvârșire. Profesorul avea rolul de a facilita acest transfer de informații, neglijând funcția formativă a învățării și neacceptând intervenții ale elevilor. De altfel, se dorea cultivarea unui spirit obedient din partea acestora din urmă, care excludea imaginația și inițiativa. “Prejudicata profesorului, de cele mai multe ori neconștientizată ca atare, era aceea că elevul nu trebuie să se miște decât în cadrele fixate și că nu are nici un cuvânt de spus în ceea ce privește cadrele ca atare sau activitatea de fixare a lor. ... În acest context, autoritatea profesorului se întemeia pe câteva elemente: statut, experiență, volum mai mare de cunoștințe.” – notează Emil Stan în lucrarea *Managementul clasei*.

Secolul XXI a modificat însă poziția pe care școala trebuie să o aibă. Societățile multiculturale, care pun accentul pe diversitate și pe acceptare, se lovesc de un sistem educativ rigid, în care predomină o viziune monoculturală și care nu este pregătit să se înnoiască. Strategiile didactice rămân învechite, promovând o cultură etnocentristă și ignorând valori precum toleranța, egalitatea, respectul, valori recunoscute deja de societățile democratice.

În paradigma tradiționalistă, educatorul era cel care transmitea informații, mereu aceleași, având o poziție ce se baza pe autoritate. O autoritate ce nu putea fi contestată și care domina elevul. Profesorul avea inițiativa și tot el decidea catitatea de informații pe care trebuia să o ofere elevilor, fără a ține cont de particularitățile acestora. Instrucția era aceeași pentru toți și aceleași informații erau solicitate tuturor elevilor. Lecția, demersul educativ de bază, nu era altceva decât o succesiune monotonă de secvențe, în care elevul își asuma rolul pasiv de a recepta informații, pe care trebuia apoi să le reproducă întocmai, fără a le îmbogăți.

Doctrina comunistă cerea un “om nou”, dar se dorea obediență totală față de sistem, astfel încât cei care aveau curajul unei opinii proprii, contrare părerii impuse, trebuiau reduși la tăcere. Această situație a fost dominantă, și cu atât mai regretabilă, în învățământ, care a devenit pentru partidul comunist un mijloc la îndemână pentru a controla masele. Din păcate, îndoctrinarea se păstrează în învățământul țărilor ex-comuniste și mulți profesori le refuză elevilor șansa de a deveni parte egală a procesului educativ, menținându-i în aceeași stare de obediență. Dincolo de latura informativă a educației, trebuie să se pună accent pe formativ, astfel încât elevii să poată face față unor situații noi, care necesită nu numai cunoștințe solide, ci și aptitudini și abilități.

Pedagogia activă, caracteristică învățământului modern, face posibilă trecerea de la transmiterea de cunoștințe la formarea de deprinderi și de abilități, accentuând astfel latura formativă a educației. Modelul magistercentric, al dascălului aflat în centrul procesului instructiv – educativ, este considerat depășit și este înlocuit de o viziune pedagogică nouă, în care elevul joacă rolul cel mai important, devenind parte activă a instruirii sale.

După 1989, școala românească s-a văzut în situația ingrată de a se confrunta cu o societate a cărei dezvoltarea era mult mai rapidă. Mentalitatea, încătușată și îndoctrinată de sistemul comunist, a fost influențată de schimbările economice și sociale. Paradoxal, școala a cunoscut o schimbare mai lentă, mai ales în planul actorilor educaționali, care au găsit un refugiu în paradigma tradiționalistă a educației.

Total diferită de pedagogia tradițională, pedagogia modernă modifică rolul jucat de polii educaționali, mutând accentul pe elev. Abandonarea limbii de lemn, folosirea unui discurs nou, mobilizarea elevilor în procesul educativ sunt numai câteva dintre caracteristicile acestei pedagogii. Întrebarea dominantă a învățământului modern este ce rol alege școala să joace în societatea actuală și cât de pregătită este ea să facă față schimbărilor provocate de globalizare. Idealul educațional este legat de valorile culturale ce trebuie asimilate, de tipul de personalitate impus de societate, dar și de nevoile elevului. Nu mai este vorba de un model educațional standard, ci de unul dinamic, în concordanță cu noile realități și capabil să reziste la schimbări.

Dacă învățământul tradițional era privit ca un proces de transmitere de informații, în cadrul căruia profesorii reprezentau poziția dominantă, învățământul modern primește alte trăsături. Cadrul didactic nu mai este transmițător, ci facilitator de cunoștințe, folosind dialogul și cooperarea în relația cu elevii. Acest profesor va ști să coordoneze procesul educativ, astfel încât toți elevii să atingă obiectivele stabilite și va fi capabil, de asemenea, să-l ajute pe elev să-și formeze capacități de muncă individuală și să folosească ceea ce a dobândit.

Din perspectiva pedagogiei moderne, a preda devine un demers educativ în cadrul căruia sunt mobilizate resursele clasei de elevi, aceasta fiind motivată permanent să parcurgă procesul instructiv. A altă componentă a învățării este evaluarea, modalitate prin care profesorul stabilește măsura în care obiectivele au fost atinse și prin care va pune la punct o strategie didactică mai eficientă pentru următorul proces instructiv. Activitatea independentă desfășurată de elevi devine, astfel, concludentă și necesară, ea dând dovada utilității metodelor abordate. Profesorul va organiza și va coordona acest demers instructiv, exercitând funcții diverse, de organizare a activității, de impunere a unor metode, de dezvoltare a unor capacități și de personalizare a activității didactice.

Învățământul modern nu caută să scoată în evidență rolul profesorului, ci vine în întâmpinarea cerințelor societății, propunând strategii didactice potrivite pentru formarea elevilor. Experiența tradiției și capacitatea de inovare și de creativitate sunt noile repere ale școlii, care propune educații noi, în acord cu societatea globală: educația pentru pace, educația ecologică ori educația pentru o societate multiculturală. De asemenea, metoda predominantă de desfășurare a instrucției este metoda euristică, deoarece învățarea prin descoperire asigură elevilor o dobândire conștientă a conținutului curricular, acesta fiind ușor de reactualizat, o dată trecut prin filtrul propriu. Școala trebuie să încurajeze formarea unui spirit critic, a unor atitudini pozitive și a studiului individual, antrenând elevii în activități diverse și diversificate, pentru a-i face să renunțe la rolul pasiv.

Profesorul, ca organizator al procesului instructiv-educativ, trebuie să dea dovada unor capacități psihopedagogice, alegând materialul didactic pe care îl va prezenta copiilor într-o formă cât mai accesibilă. De asemenea, el trebuie să adopte o cale eficientă de comunicare, exercitând influențe constructive asupra copiilor și să utilizeze moderat autoritatea și puterea.

Stilul managerial pe care profesorul îl adoptă este demersul realizat de acesta, constând în identificarea și valorizarea resurselor umane și tehnice ale clasei de elevi. Kenneth Moore menționează trei stiluri manageriale, fiecare având caracteristici proprii:

- Stilul autocratic vizează un cadru didactic ale cărui acțiuni se caracterizează prin dominație, presiune și putere. Elevii nu au posibilitatea de a-și spune punctul de vedere, desfășurându-și activitatea într-o atmosferă stresantă, a cărei dominantă este frica.
- Stilul democratic presupune o împărțire a sarcinilor și a responsabilităților din cadrul clasei, elevii formându-și deprinderi și abilități. Ei sunt astfel încurajați să ia decizii, să-și asume responsabilități.
- Stilul laissez-faire este caracteristic unui profesor care nu se implică în organizarea clasei, transferând responsabilitatea numai asupra elevilor și intervenind numai când este solicitat. De aici, o atmosferă de dezordine și de haos, improprie desfășurării unui proces educativ eficient.

Se poate stabili portretul profesorului ideal? M. Saunders creionează câteva trăsături ale acestuia, insistând asupra influenței pe care acesta o are în clasa de elevi și asupra rolului său formativ. Astfel, un profesor modern își coordonează cu atenție predarea, insistând asupra funcției evaluative și asigurându-se că elevii și-au însușit în mod corect și conștient cunoștințele prezentate. El va lua cele mai bune măsuri pentru optimizarea procesului instructiv și va adopta un comportament adecvat cu reacțiile copiilor. Le va înțelege și accepta punctul de vedere, preocupându-se de toți în aceeași măsură.

“Ca personalitate eficientă sau optimală, profesorul este exponentul unor calități esențiale care contribuie la realizarea unui proces instructiv-educativ de calitate: flexibilitate, sociabilitate, stabilitate afectivă, capacitate empatică (de tip cognitiv, motivațional, afectiv), spirit de echipă și de prietenie, capacitate de înțelegere superioară a realităților pedagogice aflate în permanentă transformare.”, notează Gabriela Cristea în *Psihologia educației*

Acest tip de profesor contrazice învățământul tradițional, care promova un cadru didactic inflexibil, distanțat de elevii săi și de nevoile acestora. El vine să răspundă noilor provocări ale societății, propunând un model uman al profesorului, surprins în multiplă ipostază: organizator, inițiator, formator și evaluator al procesului de învățământ. Astfel, prin actorii săi educaționali, școala propune un model de comportament și de inițiativă, axându-se pe valori, cum ar fi respectul, munca individuală, tradiția, imaginația creatoare.

În procesul de învățământ, elevii trebuie să părăsească poziția de receptori pasivi și să devină parte creativă, activă și cooperantă a acestui proces. Ei trebuie ajutați să-și asume nu numai drepturi, ci și responsabilități, întrucât acestea din urmă îi vor ajuta să-și formeze un spirit civic. În învățământul modern, se promovează un rol nou al elevilor, aceștia fiind stimulați să dobândească abilități și capacități. De asemenea, se pune mare accent pe studiul individual, pentru ca elevii, odată ieșiți din câmpul școlar, să fie capabili să-și continue educația, abordând latura informală a acesteia.

Școala trebuie să-și asume un rol activ și responsabil în formarea și educația copiilor, propunându-le acestora să se implice și să participe la propriul proces de formare și educare, astfel încât să-și găsească identitatea.

Bibliografie:

1. Albu, Gabriel, *În căutarea educației autentice*, Polirom, 2002
2. Cojocaru, Venera Mihaela, *Teoria și metodologia instruirii*, E.P.P., 2002
3. Cristea, Gabriela, *Psihologia educației*, editura C.N.I. Coresi
4. Cristea, Sorin, *Managementul organizației școlare*, Editura Didactică și Pedagogică, 2003

5. Cucuș, Constantin, *Educația, dimensiuni culturale și interculturale*, Polirom, 2000
6. Cucuș, Constantin, *Pedagogie*, Polirom, 1996
7. Debesse, Maurice, *Etapele educației*, EDP, București, 1981
8. Oprea, Crenguța Lăcrămioara, *Pedagogie*, Editura Universității din București, 2003
9. Păun, Emil – Potolea, Dan, *Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative*, Polirom, 2002
10. Stan, Emil, *Managementul clasei*, Aramis, 2003
11. Stan, Emil, *Profesorul, între autoritate și putere*, Teora, 1999
12. Ulrich, Cătălina, *Managementul clasei – Învățarea prin cooperare*, Corint, 2003.

LITERATURA ȘI ALTE ARTE

Prof. Nicoleta- Elena CÎRNARU
Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu” Alexandria, jud. Teleorman

*Motto: Orice popor care n-a cultivat artele,
este osândit să trăiască necunoscut. (Voltaire)*

Frumusețea este un concept foarte greu de definit, care a fost dezbătut de artiști, filozofi sau esteticieni, deoarece această noțiune poate fi analizată din diverse perspective, continuând să fascineze numeroase categorii de public.

Arta este, potrivit DEX, o acțiune a omului care urmărește producerea unor valori estetice și care folosește mijloace de exprimare cu caracter specific.

"Este foarte greu să faci tablouri frumoase, statui frumoase, muzică bună, versuri frumoase. De aceea numele oamenilor superiori, care au învins aceste mari greutăți, vor dăinui mai mult decât împărățiile în care s-au născut" (Voltaire)

Când spui artă inevitabil te gândești la muze. Dintotdeauna oamenii și-au dorit să găsească explicații pentru tot ce îi înconjoară: terestru sau celest, chiar propria origine și sentimentele care îi însoțesc viața. Mitologia greacă, cu zeii, semizeii, eroii, nimfele și muzele sale este o bogată sursă de legende și mituri încărcate de simbolistică. Muzele, încântătoare ființe divine, erau patroanele artelor (și științelor), al căror conducător era frumosul Apollo, zeu al muzicii și artelor.

Dacă muzele nu ar exista, oamenii nu ar găsi inspirația creației, "arhanghelul de aur", "slova de foc", nu ar cunoaște frumusețea muzicii, a dansului și a artelor în general. Într-adevăr, orice artist are nevoie de muza sa. Prin artă omul poate trece peste nimicnicia vieții sale și se poate înălța, poate găsi pace și uita de război.

Calliope, muza poeziei epice, Erato, muza poeziei erotice și romantice, Euterpe, muză a poeziei lirice, Thalia – muză a comediei și Melpomene, muză a cântecului și a tragediei, simbolizează literatura, dar fiecare dintre ele sunt reprezentate cu un instrument muzical, fapt ce sugerează legătura cu muzica.

Muzica și literatura au fost deseori percepute ca fiind un tot misterios al unor elemente strâns legate, și nu doar datorită acelor trăsături comune pe care cele două ramuri ale artei le împărtășesc (ritm, emoție, lirism, inefabil), ci și posibilității lor de a trece dincolo de spațiul contingent în manieră imediată și totală, mai mult ca alte arte.

Primele manifestări muzicale ale omului au fost legate de viața cotidiană. Acolo unde existența implica o emoție mai puternică, acolo apare cântecul, bineînțeles însoțit de cuvânt și mimică. Uneori, atunci când munceau oamenii cântau. Cu siguranță, ritmul cântecelor provenea de la ritmarea gesturilor, cerută de îndeletnicirea respectivă. Bucuriile muncii, atunci când se obțin roadele dorite, sau tristețea, când un efort îndelungat eșuează, sunt stări ce dau naștere cântecului.

Literatura și artele sunt interconectate prin felul în care reflectă realitatea, în operă realitatea apărând nu așa cum este, ci filtrată prin subiectivitatea umană. De asemenea, literatura și celelalte arte se mai apropie prin faptul că toate sunt limbaje cu funcție de comunicare și funcție estetică.

În studiul "O cercetare critică asupra poeziei române de la 1867" Titu Maiorescu aprecia că: "Poezia , ca toate artele, este chemată să exprime frumosul, în deosebire de știință, care se ocupă de adevăr. Cea dintâi și cea mai mare diferență între adevăr și frumos este că adevărul cuprinde numai idei, pe când frumosul cuprinde idei manifestate în materie sensibilă". Potrivit opiniei celebrului critic fiecare artă are propriul său material prin intermediul căruia se realizează (lemn, piatră, culori, sunete), poezia individualizându-se prin faptul că nu și-l găsește în lumea exterioară, deoarece materialul poetic "se cuprinde numai în conștiința noastră și se compune din imaginile reproduse ce ni le deșteaptă auzirea cuvintelor poetice".

Strânsa legătură dintre poezie, muzică și pictură este evidențiată de George Bacovia care mărturisea , într-un interviu acordat lui I. Valerian: " În poezie m- a obsadat totdeauna un subiect de culoare. Pictura cuvintelor sau audiție colorată, cum vrei s- o iei. Îmi place mult vioara. Melodiile au avut pentru mine influență colorantă. Întâi am făcut muzică și după strunele viorii am scris versuri".

Foarte mulți pictori au redus pictura la condiția muzicii, spunând că pictorul realizează o simfonie de culori. La fel sculptorul realizează o simfonie de linii și volume, iar unii critici literari afirmă că orice bucată literară bună poate constitui un poem muzical.

Literatura și muzica interferează și în teatru. Apărută din cele mai vechi timpuri, la popoarele antice ale lumii, arta teatrală s-a dovedit una din cele mai îndrăgite progeneruri ale literaturii. Ca mod de comunicare, jocul teatral pare a fi unul dintre cele mai vechi, el apare din dorința de comunicare și evoluează pe baza nevoii de dezvoltare a rațiunii și simțirii. Teatrul își creează propriul microunivers, în care dramaturgul se substituie naturii creând personaje și locuri, transformând visul în realitate, etalând în fața spectatorilor o lume cu totul nouă, uneori complet diferită de cea reală. Actorii dau naștere personajelor plăsmuite în imaginația fecundă a dramaturgului, care poate fi considerat un adevărat Prometeu care creează viața din nimic. Nu s-a putut stabili cu exactitate când au apărut primele reprezentații teatrale, dar acestea au luat avânt în vremea Greciei antice.

În Atena antică s-au format primii dramaturgi precum Eschil, Sofocle, Euripide, Aristophan care au sesizat că oamenii preferă reprezentările teatrale în defavoarea cuvântului scris, mai ales că foarte puțini erau aceia care cunoșteau scrisul și cititul.

Teatrul grec a luat naștere din imnurile – cântate în cor –în cinstea zeului Dionisos, venerat de țărani deoarece era considerat ocrotitorul viilor, livezilor și ogoarelor roditoare. La sărbătorile acestuia, după ritualurile ceremoniale care aveau menirea să obțină din partea zeului recolte bogate, urmau petreceri cu cântece și dansuri. Corul, condus de un "corifeu", interpreta imnuri de laudă, întrerupte de povestirea unor episoade din viața zeului. Aunci când unul dintre coriști l-a întruchipat pe Dionisos, dând răspunsuri corului și corifeului, a apărut de fapt primul actor.

Vasile Alecsandri considera că spectacolul teatral atrage publicul mult mai ușor decât lectura, deoarece transmite mesajul în chip nemijlocit și poate fi astfel un mijloc eficient de îndreptare moravurilor societății . În textul piesei "Chirița în provincie" sunt presărate cuplete pe care le cântă, în anumite momente, personajele comediei, cu scopul de a accentua o situație, o trăsătură caracterială sau un aspect social și care conferă comediei dinamism și veselie.

Indiferent de numele pe care îl poartă : literatură, pictură, sculptură, muzică, artele reprezintă o formă de manifestare a sensibilității unui artist, care caută permanent modalități inedite de a exprima viziunea sa asupra existenței , având ca scop să bucure ochii, auzul și sufletul.

Bibliografie :

“Critice” -Titu Maiorescu –Editura “Floarea darurilor” București,1997

Wikipedia

“Istoria literaturii universale” – Ovidiu Drimba- Editura SAECULUM I.O.,Editura VESTALA,București, 2001.

EFECTUL COMUNICĂRII EFICIENTE

Prof. înv. primar Corina IUORAȘ
Școala Gimnazială Tăureni, jud. Mureș

Colectivul de elevi este unul în care se identifică relații de diferite tipuri, dar e nevoie să fie o coeziune în comunicare și armonizarea atitudinilor pe baza comunicării. E nevoie să îi învățăm pe elevi relevanța comunicării, îndeosebi a comunicării eficiente și eficace în realizarea coeziunii grupului, atitudinea empatică față de cei din jur, față de colegi, indiferent de situațiile în care se află, evitarea oricăror forme de etichetare. În mod deosebit, elevii sunt ajutați să înțeleagă latura emoțională a comunicării prin prezentarea elementelor limbajului nonverbal, limbaj care relevă caracteristicile empatiei.

Realizarea unui poster care să reprezinte elemente specifice procesului de comunicare poate reprezenta materialul didactic pe marginea căruia se poate prezenta o informație relevantă. Posterul conține o imagine și un mesaj. Grupul căruia îi va fi prezentat posterul poate fi constituit din elevi, părinți, colegi, autorități, în context intraorganizațional (ore la clasă, ședințe cu părinții, ședințe interne) sau în contexte extrașcolare (evenimente, simpozioane, conferințe, vizite, tabere școlare ș.a.).

Etapele procesului educațional prin care se conștientizează efectul benefic al comunicării eficiente:

- a) Alegerea unei forme de comunicare (sau mai multe) care să fie reprezentată/e printr-o imagine;
- b) Alegerea unor actori sociali implicați în procesul de comunicare și reprezentați în imagine
- c) Alegerea unui mesaj scris care să fie în concordanță cu imaginea posterului;
- d) Formularea unui obiectiv operațional pentru utilizarea posterului în context educațional
 - a) Alegerea unei forme de comunicare (sau mai multe) care să fie reprezentată/e printr-o imagine;

Posterul trebuie să conțină elemente (imagini) reprezentative, sugestive, referitoare la efectul comunicării eficiente (<https://www.unicef.org/romania/media/4671/file/Modul1%204.pdf>. - sursa de inspirație).

Posterul cuprinde o imagine pe marginea căreia se dezbate problematica comunicării, efectul comunicării și a colaborării bazate pe eficiență și eficacitate în coeziunea grupului de elevi, spectrul comportamentelor dezirabile și efectul responsabilității fiecărui elev în sudarea grupului. De asemenea, acest subiect poate fi discutat și cu grupul de părinți pentru a continua această educație și acasă.

Comunicarea și colaborarea eficientă, evitarea oricăror forme de etichetare sau ironizare în comunitatea din mediul școlar a unor elevi de către alți elevi, determină încheierea unui colectiv (grup) de elevi în mijlocul căruia poate exista colaborare și relații pozitive.

b) Alegerea unor actori sociali implicați în procesul de comunicare și reprezentați în imagine (elev și / sau grup de elevi, profesor și grup de profesori în cadrul unei conferințe, profesor și grupul de părinți etc.);

Actorii sociali implicați în procesul de comunicare sunt elevii clasei a II-a.

Activitatea se bazează pe activități specifice privind conștientizarea și responsabilizarea elevilor în legătură cu efectul limbajului, al comportamentului nepotrivit, etichetarea și ironizarea în colectivul de elevi. Elevii au nevoie să conștientizeze atât efectul comunicării pozitive în cadrul procesul educațional, cât și modul în care comunicarea eficientă, eficace și empatică poate suda relațiile și poate conduce la coeziunea grupului.

Comunicarea empatică atrage după sine relații care au o latură emoțională bazată pe respect și înțelegere a particularităților fiecărui elev în parte.

Printre tehnicile de comunicare strâns legate de nevoia de învățare a copilului, „Limbajul responsabilității” este o formă de comunicare prin care cadrul didactic își poate exprima opiniile și emoțiile personale fără să atace copilul. Genul acesta de exprimare are o mare utilitate practică deoarece deschide comunicarea chiar în situațiile potențial conflictuale, previne declanșarea reacțiilor defensive în comunicare prin evitarea criticii și a evaluării elevului.

Limbajul responsabilității presupune asumarea acestei responsabilități pentru ceea ce simte o persoană. Formularea mesajului se va face la persoana I-a: „sunt supărat/ă pentru că nu ne putem înțelege”, și nu la persoana a II-a: „mă deranjezi foarte tare”. (Suport de curs ARCI, 2021).

În momentul în care elevii încep să imite un comportament nepotrivit, este imperios necesară integrarea în comunicarea cu aceștia a celor trei componente ale limbajul responsabilității:

1. Descrierea comportamentului elevului (limbaj nepotrivit, etichetare, ironizare, încălcarea regulii);
2. Exprimarea propriilor emoții ca și consecință a modului de interpretare a comportamentului elevilor care ironizează atunci când au un comportament indezirabil (ex. „Mă deranjează limbajul și comportamentul nepotrivit pe care îl aveți”).
3. Formularea consecințelor comportamentului elevilor asupra propriilor persoane (ex. „Mă supără când nu vă respectați colegii la ore sau în pauze. Încălcați o regulă importantă!”). (Suport de curs ARCI, 2021).

În cazul în care tehnica ignorării și evitării conflictului nu dă rezultate, se testează dacă limbajul responsabilității va da rezultatele scontate nu doar pentru elev, ci pentru întreaga clasă, prin efectul valului, cu antrenarea celorlalți elevi care au început să imite comportamentul.

Se dorește atât conștientizarea și responsabilizarea elevilor în legătură cu „efectului valului”, respectiv efectul limbajului, al comportamentului nepotrivit, etichetarea și ironizarea în colectivul de elevi, cât și conștientizarea consecințelor acestora, efectul în cadrul procesului educațional, precum și relațiile și coeziunea din cadrul grupului.

În cadrul orelor de Dezvoltare personală, se proiectează activități care au la bază comunicarea, importanța comunicării și a atitudinii empatică în timpul activității din clasă, respectiv în timpul pauzelor, față de colegi.

Comunicarea eficientă bazată pe limbajul responsabilității și activitățile propuse vor duce la reducerea semnificativă a comportamentelor indezirabile, la sudarea relațiilor între elevi (jocuri de rol, jocuri de grup, dezbateri, dialoguri deschise între colegi).

c) Alegerea unui mesaj scris care să fie în concordanță cu imaginea posterului;

Mesajul ales: Învățând să colaborăm și să comunicăm fără să etichetăm, învățăm în grup să ne integrăm!

d) Formularea unui obiectiv operațional pentru utilizarea posterului în context educațional

Obiectivul operațional al activității: conștientizarea și responsabilizarea elevilor în legătură cu efectul unor elemente dezirabile (limbaj și comportament potrivit, evitarea etichetărilor) în cadrul relațiilor din colectivul de elevi, conștientizarea consecințelor pozitive acestora în cadrul procesului educațional, în modul în care se pot suda relațiile și în modul în care se poate realiza coeziunea grupului.

Iucu, R. (2005), *Managementul clasei de elevi*, P.I.R. .

Ionescu, M.(2000), *Demersuri creative în predare și învățare*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.

Zlate, M., Zlate, C. (1982), *Cunoașterea și activitatea grupurilor școlare*, Editura Politică, București

Suport de curs ARCI (2021), *Comunicarea și tehnici psihologice de influențare a comportamentului*.

VALENȚELE EDUCATIVE ALE ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE

Prof. înv. primar Corina IUORAȘ
Școala Gimnazială Tăureni, jud. Mureș

„Dacă trăiesc în încurajare, copiii învață să fie încrezători.

Dacă trăiesc în acceptare, copiii învață să iubească.

Dacă trăiesc în aprobare, copiii învață să se placă pe sine.

Dacă trăiesc înconjurați de recunoaștere, copiii învață că este bine să ai un țel.

Dacă trăiesc împărțind cu ceilalți, copiii învață generozitatea.

Dacă trăiesc în bunăvoință și considerație, copiii învață respectul.

Dacă trăiesc în prietenie, copiii învață că e plăcut să trăiești pe lume.”

DOROTY LAW NOLTE

Activitățile extracurriculare reprezintă una din modalitățile prin care școala tinde să-și urmeze scopul primordial de proces formativ centrat pe elev, capabile să valorizeze tipuri diverse de elevi și abilități, devin cadrul organizat de întâlnire între profesori și elevi, în care se poate lucra nu numai cu dimensiunea rațional- intelectuală a elevului, ci și cu cea afectivă, motivațională, atitudinală și socială.

Prin excursiile, serbările și concursurile organizate și derulate în mediul școlar creăm mediul pentru copil, îl implicăm în activități care îl destind, îl vom vedea cum devine mereu mai receptiv și mai creativ, creăm motivații, îi dezvoltăm personalitatea, talentul, dezvoltăm capacități de evaluare corectă a sinelui, formăm reprezentări obiective asupra propriei persoane, cultivăm sentimentul de mândrie că aparținem unui spațiu bine definit, cu vechi tradiții culturale și spirituale, cultivăm respectul față de valorile românești, frumusețile patriei.

Copilul de vârstă școlară mică dă o nuanță afectivă puternică tuturor acțiunilor sale, fiind impresionabil, sugestiv, un „material viu” ușor de modelat. Educatorul „prepară hrana spirituală” prin selecționarea informațiilor din diverse surse, ordonarea, esențializarea și accesibilizarea lor, ilustrarea prin mijloace cât mai adecvate și convingătoare, iar elevul asimilează informațiile printr-o prelucrare personală în care conjugă experiența de care dispune cu achiziționarea noilor informații, ajungând să elaboreze un nou produs intelectual (afectiv, senzorio-motor) personal.

Prin activitățile extracurriculare urmărim să transformăm fiecare copil într-un participant activ la descoperirea adevărurilor despre sine, la formarea multilaterală a propriei personalități, la crearea unui mediu propice în care el se formează și se dezvoltă continuu, în concordanță cu idealul educațional al învățământului românesc (R. Iucu, 2005).

Activitățile extracurriculare au o deosebită influență formativă, în cadrul cărora copiii se confruntă cu realitatea printr-o percepere activă, investigatoare, prin acțiuni directe asupra obiectelor și fenomenelor din mediul înconjurător, a unor zone geografice și locuri turistice.

Prin formele sale specifice, activitatea educativă școlară și extrașcolară dezvoltă gândirea critică și îi stimulează pe elevi să se implice în actul decizional, le formează și le dezvoltă

capacitățile intelectuale, disponibilitățile afective, abilitățile practice, în vederea afirmării talentelor, aptitudinilor, și inițiativelor individuale, realizându-se, astfel, o simbioză lucrativă între componenta cognitivă și cea comportamentală.

În același timp, activitățile extracurriculare oferă posibilități mai largi de cunoaștere nemijlocită a realității, stimulează spiritul de inițiativă, îmbogățesc experiența, iar implicarea frecventă, ca subiecți, în organizarea și desfășurarea lor, determină supunerea de bună voie regulilor, asumarea responsabilității, autodisciplina, stimulează spiritul de înțajutorare și solidaritate de grup, de a acționa și de a rezolva probleme în mod responsabil, oferă condiții dintre cele mai prielnice pentru formarea conștiinței și conduitei cooperante.

Concursurile școlare se constituie într-un cadru eficace de stimulare a creativității și capacităților intelectuale ale elevilor cu aptitudini și achiziții temeinice, reprezintă un context complex de evaluare a aptitudinilor și achizițiilor elevilor care plasează elevii participanți în contexte de autoinformare și formare. Se generează, astfel, eficiența învățării de cunoștințe, deprinderi, atitudini și comportamente, se accentuează caracterul formativ-educativ al educației primare prin transferul de la cantitate la calitatea informației, în contexte variate.

Concursurile contribuie la dezvoltarea unor capacități intelectuale, centrate pe informare și formare intelectuală, pe creșterea interesului și motivației pentru autoinstruire, pe stimularea creativității, oferă prilejul dezinhibării spontaneității, fanteziei, creativității, constituind un context psiho-social și educațional stimulat, mobilizator și un potențial reglator al activității viitoare.

Proiectate, organizate și desfășurate din perspectiva educării spiritului de fair play, concursurile școlare dezvoltă spiritul competițional centrat pe valori socio-educative. Învățarea prin cooperare reprezintă utilizarea, ca metodă instrucțională, a grupurilor mici de elevi, astfel încât aceștia să poată lucra împreună, urmînd ca fiecare participant să-și îmbunătățească performanțele proprii și să contribuie la creșterea performanțelor celorlalți membri ai grupului. Atunci când concursurile școlare se desfășoară pe echipe, rezolvarea subiectelor probei teoretice, cât și a probei practice se va face prin conlucrarea directă între membrii fiecărei echipe: împărțirea sarcinilor de lucru, prezentarea răspunsurilor sau a rezolvării subiectului probei practice (M. Zlate, C. Zlate, 1982).

Concursurile școlare contribuie la dezvoltarea spiritului deschis, atent, duc la creșterea capacității acestora de a se concentra asupra propriului rol. Ipostazele de comunicare și interacțiune specifice concursului școlar promovează comportamente interumane pozitive pe fondul unei autoexigențe în planul propriei personalități, constituie un prilej de maturizare a elevilor din perspectiva atitudinilor, trăsăturilor de caracter, sentimentelor sociale.

Excursiile și drumețiile contribuie la adâncirea și completarea procesului de învățămînt, mai cu seamă la „ancorarea” sa în realitatea mediului natural și social explorat direct: îi familiarizează pe elevi cu valorile fundamentale ale istoriei și culturii naționale, îi determină să conștientizeze interdependența vitală om- mediu, să-și formeze atitudinea de respect față de mediu, să cunoască frumusețile mediului geografic din proximitatea lor, a frumuseților județului în care s-au născut, dar și a celor din țara noastră (M. Bocoș, 2002).

Excursiile literare, vizitele la case memoriale, vizionarea unor spectacole de teatru, audițiile în lectura unor actori și scriitori consacrați calitatea de a le crește interesul pentru procesul de creație literară, îi stimulează în propria creație literară, artistică.

Conținutul didactic al drumețiilor și excursiilor este mult mai elastic, mai variat și mai complex decât al lecțiilor în clasă, avînd și un caracter mai atractiv, determinînd elevii să participe

masiv într-o atmosferă de voioșie, cu optimism și cu multă însuflețire la asemenea acțiuni, însetați de a cunoaște cât mai multe locuri noi în mod direct.

Pentru micul școlar, noțiunea de „patrie” are un conținut concret, referindu-se la satul sau orașul natal, la familie, la limba pe care o vorbește, la realitățile sociale care îl înconjoară. Pe măsură ce elevii își însușesc cunoștințe despre țară și fapte de eroism ale strămoșilor, despre realizările oamenilor, aceste noțiuni se conturează cu tot mai multă claritate și precizie, devin noțiuni clare și bogate în conținut despre patrie: locul unde s-au născut, unde trăiesc, unde au învățat primul cuvânt, unde au făcut primii pași, meleagurile strămoșești ale copilăriei (I. Nicola, 2003).

Prin excursii și vizite de documentare la muzee și monumente istorice, copiii sunt sensibilizați în ceea ce privește istoria și tradițiile poporului român. În timp, exersarea și conștientizarea rațională a conduitei declanșează trăiri afective pozitive, amplifică adeziunea față de aceste valori, iar conduita patriotică include o multitudine de trăsături de voință și caracter: curaj, spirit de răspundere, perseverență, abnegație, spirit de sacrificiu, încredere în forțele proprii etc. .

În cadrul activităților, copiii își însușesc norme care contribuie la formarea profilului moral-civic, în spiritul democrației participative, li se oferă oportunitatea să-și exprime atitudinea patriotică în fapte și acțiuni concrete, li se dezvoltă sensibilitatea morală și sentimentul răspunderii, dăruirea afectivă prin interacțiunea socială cu mediul educogen (I. Nicola, 2003).

Activități extracurriculare- secvențe

Concurs dedicat Zilei Naționale

Serbare de Crăciun

Excursie- Sovata

Bibliografie:

- Bocoș, M.** (2002), *Instruire interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Ediția a II-a revăzută, Presa Universitară Clujeană, Cluj- Napoca.
- Cucoș, C.** (2000), *Pedagogie generală*. Ediția a II-a revăzută, Editura Polirom, Iași.
- Iucu, R.** (2005), *Managementul clasei de elevi*, P.I.R. .
- Nicola, I.** (2003), *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, București.
- Păun, E.** (1999), *Școala – abordare sociopedagogică*, Editura Polirom, Iași.
- Sălăvăstru, D.** (2005), *Psihologia educației*, P.I.R. .
- Stanciu, M.** (2002), *Reforma conținuturilor educaționale*, Polirom, Iași.
- Zlate, M., Zlate, C.** (1982), *Cunoașterea și activitatea grupurilor școlare*, Editura Politică, București.

MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT FOLOSITE ÎN PROCESUL DE PREDARE – ÎNVĂȚARE A CHIMIEI ÎN GIMNAZIU

Prof. Maria COSTENIUC

Școala Gimnazială Băița de Sub Codru, jud. Maramureș

Prof. Mihaela CRIȘAN

Școala Gimnazială Recea, jud. Maramureș

Dintotdeauna școala a folosit resurse materiale cu scopul de a aduce în fața elevilor realitatea autentică sau pentru a sublinia această realitate, astfel încât să orienteze procesul de percepere de către elevi. Pentru elevi cunoștințele însușite numai verbal (din ceea ce spune profesorul), sau prin memorarea textelor din cărți, nu au în sine o valoare suficientă pentru o bună învățare. De aceea s-a recurs la diferite resurse materiale, cu scopul de a aduce în câmpul de observație al elevilor realitatea, mai mult sau mai puțin accesibilă în mod direct.

Resursele materiale sunt instrumente care sprijină predarea și învățarea. Ele au evoluat de la obiectele naturale la cele concepute și realizate în mod intenționat în scopuri didactice, în acord cu sarcinile și conținutul învățământului în diferite etape ale dezvoltării societății, cu progresele științei și tehnicii, ale pedagogiei și psihologiei, cu practica didactică, ajungând în prezent la o mare diversitate și un deosebit grad de complexitate. Mijloacele didactice reprezintă ansamblul resurselor materiale folosite în procesul de învățământ investite cu anumite funcții pedagogice, pentru a ușura comunicarea, înțelegerea, formarea noțiunilor și deprinderilor, fixarea, evaluarea și aplicarea cunoștințelor și priceperilor. Ele au un anumit potențial pedagogic care se valorifică în cadrul lecției pentru realizarea obiectivelor stabilite și influențează gradul de participare a elevilor la procesul de învățare.

Funcțiile mijloacelor de învățământ sunt:

- a) Funcția de comunicare (informare) – constă în capacitatea mijloacelor de învățământ de a comunica direct informații despre obiectele și fenomenele studiate. Spre deosebire de învățământul tradițional, în care profesorul reprezintă principala sursă de informații, în învățământul modern, atât profesorii cât și elevii, au la dispoziție o mare diversitate de surse de informații, pentru asimilarea mai ușoară și mai completă a cunoștințelor și abilităților. Elevul nu mai primește cunoștințele de-a gata, ci le dobândește în mai mare măsură prin efort personal, sub îndrumarea profesorului. Mijloacele audio-vizuale au avantajul că pot să reprezinte originalul și să transmită într-un timp dat o cantitate sporită de informații, comparativ cu alte mijloace de învățământ.

Integrate rațional în lecție, mijloacele de învățământ potențează expunerea și o fac mai dinamică, mai interesantă.

- b) Funcția ilustrativ demonstrativă – susține și ameliorează comunicarea prin limbajul vorbit. Indiferent de mijloacele de învățământ folosite, demonstrația trebuie să respecte următoarele cerințe metodice: pregătirea demonstrației, prelucrarea datelor obținute și integrarea cunoștințelor noi în experiența anterioară a elevilor;

c) Funcția formativ-educativă – prin modul în care sunt concepute și realizate, mijloacele didactice pot contribui la dezvoltarea gândirii logice, la activizarea atenției, la formarea de priceperi și deprinderi practice. Prin modul în care sunt folosite în lecție, mijloacele de învățământ pot contribui la dezvoltarea curiozității epistemice, a intereselor cognitive și favorizează activitatea independentă.

d) Funcția motivațională – unde mijloacele didactice au o anumită încărcătură emoțională și pot trezi interesul și curiozitatea pentru ceea ce urmează să fie cunoscut de către elevi; ele pot mobiliza efortul de învățare în timpul lecției, sensibilizând și dezvoltând motivația învățării;

e) Funcția estetică – derivă din posibilitatea unor mijloace de învățământ de a contribui la dezvoltarea capacității de înțelegere și de apreciere a fenomenului;

f) Funcția de raționalizare a efortului în activitatea didactică (ergonomică) – mijloacele de învățământ pot contribui la asigurarea unor ritmuri de învățare în concordanță cu particularitățile de vârstă ale elevilor. Ele îl pot elibera pe profesor de o serie de activități de rutină, dându-i posibilitatea să acorde mai mult timp organizării și îndrumării activității elevilor;

g) Funcția de evaluare a randamentului școlar – constă în capacitatea unor mijloace didactice de a pune în evidență rezultatele învățării, de a diagnostica și aprecia progresele elevilor, prin crearea de situații problemă, care să testeze capacitatea elevilor de a opera cu datele învățate;

h) Funcția substitutivă – rezultă din posibilitatea unor mijloace didactice de a se adresa elevilor de la distanță (emisiuni de radio și teleșcoală folosite pentru cursuri fără frecvență, pentru pregătirea examenelor, pentru educația permanentă, dincolo de cadrul școlar);

i) Funcția de orientare a intereselor profesionale ale elevilor – se realizează în special prin intermediul mijloacelor audio-vizuale. Există seturi de planșe și filme sau diapozitive care prezintă diferite profesii; activitatea practică sau cea experimentală de laborator pot dezvolta interesul pentru aprofundarea și continuarea studiilor într-un anumit domeniu.

Diversitatea deosebită a mijloacelor de învățământ permite clasificarea lor după diferite criterii.

În funcție de rolul dominant pe care îl au în lecție, mijloacele de învățământ se pot clasifica în patru grupe:

G1. Mijloace de învățământ pentru comunicare (transmiterea) de informații și ilustrare (demonstrare) - cuprind acele mijloace cu mesaj informațional cum sunt: filmele didactice, diafilmele, folii pentru retroproiector, discuri, benzi înregistrate, emisiuni radio - TV, tablouri, hărți, planșe, atlase, etc. Aceste mijloace de învățământ transmit informații, dezvăluie anumite trăsături caracteristice, însușiri ale obiectelor și fenomenelor, contribuie la formarea unor reprezentări și noțiuni, sau la executarea unor acțiuni în vederea formării și dezvoltării operațiilor intelectuale.

Se pot clasifica în mijloace audio-vizuale și materiale grafice;

G2. Mijloace de învățământ pentru investigație, exersare și formare a deprinderilor de activitate – creșterea ponderii activității experimentale la disciplinele fundamentale și de specialitate a condus la diversificarea și folosirea într-un grad tot mai mare a mijloacelor care stimulează procesul de investigare, prin efectuarea de experimente, prin descoperire, exercițiul pentru formarea deprinderilor practice. În această categorie de mijloace se includ:

trusele de laborator (pentru elevi și pentru profesori), aparatele de măsură și control, modelele și machetele, simulatoarele, sculele, dispozitivele, mașinile-unelte și instalațiile, aparatele pentru educație fizică, instrumente muzicale, etc.;

G3. Mijloace de învățământ pentru raționalizarea timpului – care includ dispozitive, șabloane, hărți de contur, mașini de multiplicat, etc.;

G4. Mijloace de învățământ folosite pentru evaluarea rezultatelor învățării – teste, dispozitive de examinare, aparate de verificare, a deprinderilor practice, etc. Este de menționat calculatorul electronic, mijlocul de învățare cel mai modern cu posibilități didactice extrem de extinse, care pot avea caracteristicile tuturor grupelor prezentate anterior.

Valoarea mijloacelor de învățământ în lecții constă în special în faptul că, folosite în mod adecvat, contribuie la eficiența învățării. Un mijloc de învățământ este cu atât mai eficient, cu cât înglobează o valoare cognitivă și formativă mai mare, care să contribuie la realizarea obiectivelor pedagogice ale lecției în care se integrează. Un mijloc de învățământ nu este eficient prin sine însuși, ci în funcție de obiectivele propuse, conținutul învățării și metodele didactice folosite.

Bibliografie:

Carte cu un singur autor:

1. AUSUBEL, D., 1981- Învățarea în școală, E.D.P., București;
 2. Naumescu, A., Noțiuni de metodică predării chimiei, Editura Casa cărții de știință, 1997;
 3. Pirău, M.T., 2005- Introducere în pedagogie, Editura Risoprint, Cluj-Napoca;
- Carte cu mai mulți autori:

4. Crețu, D., Nicu, A., - Pedagogie și elemente de psihologie, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga“;
5. Fătu, S., Jinga, I., Învățarea eficientă a conceptelor fundamentale de chimie, Editura Corint, București, 1997;
6. SAFRAN, O., GRIGORIU, B., 1976 - Coordonate ale predării - învățării din perspectiva didacticii moderne, E.D.P., București;
7. Șunel, V., ș.a., Metodică predării chimiei, Editura Marathon, Iași, 1997;

Articole de specialitate:

8. L. Ursea, D. Bogdan, Învățarea inovatoare în contextul reformei învățământului preuniversitar, Revista Profchim, nr. 5, 2001;
9. xxx, 1981- Guide de l'Unesco pour les professeurs des sciences, Les presses de l'Unesco, Paris;

Pagini web/ Documente la care s-a avut acces on-line:

10. <http://www.edu.ro>

11. <http://www.portal.ro>

STIMULAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ ÎN PERIOADA PREȘCOLARITĂȚII

Prof. înv. preșcolar Nicoleta CRIȘAN
G. P. N. Suseni, jud. Mureș

„Lăsați copiii, copilăria! Înfrumusețați și îmbogățiți farmecul ei!” Iată „strigătul” comun al copiilor, al părinților, al educatorilor. Aceasta este deviza sub care își organizează activitatea educatori și toți cei interesați să asigure copiilor un viitor fericit. Și ce alt loc mai potrivit decât grădinița putem găsi pentru îndeplinirea acestui scop nobil? Aici, departe de forfota și apăsarea cotidianului, copilul intră într-un mediu cald, protector și stimulat, un mediu pe care îl putem asemui unei cărți cu povești în care literatura, muzica, artele plastice, natura, mișcarea, socialul sunt într-un permanent dialog între ele și implicit cu copilul.

Educația are menirea de a asigura continuitatea în timp și spațiu a generațiilor; în timp, pentru că își trage seva din experiența acumulată de generațiile trecute, se desfășoară în prezent și formează omul în perspectiva viitorului, și în spațiu prin faptul că se desfășoară în cadrul unui sistem național. Prin educație se recrează continuu individul ca membru al societății, cu capacități și calități umane socialmente acceptate.

„Toate poveștile tind să arate foloasele pe care le ai dacă ești cinstit, răbdător, muncitor, ascultător, cât și nenorocirile care-i pasc pe toți cei care nu sunt astfel (...) Ele stârnesc dorințele copiilor de a se asemui cu cei buni și, totodată, teama de nenorocirile în care cad cei răi, datorită răutății lor.” (Charles Perrault)

Una dintre necesitățile cele mai profunde ale omului este comunicarea. Gânguritul sau cântecul copilului, cuvintele mamei, un poem, o pagină de muzică, din toate se desprinde aceeași intenție: a comunica, a spune altcuiva ce simți, ceea ce crezi, ceea ce vezi...

Mediul lingvistic este decisiv la această vârstă și educația prin literatură este menită să joace un rol primordial.

Lectura rămâne una dintre cele mai intense, mai educative și mai răspândite activități. Cu cât copilul se apropie mai devreme de lectură, cu atât mai importante și mai durabile vor fi efectele ei în domeniul limbajului, al comunicării precum și al comportamentului și al socializării.

Școala și grădinița joacă un rol important în apropierea copilului de lumea cărții și implicit de lectură.

Poveștile și basmele sunt o sursă inepuizabilă pentru educatoare prin care ea poate cultiva cele mai nobile trăsături de personalitate la copii și care în prezent e prea puțin fructificată. Limbajul se dezvoltă și progresează în permanență la copil, iar nouă, educatoarelor, nu ne revine decât sarcina de a organiza, planifica experiențele de limbaj ale fiecărui copil, în funcție de ritmul propriu de dezvoltare.

Copilul căruia i se spun povești primește un sprijin puternic în achiziția de cuvinte și de structuri lexicale noi; el primește modele de comportament și este ajutat să învețe cum să-și gestioneze stările emoționale, trăind și simțind acțiunea alături de personajele de poveste, personaje care se tem, se bucură, își fac curaj și reușesc ceea ce își propun.

Povestitul e unul din străvechile obiceiuri umane, perpetuându-se în diferite forme și răspunzând nevoii omului de a proiecta în ficțiune aspirații din realitatea imediată.

Copiii iubesc și ascultă cu plăcere basmele și povestirile pentru că răspund necesității lor „de a ști”, „de a cunoaște”, „de a înțelege”, cum se împletesc năzuințele spre mai bine și mai frumos.

Universul problematic al educației este foarte divers, și ca atare, formele și mijloacele, metodele de educație se cer diversificate continuu, și adaptate la situații noi. Specificul și complexitatea acestor probleme își pun amprenta asupra formelor și metodelor de realizare a educației moral-cetățenești. Acestea vizează o seamă de trăsături personalizate și deprinderi de comportament cum sunt: cinstea, corectitudinea, responsabilitatea, spiritul de inițiativă, atitudinea față de muncă.

Grija educatoarei trebuie să fie desăvârșită, cu atât mai mult cu cât conținutul și forma activităților organizate de ea urmărește nu numai dezvoltarea intelectuală, cât și educarea afectivității și sociabilității preșcolarului. Acesta învață în timpul unui program educativ colectiv nu numai în ce împrejurări trebuie să râdă, să se sperie, să se bucure sau să aprecieze o situație.

Așadar, să acordăm mai multă atenție, mai mult loc copilăriei, jocului și voioșiei, în primul rând, apoi formării și dezvoltării deprinderilor de comportamente, de formare a personalității copilului, bazându-ne în mare măsură pe aportul inepuizabil al basmelor și al poveștilor.

„A fost odată ca niciodată.....” va începe dascălul; iar copiii vor fi nerăbdători să călătorească alături de personajele îndrăgite în lumea minunată a poveștii. *Oare despre ce este vorba? Ce se va întâmpla? Întrebări și răspunsuri, emoții de bucurie și tristețe, teamă și uimire, o multitudine de culori și locuri nemăiîntâlnite.. toate doar pentru el. O lume în care personajele sunt mari sau mici, bune sau rele, prietene sau dușmani, o lume în care totul este posibil. Aici, Soarele are voie să strălucească și noaptea, iar Luna să se plimbe prin castelul împăratului, copiii își pot face un adăpost din norii pufoși de pe cer, furnicile se pot lua la întrecere cu elefanții, iepurii pot să devină învingători în luptele cu leii și multe alte lucruri se pot întâmpla în această lume. Personajele din poveste vor ști întotdeauna cum să-și rezolve problemele, chiar dacă vor apărea monștrii sau fantome, chiar dacă o vrăjitoare bătrână va încerca să ascundă bagheta magică a zânei sau chiar dacă un balaur va speria toate animalele din pădure...*

Basmul - ce tărâm minunat pentru mintea copiilor! Câtă bogăție ascunde acest tărâm și ce formă vindecătoare are atunci când știm cum să o folosim. Adeseori, personajele din povești se confruntă cu aceeași problemă ca și copiii noștri. Ele pot să exprime ceea ce în realitate a rămas neuzit, gândurile care s-au temut să iasă la suprafață. Și, mai mult decât atât, ele au puterea de a-i oferi copilului o soluție pentru problema lui.

Atât de multe sunt faptele pe care le întâmpină copilul într-o poveste și atât de diferit se poate raporta la ele! Uneori va învăța cum să-și facă prieteni, alteori va descoperi cum să-și învingă frica de întuneric sau cum să treacă peste tristețea despărțirii părinților. Va privi spre bucuria fluturilor și va înțelege că florile ascund în ele puteri magice sau va dori să cuprindă pe palma lui un întreg curcubeu și totul va fi posibil.

Dar cine-l va călăuzi spre această lume a basmelor? Cine îi va face cunoștință cu personajele întâlnite? Cine îi va spune de ce este supărat prințul și cine îl va ajuta să citească imaginile? Cine va fi povestitorul? Iată o întrebare pentru care merită să ne oprim o clipă pentru a găsi răspunsul pozitiv. Oare cum ar putea o persoană să-l conducă pe copil spre lumea poveștii, dacă ea însăși a uitat drumul spre poveste? Un povestitor adevărat va începe prin a-i asculta. Ce să asculte? De pildă, salutul copilului: e plin de viață sau de-abia rostit? Copiii vor vorbi adesea prin comportamentul lor, nu prin cuvinte. Fiecare copil are însă nevoie de un „povestitor” care să-l asculte chiar și atunci când nu vorbește, pentru a ști mai târziu spre ce tărâm să-l conducă. Nu este greu. Personajele din povești și basme ne vor sta alături pentru a-l încuraja pe copil, pentru a-l învăța cum să se comporte, cum să vorbească, cum să exprime ceea ce simte, cum să-i înțeleagă pe cei din jur, cum să-și frâneze furia și violența, cum să alerge și să cânte... Devine greu doar atunci când renunțăm să credem în povești. Atunci, va trebui să ne limităm la ceea ce logica și rațiunea noastră a îngrădit în perimetrul ei de-a lungul anilor. Însă, câtă vreme avem ca tovarăși de drum personajele din povești, copiii ne vor însoți cu siguranță.

Cartea oferă celui care o parcurge, pe lângă satisfacțiile pe care le aduce orice fapt inedit, prilejuri unice de reflecție, de meditație. Ea îndeamnă la introspecție, contribuie fundamental la formarea și modelarea personalității și comportamentului cititorului.

Bibliografie:

- Breaz, M., 2011, *Literatura pentru copii: repere teoretice și metodologice*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
- Cucos, C., 2006, *Pedagogie*, Editura Polirom, București.
- Dumitrana, M., 2000, *Copilul, familia și grădinița.*, Editura Compania, București.
- Kuzma, K., 2003, *Înțelege-ți copilul*, Ed. Viață și Sănătate, București.

CUM CITIM ȘI CUM SPUNEM UN BASM, O POVESTE?

Prof. înv. preșcolar Nicoleta CRIȘAN
G. P. N. Suseni, jud. Mureș

În contextul actual al reformei educaționale, școala, ca instituție cheie, joacă un rol important în apropierea copilului de lumea cărții și implicit de lectură.

Rabelais spunea despre copil că „este un foc care trebuie aprins și nu un vas care trebuie umplut”. Secretul acestui foc rezidă în propria noastră capacitate de a-i prezenta copilului cartea ca pe ceva ce merită să fie cucerit, ca pe o materie vie. Pentru a-i face pe copii să aprecieze momentele de solitudine în fața cărții; pentru a-i face să descopere faptul că nu ești niciodată singur atunci când ai o carte în față, trebuie să împărtășești cu ei plăcerea lecturii, să le citești cărți, să le povestești cărți, să-i încurajezi să vorbească despre lucrurile pe care ei înșiși le scriu.

Există mai multe posibilități de a prezenta o carte și, prin intermediul ei, o poveste sau un basm copiilor. Metoda cea mai veche și mai cunoscută este aceea de a „spune” povestea citind cartea.

Deși copiii știu că există în sală un colț anume unde se pot întâlni cu cartea, ei iubesc universul magnific al basmelor și nu refuză niciodată un basm spus. Așadar, n-ar fi rău să ne propunem să citim copiilor cel puțin cinsprezece minute pe zi. Putem chiar instaura o așa-zisă „oră a poveștii” și urmări, imparțiali, efectele pe care aceasta le are asupra sufletului copiilor.

Înainte de a „spune” o poveste copiilor, e bine să ne asigurăm că am făcut alegerea cea mai bună. Vom cântări deci cu multă atenție textul și imaginile, ghidându-ne după criteriile cum ar fi: întinderea textului, și accesibilitatea lui, complexitatea acțiunii prezentate, numărul personajelor etc.

Pregătirea pentru „spunerea poveștii” este foarte importantă. Povestea va fi citită de către educatoare de mai multe ori, pentru ca în timpul prezentării acesteia în fața copiilor, atenția să se îndrepte mai mult asupra celor mici, și nu asupra succesiunii secvențelor narrative.

Dacă ținem cont de aceste câteva lucruri, lectura poate decurge astfel: „Pentru că a sosit ora povestirii, îi invit pe copii să se așeze comod și să asculte. Pentru a le sugera că se apropie momentul poveștilor, le pun semnalul de poveste și afișez cartea pe care doresc să le-o citesc într-un loc accesibil, la vedere. Până la începerea activității, copiii știu că au voie să ia cartea, să o privească, să o răsfoiască să discute cu colegii despre ea.

Când toți s-au strâns pe covor și cred că și-au găsit poziția cea mai potrivită, mă așez pe un scaunel în fața lor. Acum, povestea poate începe!

Anunț titlul și, cu paginile cărții întoarse către copii, citesc povestea. Firul decurge lin, pagină cu pagină. Tonul este clar, calm și liniștit. Vocea ni se modulează astfel la fiecare moment al acțiunii, cu fiecare personaj care intră în scenă. Mă folosesc de mimică și de gesturi expresive, iar cuvintele care-mi par a fi necunoscute pentru ei le explic odată cu expunerea textului, alăturându-le

un sinonim sau o sintagmă lămuritoare, fără a recurge la explicații prea ample, care pot întrerupe șirul fermecat al poveștii.

Întorc paginile cărții încet, fără a distrage atenția copiilor. Le ofer astfel un model de mânăuire a cărții și îi ajut să vizualizeze acțiunea și să-și fixeze momentele ei principale. Uneori chiar mă opresc pentru a-i invita să descopere împreună ce se poate întâmpla mai departe privind doar imaginea care urmează.

În final îi las câteva momente să savureze efectul poveștii. Ne liniștim cu toții și apoi stăm puțin de vorbă despre povestea pe care au ascultat-o., despre cine sau despre ce era vorba, care ar fi personajul cel mai îndrăgit de ei etc. Îi las să mai adauge câte ceva poveștii, dacă vor, îi las să pună la rândul lor întrebări, îi las să vorbească liber. Dacă au exprimări greoaie sau defectuoase, reiau și reformulez, fără a le atrage atenția că nu era bine așa cum au spus ei.

Ora de poveste s-a terminat. Le mulțumesc copiilor pentru felul în care au ascultat povestea, ei se ridică și încep să reazeze sala pentru o nouă activitate. Mă întreb ce este acum în sufletul lor. Oare au simțit plăcerea pe care o poate aduce lectura? Ar mai trebui făcute câteva precizări pe tema lecturii.

Poveștile și basmele pot fi scurte sau lungi. Este foarte importantă selecția fragmentelor cheie ale poveștii sau basmului în adaptarea acestora la nivelul grupei sau alegerea celui mai potrivit moment în care lectura se poate opri, dacă educatoarea dorește să continue povestea într-o altă zi. Dacă lectura basmului sau a poveștii a fost o experiență pozitivă, plăcută pentru toți, copiii vor cere, foarte curând, reluarea acesteia. Repetiția va face din basm și poveste un vechi prieten care va influența mai târziu, apetitul lor pentru lectură.

O altă modalitate de a prezenta copiilor o poveste este aceea de a o „spune” utilizând diverse materiale și procedee. Astfel, putem face apel la teatrul de umbre sau teatrul de masă cu siluete de carton, siluete cu magneți și tablă metalică(siluete dispuse într-un decor adecvat); imagini (tablouri cu secvențele principale) expuse pe un suport; ruloul cu imagini; marionete din trusa teatrului de păpuși; tabla sau o coală mare de carton pe care educatoarea desenează cu cărbune, cu creioane cerate sau cu creta colorată, pe măsură ce derulează povestea. Indiferent de procedeele alese, educatoarea va avea grijă să respecte câteva reguli:

- Trebuie selectată cu atenție povestea sau basmul, ținând seama de obiectivele urmărite, de întinderea textului, de complexitatea acțiunii, de numărul personajelor și de alte criterii legate de accesibilitate și atractivitatea materialului;
- Educatoarea va studia textul poveștii și îl va adapta dacă este cazul. De exemplu, episoadele care îi pot speria pe copii sau care le poate provoca o experiență neplăcută vor fi evitate sau atenuate.
- Limbajul folosit în timpul prezentării poveștii sau basmului trebuie să fie corect din punct de vedere gramatical și să conțină cuvinte pe care copiii le pot înțelege;
- În timpul expunerii, educatoarea va apela la o mimică adecvată și la modularea vocii, încercând pe cât posibil, să nu piardă contactul vizual cu copiii. Propriul ei entuziasm trebuie să răzbată din cuvinte;

- Materialul folosit va fi ales cu grijă pentru a răspunde atât cunoștințelor metodice, cât și celor estetice. Acesta va fi pregătit din vreme, va fi revizuit și așezat, înainte de activitate, în așa fel încât să poată fi văzut cu ușurință de către toți copiii;

- Mănuirea materialului se va face cu mișcări lente și controlate, fără a distrage copiilor atenția de la firul poveștii.

Procesul de educație, de formare a personalității copilului este foarte divers, ca atare el necesită folosirea unor *strategii, metode diferite* fiecare eficientă în anume situații, singură sau asociată cu altele. Fiecare metodă dobândește valoare prin eficiența cu care conduce activitatea copilului spre realizarea obiectivului propus.

Perioada preșcolară și a școlarului mic se definește ca o perioadă a gândirii concret-intuitive, ceea ce presupune în desfășurarea activităților utilizarea unui bogat și variat fond de materiale și mijloace didactice.

Materialele și mijloacele didactice utilizate se selectează în funcție de obiectele fundamentale ale învățământului preșcolar, în funcție de conținutul activităților și de formele de organizare ale acestora.

Reușita activităților depinde de modul în care educatoarea reușește să aleagă, să combine și să organizeze ansamblul de metode, materiale și mijloace în vederea realizării scopului propus. Orice mijloc de învățământ abordat trebuie ales cu discernământ, să fie corect utilizat, în funcție de particularitățile de vârstă, de conținutul de idei transmis pe cale verbală, de momentul optim în care trebuie integrat.

Tot ceea ce intră în contact nemijlocit cu simțurile copilului trebuie să oglindească realitatea într-un mod mai simplu sau mai bogat în detalii, mărit sau micșorat, transpunându-l pe acesta în lumea frumosului prin formă, culoare, expresivitate.

Bibliografie:

- Avram, Iftimia, 2000, *Cartea educatoarei*, Ed. Tipomur, Tg. Mureș.
- Bocoș, M., Jucan, D., 2008, *Fundamentele Pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului*. Pitești: Paralela 45.

- Breaz, M., 2011, *Literatura pentru copii: repere teoretice și metodologice*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
- Preda, V. și Dumitrana, M., *Programa activităților instructiv-educative în grădinița de copii*, Editura V&I Integral, București.

FORMAREA PERSONALITĂȚII PRIN CULTURĂ

Prof. înv. preșcolar Nicoleta CRIȘAN
G. P. N. Suseni, jud. Mureș

În activitățile educaționale desfășurate cu copiii se urmărește extinderea sferei de reprezentări morale, dar și formarea unei atitudini corespunzătoare față de ceea ce se întâmplă în jurul lor. Cultura este mediul în care se formează omul și în care are loc întâlnirea lui supremă. Prin cultură omul interpretează lumea și se interpretează pe sine, se obiectivează în valorile pe care le creează și devine el însuși o valoare. Obiectivată în cunoștințe, bunuri, credințe, obiceiuri, drepturi, aptitudini și atitudini, cultura este creată și valorizată de om. Obiectivul fundamental al unei autentice formări a omului este formarea personalității lui culturale, a disponibilității lui de asimilare, organizare și transfer a cunoștințelor, a capacității de a crea valori culturale. Competența culturală nu se reduce la suma cunoștințelor achiziționate, ci cuprinde și aptitudinea de a structura și judeca, ceea ce vine să se adauge sistemului informațional existent deja în mintea subiectului lui.

A forma competența culturală nu înseamnă numai a introduce copilul în cultură și nici numai ai imprima scheme standardizate de valorizare *pentru valori fixe și prin valori* sigure chiar dacă valorile există și trebuie însușite ca atare, ci înseamnă a face educație *pentru și prin valorizare*.

Universul problematic al educației este foarte divers, și ca atare, formele și mijloacele, metodele de educație se cer diversificate continuu, și adaptate la situații noi. Specificul și complexitatea acestor probleme își pun amprenta asupra formelor și metodelor de realizare a educației moral-cetățenești. Acestea vizează o seamă de trăsături personalizate și deprinderi de comportament cum sunt: cinstea, corectitudinea, responsabilitatea, spiritul de inițiativă, atitudinea față de muncă.

A ști să te cultivi înseamnă a-ți întregi cunoștințele și a răspunde propriilor interese intelectuale, pentru perfecționarea pregătirii profesionale sau pentru a cunoaște, a te instrui, a-ți îmbogăți viața interioară, a da un sens existenței tale. „Școala poate să contribuie mult la aceasta, ajutând pe fiecare să descopere gusturi profunde, interese permanente” pentru „a fi în stare să-ți folosești în mod judicios puterea de judecată, gândirea, posibilitatea de a distinge ceea ce este adevărat de ceea ce este fals, esențial de ne esențial, ceea ce este durabil de ceea ce este trecător” (Cucoș, 2006, p.34)

„Chiar dacă rațiunile pe care un copil le prezintă pentru a explica de ce îi place un text și nu altul par complet în afara a ceea ce i se cere (de exemplu, îi place Zmeul pentru că este rău, îi place Ileana Cosânzeana pentru că are o rochie frumoasă etc.), importantă este începerea unor exerciții pe termen lung având ca obiectiv final formarea unor obiective de abordare critică a unor evenimente (fapte reale ori imaginare), de emiteră a unor judecăți de valoare și de conștientizare a propriilor atitudini față de aceste evenimente”. (Dumitrana, 1999, p.87.)

Valorile la vârsta preșcolarității sunt structuri neomogene de reguli acționând ca valori constituite pe baza modelelor mai mult sau mai puțin coerent prezentate de adulții importanți din preajmă. Astfel că e un lucru obișnuit pentru copil să spună că o persoană este frumoasă pentru că e

blândă ori să-i strige unui coleg „urâtule”, motivând că acela este rău. Nu trebuie să obligăm copiii să utilizeze criteriile filozofice în aprecierea realității, ci doar să-i îndreptăm pe calea aprecierilor făcute din diferite puncte de vedere (axa fiind totdeauna criteriul moral). Acest lucru se realizează în principal oferind permanent modele pe care copilul să le observe și pe baza cărora să-și construiască mai târziu propriile criterii.

Dezvoltarea limbajului copiilor cuprinde nu numai înțelegerea structurilor verbale și utilizarea lor în contexte imediate, ci și învățarea exprimării propriilor idei și sentimente.

Pentru ca povestirea să își atingă scopul, nu este suficient să se utilizeze jucării ori imagini. Ea trebuie să transmită idei și dispoziții afective, cel mai potrivit fel de a ajunge la acest rezultat este mișcarea. Copiii sunt ei înșiși în permanentă mișcare, astfel că receptează în mod natural sentimentele și ideile prin intermediul actelor motrice. Tristețea poate fi înfățișată prin coborârea capului, surpriza prin înălțarea umerilor, bucuria prin bătăi din palme și sărituri într-un picior.

O altă modalitate de prezentare a poveștilor este aceea a teatrului de păpuși. Emoțiile sunt transmise cu cea mai mare forță prin acțiunile păpușilor. De asemenea, copiii înșiși pot dramatiza și prezenta astfel poveștile, ceilalți copii din clasă ori grădiniță constituind spectatorii. Nu orice copil este apt să mânuiască păpușile și să construiască replici. Orice copil trebuie să aibă libertatea de a o face.

Teatrul de păpuși este o permanență în sala de grupă, la îndemâna tuturor. El nu trebuie să constituie un prilej festiv, iar copiii dacă nu doresc să participe la aceste dramatizări, nu trebuie obligați să o facă. Starea de spectator poate conveni mai bine temperamentului unora dintre preșcolari, care s-ar putea să învețe mai multe în acest fel decât dacă ar fi forțați să fie „activi”. Dramatizările cu păpuși nu trebuie deci impuse și nici nu trebuie transformate în serbări școlare, pentru care copiii trebuie să –și învețe replicile în mod obligatoriu. Accentul se pune pe spontaneitatea și pe plăcerea activității.

Referitor la educatoare, ea trebuie să știe în primul rând cum să-și stăpânească și să-ți utilizeze propria voce. Vocea educatoarei trebuie să fie clară, pronunția inteligibilă, dar și naturală, astfel încât să poată transmite cu ușurință diferite emoții: bucurie, tristețe, uimire, teamă, etc.

Un alt aspect important legat de modul de a povesti se referă la stăpânirea cuvintelor – nu e vorba numai de capacitatea de a le pronunța clar, inteligibil, ci și de manevrarea, accentuarea, evidențierea anumitor cuvinte prin care educatoarea transmite culoarea, importanța, autenticitatea ideilor și sentimentelor conținute în textul respectiv.

Însă mai mult ca orice, dacă educatoarei îi place cu adevărat basmul sau povestea pe care o are de spus, ea o va nara într-o manieră firească, plăcută, convingătoare – iar aceasta este calea cea mai sigură de a trezi și păstra copiii în poveste.

Bibliografie:

- Bocoș, M., Catalano, H., 2008, *Pedagogia învățământului Primar și preșcolar. Cercetări-acțiune*. Ed. Presa Universitară Clujeană.
- Chiș, V., 2001, *Activitatea profesorului între curriculum și evaluare*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
- Vidam, T., 1995, *Moralitate și comunicare*, Editura Clusium, Cluj-Napoca.
- Șchopu, U., Verza, E., 1981, *Psihologia vârștelor*. București: Editura Didactică și Pedagogică..

ASPECTE DIDACTICE ALE LECTURII TEXTULUI NARATIV LA FORMAREA COMPORTAMENTELOR MORALE ALE PREȘCOLARILOR

Prof. înv. preșcolar Nicoleta CRIȘAN
G. P. N. Suseni, jud. Mureș

Basmul și povestea s-au născut, probabil, ca o evadare umană din cotidianul nu întotdeauna așa cum românul și l-a dorit și ca proiecție a celor mai înalte aspirații ale sale de bine, frumos, cinste și omenie. Realitatea din care s-au născut și pe care o regăsim în aceste creații este înfrumusețată de neprevăzut, de confruntări între bine și rău, așa cum viața însăși este. Minunea din basm exprimă nu numai năzuința, ci și încrederea poporului că lumea poate deveni mai bună și că oricând poate interveni ceva favorabil omului, dacă el se știe folosi de împrejurări.

Basmul exprimă o anumită viziune asupra lumii și întotdeauna forțele binelui se dovedesc triumfătoare. Din valorile umaniste -adevăr, bine, frumos- basmul promovează cu prioritate binele, a cărui experiență le apare celor mici, ca mai apoi și altor vârste, în expresia paremiologică consacrată de proverbul: „Bine faci, bine găsești!”.

De altfel, conceptul și valoarea de *bine* se află în vârful piramidei valorilor încă de la vârsta preșcolară. În general, într-o discuție cu copiii despre *bine* și *rău*, vom regăsi cu ușurință o scară de virtuți și defecte, de tipul;

E bine...	Să fii respectuos	E rău...	Să fii nerespectuos
	Să fii ascultător		Să fii nepoliticos
	Să fii harnic		Să fii leneș

Preșcolarul exprimă, în funcție de experiența proprie și a prietenilor săi, și cu referire la situațiile concrete, ce e bine și ce e rău. Lumea basmului îi îmbogățește orizontul binelui și răului prin comportamentele dezirabile și indezirabile ale eroilor. Copilul se simte îndemnat să făptuiască binele, pentru că el însuși face parte din această lume fantastică, se identifică cu eroul și își dorește răsplata binemeritată pentru faptele sale. Asemenea eroului din basm, copilul întâmpină greutăți, trăiește evenimente care-i pun la încercare puterea și priceperea, deseori eșuează și trebuie să o ia de la capăt. Din greutăți și nereușite învață. Își asumă greșeala: *Capul face, capul trage!* Mai mult decât orice discuție moralizatoare, mai mult decât orice sfat sau dojană, retrăirea evenimentelor alături de erou și exemplul viu al acestuia îl învață pe copil purtarea bună.

După cum observăm anterior, orientarea axiologică a copilului, spre *înțelegerea* binelui și răului, așa cum acesta se petrece și prin intermediul basmului, permite trecerea treptată la formarea unui comportament moral orientat valoric. Limbajul basmului este atrăgător și convingător. Formulele stereotipe se memorează ușor și antrenează copilul în a urmări desfășurarea acțiunii (... și-nainte mult mai este...); zicalele sunt legate de fapte și consecințe, ceea ce îi permite copilului să facă legătura între *faptă-răsplată*, nu numai la nivelul întâmplărilor din basm, ci și în viața lui cotidiană.

Basmele au o mare forță de atracție în special asupra vârstelor mici. Ele au fermecat copilăria tuturor generațiilor, i-au alimentat elanurile, imaginația, i-au deschis căi de acces către

nenumeratele taine ale Universului. Este știută marea lor valoare instructiv-educativă și formativă; aceasta în primul rând că basmele sunt tablouri ale vieții, care reflectă problemele majore ale existenței: nașterea, căsătoria, calitatea fizică și morală a copiilor, a părinților buni sau vitregi, ridicarea prim merit a tânărului sărac, originea bogăției și a sărăciei, valoarea conduitei morale, aspirația și posibilitatea omului de a birui boala și moartea, spațiul și timpul, de a se supune forțelor ostile ale naturii, de a-și face viața mai ușoară, mai frumoasă.

Soluțiile fantastice din basme, naive dar nu absurde, sunt anticipații ale cuceririlor civilizației și prin aceasta, factori dominanți și mobilizatori. De altfel, copiii ajung să disocieze posibilul de imposibil, realul de imaginar, să accepte fantasticul din basm ca pe o consecință similară cu aceea dintre actor - spectatori, continuând totuși încântați de largă perspectivă ce li se deschide prin miraculosul basmului, de poezia lui, de dinamica acțiunii, de frumusețea morală a personajelor.

Marii povestitori de basme au fost convinși de influența educativă a basmului. Ch. Perrault, în prefața volumului său de basme, aduce o primă contribuție teoretică privind portretele educative ale acestei specii: „La o vârstă fragedă copiii nu pot avea o noțiune clară a ideii de bine și de rău. O astfel de noțiune se însușește treptat. Pentru aceasta în copilărie este nevoie de haina plină de vrajă și mister a basmului... Oricât de simple și ușoare ar părea aceste povestiri, ele nasc, fără îndoială, în copii, dorința de a fi asemănători cu cei buni, care ajung fericiți și, în același timp, se naște în sufletul lor teama față de nenorocirile ce li s-ar putea întâmpla, dacă i-ar imita pe cei răi. Este de necrezut cu câtă sete primesc aceste imagini pure... morala ascunsă în haina basmului!...Sunt seminte aruncate care nu produc la început decât manifestări de bucurie sau tristețe, dar care nu vor întârzia să dezvolte bunele deprinderi.”

Așadar binele și răul nu se transmit copiilor în mod conceptual, ci prin reprezentări. Specificul confruntărilor din lumea basmelor, întemeiate întotdeauna pe ciocnirea dintre bine și rău (bunătate-răutate, curaj – lașitate, modestie - îngâmfare, adevăr – minciună, esență – aparență ș.a.), este că acestea îi înlesnesc copilului înțelegerea legilor elementare, fundamentale ale lumii, pregătindu-l pentru intrarea în viață, cu atitudini și cu o conduită corespunzătoare. Eroii buni ai basmelor constituie modele de curaj, eroism, cinste, modestie, hărnicie, ascultare etc., iar cei răi le arată copiilor nenorocirile la care pot duce lașitatea, minciuna, lenea, îngâmfarea, răutatea, invidia, prostia.

Mediul lingvistic este decisiv la această vârstă și educația prin literatură este menită să joace un rol primordial.

Intercomunicarea cu adulții ca și cu alți copii, de o vârstă sau mai mari, implică transformări fundamentale în dezvoltarea mintală. Copilul verbalizează acum conduitele și le prefăce, prin aceasta, în gândire, legată integral de limbajul său, exterior sau interior. Dar acest început de socializare a acțiunii prin limbaj nu se dezvoltă de la sine, deoarece copilul mic (3-4 ani) nu știe încă nici să-și comunice realmente nici gândurile, nici să se confrunte cu punctul de vedere al altora. În general, o vreme, copiii nu știu „să discute între ei”. Copilul își vorbește sieși cu glas tare, ignorându-l pe cel ce îi prilejuiește, totuși, exteriorizarea. De aceea asistăm la ceea ce numește e Piaget „monologul colectiv” al copiilor adunați laolaltă și vorbind concomitent, dar nu „între ei”, oarecum fiecare „pe limba lui” deși, aparent codul este comun. (Piaget, 1970)

După Piaget „de la 2-3 ani până la 6-7 ani aflăm, de fapt, toate tranzițiile de la o formă de gândire la alta, prin intermediul limbajului. Prima e încă a gândirii egocentrice. A doua, a gândirii

adaptate la „ alții ” și la real, a gândirii „preoperatorii ”, care pregătește treptat premisele unei gândiri logice.”

Dacă gândirea și expresia copilului preșcolar oscilează între jocul simbolic și intuiție, care e, cum spunea Piaget „ logica micii copilării ”, este evident că basmul și povestea, cu funcția poetică a limbajului și cu verbalizarea imaginarului, trebuie să stea pe primul plan al educației sale.

În călătoriile imaginare copilul se simte fericit, participând afectiv și însoțind deopotrivă eroii în tărâmurile fictive, de basm, toate posibile pe baza premiselor acceptate.

Preșcolarul, care cu greu dialoghează în realitate, poate realiza o binemeritată dedublare a sa atunci când se recunoaște în *altul*, cu ajutorul lumii poveștilor. Înainte de a putea înțelege că „ eul ”, său se află necesarmente în contrast cu alte „euri”, el își află un *alter-ego* multiplicat în fiecare personaj cu care simpatizează: copil, zână, prinț, iepure, gândăcel etc. În această perspectivă putem înțelege ceea ce psihologii numesc funcția *rolurilor* ce pot fi multiplicare infinit prin imaginar. Se produce, atât în acțiunea jocului, cât și pe plan mintal, prin asimilarea eroilor din povești, o lume a rolurilor care este o lume a reprezentărilor imaginative, a reprezentărilor concrete despre o lume, alta decât cea cunoscută prin experiență personală. Perspectiva se lărgeste, „eul” propriu nu numai că își asimilează alte „euri”, ci se și confruntă cu alții.

Basmul este un minunat mijloc de educare al gustului pentru frumos, prilejuindu-i copilului puternice trăiri estetice. Admirând întreaga comoară de înțelepciune pe care o cuprind basmele - creații specifice ale poporului cu o complexă și multiplă valoare - copiii învață să prețuiască poporul pentru înaltele și deosebitele sale calități.

Bibliografie:

- Bocoș, M., Jucan, D., 2008, *Fundamentele Pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului*. Pitești: Paralela 45.
- Cerghit, I., 2006, *Metode de învățământ*, Editura Polirom.

- Ionescu, M., 2000, *Demersuri creative în predare și învățare*. Cluj-Napoca: Editura Presa
- Piaget, J., 1970, *Știința educației și psihologia copilului*, Chișinău:Editura Cartier.

EDUCAREA TRĂSĂTURILOR DE VOINȚĂ ȘI CARACTER ȘI FORMAREA UNEI ATITUDINI POZITIVE FAȚĂ DE SINE ȘI DE CEILALȚI

**Prof. înv. preșcolar Nicoleta CRIȘAN
G. P. N. Suseni, jud. Mureș**

„Întocmai ca inteligența, spiritul moral se dezvoltă prin educație, disciplină și voință. Simțul moral e mai important decât inteligența. Dacă el dispăre într-o națiune, toată structura socială începe să se clatine”. (Alexis, 1975, p. 120)

Vârsta preșcolară e vârsta favorabilă pentru formarea unor noțiuni morale, este perioada în care apar și se dezvoltă trăsăturile de voință și caracter, în care se conturează personalitatea viitoare a omului. Ortașta Mureșan în *Pedagogia învățământului primar și preșcolar*, spune că la această vârstă copilul este receptiv, ușor impresionat de ceea ce îl înconjoară, are o tendință accentuată spre imitare. De aceea, nu putem lăsa copilul singur să se orienteze în multitudinea de fapte și atitudini ce se manifestă în jurul lui, ci este necesar să „organizăm o ambianță adecvată din punct de vedere formativ, din care să se alimenteze cu impresii pozitive, cu fapte și comportamente dezirabile”. (Bocoș, M. și Catalano, 2008, p. 151)

Grădinița de copii poate oferi o ambianță potrivită pentru educarea morală a preșcolarilor. În grădiniță, educatoarele avem posibilitatea de a-i îndruma pe copii să diferențieze binele de rău, ceea ce este permis de ceea ce este interzis, adevărul de minciună.

În activitățile educaționale desfășurate cu copiii se urmărește extinderea sferei de reprezentări morale, dar și formarea unei atitudini corespunzătoare față de ceea ce se întâmplă în jurul lor.

Educarea morală presupune îndeplinirea în principal a două sarcini pe cât de cuprinzătoare, pe atât de complexe, care corespund celor două comportamente fundamentale ale atitudinii morale: formarea conștiinței morale și a conduitei morale. Studiile de psihologie consacrate dezvoltării naturii convingerilor morale și procesului constituirii lor, pun în evidență faptul că factorul cognitiv desemnat prin reprezentări și noțiuni joacă un rol de seamă, că, așadar fără o informație morală corespunzătoare, nu este de concepută formarea convingerilor. Începutul asigurării unei informații morale corecte și implicit, a procesului complex de formare a trăsăturilor morale, este obiectivul ce revine grădiniței. Factorul cognitiv rămâne, oarecum, un substrat cu o evoluție mai lentă în susținerea comportamentelor morale, declanșarea emoțiilor pozitive depinzând și de trăirea afectivă. Interiorizarea cerințelor morale, care duce la o conduită corespunzătoare, se datorează intervenției factorului afectiv.

Practica morală, acțiunea au un rol deosebit de important în procesul complex al formării trăsăturilor morale. Eficiența educației morale este asigurată în condițiile în care educatoarea nu se oprește la lămurirea verbală, ci își deplasează activitatea spre antrenarea copiilor în exercițiul moral. Punând copilul în situația de a face exerciții morale se creează condiții pentru adâncirea semnificației noțiunilor morale al căror conținut, e de presupus, a fost însușit în primii doi ani de grădiniță. Lămurirea copilului la ce e bine să facă și ce nu e bine, neîntărită de propria sa activitate

morală, nu lasă urme adânci și durabile. Iar activitatea morală a copilului preșcolar trebuie concepută diferit de o activitate stereotipă, punând o coloratură afectivă mai pregnantă.

Stimularea unor trăiri afective este cea dintâi consecință a audierii unui text literar. Fiecare trăsătură de caracter se formează din confruntarea copilului cu situații și cerințe care în totalitatea lor declanșează comportamentul cerut de societate. La crearea acestor situații propice formării trăsăturilor de caracter este necesar ca educatoarea să țină seama de anumite condiții: să elaboreze un conținut adecvat pentru fiecare situație; să țină seama de particularitățile de vârstă, de dificultățile ce trebuie depășite în condiții normale, situațiile să fie percepute de copii ca fiind foarte importante și necesare: „Regulile morale pe care copilul învață să le respecte le primește în cea mai mare parte de la adulți, ceea ce înseamnă că le capătă complet elaborate și adesea elaborate nu pe măsura trebuințelor sale și pentru uzul lui ci odată pentru totdeauna și prin succesiunea neîntreruptă a generațiilor adulte anterioare”. (Șchiopu, 1997, p. 115).

Sentimentul de obligație nu apare decât atunci când copilul acceptă un consemn ce emană de la persoane pe care le respectă. În măsura în care educatoarea este o persoană respectată și nu temută ea poate impune copilului anumite reguli cu caracter de obligativitate. Este vorba de acele reguli morale care nu-și găsesc ilustrare în povești și basme și care datorită conținutului abstract al noțiunilor pe care le definesc nu pot fi prezentate copilului în cuvinte pe înțelesul acestuia.

Copilul dobândește treptat o gândire morală, o experiență morală. Pe baza acestei experiențe morale, copilul poate să evalueze faptele altora, în speță ale eroilor poveștilor și basmelor, deci el este în stare să emită judecăți morale: „S-ar putea ca în domeniul moral să nu existe decât un decalaj între judecata de valoare teoretică și aprecierile concrete ale copilului și ca judecata de valoare teoretică să constea într-o conștientizare adecvată și progresivă a aprecierilor concrete. De exemplu, vom vedea copii care pe plan verbal nu țin seama de intenții pentru a aprecia actele (responsabilitate obiectivă). Dacă însă le cerem să ne relateze fapte din viața personală vedem că în împrejurări trăite ei țin seama perfect de intențiile care au intervenit. Este posibil ca într-un asemenea caz judecata morală teoretică să fie pur și simplu cu întârziere față de judecata morală practică și să prezinte într-un fel adecvat un stadiu, în prezent depășit în planul acțiunii însăși” (Piaget, 1970, p.79)

Pentru a vedea în ce măsură lumea poveștilor care le-a oferit copiilor exemple de comportare, fapte pozitive și negative provoacă atitudini, generează sentimente, în ce măsură funcționează discernământul infantil, am organizat o serie de jocuri didactice care presupuneau lectura unor imagini în care noțiuni morale cu reprezentare în lumea imaginară a basmelor și a poveștilor aveau de data aceasta reprezentări concrete din viața reală. Așa s-a desfășurat de pildă jocul didactic „Este bine, nu este bine”. Imaginile afișate la panou reprezentau așa cum spuneam aspecte concrete din viața reală: un copil îngrijind plantele, un altul rupându-le, un copil cedând locul unui bătrân în autobuz, un altul care își păstrează locul, un copil care repară o jucărie, un altul care o strică etc. Sarcina copiilor era aceea de a alege dintre imaginile afișate pe cele care ilustrau atitudini corecte și respectiv, pe cele care ilustrau atitudini incorecte, de a lectura imaginea și de a denumi printr-o noțiune morală atitudinea ilustrată. Le-am adresat întrebări ajutătoare de genul: „Cum este copilul care oferă locul său bătrânului ?” - politicos; „Cum este celălalt copil care nu cedează locul?” - nepolitic. Cât de puternică este impresia pe care exemplele oferite de povești o lasă în sufletul și conștiința copiilor, mi-am dat seama în timpul desfășurării acestei activități. În vreme ce un preșcolar analiza atitudinea copilului care cedează locul bătrânului, un altul i-a venit în ajutor, raportând imaginea copilului politicos la fetița politicoasă din povestirea „Cei 7 ani de

acasă” de Silvia Dima. Iată remarca sa: *Copilul acesta seamănă cu fetița din poveste care avea cei șapte ani de acasă.* Pentru a verifica în ce măsură preșcolarul care a făcut această remarcă cunoaște înțelesul expresiei „ȘAPTE ANI DE ACASĂ” i-am adresat întrebarea: *Ce înseamnă șapte ani de acasă?* Iar răspunsul său dovedește că în momentul receptării povestirii respective a înțeles explicațiile pe care le oferisem eu: înseamnă cât de bine a învățat copilul de la părinții săi să se poarte bine, să fie politicos și să vorbească frumos.

La momentul potrivit al predării povestirii am completat înțelesul expresiei explicându-le că până la șapte ani când merg la școală ei își petrec o mare parte din timp și la grădiniță unde învață de asemenea să se poarte, deci ar trebui să fie la fel de politicoși și bine crescuți ca și fetița din poveste. Revenind la desfășurarea jocului didactic am constatat că preșcolarii, fără a se putea desprinde în totalitate de exemplele oferite de povești și basme, au analizat corect fiecare atitudine, au denumit corect trăsătura morală ce caracteriza autorul acțiunii ilustrate, dovedind astfel că gândesc, judecă moral, evaluând corect faptele altora. Este evident că preșcolarul înțelege legile elementare și fundamentale ale lumii reale, prin analogie cu specificitatea confruntărilor din lumea poveștilor, care se întemeiază întotdeauna pe ciocnirea dintre bine și rău. Grădinița îl poate ajuta deci pe copil să acumuleze posibilități noi de percepere a existenței, cu întâmplări care conturează un început de viziune asupra lumii reale. Textul literar constituie o sursă inepuizabilă de exemple frumoase de comportare oglindite în mici antiteze între personaje, ne oferă consecințele ascultării sau neascultării, vredniciei sau a lenei, cinstei sau ale necinstei, adevărului sau ale minciunii, ne prezintă atât trăsături pozitive ale unor eroi precum vitejia, curajul, înțelepciunea, stăpânirea de sine, devotamentul, prietenia sinceră, cât și trăsături nedemne sau condamnabile ale unor personaje, între care viclenia, zgârcenia, lăcomia, șiretenia sau îngâmfarea. Copiii trăiesc cu intensitate alături de eroii îndrăgiți ai operelor literare, se bucură când aceștia depășesc obstacolele ivite în cale și se întristează când aceștia au de suferit.

„Dați-ne povești, zic copiii, dați-ne aripi, ajutați-ne, voi care sunteți tari și mari, să zburăm în depărtări, clădiți-ne palate de azur, în grădini fermecate, arătați-ne cum se plimbă zânele sub clar de lună...”. (Antologie de texte literare, Ed. Aramis, 1999)

Bibliografie:

- Avram, Iftimia, 2006, *Etnopedagogie aplicată*, Ed. Eurodidact, Cluj-Napoca.
- Breaz, M., 2011, *Literatura pentru copii: repere teoretice și metodologice*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
- Cerghit, I., 2006, *Metode de învățământ*, Editura Polirom.
- Dumitrana, M., 1998, *Didactică preșcolară*, Editura V & I Integral, București.
- Glava, A., Pocol, M., Tătaru, L., 2009, *Educația timpurie-ghid metodic pentru aplicarea noului curriculum preșcolar*. Editura Paralele 45.
- Schaffer, H.R., 2010, *Introducere în psihologia copilului*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.

METODE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII

prof. înv. primar Gianina CROITORIU-DUMITRU
Școala Gimnazială Nr. 2 Piatra-Neamț, jud. Neamț

Evoluția continuă a lumii, disciplinele și materiile noi impun mai multe noțiuni interesante de învățat, dar având la dispoziție timp tot mai puțin.

Fiecare persoană poate avea preferințe diferite în ceea ce privește metodele de învățare, așa că acestea trebuie adaptate la stilul personal de învățare pentru a obține cele mai bune rezultate.

Capacitatea de a învăța mereu lucruri noi și de a te adapta vremurilor reprezintă una dintre abilitățile cheie de supraviețuire specific secolului XXI.

Eficientizarea învățării este un obiectiv important pentru a maximiza rezultatele și a reduce efortul și timpul necesar pentru a învăța. Există o serie de strategii și tehnici ce pot fi folosite pentru a îmbunătăți eficiența învățării.

Iată câteva procedee de eficientizare a învățării:

1. *Stabilește obiective clare:* Începe prin a-ți stabili obiective specifice și măsurabile pentru fiecare sesiune de învățare. Acest lucru te va ajuta să te concentrezi pe ceea ce contează cu adevărat și să eviți risipa de timp cu subiecte mai puțin relevante.
2. *Crează un program de învățare:* Planifică-ți sesiunile de învățare în mod organizat. Stabilește un program în care să aloci timp pentru învățare, practică și recapitulare.
3. *Folosește tehnici de învățare activă:* Activează-ți mintea în procesul de învățare. Folosește tehnici precum explicarea materialului cu propriile cuvinte, rezolvarea de probleme, discuții cu alții și implicarea în activități practice.
4. *Împarte materialul în bucăți mai mici:* Dacă înveți subiecte complexe sau voluminoase, împarte-le în bucăți mai mici și abordează-le treptat. Învăță pas cu pas pentru a evita supraîncărcarea cu informații.
5. *Folosește tehnologii și resurse moderne:* Accesează platforme de învățare online, tutoriale video, aplicații de învățare și alte resurse tehnologice care pot spori procesul de învățare.
6. *Îmbină diferite stiluri de învățare:* Fiecare persoană învață diferit, deci este important să explorezi și să îmbini diferite stiluri de învățare, cum ar fi vizual, auditiv sau kinestezic, pentru a-ți găsi metoda cea mai eficientă.
7. *Încearcă tehnici de memorare:* Există mai multe tehnici de memorare, cum ar fi asocierea cuvintelor cheie, crearea de imagini mentale sau utilizarea notițelor vizuale, care pot ajuta la reținerea informațiilor mai eficient.
8. *Fă pauze regulate:* Odihna este importantă pentru a-ți menține nivelul de concentrare și pentru a permite creierului să proceseze informațiile asimilate.
9. *Învăță pe termen lung:* Concentrează-te pe înțelegerea profundă a subiectelor în locul învățării superficiale pentru a putea aplica cunoștințele în diferite contexte.
10. *Primește feedback și autoevaluare:* Cere feedback de la profesori, colegi sau mentori și evaluează-ți periodic progresul. Încurajează-te să înveți din greșeli și să identifici punctele tale forte și slabe.

11. *Învăță în grup*: Învățarea în grup poate fi benefică prin schimbul de idei și cunoștințe, ajutându-te să îți dezvolți o perspectivă mai amplă asupra subiectelor.

12. *Fii consecvent*: Oricât de dificilă ar fi materia, păstrează o atitudine consecventă și nu te descuraja în fața provocărilor. Continuă să înveți și să îți ajustezi strategiile în funcție de nevoile tale.

Eficientizarea învățării implică adaptarea tehnicilor și abordărilor la stilul și preferințele individuale, de aceea trebuie experimentate diferite metode pentru a găsi cea mai potrivită strategie de învățare.

Tehnicile de învățare eficiente sunt instrumente care, odată ce sunt bine stăpânite, facilitează învățarea și stabilirea achizițiilor. Inventarul tehnicilor de învățare include un număr mare de instrumente, proiectate pentru a răspunde diversității și validate prin investigații psihopedagogice. A investi timp în învățarea acestor tehnici înseamnă a investi timp în formarea unor abilități de învățare pe viață, mai ales în condițiile învățării pe toată durata vieții.

Bibliografie:

- Simona -Elena Bernat "Tehnica învățării eficiente", Editura Presa Universitară Clujeană (2003),
Coteanu, I, Seche, L. Si Seche M. (1996) - *Dicționar explicativ al limbii române*, Univers
Enciclopedic, București.,
Cristea, S. (1998) - *Dicționar de termeni pedagogici*, EDP,
București,
Noica, C. (1992) - *Simple introduceri la bunătatea timpului
nostru*, Humanitas, București,
Geisler, E.E. (1977) - *Mijloace de educație*, EDP, București.

METODE INTERACTIVE FOLOSITE ÎN STIMULAREA CREATIVITĂȚII

Prof. înv. primar Adina-Voichița DARABANȚ
Școala Gimnazială „Horea, Cloșca și Crișan” Brad, jud. Hunedoara

În activitatea didactică de instruire trebuie să folosim metodele modern activ-participative de predare -învățare -evaluare ca să-l facem pe elev să gândească independent, să înțeleagă mai bine și să rețină mai ușor pentru o perioadă mai îndelungată noțiunile asimilate și să aplice cât mai eficient ceea ce au învățat.

Lecția devine astfel „o aventură de cunoaștere” în care copilul participă activ , întâlnește probleme sau situații dificile dar este coordonat după propriile puteri să descopere cele mai bune soluții. Rolul dascălului este de a coordona și stimula elevul să se implice în procesul de învățare încurajând interacțiunile de cooperare dintre elevi prin diferite metode .

Metodele cele mai apreciate sunt folosite de învățător pentru a-i sprijini pe elevi să descopere viața, lumea vie, să aprecieze și să protejeze lucrurile ce îi înconjoară . Folosirea unor metode diversificate, îmbinarea dintre activitățile de cooperare, învățare în grup cu activitățile de muncă independentă reprezintă o cerință importantă în educația actualei generații.

Prin inteligența și priceperea sa, dascălul are un rol important în a pune în valoare o serie de metode de învățare punând accent pe interacțiunea reciprocă dintre predare-învățare și evaluare .pentru a obține rezultate bune în această eră avansată a tehnologiei e necesar să îmbinăm metodele clasice cu cele moderne ,munca frontală cu cea în perechi, grupe antrenându-i astfel pe elevi atât în însușirea de noi cunoștințe cât și în aplicarea lor într-o formă practică în viața de zi cu zi.

Metodele interactive îmbină armonios acțiunea proceselor psihice cu cele motivaționale dezvoltând spiritul de inițiativă, cooperarea și sprijinul reciproc în creșterea randamentului școlar.

Din multitudinea metodelor interactive cu rol de stimulare a creativității pe care le am folosit la clasă pe parcursul anilor ,un rol deosebit l-a avut „Brainstorming-ul, și „Ciorchinele”- două metode asemănătoare care se pot îmbina reciproc.

Brainstorming-ul reprezintă găsirea cât mai multor idei ca răspuns la o cerință dată și se poate realiza în perechi sau în grup. Toate ideile propuse se notează, încurajând astfel participarea tuturor elevilor din clasă sau din grup.

Aplicarea acestei metode în cadrul procesului instructiv – educativ ,indiferent de disciplină , are numeroase avantaje:;determină participarea activă a elevilor; încurajează creativitatea și spontaneitatea elevilor; stimulează imaginația ; oferă libertate de exprimare ; formează spiritul de echipă dezvoltând relațiile inter-personale prin valorificarea ideilor fiecăruia. Participarea activă la această nu necesită cunoașterea în detaliu a cerințelor tocmai pentru a permite și implicarea elevilor mai puțin pregătiți care uneori nu se implică în astfel de probleme, deoarece nu sunt siguri pe cunoștințele lor. In derularea acestei metode se precizează tema și sarcina de lucru ,se solicită exprimarea ideilor într-un ritm mai rapid ,se evaluează și argumentează daca e cazul ,se selectează ideile potrivite și se afișează rezultatele.

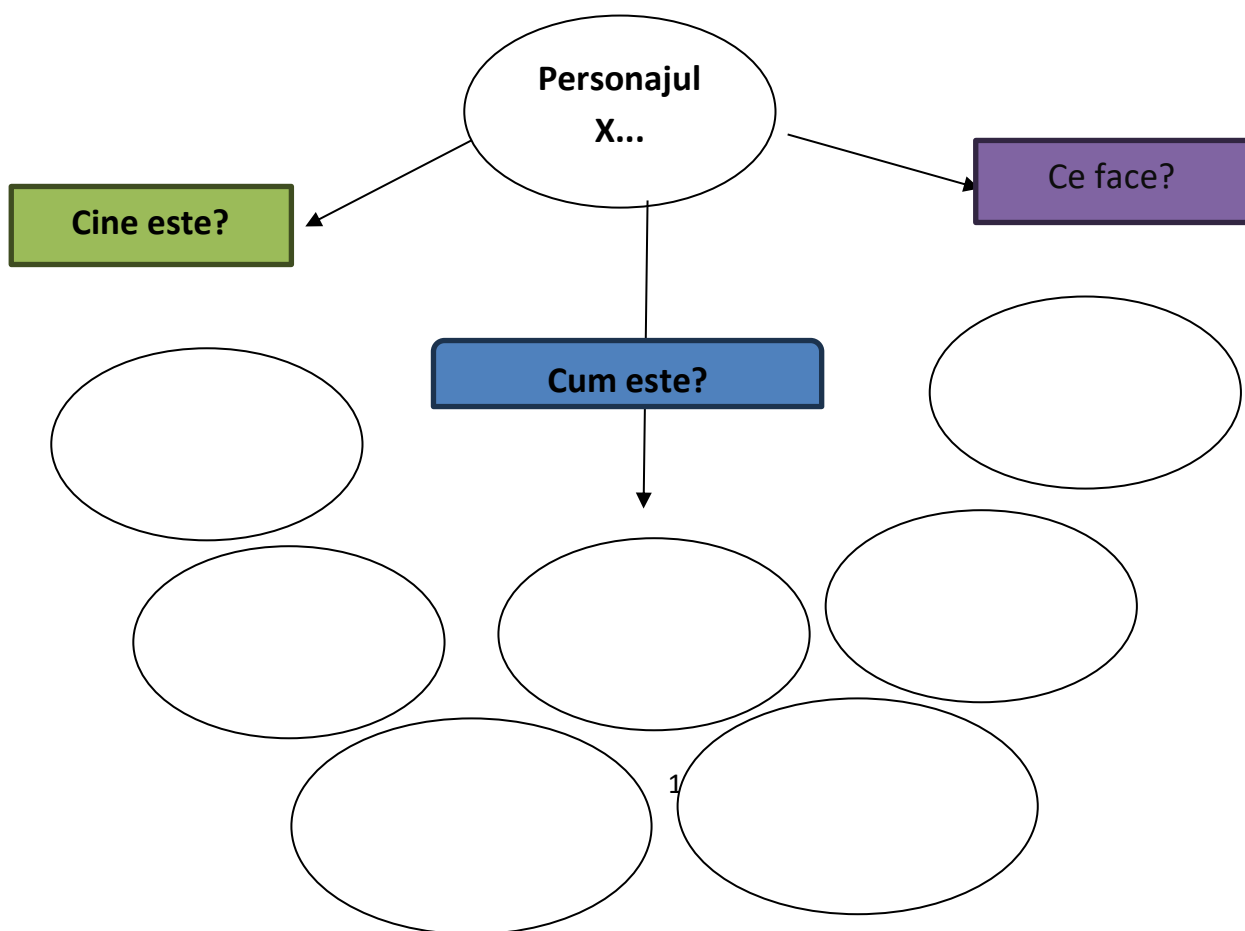
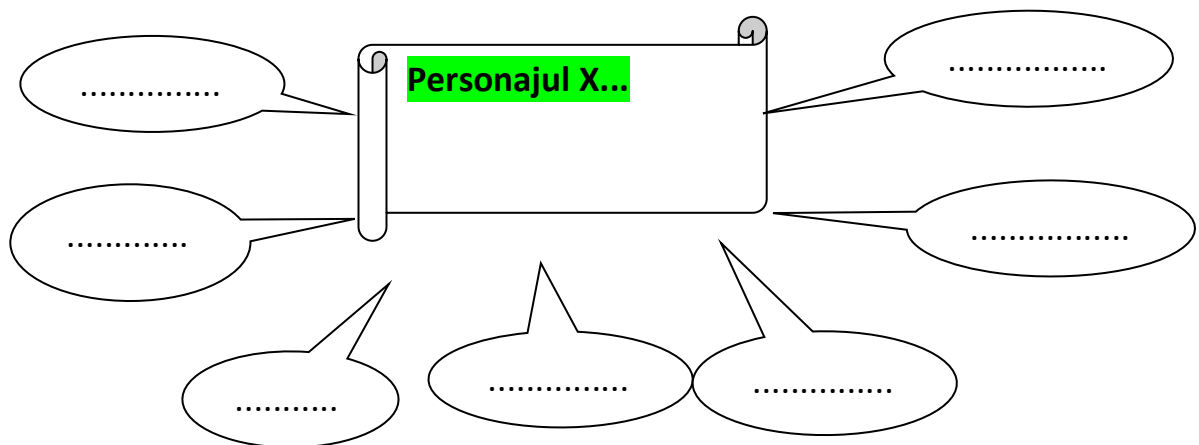
Ciorchinele, este o variantă mai simplă a brainstormingului, care stimulează găsirea conexiunilor logice între idei. Metoda poate fi folosită cu succes atât la începutul unei lecții pentru reactualizarea cunoștințelor predate anterior, cât și în lecțiile de recapitulare, de sistematizare.

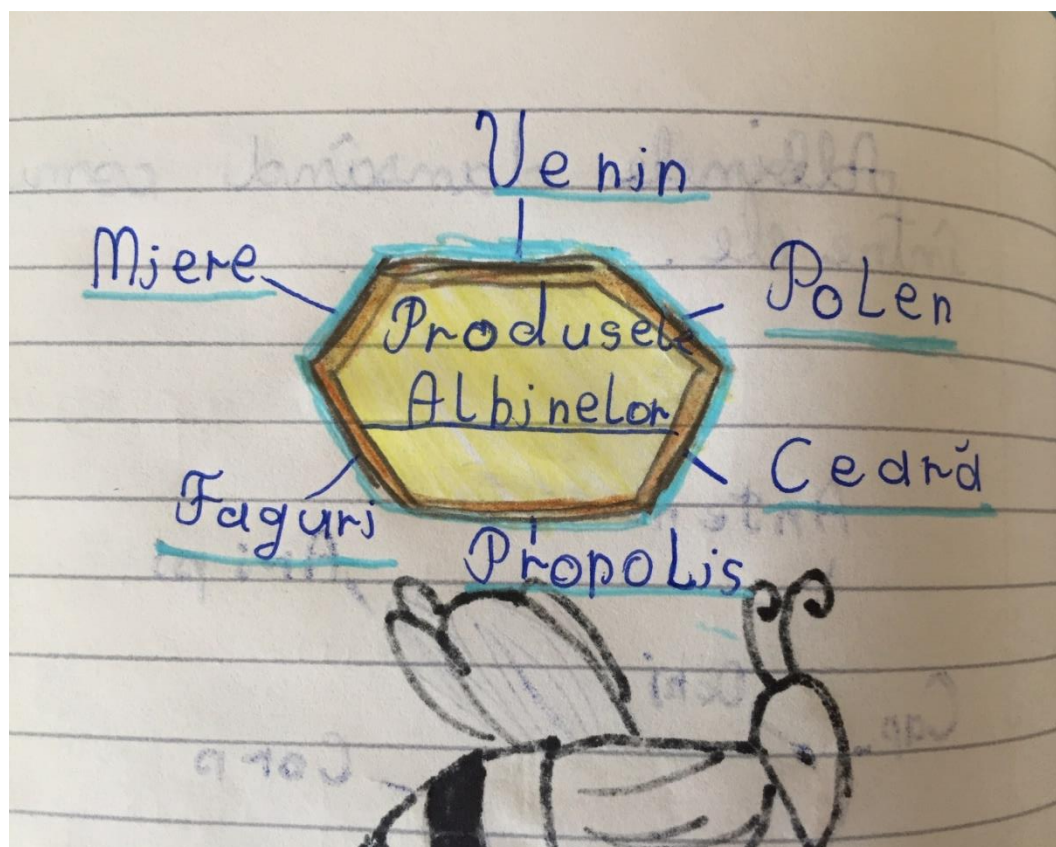
Participarea întregii clase sau a grupei „la realizarea „ciorchinului” este lansată ca o provocare și determină o întrecere între elevi pentru a descoperi noi conexiuni legate de termenul sau cerința propusă de învățător sau chiar de reprezentantul unei grupe.

Aceste tehnici eficiente de predare și învățare încurajează elevii să gândească liber și deschis prin participarea activă la lecție ,dar le dezvoltă inițiativa, creativitatea și spiritul de observație.

Fiecare metodă modernă sau tradițională are avantaje sau dezavantaje, dar învățătorul este cel care are capacitatea de a decide și de a alege în funcție de obiectivele urmărite și de propriul colectiv de elevi implicat în actul instructiv- educativ.

Exemple ce pot fi aplicate în lecții.

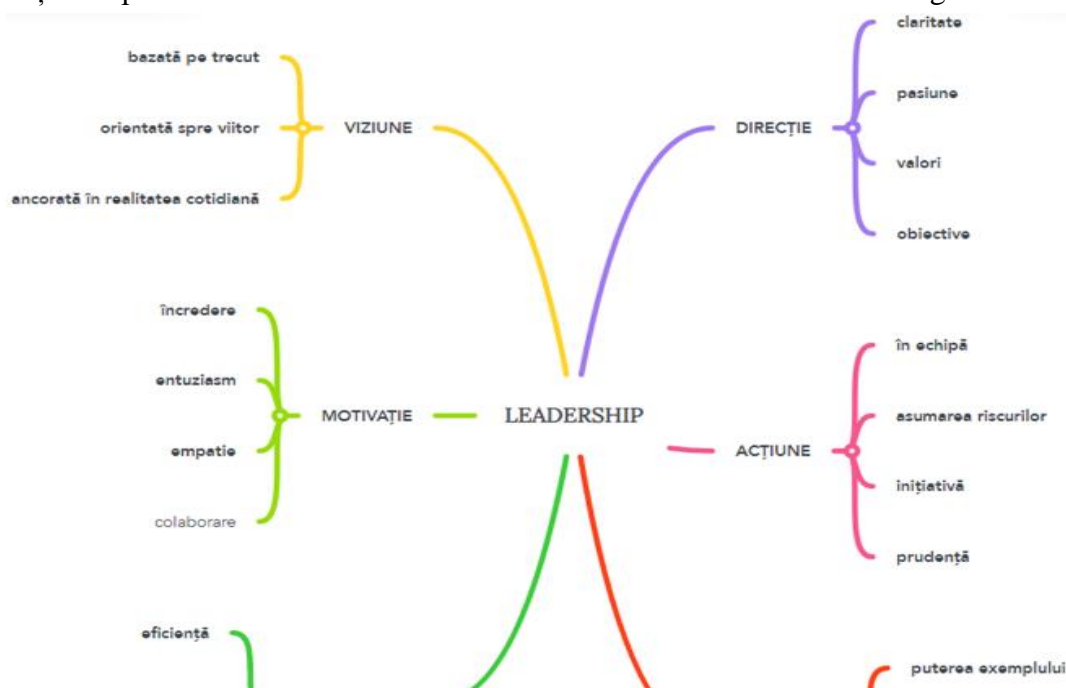

EVALUAREA INSTITUȚIONALĂ A ȘCOLII, DIN PERSPECTIVA PRINCIPIILOR LEADERSHIP-ULUI

Prof. Alexandru DASCALIU
Liceul Tehnologic Plopenii Mari Ungureni, jud. Botoșani

Leadership-ul și managementul eficient constituie o condiție esențială pentru realizarea viziunii, misiunii și a obiectivelor pe care fiecare instituție de învățământ și le propune. Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, în contextul unei economii tot mai globalizate este necesară o forță de muncă educată și eficientă. Societatea se așteaptă ca școlile, colegiile și universitățile să pregătească oameni capabili să lucreze într-un mediu supus unor schimbări rapide. Profesorii, liderii și managerii acestora sunt cei care trebuie să înalțe ștacheta standardelor educaționale. Conceptului de management i s-a alăturat cel de leadership, dar activitățile desfășurate de directori și de personalul de conducere de multe ori nu se pliază pe ceea ce constituie baza unor asemenea concepte. Autonomia este cea care face ca limitele și dimensiunile leadershipului să fie mai extinse, oferind un mai mare potențial de a influența direct sau indirect rezultatele școlilor și ale elevilor.

În ultimii ani se observă o creștere a gradului de complexitate a muncii managerului. De aceea, prin expansiunea relațiilor pe care le are organizația școlară cu celelalte organizații publice sau private, se cuvine a i se acorda o atenție deosebită. De asemenea, se constată o tot mai profundă înțelegere a specificului activității numite generic "de conducere" și a caracterului ei evolutiv. Munca de conducere nu se mai limitează doar la diviziunea muncii și la o organizare optimă a procesului de producție, ea are în centrul său oamenii. Ca urmare a acestor dezvoltări, conducerea a devenit management iar activitățile conducerii organizației au fost subsumate unor funcții specifice: managerul are rolul de planifica, organiza, coordona și monitoriza activitatea pentru care avea nevoie de oamenii potriviți. Problema principală care s-a ivit consta în faptul că managerul trebuie să-i facă pe angajați să-l urmeze, trebuie să-i motiveze, să determine participarea lor efectivă și afectivă la activitatea organizației. Din această nevoie s-a născut termenul de „leadership”, care l-a început era utilizat mai mult pentru definirea conducerii informale: „liderul unui grup informal apare, în mod spontan și natural, din dinamica grupului, el nefiind numit ci ales ” dar care s-a extins și la aspectul formal iar definirea conducătorului s-a mutat de la management la leadership.

În lumina celor exprimate mai sus, instituția de învățământ din care fac parte are caracteristicile unui leadership și se bazează pe respectarea unor principii care ilustrează această abordare. Se știe că un aspect important al leadership-ului eficient este viziunea. Dacă ar fi să aleg ca exemplificare școala unde îmi desfășor activitatea, pot spune că aceasta are o viziune clară și realistă, care arată că oamenii aflați la conducere sunt motivați să muncească mult „deoarece leadership-ul lor înseamnă urmărirea viziunilor individuale” (Southworth-1999:74), ceea ce duce la dezvoltarea instituției. Leadership-ul se manifestă la nivelul școlii noastre în special prin utilizarea relațiilor interpersonale, întreaga echipă participă la realizarea unor obiective bine stabilite, pe baza unei viziuni puternice și atractive.

Leadershipul din perspectiva schimbării se materializează în școala noastră prin calitatea serviciilor educaționale, în crearea încrederii și adoptarea acelor măsuri care vizează realizarea optimă a obiectivelor propuse. Liderul, captivat și conectat la realitățile cotidiene, este complet dăruit unor îndatoriri: eficacitatea și implementarea schimbării. Propunând acțiuni care modelează atitudini și credințe, liderul se află în centrul contextului organizațional.

Liderul organizației este cel care adoptă un stil ce valorifică competențele membrilor organizației școlare, dezvoltă competențele colective și se implică activ în procesul de schimbare a școlii ca organizație socială, având capacitatea empatică, manifestând convingere și o atitudine motivantă. În ceea ce privește soluționarea problemelor, acestea vor fi abordate întotdeauna cu seriozitate și responsabilitate.

Organizațiile școlare au nevoie de lideri care definesc o viziune, adică o imagine voluntaristă și pozitivă despre viitor. Așadar, într-o școală considerată performantă, liderul trebuie să fie capabil să stabilească ținte educaționale, să reunească, să mobilizeze și să influențeze personalul angajat pentru ca ei să își orienteze comportamentele în sensul viziunii definite. Elementele componente ale viziunii sunt reunite în descrierea unei noi realități utilizând un vocabular evocator, deschis, coerent și complementar.

În ceea ce privește abordarea leadership-ului, este necesar să se pună accent pe multe dintre principiile pe care acest concept le presupune. Membrii din conducerea școlii ar trebui să dispună de o vastă experiență în domeniu, să fie foarte bine pregătiți profesional, având studii de specialitate și să dea dovadă de măiestrie, flexibilitate și de cunoștințe solide pentru a susține instituția pe care o conduc, chiar dacă uneori, din cauza birocrăției încă foarte prezente în sistemul de educație, aceștia sunt supuși presiunii tendințelor de contabilizare ale unui proces educațional „orientat spre rezultate”. Competența pe care o dovedesc în conducerea instituției presupune capacitatea de a transpune conceptele în acțiuni de succes pentru că, în cuvintele lui Peter Drucker, management înseamnă „să faci lucrurile așa cum trebuie” iar leadership înseamnă „să faci lucrurile care trebuie.”

Referitor la **principiile** de leadership pe care o școală performantă ar trebui să le promoveze, amintim:

- accentul se pune întotdeauna pe calitate, și nu pe cantitate;
- se pun interesele, nevoile și particularitățile elevilor pe primul loc;
- munca în echipă reprezintă cheia succesului în școală;
- puterea exemplului este foarte importantă, conducerea trebuie să se realizeze pe baza exemplului pozitiv;
- gestionarea unui proces de schimbare organizațională;
- propunerea unei viziuni clare, aplicabile și specifice instituției școlare respective;
- planificarea, conducerea, implicarea și finalizarea procesului de dezvoltare personală;
- se pune accent pe importanta caracterului, a integrității și a valorilor personale în leadership;
- asumarea atât a succesului cât și a insuccesului;
- încurajarea inovației;
- tratarea cu respect a întregului personal al școlii, în orice situație;
- se oferă posibilitatea dezvoltării profesionale și personale;
- munca în echipă reprezintă esența performanței;
- o școală care se bazează pe valori și strategii clar evidențiate;
- îmbunătățirea activității prin obținerea de feedback permanent;
- responsabilizarea membrilor echipei noastre, văzută ca o extensie a comportamentului liderului, care răspunde contextului actual de schimbare.

Toate aceste principii enumerate mai sus sunt responsabile pentru crearea unui mediu benefic atât pentru angajații instituției școlare, cât și pentru beneficiarii direcți ai educației, elevii, sau partenerii educaționali, familia și comunitatea locală, care, la rândul lor, acordă încrederea necesară ce duce la creșterea motivației pentru dezvoltare.

Conceptul de lider nu se referă doar la conducerea unei organizații, ci implică orice activitate care presupune o conducere spre realizarea unor obiective și gestionarea unor situații sau echipe. Astfel a apărut noțiunea de „leadership al instruirii”, ce presupune centrarea pe învățare, din perspectiva faptului că „atenția liderilor ar trebui să se afle comportamentul profesorilor angajați în activități care influențează direct dezvoltarea elevilor”. Definiția dată de Bush & Glover (2002) punctează direcția procesului de influențare: leadership-ul instruirii este centrat pe predare și învățare, precum și pe comportamentul profesorilor în lucrul cu elevii, adică favorizarea învățării cu ajutorul profesorului.

Din această perspectivă, în școală, comportamentul eficient în cadrul leadership-ului al instruirii se concretizează în trei forme: dialogul permanent cu profesorii, promovarea dezvoltării profesionale în rândul cadrelor didactice și încurajarea predării reflexive. De asemenea, liderii instituției vor fi preocupați în permanență de creșterea calității activităților de predare- învățare, recurgând la diverse strategii pentru a influența acest proces:

- modelarea;
- monitorizarea;
- dialogul.

Modelarea comportamentului angajaților presupune puterea exemplului, liderii fiind considerat un model de urmat pentru ceilalți și preocupați în permanență de îmbunătățirea actului predării, de învățare și de specificul grupurilor de elevi, dorind să știe cât mai multe în această privință.

Monitorizarea presupune vizitarea școlilor din structură, asistarea la ore în vederea constatării deficiențelor dar și a îndrumării acolo unde este nevoie și furnizarea de feedback profesorilor.

Dialogul se referă la crearea de oportunități pentru profesori de a realiza un schimb de idei pe tema învățării și a predării alături de colegi și lideri din sistem.

Deși aspectul învățării trebuie nuanțat puternic în activitate, liderii trebuie să aibă în vedere, însă, și alte aspecte ale actului educațional, precum socializarea, sănătatea elevilor, bunăstarea și stima de sine, precum și dezvoltarea unei culturi și a unui climat favorabile, direct legate de nevoile specifice ale școlii și ale comunității locale. Consider că în școala unde predau toate aceste aspecte sunt îndeplinite și asigură succesul managerial, precum și dezvoltarea instituției școlare, precum și creșterea calitativă a procesului educativ.

Abilitățile de leadership și managementul eficient al resurselor umane constituie elementele esențiale în cadrul unei școlii văzute ca performantă, deoarece echipa constituită reprezintă sursa de energie a proiectelor acesteia. Acest fel de a privi lucrurile este fundamental pentru înțelegerea felului în care ne organizăm activitatea și ne raportăm unii față de ceilalți. Întreaga echipă managerială este implicată în respectarea strategiei globale de leadership și în adaptarea acesteia la cerințele locale, urmărind implementarea unor principii de bază care stipulează modalitățile în care instituția școlară se raportează față de beneficiarii direcți ai educației, elevii, valorifică toate calitățile angajaților săi și se asigură că fiecare persoană este tratată corect și cu respect.

În concluzie, leadership-ul nu se raportează la un singur individ, ci este responsabilitatea comună a tuturor membrilor unei organizații. Succesul depinde în mare măsură de felul în care organizația respectivă își definește principiile după care se ghidează, după liderii pe care îi integrează. Dacă liderii săi manifestă sinceritate, pasiune pentru munca pe care o desfășoară, sunt energici și fac dovada unui nivel înalt de creativitate, organizația pe care o conduc va fi percepută în mediul extern conform acestor atribute, în caz contrar, imaginea instituției va avea de suferit și va pierde din capitalul de încredere câștigat, într-un timp foarte scurt.

FRANCEZA CA DISCIPLINĂ OPȚIONALĂ

Prof. Cristina- Irina DASCALIU
Liceul Tehnologic Plopenii Mari Ungureni, jud. Botoșani

Disciplinele opționale sunt cursuri propuse de profesori sau învățători, aprobate de consiliile de administrație ale școlilor și care sunt puse la dispoziția elevilor după girul dat de Inspectoratele Școlare Județene sau care pot fi alese din lista oferita de ME. Acestea se pot constitui ca discipline separate, oferind posibilități ideale pentru realizarea caracterului transdisciplinar, pluridisciplinar, trans și cros curricular sau pe arii curriculare.

Prin posibilitatea realizării curriculum-ului la decizia scolii se vizează, în esență, respectarea principiului flexibilității și al parcursului individual, ținându-se cont de resursele umane și materiale disponibile, în vederea racordării și satisfacerii unor cerințe sociale.

Deoarece aceste opționale pot deveni o modalitate concretă prin care cadrele didactice își pot pune în evidență măiestria profesională și psihopedagogică, este de dorit ca toate disciplinele să poată să fie abordate din această perspectivă.

Ceea ce propun, în cadrul acestui articol, este ilustrarea celor mai sus, prin prezentarea unor modele concrete de opțional la disciplina pe care o predau: Limba franceză.

De ce am putea alege limba franceză ca materie opțională?

În primul rând, pentru a aprofunda anumite aspecte mai puțin discutate în timpul lecțiilor de franceză (în special din cauza lipsei de timp). Limba și civilizația franceză este atât de ofertantă, încât consider că orele alocate în trunchiul comun nu sunt niciodată suficiente. Și de ce să tratăm subiectele într-o atmosferă anostă, când putem să le abordăm într-un mod sau cadru mai neconformist, mai creativ și mai interesant, mai atractiv pentru elevi?

Această abordare va duce, cu siguranță, la motivarea elevilor pentru a aprofunda învățarea limbii franceze, la dezvoltarea unor noi competențe, deprinderi și capacități, la construirea unui sistem propriu de atitudini și valori, la cultivarea talentelor și la punerea în valoare a inteligențelor multiple de care dispun.

Care sunt pașii proiectării unui program opțional?

Programa de opțional se bazează pe modelul de proiectare pe competențe a programelor de trunchi comun în vigoare pentru o anumită clasă și are aceeași structură, dar nu vizează repetarea rezultatelor învățării existente în programa disciplinei.

Așadar, structura unei propuneri de program opțional trebuie să cuprindă:

- Argumentul;
- Competențe generale;
- Competențele specifice care derivă din activitățile de învățare;
- Conținuturi;
- Sugestii metodologice;

- Bibliografia.

Argumentul nu trebuie să depășească, în general, o pagină, cuprinzând: motivarea cursului propus, necesitatea implementării unui astfel de opțional, plus valoarea pe care o aduce, modul în care acesta vine în întâmpinarea nevoilor elevilor sau ale comunității locale, formarea unor competențe de transfer etc.

Competențele vor fi formulate pe modelul dat în programul național, dar nu trebuie să fie aceleași, ci să aducă elemente de noutate în ceea ce privește rezultatele așteptate ale învățării.

Conținutul include acele aspecte, elemente de limbă sau civilizație care stau la baza formării deprinderilor de bază pentru dezvoltarea competențelor.

În *Sugestiile metodologice* se vor include tipologii de exerciții recomandate, metode de evaluare, precum și unele lămuriri care țin de punerea în practică a acestei programe.

Pentru verificarea calității conceperii proiectului de disciplină opțională se verifică lista de verificare a proiectului de programă pentru opțional pusă la dispoziție de Ministerul Educației și Inspectoratele Școlare Județene.

Exemplu de opțional:

Les BD dans la classe de FLE

- Disciplină opțională -

Autor:

Unitatea școlară de proveniență:

Nivelul: Gimnazial (A1-A2)

Tipul documentului: Programa școlară

Opțional la nivelul ariilor curriculare: Limbă și comunicare, Om și societate, Arte

Tipul de opțional: Opțional ca disciplină nouă

Clasa :

Durata: 1 an (1 oră pe săptămână / 34ore)

I. NOTĂ DE PREZENTARE

Benzile desenate cuprind într-o formă atractivă și apropiată copiilor diferite informații culturale, civice, de limbaj. Acestea se pot găsi pe diverse suporturi, în reviste specializate, în presa cotidiană sau sub formă de colaje, albume, în format letric sau digital.

Disciplina de opțional propusă are ca punct de plecare prevederile Cadrului European Comun de Referință și își propune să exploateze multiplele valențe pe care le au benzile desenate pentru a dezvolta elevilor, pe lângă competența lingvistică, pe cea culturală, civică, artistică, creativă și chiar competențele digitale.

Opționalul se adresează elevilor de gimnaziu, L1, care au competențele de bază deja formate, pentru a contribui la dobândirea unor deprinderi de utilizare practică a limbii franceze în contexte diverse.

În concluzie, acest opțional se dorește a fi o incursiune în:

- specificul culturii francezilor: elevii vor face cunoștință cu aspecte din viața și cultura francofonă, reviste, creatori și personaje celebre, umorul francofon, știindu-se faptul că benzile desenate reprezintă un aspect foarte prezent în viața de zi cu zi a francezilor;
- limbajul folosit, care nu este numai cel standard, ci și cel familiar. Elevii vor învăța faptul că imaginea joacă un rol foarte important în viața de zi cu zi, că benzile desenate au împrumutat numeroase aspecte din limbajul fotografic și cinematografic, că există anumite reguli de citire, că semnele grafice folosite au un rol bine stabilit;
- dimensiunea civică și socială abordată în benzile desenate, prin situațiile de viață pe care le propune ce duc spre înțelegerea codurilor de conduită și a modalităților general acceptate din diferite societăți și din medii diferite, înțelegerea modului în care identitatea culturală națională interacționează cu identitatea europeană.

III. EXEMPLE DE COMPETENȚE SPECIFICE ȘI ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Competențe specifice/ Exemple de activități de învățare

1. Identificarea unor valori, atitudini și norme care fundamentează relațiile dintre oameni prezentate în benzi desenate.

- Jocuri de exprimare a sentimentelor în contexte variate pornind de la imagini, texte folosind forme variate de exprimare (mesaje scurte, mimică, gestică sau utilizarea unor emoticoane- bucurie, tristețe, furie)

2. Analizarea simplă a unor elemente culturale specifice limbii studiate.

- Discuții simple despre aspecte socio-culturale (tradiții, obiceiuri) întâlnite în benzi desenate.

- Exerciții de exprimare a acordului/ dezacordului față de situații, comportamente întâlnite în textele din benzile desenate.

3. Realizarea unei scurte expuneri elementare, repetate, asupra unui subiect familiar.

- Realizarea unor benzi desenate pe baza unor descrieri de personaje, acțiuni

- Documentarea prin aplicații audio/video online (cum ar fi Toondoo, Moovly sau Powtoon) pentru realizarea unui proiect cultural.

4. Redactarea unui șir de fraze și expresii simple despre sine și despre personaje imaginare, unde viețuiesc acestea și ce fac, asociate unor imagini sugestive.

- Crearea unor dialoguri, a unor scenarii însoțite de imagini, respectând regulile creării unor benzi desenate.

IV. EXEMPLE DE CONȚINUTURI:

- Organizarea textului și a imaginii: relația dintre imagine și text, limbajul textului în benzile desenate, rolul semnelor ortografice în exprimarea anumitor stări ale personajului (uimire, mânie, frică, bucurie), al decorului.
- Personaje celebre din benzile desenate franceze (Les Gaulois, Asterix et Obelix, Vercingétorix, Les contes de Perrault, Grimm)
- Domeniul personal: Propria mea bandă desenată, povestiri după imagini etc.

V. EXEMPLE DE SUGESTII METODOLOGICE

Benzile desenate fac parte din categoria textelor multimodale, deoarece se caracterizează printr-un ansamblu de sisteme semiotice: lingvistic, vizual, audio, gestual, spațial.

Prin aspectul său amuzant și ludic, banda desenată este folosită frecvent în predarea unei limbi străine; elevul se poate bucura în același timp de o imagine comică, dar și de avantajul învățării unui lexic aparținând nu numai limbajului standard, ci și familiar.

În abordarea unui astfel de demers de învățare, profesorul ar putea porni cu câteva activități prin care să permită elevilor să înțeleagă benzile desenate, pentru a se putea bucura de ele, explicând elementele necunoscute ce țin de vocabular și de expresiile aparținând limbii vorbite, precum și rolul imaginii, legătura dintre aceasta și text și semnificația interjecțiilor, uneori greu de înțeles pentru elevi. Se pot iniția jocuri de rol punându-se în scenă dialoguri din benzi desenate sau implicarea elevilor în diverse activități creative și realizarea de portofolii cu creațiile acestora.

Banda desenată vizează, în special, o exersare a competențelor de înțelegere scrisă și exprimare orală și scrisă, cu un important aport sociocultural. Se recomandă folosirea de metode active, centrate pe elev și lucrul pe grupe, punând în valoare atât stilurile de învățare ale acestora cât și interesele lor.

Evaluarea va fi atât continuă, formativă cât și sumativă. Modalitățile prin care se vor evalua elevii sunt:

- observare sistematică;
- proiecte individuale și de grup: *Povestea mea*, *Revista clasei*, *Personajul meu preferat*;
- portofolii;
- activități de tip concurs: *Les BD s'affichent*.

Bibliografie/ Sitografie:

1. Bennet, B.- „Curriculum la decizia școlii: ghid pentru profesori”, Editura Atelier Didactic, București, 2007.
2. Chante, A. – *99 réponses sur la bande dessinée*, Languedoc-Roussillon, Centre Régional de Documentation Pédagogique, 2000 ;

3. Cremarencu, Simona – *L'approche du document authentique en classe de FLE*, Buzău, Teocora, 2009 ;
4. <https://www.scrigroup.com/didactica-pedagogie/Locul-si-rolul-disciplinelor-o41377.php>
5. <https://www.edu.ro/etichete/programe-scolare-gimnaziu>

EDUCAȚIA ESTETICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

Prof. înv. primar Petruța-Iustina DEDU
Școala Gimnazială Măgureni

Dicționarul Explicativ al Limbii Române definește estetica astfel: „știința care studiază legile și categoriile artei, considerată ca forma cea mai înaltă de creare și de receptare a frumosului; ansamblu de probleme privitoare la esența artei, la raporturile ei cu realitatea, la metoda creației artistice, la criteriile și genurile artei”.

Estetica studiază frumosul din natură, din artă și societate..

În general, în cadrul învățământului primar, educația estetică urmărește să formeze și să dezvolte:

- aptitudinea copiilor de a percepe și înțelege frumosul din natură, din artă și din viața socială;
- simțul estetic, gustul estetic și capacitatea de apreciere estetică a realității, precum și sentimentele, convingerile și concepțiile estetice, mai cu seamă, prin cunoașterea creațiilor artistice;
- aptitudinile creatoare, prin exerciții de creație artistică în diferite domenii ale artei, accesibile la diferite vârste și prin cunoașterea de către copii a mijloacelor tehnice, de exprimare artistică și prin introducerea frumosului în mediul înconjurător.

La aceasta vârstă, copilul are tendința de a exprima în lucrările lui ce a trăit, a văzut. a auzit. De aceea. trebuie să acordăm copilului întreaga libertate în găsirea căilor, mijloacelor și formelor de exprimare a primelor impresii despre lume, în care să reflecte emoțiile și sentimentele trăite în contactul cu obiectele și fenomenele din lumea înconjurătoare. Creativitatea este un obiectiv fundamental al întregului proces educational din școală, fiind nu numai posibil dar și necesar în toate domeniile. Creativitatea este condiția de bază a artei, a atitudinii estetice și, în consecință o finalitate majoră a educației estetice. Educația estetică își propune să le formeze abilități vizuale și manuale, gustul și imaginația, dar și elementele de gândire și comunicare plastică .

Socotit ca formă de expresie a dinamismului interior, desenul/pictura în toate formele sale reprezintă principalul mijloc de familiarizare a copilului cu limbajul artelor plastice, de stimulare a expresivității plastice.

De asemenea, este foarte importantă stabilirea de legături și de interrelații între educația estetică și celelalte dimensiuni ale educației, în scopul realizării unei dezvoltări de ansamblu a personalității copilului, a unei educații integrale.

Acesta este motivul pentru care am propus și anul acesta concursul de pictura/ colaj „ Călătorie în lumea povestilor,, , scopul esențial al proiectului fiind acela de stimulare a interesului pentru lectura individuală și colectivă în perioada școlară mică, în vederea dezvoltării și activizării vocabularului și a dobândirii tehnicilor de muncă intelectuală, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, dar și fructificarea talentelor personale, dezvoltarea creativității, prezentarea într-o manieră personală a unui eveniment sau personaj din poveștile citite, prin intermediul imaginii, culorilor, dezvoltarea capacităților de cunoaștere artistică.

Concursul de pictură și colaje, a cunoscut o participare largă la nivel județean, dar și la nivel național , ceea ce ne-a arătat încă o dată că tema aleasă este aproape de sufletul copiilor, că poveștile fac parte din viața lor și în această perioadă în care televiziunea, internetul ocupă un loc tot mai important, ne-a arătat bucuria copiilor de a folosi culoarea pentru a exprima: emoții, trăiri, sentimente. Am fost încantați să descoperim în lucrările lor lumea minunată a copilăriei,

frumusețea , bunătatea , veselia.

Astfel, copilul se dezvoltă emoțional prin apariția ocaziilor de comunicare, de exprimare fără cuvinte, existența unor căi de exprimare a sentimentelor, prin acceptarea și aprecierea părerii celorlalți.

Bibliografie:

- Bîrsănescu, Șt., Văideanu, G.(1961).Educația estetică. București: Editura de Stat Didactică și Pedagogică
- *Programa activităților obligatorii pentru învățământul preșcolar. București*

MANUALUL – PRINCIPALUL INSTRUMENT DE LUCRU AL ELEVULUI

Prof. înv. primar Petruța-Iustina DEDU
Școala Gimnazială Măgureni

Reforma curriculară, care se desfășoară în ultima perioadă în România, nu vizează numai deciziile de politică educațională, dar și nivelul de elaborare al unor documente fundamentale: planuri cadru, programe școlare, manuale, precum și efectele la nivelul clasei.

Dintre documentele prezentate anterior, manualul este singurul instrument de lucru al elevului, el asigurând concretizarea programei școlare într-o formă care vizează prezentarea cunoștințelor și formarea capacităților la nivel sistemic prin diferite unități didactice: capitole, subcapitole, lecții.

Acesta este unul dintre motivele care m-a determinat să analizez importanța manualului în contextul actual, un alt motiv fiind declarația unui fost ministru al M.E.C.T.S, care considera că „trebuie să ieșim din logica dictaturii manualului școlar”, declarând chiar că, în timp, manualul ar trebui desființat.

Am realizat această analiză pornind de la funcțiile pe care manualul școlar le îndeplinește :

- funcția de informare, care evidențiază sistemul de cunoștințe și capacitățile fundamentale în domeniul respectiv;
- funcția de formare a capacităților și de dobândire de cunoștințe, care se realizează prin modul în care prezintă conținutul, exercițiile pe care le propune;
- funcția de antrenare, care stimulează operațiile de declanșare, activare și susținere a atenției și motivației elevilor pentru învățare;
- funcția de autoinstruire, care stimulează mecanismele de conexiune inversă existente la nivelul acțiunii didactice.

Fiind, așa cum am precizat anterior un instrument de lucru pentru elevi, manualul este cel în care ei găsesc o informație precisă, exactă, prezentată la nivelul lor de înțelegere, informație susținută și îmbogățită de imagini potrivite.

Faptul că profesorul poate alege din manualele alternative aprobate , concepute într-o viziune pedagogico-didactică modernă, nu poate fi decât benefic, acesta alegându-l pe cel care prezintă informația într-o formă cât mai potrivită nivelului intelectual și de pregătire al clasei de elevi, stilului de învățare al elevilor, vocabularului, limbajului acestora.

Manualele moderne pun accent pe funcția de formare a capacităților și competențelor, informațiile fiind astfel prezentate încât să stimuleze interpretări alternative, organizarea cunoștințelor, să stimuleze gândirea critică, să incite la cercetare, să ofere un spațiu de creație. Acestea permit realizarea unor activități care mobilizează un ansamblu de resurse: cunoștințe, experiențe, capacități, priceperi.

Manualul permite ca elevul să fie tratat ca subiect al educației, dar și ca propriul educator. Prin teme, exercițiile propuse, elevul este obișnuit să învețe singur, să utilizeze cartea, asigurând astfel fiecărui elev un anumit tempo, îi oferă posibilitatea de a continua studiul în afara orelor de curs. Elevul devine un partener activ, responsabil, care desfășoară multiple activități: căutare,

cercetare, descoperire, pentru a-și completa cunoștințele pentru a le înțelege, el fiind astfel pregătit pentru viitor, în sensul de a ști cum și unde să caute informații și pentru a le aplica în diferite contexte.

Deci, manualul permite studiul individual, dar prevede și îmbinarea, alternanța efortului individual cu cel organizat pe grupuri, echipe, munca independentă cu activitatea de cooperare.

De asemenea, manualul are rol în evaluare/autoevaluare, cuprinzând exerciții și teme care permit elevului să-și cunoască, să-și măsoare, să-și aprecieze nivelul cunoștințelor, dându-i posibilitatea realizării de analize critice, comparații. Este vorba nu numai de evaluare de tip sumativ, cât de cea de tip formativ, care permite remedierea pe parcurs, ajutându-i pe elevi să progreseze.

Dacă manualul este considerat un instrument de lucru care poate înlesni activitatea de descoperire a cunoștințelor de către elevi și cooperarea la lecție, elevii ajung să considere aproape obligatorie completarea manualului nu numai cu informații suplimentare aduse de învățător, ci și cu date căutate de înșiși în alte cărți, reviste, pe Internet(chiar manualul propunând adeseori consultarea altor resurse). Asemenea confruntări sugerate, facilitate de cadrele didactice, fac să nu se pună problema concurenței dintre educator și manual.

Folosirea manualului nu minimalizează rolul profesorului. Dimpotrivă, el este cel care hotărăște nu numai care va fi manualul, ci și modul în care acesta va fi utilizat, organizează activitatea, propune exerciții individuale sau cooperarea într-un anumit moment, permite valorificarea complexă a conținuturilor din punct de vedere științific, dar și din punct de vedere social și moral, contribuind la formarea de atitudini pozitive față de muncă, față de sine, față de ceilalți, pregătindu-și elevii să-și găsească locul în cadrul social, familial, cultural, să trăiască cu oamenii și între oameni.

Este importantă valorificarea combinată a căilor de vehiculare a informației: expunerea educatorului, studiul din manual sau alte resurse: material auxiliar, mijloace mass-media, Internet. Accentul nu trebuie pus pe mijlocul prin care informația ajunge la elev, importantă fiind considerarea mecanismelor psihologice ale învățării la diferite vârste și condițiile concrete în care învățarea se produce.

În momentul în care susțin importanța pe care o are manualul în activitatea școlară mă refer, bineînțeles, la manualele moderne, cele tradiționale prezentând informația fără originalitate, neatractiv, îndemnând la memorare și reproducere, gândire divergentă, nepunând accent pe dezvoltarea gândirii critice și a creativității.

În urma analizei efectuate am ajuns la concluzia că, într-adevăr, manualul deține încă un loc important în activitatea școlară, fiind necesară însă și folosirea altor resurse, dar îndeplinirea funcțiilor sale depinde de modul în care acesta este utilizat de către profesor.

Bibliografie:

1. Cucoș Constantin., 2002, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași
2. Mureșan Pavel, 1990, *Învățarea eficientă și rapidă*, Editura Ceres, București
3. Tudorică Roxana., 2007, *Managementul educației în context european*, Editura Meronia, București

COPILĂRIA – LUME DE VIS

Prof. înv. primar Maria-Mirela DUMITRESCU
Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea

Copilăria este inimă tuturor vârstelor. – [Lucian Blaga](#)

Copilăria este o perioadă magică, în care există fericire și nepăsare, zboruri ale fanteziei și vântului. Copilaria reprezintă vârsta inocenței și a purității. Jocul și joaca sunt elemente caracteristice copilariei, ele îi dau farmec, reprezentând o modalitate prin care copiii pot descoperii lumea înconjurătoare și totodată minunatele clipe de fericire pe care această vârstă le poate oferi. Dincolo de aparenta realitate există o lume a sentimentelor și trăirilor intense, de unde noi, adulții, ne extragem esența continuității pentru a putea supraviețui obstacolelor vieții.

Inocența care însoțește vârsta copilariei surprinde mereu prin suras și candoare. Copii au felul lor de a vedea lumea și sunt singurii carora nu le este frică de viitor, ci, din contra, își doresc să fie mari și să resolve totul repede. Iși zidesc fericirea pe visuri, iar poveștile și basmele în care binele învinge răul fac parte din realitatea lor. Toate gândurile mărețe, toate invențiile cu adevărat importante au izvorât cândva din sufletul unui copil care a visat. E atât de greu să ajungi la sufletul unui copil, însă e o aventură pe care noi, adulții, merită într-adevăr să o trăim! Merită să luptăm pentru a câștiga încrederea copilului nostru, căci inima lui e mai prețioasă decât un diamant, mai fragilă decât întreaga avere a lumii!

Să vorbești despre copilărie înseamnă să vorbești despre o lume unde totul este posibil, o lume deschisă spre iubire și frumos, o lume mirifică unde ne pierdem în jocuri pe dealuri înverzite, o lume a inconștienței frumoase care te face să simți bucuria din plin, fără a simți teama de viitor. O lume în care te regăsești alături de Feți Frumoși și Ilene Cosânzene, o lume în care te transformi în prinț sau prințesă te lupți cu balauri fioroși, te întâlnești cu împărați care au castelul în munții de diamante, cu vrăjitoarea cea rea și cu zâna pădurilor, îți faci scară dintr-o creangă de copac și ajungi până în înaltul cerului, acolo unde trăiește un moș cu barbă de cleștar, care de mii de ani cioplește stele, și-ți va umple pumnul cu lumină, pe care te întorci să o dăruiești cu dragoste și bucurie aici pe pământ. Mergi în împărăția vânturilor și a ploilor, vorbești cu florile și animalele. Și crezi cu tărie că este adevărat.

Chiar dacă nu poate fi formulată o definiție exactă a copilăriei, pentru că dezvoltarea fiecăruia e influențată de factorii individuali, experiențele care preced adolescența au, pentru toată lumea, un rol important pentru parcursul ulterior al vieții. De aceea, părinții trebuie să se asigure că pot să-i ofere celui mic tot ajutorul de care are nevoie, pentru ca, privind retrospectiv, să regăsească numai amintiri plăcute.

Etape ale copilăriei

Universul magic al copilăriei nu este uniform. Pe parcurs ce copilul crește, nevoile și provocările pe care le întâmpină se schimbă. Această perioadă a vieții poate fi împărțită în trei etape principale și anume:

- ✓ copilăria timpurie (între naștere și 6-7 ani);
- ✓ copilăria mijlocie (între 6-7 și 12 ani);
- ✓ adolescența (12-17 ani).

Dacă s-ar scrie o istorie a copilăriei de ieri și de azi, s-ar descoperi, poate, că cele două nu reprezintă două lumi complet diferite. Indiferent de vremurile în care trăiește o persoană ce traversează această vârstă, există anumite lucruri și etape comune. Fiecare dintre aceste stagii sunt marcate de mai multe dezvoltări graduale. Acestea se petrec la nivel cognitiv, emoțional, fizic și lingvistic.

Astăzi ni se pare mult mai greu să ne învățăm copiii că fericirea vine din lucruri simple. O copilărie fericită înseamnă trăire intensă, e cerul plin de culori, înseamnă să trăiești fiecare clipă cu suflet și din suflet, e zâmbet, puritate, inocență.

Copilăria este, în concluzie, un loc și un timp al fericirii, insula de nemurire luminată de soarele primei vârste. Este un spațiu al fericirii și al veseliei continue, în care realitatea este înlocuită cu un spațiu imaginar și ideal. Este un timp mitic și fericit, în care visul devine realitate, iar realitatea devine basm.

Bibliografie:

Birch, A., (2000), Psihologia dezvoltării, Editura Tehnică, București
Boțiu, V., Mihailiuc, H., (1993), Copilul și lumea sa, Editura de Vest, Timișoara
6
Debesse, M., (1970), Psihologia copilului de la naștere la adolescență, Editura

FIRMA DE EXERCİȚIU - METODĂ MODERNĂ DE PREDARE A DISCIPLINELOR ECONOMICE

Prof. Emilia-Florentina DIMA
Liceul Tehnologic „Sfânta Ecaterina” Urziceni, jud. Ialomița

Firmă de exercițiu este un concept didactic bazat pe învățarea prin practică. O firmă de exercițiu este o firmă simulată în care se realizează virtual aceleași operațiuni ca într-o firmă reală.

În categoria disciplinelor economice – Contabilitatea - se definește printr-un conținut bine organizat și algoritmicizat care permite cu ușurință operaționalizarea obiectivelor educaționale. Atingerea acestor obiective este facilitată și de faptul că disciplina Contabilitate are legături nemijlocite cu activitatea concretă pe care o desfășoară o firmă, precum și mediul în care funcționează aceasta.

Strategia didactică fiind modalitatea de alegere, îmbinare și aplicare a procedurilor, tehnicilor, metodelor didactice, în funcție de situațiile diferite de învățare, de particularitățile de vârstă și individuale ale beneficiarilor educaționali, trebuie să fie atent aleasă, astfel încât, să producă un maxim de eficiență.

Eficiența metodelor selectate trebuie privită prin prisma factorilor care pot influența: factori generali – nivelul de învățământ, specializare, eterogenitatea clasei, etc., precum și factori specifici: particularitățile de învățare ale fiecărui elev, interesele, nevoile acestuia, etc.

Metoda - Firma de exercițiu - este o metodă de învățare activ-participativă, care are drept principal scop dezvoltarea acelor competențe necesare facilitării accesului absolvenților pe piața muncii, prin simularea activității dintr-o firmă reală. Este o metodă caracteristică învățământului profesional și tehnic, domeniul economic, profilul servicii și prezintă trei niveluri de complexitate:

În primul nivel se implementează sub forma unui ”birou de învățare” în cadrul curriculumului de dezvoltare locală la clasa a IX-a și a X-a și presupune exersarea unor situații de învățare (stabilirea unor relații comerciale cu furnizorii, clienții, instituțiile bancare etc, simularea unor activități economice) în vederea pregătirii pentru activitatea propriu-zisă din firma de exercițiu;

Al doilea nivel se aplică la clasele a XI-a și a XII-a și presupune înființarea unei firme de exercițiu, respectând uzanțele juridice și comerciale și derularea principalelor activități specifice unei firme reale;

Al treilea nivel este specific firmelor de exercițiu cu o activitate de cel puțin doi ani și implică operațiuni cu firme de exercițiu din străinătate.

Scopul metodei este de a le crea elevilor oportunități de a-și pune în practică cunoștințele studiate, într-un mod captivant. Astfel, profesorul poate orienta procesul de învățământ spre activități practice, ce își au rolul în formarea competențelor, priceperilor și deprinderilor, precum și de a evidenția componenta vocațională în alegerea viitoarei profesii, oferindu-i o proiecție în ceea ce privește perspectiva profesională.

Folosirea metodelor moderne trebuie să asigure îmbinarea muncii independente a elevilor cu activitatea colectivă.

Metoda modernă este aceea care duce la promovarea originalității și creativității, la cultivarea însușirilor fundamentale ale omului contemporan: aptitudini intelectuale, gândire

creatoare, spirit critic, atitudine exploratoare, etc. Valoarea unei metode este dată de felul în care este folosită pentru a realiza obiectivele propuse, „*deci metodele didactice nu sunt rele sau bune în sine, cele tradiționale nu trebuie înlăturate, ci restaurate în consens cu obiectivele principale ale învățământului, ale disciplinei, ale lecției de specialitate*”.

Cu ajutorul acestei metode moderne de învățare competențele generale vor fi dezvoltate prin activitățile pe care elevii le vor desfășura alături de firme partenere. Astfel ei vor fi capabili:

- să organizeze și să conducă activități în cadrul firmelor
- să fundamenteze strategii
- să elaboreze oferte de produse și /sau servicii pentru firme din diferite domenii
- să tina evidenta contabila a unei firme
- să efectueze analiza eficienței economico – financiare a unei firme.

Competențele cheie vizate sunt:

- abilități antreprenoriale ale elevilor
- deprinderi de lucru în echipe sau în grupe
- capacitatea de a coordona o echipă
- capacitatea de a colabora cu partenerii
- aplicarea în practică a noțiunilor teoretice
- organizarea locului de muncă
- consecvența în muncă
- rezolvarea unor situații problematice
- asumarea unor decizii

Această metodă de predare a disciplinelor economice are ca avantaj faptul că procesul muncii este mult mai important decât rezultatul obținut. Fiecare elev, ca și fiecare angajat are un rol bine stabilit prin Fișa postului pe care o studiază și o semnează încă de la început. Responsabilitatea fiecărui angajat îi aparține. Un lucru corect făcut va duce către succes.

În firma de exercițiu se folosesc noțiuni din mai multe discipline care determină dobândirea unor abilități antreprenoriale importante (elevii pot lua decizii gresite care le vor arăta cum afectează rezultatul la sfârșitul exercitiului financiar).

Bibliografie:

1. Ștefănescu Mihaela (coord.), Ghidul firmei de exercițiu: Cea mai bună practică.”, Editura Didactică și Pedagogică, 2012
2. *** ”Din școală prin viață în firma de exercițiu”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005
3. Ghidul firmelor de exercițiu

IMPORTANȚA EVALUĂRII ÎNȚIALE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ. METODE.TEHNICI.STRATEGII

Prof. Emilia-Florentina DIMA
Liceul Tehnologic „Sfânta Ecaterina” Urziceni, jud. Ialomița

Evaluarea inițială reprezintă o componentă esențială a procesului instructiv-educativ având ca scop depistarea lacunelor, greșelilor, nivelului scăzut de cunoștințe, nivelului scăzut al puterii de concentrare. Deasemenea pot exista dificultăți în interpretarea și aplicarea cunoștințelor care pot fi descoperite cu ocazia evaluării inițiale.

Evaluarea inițială este absolut necesară pentru a stabili dacă elevii au o minimă pregătire și capacitatea de înțelegere a unor discipline de specialitate. Acest tip de evaluare nu își propune neapărat ierarhizarea elevilor, notele nu vor fi trecute în catalog, ceea ce îi ajută pe elevi să se concentreze asupra conținutului și modului de rezolvare fără să fie stresați de posibila notă pe care o vor primi.

Modalitățile de realizare a evaluării se structurează în funcție de momentul aplicării, în:

- Evaluare inițială
- Evaluare continuă (formativă)
- Evaluare cumulativă (sumativă, globală)

Metodele de evaluare arată drumul prin care profesorul evaluează performanțele elevilor și totodată identifică punctele tari și cele slabe ale procesului didactic apoi să corectăm tot ce este posibil.

Metode tradiționale de evaluare:

- probe scrise
- probe orale
- probe practice

Fiecare din aceste metode tradiționale are avantaje și dezavantaje. Din acest motiv, ele trebuie combinate într-un mod optim.

Metode alternative de evaluare :

-observarea sistematică a comportamentului elevului prin :

- fișe de evaluare/autoevaluare
- liste de control/verificare
- scări de clasificare

-investigația

-proiectul

-referatul

-portofoliul o modalitate de evaluare cu spectrul larg, permițând strângerea unui material bogat și variat despre progresul școlar al elevului utilizând o varietate de metode și tehnici de evaluare;

-autoevaluarea este o tehnică corelată cu instrumentele de evaluare prezentate mai sus, permițând elevului o cunoaștere a performanțelor proprii.

Metodele alternative oferă profesorului informații suplimentare despre activitatea și nivelul de achiziții al elevului. Acestea completează datele furnizate de metodele tradiționale.

În evaluarea de astăzi, indiferent de tipul ei folosim itemii.

Din punct de vedere al obiectivității în notare, itemii se clasifică în :

- itemi obiectivi ;
- itemi semiobiectivi ;
- itemi subiectivi ;

Itemii obiectivi : reprezintă componente ale testelor de progres, în special ale celor standardizate .Aceștia se clasifică la rândul lor în :

- itemi cu alegere duală :da/nu ; adevărat/fals ; corect/greșit ; bine/rău
- itemi cu alegere multiplă : elevul trebuie să aleagă varianta corectă din cele enumerate ;
- itemi de tip pereche : solicită recunoașterea unor corespondențe, unor asocieri între elementele a două coloane astfel încât să se obțină afirmații adevărate ;
- itemi de completare : permit verificarea însușirii unor definiții, axiome, formule, prin completarea în spațiul liber a părții omise ;
- itemi cu răspuns scurt :se formulează ca întrebare directă și răspunsul se constituie sub forma unei propoziții, cuvânt, număr, simbol, etc.

Itemi semiobiectivi : presupun ca răspunsul elevului să fie limitat ca spațiu, formă, conținut, prin structura enunțului sau întrebării. Aceștia se prezintă sub forma unor întrebări cu răspuns structurat, elevul își orientează răspunsul în funcție de întrebările și subîntrebările puse de profesor.

Itemii subiectivi : sunt cel mai frecvent utilizați în sistemul de evaluare tradițional fiind relativ ușor de construit și testează obiective care vizează originalitatea și caracterul personal al răspunsului.

Strategia de evaluare inițială constituie punctul de plecare al reușitei în orice activitate. Principalele funcții ale evaluării inițiale, funcția de prognoză și cea de diagnoză, sunt realizate în sens pozitiv în măsura proiectării unor obiective care vizează cunoașterea stadiului atins de clasa de elevi, și de fiecare elev în parte, la începutul unei activități de instruire: lecție, capitol, modul de studiu, semestru, an școlar etc. Funcția diagnostică vizează depistarea lacunelor, greșelilor și eliminarea acestora iar funcția prognostică anticipează performanțele viitoare ale elevilor.

EVALUARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ONLINE

Prof. Emilia-Florentina DIMA
Liceul Tehnologic „Sfânta Ecaterina” Urziceni, jud. Ialomița

Învățământul la distanță, denumit și educație la distanță sau învățământ online este o formă de învățământ caracterizată prin separarea fizică a cadrelor didactice și elevilor în procesul de instruire și utilizarea unor tehnologii diversificate pentru a facilita comunicarea elev - cadru didactic și elev - elev.

Din data de 11 martie, de când s-a decis închiderea școlilor, elevii, profesorii, autoritățile și părinții încearcă să se adapteze la noua realitate, cea a distanțării sociale, în care procesul educațional trebuie să continue în mediul on-line.

Lecțiile online, în pofida emoțiilor firești ale unui început forțat de împrejurări triste, sunt o provocare pentru cei mai mulți dintre noi, obișnuiți fiind să ne desfășurăm orele în sala de clasă, dar aceasta este singura metodă rămasă pentru a continua studiul în timpul pandemiei.

Înghetarea anului școlar ar fi fost o soluție dificilă pentru elevi, ar fi pierdut un an din viața lor, iar pentru cei din clasele a VIII-a și a XII-a ar fi de-a dreptul traumatizant. Mulți profesori au fost speriați de ideea trecerii educației în sistemul online, în timp ce alții au găsit o serie de avantaje, inclusiv pentru creșterea calității educației.

Pe de altă parte, există și păreri în favoarea unui astfel de sistem modern cu predare de la distanță. Cert este că, în această perioadă, în contextul pandemiei globale, învățământul online pare singura posibilitate responsabilă, iar țara noastră trebuie să-și accelereze investițiile în digitalizarea educației. În învățământul privat lucrurile stau ceva mai bine, căci acolo există resurse financiare mobilizate mai bine. Însă în învățământul public există numeroase probleme cu care se confruntă elevii, părinții și profesorii.

Acestă situație s-a impus în contextul în care apăruseră regulile de distanțare socială, fără contact fizic între elevi – elevi sau elevi – profesori. Riscul transmiterii virusului era foarte mare, deoarece copiii în pauze își petreceau timpul pe holuri în grup, având contact direct unii cu alții. Impunerea învățământului online a fost considerată o măsură prin care se poate salva anul școlar, elevii putând să își continue studiile, cei mai afectați fiind cei din anii de sfârșit care susțineau examene importante.

Printre avantajele acestei forme de învățământ se numără:

1. Faptul că elevii nu mai sunt nevoiți să parcurgă un drum până la școală, sau să se trezească la o oră foarte devreme pentru a putea să ajungă la școală.
2. Elevii nu-și mai fac griji cu privire la greutatea ghiozdanului de școală, care deseori provoca dureri de spate din cauza numărului mare de manuale și caiete.
3. Nu se mai consumă timp și bani pentru drumul spre școală, copiii nu mai fac efort fizic îndelungat și riscant (mai ales în cazul unor copii din mediul rural, din comunități mici, unde

se merge la mare distanță la școală, adesea pe jos), nu se mai face naveta nici măcar în interiorul localităților (trafic mai redus în orașele aglomerate precum București);

4. Se evită condițiile de secol XIX din unele școli (wc afară, săli de clasă neîncălzite);
5. Se evită bullyingul, o problemă tot mai intensă în școli și licee;
6. Copiii se obișnuiesc mai bine cu tehnologia, descoperă programe utile, totul este mai interactiv (anterior, copiii de vârste mai mici erau obișnuiți mai degrabă cu jocurile pe smartphone și pe tabletă, mai puțin cu programele, browsingul și chiar utilizarea laptopului sau a computerului desktop);
7. Se pune mai puțin accent pe teorie și mai mult pe practică;
8. Copiii sunt mai odihniți, pot avea acces la resursele educaționale după un program mai flexibil;
9. Se evită aglomerația din școli, învățarea în schimburi – o problemă în unele școli urbane în special;

Printre dezavantajele acestei forme de învățământ se numără:

1. Elevii sunt nevoiți să stea în fața unui ecran timp de 6 ore, ceea ce nu este sănătos pentru vederea lor.

2. Nu toți profesorii sunt obișnuiți cu acest tip de predare, iar acest lucru afectează elevii.

3. Nu toți elevii au acces la internet, sau la un dispozitiv smart care să poată suporta apeluri video de foarte mare durată.

4. Lipsa accesului la tehnologie pune mari probleme (deficit de dispozitive, dar și conexiuni suficient de bune, mai ales în contextul aglomerării rețelelor);

5. Lipsa spațiilor potrivite pentru învățat online în unele locuințe mici, mai ales unde sunt mai mulți copii în familie și în special în mediul rural, în familii foarte sărace;

6. Interacționează mai greu între elev și profesor, mai ales dacă elevul are dificultăți în a înțelege ceva;

7. Copiii interacționează mai puțin între ei, distanțarea socială afectează relațiile lor sociale și aptitudinile de socializare; copiii comunica mai greu și sunt și mai dependenți de tehnologie și de mediul online, o problemă majoră a vremurilor actuale.

Adaptarea la școala online este un proces cu care s-au confruntat atât profesorii, cât și elevii, stârnind emoții și temeri intense de ambele părți. Cert e că integrarea tehnologiei informației în educație va fi accelerată în continuare și că educația online va deveni în cele din urmă o componentă integrantă a educației școlare.

Evaluarea elevilor se poate realiza prin fișe, teste, chestionare sau prin modul tradițional de ascultare prin întrebări puse de către profesor elevului.

Deasemenea evaluarea este făcută de către cadrul didactic astfel: profesorii evaluează elevii pe activitatea lor din timpul orelor cât și în temele pe care le dau în atasamentele puse în dreptul materiilor, se face o evaluare clară și la obiect, se pune o întrebare iar cine este numit răspunde, nu s-au schimbat prea multe este aproape ca în învățământul tradițional.

Au putut fi create planuri de lecție interactive și fișe de lucru pentru elevi (Google Classroom), teme și teste, au fost colectate temele și s-au făcut evaluări online, s-a urmărit evoluția elevilor. Prin aplicația Meet s-a reușit conectarea video cu elevii, au fost încărcate resurse educaționale, ecranul poate fi partajat, astfel încât copiii să vadă ce se scie. Ambele sunt gratuite pentru instituțiile de învățământ și au fost reunite de către EduApps, o companie românească din zona digitalizării educației, într-o soluție agreată de Ministerul Educației și Cercetării.

GRUPA NR.1 formata din elevi:

FISA DE LUCRU

1. La înființarea S.C. “ Beta ” S.A. se subscriu de la diversi actionari 800 actiuni. Valoarea totala a capitalului social este de 32000 lei. Aportul la capitalul social se face doar in numerar.

Se cere:

- a) Aflati valoarea nominala a unei actiuni;
- b) Stabiliti formulele contabile corespunzatoare.

GRUPA NR.2 formata din elevii:

FISA DE LUCRU

P- P+

1063 = 1012 1000

Se cere:

- a) Stabiliti continu

GRUPA NR.3 formata din elevii:

FISA DE LUCRU

S.C. “ Alfa ” S.R.L. decide majorarea capitalului social cu un nou aport concretizat

intr-un mijloc de transport in valoare de 1000 lei + T.V.A., un teren in valoare de 3000 lei + T.V.A. si 5000 lei in contul de la banca.

Se cere:

- a) Incadrati elementele patrimoniale in care se concretizeaza aportul;
- b) Stabiliti suma totala cu care se majoreaza capitalul social;
- c) Stabiliti formulele contabile corespunzatoare

GRUPA NR.4 formata din elevii:

FISA DE LUCRU

S.C. "Beta" S.R.L. consemneaza retragerea unui asociat si reducerea numarului de parti sociale. Aportul aferent de 600 lei se restituie in numerar.

Se cere:

- a) Stabiliti formula/formulele contabile corespinzatoare;
- b) Stiind ca Si 1012=12500, iar Si 5311=13000, inregistrati operatiunile in conturi.

GRUPA NR.5 formata din elevii:

FISA DE LUCRU

S.C."Delta" S.R.L.decide pron Hptarare A.G.A. rascumpararea a 1500 actiuni la pretrul de rascumparare 1,8 lei. Plata actiunilor rascumparate se face prin banca.Valoarea nominala este de 2 lei. Ulterior aceste actiuni se anuleaza.

Sa se stabileasca formulele contabile pentru rascumpararea si anularea actiunilor.

Bibliografie:

-Repere metedeologice pentru aplicarea curriculumului în învățământul preuniversitar

-Legea învățământului

Metodologie cadrul de evaluare în mediul online a performanțelor școlare și a competențelor elevilor (OME nr. 3750/2023)

INTOCMIREA UNUI PLAN DE AFACERI EFICIENT - METODA MODERNA DE INVATARE A DISCIPLINELOR ECONOMICE

Prof. Emilia-Florentina DIMA
Liceul Tehnologic „Sfânta Ecaterina” Urziceni, jud. Ialomița

Planul de afaceri este un instrument de planificare și control al unei afaceri, un document care descrie afacerea, resursele de care dispun proprietarii acesteia, piața, activitățile care urmează să fie întreprinse și rezultatele vizate. Practic planul de afaceri este documentul construit pentru a determina drumul de parcurs al unei firme într-o anumită perioadă de timp.

Elaborarea planului de afaceri presupune parcurgerea mai multor etape și anume:

1. Strângerea informațiilor prin documentarea despre potențialii clienți, concurenți, furnizori, intermediari;
2. Analizarea și prelucrarea informațiilor;
3. Planificarea efectivă a activității firmei;
4. Redactarea propriu – zisă a planului

Elaborarea unui plan de afaceri eficient presupune respectarea câtorva condiții și anume:

1. Sa fie simplu și concis. Un plan de afaceri **nu** trebuie să abunde în creativitate fără să aibă esența. Un conținut dificil de înțeles va avea un efect daunător.

Creativitatea trebuie să se încadreze în anumite limite, iar accentul să cadă pe partea de strategie.

2. Sa stabileasca piața ținta. Clientul este elementul cheie care ține în viața orice firmă. Cercetarea de piață este metoda prin care clienții sunt identificați în mod corect.

Cercetarea de piață oferă informații importante legate de oportunitățile de pe piață, publicul – ținta, obiceiurile de consum, nevoile consumatorilor și alte informații esențiale.

3. Sa stabileasca bugetul. Pentru că planul de afaceri al oricărei firme are o structură clară și exactă, stabilirea unui buget este foarte importantă, sumele alocate fiecărei etape fiind precizate în mod clar.

4. Sa includa o etapa de evaluare. Planul de afaceri trebuie să includă și modalități de evaluare a strategiilor aplicate pentru a constata care sunt tacticile care nu funcționează, dacă acestea există.

5. Sa fie implementat. După ce planul de afaceri a fost finalizat și testat, se trece la punerea în practică a acestuia. Un plan de afaceri bun își va dovedi eficiența după aproximativ un an.

6. Sa includa strategii de menținere a clienților existenți. Multe firme se axează în principal pe atragerea de clienți noi și pe creșterea cifrei de afaceri, ignorând faptul că este mai costisitor să vinzi un produs unui client nou decât unuia deja existent.

Planul de afaceri poate fi prima imagine asupra perspectivelor reale ale afacerii; pot fi astfel evitate pierderi provocate de proiecte neviabile înainte ca ele să se fi produs efectiv. Astfel, planul de afaceri permite:

- stabilirea realistă a necesarului de resurse;
- stabilirea surselor din care pot fi obținute resursele;
- încadrarea în timp a etapelor afacerii;
- coordonarea fazelor viitoare de afaceri și rezolvarea eventualelor neconcordanțe.

Intreprinzatorii sunt "forțați" sa ia în considerare aspecte care le-ar putea scapa la o abordare mai superficiala. Pot fi descoperite astfel puncte slabe ale afacerii sau idei noi care ar putea sa îi sporeasca rentabilitatea.

Bibliografie:

- Balan,Elena – Economie aplicata,manual pentru clasa a XII-a,
Editura Humanitas Educațional,București
- Ilie,Suzana – Marketingul afacerilor,manual pentru clasa a XI-a,
Editura Oscar Print,București,2006
- Business Plan Models

ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN EDUCAȚIA COPILOR

Prof. Emilia-Florentina DIMA
Liceul Tehnologic „Sfânta Ecaterina” Urziceni, jud. Ialomița

Activitățile extracurriculare reprezintă activitățile educative, culturale, sportive, artistice, recreative și de orientare școlară și profesională care se organizează la nivelul unităților de învățământ, de regulă pe nivel de clasă, în plus față de disciplinele din planurile-cadru de învățământ și din curriculum la nivelul școlii.

Activitățile extracurriculare au rol foarte important ajutându-i pe elevi să se dezvolte armonios dacă vorbim de exemplu despre drumeți. Deasemenea îi ajută la formarea unei atitudini pozitive, elevii învață să găsească strategii adecvate de rezolvare a unor probleme ceea ce ajută asupra creșterii stimei de sine. Participarea la aceste activități îi ajută pe elevi să se înțeleagă pe ei înșiși prin observarea și interpretarea propriului comportament în comparație cu al celorlalți.

Activitățile extracurriculare se stabilesc ținând cont de opțiunile elevilor și de resursele existente. Participarea la aceste activități se realizează cu respectarea unor reguli stabilite împreună cu elevii. Astfel trebuie să se respecte pe parcursul activităților extrașcolare regulile unui comportament civilizată și decent, acesta fiind rolul cel mai important al acestor activități.

Pentru orice cadru didactic este foarte important să-i cunoască pe elevi și în afara școlii pentru că de multe ori elevul de la școală nu este același cu copilul din afara școlii.

Activitățile extracurriculare reprezintă practic un element fundamental în rețeaua școală – elevi- - părinți – comunitate. Rolul activităților extracurriculare este dat și de faptul că acestea constituie legătura cu partea practică. Elevii aplică în practică ceea ce cunosc la nivel teoretic. Astfel aceste activități oferă elevului posibilitatea de a se exprima și de a explora tot ceea ce este în jurul lui. Participarea la acest tip de activități pot lărgi orizontul cultural al elevilor. Elevii își completează cunoștințele însușite în cursul orelor de curs. Deasemenea constituie un mijloc de formare a deprinderilor elevilor, de a-și folosi în mod rațional timpul liber.

Printre beneficiile prezentate de către specialiști în cadrul Conferinței WEBDIDACTICA Educational se numără:

- dezvoltarea unei gândiri critice și a unei gândiri pozitive față de învățare;
- încurajarea elevilor în a găsi cele mai bune soluții la diverse probleme;
- să-și petreacă timpul astfel încât să îmbine plăcutul cu utilul;
- să-și dezvolte abilitățile de comunicare.

În concluzie scopul activităților extracurriculare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, cultivarea interesului pentru diferite tipuri de activități din domenii diferite, valorificare talentelor personale pentru că prin astfel de activități li se oferă copiilor un alt mod de însușire a unor trăiri și valori morale.

Bibliografie:

Cernea, Maria – Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ, Editura Discipol, Bucuresti

Ionescu, M., Chis, V., - Mijloace de învățământ si integrarea acestora in activitățile de instruire si autoinstruire, Editura Presa Universitara Clujeana, Cluj Napoca

Crăciunescu, Nedelea – Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar, Editura Discipol, Bucuresti

STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU C.E.S.

Prof. Elena FLOREA

Liceul Tehnologic Construcții de Mașini Mioveni Argeș

Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe. Ei sunt percepuți diferit, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, variind de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate. Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie însă să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului.

Copiii cu C.E.S. pot prin joc să-și exprime propriile capacități. Astfel copilul capătă prin joc informații despre lumea în care trăiește, intră în contact cu oamenii și cu obiectele din mediul înconjurător și învață să se orienteze în spațiu și timp. Datorită faptului că se desfășoară mai ales în grup, jocul asigură socializarea. Jocurile sociale sunt necesare pentru persoanele cu handicap, întrucât le oferă șansa de a juca cu alți copii, orice joc având nevoie de minim două persoane pentru a se desfășura. Jocurile trebuie însă să fie adaptate în funcție de deficiența copilului. Formele de integrare a **copiilor cu C.E.S.** pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite.

Integrarea școlară exprimă atitudinea favorabilă a elevului față de școala pe care o urmează; condiția psihică în care acțiunile instructive-educative devin accesibile copilului; consolidarea unei motivații puternice care susține efortul copilului în munca de învățare; situație în care copilul sau tânărul poate fi considerat un colaborator la acțiunile desfășurate pentru educația sa. În școală, copilul cu tulburări de comportament aparține de obicei grupului de elevi slabi sau indisciplinați, el încălcând deseori regulamentul școlar. Din asemenea motive, copilul cu tulburări de comportament se simte respins de către mediul școlar (educatori, colegi). Ca urmare, acest tip de școlar intră în relații cu alte persoane marginalizate, intră în grupuri subculturale și trăiește în cadrul acestora tot ceea ce nu-i oferă societatea.

Copiii cu C.E.S. au nevoie de un curriculum planificat diferențiat, de programe de terapie lingvistică, de tratament logopedic specializat, de programe specifice de predare-învățare și evaluare specializate, adaptate abilităților lor de citire, scriere, calcul, de programe terapeutice pentru tulburări motorii. Stilul de predare trebuie să fie cât mai apropiat de stilul de învățare pentru ca un volum mai mare de informații să fie acumulat în aceeași perioadă de timp. Acest lucru este posibil dacă este cunoscut stilul de învățare al copilului, dacă este făcută o evaluare eficientă care ne permite să știm cum învață copilul, dar și ce și cum este necesar să fie învățat. Copiii cu tulburări vizuale, tulburări de auz, cu dizabilități fizice, necesită programe și modalități de predare adaptate cerințelor lor educative, programe de terapie, rampe de acces pentru deplasare, asistență medicală specializată, asistență psihoterapeutică.

Copiii ce prezintă tulburări emoționale trebuie să fie din timp identificați astfel încât consultarea psihologului, a medicului neuropsihiatru și terapia să fie făcute cât mai precoce, cu implicarea tuturor factorilor educaționali (familie, cadre didactice). Consilierul școlar este și el de un real ajutor, el oferind consilierea elevului și a familiei.

Abordarea incluzivă susține că școlile au responsabilitatea de a-i ajuta pe elevi să depășească barierele din calea învățării și că cei mai buni profesori sunt aceia care au abilitățile necesare pentru a-i ajuta pe elevi să reușească acest lucru. Pentru aceasta școala trebuie să dispună de strategii funcționale pentru a aborda măsuri practice care să faciliteze îndepărtarea barierelor cu care se confruntă elevii în calea participării lor la educație.

Adesea, când explorăm universul ființei umane, ne confruntăm cu o mare diversitate. Copiii care ne trec pragul claselor ne pun în situația de a căuta mereu noi soluții la problemele ridicate. De cele mai multe ori găsim soluțiile cele mai bune pentru copii. Însă, uneori suntem puși în dificultate de complexitatea problemelor.

Educația incluzivă (după definiția dată de UNESCO) este un mod de educație adaptat la și individualizat în funcție de nevoile tuturor copiilor în cadrul grupurilor și claselor echivalente ca vârstă, în care se regăsesc copii cu nevoi, capacități și nivele de competență foarte diferite. Educația incluzivă este o mișcare mondială bazată pe drepturile umane de bază. Conform principiilor drepturilor omului, fiecare copil, indiferent de apartenența sa sau de nivelul de dezvoltare a capacităților sale, are dreptul la o educație de bună calitate, care să conducă în cea mai mare măsură la dezvoltarea capacităților sale cognitive și de integrare socială. Diferențierea școlară pe baza apartenenței la o anumită categorie socială sau a nivelului de dezvoltare individuală este nedreaptă și nu justifică excluderea din școala de masă. Al doilea argument care susține necesitatea mișcării integraționiste este acela că școala de masă este cea care asigură mediul, precum și nivelul de calitate cel mai propice învățământului și însușirii aptitudinilor sociale și cognitive. Pentru a ușura copiilor cu dificultăți de asimilare integrarea în școlile de masă, este necesar ca în aceste școli să se asigure o atmosferă mai primitoare și de acceptare.

O caracteristică specială a acestor copii „în pericol de excludere” o constituie faptul că posibilitățile lor nu sunt în concordanță cu nivelul obișnuit al așteptărilor față de copii. Ei nu se adaptează cu ușurință și nu pot obține succese în cadrul sistemului educațional tradițional. (Nu reușesc la examenele de capacitate sau bacalaureat, nu reușesc să obțină diplome). În spatele acestor probleme, stă desigur și nivelul lor inefficient de funcționare a proceselor cognitive, agravat de faptul că nici în cadrul familiei și nici în școală, ei nu beneficiază de o stimulare cognitivă corespunzătoare. Deficitul cognitiv apărut în urma educației necorespunzătoare este totuși reversibil și poate fi compensat chiar și în cazul unor tulburări organice, cu condiția ca potențialul copilului să fie activat în mod corespunzător. Toate aceste corecturi se pot realiza în cadrul școlii de masă și al familiei, cu ajutorul programelor de dezvoltare cognitivă

Recunoscând faptul că orice proces de readaptare a unei persoane cu cerințe educative speciale ar trebui să țină cont de măsurile care favorizează autonomia sa personală și asigură independența sa economică și integrarea sa socială, cea mai completă posibil, trebuie incluse și dezvoltate programe de readaptare, măsuri individuale și colective care să favorizeze independența personală, care să-i permită să ducă o viață cât mai normală și completă posibil, ceea ce include dreptul de a fi diferit. Adaptarea mobilierului exterior și urbanismul, accesul în clădiri, la amenajări și instalații sportive, transportul și comunicațiile, activitățile culturale, timpul liber și vacanțele trebuie să constituie tot atâția factori care contribuie la realizarea obiectivelor readaptării.

Bibliografie:

- Verza F “Introducerea în psihopedagogia specială și asistența socială”, Ed Fundatiei Humanitas, 2002.

- Vrasmaș Ecaterina Adina, **Introducere în Educația cerințelor speciale**, Universitatea din București, Editura Credis, 2004
- Emil Verza, Florin Emil Verza (coordonatori), **Tratat de psihopedagogie specială**, Editura Universității din București, 2011.

PREDAREA ȘI NOILE TEHNOLOGII; JOCURILE DIDACTICE

Prof. Daniela-Elena FLORESCU
Școala Gimnazială Gâlbinași, jud. Buzău

În epoca digitală, în condițiile digitalizării învățământului, trebuie folosite strategii și metode moderne, care îi motivează pe elevi, și îi implică în procesul de predare-învățare-evaluare.

Într-o lume în care tehnologiile, cunoștințele și informațiile se multiplică cu o viteză amețitoare, cadrele didactice trebuie să se adapteze, și să-și formeze competențe, deprinderi și abilități noi, pentru a fi mai bine pregătiți și eficienți în ceea ce fac. Astăzi, a fi un cadru didactic nu mai înseamnă doar a preda o disciplină, a transmite conținuturi, a asculta a verifica temele și a pune note, s-au multiplicat rolurile unui cadru didactic. Acesta trebuie să fie consilier, modelator de caractere și de personalități, un mentor, un facilitator al învățării, transmițător al valorilor etice și culturale etc.

Integrarea noilor tehnologii în cadrul demersului educativ are multe beneficii, și anume:

- Implicarea mai mare a copiilor, care folosesc la ore gadgetul lor preferat, telefonul;
- Atmosferă plăcută la ore, cultivarea stării de bine;
- Formarea personalității elevilor în procesul de învățare-evaluare;
- Dezvoltarea abilităților de comunicare a elevilor;
- Găsirea unor soluții rapide a problemelor;
- Dezvoltarea creativității elevilor;
- Ore mai atractive;
- Îmbunătățirea rezultatelor școlare.

Cu ajutorul tehnologiei, noi, cadrele didactice, putem să transmitem mai ușor materiale

didactice necesare elevilor, dar și hărți digitale, scheme, lecții, chestionare de feedback, sondaje de opinie, să utilizăm conținuturile interactive din manualele digitale, jocurile educative, aplicații/platforme educaționale, să comunicăm mai ușor.

Cred că folosirea noilor tehnologii/aplicații digitale/platforme/ jocuri educative contribuie

la creșterea motivației elevilor. Ca profesoară de istorie, folosesc manualul digital, care conține aplicații și joculețe digitale. De asemenea, în diferite momente ale lecției, integrez diverse secvențe digitale, sub forma unor jocuri didactice. Cred că jocurile educaționale au multe beneficii, printre care menționez:

- Elevii înțeleg mai ușor anumite concepte-termeni istorici
- Găsesc soluții mai rapide unor întrebări, problematizări etc
- Realizează conexiuni între lecțiile de istorie studiate, dar și cu alte discipline școlare;

- Lecțiile devin interactive
- Accentuează creativitatea elevilor
- Se perfecționează competențele digitale
- Elevii învață mai ușor, într-un mod mai plăcut
- Evaluarea nu mai este stresantă

Integrarea jocurilor educaționale în cadrul demersului didactic are multe plusuri, mărește

implicarea copiilor la ore/diverse activități, stimulează motivația de a învăța, creează o atmosferă plăcută, sprijină învățarea, dar și dezvoltarea personalității elevilor, dezvoltă spiritul de echipă, competitivitatea corectă, bazată pe reguli.

De exemplu, eu folosesc aplicația Genially pentru a recapitula o unitate de învățare, pentru a consolida cunoștințele sau în evaluarea elevilor. Quiz-urile sunt interactive și extrem de apreciate de către elevii mei. De exemplu, dacă răspund corect la anumite întrebări sau sarcini, elevii pot câștiga o cursă, obține un premiu virtual, salvează planeta, devin eroi, se pot întoarce în timp, participa la Olimpiade etc.

Cu platforma Genially, atât eu, dar și elevii mei putem realiza prezentări interactive, care integrează filmulețe, videoclipuri educaționale, link-uri, etc; Am realizat diverse materiale împreună cu elevii mei, puzzle-uri, infografice, jocuri, filme, prezentări interactive.

Foarte iubite au fost proiectele de cercetare, realizate cu Genially, prin care elevii deveneau arheologi sau detectivi, rezolvau probleme sau mistere ale istoriei, se dezvoltă capacitatea de cercetare, investigare, elevii se organizau pe grupe, analizau izvoare istorice și realizează diverse produse, cum ar fi filme, hărți mentale, axe istorice, flyere, prezentări.

Am folosit aplicația Nearpod atât în evaluarea elevilor, dar și pentru a stimula motivația elevilor de a învăța, de a face învățarea mai ușoară și distractivă. Cu această aplicație, am creat quiz-uri interesante- Time to climb, lecții, în care puteau fi integrate videoclipuri, sondaje de opinie, jocuri, diagrame, și, foarte interesant, excursii virtuale, în care elevii puteau astfel să exploreze diverse spații istorice ale Terrei. De asemenea, tot cu Nearpod, am reușit să fac lecțiile mult mai interesante, deoarece alternam secvențele de învățare cu sarcinile de predare, se putea obține un feedback rapid cu ajutorul tablei colaborative, dar și al sondajelor de opinie.

Orele de istorie au devenit interactive cu ajutorul aplicației Edpuzzle, elevii pot înțelege mai ușor anumite procese, fenomene istorice, relațiile de cauzalitate, aplică ceea ce au învățat în contexte noi. Pot adăuga întrebări în videoclipuri, care sunt cu răspunsuri multiple, de completare a spațiilor libere sau deschise; acestea stimulează participarea activă a copiilor la ore, și înțelegerea conținuturilor lecției respective.

Noile tehnologii ajută învățarea, dacă sunt bine ancorate în lecție, de asemenea, folosirea acestora înseamnă și perfecționarea continuă a cadrelor didactice cu noi competențe, la actualizarea strategiilor și a metodelor didactice tradiționale. Eu sunt de părere că trebuie să folosim secvențe didactice, pentru o mai bună participare a elevilor, și implicit, creșterea motivației elevilor de a învăța la ora respectivă. Un alt aspect important al folosirii noilor tehnologii îl reprezintă cooperarea, care devine mai accentuată, atât între elevi și cadrul didactic, dar și la nivelul grupului, între elevi.

La fel, jocurile didactice integrate în ore contribuie la dezvoltarea comportamentului social, la găsirea unor soluții diverselor probleme discutate, evaluarea nu mai este stresantă, elevii sunt bucuroși, dezvoltă creativitatea, imaginația, sprijină enorm învățarea, deoarece copiii sunt mai dornici să învețe prin intermediul jocului, potențează atenția, concentrarea, memoria, gândirea critică, interacțiunile cu ceilalți, îi stimulează să fie curioși și dornici să învețe multe lucruri noi.

Bibliografie:

- Căpiță, Carol, Căpiță Laura, Stamatescu, Mihai, – Didactica istoriei, II (2006), Ministerul Educației și Cercetării, Proiectul pentru Învățământul Rural.
- Felezeu, Călin, Metodica predării istoriei, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj Napoca, 2003.
- Ionescu, Miron, Radu, Ioan, Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2004.
- Păun, Stefan, Didactica Istoriei, Editura Corint, București, 2005.

AUTORITATEA REALĂ ȘI FALSA AUTORITATE PARENTALĂ

Prof. înv. preșcolar Andreea-Maria GHIȚĂ
Școala Gimnazială Goiești, jud. Dolj

În multe familii, se consideră că autoritatea se vedește în efectul supunerii. Cu asemenea copii supuși, părinții sunt liniștiți și, în fapt, propria lor liniște este scopul lor real. Autoritatea stabilită pe asemenea premise poate fi ușor contestată.

Există mai multe tipuri de falsă autoritate, printre care:

- **Autoritatea prin suprimare:** este cel mai înspăimântător fel de autoritate. Acest fel de autoritate este, de obicei, exercitat de tată; el strigă întotdeauna când este acasă, este întotdeauna furios, produce o furtună la orice gest, cât de firav, este cu mâna pe băț sau pe curea, pedepsește orice „abatere”. Această teroare paternă ține întreaga familie în teamă și dezvoltă la copii minciuna și lașitatea, îi învață să fie și ei cruzi, la rândul lor.

- **Autoritatea prin ținere la distanță:** există părinți care sunt cu adevărat convinși că, pentru a avea niște copii supuși, trebuie să îi țină la distanță, să vorbească cât mai puțin cu ei și să li se arate superiori. Tatăl se retrage în biroul său, mănâncă separat, are propriile sale distracții și își transmite ordinele către familie, prin mamă. Acest lucru se întâmplă și cu mamele; ele își duc propria lor viață separată de cea a copiilor lor.

- **Autoritatea prin lăudăroșenie (fudulie):** este o varietate a „ținerii la distanță”. Tatăl sau mama se laudă acasă că el singur face și drege și nimeni nu este mai important ca el.

- **Autoritatea prin pedanterie:** părinții le dau atenție copiilor, lucrează împreună cu ei, dar lucrează ca niște birocrați. Consideră că fiii și fiicele trebuie să le accepte fiecare cuvânt cu încântare, ca ceva sfânt. Ordinele sunt date cu o voce rece și, o dată date trebuie îndeplinite ca o lege, cât mai curând. Asemenea părinți se tem de obicei că fiii și fiicele lor își vor da seama că și ei sunt oameni supuși greșelii și de aceea sunt și mai rigizi: „Dacă am spus o dată așa, așa rămâne!”. Preocuparea principală a părinților se referă la ei înșiși, iar viața și interesele reale ale copiilor trec neobservate.

- **Autoritatea prin raționamente:** părinții își chinuiesc copiii cu discuții și instrucțiuni fără sfârșit, extrem de plicticoase pentru copil. Acești părinți sunt convinși că înțelepciunea pedagogică înseamnă predică.

- **Autoritatea prin dragoste:** mulți părinți sunt convinși că dacă își iubesc copiii, se vor supune, așa că încearcă să le câștige dragostea printr-un exces de mângâieri, cuvinte iubitoare, revărsări de afecțiune. De câte ori copilul face o poznă, este întrebat: „Tu îl iubești pe tata?”. Mama se laudă cunoștințelor, în fața copilului: „El iubește teribil pe mami și pe tati! Este un copil atât de iubitor!”. În aceste situații, copiii realizează că își pot păcăli părinții când vor, totul e să pară că sunt iubitori; acest calcul rece dezvoltă nesinceritatea și egoismul.

- **Autoritatea prin blândețe:** supunerea din partea copiilor este câștigată prin sărutări, flatări, exces de blândețe și cedare. Tatăl și mama apar copilului deghizați în îngeri ai bunătații, care permit orice; se tem de orice fel de conflict și vor pace în familie, de aceea sunt gata să sacrifice orice pentru a o obține. Curând, copilul va dicta în familie; non-rezistența parentală deschide ușa larg către dorințele, cererile, capriciile copilului.

- **Autoritate prin prietenie:** foarte adesea, înainte de nașterea copiilor, părinții hotărăsc să fie prietenii copilului lor, ceea ce, în general, este foarte bine. totuși, părinții trebuie să rămână membrii mai mari ai familiei, iar copiii – membri mai tineri. Foarte adesea, însă, copiii își

strigă pe nume părinții, îi întrerup nepolitic, obiectează la fiecare pas. Aceasta nu înseamnă însă prietenie, căci lipsește respectul reciproc.

- **Autoritatea prin mituire:** este considerată cel mai imoral fel de autoritate. Părinții spun: "Dacă ești cuminte, am să îți cumpăr asta sau aia". Este normal ca într-o familie să existe încurajări, recompense sau premii, dar în nici un caz copilul nu trebuie să fie recompensat pentru cuminenție și relații bune cu părinții.

Bibliografie:

- Durkheim, Em., *Educație și sociologie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980;
- Momanu, Mariana, *Introducere în teoria educației*, Editura Polirom, Iași, 2002;
- Vrașmaș, Traian, *Școala și educația pentru toți*, Editura Miniped, București, 2004.

IMPORTANȚA PLIE-ULUI ÎN DANSUL CLASIC

Prof. Daniela-Mihaiela HELLER

Palatul Copiilor Cluj, Structura Turda, jud.Cluj

Introducere:

Dansul clasic este o formă de artă expresivă care combină mișcarea, muzica și emoția pentru a crea spectacole impresionante. Printre tehnicile fundamentale ale dansului clasic se numără și plie-ul, un exercițiu esențial care implică flexia și întinderea genunchilor în timpul unei mișcări de bază. Acest referat explorează importanța plie-ului în dansul clasic, evidențiind beneficiile sale fizice și estetice.

I. Definiție și tehnică a plie-ului A. Explicația termenului "plie" B. Demonstrație vizuală a poziției plie C. Descrierea corectei executări a plie-ului

II. Beneficiile fizice ale plie-ului în dansul clasic A. Dezvoltarea forței și flexibilității musculare B. Îmbunătățirea posturii și a echilibrului C. Lucrarea grupelor musculare importante: picioare, coapse, abdomen, spate

III. Rolul estetic al plie-ului în dansul clasic A. Creația unei linii frumoase a corpului dansatorului B. Fluiditatea și controlul mișcărilor C. Transpunerea eleganței și grației în dans

IV. Exerciții și practici complementare pentru îmbunătățirea plie-ului A. Exerciții de întindere și flexibilitate B. Tehnici de respirație și centru C. Aplicarea corectă a plie-ului în diverse stiluri de dans clasic (ex. baletul clasic, dansul contemporan)

I. Definiție și tehnică a plie-ului:

A. Explicația termenului "plie": Termenul "plie" provine din limba franceză și înseamnă "îndoire" sau "flexiune". În dansul clasic, plie-ul este o mișcare fundamentală în care dansatorul îndoie genunchii, menținând spatele drept și centrul de echilibru în poziție stabilă.

B. Demonstrație vizuală a poziției plie: Poziția plie poate fi exemplificată astfel:

1. Dansatorul stă în picioare, cu călcâiele împreună și vârfurile picioarelor ușor orientate în exterior (în poziție en dehors).
2. Genunchii sunt întinși și centrul de greutate este echilibrat.
3. În timpul plie-ului, dansatorul îndoie genunchii în linie cu deplasarea centrului de greutate în jos. Călcâiele rămân lipite de sol, iar genunchii sunt direcționați în aceeași direcție ca și vârfurile picioarelor.

C. Descrierea corectei executări a plie-ului:

1. Dansatorul începe în poziția înaltă, cu umerii relaxați și spatele drept.

2. În timp ce genunchii se îndoaie, centrul de greutate este coborât, dar nu excesiv în față sau în spate.
3. În poziția plie, genunchii sunt îndoiți în mod controlat, menținându-se aliniați cu vârfurile picioarelor și călcâiele lipite de sol.
4. Talia și partea superioară a corpului rămân înălțate, fără să se încline în față sau în spate.
5. În final, dansatorul se ridică în poziția înaltă, extinzând genunchii și revenind la o postură dreaptă.

Execuția corectă a plie-ului necesită control, echilibru și forță musculară adecvată. Dansatorii trebuie să fie conștienți de alinierea corectă a corpului și să își mențină centrul de echilibru în timpul mișcării.

Este important să menționez că tehnica plie-ului poate varia ușor în funcție de stilul de dans clasic practicat și de cerințele coregrafiei. Instruirea adecvată și ghidarea unui instructor calificat în dans clasic sunt esențiale pentru a asigura o tehnică corectă și sigură a plie-ului.

II. Beneficiile fizice ale plie-ului în dansul clasic:

A. Dezvoltarea forței și flexibilității musculare: Plie-ul este un exercițiu excelent pentru dezvoltarea forței și flexibilității musculare în dansul clasic. Îndoirea genunchilor solicită grupurile musculare ale picioarelor, inclusiv mușchii cvadricepși, mușchii gambei și mușchii fesieri. Pe măsură ce aceste grupuri musculare se întind și se contractă în timpul plie-ului, se dezvoltă forța și flexibilitatea necesare pentru a efectua mișcări complexe și expresive în dans.

B. Îmbunătățirea posturii și a echilibrului: Plie-ul contribuie la îmbunătățirea posturii și a echilibrului în dansul clasic. În timpul plie-ului, dansatorii trebuie să-și mențină coloana vertebrală dreaptă, umerii relaxați și centrul de greutate bine echilibrat. Această poziție corectă a corpului în plie ajută la dezvoltarea unei posturi corecte și a unei bune alinieri corporale în timpul altor mișcări din dans.

C. Lucrarea grupelor musculare importante: picioare, coapse, abdomen, spate: Plie-ul lucrează intens grupele musculare importante din picioare, coapse, abdomen și spate. Îndoirea genunchilor și menținerea poziției plie solicită puternic mușchii cvadricepși (partea frontală a coapsei), mușchii ischiogambieri (partea posterioară a coapsei) și mușchii gambei. În același timp, stabilizarea și menținerea posturii corecte în plie implică activarea mușchilor abdominali și a mușchilor spatelui, care susțin trunchiul și contribuie la controlul mișcărilor.

Prin practica regulată a plie-ului, dansatorii își dezvoltă puterea musculară și flexibilitatea în picioare și trunchi, obținând astfel stabilitate, control și expresivitate în mișcările lor de dans.

Este important să subliniez că fiecare dansator are propriile limite și progresul în dezvoltarea forței și flexibilității poate varia. Este recomandat să se practice plie-ul în cadrul unei clase de dans sau sub îndrumarea unui instructor calificat, astfel încât să se asigure o tehnică corectă și evitarea leziunilor.

III. Rolul estetic al plie-ului în dansul clasic:

A. Creația unei linii frumoase a corpului dansatorului: Plie-ul are un rol crucial în crearea unei linii frumoase a corpului dansatorului în dansul clasic. În timpul plie-ului, picioarele și genunchii sunt aliniați, iar corpul formează o curbă armonioasă. Această poziție elegantă și estetică a corpului este esențială pentru a obține o prezență scenică plină de grație și expresivitate în dans.

B. Fluiditatea și controlul mișcărilor: Prin practica plie-ului, dansatorii dezvoltă fluiditatea și controlul mișcărilor în dansul clasic. Execuția corectă a plie-ului implică o tranziție lină și controlată între poziția înaltă și cea coborâtă. Dansatorii învață să coordoneze mișcarea genunchilor și să obțină o trecere armonioasă între diferitele niveluri în timpul dansului. Această fluiditate și control al mișcărilor adaugă un plus de eleganță și rafinament în interpretarea dansului clasic.

C. Transpunerea eleganței și grației în dans: Plie-ul în sine emana eleganță și grație în dansul clasic. Dansatorii, prin practica și perfecționarea plie-ului, învață să îmbine tehnicitatea cu expresivitatea artistică. Mișcarea plie-ului poate fi interpretată în diferite moduri, transmitând emoție, povești sau caracter în dans. Transpunerea adecvată a eleganței și grației în plie și în întregul dans contribuie la captivarea publicului și la crearea unei experiențe artistice de neuitat.

Prin aplicarea corectă și atentă a plie-ului în dansul clasic, dansatorii pot evidenția frumusețea și expresivitatea mișcărilor lor, aducând la viață întreaga coregrafie și creând o atmosferă captivantă pe scenă.

Este important să subliniez că interpretarea estetică și expresivă în dansul clasic este un proces complex și personal, iar plie-ul reprezintă doar unul dintre elementele componente. Dansatorii trebuie să-și dezvolte propriul stil și să integreze tehnicile și mișcărilor într-o interpretare personală și autentică.

IV. Exerciții și practici complementare pentru îmbunătățirea plie-ului:

A. Exerciții de întindere și flexibilitate: Pentru a îmbunătăți plie-ul în dansul clasic, este important să se acorde atenție întinderii și flexibilității musculare. Iată câteva exerciții utile:

1. Întinderea mușchilor cvadricepși: Stând în picioare, adu un picior în spate și apucă-l de gleznă. Trage ușor piciorul spre fesă și simte întinderea mușchilor cvadricepși. Repetă cu celălalt picior.
2. Întinderea mușchilor ischiogambieri: Stând în picioare, apleacă-te înainte și încearcă să atingi vârful picioarelor cu mâinile. Simte întinderea mușchilor ischiogambieri și menține poziția timp de 20-30 de secunde.
3. Stretching pentru mușchii gambei: Stând în fața unui perete sau a unei bare de dans, sprijină vârful piciorului pe suprafața respectivă și îndoiaie ușor genunchiul. Menține această poziție pentru 20-30 de secunde și apoi schimbă piciorul.

B. Tehnici de respirație și centru: Respirația și centrarea corectă a corpului sunt importante în îmbunătățirea plie-ului. Iată câteva tehnici utile:

1. Respirația diafragmatică: Exersează respirația adâncă prin umflarea și dezumflarea diafragmei. Inspiră adânc prin nas, umflându-ți burtica și permitând aerului să se extindă în partea inferioară a plămânilor. Expiră lent prin gură, relaxând burtica și expulzând tot aerul.
2. Centrarea și stabilizarea: Exersează tehnicile de centrare și stabilizare a corpului, concentrându-te asupra alinierii corecte a coloanei vertebrale și a menținerii unui centru de echilibru solid în plie. Lucrul cu un instructor de dans sau cu un antrenor personal poate ajuta în învățarea acestor tehnici.

C. Aplicarea corectă a plie-ului în diverse stiluri de dans clasic: În funcție de stilul de dans clasic practicat, există diferențe subtile în aplicarea plie-ului. De exemplu, în baletul clasic, plie-ul este adesea executat cu o poziție a piciorului en dehors (cu vârfurile picioarelor orientate în exterior), în timp ce în dansul contemporan, plie-ul poate fi interpretat într-o varietate de moduri și poziții, în funcție de stilul și cerințele coregrafiei. Este important să studiezi și să te familiarizezi cu specificul stilului de dans clasic pe care îl practici și să lucrezi în mod corespunzător la tehnica și interpretarea plie-ului în acel stil.

Practica regulată a exercițiilor de întindere, flexibilitate, respirație și centrare, împreună cu aplicarea corectă a plie-ului în diverse stiluri de dans clasic, poate contribui semnificativ la îmbunătățirea și rafinarea acestei mișcări esențiale în dans.

Concluzie:

Plie-ul reprezintă un element fundamental în dansul clasic, aducând multiple beneficii atât fizice, cât și estetice. Practicarea regulată a plie-ului ajută dansatorii să-și dezvolte forța, flexibilitatea și controlul asupra corpului, contribuind la crearea unei linii frumoase și expresive în timpul dansului. Prin înțelegerea și aplicarea corectă a plie-ului, dansatorii pot îmbunătăți tehnicile lor și pot aduce o valoare artistică suplimentară performanțelor lor în dansul clasic.

Bibliografie:

1. Kriegsman, A. (2004). Elementele Baletului. Editura Humanitas.
2. Urda, A. (2012). Baletul și dansul: O introducere. Editura Humanitas Educațional.
3. Vainonen, L. (2008). Baletul clasic: Teoria și practica. Editura Meteor Press
4. Tarasov, N I., ș.a., Metoda antrenamentului clasic, editura de Stat Arta Moscova, 1940, tradusă și litografiată

Site-uri web și resurse online:

- The Royal Ballet (www.roh.org.uk)
- American Ballet Theatre (www.abt.org)

EDUCAȚIE FINANCIARĂ – EDUCAȚIE PENTRU VIAȚĂ

Prof. psihopedagog Cătălina HODAN
Școala Profesională Specială „Sf. Stelian” Botoșani

Ce este educația financiară?

✚ Educația financiară implică cunoștințe și abilități ce ne ajută să luăm decizii mai bune în privința gestionării resurselor financiare de care beneficiem și ne învață cum să gestionăm veniturile și să cheltuim mai puțin, dar și cum să facem economii pentru situații neprevăzute sau investiții care să ne aducă beneficii.

De ce este nevoie de educație financiară?

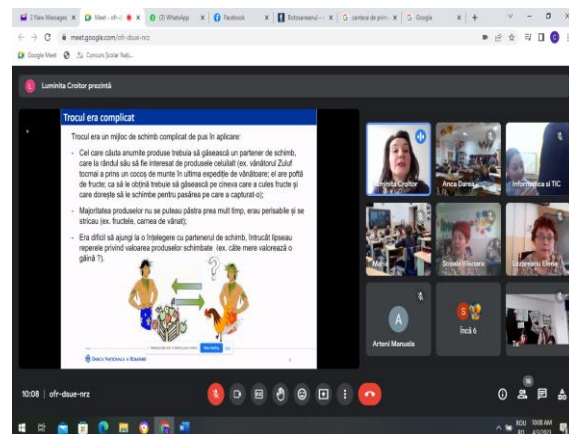
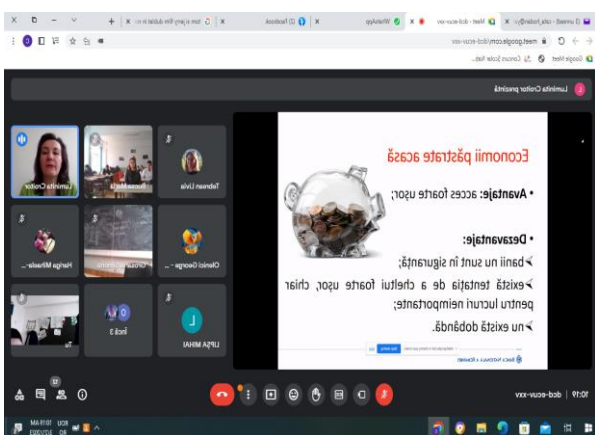
- ✚ Nu știm ce instrumente să folosim când avem nevoie și nu înțelegem ce impact au ele asupra noastră.
- ✚ Multe persoane nu reușesc să pună ceva deoparte la sfârșitul lunii, În timp ce alte persoane își fac vacanțe sau își cumpără bunuri pe care nu și le permit (pe credit), însă puține persoane investesc sau devin antreprenori/antreprenoare. În același timp, puține persoane își asigură bunurile sau viața. Tot mai multe persoane au dificultăți financiare.
- ✚ Să știm să comunicăm sănătos cu partenerul, familia aspecte financiare.

Elevii claselor la care îmi desfășor activitatea ca psihopedagog au participat la lecții de educație financiară prezentate de specialiști ai Băncii Naționale Române, Agenția Suceava. De asemenea, elevii au vizitat și sediul BNR din Suceava unde au avut acces la informații referitoare la istoria, arhitectura și identitatea Băncii Naționale a României și au putut admira o colecție de monede și bancnote românești emise în perioada 1881-2003.

Prin acest proiect se urmărește însușirea de către elevi a unor noțiuni economice de bază și a unui vocabular financiar-bancar prin folosirea unor metode formale și non-formale de educație.

Principalele tematici educaționale promovate se referă la: economisire, credit, dobânda, cum să planifice o excursie. Elevii au vizionat și filme specifice activității.

La sfârșitul vizitei elevii au primit materiale promoționale cu imagini și informații succinte despre activitatea Băncii Naționale a României și istoria monedei naționale.

ABORDAREA INTEGRATĂ A CONȚINUTURILOR

Prof. înv. primar Ionela-Cristina HORCHIDAN
Școala Gimnazială Pârjol

“Cei mai buni discipoli ai unui învățător nu sunt cei care repetă lecțiile după el, ci cei cărora le-a trezit entuziasmul, le-a dezvoltat forțele pentru a-i face să meargă singuri pe drumul lor.”

Gaston Berger

Dacă succesul școlar este dat de performanța elevului în cadrul contextelor disciplinare, succesul în viața personală, profesională și socială este dat tocmai de capacitatea de a ieși din tiparul unei discipline și de a realiza conexiuni și transferuri rapide între discipline, pentru soluționarea problemelor ivite.

Problemele concrete de viață, ce trebuie rezolvate zi de zi, au un caracter integrat și nu pot fi soluționate decât apelându-se la cunoștințe, deprinderi, competențe ce nu sunt încadrate în contextul strict al unui obiect de studiu.

Predarea integrată a cunoștințelor este considerată o metodă, o strategie modernă, iar conceptul de activitate integrată se referă la o activitate în care se abordează metoda în predarea – învățarea cunoștințelor.

În învățământul modern este tot mai evidentă necesitatea instruirii integrate. Predarea integrată se dovedește a fi o soluție pentru o mai bună corelare a științei cu societatea, cultura, tehnologia.

Orarul zilnic trebuie să ilustreze echilibrul dintre perioadele active și momentele de odihnă. Copiii trebuie să învețe să crească într-o manieră integrată. Fiecare etapă de dezvoltare este strâns legată de celelalte. Atunci când copiii își satisfac interesele, ei învață să acumuleze informații și să tragă propriile concluzii în legătură cu acestea. Capacitatea lor de asimilare nu se va separa de conținutul materiilor, ele au loc simultan. Învățarea se bazează astfel pe interrelaționare și integrare.

Tematica este astfel realizată încât, prin metoda predării integrate, copiii să participe, să se implice cât mai mult, atât efectiv cât și afectiv, prin antrenarea unor surse cât mai variate, prin prezentarea conținutului cu ajutorul experiențelor diverse, exersării tuturor analizatorilor, al învățării prin descoperire.

Abordarea integrată a activităților promovează învățarea centrată pe copil, acesta beneficiind de:

- ✓ posibilități de a se manifesta natural, fără a sesiza că această activitate este „impusă”;
- ✓ personalitatea copilului se dezvoltă ;
- ✓ copilul învață lucrând;
- ✓ mai multă libertate în acțiune;
- ✓ oportunități de a se implica în pregătirea activităților cautând și aducând diferite materiale de acasă;
- ✓ sporirea încrederii în propriile posibilități, deveninând capabili să îndeplinească sarcinile ce le-a ales sau li s-au încredințat;
- ✓ orice lucrare care se finalizează duce la dezvoltarea personalității copilului;
- ✓ educarea capacității de a lucra în grup, de a ajuta la îndeplinirea sarcinilor echipei;

- ✓ manifestarea creativității în toate domeniile;
- ✓ contribuie la formarea stimei de sine și la dezvoltarea spiritului participativ.

Învățătorul care trebuie să fie preocupat să conceapă scenarii și să ofere situații de învățare interesante pentru copii - are următoarele oportunități:

- încurajează diferite tipuri de comportament;
- cunoaște mai bine copiii;
- aplică metode noi, activ-participative ;
- stabilește relații de tip colaborativ cu ceilalți învățători și clase din unitate, cat și cu părinții copiilor.

Reușita predării integrate a conținuturilor în școală, ține în mare măsură de gradul de structurare a conținutului proiectat, într-o viziune unitară, urmărind anumite finalități.

Activitatea integrată se dovedește a fi o soluție pentru o mai bună corelare a activităților de învățare cu societatea, cultura și tehnologia didactică. Ea lasă mai multă libertate de exprimare și acțiune atât pentru copil cât și pentru cadre didactice.

Prin aceste activități se aduce un plus de lejeritate și mai multă coerență procesului didactic, punându-se accent pe joc ca metodă de bază a acestui proces. Elevii sunt stimulați și atrași prin diversitatea activităților de învățare dintr-o singură oră și prin apariția elementului de surpriză. Se imprimă lecției un caracter aparte, diferit de modul tradițional.

Bibliografie:

1. Bocoș, M.,(2005), „Teoria și practica cercetării pedagogice”, ediția a –II-a, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca;
2. Ciolan, L., Ciolan, L., (2006), ”Demersuri integrate în învățământul primar”, curs P.I.R.;
3. Ionescu, M., Radu, I., (2001), „Didactica modernă”, Editura Dacia, Cluj-Napoca.

EXERCIȚII DE VIZUALIZARE CREATIVĂ PENTRU ELEVII CU NEVOI SPECIALE

Prof. Anca IRIMIA

Școala Gimnazială Nr. 2 Hunedoara, jud. Hunedoara

Cei mai mulți dintre copiii zilelor noastre sunt obișnuiți cu un nivel înalt al zgomotelor și de asemenea, în interiorul capului, au o întregă cacofonie a sunetelor. Cultura noastră a devenit mai rapidă și mai zgomotoasă. Ceea ce sute de profesori au descoperit, este că atât copiii cât și adulții, doresc liniște și calm.

Vizualizările creative oferă călătorii liniștite, în timpul cărora copiii pot să-și limpezească mintea și să se focalizeze pe lumea încântătoare a imaginației lor. Ceea ce copiii învață, este că au puterea să creeze alte lumi, mai mult decât o face televiziunea. Pot să aibă încredere în imaginația lor și pot face alegerea dorită în povestea lor. Ei au forța interioară să contureze rezultatele.

Inițial, este important să-i învățăm unele exerciții de respirație. Unii copii, datorită lipsei de încredere în viață, nici nu îndrăznesc să închidă ochii.

Activitățile de vizualizare se pot face stând pe scaun, în cerc, sau uneori în afara “timpului cercului”.

Dacă tensiunea în clasă este intensă, copiilor li se cere să stea la locurile lor cu capul pe masă, sprijinit pe brațe. Cel mai simplu exercițiu de respirație, cere copiilor să închidă ochii și să-și imagineze că umerii le alunecă în jos, astfel încât toate grijile lor alunecă de asemenea și dispar.

Copiilor li se va spune să respire adânc din stomac, nu numai din piept. Ei trebuie să inspire încet pe nas până numără la 3 și să expire încet, pe gură până numără la 3.

Profesorul are nevoie să fie relaxat când citește exercițiul de vizualizare. Este indicat ca după terminarea vizualizării, copiii să fie ajutați să lase povestea în urmă și să reintre în atmosfera clasei.

Căldura casei

Imaginați-vă că sunteți într-o casă drăguță. Ar putea să fie casa voastră sau ați dori să fie a voastră. Priviți afară pe fereastră. Este frig afară. Pe cer sunt nori mari, negri. Puteți auzi vântul urlând și vedea copacii îndoindu-se, iar frunzele căzând pe pământ...

Începe să plouă (loviți cu un băț ușor la început, apoi mai intens pe măsură ce ploaia devine mai puternică).

Sunteți bucuroși că sunteți în casă. Imaginați-vă cum v-ați simți dacă erați afară-frig, umezeală, noroi. Simțiți un frison coborând pe spate și răceala ploii pe față...

Dar nu sunteți afară, sunteți în casă...

Într-o sobă arde focul. Simțiți căldura plăcută a focului răspândindu-se prin tot corpul, începând din vârful degetelor picioarelor, apoi prin întreg corpul, prin brațe și degete...

Vedeți flăcările roșii și galbene dansând pe suprafața cărbunilor. Priviți formele lor diferite...

Afară ploaia lovește cu putere în geamuri (loviți asemănător picăturilor de ploaie) dar vouă vă e cald și bine.

Simțiți un miros delicios de mâncare. Ce-o fi asta?

Imaginați-vă felul vostru favorit de mâncare caldă și gândiți-vă la mirosul ei...

Acum imaginați-vă că mâncați mâncarea favorită. Gândiți-vă ce gust bun are și ce mult vă place...

Afară plouă dar nu vă pasă pentru că sunteți în casă, fericiți și mulțumiți.

Păstrați acest sentiment plăcut și întoarceți-vă la clasă.

Peștera de lângă mare

Imaginați-vă că ați găsit o peșteră lângă mare. Decideți să intrați și să o explorați. Când intrați este foarte întuneric.

La început nu puteți vedea nimic. Simțiți doar drumul de-a lungul peșterii. Piatra este tare și rece. Imaginați-vă cum o simțiți în mână...

Vă mișcați foarte încet pentru că nu vreți să călcați pe nimic.

Mișcați un picior o dată (respirație ritmică)

Piciorul drept-inspirați. Stângul-expirați. (repețiți de câteva ori)

Auziți apa curgând. Vă îndreptați către sunet.

Ochii vi s-au obișnuit cu întunericul și începeți să vedeți obiectele. Observați că dintr-un râu vine o apă curgătoare.

Apa intră cu putere în peșteră și lovește pereții. Se aude un zgomot foarte puternic (lovituri asemănătoare zgomotului produs de apă)

Priviți cât de repede curge apa. Cade cu zgomot într-o piscină.

Intrați mai adânc în peșteră. Lumina soarelui coboară în ea printr-o crăpătură. Puteți vedea pereții peșterii acum. Cum arată aceștia? Ce puteți vedea?

Sub picioare simțiți nisip fin. Imaginați-vă cum îl simțiți când călcați pe el...

Vă așezați lângă piscina din peșteră. Apa lovește încet marginile piscinei.

Tot ce puteți auzi este ritmul blând al apei. Este atât de calm și liniștitor.

Păstrați acest calm în interiorul vostru în timp ce vă întoarceți la atmosfera din clasă.

Pe o altă Planetă

Imaginați-vă că în acest moment călătoriți prin spațiu, vizitând o planetă dintr-un alt sistem solar.

Vă aflați în naveta spațială alergând cu viteză prin spațiu. Costumul de cosmonaut vă face să păreți mult mai mare decât sunteți. Gândiți-vă la culorile și formele pe care le vedeți...

Ajungeți la destinație. Faceți toate pregătirile și pășiți afară din naveta spațială, într-o lume ciudată. Gândiți-vă la cum arată aceasta. Cu ce seamănă acești copaci și aceste flori? Sunt ele diferite de cele de pe Pământ? Imaginați-vă culoarile și formele lor. Nu puteți să nu atingeți copacii. Sunt atât de neobișnuiți. Cum îi simțiți la atingere?

Când priviți în jurul vostru observați păsări în copaci, dar acestea nu sunt ca păsările pe care le-ați văzut până acum. Cu ce seamănă aceste păsări?... Fac ele zgomot? Ce fel de zgomot e acesta?

...Apoi puteți vedea animale mișcându-se pe sol. Cum sunt ele?...Par prietenoase dar sunt extraordinar de diferite de animalele pe care le cunoașteți. Ce culori și forme au acestea?...nu puteți rezista să nu atingeți aceste animale. Imaginați-vă ce vor simți aceste animale sub mângâierea voastră...

Înaintați puțin mai departe pe această planetă ciudată până găsiți câteva case. Arată ele ca și casele voastre sau sunt diferite?. Descrieți în mintea voastră felul în care arată aceste case. Cum veți explica aceasta unei persoane la întoarcerea acasă?

Vreți acum să descoperiți cine locuiește în aceste case, așa că strigați de afară: "E cineva aici?"

Ușa este deschisă de o figură blândă, ciudată. Imaginați-vă cum arată această figură? Figura pare prietenoasă, dar arată ea ca tine, sau cineva pe care îl cunoști, sau este o figură complet diferită?... Această figură îți vorbește. Ce fel de sunete scoate? Poți să le înțelegi? Gândește-te la felul în care ai putea avea o conversație cu aceasta... Intri în casă, figura îți spune că ești bine primit și privești în jurul tău. Ce vezi? Gândește-te la toate detaliile acestei neobișnuite case. Cum o vei descrie oamenilor de pe Pământ?

Figura, sau creatura, sau oricum vrei să o numești, îți oferă ceva de mâncat și de băut. Imaginați-vă ce mâncare ciudată. Este ceva foarte neobișnuit. Gândiți-vă la mirosul și gustul ei. Ți-a plăcut această mâncare?

Îi mulțumești creaturii pentru ospitalitate, și te întorci în naveta spațială. Când părăsești această ciudată planetă, te gândești la amintirile pe care le vei lua cu tine și la ce le vei spune prietenilor tăi de pe Pământ.

Mă întreb dacă ei te vor crede? Dacă nu, mă întreb dacă ai putea să le faci niște desene care să-i convingă?

Lucruri preferate

Astăzi, te vei gândi la unele lucruri favorite din viața ta, lucruri despre care îți face plăcere să-ți amintești.

Pentru început vreau să te imaginezi pe tine însăși în hainele tale favorite. Cum arăți în ele? Poți să-ți imaginezi acest lucru? De ce-ți plac atât de mult aceste haine? Te simți bine în ele?

Acum gândește-te la felul tău favorit de mâncare. Cum miroase? Imaginează-te mâncând această mâncare și amintește-ți gustul...

Care este programul tău favorit de la televizor? Imaginează-ți că stai comod și-l urmărești...

Dacă ai fi un personaj pe care l-ai văzut la televizor, care ți-ar place să fi? Ce ai face dacă ai fi în pielea aceluia personaj?

Acum, gândește-te la jucăria ta favorită. Descrie-ți această jucărie și încearcă să descoperi ce-ți place mai mult la ea. Imaginează-ți că te joci cu ea,

Gândește-te acum la activitatea ta favorită din afara școlii. Imaginează-te făcând această activitate. Cum te face această activitate să te simți?

Gândește-te la persoana ta favorită. Ce faci în comun cu această persoană? Ce are această persoană atât de special care să te facă s-o plăci cel mai mult?

În final, gândește-te la locul tău preferat. Unde îți place cel mai mult să stai? Ce faci în acel loc și de ce este el atât de frumos pentru tine?

Cadouri speciale

Fiecăruia îi place să primească și să facă cadouri, așa că, astăzi ne vom imagina ce fel de cadou am oferi dacă am putea să alegem orice în această lume.

Pentru început gândește-te la mama ta și la ce cadou i-ar place cel mai mult să primească. Imaginează-ți ce va spune când va desface pachetul...

Acum imaginează-ți ce cadou ce cadou i-ai face tatălui, fratelui sau surorii tale. Ce ar spune ei desfăcând pachetele și găsind înăuntru așa cadouri minunate...

Acum gândește-te la cel mai bun prieten al tău. Ce cadou ți-ar place să-i oferi? Cum crezi că ar reacționa?

Gândește-te la școala ta acum. Care crezi că ar fi cadoul cel mai frumos pe care l-ai putea oferi școlii tale și care ar putea bucura pe toți copiii?

Ce ți-ar place să oferi copiilor care sunt bolnavi în spital pentru a le aduce bucurie și fericire? Imaginează-te ducând aceste pachete la spital și toți copiii în jurul tău încântați și bucuroși de darul tău...

Acum gândește-te la copiii săraci care nu au case frumoase, mâncare sau jucării cu care să se joace. Gândește-te la un cadou care i-ar putea face fericiți...

Ați fost cu toții generoși cu cadourile pe care în gând le-ați oferit celor dragi vouă. Ce cadou v-ar place să vă oferiți vouă? Imaginați-vă cum ar arăta și cum v-ați simți avându-l...

O zi specială cu un prieten

Imaginează-ți că pleci într-o altă lume, într-un loc special și încântător, împreună cu un prieten. Gândește-te unde ți-ar plăcea cel mai mult să mergi și ce ți-ar place cel mai mult să faci în aceea lume...

Acum, imaginează-ți că tu și prietenul tău sunteți gata de plecare. Cum arată fiecare dintre voi? Cu ce sunteți îmbrăcați? Sunteți bucuroși?

Ești nerăbdător și te gândești la ceea ce aștepti să se întâmple. Simți fericirea de a fi împreună cu prietenul tău și te gândești la toate motivele pentru care îți place prietenul tău...

Poți să călătorești spre destinația pe care o dorești cu orice mijloc dorești-cu o căruță trasă de cai, o mașină, o rachetă, un vapor. Ce alegi pentru a călători?

Imaginează-ți călătoria în mijlocul de transport ales...

Acum ai ajuns la destinație. Care este această destinație? Cum arată acel loc? Descrie-l în gândurile tale?

Ce faceți prima dată, tu și prietenul tău? Imaginați-vă fiecare detaliu a ceea ce faceți și gândiți-vă la plăcerea pe care o simțiți...(pauză lungă)

Acum este timpul prânzului. Poți alege să mănânci orice îți place. Ce ai alege să mănânci? Imaginează-ți gusturile diferite ale mâncărilor și mirosurile lor delicioase. Ce minunat ar fi...

Imaginează-ți acum sentimentul plăcut pe care-l ai după așa o masă minunată. Te simți puternic și pregătit să te întorci la planurile pentru această zi minunată pe care ți-ai imaginat-o.

Stabilește-ți în minte cum vei petrece restul zilei. Ce veți face, tu și prietenul tău? În ce mod vă veți putea distra? Ce fericiți vă veți simți împreună...

Păstrați acest sentiment de fericire la întoarcerea spre casă din călătoria imaginară pe care ați făcut-o.

Bibliografie:

Jenny Mosley-More Qualitz Circle Time ISBN 1-85503-270-8

June Auton-Education in Human Values

Băban, A., (2001), Consiliere și orientare. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere. Cluj-Napoca, Editura Psinet.

METODE EFICIENTE DE ÎNVĂȚARE A CITITULUI LA COPIII CU NEVOI SPECIALE

Prof. Anca IRIMIA

Școala Gimnazială Nr. 2 Hunedoara, jud. Hunedoara

În anii recentți s-au făcut cercetări care au ajutat părinții și educatorii să înțeleagă cele mai eficiente instrucțiuni de a învăța copiii cu nevoi speciale să citească. În cele ce urmează voi descrie din experiența mea la clasă în ceea ce privește modul în care elevii cu nevoi speciale pot fi învățați să citească.

Elevii se luptă să recunoască cuvintele și să le înțeleagă. În primul rând, munca cu grupuri mici de elevi, conduce la rezultate mai bune. Practici de instruire solide includ: repetări zilnice cu voce tare a sunetelor și a cuvintelor învățate, declararea obiectivelor învățării, prezentări de materiale noi ghidate practic prin prezentări de obiecte, prezentări de planșe sau prezentări power point, pronunțarea independentă de către fiecare elev a sunetelor și cuvintelor noi. Pentru a obține feedback-ul este indicată evaluarea formativă prin care educatorul se asigură că elevul stăpânește tehnica de pronunție. Aceste practici sunt inima celor mai bune metode de intervenție utile învățării cititului la copiii cu deficiențe de vorbire.

Cel mai important rezultat în predarea recunoașterii cuvântului este acela că elevii învață să recunoască cuvinte reale, nu doar sunete fără sens, utilizându-și abilitățile fonice. Sunt câțiva termeni cu care profesorul ar putea descrie problema copilului ca: recunoașterea cuvântului, decodarea, fonetica, conștientizarea sunetelor, abilități de percepere a cuvântului și a ceea ce înseamnă el în lumea reală.

Învățarea directă pare a fi cea mai eficientă abordare de îmbunătățire a abilităților de recunoaștere a cuvântului la copiii cu deficiențe de vorbire. Învățarea directă înseamnă să înveți copilul într-o manieră directă, explicită. Asta implică exercițiu, repetiție, practică și poate fi transmisă unui singur copil sau unui grup de câțiva copii în același timp.

Cele trei componente de învățare care s-au dovedit cele mai eficiente în sporirea capacității de recunoaștere a cuvintelor în cazul copiilor cu deficiențe de vorbire sunt descrise mai jos. Un astfel de program de recunoaștere a cuvintelor ar fi ideal să cuprindă toate cele trei componente, după cum urmează: secvențierea, adică etapizarea învățării, segmentarea și organizarea avansată.

În cadrul primei componente profesorul divide activitatea în mai multe etape. Mai întâi copilul va împărți cuvântul necunoscut în sunete separate sau în părți pe care el le poate pronunța. Apoi profesorul reduce indiciile sugerate și potrivește nivelul de dificultate cu capacitatea de înțelegere a elevului. Următoarea etapă constă în pregătirea de activități scurte. Mai întâi elevii recapitulează cuvintele dintr-o lecție anterioară timp de 10 minute, apoi pentru 5 minute profesorul cere sublinierea de cuvinte noi în lecția nouă și în cele din urmă o activitate de 5 minute în care elevii exersează pronunția mai multor cuvinte învățate pe parcursul lecțiilor. În toate aceste activități, cadrul didactic îi îndeamnă pe elevi și solicită răspunsuri oferind explicații în plus pentru cuvintele care nu au fost pronunțate corect.

Programul de activități și tehnici cuprinse în a doua componentă-etapizarea învățării- include identificarea unui cuvânt greu de pronunțat și divizarea lui în părți sau unități mai mici pentru a

deosebi învelișul sonor al cuvintelor și sintetizarea părților componente ale unui cuvânt, ceea ce înseamnă reproducerea fiecărui sunet, așa încât copilul să poată alcătui și deosebi cuvintele între ele.

Componenta a treia, organizarea avansată, direcționează copiii să fie atenți la materialul oferit de profesor și în aceeași măsură și la instrucțiunile acestuia, să se concentreze pe sugestiile oferite, furnizează informații anterioare despre lecție și informează elevii în avans despre materialele care vor urma.

În opinia mea, cea mai eficientă abordare pentru a îmbunătăți înțelegerea și recunoașterea cuvântului la elevii cu deficiențe de vorbire, este combinarea învățării directe descrise anterior cu strategii de învățare. Strategiile de învățare constau în instruirea copiilor în a căuta modele în cuvinte sau a identifica ideea principală din fiecare pasaj cheie. Odată ce elevul învață anumite strategii, le poate generaliza.

Am împărțit acest proces de înțelegere și recunoaștere a cuvântului la elevii cu deficiențe de vorbire în șase componente: întrebări și răspunsuri direcționate, controlul dificultăților de procesare a sarcinii de lucru, elaborarea, modelarea pașilor de către profesor, instruirea grupului și indicii strategice. În cadrul primei componente profesorul pune întrebări, încurajează elevii să răspundă la întrebări, dar și să pună ei înșiși întrebări și atrage elevii în dialoguri pe tema dată.

Controlul dificultăților de procesare a sarcinii de lucru este o componentă complexă în care cadrul didactic furnizează ajutor elevilor dacă aceștia au nevoie, face demonstrații simple, exemplifică de la ușor la greu, prezintă pași sau concepte ușoare și apoi trece la unele mai complexe-tehnică numită analiza sarcinii de lucru. În cadrul activităților din această componentă elevilor le este permis să controleze nivelul de dificultate al întrebărilor și sarcinilor, iar activitățile sunt scurte.

Componenta de elaborare presupune următoarele activități: furnizarea de informații suplimentare și explicații despre concepte, pași și proceduri și lucrul pe un text mai bogat, mai lung.

În etapa de modelare a pașilor, profesorul demonstrează pașii pe care elevul urmează să îi respecte. Procesul de instruire a grupului reprezintă interacțiuni verbale care au loc într-un grup mic compus din elevi și cadrul didactic.

Indiciile strategice reprezintă faptul că profesorul amintește elevului să folosească strategii sau pași compuși pentru a rezolva sarcinile și explică elevilor procedeele și strategiile de rezolvare a sarcinilor. Activitățile folosesc modele de genul „gândește cu voce tare” și scot în evidență strategiile și metodele utilizate în desfășurarea activităților de învățare.

În zilele noastre suntem bine echipați cu cele mai bune metode de învățare a cititului pentru copiii cu deficiențe de vorbire. Știm cu toții că nu există miracole în cazul acestor copii, dar pentru a obține rezultate merituose în activitatea de citire a unui text, atât elevul, cât și profesorul trebuie să depună o muncă susținută. Cunoașterea este putere și studiul și munca asiduă oferă părinților și profesorilor o oportunitate uriașă de a evalua și selecta modalitățile de intervenție asupra cititului, modalități care să ducă la succes.

Cel mai bun mod de a încuraja copiii să citească mai mult este să punem la dispoziția lor cărți care îi conectează la lumea lor. Cu siguranță părinții și profesorii cunosc copii care iubesc poveștile de aventură sau cărțile despre lumea înconjurătoare sau alții care citesc cu deosebit interes reviste despre sport și sportivi. Alți copii citesc pe nerăsuflăte cărți despre viața de familie și școală pentru că se regăsesc în personaje și se văd pe ei înșiși în acele povești.

Am folosit la clasă poveștile lui Creangă și poveștile scrise de Frații Grimm. Ele fascinează atât copiii din clasele primare, cât și pe cei din gimnaziu și corespund spectrului instructiv în ceea ce privește atât abilitățile de citire, cât și cele de înțelegere a textului citit. Sunt simple și distractive, sistematice și explicite. Trebuie să menționez și faptul că de un real folos mi-au fost și materialele înregistrate pe care le-am utilizat la clasă, softuri și povești redactate pe calculator de voci de actori cunoscuți. Acestea m-au ajutat pentru că sunt de actualitate, ușor de folosit și pentru că poți să repeți cuvântul de câte ori ai nevoie pentru ca elevul să reușească să îl pronunțe.

Dacă profesorul dorește să aibă rezultate în identificarea cuvântului sau înțelegerea lui, în lecție este necesară aplicarea de componente psihologice de predare și învățare. Eșalonarea suportului material, oferirea de stimuli, conectarea la cunoștințele anterioare, construirea semnificației cuvântului, motivarea elevilor și furnizarea de oportunități de învățare sunt considerate printre componentele cheie în exersarea alfabetizării cititului.

Una din cele mai avantajoase tehnici de identificare a cuvântului și de înțelegere a lui este eșalonarea suportului material, ceea ce înseamnă că la începutul activității copilului i se prezintă suportul material necesar, iar apoi, pe măsură ce copilul aproximează în mod independent pronunția cuvântului, acest suport se retrage. Mintea copilului se dezvoltă astfel prin interacțiunea dintre el și profesor și, având la îndemână suportul necesar, copilul poate să realizeze mai mult decât ne-am gândit inițial că ar putea. Încurajările date de profesor și aprecierile pozitive oferite copiilor le sunt de ajutor major.

Un concept comportamental similar cu eșalonarea suportului material este oferirea de stimuli. Oferirea de stimuli înseamnă să obții consolidarea unor aproximări succesive necesare completării unui obiectiv. Consolidarea în scopul atingerii unui țel poate fi considerată ca o modalitate de oferire de stimuli pentru elevi. În cazul în care se lucrează cu elevi cu dizabilități de citire și pronunție acest concept-oferirea de stimuli- nu este niciodată destul de accentuat.

Mulți dintre copiii cu probleme severe de citire vor deveni extrem de frustrați în procesul de alfabetizare deoarece ei nu vor obține imediat rezultate bune. Stimulii de întărire pot să nu fie o parte sistematică a istoricului noțiunilor cunoscute de elev. Acești elevi vor crește cu convingerea că cititul nu este o activitate plăcută și nu vor privi cititul ca pe o activitate benefică în urma căreia obții informații folositoare. Mai târziu nu vor putea să se angajeze și vor face parte din categorii sociale cu probleme. De aceea este crucial ca educatorii și părinții să modeleze cititul cu ajutorul recompenselor oferite copiilor atunci când eforturile acestora sunt încununete de succes și când aceștia reușesc să dețină abilități de citire.

Educația eficientă constă în a putea determina nivelul de cunoștințe al elevului, nivel stabilit în urma consolidării și practicării cunoștințelor acumulate, componenta numită conectarea la cunoștințele anterioare. Evaluarea cunoștințelor elevilor va ajuta profesorii să găsească conexiuni între ceea ce știu și ceea ce au nevoie să învețe elevii. Cât de repede "prind" elevii informația prezentată în text depinde în mare măsură de cunoștințele anterioare posedate de aceștia. Copiii cu dificultăți de învățare adesea au cunoștințe anterioare limitate și experiențe din care nu pot „pescui” informațiile necesare trecerii la un alt nivel de învățare. Este imperativ ca profesorii să furnizeze oportunități elevilor aflați în această situație pentru a câștiga și recupera cunoștințe anterioare prin discuții și activități care să facă lumină în mintea elevului înainte de a-i fi prezentat un text nou.

În timp ce abilitățile specifice de citit sunt importante și elevul trebuie să le deprindă, educatorii trebuie să țină cont de faptul că scopul cititului este de a construi semnificații și înțelesuri din text. Componenta de construire a semnificației cuvântului este una din componentele fără de

care nu se poate realiza cititul în cazul elevilor cu dificultăți de vorbire. A identifica intriga unei povești, urmând instrucțiuni de a pune cap la cap idei și studierea evenimentelor curente se numără printre scopurile cititului. Elevii învață să despartă în silabe, deprind utilizarea de reguli gramaticale și aptitudini de înțelegere mult mai ușor dacă cotextul prezentat de profesor ca model este cu semnificație personală, adică este un exemplu din viața personală. La fel, și temele de casă trebuie să fie selectate pe același criteriu.

Motivarea elevilor să citească este o adevărată provocare, în special pentru profesorii de la clasele de gimnaziu. Din experiența la clasă am descoperit că elevii din clasele primare fac mult mai multe eforturi și își doresc mult mai mult să învețe să citească, chiar și după un eșec, în timp ce elevii mai mari, și în special cei cu dificultăți de învățare, sunt mai puțin dornici să depună eforturi dacă nu reușesc de la primele încercări. Cei mici atribuie insuccesul lor efortului insuficient, în timp ce copilul de vârstă mai mare și care se luptă să învețe să citească atribuie insuccesul lui unor factori cum ar fi: profesorul nu îl place sau crede că e incapabil.

Profesorul trebuie să îi ajute pe elevi să înțeleagă și să realizeze faptul că eforturile lor duc la rezultatele dorite. Alături de strategiile de învățare, motivarea îi ajută pe elevi să-și îmbunătățească performanțele. Activitățile de învățare ar trebui să fie autentice, integrate cu diferite conținuturi interesante din alte domenii, cu un astfel de conținut social încât elevii să fie motivați să participe la ele. Totodată elevii ar trebui să aibă șansa să schimbe între ei idei despre materialul prezentat în activitate.

Furnizarea de oportunități de învățare este o componentă cheie în exersarea alfabetizării cititului. Odată cu timpul alocat activităților de învățare, copiii au nevoie de șansa de a putea răspunde oral și în scris, atât în activitățile de citire, cât și ca răspuns la întrebări pe baza textului.

Este necesar ca elevii să poată să exerseze noile cunoștințe învățate. Componenta instrucțională nu poate pune destul accent în timp ce elevii achiziționează competențe, de aceea elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de mai multe șanse de a exersa cunoștințele studiate.

Mulți dintre elevii care întâmpină dificultăți în identificarea cuvintelor nu știu că la baza cuvântului stă sunetul. Exercițiile de conștientizare fonetică îi ajută pe copii să opereze cu sunetele limbii prin activități de amestecare, segmentare, suprimare și înlocuire a sunetelor. Exercițiile de amestecare fonetică implică amestecarea unui singur sunet sau a unui grup de sunete dintr-un cuvânt, cum ar fi amestecarea sunetelor „f-a-t-ă” pentru a forma cuvântul „fată” sau amestecarea grupului de sunete „pa-ră” pentru a forma cuvântul „pară”. Exercițiile de segmentare implică pronunțarea individuală a fiecărui sunet dintr-un cuvânt. De exemplu, „m-ă-r” pentru cuvântul „măr”. Un exemplu pentru suprimarea fonetică ar fi îndepărtarea lui „s” din cuvântul „soare” și păstrarea sunetelor rămase „oare”. Înlocuirea constă în adăugarea unui sunet diferit „d” cuvântului inițial „cor” și formarea unui cuvânt nou „dor”. Exercițiile de analiză fonetică pot fi de identificare a poziției sunetelor în cuvinte, adică de exemplu identificarea sunetului „u” în mijlocul cuvântului „sus”.

Ținta activităților care au ca scop problemele la nivelul cuvântului este de a ajuta copiii ca în cele din urmă să reușească să citească cuvinte la prima vedere sau prin automatism. Unii copii au probleme cu cititul cuvintelor prin automatism deoarece nu dețin strategii de asociere a literei cu sunetul. Copiii trebuie să fie familiarizați cu formarea literelor și trebuie să aibă destul exercițiu de citire a cuvintelor.

Abordările de conștientizare a sunetelor bazate pe învățarea regulilor sunt considerate analitice. Copiii sunt învățați să citească câteva cuvinte și apoi sunt puși să le analizeze prin

separarea lor în părțile componente, astfel ei învățând prin generalizare. Pe de altă parte, abordările sintetice de predare a sunetelor implică predarea explicită a asocierii literă-sunet. În timpul lecțiilor elevii pronunță sunete izolate și apoi le amestecă pentru a alcătui cuvinte. Dacă un copil știe să citească și să pronunțe sunetele din cuvântul „sar”, atunci elevul poate citi și pronunța și sunetele din cuvintele „car”, „var” sau „par”. Câteva din activitățile utile la clasă sunt: rezolvarea peretelui cuvintelor, alcătuirea de cuvinte, ghicirea cuvântului acoperit.

Rezolvarea peretelui cuvintelor presupune poziționarea unor planșe pe care se află cuvinte în clasă, pe perete, pe tablă, undeva unde copiii să le poată vedea ușor. Cu ajutorul cuvintelor copiii vor alcătui propoziții. Disponerea cuvintelor trebuie realizată cu grijă, la fel și selectarea lor, astfel încât elevii să le cunoască și să le folosească des în scriere. Se pot adăuga cel mult cinci cuvinte noi pe săptămână. Cuvintele care în mod normal se pot confunda pot fi scrise într-o varietate de culori, așa încât să iasă în evidență față de cele scrise cu negru.

Alcătuirea de cuvinte constă în: copiii primesc șase până la opt litere diferite scrise pe planșe. Profesorul spune cuvinte cu două, trei, patru sau mai multe litere care pot fi formate cu literele de pe planșe. Copiilor li se cere apoi să folosească toate literele pentru a alcătui un cuvânt care se referă la ceva ce ei citesc într-un text. De exemplu, profesorul poate da elevilor planșe care conțin fiecare câte o literă, astfel: „c, a, r, t, e” sau „c, a, i, e, t”. Elevilor li se cere să alcătuiască cuvinte formate din două, apoi din trei litere. Ei pot alcătui cuvintele „ca”, „car”, respectiv „ca”, „cai”. Ca o completare a lecției, li se cere să folosească toate literele prezentate și să facă un cuvânt: „carte”, respectiv „caiet”.

Ghicirea cuvântului acoperit constă în scrierea a patru până la șase propoziții pe tablă și acoperirea unui cuvânt din fiecare propoziție. Prima propoziție este citită și elevii ghicesc cuvântul acoperit pe măsură ce profesorul scrie pe tabla toate cuvintele pe care elevii le rostesc și le cred potrivite. Profesorul șterge apoi de pe tablă cuvintele care nu încep cu litera cu care începe cuvântul care trebuie ghicit. Copiii sunt încurajați să ghicească în continuare. Cuvântul este descoperit pe măsură ce copiii ghicesc aproximativ cuvântul.

Recitarea este povestirea din memorie a ceea ce a fost citit. Această metodă implică vederea cu ochii minții a materialului citit, vizualizarea răspunsului la întrebări și reflectarea asupra răspunsurilor. Îi ajută pe elevii din clasele de gimnaziu să monitorizeze, să organizeze și să rețină informația obținută din text.

Copiii cu dificultăți de citire prezintă caracteristici care conduc la diverse provocări în ceea ce privește găsirea metodei potrivite de învățare. Recomandarea este ca pentru acești copii să se folosească activități care să furnizeze informația în mod direct.

Psihologii școlari au un rol vital în rezolvarea problemelor copiilor cu dificultăți de citire și, în general, a copiilor cu dificultăți de învățare. Lucrând împreună cu profesorii, părinții și alte părți interesate, psihologii școlari pot fi văzuți ca făcând parte din grupul celor interesați să îmbunătățească abilitățile de învățare și formare atât la copiii cu deficiențe de citire, cât și la cei cu nevoi speciale.

Bibliografie:

1. Agran, M., Cavin, Wehmeyer, M.L., & Palmer, S. (2006), „Participation of students with severe disabilities in the general curriculum: The effect of the self-determined learning model of instruction. Research and Practice in Severe Disabilities

2. Bălaș Baconschi, C. (2010), „Psihopedagogia copiilor cu dificultăți de învățare”, suport de curs, Cluj Napoca, Universitatea Babeș Bolyai
3. Cocoradă, E., Voinea, M., (2009), „Psihologia învățării. Copilul cu dificultăți de învățare”, Brașov, Editura Universității Transilvania Brașov
4. Hussar, E., Stan, G., (coord.) (2011), „Pedagogia diversității și dificultăților de învățare”, Bacău, Editura Casei Corpului Didactic

ACTIVITĂȚILE CURRICULARE ȘI EXTRACURRICULARE

Prof. înv. primar Alexandra-Laura LĂCĂTUȘU
Școala Gimnazială „Dumitru Almaș” Negrești, jud. Neamț

„Să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Această lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze.”
(Maria Montessori)

În școala contemporană, eficiența educației depinde de gradul în care se pregătește copilul pentru participarea la dezvoltarea de sine și de măsura în care reușește să pună bazele formării personalității copiilor. În acest cadru, învățământul are misiunea de a-i forma pe copii sub aspect psihointelectual, fizic și socioafectiv, pentru o cât mai ușoară integrare socială. *Complexitatea finalităților educaționale impune îmbinarea activităților curriculare cu cele extracurriculare.*

Educația prin activitățile extracurriculare urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizată, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii. Începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură.

Activitatea extrașcolară este segmentul de educație, care asigură în mare parte transferul de cunoștințe, acumulate de către elevi în cadrul programului standard de ore obligatorii (curriculum formal) în practică, ceea ce oferă elevului deprinderi practice de a implementa în practică cunoștințele teoretice acumulate.

Activitatea educativă școlară și extrașcolară dezvoltă gândirea critică și stimulează implicarea tinerei generații în actul decizional în contextul respectării drepturilor omului și al asumării responsabilităților sociale, realizându-se, astfel, o simbioză lucrativă între componenta cognitivă și cea comportamentală. În urma plimbărilor, a excursiilor în natură, copiii pot reda cu mai multă creativitate și sensibilitate, imaginea realității, în cadrul activităților de desen și modelaj, iar materialele pe care le culeg, sunt folosite în activitățile practice, în jocurile de creație. La vârsta școlară, copiii sunt foarte receptivi la tot ce li se arată sau li se spune în legătură cu mediul, fiind dispuși să acționeze în acest sens

Activitatea extracurriculară e o componentă educațională valoroasă și eficientă careia orice cadru didactic trebuie să-i acorde atenție, adoptând el, în primul rând, o atitudine creatoare, atât în modul de realizare al activității, cât și în relațiile cu elevii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a elevilor. Diversitatea activităților extrașcolare oferite crește interesul copiilor pentru școală și pentru oferta educațională.

Educația extracurriculară (realizată dincolo de procesul de învățământ) își are rolul și locul bine stabilit în formarea personalității copiilor noștri. Educația prin activitățile extracurriculare urmărește identificarea și cultivarea corespondenței optime dintre aptitudini, talente, cultivarea unui stil de viață civilizată, precum și stimularea comportamentului creativ în diferite domenii. Începând de la cea mai fragedă vârstă, copiii acumulează o serie de cunoștințe punându-i în contact direct cu obiectele și fenomenele din natură.

Cadrul didactic are, prin acest tip de activități, posibilități deosebite să-și cunoască elevii, să-i dirijeze, să le influențeze dezvoltarea, să realizeze mai ușor și mai frumos obiectivul principal al școlii și al învățământului primar – pregătirea copilului pentru viață. Scopul activităților extrașcolare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale.

Oricât ar fi de importantă educația curriculară realizată prin procesul de învățământ, ea nu epuizează sfera influențelor formative exercitate asupra copilului. Rămâne cadrul larg al timpului liber al copilului, în care viața capătă alte aspecte decât cele din procesul de învățare școlară. În acest cadru, numeroși alți factori acționează pozitiv.

Scopul activităților extrașcolare este dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, oferirea de suport pentru reușita școlară în ansamblul ei, fructificarea talentelor personale și corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale. Activitățile extrașcolare se desfășoară într-un cadru informal, ce permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să reducă nivelul anxietății și să-și maximizeze potențialul intelectual.

Ca orice demers orientat către o finalitate, activitatea extracurriculară presupune o anumă structurare și organizare, asigurate de corelarea activităților de proiectare, implementare și evaluare. Reușita activităților extracurriculare rezidă deci în gestionarea celor trei procese și în asigurarea relației ce se stabilește între acestea.

Bibliografie:

1. Lazăr Viorel, 2008, *Psihopedagogia activităților extrașcolare*, Editura Arves
2. Tănase Dragoș, 2013, *Ghid de bune practici, Activități extracurriculare pentru învățământul primar*, Editura LBW, București
3. Cucuș Constantin, 2002, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași

EREDITATEA, PREMISA NATURALĂ A DEZVOLTĂRII PSIHOINDIVIDUALE

Prof. Laura ANGHELESCU

Liceul cu Program Sportiv „Banatul” Timișoara, jud. Timiș

Ereditatea este capacitatea tuturor indivizilor de a poseda material genetic pe baza căruia se transmit anumite caractere de la părinți la urmași. Diversele cercetări arată legătura strânsă dintre zestrea ereditară și premisa necesară dezvoltării psihice a individului.

Ereditatea (latinescul hereditas - moștenire) este capacitatea tuturor organismelor de a poseda o anumită informație genetică, pe baza căreia, și în funcție de condițiile de mediu, se transmit anumite caracteristici anatomo-fiziologice, biochimice și comportamentale, de la ascendenți la descendenți.

De asemenea, influențează mai ales creșterea (care vizează aspectul fizic, anatomic al dezvoltării) și maturizarea (ce se referă la aspectul fiziologic al dezvoltării, constând în modificările funcționale interne biochimice care se petrec odată cu înaintarea în vârstă) organelor și funcțiilor de mai sus, aspecte ce indică cât de pregătit este organismul din punct de vedere biologic pentru a trece de la un stadiu la altul al dezvoltării psihice. Procesele de creștere și maturizare suportă și influența exercițiului și a învățării, care le pot accelera sau încetini cursul.

Bagajul biologic al unui copil reprezintă o premisă necesară pentru dezvoltarea psihică. Aceasta influențează într-o anumită măsură procesele psiho-fiziologice (capacitatea de a sesiza sunete ridicate, de a diferenția diferite nuanțe cromatice, atenția involuntară etc.). Cu cât procesele sunt mai complexe (gândirea abstractă, memoria logică, imaginația, sentimentele, determinarea, pasiunile etc) cu atât crește importanța mediului, a educației, comparativ cu a eredității.

Factorii ereditari au un rol important în dezvoltare pentru că: este primul factor care intervine; are un rol potențial și variat, adică pe același fond ereditar, se pot forma, sub influența mediului, profiluri psihice diferite; ereditatea determină sincronizarea cu ceilalți factori și asigură unitatea fiecărui individ.

Influența eredității iese la iveală mai ales în cazul trăsăturilor simple, instinctuale, în timpul primilor ani de viață fiind mai evidente, pentru ca mai târziu, mediul și educația să influențeze mai mult parcursul exclusiv al persoanei.

În analiza eredității sunt operate mai multe metode: ancheta familială; metoda gemenilor; studiul copiilor adoptivi; studiul copiilor crescuți în grup etc.

Există mai multe argumente care scot în evidență rolul eredității. Astfel de argumente sunt utilizate în cazul „copiilor minune”, care probează de la vârste fragede aptitudini remarcabile (Mozart, Grigorescu, Goethe, etc).

De asemenea este descrisă prezența în cadrul unor familii cu personalități marcante a atmosferei stimulatorii. În acest sens, investigându-se trei generații din familia Bernoulli, s-au găsit 8 bărbați, toți matematicieni de bază, iar studiul a cinci generații din familia Bach a depistat nu mai

puțin de 13 mari muzicieni. Bunicul și tatăl lui Darwin au fost membri ai Societății regale de Științe din Marea Britanie. Darwin a avut 6 fete și 5 băieți, 4 dintre aceștia fiind și ei membri ai Societății regale; rezultă astfel, că talentul pentru știință se transmite prin ereditate.

Francisc Galton, unul dintre cei mai cunoscuți reprezentanți ai teoriei care susținea importanța eredității, a anchetat un număr de 415 subiecți „oameni renumiți” și a găsit la 48% fiul, la 42% fratele, la 32% părintele, la 17% bunicul, iar la 14% nepotul, toți oameni renumiți.

Alte argumente (W. Peters) au la bază un indicator care urmărește rezultatele obținute de părinți și copii la școală. S-a constatat că există o anumită legătură între rezultatele la învățătură obținute de părinți și cele ale copiilor (77% dintre copiii părinților cu rezultate școlare bune se aflau și ei în această situație, iar în rândul părinților cu rezultate slabe s-au găsit doar 45% cu rezultate bune). Indicatorul considerat cel mai precis referitor la dezvoltarea psihică a unei persoane este coeficientul de inteligență (Q.I.). Conrad și Jones au calculat și corelat IQ a 977 de indivizi de la 3 la 60 de ani, aparținând unui număr de 269 de familii din zonele rurale ale Noii Anglii. Rezultatele obținute au evidențiat existența unei corelații între inteligența părinților și a copiilor (indice de corelație 0,49), între inteligența fraților și a surorilor de același sex (0,45), a fraților și surorilor de sexe diferite (0,54).

Unele studii s-au ocupat de analiza descendenților din căsătorii cu persoane cu probleme psihice. S-a constatat că cel mai mare procent de debili mintal (39%) rezultă în situațiile când ambii părinți sunt cu handicap, acest procent reducându-se la jumătate (19% față de 39%) când numai unul din părinți este cu handicap. Un caz la care se fac dese referiri atunci când se susține preponderența eredității este acela al unui tânăr american, Martin Kallikak, care în timpul războiului de independență a avut un copil cu o debilă mintal. Întorcându-se acasă, s-a căsătorit cu o fată normală, cu care de asemenea a avut copii. După 6 generații, situația celor două linii de descendenți era aceasta: din mama debilă au rezultat 480 de descendenți dintre care 143 erau și ei debili mintal, 36 nelegitimi, 33 prostituate, 34 alcoolici, 3 epileptici, 3 criminali (50,4 % descendenți cu deficiențe). Din mama normală, 498 de descendenți dintre care numai 5 indivizi (1 %) au prezentat trăsături negative, ceilalți fiind oameni normali.

Un alt exemplu este al celor două gemene univiteline (cu un echipament genetic egal) Bess și Jessie, născute în America în 1892, care fiind adoptate de micii, au crescut în condiții și în medii diferite. Bess a avut parte de o tinerețe grea, fiind chinată de mama ei adoptivă, de la 15 ani întreținându-se singură. Jessie a avut o viață mult mai bună, s-a bucurat de afecțiune și atenție din partea părinților adoptivi, a urmat școala, a devenit învățătoare, s-a căsătorit și a avut copii. În anul 1923 psihologul Muller le aplică celor două surori mai multe teste, dintre care și testul de inteligență. La primul test (care avea punctajul maxim 212) Bess a obținut 156 de puncte, iar Jessie 152. La al doilea test (care avea 79 de puncte maxim) Bess a obținut 64 de puncte, iar Jessie 62. Deci ambele teste au demonstrat că inteligența celor două surori a rămas aproape egală, ea nefiind influențată de mediul social în care au trăit.

Deci, din aceste studii reiese că ereditatea are un rol important în ceea ce reprezintă copilul și adultul.

Bibliografie:

1. Maria Palicica, Prelegeri de psihopedagogie, ediția a 2-a, Editura Orizonturi Universitare, Timișoara, 2005
2. Elena Joița și colab., Pedagogie și elemente de psihologie școlară, Ed.Arves, București, 2003
3. Larmat J., Genetica inteligenței, București, 1977
4. Paun E., Educabilitatea, Curs de pedagogie, București, 1988
5. www.pedagogul.com

COOPERAREA FAMILIEI CU ȘCOALA

Prof. Laura ANGHELESCU

Liceul cu Program Sportiv „Banatul” Timișoara, jud. Timiș

Învățarea constă în toate achizițiile dobândite de individ de-a lungul vieții. Legătura dintre învățare, școală și copil se face prin intermediul familiei. Ea joacă un rol foarte important în tot procesul instructiv-educativ.

Educația reprezintă baza în formarea caracterului și personalității copiilor și tinerilor. Tocmai din acest motiv educația ar trebui să fie prioritatea fundamentală a oricărei societăți. În dezvoltarea frumoasă și armonioasă a copilului un rol important îl are familia. În felul acesta, familia reprezintă elementul constitutiv principal al societății, îndeplinind funcții multiple. Ea își aduce contribuția la realizarea tuturor legăturilor educației, un rol deosebit revenind realizării educației intelectuale(cognitive) și morale a copilului.

Acesta este justificat și de influențele educative din primii ani de viață ai copilului care sunt extrem de importante în formarea caracterului acestuia. Educația copilului trebuie continuată în școală, iar colaborarea dintre școală și familie reprezintă succesul în formarea viitorului adult.

Astăzi ne confruntăm cu numeroase fenomene sociale care influențează pe lângă evoluția familiei, și parteneriatul pe care îl are școala cu familia și anume: divorțialitatea – divorțul părinților este o experiență traumatizantă în majoritatea cazurilor pentru copii, iar efectele acestuia se resimt și în eficiența școlară, în comportamentul și atitudinea copiilor. Efectele divorțului sunt resimțite de către copiii care au tendința de a le exterioriza în acte de violență, agitație, nesupunere, putere scăzută de concentrare la lecții, performanțe școlare scăzute, frecventarea unor grupuri delincvente etc.

Un alt aspect social este migrația forței de muncă care a luat amploare în România mai ales în ultimii ani. Se ține cont de faptul că parteneriatul dintre școală și comunitate este absolut necesar în cazul copiilor ai căror părinți au migrat la muncă în străinătate. Eforturile sunt de ambele părți, școala ar trebui să-și diversifice ofertele prin extinderea serviciilor de asistență psihologică la nivelul întregii țări, cadrele didactice ar trebui mai mult informate pentru a-și aduce aportul în activități specifice de asistență socială. Pe de altă parte, autoritățile locale trebuie să facă eforturi pentru optimizarea serviciilor de asistență socială și de colaborare intensă cu școala. Se distruge atâtea vieți umane anual datorită acestui fenomen social.

Conform studiilor, implicarea familiei în viața școlii este condiționată de gradul de interes al acesteia față de școală: acesta este crescut dacă familiile au copii care frecventează școala. Cu cât școala reprezintă o mare valoare a familiei, cu atât gradul de implicare al familiei este mai accentuat. Se constată că acei copii care sunt sprijiniți de părinți, care au în casă atitudini pro-școală adecvate, obțin performanțe școlare mari și au un grad de aspirație ridicat față de nivelul de școlarizare pe care doresc să-l ajungă.

Nici o școală nu își poate realiza conținutul, sarcinile și scopul final dacă nu are ca și sprijin familia. Atât școala care are realizatorul imediat al activității educative și instructive cât și familia care la fel realizează anumite sarcini pedagogice trebuie să stabilească o legătură serioasă, o

colaborare, o relație reciprocă în vederea efectuării scopului final. Familia a fost dintotdeauna considerată ca fiind o importantă instituție socială, pentru multiplele funcții pe care le îndeplinește. Rolul ei în formarea copilului pentru viață este mare. Familia reprezintă primul loc unde începe educația. În familie, copilul începe să-și formeze vocabularul și modul de a se comporta cu cei din apropierea sa, iar educația din familie trebuie consolidată în școală.

Și școala are un rol important în găsirea celor mai valoroase forme de colaborare. Aceste forme de colaborare se pot realiza prin intermediul comitetelor de părinți care au capacitatea de a asigura o influență educativă asupra parinților, de a implica și ceilalți parinți în găsirea unor soluții la problemele clasei, prin ședințele cu parinții care ar trebui să aibă o tematică psiho-pedagogică orientată spre realizarea schimbului de experiență, exprimarea opiniilor și elaborarea soluțiilor pentru rezolvarea problemelor de conflict și nu trebuie neglijate nici vizitele la domiciliu.

Cercetările arată că, indiferent de mediul economic sau cultural al familiei, când părinții sunt implicați în educația copiilor lor, rezultatele determină performanța elevilor, o mai bună frecvență a școlii, reducerea ratei de abandon școlar și diminuarea fenomenului delincvenței. Familia poate reprezenta un factor de risc sau unul de protecție în funcție de abilitățile pe care le are, climatul educațional și afectiv existent la nivel familial are un rol foarte important. Cooperarea dintre familie și școală dă naștere unor rezultate deosebite, pentru că, dacă nu există această colaborare, dacă se creează o discordanță între modul de educație din școală și cel din familie, îndreptarea greșelilor educative este mult îngreunată. Studiile arată că „în programele în care părinții sunt implicați, elevii au performanțe mai mari la școală, decât aceleași programe, dar în care părinții nu sunt implicați” (Henderson și Nancy, 1995). Capacitatea de implicare a părinților în viața școlară a copiilor lor influențează și rezultatele acestora, în sens bun: cu cât părinții colaborează mai bine cu școala, cu atât rezultatele copiilor sunt mai mari.

Bibliografie:

1. Dolean, I., Dacian, D.: „Meseria de părinte”, 2002, Aramis, București
2. Băran - Pescaru, A.: „Parteneriat în educație”, București, Editura Aramis Print, 2004.
3. www.ccdcluj.ro
4. www.kabbanet.ro

ROLUL MEDIULUI ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII

Prof. Laura ANGHELESCU

Liceul cu Program Sportiv „Banatul” Timișoara, jud. Timiș

Personalitatea deosebește indivizii între ei, și constă într-o combinație de caracteristici psihologice ce cuprind natura unică a unei persoane și care influențează modul în care persoana respectivă reacționează și interacționează cu celelalte persoane. Mediul are un rol extrem de important în formarea personalității omului.

Mediul reprezintă totalitatea condițiilor materiale și social-culturale înconjurătoare și cu care omul intră în permanent în interacțiune.

Componentele mediului sunt: mediul geografic-natural, care poate influența dezvoltarea și sănătatea omului prin câmpul geomagnetic, prin climă, relief, radiații și poluare, dar și mediul socio-cultural, care permite umanizarea și socializarea individului biologic uman, prin asigurarea condițiilor materiale, de civilizație și de cultură, arătându-și influența prin relațiile inter-umane, instituții, idealuri, tradiții, grupuri sociale, stiluri de viață, idei.

Mediul are un rol important în formarea omului ca personalitate. În familie copilul învață limbajul și comportamentul, își formează idealuri și aspirații, convingeri și aptitudini, sentimente, trăsături de caracter, de personalitate și de voință. Factorii sociali se structurează pe mai multe etaje: mediul socio-economic, adică condițiile materiale de viață ale copilului, mediul profesional al părinților, mediul igienic, mediul cultural, mediul comunicativ și socio-afectiv.

Dacă ereditatea vine cu o serie de premise naturale, factorii sociali oferă condiții și dau forma personalității.

Influența mediului și relația dintre ereditate și mediu au fost puse în prim plan de rezultatele diverselor cercetări. În cartea “Prelegeri de psihopedagogie”, Maria Palicica descrie o serie de cazuri. Astfel, este cazul copiilor „sălbatici”, crescuți de animale, mai ales de lupi. S-au studiat aproximativ 50 de copii sălbatici care au fost găsiți trăind împreună cu animalele. Încă din 1694, Condillac menționa în „Tratatul asupra senzațiilor” un copil găsit în Țările Baltice și care, trăind mult timp printre urși, mergea ca aceștia în patru labe. Un alt exemplu este al copilului sălbatic din Aveyron, relatat de Itard, pe care îl speria foarte tare prezența oamenilor și, ca și primul, nu manifesta semne de inteligență absolut deloc. Au mai fost descoperiți copii sălbatici în pădurile din Irlanda, Germania, Ungaria și chiar în România, la Brașov.

Dintre copiii crescuți de lupi, cei mai descriși sunt fetițele Amala și Kamal, care în 1924 au fost găsite în India, trăind împreună cu o haită de lupi, într-o peșteră. Una avea în jur de 2-4 ani, cealaltă 8-9 ani. Au fost duse într-un orfelinat și s-a încercat să li se facă educație.

Fetița cea mică a murit repede deoarece nu s-a putut adapta noului regim alimentar. Cea mare a mai trăit 8 ani, iar asupra ei s-au făcut observații amănunțite. S-a constatat că modul de viață al fetei era asemănător cu cel al lupilor. Dacă i se pune în față un animal ucis, se repezea să-l sfășie cu dinții, fixându-l cu mâinile. Pe parcurs a fost învățată să folosească lingura, dar când nu era supraveheată, mânca direct cu gura din farfurie.

Mergea în patru labe, putându-se ridica în picioare, dar nereușind să învețe să meargă. Auzul și mirosul îi erau dezvoltate, iar văzul era mai bun noaptea. În decursul celor 8 ani petrecuți în orfelinat, a reușit să învețe 40 de cuvinte și propoziții de maxim 2-3 cuvinte.

Din experiențele prezentate reiese că un copil rupt de mediul social și crescut de animale de la o vârstă mică, cu greu mai poate fi umanizat sau poate niciodată. Absența mediului uman obturează dezvoltarea normală psihică. Toți copiii lupi au împrumutat comportamentul și regimul de viață al animalelor adoptive. Sistemul lor nervos nu s-a putut dezvolta pentru a asimila noi cunoștințe, pentru a transforma senzațiile, percepțiile și reprezentările în noțiuni, judecăți și raționamente. Nici unul nu a putut vorbi, nu și-a putut manifesta anumite sentimente sau înțelege anumite reguli sociale.

Jarpeson prezintă astfel cazul a doi gemeni abandonati într-un spital. O soră surdă a avut grijă de acești copii, 5 ani, aducându-le mâncare. Ei au fost apoi descoperiți și deși nu au trăit complet izolați, umanizarea nu a mai fost posibilă.

În literatura psihosocială este pusă în discuție întrebarea dacă există în dezvoltarea individului perioade deosebite, o anumită etapă de viață în care impactul mediului este hotărâtor. Este prezentat în acest sens experimentul etnografului J. Vellard, care împreună cu alți cercetători au studiat o zonă muntoasă din Paraguay, unde trăiesc indienii Guayakis, triburi nomade, ce se hrănesc cu ceea ce culeg, nepracticând agricultura sau păstoritul. Într-o asemenea tabără părăsită, Vellard a găsit o fetiță de aproximativ 2 ani, pe care a luat-o cu el adoptând-o. Aceasta s-a dovedit a fi foarte inteligentă, la 10 ani vorbea limba franceză și cea portugheză.

S-a concluzionat că mediul este mai important decât o eventuală dotare nativă și că dezvoltarea mintală este determinată mai mult de mediu și tehnicile de antrenament, decât de ereditate.

Izolarea se termină de cele mai multe ori prin pierderea sau diminuarea capacității de a asocia cuvinte, deci de a vorbi și de asemenea, de a gândi. Orice fel de izolare este nefastă. Foarte gravă este izolarea față de familie. E. Durkheim a ajuns la concluzia că cei mai mulți sinucigași sunt celibatari. După unele date statistice la celibatari se constată mai multe psihoze, demențe alcoolice, Sida, în raport cu persoanele căsătorite. Orice fel de restrângere a relațiilor umane are efecte psihice negative. De aceea, natura și calitatea relațiilor interumane reprezintă un factor social-cultural important, ce influențează soarta copilului.

O serie de studii interculturale demonstrează dependența proceselor psihice (funcționarea lor) de configurația și calitatea mediului, regăsit în condițiile socio-economice și culturale ale familiei, în zona socio-profesională a acesteia. Astfel, după C. Burd, între nivelul intelectual al categoriei plasată în vârf (a intelectualilor) și categoria a VI-a (a muncitorilor agricoli și necalificați) există o diferență de 50 de puncte. Martmoller a demonstrat printr-un studiu psihometric pe recruți, că persoanele cele mai puțin inteligente aparțin mediilor agricole de tip patriarhal, iar doctorul Cardier a demonstrat că majoritatea debililor mintali trăiesc într-un mediu afectat.

Utilizând metoda geniilor s-a ajuns la concluzia că din cele 1000 de personalități americane testate, majoritatea aparțin zonelor bogate economic și cultural din S.U.A.

Dintre factorii familiali de care depinde viitorul tânărului, unii pedagogi pun accentul asupra profesiei părinților, poziției lor în societate, alții insistă asupra veniturilor, asupra condițiilor de

locuit (camera separată a copilului sau „colțul” lui de cameră, masă proprie de studiu etc.), a structurii genealogice a familiei, numărul de membri ai acesteia (implicit numărul de frați), relațiile care se stabilesc dintre membrii familiei, atitudinea părinților față de copii” (Maria Palicica, Prelegeri de psihopedagogie).

Ereditatea este factorul care oferă premisele naturale, iar mediul socio-uman oferă condiții și dă conținut dezvoltării personalității.

Bibliografie:

1. Maria Palicica, Prelegeri de psihopedagogie, editia a 2-a, Editura Orizonturi Universitare, Timisoara, 2005
2. Stoica M., Pedagogie si psihologie, Ed. Gheorghe Alexandru, Craiova, 2001
3. Durkheim E., Despre sinucidere, Institutul European, Iasi, 1993
4. Paun E., Educabilitatea, Curs de pedagogie, Bucuresti, 1988

COPILUL DE 9-10 ANI CARACTERISTICI GENERALE ÎN DEZVOLTARE

Prof. înv. primar Laura BAIDOC
Liceul Ortodox „Episcop Roman Ciorogariu” Oradea

Dezvoltarea fiecărui copil este unică. Fiecare copil are calendarul său propriu de dezvoltare. Deși fiecare copil se dezvoltă printr-o șevănță predictibilă de repere, nu se poate spune cu exactitate când va ajunge un copil la o anumită etapă.

Copiii de 9 ani pot avea însușiri diferite în ceea ce privește dezvoltarea fizică, valorile variază atât în înălțime, masa corporală, în funcție de particularitățile individuale.

Abilitățile motrice ale copilului de 9 ani sunt mai puternice decât atunci când era mai mic. Acest fapt îi permite să își consolideze abilități fizice precum viteza, rezistența, echilibrul. Unii copii pot excela în practicarea unor sporturi atingând nivelul de performanță, iar alții se mulțumesc cu a practica un sport de echipă: fotbal, baschet.

La 9 ani sunt vizibile semne ale pubertății, în special la fete, iar la băieți de la 11-12 ani începe pubertatea.

După 9 ani, copiii de vârste diferite încep să se separe spontan în jocuri. Copilul devine mai meditativ. Este interesat de autoperfecționare, este dornic să rezolve sarcini mai dificile, este dornic să își îmbogățească cunoștințele, este mai perseverent în diferite tipuri de activități, este mai ordonat, simte nevoia de a planifica timpul și activitățile, nu trece cu ușurință de la o activitate la alta. Se îmbunătățesc scrisul, cititul, desenele, capacitatea de a rezolva exerciții și probleme matematice.

Progresele în dezvoltarea intelectuală sunt evidente. Copilul este capabil să se autoevalueze, să știe ce a făcut corect sau greșit la test. Crește spiritul critic, capacitatea de a aprecia ce a lipsit la răspunsul la lecție și ce a răspuns corect și bine. Se dezvoltă percepția-procesul psihic care îl ajută pe copil să desprindă informațiile și detaliile dintr-un suport vizual, din mediul înconjurător, iar cu ajutorul văzului și auzului, poate diferenția diferite zgomote, sunete, muzicale sau din natură, poate face diferența sunetele pentru identifica dacă anumiți pași sunt făcuți de un copil, de un adult, de o femeie sau de un cățel, deoarece la 9-10 ani acuitatea vizuală și auditivă ating performanțe, fiind dezvoltate pe de o parte în cadrul activităților școlare (citit-scrisul, desenatul) și în cadrul jocurilor, pe de altă parte. Auzul dezvoltat și exersat în recunoașterea fonemelor în cuvinte și transpunerea lor în grafeme, în scris, face ca progresul scrisului și al cititului să fie evident la această vârstă. De asemenea cu ajutorul văzului și auzului identifică informații pe care le cumulează pentru a afla dacă într-un tufiș se mișcă un cățel, un iepuraș, un șoarece sau vântul. Se dezvoltă foarte bine și mirosul-simțul olfactiv. Copilul poate identifica diferite mirosuri gastronomice sau produse cosmetice, poate descoperi cu ajutorul mirosului dacă se gătește ceva dulce sau un alt tip de mâncare.

Orientarea spațială capătă alte dimensiuni și siguranță sporită la această vârstă. Copilul stăpânește mai bine orientarea în pagină, scrierea pe liniatură specifică vârstei-liniatura tip 2 și dictando, orientarea dreapta-stânga, sus-jos, înainte-înapoi, apare conștientizarea spațiului intim-acasă, camera personală, locul personal în sala de clasă. Orientarea temporală-anul, anotimpurile, luna, ziua, ora, minutele, precum și schemele temporale ce se referă la ani, decenii, secole, milenii-

fac să dispară egocentrismul infantil și să conștientizeze copilul existența istoriei. Ceasul și citirea lui devine semn al autonomiei psihice. Plasarea evenimentelor în timp devine calendaristică. Copilul știe că un an 365 de zile, că 4 săptămâni formează o lună, că vacanța mare ține 3 luni.

Prin procesul învățării copilul trebuie să manipuleze o cantitate mare de informații și cunoștințe asimilate sau care se cer asimilate. Acest lucru este posibil doar prin transformarea cunoștințelor în reprezentări. Reprezentările sunt activități cognitive ce se concretizează în scheme și imagini. Schemele și imaginile se concretizează în situații de evocare a unor plante, animale, episoade de povestiri, evenimente istorice și fenomene (ardere, creștere, descompunere, forță, energie...). Alături de scheme și imagini, simbolurile devin importante la această vârstă, în categoria reprezentărilor. Simbolurile cele mai cunoscute și utilizate sunt literele, cifrele, cuvintele, dar se pune accent pe recunoașterea și identificarea unor pictograme și a înțelesului acestora. Culoarea verde a semaforului indică liberă trecere, pe când roșu transmite mesajul de oprire, stop; fulgerul roșu indică pericol de electrocutare, iar săgețile indică direcția de mers. Școlarul mic se află într-o intensă etapă de însușire a diferitelor simboluri. În activitatea școlară se folosesc intens simbolurile și conceptele. Conceptele sunt însușiri comune ale unor simboluri. Simbolurile se referă la evenimente, iar conceptele denumesc însușiri care definesc mai multe evenimente. Conceptele încep să se grupeze pentru micul școlar. Astfel, va avea culori și forme geometrice, va deosebi animale sălbatice și animale domestice, obiecte, fenomene ale naturii, ființe, nume, localități, țări, ape, munți, jucării...

Operațiile gândirii și calitățile acesteia sunt în plin proces de consolidare prin alimentarea intelectului cu informații cât mai bogate, abstracte și complexe. Gândirea se caracterizează prin extinderea operațiilor concrete și apariția lor în cât mai multe domenii, precum și creșterea capacității de a efectua raționamente. Deși are această capacitate de a efectua raționamente, copilul fiind încă legat de concret, nu poate face generalizări. Printre principalele caracteristici ale gândirii se pot enumera: nu este doar acumulatorie ci și ordonatoare, sistematizatoare. Copilul raționează nu doar asupra obiectelor ci și asupra relațiilor dintre ele, apar operațiile combinatorii care dau posibilitatea operării după două sisteme de referință folosite concomitent. Dacă până acum posibilul nu era decât o prelungire îndoielnică a realului, acum realul este un caz particular al posibilului.

Gândirea copilului, nu doar că se dezvoltă, dar aceasta pătrunde în toate celelalte procese psihice, restructurându-le, îmbogățindu-le, introducând în ele ordinea și logica. Gândirea pătrunzând în percepție o intelectualizează, o transformă în observație. Relatarea verbală a observațiilor evidențiază tendința de a comenta și interpreta cele observate.

În perioada miciei școlarității se dezvoltă cunoașterea directă, ordonată, dirijată, prin lecții, dar și cunoașterea individuală, indirectă, spontană sau generată de anumite interese. Spre 9-10 ani copilul are dezvoltate operațiile gândirii care îi permit să utilizeze algoritmi de calcul și de rezolvare de probleme.

Creativitatea se manifestă atât în lucrările plastice precum și în conceperea de texte ale problemelor matematice, în realizarea de texte și compuneri, în jocuri. Desenele și picturile sunt mai pline de atmosferă, apar pomi, case, personaje, perspectiva. Serbările școlare, concursurile, activitățile practice sunt tot atâtea modalități de a se dezvolta și a se manifesta creativitatea la copilul de 9-10 ani. În jocurile din curtea școlii copiii, deși aleargă și tipă, ei dezvoltă un subiect în jocurile lor libere. La această vârstă le place să construiască, să asambleze și să meșteșugească lego, origami, ...

Limbajul cunoaște o expansiune vizibilă. De la 1000-1500 de cuvinte pe care le deține copilul în vocabularul pasiv, la intrarea în școală, va ajunge la un total de 4000-4500 de cuvinte cu un vocabular activ însumând cam 1600 de cuvinte la finalul claselor primare.

Sub rigoarea regulilor și a cerințelor vieții școlare, se produce o schimbare de fond a întregii activități psihice a copilului, are loc investirea gândirii copilului de la înțelegerea intuitivă a fenomenelor, la înțelegerea logică a regulii, a fenomenului, fapt ce reprezintă o adevărată revoluție în actul de cunoaștere, o schimbare de structură a înțelegerii.

Se modifică interesele, preferințele, trebuințele, are loc o apropiere a intereselor copilului de aptitudini, acestea fiind intuite de copil prin valoarea produselor activității sale în școală și cadrul competențelor școlare.

Interrelațiile sociale la care este parte copilul poartă amprenta relațiilor din familie, relațiile dintre părinții, armonia sau lipsa acesteia, stilul parental, valorile promovate și relația părinte copil, toate acestea contribuie la dezvoltarea și integrarea copilului în mediul social.

Bibliografie:

”Psihologia vârstelor”-Ursula Șchiopu, Emil Verza-EDP, București, 1995;

”Psihologia copilului”-Pantelimon Golu, Mielu Zlate, Emil Verza, EDP, București, 1996.

DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII COPILULUI PRIN JOC

Prof. învă. primar Laura BAIDOC
Liceul Ortodox „Episcop Roman Ciorogariu” Oradea

”Copilul râde. Iubirea și înțelepciunea mea e jocul.”(Lucian Blaga)

Activitatea fundamentală a copilului este jocul.

Ursula Șchiopu, referindu-se la problemele psihologice ale jocului, precizează că prin intermediul jocului copilul își afirmă propriul Eu, jocul fiind pentru copil ceea ce este munca pentru adult. Mulțumit de succesele sale ludice, copilul se simte mai puternic iar evoluția jocului nu este altceva decât evoluția personalității în formare.

Prin joc se dezvoltă și limbajul copilului, așa cum nu există joc fără mișcare și acțiune tot așa nu poate exista joc fără o formă de manifestare a limbajului. Copilul gândește cu voce tare, el vorbește și atunci când se joacă singur deoarece în această etapă a dezvoltării, limbajul interior încă nu există, iar copilul nu este capabil să rezolve conflictele interioare decât prin verbalizare, așa își exersează vorbirea. În cadrul jocurilor colective, copiii se înțeleg asupra subiectului, își repartizează rolurile, își comunică impresiile și astfel își activează vocabularul, își precizează semnificația cuvintelor, își dezvoltă limbajul contextual.(psihologul Tina Bruce).

În viziunea psihopedagogului Paul Popescu Neveanu, Jocul este un mod de dobândire și precizare a cunoștințelor prin acțiune. Prin joc se dezvoltă procesele psihice de reflectare directă și nemijlocită a realității – percepțiile (mănuind diferite obiecte și materiale, copilului și se dezvoltă percepțiile de mărime, formă, culoare, greutate, distanță) și reprezentările - dar și procesele psihice intelectuale: memoria, gândirea, imaginația. Jocul este o activitate de gândire, arată Popescu-Neveanu, întrucât este orientat spre rezolvarea de probleme, spre găsirea căilor în vederea depășirii unor obstacole, acțiunea și cuvântul sunt principalele mijloace de realizare a jocului. Jocul și predispoziția copilului pentru joc este expresia dezvoltării sale psihice normale.

J.Chateau consideră că jocul oferă posibilitatea descătușării ființei umane de lumea înconjurătoare, că anticipează conduitele superioare pentru copil, orice activitate fiind pentru el ,joc. J Chateau consideră că prin joc copilul se dezvoltă, copilăria fiind ucenicia vârstei mature.Prin joc, copilul traduce potențele virtuale care apar la suprafața ființei sale.Pentru copil nu rezultatul jocului este important ci acțiunea în sine. Jocul copilului este plin de imprevizibil și de varietate, relevând astfel forța creatoare și inteligența copilăriei.

Jocul are pentru copil caracterul unei activități foarte serioase în care se identifică cu personajul interpretat , copilul are prilejul de a-și afirma forța, autonomia.Jocurile ascetice sunt modalitatea de afirmare a propriei demnități, sunt o încercare de afirmare a voinței infantile. Jocul este o cale de transformare a plăcerii senzoriale în plăcere morală, deoarece jocul devine o acțiune intenționată, cu o finalitate conștientă.

Jocul reprezintă o forță cu caracter propulsor în procesul dezvoltării copilului, mai ales în preșcolaritate.Jocul capătă o pondere și un rol formativ deosebit pentru copilul preșcolar la intarea lui în grădiniță prin lărgirea cadrului relațional.Posibilitățile sporite de contact cu alți adulți dar și copii, în afara cercului familial determină un proces de emancipare afectivă reflectată în joc. Treptat, jocul de acțiune, de simplă mânuire a obiectelor, la început simplă, apoi mai complexă, se

transformă în joc cu temă, cu subiect, cu roluri, cu relații bine stabilite între partenerii de joc. Contactul dintre adult și copil oferă de obicei copiilor modele de conduită, stimulând dorința copierii acestora.

Jocul este considerat activitatea comună în jurul căreia se formează grupul cu toate implicațiile determinate de acest fapt: regula, ordinea și disciplina în grup, formele de joc în grup. Regula, exprimă tendința copilului spre ordine și disciplină. Ea poate fi inventată, imitată, învățată, rezultată din structura jocului, din tendințele și trebuințele de dezvoltare a copilului. Regula are rol de regulator în organizarea, planificarea și dinamizarea conduitei copilului în joc precum regula are rolul de inhibare a unor reacții.

Eduard Claparede afirmă că jocul este un exercițiu pregător pentru viața de adult, jocul are rolul de a acționa la copil funcții motrice și mentale, activitatea copilului se exprimă prin joc iar orice activitate aleasă de individ fără forța constrângerii implică afirmarea ființei, dezvoltarea personalității. Claparede consideră că tipul de joc este determinat pe de o parte de nevoile copilului și pe de altă parte de nivelul său de dezvoltare organică și îl consideră un agent de dezvoltare, de expansiune a personalității în devenire.

Denis Macadziob realizează următoarea clasificare, utilizând drept criteriu evoluția ontogenică :

- Jocul copilului sugar (realizat prin zâmbet, priviri, gângurit);
- Jocul solitar (începe de la 1 an- copilul se joacă singur în prezența sau absența adultului);
- Jocul paralel (între un an și jumătate și doi ani copilul se joacă în prezența adultului dar singur);
- Jocul asociativ (doi sau mai mulți copii se reunesc să se joace, dar nu colaborează, nu lucrează împreună);
- Jocul cooperant (apare după 3 ani și presupune colaborare, reunire a efortului, ajutorul reciproc).

J. Piaget orientându-se după criteriul evolutiv grupează jocurile în următoarele categorii:

- Jocuri-exercițiu (motrice sau cognitive);
- Jocuri simbolice sau de creație („De-a” mama..., de-a doctorul) ;
- Jocuri cu reguli („Tupu”, „Măță”, „Omul negru”);
- Jocuri de construcții (castele de nisip, colibe)

Conform lui J. Piaget, tipul de joc al copilului se manifestă în strânsă legătură cu stadiul dezvoltării sale cognitive. Astfel,

- până la 2 ani, jocurile manipulative (de explorare și manipulare a obiectelor) sunt cele dominante;
- de la 2 la 7 ani, jocul simbolic este cel corespunzător stadiului preoperațional al gândirii, iar
- de la 7 la 12 ani și mai departe, sunt jocurile cu reguli, corespunzătoare etapei operațiilor concrete.

Raportând jocurile la vârstă, J. Chateau vorbește despre apariția treptată a jocurilor de mână, modelaj, desen-pictură și colecționare. Regulile în joc apar începând cu vârsta de 2-4 ani, în cadrul jocurilor de imitație, de construcție, în jocurile sociale (de la 6-7 ani).

Jocul este mișcare, explorare, comunicare, socializare, observație și imitație, exercițiu, disciplinare, învățare, plăcere, bucurie. Esența jocului este reflectarea și transformarea, pe plan

imaginar, a realității înconjurătoare. Jocul nu este numai o simplă distracție, ci, prin joc, copilul descoperă și lumea și viața într-un mod accesibil și atractiv, o cercetează, o prelucrează și o transformă în învățare, în experiență personală. De aceea, în timpul jocului, copilul desfășoară o variată activitate de cunoaștere.

Jocul:

- îi stârnește copilului interesul și curiozitatea,
- îi solicită imaginația, inventivitatea, gândirea, inițiativa,
- îi alungă urâtul și-l împiedică să se plictisească,
- îi consumă energia prin mișcare.
- este activitatea pe care copilul o face cu cea mai mare plăcere.

Bibliografie:

Ioan Nicola, “Tratat de Pedagogie Școlară”, Ed. Aramis,2003;
Ioan Cerghit, ”Metode de învățământ”, Ed. Polirom, Iași,2006;
Comănescu, Ioan “Prelegeri de Didactică Școlară”, Oradea, 2003;
H. Barbu, E.Popescu, Filofteia Șerban-”Activități de joc și recreativ distractive”, EDP, Buc.,1994;
„Psihologia vârstelor” , Ursula Șchiopu, Emil Verza-E.D.P.-1997, Buc. 1995.

DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE LA ȘCOLARUL MIC: DISLEXIA ȘI DISGRAFIA

Prof. învă. primar Laura BAIDOC
Liceul Ortodox „Episcop Roman Ciorogariu” Oradea

Dificultățile de învățare se referă la o tulburare a unuia sau mai multe procese implicate în înțelegere, în utilizarea limbajului oral sau scris, în abilitatea de a vorbi, de a asculta, de a citi, de a pronunța, de utilizare a auzului fonematic sau de a efectua calcule matematice.

Depistarea timpurie a dificultăților de învățare presupune să ținem seama de unele aspecte. Acestea sunt: o diferență majoră între capacitatea intelectuală a copilului și performanța școlară, progresul școlar este minim sau achizițiile sunt sub nivelul mediu al celor de aceeași vârstă, dificultăți de vorbire, de exprimare, greutăți în însușirea citit scrisului, dificultăți de orientare spațiotemporală și psihomotorii, dificultăți de comunicare socială care afectează învățarea -sunt indicatori că sunt dificultăți de învățare.

Aceste manifestări se pot observa și în alte medii decât cel școlar, în alte situații și activități, care aduc urmări pe plan emoțional, descurajare, stima de sine scăzută, părerea că ei nu sunt capabili, afectează relațiile cu ceilalți copii și imaginea generală asupra vieții.

Dislexia este o tulburare de învățare a citirii în ciuda unui intelect normal, în absența unor probleme senzoriale, fără a fi cauză instrucția școlară inadecvată sau un mediu social nepotrivit, ci datorită unor perturbări cognitive. Autorul american Geschwind consideră că dislexia apare datorită maturizării tardive sau unor microleziuni cerebrale la lobul parietal care determină tulburări în denumirea cuvintelor, tulburări de învățare și în sfera scris cititului. În cazul persoanelor dislexice, circuitele cerebrale nu pot comunica între ele

Dislexia aduce tulburări de distingere a formelor, a literelor, dificultăți de orientare spațio-temporale, precum și dificultăți ce țin de perceperea vizuală și auditivă. Dislexia are cauze neurologice și poate fi și ereditară, sau cauzată de traume – contuzii craniene sau traume emoționale.

Dislexia este considerată a fi incapacitatea de a face distincție între litere și incapacitatea de a asocia fonemul cu simbolul scris, litera. Copilul dislexic face progrese minimale în achiziționarea cititrii, cu rezultate sub nivelul său intelectual, clasându-se sub nivelul clasei.

Semnele dislexiei pot fi: incapacitatea de a recunoaște și a auzi sunetele unui cuvânt, neputința de a reține cu ușurință informațiile unui mesaj oral, de a numi rapid obiecte, culori, numere, timpul prelungit de a recunoaște litere și numere.

În funcție de vârstă, dislexia prezintă anumite semne.

Copilul preșcolar va avea dificultăți în pronunțarea cuvintelor, în achiziționarea de noi cuvinte în vocabular, dificultăți legate de mișcări fine (utilizarea instrumentelor de scris, încheierea nasturilor, legarea șireturilor), dificultăți legate de ritm și de redare a conținutului/ întâmplărilor dintr-o poveste în ordine logică a întâmplărilor, dificultăți în memorarea poeziilor.

Școlarul mic are dificultăți în realizarea conexiunii sunet/literă și invers, în asimilarea alfabetului și a înmulțirilor, în citire-inversiuni de litere în cuvinte, confuzii de litere și cifre, probleme la scrierea ortografică.

Școlarii mari au abilitățile de scris citit sub nivelul vârstei, dificultăți de scriere corectă, de redactare a compunerilor, textelor, de radare a informațiilor într-o ordine logică și a desfășurării evenimentelor, greutăți de înțelegere și recunoaștere a sufixelor și prefixelor.

La liceeni se mențin dificultățile de citire-scriere, de redactare de eseuri nestructurate, dificultăți în învățarea limbilor străine.

Adulții au dificultăți de citire și de scriere, de organizare și planificare a sarcinilor și a timpului.

La școlarul mic anumite semne sugerează dislexia: dificultăți de pronunție, de rostire a unor cuvinte nefamiliare, dificultăți de înțelegere a ceea aud, dificultăți de percepere a diferențelor și asemănarilor între litere, cititul este sub nivelul potrivit vârstei.

Dislexia cauzează probleme în achizițiile necesare însușirii citirii. Școlarul mic întâmpină greutăți în distingerea auditivă a sunetelor/ literelor. Pot apărea confuzii între perechile de consoane surde și sonore: t-d, p-b, f-v, c-g, s-z, ș-j, confuzii între sunete cu punct de articulare apropiat: ș-s, r-l, ce-ț. Apare în citire deformarea cuvintelor prin omisiuni și înlocuiri de sunete, silabe, litere sau salturi peste rânduri, datorită dificultăților de analiză și sinteză. Citirea este fragmentară, uneori extrem de lentă, fragmentară, sau precipitată, cu multe ezitări în citirea cuvintelor, cu pauze mari, cuvintele sunt uneori ghicite, înlocuite, sărite, uitate, repetate, la fel și rândurile.

Dislexia se manifestă diferit, unele persoane având una sau multe caracteristici:

- se mențin dificultățile de citire/scriere
- există o discrepanță între capacitatea de citire/scriere și performanțele din alte domenii;
- la citire, se omite ultima silabă;
- dificultate de a lega literele în silabe în actul citirii, silabisire greoaie;
- citirea nu este expresivă, nu sunt respectate semnele de punctuație în citire;
- nu poate să rețină mesajul auzit, îl redă greșit;
- incapacitatea de a scrie ceea ce gândește;
- incapacitatea de lua notițe și de a copia;
- întârziere în dezvoltarea limbajului oral;
- incapacitatea de a îndeplini a sarcină care cuprinde 2-3 acțiuni succesive;
- confuzii de litere, sunete, numere, simboluri;
- dificultăți de memorare;
- greutăți de concentrare;
- dificultăți în învățarea unei limbi străine;
- stimă de sine scăzută;

Persoanele dislexice își folosesc o altă parte a creierului în citire, diferită ce ceilalți oameni. Dislexicii pot avea un coeficient de inteligență normal, ridicat, mediu sau scăzut, la fel ca oricare altă persoană. Inversiunile la citire sunt normale în primii doi ani de alfabetizare, dar dacă persistă, sunt semne de dislexie. Cititul pe litere și silabe îndelungată, ar trebui să îngrijoreze profesorii și părinții. Copiii aflați în această situație nu sunt leneși cum s-ar crede, ei au nevoie de o intervenție personalizată. Dacă primesc ajutor la momentul potrivit, pot deveni buni cititori.

Dislexia rămâne o problemă pentru întreaga viață, nu e o dificultate pasageră. Se pot ameliora doar efectele ei.

Bibliografie:

- "Orientari teoretice si practic-aplicative privind interventia educatiională asupra copilului dislexic.pdf"
<http://www.isjiasi.ro/documente/RED/proiecte/Orientari%20teoretice%20si%20practic-aplicative%20privind%20interventia%20educa%C8%9Bional%C4%83%20asupra%20copilului%20dislexic.pdf>
- "Dislexia-dificultăți de a învăța cititul și scrisul"
https://www.sfatulmedicului.ro/Tulburari-de-limbaj/dislexia-dificultatea-de-a-invata-cititul-si-scrisul_2331

„IN HOC SIGNO VINCES”: CRUCEA SFÂNTULUI ÎMPĂRAT CONSTANTIN CEL MARE DE LA MĂNĂSTIREA VATOPED

Pr. Prof. Liviu LAZĂR

Școala Gimnazială „Teodor Bălășel” Ștefănești, jud. Vâlcea

„După Dumnezeu și Maica Domnului, voi sunteți nădejdea noastră și folositorii noștri; voi ne sunteți nouă bucurie în vremea necazului, voi ne ocrotiți în nevoi și ne ajutați”. Recunoașteți, oare, aceste cuvinte?

Ele încheie unul dintre cele mai frumoase acatiste pe care le păstrează Biserica noastră Ortodoxă încă din cele mai vechi timpuri, închinat unui fiu și mamei sale. Doi oameni asemenea nouă, dar trasfigurați de Harul lucrător al Sfântului Duh. Sfinții Împărați Constantin și Elena, prăznuiți pe 21 mai, au fost primii împărați creștini din istorie, cunoscuți și în relație cu supranumele de „Întocmai cu Apostolii”, un „titlu” special pe care Biserica l-a dat unor sfinți a căror lucrare de propovăduire a Sfintei Evanghelii este considerată asemănătoare cu cea a Apostolilor.

Praznicul acesta însemnat de la sfârșitul lunii mai este strâns legat de marea taină și de puterea nemăsurată a Sfintei Cruci, simbolul de căpătâi al creștinismului, cel ce reprezintă patima, moartea și Învierea Domnului. Puțini dintre noi cunoaștem faptul că, de Sfânta Cruce se leagă și converirea minunată a Sfântului Împărat Constantin cel Mare la dreapta credință, în urma unei viziuni pe care a avut-o înaintea unei lupte. O viziune care avea să lase creștinătății unul dintre cele mai importante sfinte odoare bisericești, păstrat până în zilele noastre la Sfânta Mare Mănăstire Vatoped din Muntele Athos. Descoperiți povestea întregă în rândurile de mai jos!

„In hoc signo vinces”

Pentru că am prezentat biografia și faptele sale de mare cinste și în alte rânduri, considerăm că nu mai este nevoie să le aducem și de această dată înaintea dumneavoastră. Spunem doar că Sfântul Împărat Constantin cel Mare a fost cel care a acordat libertate creștinismului, a convocat Primul Sinod Ecumenic de la Niceea (325) și a statuat creștinismul drept religie oficială a Imperiului. Momentul esențial al domniei sale este ziua de 28 octombrie 312.

Istoricii bisericești Eusebiu de Cezareea și Lactanțiu afirmă că, înainte luptei de la Pons Milvius (Podul Vulturului) din 28 octombrie, contra lui Maxențiu, Sfântul Împărat Constantin s-a rugat la Dumnezeu să-i descopere Cine este cu adevărat și să-l ajute în necazul pe care îl avea în față. Iar Bunul Dumnezeu i-a trimis din Împărăția Sa un semn care avea să schimbe întreaga istorie a creștinismului.

Se spune că, Sfântul Constantin a văzut pe cer ziua, sau noaptea în vis, o Cruce luminoasă, deasupra soarelui, cu inscripția „in hoc signo vinces” (adică „prin acest semn vei învinge”). Astfel, urmând porunca divină, Sfântul Împărat a pus pe steagurile armatei sale simbolul arătat în vis, ca semn ocrotitor în acea mare luptă, după cum ne spune Eusebiu de Cezareea: *„În zori, trezindu-se, le împărtășise și prietenilor săi taina; după care chemase la sine meșteri în prelucrarea aurului și a nestematelor, se așezase el însuși în mijlocul lor și le zugrăvise cam cum putea să arate acest semn, dându-le poruncă să-l întocmească și ei la rândul lor așa, din aur și din pietre scumpe”*. Scrierile bisericești spun că însuși Împăratul i-a mărturisit lui Eusebiu, sub jurământ, că semnele care i s-au arătat l-au făcut să treacă de partea creștinilor, el fiind mai înainte, ca și tatăl său, adept al cultului lui Sol Invictus, al doilea dintre cei doi zei ai soarelui din Roma.

Astfel, fără nicio îndoială, Sfântul Constantin a înțeles că victoria miraculoasă a armatei sale s-a datorat ajutorului acordat de către Dumnezeu. Nu este o simplă supoziție a posterității, ci un fapt confirmat de inscripția de pe „Arcul lui Constantin” din Roma, păstrată până astăzi, prin care mărturisește că a câștigat lupta „instinctu divinitatis” (adică „prin inspirație divină”).

Crucea Sfântului Împărat Constantin cel Mare

Toți cei care am ajuns în Muntele Athos, străbătând cu sudoare și cutremur cărările bătătorite de pașii sfinților de odinioară, ajungând la Sfânta Mare Mănăstire Vatoped, am rămas impresionați cu siguranță. Dincolo de icoanele făcătoare de minuni, de slujbele de noapte cu iz de Rai, de cântările minunate ale părinților din obștea vatopedină, mănăstirea păstrează până în zilele noastre unele dintre cele mai importante odoare ale Ortodoxiei.

Brăul Maicii Domnului, o parte din lemnul Sfintei Cruci a Mântuitorului și un fragment din trestia cu care i s-a dat Domnului buretele îmbibat cu oțet, capul Sfântului Ioan Gură de Aur și cel al Sfântului Grigorie de Nazianz sunt doar câteva dintre ele. Nu în ultimul rând, în Altarul mănăstirii se păstrează Crucea Sfântului Împărat Constantin cel Mare, făcută întocmai după modelul celei care i s-a arătat pe cer, în vis.

Una dintre cele mai frumoase minuni ale Sfintei Cruci a Împăratului Constantin cel Mare, care a rămas în memoria părinților de la Vatoped, este cea petrecută în secolul al X-lea, când mănăstirea a fost atacată și jefuită de arabi. Se spune că un ierodiacon pe nume Sava, care era în acea vreme paraclisierul mănăstirii, a luat în fugă icoana Maicii Domnului Vimatárisa, cu tot cu o candelă care ardea neîncetat înaintea ei, dar și Crucea Sfântului Constantin cel Mare, și le-a ascuns pe toate într-o fântână mică aflată în Sfântul Altar, punând peste ele lespezi de piatră.

Pentru că s-a străduit să ascundă sfintele odoare, el n-a mai avut vreme ca să scape de mânia cotropitorilor, care l-au prins și l-au vândut rob în Creta. După șaptezeci de ani, în timpul împăratului Nichifor Focas, când insula Creta și-a recăpătat libertatea, Cuviosul Sava s-a întors la Vatoped, găsind aici câțiva călugări care reușiseră să refacă o parte dintre ruinele mănăstirii.

Într-o zi, i-a arătat starețului locul în care este musai nevoie să sape – vechea fântână a Altarului – pentru a descoperi o comoară neprețuită. Săpând câțiva frați, după cuvântul bătrânului Sava, au rămas înmărmuriți, strigând tuturor și vestindu-le bucuria pe care tocmai o trăiseră: icoana Maicii Domnului și Crucea Sfântului Împărat Constantin cel Mare pluteau deasupra apei, iar lumânarea era încă aprinsă, așa cum fusese lăsată în urmă cu atâția ani, fără a se mistui. Ce minune, ce bucurie mare pentru toți viețuitorii de atunci ai Mănăstirii Vatoped!

Amintim faptul că, la jumătatea lunii decembrie a anului trecut, 2022, ca o binecuvântare venită înainte de marele și slăvitul Praznic al Nașterii Domnului, tocmai din Grădina Maicii Domnului, Părintele Stareț Efrem Vatopedinul a dăruit Mănăstirii Diaconești o copie după Crucea Sfântului Împărat Constantin cel Mare, în care a fost inserată o părticică din Lemnul Sfintei Cruci pe care a fost răstignit Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Un dar de mare preț, făcut din inimă, spre ocrotirea obștii și a tuturor celor care calcă pragul așezământului monahal în duh de rugăciune.

Bibliografie:

- Ioan M. Bota, *Istoria Bisericii universale și a Bisericii românești de la origini până în zilele noastre*, Casa de Editură „Viața Creștină”, Cluj-Napoca, 1994.
- E. BABELON, *Un nouveau médaillon en or de Constantin le Grand*, in *Melanges Boissier: recueil de memoires concernant la litterature et les antiquites romaines dedie a G. Boissier*, Parijs, 1903, pp. 49-55.
- T.D. BARNES, *Constantine and Eusebius*, Cambridge - Londen, 1981.
- T.D. BARNES, *Christians and pagans in the reign of Constantius*, in A. DIHLE (ed.), *L'église et l'empire au IVe siècle*, Genève, 1989, pp. 301–343.

FORȚA ÎN PROGRAMA DE SPECIALITATE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GIMNAZIAL

Pr. Prof. Liviu LAZĂR

Școala Gimnazială „Teodor Bălășel” Ștefănești, jud. Vâlcea

Conform programei de specialitate pentru învățământul gimnazial, capacitățile condiționale și cele coordinative sunt programate a fi dezvoltate pe parcursul întregului an școlar, scopul fiind acela de a se atinge un nivel cât mai crescut al indicilor de manifestare a al acestora, al dezvoltării fizice armonioase, cât și în vederea îmbunătățirii demersului de însușire, formare și dezvoltare a sistemului de deprinderi și/sau priceperi motrice prevăzute de acest document oficial.

Referitor la capacitatea de forță, pentru învățământul gimnazial, corespunzător competențelor generale și specifice, programa de educație fizică și sportivă școlară (n.n. denumire dată de noi) are în vedere următoarele aspecte:

- ✚ la clasa a V-a - se urmărește îmbunătățirea nivelului de manifestare a forței dinamice corespunzător anatomiei și funcționalității segmentare, respectiv a capacității de forță la nivelul segmentelor corporale prin combinarea acestora cu rezistența generală și locală;
- ✚ la clasa a VI-a - programa stabilește conținuturi care vizează:
 - ✓ dezvoltarea combinării capacității de forță cu cea de viteză - forță explozivă sau detentă - ce se poate manifesta la nivelul membrilor inferioare și superioare;
 - ✓ dezvoltarea capacității de forță dinamică, izotonică segmentară, respectiv a acestei forme de manifestare în regimul rezistenței.

În același timp, sunt supuse atenției cunoștințe și informații, în vederea dobândirii lor, cu privire la caracteristicile mijloacelor folosite în procesul dezvoltării forței, precum și a celor care fac trimitere către valorile medii ce pot fi atinse în perspectiva manifestării acestei capacități condiționale luate în discuție, în funcție de principalele grupe musculare, fără a se exclude particularitățile de vârstă și de gen ale elevilor;

- ✚ pentru clasa a VII-a - proiectarea activității de educație fizică și sportivă școlară trebuie să vizeze folosirea metodelor și mijloacelor specifice dezvoltării forței explozive de la nivelul membrilor superioare și inferioare, respectiv a combinării capacității de forță cu cea de rezistență. Totodată, trebuie să se aibă în vedere, corespunzător modelului clasei a VI-a, dobândirea de cunoștințe și informații cu privire la caracteristicile metodelor și mijloacelor folosite în procesul dezvoltării forței, precum și a celor care fac trimitere către valorile medii ce pot fi atinse în perspectiva manifestării acestei capacități condiționale luate în discuție în cazul practicării unor ramuri sau probe sportive, în funcție de principalele grupe musculare, fără a se exclude particularitățile de vârstă și de gen ale elevilor;
- ✚ la clasa a VIII-a - proiectarea activității de educație fizică și sportivă școlară trebuie să vizeze la acest nivel al creșterii și dezvoltării continuarea procesului specific dezvoltării forței dinamice segmentare, a combinației dintre forță și viteză (detentă), a celei în regimul rezistenței la nivel segmentar, respectiv a dezvoltării forței specifice solicitate de practicarea unor ramuri sau probe sportive din categoria celor prevăzute de programa școlară și abordate pe parcursul procesului instructiv-educativ. Corespunzător modelelor anterioare se va avea în vedere dobândirea de cunoștințe și informații cu privire la caracteristicile metodelor și mijloacelor folosite în procesul dezvoltării forței, precum și a celor care fac trimitere către valorile medii ce pot fi atinse în perspectiva manifestării acestei capacități condiționale luate în discuție în cazul practicării unor ramuri sau probe sportive, în funcție

de principalele grupe musculare, fără a se exclude particularitățile de vârstă și de gen ale elevilor.

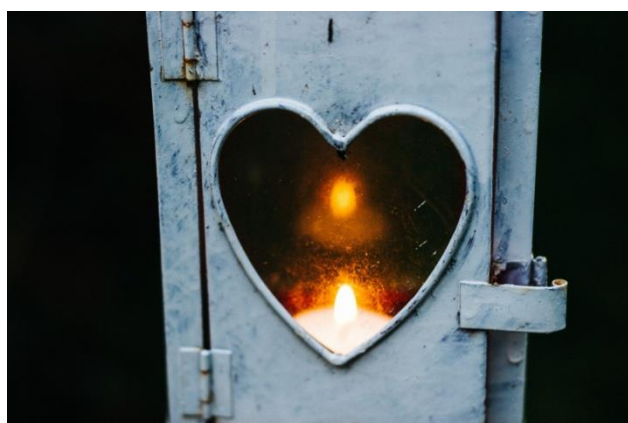
Bibliografie:

- ✚ BOCU, T., (2009), *Rolul educației fizice și sportului în formarea competențelor - cheie din sistemul de învățământ*, în *Revista Palestrica Mileniului III civilizație și sport* vol. 10. nr. 4/2009, România: Cluj-Napoca, pg. 359-360;
- ✚ BOMPA, T., (2002), *Antrenamentul sportiv. Periodizarea*, Editura C.C.P.S., București;
- ✚ BOMPA, T., (2001), *Dezvoltarea calităților biomotrice - periodizarea*, Editura EX PONTO, Constanța, p. 5;
- ✚ BOMPA, T., CORNACCHIA, L., (1998), *Serious Strength Trening*, IL: Human Kinetics, Champaign, pg.50-54;
- ✚ BRUNER, J.S., (1970), *Pentru o teorie a instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, pg. 116-120.

MANIFEST DE VALENTINE'S DAY SAU DESPRE SFÂNTUL VALENTIN AL ORTODOXIEI ȘI IUBIREA PENTRU HRISTOS

Pr. Prof. Liviu LAZĂR

Școala Gimnazială „Teodor Bălășel” Ștefănești, jud. Vâlcea

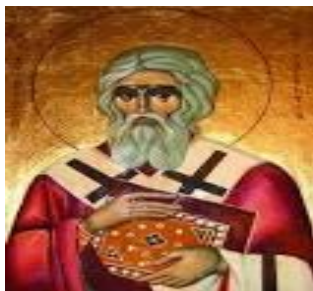

„Pe 14 februarie, arată-i că o iubești și trimite-i flori direct la ușă! Ne ocupăm noi de restul!”... N-a greșit deloc unul dintre gânditorii români ai timpului nostru atunci când a spus că, din trafic, de la volan, poți realiza cea mai bună radiografie a societății în care trăiești. Probabil ați observat și dumneavoastră că, de câteva zile, reclame precum cea de mai sus au început să împânzească radiourile, panourile publicitare outdoor și rețelele sociale. Fel și fel de afaceri se înveșmântează acum în mesageri ai iubirii și ne garantează fericirea și iubirea fără de limite în schimbul unor... sume „modice”.

În realitate, nu dragostea e cea care le motivează inițiativele, ci aspectul financiar care rezidă de pe urma acestei zile. Căci, comercialul a ajuns să acopere normalul cu un vâl de ceață prin care noi, oamenii lui 2023, nu mai reușim să vedem. Așa cum, prinși în „hățișurile dragostei” de la mijloc de făurar, nu-l mai vedem nici pe Sfântul Mucenic Valentin al Ortodoxiei, cinstit la sfârșit de iulie, și nici dragostea lui pentru Hristos, plătită cu prețul vieții.

Fără îndoială, ziua de 14 februarie este una foarte populară în spațiul american mai cu seamă, așa cum este și Halloweenul, ambele „sărbători” fiind preluate și în Europa și marcate prin diferite manifestări, în ultimii ani, de multe popoare creștine din estul continentului nostru. Aceasta, deși în calendarul ortodox nu există niciun sfânt „Valentin” pe 14 februarie, ci vedem că sunt pomeniți doar Sfinții Cuvioși Auxențiu, Maron și Avraam.

Înainte de toate, haideți să vedem despre ce sărbătoare este vorba în ziua de 14 februarie și cum s-a ajuns ca toate gesturile iubirii, dăruirea, empatia și toate celelalte să „trebuiească” a fi manifestate „musai” în această zi față de persoana iubită.

Cercetând diferite surse din bibliotecă, dar și din mediul on-line, aflăm, așadar, că Valentin a fost preot în Roma secolelor II-III, vreme în care la conducerea Imperiului se afla Claudiu al II-lea. Legenda spune despre dânsul că era un luptător aprig, iute la mânie și de neoprit atunci când venea vorba de expansiunea teritoriului imperial, iar din cauza acestui fapt a purtat foarte multe războaie. Evident, a vrut și o armată puternică, însă a constatat că majoritatea bărbaților romani nu mai doreau să meargă în luptă și să-și jertfească viața pentru idealurile împăratului. Acesta din urmă a constatat, astfel, că în locul luptei, bărbații își doreau să stea acasă cu soțiile și copiii lor, să-i protejeze și să le fie alături, ceea ce nouă, celor de astăzi, ni se pare un lucru firesc, normal.

În consecință, Claudiu a găsit o soluție pentru impasul în care se afla: a decis ca niciunul dintre soldații din Roma să nu se mai poată căsători, gândindu-se că această lege îi va face pe bărbați să meargă la război și să lupte ca niște adevărați soldați. Revenind la preotul Valentin, se spune că acesta a continuat să îi căsătorească pe tineri în mare secret, crezând nu în amenințările împăratului Claudiu, ci în puterea iubirii. În momentul în care taina sa a ajuns la urechile împăratului, Valentin a fost întemnițat, judecat și condamnat la moarte, fapt care s-a petrecut în ziua de 14 februarie 269. Până în ziua execuției, împăratul a încercat să-l convingă pe Valentin să renunțe la creștinism și să devină soldat, apreciind perseverența sa și credința în virtutea iubirii. Până în ziua de 14 februarie, preotul a trimis scrisori de adio către prietenii săi, povestindu-le despre pătimirea sa și semnându-se cu îndemnul: „*Amintește-ți mereu de al tău Valentin...*”.

Deși în memoria colectivă a rămas mereu „proaspătă” ziua Sfântului Valentin, astăzi nici măcar calendarul catolic nu-l mai amintește în ziua de 14 februarie, fiind scos în anul 1969, de către Papa Paul al VI-lea, din pricina incertitudinilor legate de viața și activitatea lui care stau mai cu seamă sub semnul legendei.

Cu siguranță, mulți dintre dumneavoastră știau deja legenda preotului care căsătorea în ascuns, însă mai puține știați despre Mucenicul Valentin, sărbătorit de Biserica noastră Ortodoxă în ziua de 30 iulie. Veți spune că e vremea concediului atunci și e normal să nu-l avem în atenție, sau că n-a avut o viață care să ne rămână în memorie.

Tocmai de aceea, „profităm” de ziua aceasta de 14 februarie pentru a vi-l face cunoscut pe Valentin, martirul și mărturisitorul lui Hristos, care din iubire de Cer a dat un sens vieții sale și un rost nu numai vieții pământești, ci și morții, murind pentru Domnul. Sfântul Valentin s-a născut în anul 175, la Interamna (Terni de astăzi, în regiunea Umbria din Italia). În viața sa citim că a fost foarte iubit de către toți credincioșii săi.

Mai mult, datorită credinței sale puternice și a bogatei activități taumaturgice (de tămăduire sufletească și trupească), Sfântul Valentin a convertit la creștinism importanți dregători romani. A fost arestat, torturat și decapitat la Roma, la vârsta de aproape o sută de

ani, din ordinul prefectului Placid Furius, în timpul persecuțiilor împăratului Marc Aureliu. A fost martirizat noaptea, în mare taină, pentru a nu stârni vreo revoltă din partea populației din Terni. Trupul său a fost luat de către ucenicii săi, Proclu, Efir și Apolonie, și dus în cetatea Interamna, unde slujise ca Episcop, și îngropat cu mare cinste.

Alături de Sfântul Mucenic Valentin din ziua de 30 iulie, în calendarul nostru ortodox mai există și alți mucenici care au purtat acest nume: Sfinții Mucenici Marcu, Sotirih și Valentin (pomeniți pe 24 octombrie), Sfânta Muceniță Valentina (pomenită pe 10 februarie), Sfântul Mucenic Valent, diaconul (pomenit pe 16 februarie), Sfântul Mucenic Valentin din Durostorum (pomenit pe 24 aprilie) și, nu în ultimul rând, Sfânta Muceniță Valentina (pomenită pe 18 iulie).

Se pune, deci, o întrebare pertinentă: cum să abordăm situația aceasta în manieră creștină, conformă cu valorile Bisericii? Un răspuns ar putea fi următorul: privind ziua de 14 februarie curat, fără „filtre consumeriste”. Adică, să ne fie ziua aceasta un motiv în plus pentru a ne aminti de faptul că esența creștinismului este, totuși, iubirea, și că Dumnezeu Însuși este iubire.

Sfântul Vasile cel Mare spunea că poruncile lui Dumnezeu sunt multe și diferite, dar ele pot avea ca numitor comun marea poruncă a iubirii, cu cele două forme proprii ale ei: iubirea de Dumnezeu și de aproapele. Sfântul Ioan Scărarul pune iubirea la capătul Scării lui duhovnicești, de unde înțelegem că ea implică un urcuș foarte anevoios: trebuie să trecem prin pocăință, trebuie să trecem prin ascultare, prin plâns, prin tăierea vocii și așa ajungem la iubirea desăvârșită.

De altfel, așa este și-n căsătorie sau în orice relație de dragoste dintre două persoane: de dragul celuilalt, trebuie să topim propriul nostru ego, renunțând la ambiții, pentru ca iubirea să umple golurile acestora și să le vindece. Un exercițiu greu, care presupune efort susținut, realizat în fiecare zi, ceas de ceas, cu mintea și sufletul treze, indiferent de greutatea și ispitele vieții. De aceea, să ne folosim de această zi de 14 februarie pentru a sărbători dragostea și să ne amintim că micile gesturi făcute în numele iubirii sunt cele care contează în drumul nostru către desăvârșire. Un drum parcurs în doi, mână în mână. Până la capătul vieții și dincolo de ea!

Bibliografie:

- [*Sfântul Valentin al Ortodoxiei*](#), 12 februarie 2013, *CrestinOrtodox.ro*, accesat la 10 septembrie 2022.
- Florian Bichir, *Sfântul Valentin: SĂRBĂTOAREA ROZ*, în rev. *Lumea Credinței*, anul IV, nr 2 (21), 2012.

EDUCAȚIE FINANCIARĂ

Prof. înv. primar Mădălina-Alexandra LOZONSCHI
Școala Gimnazială „Alexandru Ștefulescu” Târgu-Jiu, jud. Gorj

Copacul cu bani

Educația este cea mai importantă investiție pe care o putem face așa că este absolut necesar să luăm cele mai importante decizii cu privire la educație. Pe lângă însușirea de cunoștințe, formarea de priceperi și deprinderi elevii trebuie să primească informații despre cum să-și gestioneze eficient toate resursele, astfel apare educația financiară. Deși nu este un subiect ușor copiii trebuie să înțeleagă încă din perioada preșcolară noțiuni simple despre bani. Fapt ce îi va ajuta în viitor să devină niște adulți responsabili .

O să prezint câteva idei care sunt foarte utile procesului instructiv-educativ și pe care elevii le vor reține cu ușurință:

- Le explicăm elevilor că banii se câștigă prin muncă, că părinții lor merg la serviciu pentru a câștiga bani și trebuie să fie foarte atenți pe ce dau banii. Cheltuielile inutile pot aduce un adevărat dezechilibru financiar oricărei persoane.
- Foarte important în orele de educație financiară este ca elevii să înțeleagă noțiunea de ”cheltuială” și să își fixeze în memorie câteva tipuri de cheltuieli astfel:
 - ✓ Cheltuieli cu casa - rata la bancă, facturi precum factura de gaze, de curent, de cablu etc
 - ✓ Cheltuieli privind educația- rechizite, haine, materiale școlare
 - ✓ Cheltuieli cu transportul- benzina, abonamente etc
 - ✓ Cheltuieli cu mâncarea etc

Pentru că avem nevoie de bani în orice activitatea, elevii trebuie să înțeleagă diferența dintre dorință și nevoie. Astfel, exemplificăm: avem nevoie de o pereche de pantofi pentru a merge la școală sau la grădiniță însă o pereche de pantofi cât salariul mamei este deja o dorință. Nevoia trebuie îndeplinită pentru că fără ea nu putem desfășura alte activități, însă dorința se poate îndeplini doar dacă nu produce un dezechilibru pe termen scurt sau lung.

De asemenea, foarte important este ca elevii să înțeleagă cât de important este economisirea. Astfel, punem bani "de o parte" fie pentru a ne satisface o nevoie într-un viitor apropiat sau depărtat, fie pentru a avea bani atunci când apar situații neprevăzute. Elevii vor reține că este important să pună bani deoparte încă de mici tocmai pentru a se forma un automatism, un obicei bun deci o disciplină financiară.

În data de 04.04.2023 am realizat cu colectivul clasei I F de la Școala Gimn."Alexandru Ștefulescu" o activitate ce a avut ca scop educația financiară. Pentru reușita activității am folosit ca material didactic o coală A0 în care am pictat un copac, denumit "Copacul cu bani".

Rolul acestui material a fost să capteze atenția elevilor și să-i antreneze în demersul instructiv-educativ. De asemenea, anterior acestei activități am folosit ca mijloc didactic site-ul twinkl de unde am listat și decupat specimene de 1 leu, 5,10,50,100,200,500 de lei.

Următoarea etapă a procesului instructiv-educativ a fost să notez pe spatele specimenelor probleme de matematică adaptate bineînțeles la nivelul de cunoștințe al elevilor. Nivelul de dificultate a fost ales în funcție de valoarea banilor. Mai apoi, pe rând, elevii au venit la "Copacul cu bani" și-au ales câte o bancnotă și în bancă, individual au rezolvat problema de pe spatele bancnotei. Rezolvarea corectă aducea după sine câștigarea respectivei sume de bani. În cazul în care elevul nu reușea să rezolve corect, bancnota era lipită din nou pe copac și un alt elev avea oportunitatea să câștige banii.

Pentru ca activitatea să dobândească cu adevărat un caracter financiar, elevii au adus la școală un obiect făcut de el sau o pictură pe care o putea vinde la un preț corespunzător. Cei care, prin rezolvarea corectă a problemelor au câștigat banii, puteau să cumpere obiectele de pe tablă.

Prin această activitate elevii și-au însușit noțiuni financiare, precum: bancnotă, monedă, troc, negociere. De asemenea, au exersat competențe de matematică de unde caracterul interdisciplinar al demersului instructiv-educativ.

Impactul activității a fost unul mare astfel că elevii au fost încântați să rezolve cât mai multe probleme de matematică pentru că astfel vor primi câți mai mulți bani. În demersul instructiv-educativ și-a făcut apariția competiția însă a fost o competiție constructivă.

Scopul acestei activități a fost acela de a înțelege întregul colectiv de elevi că numai prin efort propriu se câștigă banii și că trebuie cheltuiți pe lucruri utile și cât de importantă este economisirea banilor.

Bibliografie:

- ✓ Editura Explorator, Ligia Georgescu Golosoiu, ”Educația financiară”, pag.45
- ✓ <https://www.scoaladebani.ro/blog/educatia-financiara-a-copilului-tau>
- ✓ Editura Polirom, Ion-Ovidiu Pânișoară ”Enciclopedia metodelor de învățământ” pag.72

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC- ÎNTRE MODERNISM ȘI TRADIȚIONALISM

Prof. Elena-Corina LUNGU

Școala Gimnazială „Tudor Vladimirescu” Drăgășani, Vâlcea

Pedagogia activă, caracteristică învățământului modern, face posibilă trecerea de la transmiterea de cunoștințe la formarea de deprinderi și de abilități, accentuând astfel latura formativă a educației. Modelul magistricentric, al dascălului aflat în centrul procesului instructiv – educativ, este considerat depășit și este înlocuit de o viziune pedagogică nouă, în care elevul joacă rolul cel mai important, devenind parte activă a instruirii sale.

După 1989, școala românească s-a văzut în situația ingrată de a se confrunta cu o societate a cărei dezvoltarea era mult mai rapidă. Mentalitatea, încătușată și îndoctrinată de sistemul comunist, a fost influențată de schimbările economice și sociale. Paradoxal, școala a cunoscut o schimbare mai lentă, mai ales în planul actorilor educaționali, care au găsit un refugiu în paradigma tradiționalistă a educației. “Pragul psihologic cel mai greu de trecut este acceptarea autentică a elevilor ca factori reali în derularea evenimentelor proprii câmpului educativ școlar. ... Se pare că indiferența este caracteristica dominantă atât a elevilor, cât și a profesorului: lipsa de entuziasm a primilor, dar și neputința corpului profesoral de a declanșa o reacție controlată și eficientă în raport cu factorii care îi erodează statutul sunt semnul crizei profunde din sistemul nostru de învățământ.”¹

Total diferită de pedagogia tradițională, pedagogia modernă modifică rolul jucat de polii educaționali, mutând accentul pe elev. Abandonarea limbii de lemn, folosirea unui discurs nou, mobilizarea elevilor în procesul educativ sunt numai câteva dintre caracteristicile acestei pedagogii. Întrebarea dominantă a învățământului modern este ce rol alege școala să joace în societatea actuală și cât de pregătită este ea să facă față schimbărilor provocate de globalizare. Idealul educațional este legat de valorile culturale ce trebuie asimilate, de tipul de personalitate impus de societate, dar și de nevoile elevului. Nu mai este vorba de un model educațional standard, ci de unul dinamic, în concordanță cu noile realități și capabil să reziste la schimbări.

Dacă învățământul tradițional era privit ca un proces de transmitere de informații, în cadrul căruia profesorii reprezentau poziția dominantă, învățământul modern primește alte trăsături. Cadrul didactic nu mai este transmițător, ci facilitator de cunoștințe, folosind dialogul și cooperarea în relația cu elevii. Acest profesor va ști să coordoneze procesul educativ, astfel încât toți elevii să atingă obiectivele stabilite și va fi capabil, de asemenea, să-l ajute pe elev să-și formeze capacități de muncă individuală și să folosească ceea ce a dobândit.

Din perspectiva pedagogiei moderne, a preda devine un demers educativ în cadrul căruia sunt mobilizate resursele clasei de elevi, aceasta fiind motivată permanent să parcurgă procesul instructiv. A altă componentă a învățării este evaluarea, modalitate prin care profesorul stabilește măsura în care obiectivele au fost atinse și prin care va pune la punct o strategie didactică mai eficientă pentru următorul proces instructiv. Activitatea independentă desfășurată de elevi devine, astfel, concludentă și necesară, ea dând dovada utilității metodelor abordate. Profesorul va organiza

¹ Emil Stan – *“Managementul clasei”*, Aramis, 2003, pag.7

și va coordona acest demers instructiv, exercitând funcții diverse, de organizare a activității, de impunere a unor metode, de dezvoltare a unor capacități și de personalizare a activității didactice.

Învățământul modern nu caută să scoată în evidență rolul profesorului, ci vine în întâmpinarea cerințelor societății, propunând strategii didactice potrivite pentru formarea elevilor. Experiența tradiției și capacitatea de inovare și de creativitate sunt noile repere ale școlii, care propune educații noi, în acord cu societatea globală: educația pentru pace, educația ecologică ori educația pentru o societate multiculturală. De asemenea, metoda predominantă de desfășurare a instrucției este metoda euristică, deoarece învățarea prin descoperire asigură elevilor o dobândire conștientă a conținutului curricular, acesta fiind ușor de reactualizat, o dată trecut prin filtrul propriu. Școala trebuie să încurajeze formarea unui spirit critic, a unor atitudini pozitive și a studiului individual, antrenând elevii în activități diverse și diversificate, pentru a-i face să renunțe la rolul pasiv.

Bibliografie :

1. Albu, Gabriel -- *“În căutarea educației autentice”*, Polirom, 2002
2. Cojocaru, Venera Mihaela -- *“Teoria și metodologia instruirii”*, E.P.P., 2002
3. Cristea, Gabriela -- *“Psihologia educației”*, editura C.N.I. Coresi
4. Cristea, Sorin -- *“Managementul organizației școlare”*, Editura Didactică și Pedagogică, 2003
5. Cucuș, Constantin-- *“Educația, dimensiuni culturale și interculturale”*, Polirom, 2000
6. Cucuș, Constantin -- *“Pedagogie”*, Polirom , 1996
7. Debesse, Maurice -- *“Etapetele educației”*, EDP, București, 1981
8. Oprea, Crenguța Lăcrămioara -- *“Pedagogie”*, Editura Universității din București, 2003
9. Păun, Emil – Potolea, Dan -- *“Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative”*, Polirom, 2002
10. Stan, Emil - - *“Managementul clasei”*, Aramis, 2003
11. Stan, Emil - - *“Profesorul, între autoritate și putere”*, Teora, 1999
12. Ulrich, Cătălina -- *“Managementul clasei – Învățarea prin cooperare”*, Corint, 2003

PROTECȚIA MEDIULUI ÎN PERSPECTIVA VIITORULUI

Prof. înv. primar Magdalena COZMA
Școala de Artă „Sergiu Celibidache” Roman, jud. NEAMȚ

Pornind de la premisa că ecologia constituie una dintre condițiile supraviețuirii speciei umane, educația ecologică reprezintă calea de a ajunge, prin cunoaștere, la înțelegerea și respectarea naturii, a mediului din care facem parte. Ecologia este o noțiune des întâlnită nu numai în publicațiile de specialitate, dar și în cele de largă circulație. Problemele care preocupă omenirea – alimentația, explozia demografică, poluarea, protecția mediului - sunt numai o parte din preocupările societății contemporane.

Natura, fascinantă lume a plantelor constituie leagănul civilizației umane asigurându-ne în același timp condițiile existenței noastre. În natură totul este organizat după legi nescrise ce guvernează echilibrul mediului înconjurător. Acesta este cunoscut sub numele de „echilibru ecologic”. Menținerea echilibrului ecologic este esența desfășurării în bune condiții a vieții pe Pământ. În prezent contradicția fundamentală a lumii moderne rămâne raportul dintre cerințele crescânde ale societății și capacitatea ecologică limitată a planetei de a le satisface.

Protecția mediului înconjurător a devenit un obiectiv major al lumii contemporane. Omenirea caută înfrigorată soluții pentru prevenirea poluării mediului de viață și crearea unui mediu echilibrat și propice vieții. Încă de la o vârstă fragedă copiii trebuie să învețe și să respecte legile naturii, ei fiind ajutați să descifreze și să își însușească ABC-ul ecologiei, să înțeleagă necesitatea protecției mediului, a ocrotirii naturii. Copiii trebuie învățați cum să contribuie la refacerea naturii, menținând curățenia și îngrijind frumusețile ei oriunde s-ar afla, să înțeleagă că ocrotind natura se ocrotesc pe ei înșiși. Formarea unor comportamente ale copiilor de azi- adulții de mâine, prin care să asigure un mediu de viață cât mai puțin poluat, este un proces complex, de lungă durată. Rezultatul se concretizează în cunoștințe, deprinderi, trăiri emoționale, dorința de a apăra și a îmbunătăți mediul. Conștientizăm cu toții că natura este mediu familiar omului, în care el poate trăi și munci.

Din prieten al naturii omul poate deveni dușmanul ei, periclitând prin acțiunile sale chiar viața planetei. Societatea trebuie să găsească măsuri de înlăturare a cauzelor care pun în pericol viața, de folosire rațională a resurselor Globului Pământesc, de eliminare a poluării. Din primii ani de școală copiii își însușesc primele noțiuni despre natură, acesta contribuind la formarea unei gândiri cauzale a copiilor, la dezvoltarea spiritului de observație, la formarea de priceperi și deprinderi active, precum și la dezvoltarea afectivă, voluțională a fiecărui copil. Aici se fac primii pași în formarea unei conduite ecologice, care presupune acțiuni pentru conservarea, gospodărirea, ocrotirea și protecția naturii. Cunoșcând natura și descifrându-i tainele sub îndrumarea învățătorului, elevii vor înțelege importanța acesteia și necesitatea de a o păstra sănătoasă pentru ei și pentru generațiile următoare. În acest sens printr-o serie de activități sunt aduse în atenția copiilor și nu numai probleme legate de efectele impactului omului asupra naturii, pentru ca aceștia să înțeleagă pericolele ce amenință planeta. În România programele de educație ecologică destinată întregii opinii publice s-au aplicat după anul 1989, începând de atunci putându-se discuta într-un mod mai realist despre mediu și problemele sale. La început s-a putut observa o relativă lipsă de

interes a cetățeanului pentru mediul în care trăiește și nu cred că am greși prea mult dacă spunem că această ignoranță se manifestă și astăzi, mai ales sub forma reticenței administrației locale de a colabora cu ONG-urile de mediu. Într-o oarecare măsură, acest fapt poate fi explicat prin apariția, asemeni ciupercilor după ploaie, a numeroase ONG-uri în țara noastră. Este trist, dar adevărat că multe dintre acestea au intuit preocuparea tot mai acerbă manifestată la nivel internațional pentru mediu, folosind acest fapt ca pe un mod de a obține fonduri din exterior. Prin urmare, în țara noastră ecologia, încă mai reprezintă un slogan, fiind de cele mai multe ori confundată cu acțiuni de igienizare a unor zone. Fără doar și poate acest aspect nu trebuie neglijat, și de altfel constituie un mod foarte util pentru formarea unui comportament civic cu valențe ecologice, dar este foarte departe de ceea ce înseamnă educație ecologică.

Problemele mediului nu vor putea fi rezolvate decât de persoanele care vor fi capabile să facă judecățile de valoare, astfel încât să se depășească limitele înguste ale intereselor umane. Implementarea efectivă a educației ecologice va fi posibilă doar dacă ea este realizată de toate segmentele comunității:

- părinții care își învață copiii să acționeze cu respect față de ceilalți oameni și față de mediu;
- cadre didactice care includ educația ecologică în lecțiile lor;
- copii care-și ajută părinții, împărtășindu-le cunoștințele dobândite la școală, să devină responsabili și conștienți schimbându-și comportamentul față de mediu;
- angajații din mass-media care își folosesc priceperile creative pentru a inspira oamenii cu o nouă înțelegere și respect pentru mediu și dorința de a-l proteja;
- persoanele din mediul legislației care să proiecteze legile cerute de dezvoltarea socio-economică durabilă și să evalueze aplicarea lor;
- economiștii, tehnicienii și managerii înscriși într-un dialog cu coalitiile și grupurile ce se ocupă cu respectarea și grija față de viața comunității, precum și cu stabilirea noilor tehnologii și abordări economice pentru implementarea proceselor de dezvoltare durabilă;
- oamenii de știință care să îmbunătățească înțelegerea structurii și funcționării ecosistemelor, a capacității lor productive și de suport, asigurând opinia publică, în același timp, de faptul că datele pe care le-au obținut sunt comunicate cu acuratețe și aplicate în mod rezonabil;
- politicienii, alte persoane ce elaborează politici și reprezentanți ai administrației publice care lucrează, în mod similar, la evaluarea modificărilor necesare în politicile publice și la aplicarea acestora.

Scopul principal al educației privind mediul înconjurător este acela de a oferi fiecărui individ posibilitatea de a manifesta o atitudine personală, responsabilă față de mediu în care trăiește. Educația ecologică are semnificația deprinderii unui anumit mod de a înțelege relația dintre om și mediul de viață, care nu este numai al nostru, ci și al plantelor și animalelor.

Problema reziduurilor activităților umane a luat proporții îngrijorătoare, prin acumularea lor provocând

alterarea calității factorilor de mediu. Aceste alterări sunt cauza unor dezechilibre în faună și floră și în sănătatea și bunul mers al colectivității umane din zonele supraaglomerate. Deteriorarea mediului ambiant este cauzată de: existența prea multor automobile, avioane cu reacție și nave de mare tonaj, a prea multor fabrici care funcționează după tehnologii vechi, poluante, mari consumatoare de materii prime, apă și energie, fenomene care sunt determinante, în ultimă instanță,

de necesități crescânde ale unei populații aflate în stare de explozie demografică și în deosebi de existența marilor aglomerări urbane.

Realitățile zilelor noastre arată că secolul XXI este perioada celor mai mari descoperiri și transformări ale civilizației omenești, dar și cele mai complexe și uneori nebănuite efecte asupra vieții. Perfecționarea și modernizarea proceselor tehnologice utilizând cele mai noi cuceriri științifice, au redus mult consumurile specifice de materii prime, dar nu și pe cele energetice. Ca urmare a industrializării și creșterii producției de bunuri au sporit mult materialele ce afectează mediul ambiant.

„Mediul natural”, adică aerul, oceanele, mările, lacurile, apele curgătoare, solul și subsolul și formele de viață pe care aceste ecosisteme le crează și le susțin este imaginea cea mai comună pe care omul obișnuit și-o face când vorbește despre mediul înconjurător.

Protecția mediului înconjurător este una dintre cele mai importante probleme la nivel mondial, iar viitorul omenirii depinde în mod direct de cum știm să avem grijă de mediu. În acest sens se stabilesc mereu măsuri de protejare a mediului pentru viitor. Protecția apelor și a ecosistemelor acvatice care au ca obiect menținerea și ameliorarea calității și productivității naturale ale acestora, în scopul evitării unor efecte negative asupra mediului, sănătății umane și bunurilor materiale, protecția atmosferei prin prevenirea, constituie unele din măsurile cele mai importante stabilite pentru un viitor cât mai frumos al umanității.

Șansa ca mediul în care trăim să fie protejat așa cum trebuie este aceea ca toți să respectăm legile date în acest sens, iar abaterile să fie pedepsite cât mai aspru. Astfel copiii noștri se vor bucura de o natură curată, frumoasă și plină de sănătate.

Bibliografie:

- 1.Revista,„Învățământul primar” nr.3-4/2004
- 2.Ecologie-prietenii naturii-suport didactic pentru clasele III-IV, editura ERC-PRESS EDUCATIV, autori Alexandra Vidu, Lucia-Maria Predețeanu.
3. Agafiței, Alina, Gabor, V. – 2018 - „Ingineria Mediului – Curs”, Ed. PIM Iași

CEL CE LUPTĂ ÎMPOTRIVA POLUĂRII ESTE CEL MAI BUN PRIETEN AL NATURII

Prof. înv. primar Magdalena COZMA
Școala de Artă „Sergiu Celibidache” Roman, jud. Neamț

MOTTO:

„Învățați-i pe copiii voștri ce i-am învățat pe ai noștri: că Pământul este mama noastră. Tot ce i se întâmplă pământului, va ajunge să li se întâmple și copiilor acestui pământ. Nu pământul aparține omului, ci omul aparține pământului. Omul este firul care țese drama vieții și ceea ce-i face pământului își face lui însuși.” (Sieux Seattle)

Pentru ca pașii noștri să mai poată atinge covorul fraged al ierbii, pentru ca florile să mai smălțuiască pajiștile cu mătășurile lor multicolore, pentru ca brazii, asemenea unor făclii, să ardă cu flacără verde, pentru ca pruncii noștri să știe gustul apelor de izvor și să admire, în voie, păsările înălțându-se grandioase spre cerul senin, avem datoria sfântă să ocrotim acest pământ, casa noastră, a tuturor!

De când există omul pe pământ, natura l-a ocrotit, fiindu-i prietenă. Ea l-a protejat, respectându-și legile, nestingherită. Dacă ne gândim că prietenia este legătura care-i unește pe oameni, afecțiunea dintre ei, atunci înțelegem că și omul trebuie să manifeste respect și dragoste pentru natură, ca lume ce constituie realitatea înconjurătoare cu tot ce este însuflețit și neînsuflețit.

Datorită intervenției nehibzuite a omului, natura, planeta întregă este astăzi în mare pericol. De aceea, trebuie ocrotită cu grijă, omul, manifestând înțelegere pentru ființele și neființele ce compun lumea înconjurătoare. Și pentru a înțelege mai bine aceasta, trebuie să știm că ECOLOGIA îl sfătuiește ce este și ce nu este bine să facă în relația lui cu natura, într-un cuvânt, îl învață pe om cum să ocrotească natura, să nu contribuie la distrugerea ei, ci la refacerea naturii, menținând curățenia, îngrijind frumusețile, oriunde ne-am afla.

Problemele legate de mediu trebuie studiate de la cele mai fragede vârste și acest lucru poate fi realizat cu o mare eficiență în cadrul unităților de învățământ. Este foarte adevărat faptul că nu trebuie să uităm de educația celor „7 ani de acasă”, prin care unui copil i se poate transmite cele mai elementare norme de comportament care să constituie fundamentul acțiunilor unui cetățean preocupat de mediul în care trăiește. Dar pentru că nu toți părinții pot realiza acest lucru, fie din neștiință, din ignoranță sau poate numai din lipsă de timp, activitățile ce se desfășoară prin intermediul unităților școlare au o foarte mare importanță. Pe de o parte, în mod teoretic, unitățile școlare reprezintă un veritabil mijloc de acțiune în formarea generațiilor viitoare, adresându-se unui segment larg al opiniei publice (copiii școlarizați și, prin intermediul acestora, părinții lor), iar pe de altă parte, în mod practic, procesele instructiv-educative fiind dependente de calitatea profesorilor, învățătorilor, dar și de cea a elevilor, școala are un rol hotărâtor în crearea unei societăți care să nu fie indiferentă față de mediul său, societate ce ar putea deveni distructivă și autodistructivă.

Educația ecologică a școlărilor mici este foarte importantă pentru: dezvoltarea sentimentelor de afecțiune față de tot ceea ce îl înconjoară, corectarea atitudinilor comportamentale sau chiar suplinirea părinților în formarea comportamentelor copiilor, transmiterea unor noi cunoștințe și

lămurirea/corectarea informațiilor pe care le au din familie, prin intermediul televizorului sau din basme, formarea unor viitoare personalități. Constituie o formă de educație non-disciplinară ce folosește abordări interdisciplinare centrate pe mediu și problemele acestuia. Procesele de învățământ ce se înscriu în sfera educației ecologice presupun mai multe niveluri de acțiune: cognitiv/al cunoștințelor, afectiv/ al sentimentelor, atitudinilor, comportamental/ al priceperilor și deprinderilor, participativ/ al experienței de acțiune civică.

Educația ecologică a școlărilor mici se realizează mai ales la nivel afectiv, îndeosebi prin accentuarea aspectelor ce țin de legăturile emoționale, cunoașterea elementelor de mediu fiind necesar să înceapă de la cele mai fragede vârste. Astfel, la copil se conturează sentimente care se vor manifesta prin atitudini ce dovedesc atenția acordată de acesta mediului. La această vârstă, educația ecologică se realizează mai ales prin accentuarea sentimentelor și atitudinilor, deoarece școlarul mic este mai sensibil și se află la începutul acumulărilor sale teoretice referitoare la aspectele legate de elementele structurale și funcționare ale mediului.

Puterea exemplului este foarte importantă. Deoarece copiii imită ceea ce văd, adulții din jurul lor trebuie să-și controleze comportamentul în permanență. De aceea trebuie să dovedim copiilor că nu ne este indiferent nimic din ceea ce se petrece în jurul nostru. Totodată, copiii sunt dornici să participe la acțiuni de amenajare a locului în care trăiesc. Așadar, ei se vor implica cu plăcere în activități de îngrijire a plantelor și animalelor, dar trebuie să fie la fel de entuziasmați și de participarea la acțiuni de curățenie a locului / camerei lor de joacă. În acest caz intervine puterea cuvântului și, renunțând la directive, observații critice sau chiar amenințări, cu ajutorul încurajărilor și al implicării efective a cadrelor didactice, copiii își pot forma comportamente ce dovedesc dorința de a nu deteriora locul în care se află.

Cadrele didactice constituie o cheie importantă pentru aplicarea cu succes a unui curriculum de educație ecologică, ca și în cazul oricărei alte programe de învățământ. Problemele mediului nu vor putea fi rezolvate decât de persoanele care vor fi capabile să facă judecățile de valoare, astfel încât să se depășească limitele înguste ale intereselor umane. Astfel de persoane nu vor fi foarte multe, decât prin aplicarea unor programe de educație ecologică ferme, coerente și generalizate, adaptate nivelurilor de vârstă cărora le sunt adresate, precum și diferitelor grade de pregătire.

Cu toții știm că poluarea planetei se agravează pe zi ce trece și se pare că populația nu acordă interes acestui proces nociv. Ocrotirea planetei este o problemă mondială și, tocmai de aceea, fiecare om, de la cea mai fragedă vârstă, trebuie să-și sune această responsabilitate. Starea de sănătate nu poate fi menținută respirând aer poluat, consumând alimente și apă contaminată sau locuind într-un mediu murdar. Cu toții vom spune: da, dar omul creează multe lucruri folositoare care îl ajută în viață. Este adevărat; dar tot el produce și deșeurile care, fără o tratare corespunzătoare, duc la poluarea mediului, deci la distrugerea lui. Poluarea distruge tot ce întâlnește în cale, iar gunoiul este problema noastră, a tuturor oamenilor de pe planeta Pământ.

Pământul are o zi specială, este ca o zi de naștere. Ziua Pământului este sărbătorită în fiecare an pe 22 aprilie, pentru a ne aminti de el. Este un eveniment simbol al responsabilității civice în protecția mediului. În 1990, evenimentul devine internațional, fiind sărbătorit de peste 200 milioane de oameni din 141 de țări, printre acesta fiind și țara noastră. Această zi a devenit un eveniment educativ și informativ, pentru a atrage atenția asupra problemelor de mediu ale Terrei: poluarea aerului, apelor și a solurilor, distrugerea ecosistemelor, dispariția a mii de specii de plante și animale și epuizarea resurselor naturale.

Pentru cei care vor citi aceste gânduri: Vă invit ca împreună să facem și să fim parte din istoria Zilei Pământului, să descoperim surse de energie despre care nici nu știam că există, să participăm în a construi o lume sănătoasă, curată și diversă pentru generațiile ce vor urma, pentru a ne aminti că în frumusețea viețuitoarelor se oglindește frumusețea naturii, că un cerb este frumos când pădurea este falnică, să ocrotim pădurile, pentru că dacă vor dispărea ele (pădurile), nimeni nu se va mai îmbăta de aroma florilor, de foșnetul ierbii presărate de pașii puilor de cerb și de murmurul izvoarelor, să încercăm a crea pe pământ un colț de Paradis.

„Să faceți sacru legământ,

Să ocrotiți acest pământ.

E tot ce-avem mai bun, mai sfânt,

Salvați-l, cât mai este timp!”

Concluzii: Noțiunile de ecologie și protecția mediului se regăsesc atât în activitățile profesorilor din învățământul de masă, cât și în cel special, activitățile de învățare pot fi astfel organizate încât să permită abordarea problematicii mediului sub diverse aspecte. Măiestria pedagogică derivă din modul de selectare a temelor specifice educației pentru mediu, din stimularea copiilor de a participa la activități ecologice, de formarea și dezvoltarea spiritului ecologic pentru a trăi în armonie cu natura. Implicarea comunității în programe și 8 parteneriate în domeniul protejării mediului, exersarea atitudinii corecte față de mediul înconjurător, contactul direct cu natura, sporește eficiența demersului specific educației ecologice.

Bibliografie:

1. Cucuș, C., 2006, Pedagogie, Ediția a II-a, Editura Polirom, Iași
2. Gherguț, A., 2005, Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, Iași
3. Mușu, I., Taflan, A., 1997, Terapia educațională integrată, Editura PRO HUMANITATE
4. Programa școlară clasele I - a X-a, aria curriculară „TERAPIA EDUCATIONALĂ COMPLEXĂ ȘI INTEGRATĂ”, București, 2008
5. M.E.C., 2007, Educația ecologică și de protecție a mediului — Ghid metodic pentru cadrele didactice, coordonator Elisaveta Roșu
6. www.didactic.ro 7. www.ecoweb.anpm.ro

STRATEGII ȘI METODE DIDACTICE SPECIFICE ACTIVITĂȚILOR DE EDUCAREA LIMBAJULUI

prof. înv. preșcolar Marcelina BOBOC
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri”
structura- G.P.P. Nr. 5 Roman, jud. Neamț

Strategia didactică constituie modul prin care educatorul separă, îmbină și pregătește totalitatea metodelor, materialelor și mijloacelor didactice într-o succesiune logică, în funcție de:

- viziunea sa didactică;
- obiectivele instructiv-educative indicate situației de învățare;
- caracterul conținutului (un conținut fonetic se tratează diferit față de un conținut gramatical);

La Educarea limbajului, alegerea unei strategii este determinată în primul rând de domeniul limbii pe care este centrată activitatea, apoi de metoda preponderentă.

Spre exemplu, dacă facem referire la un conținut lexical sau expresiv, strategia va fi predominant euristică, iar dacă facem referire la un conținut gramatical sau fonetic, strategia va fi predominant algoritmică.

Cunoscând faptul că o activitate de educare a limbajului are un obiectiv prioritar, axat pe un domeniu al limbii și obiective adiacente axate pe domeniile complementare, nu putem grăbi de strategii didactice clare, ci mixte. Oricare sarcină de învățare, care trece prin diferite faze progresive comportamentului descris de obiectiv, este integrată într-o situație de învățare cu strategia specifică: euristică, algoritmică, inductivă, analogică, problematizatoare ș.a.

În educarea limbajului verbal și scris tratăm conținuturi din toate domeniile limbii, de aceea este necesar să recurgem la o varietate de metode didactice, fiecare metodă fiind mai eficientă pe un domeniu sau altul. Pentru a nu crea dificultăți în decodarea conținutului semantic al categoriilor lexicale trebuie să delimităm conținutul semantic al celor trei sintagme utilizate în metodică educării limbajului astfel:

- tipul de activitate care este dat de obiectivul fundamental al activității;
- forma de desfășurare care este dată de modul de organizare a grupei (ex: frontală, pe grupuri mici, individuală);
- modalitatea de desfășurare care este dată de metoda dominantă (ex: joc didactic, convorbire, povestire etc.) și este în relație de sinonimie cu sintagma ”activitate de învățare”.

Prin urmare, la Educarea limbajului există modalități de realizare (activități de învățare) a obiectivelor și conținuturilor lingvistice, și anume:

- activitatea de povestire, în cadrul activităților de comunicare și expresivitate;
- activitatea de lectură după imagini, în cadrul activităților de comunicare și expresivitate sau lexical;
- activitatea de memorizare în cadrul activităților de comunicare și expresivitate;
- jocul didactic, în cadrul activităților cu conținut fonetic, lexical, gramatical și expresiv;
- convorbirea, în cadrul activităților de comunicare și expresivitate;
- jocul- exercițiu, în cadrul activităților cu conținut fonetic, lexical, gramatical și expresiv;
- exercițiul grafic, la activitățile de comunicare scrisă.

Examinând clasificarea activităților de învățare relatată mai sus, putem remarca faptul că activitatea de învățare sugerează metoda dominantă, cât și tipul de strategie pe care îl dă această metodă. Este foarte important de reținut faptul că acest aspect nu înseamnă că într-o activitate de educare a limbajului utilizăm o singură metodă, ci mai multe metode îmbinate creativ de fiecare educatoare, în funcție de scop, tipul activității, domeniul de referință al conținutului și de nivelul grupei de copii.

Organizarea activității de povestire

- + povestirea model a conținutului care este relatată sau nu de material intuitiv;
- + precizarea momentelor principale ale narațiunii: menționarea formulei de început, mediane și de sfârșit (cu sau fără material intuitiv);
- + povestirea conținutului de către preșcolari, pe fragmente, cu folosirea elementelor de expresivitate caracteristic textului: intonație, expresivitate, modelarea vocii în funcție de personajele întâlnite etc.
- + scoaterea în evidență a mesajului educativ: comportamente pozitive/ negative;
- + crearea de analogii între acțiunile relatate din text și realitatea din societatea umană, pentru scoaterea în evidență a mesajului educativ;
- + exerciții de integrare în propoziții simple și dezvoltate a cuvintelor necunoscute întâlnite în text.

Activitatea de povestire este așezată într-o ordine ierarhică și anume:

- povestirea educatoarei;
- povestirea copiilor după modelul educatoarei;
- povestirea creată după ilustrații;
- povestirea creată cu început dat;
- povestirea creată după o jucărie;
- povestirea creată având o temă stabilită.

Ca activitate de învățare, povestirea poate fi folosită în toate tipurile de activitate: dobândire de noi cunoștințe; formare, consolidare și îmbunătățire de priceperi, deprinderi, capacități și competențe lingvistice; verificare/ evaluare a cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor, capacităților și competențelor lingvistice.

Organizarea activității de lectură după imagini

- sesizăm prin intuiție imaginea/ imaginile în ansamblul ei/ lor- etapă de observare și identificare de către copii a tuturor aspectelor compoziționale pe baza percepției spontane;
- separare imaginii, împreună cu copiii, în planuri compoziționale: stânga-sus, stânga-jos, dreapta-sus, dreapta-jos;
- recunoașterea și denumirea elementelor compoziționale pe fiecare plan stabilit;
- prezentarea relațiilor și acțiunilor constatate în imagine, preșcolarii fiind ajutați de educatoare;
- compunerea, pe baza imaginii, a unei scurte povestiri cu introducere, cuprins și încheiere.
- stabilirea, cu ajutorul copiilor, a unui titlu potrivit tabloului.

Organizarea activității de memorizare

În cazul activităților de memorizare, metoda dominantă este exercițiul de însușire a unui șablon recitativ, deși multe dintre noi, educatoarele, au tendința de a stabili ca obiectiv prioritar al memorizării învățarea conținutului poeziei.

Exercițiile de memorizare a unor poezii au implicații formativ- educative care prezintă aspecte diverse, cu condiția ca ele să fie ierarhizate în funcție de disciplina la care se folosește:

- la Cunoașterea mediului se folosește ca obiectiv prioritar transmiterea de noi cunoștințe;
- la Educația pentru societate, obiectivul prioritar va fi pe mesajul moral-civic al textului;
- la Educarea limbajului, scopul principal este vizarea comunicării verbale expresive și nuanțate.

Exercițiul de memorizare trebuie să țină cont de următoarele etape:

- prezentarea unei planșe, machetă care conține elemente din tema poeziei- este etapa unde copiii se familiarizează cu textul;
- anunțarea titlului și a autorului;
- recitarea model a poeziei, cu referire la mijlocul didactic prezentat;
- lăsarea unui timp de contemplare asupra conținutului textului;
- reluarea recitării cu explicarea cuvintelor necunoscute, folosind materialul didactic pus la dispoziția copiilor;
- recitarea încă o dată a poeziei, atrăgând atenția copiilor asupra faptului că este modelul de recitare pe care va trebui să îl respecte; trecerea la însușirea și reproducerea poeziei pe strofe (fragmente). Fiecare strofă se recită model și se repetă apoi cu doi- trei copii. Strofele nu se învață separat, ci totdeauna se reia strofa anterioară la care se adaugă o nouă strofă. La final se recită poezia integral.
- scoaterea mesajului și valoarea educativă a poeziei;
- recitarea de alte poezii având aceeași temă;
- alcătuirea de propoziții cu cuvinte și expresii artistice întâlnite în poezie, având ca obiectiv verificare însușirii conștiente a poeziei (acest aspect se aplică doar la grupa mare).

Organizarea jocului didactic

Jocurile didactice se clasifică în:

- jocuri didactice fonetice;
- jocuri didactice lexicale;
- jocuri didactice gramaticale;
- jocuri didactice orientate pe comunicare expresivă și nuanțată.

În funcție de scopul urmărit, jocurile didactice sunt:

- dobândire de cunoștințe;
- formare de priceperi și deprinderi;
- consolidare/ sistematizare;
- verificare/ evaluare.

Titlul și scopul jocului sunt două componente ce se intercondiționează. Determinarea scopului atrage după sine conținutul jocului și, implicit, alegerea titlului. Dacă titlul jocului este formulat scurt și sugestiv (ex: "Recunoaște personajul!", "Cu ce sunet începe cuvântul?", "Găsește cuvântul potrivit!", "Eu spun una, tu spui multe!" etc.), el devine formulă conducătoare de joc, sarcină de învățare care, repetată, garantează ritm activității, înțelegerii și asimilării conținutului propus.

În joc sarcinile didactice se enunță în funcție de unitățile de conținut operaționalizate- câte obiective operaționale, atâtea sarcini de învățare, diferențiind învățarea prin nivelul de performanță stabilit prin obiectiv.

Sarcinile didactice pot fi:

- individual (fiecare copil rezolvă o sarcină);
- frontal (toată grupa de copii participă la rezolvarea sarcinilor)
- unui grup (grupa este împărțită în echipe).

Elementele de joc trebuie să se îmbine strâns cu sarcina didactică pentru a putea realiza jocul în condiții optime (ex: închiderea și deschiderea ochilor, întrecere, aplauze, un personaj, o jucărie etc.).

Regulile de joc înfăptuiește legătura între sarcina didactică și acțiune jocului. Jocul didactic are cel puțin două reguli:

- prima regulă traduce sarcina didactică într-o acțiune concretă ce stabilește cu precizie comportamentul în obiectivul operațional urmărit;
- a doua regulă a jocului are rol organizatoric, precizând momentul începerii sau terminării unei acțiuni.

Desfășurarea jocului didactic, în mod obișnuit, cuprinde următoarele momente, structurate pe secvențele educaționale standard.

Bibliografie:

1. Cojocariu, Venera- Mihaela, Teoria și metodologia instruirii, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996;
2. Jinga, Ioan; Negreț, Ion, Învățarea eficientă, Editura EDITIS, București, 1994;
3. XXX, Programa activităților instructiv- educative în grădinița de copii, Editura V & I Integral, București, 2005.

METODE INTERACTIVE SPECIFICE FORMĂRII CONCEPTELOR MATEMATICE ÎN DEZVOLTAREA PERFORMANȚEI PREȘCOLARILOR

Prof. înv. preșcolar Maria-Adriana PAVEL

G.P.P. Nr. 33 Bacău

Structură a Școlii Gimnaziale „C-tin. Platon” Bacău, jud. Bacău

Având în vedere că în grădiniță principala activitate este jocul, metodele interactive trebuie introduse ca niște jocuri cu sarcini și reguli care să fie antrenante și atractive în același timp pentru copil.

Vârsta preșcolară este perioada când copilul face importante achiziții pe plan psihomotric, cognitiv și afectiv. Nu întotdeauna un copil dobândește în același ritm cu ceilalți cunoștințele, priceperile, deprinderile.

Prin această temă, încercăm să facem cunoscute unele metode interactive folosite în activitățile cu conținut matematic la cele trei nivele de vârstă preșcolară, astfel încât, preșcolarii să facă față cu succes cerințelor noului curriculum. Experiența muncii cu preșcolarii ne-au dovedit că aceștia își însușesc cu plăcere cunoștințele matematice ce li se dau în cadrul activității folosind metodele interactive. Copiii sunt atrași întotdeauna de activități antrenante, interactive dar și de modul cum sunt acestea prezentate preșcolarilor.

Aceste metode sunt folosite din ce în ce mai mult în practica educațională alături de cele tradiționale ori în combinație cu acestea. Pot fi sub forma unor evaluări, pot contribui la asigurarea feedback-ului și la obținerea performanței. Din experiență am constatat că prin folosirea acestor metode cresc performanțele preșcolarilor, dar și capacitățile de cunoaștere ale copiilor. Există metode care îl învață pe copil să învețe, să lucreze independent și în echipă.

Vor fi prezentate trei metode aplicate în activitatea de matematică la grupa mare.

Bula dublă

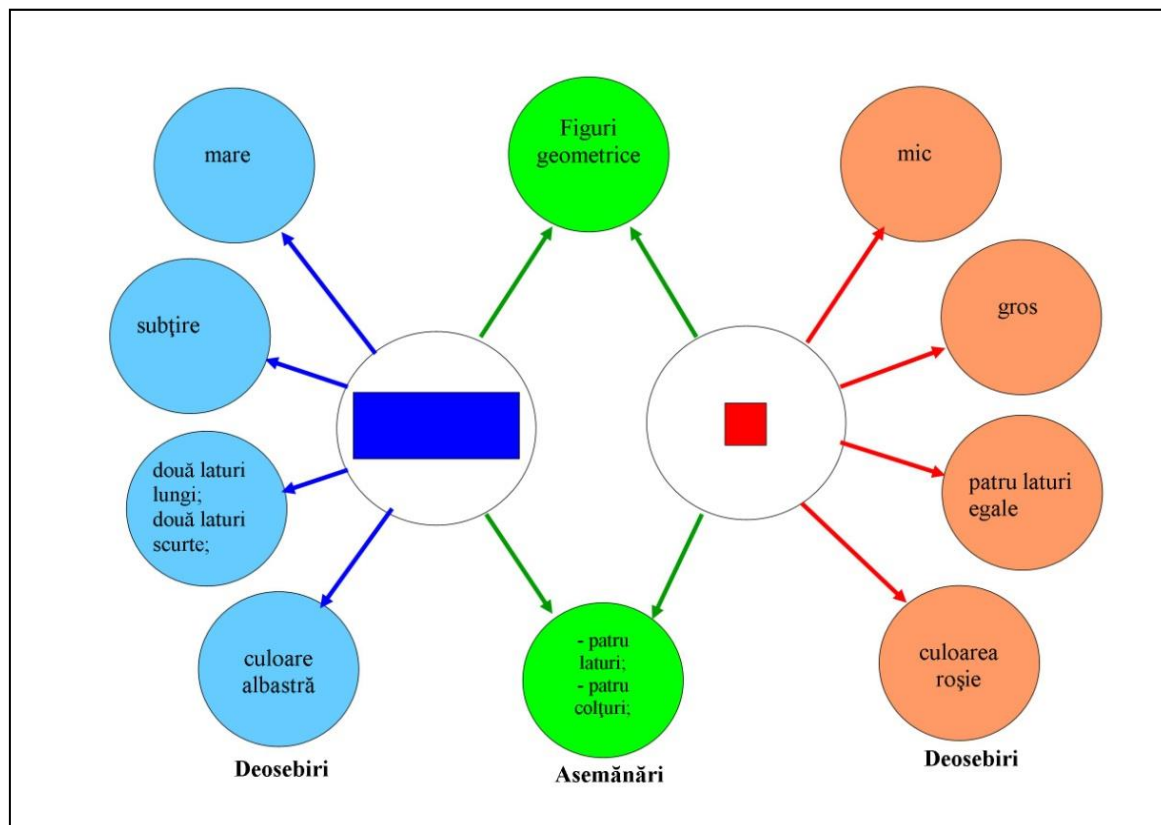
Tema: „Cum este și cum nu este această piesă” (asemănări și deosebiri)

Obiective operaționale:

- să recunoască formele geometrice cunoscute (○, □, △, ◻);
- să enumere caracteristicile comune celor două piese;
- să identifice diferențele dintre cele două piese;
- să verbalizeze acțiunea făcută;

Aplicarea metodei:

Educatorea desenează pe tabla magnetică două cercuri în mijlocul cărora a așezat două forme geometrice magnetice din trusa logică (un pătrat roșu, mic și gros și un dreptunghi mare albastru și subțire). Copiii au fost rugați să caute asemănări și deosebiri la cele două piese geometrice magnetice. Copiii enumeră caracteristicile iar educatoarea îi ajută la descrierea pieselor. În etapa imediat următoare, educatoarea realizează schema celor două figuri.

Metoda 6/3/5

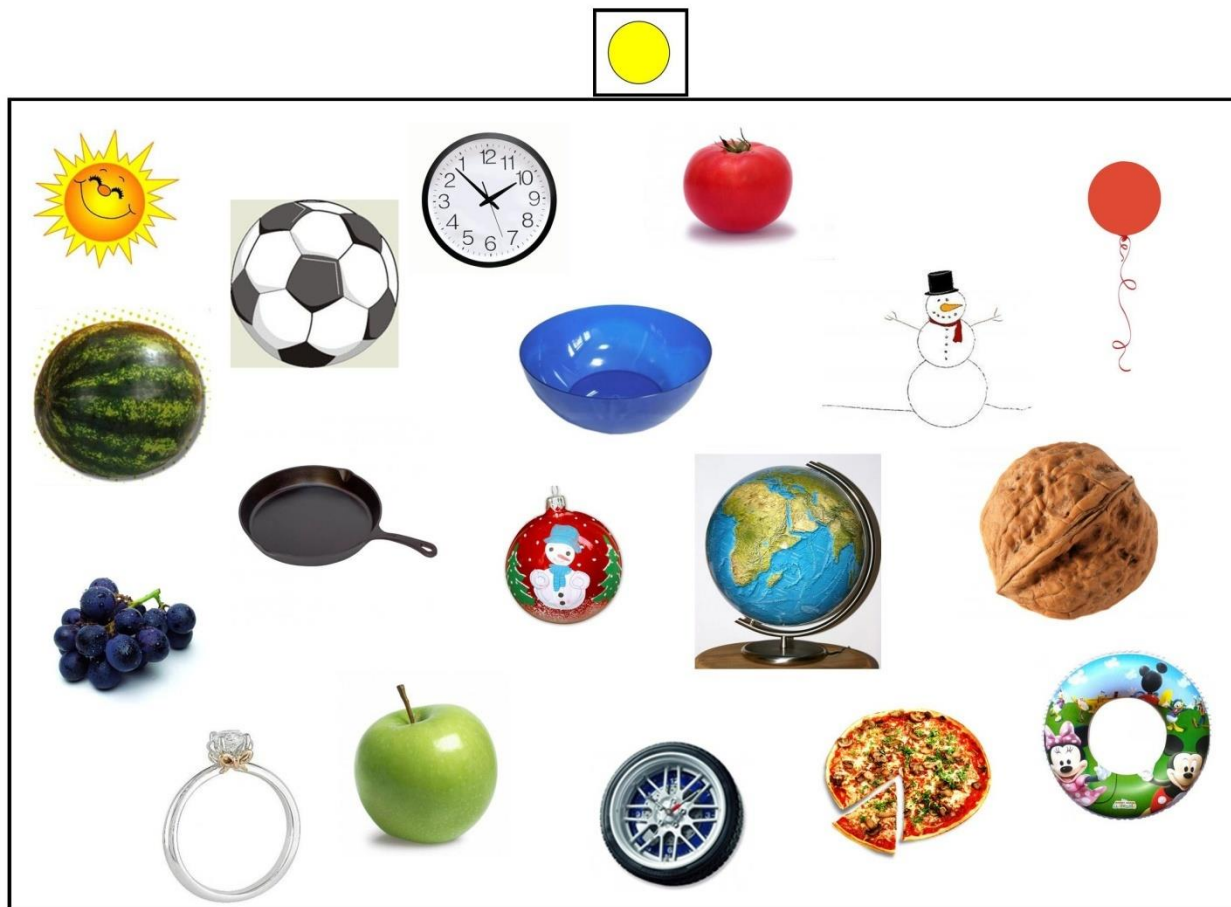
Tema: „Găsește forma potrivită”

Obiective operaționale:

- să recunoască figurile geometrice învățate;
- să formeze mulțimi după diferite criterii;
- să caracterizeze însușirea pe baza căruia s-a format mulțimea;
- să redea desene cu forma respectivă;

Aplicarea metodei:

Educatorea formează grupe a câte șase copii. Pe masa fiecărui grup se află o figură geometrică. Copiii vor primi o coală de hârtie și culori. Pe coala de hârtie preșcolarii vor trebui să deseneze pe rând trei lucruri/obiecte care au aceeași formă cu piesa de pe masă, în cinci minute. După cele cinci minute fișa este plasată la alt copil. Se va proceda așa până fișa va ajunge din nou la copilul de la care a pornit. La sfârșit educatoarea face aprecieri asupra modului cum au lucrat.

Osul de pește

Tema: „Număratul în limitele 1-10”

Obiective operaționale:

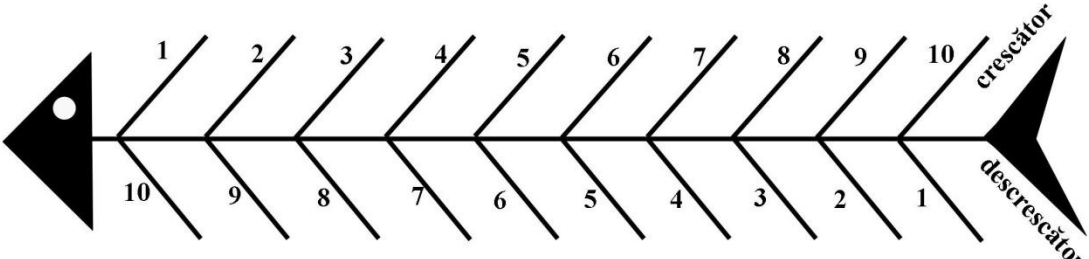
- să numere conștient fără suport intuitiv în șir crescător/descrescător în limitele 1-10;
- să precizeze vecinii numerelor date;
- să identifice numerele pare și impare;
- să scrie cifrele în șir crescător/descrescător;
- să participe activ la activitate;

Aplicarea metodei:

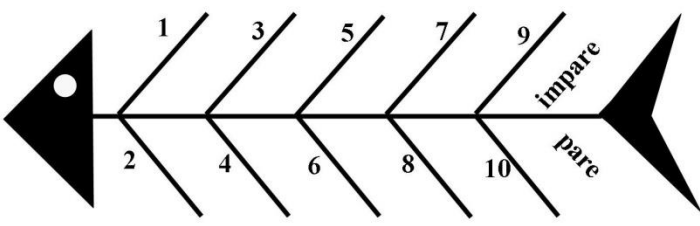
Copiii sunt așezați în formă de clasă. Educatoarea împarte copiilor o fișă iar aceștia vor trebui să lucreze în perechi. Fiecare copil din pereche trebuie să se gândească la sarcina de pe fișă pentru a putea completa corect. Sarcina pentru primul copil din pereche este să scrie în partea de sus a scheletului cifrele în șir crescător iar celălalt în șir descrescător. A doua sarcină constă în scrierea numerelor pare de către un copil și a numerelor impare de către celălalt copil. Educatoarea va face aprecieri individuale și în perechi.

FIȘĂ

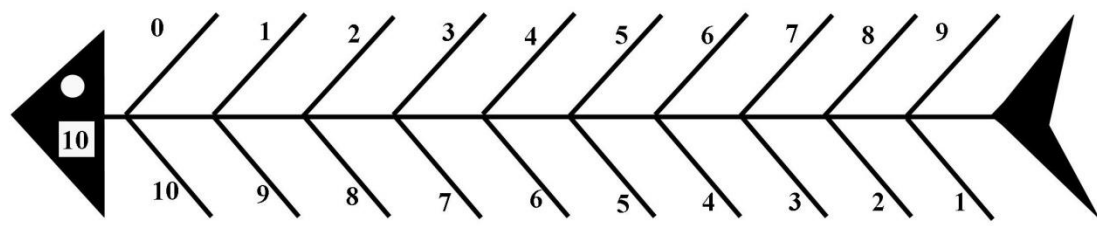
1. Scrieți scara numerică în șir crescător/descrescător.

2. Scrieți numerele pare și numerele impare.

3. Descompuneți numărul 10 (lucrați în echipă)

Considerăm că metodele tradiționale nu trebuie să fie abandonate, dar ele sunt rigide, pot duce la rutină excesivă, indiferență, la activități monotone, chiar plictisitoare uneori. De aceea aceste metode trebuie îmbinate cu cele interactive care sunt adesea mult mai atractive și antrenante.

Bibliografie:

1. Breben, S., et. al (2007) *Metode interactive de grup - Ghid metodic*, Craiova: Editura Erves;
2. Cerghit, I., (2006). *Metode de învățământ. Ediția a IV-a, revizuită și adăugită*, Iași: Editura Polirom;
3. Ciaușu, E., (2007). *Învățarea prin cooperare. Metode și tehnici interactive de grup*, în *Revista învățământul preșcolar*, nr. 1, București, MEC;
4. Pânișoară, I.-O., (2003). *Strategii didactice inovative*, București: Editura Sigma.

LECTURA- METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE

Prof. psihopedagog Sorina MATE
Liceul Special pentru Deficienți de Vedere Buzău, jud. Buzău

Lectura este o metodă, un mijloc de descifrare, înțelegere, analiză și sinteză a unui text scris, în proză sau în versuri, un mod de familiarizare a cititorului cu tehnici ale muncii cu cartea.

Lectura este un procedeu didactic eficient, care poate fi integrat în structura mai multor metode didactice (de comunicare, de cercetare, de raționalizare a instruirii) în raport cu specificul fiecărei trepte și discipline de învățământ. Metoda tradițională folosită în abordarea textelor literare la clasele II-IV este lectura explicativă.

Lectura explicativă, modalitate de realizare a lecțiilor de limbă și literatură română și nu numai, are ca scop dezvoltarea capacităților de exprimare a gândirii, a impresiilor prin intermediul limbajului verbal sau nonverbal, utilizând structuri lingvistice simple și complexe într-o manieră corectă și expresivă și contexte cât mai variate, concrete și creative.

Lectura explicativă este un mijloc principal de receptare a textului literar, o îmbinare a lecturii (a cititului) cu explicațiile necesare, care împreună duc la înțelegerea mesajului textului. Se poate spune că lectura explicativă este un ansamblu de metode: conversație, explicație, povestire, demonstrație. Fiind un instrument de lucru folosit în vederea receptării unei opere scrise, facilitează o analiză literară amplă a textului.

Etapele lecturii explicative sunt :

- Citirea textului integral
- Citirea textului pe fragmente cu explicarea noilor cuvinte și expresii
- Analiza fragmentelor
- Realizarea planului de idei al textului
- Conversația generalizatoare a conținutului
- Reproducerea pe baza planului de idei prin exprimare originală
- Citirea de încheiere

Indiferent că elevul este în clasa I sau clase mai mari, foarte importantă este lectura explicativă model a învățătorului (tonul și inflexiunile vocii). Acest model trebuie să fie pregătit de conversația introductivă, care să capteze atenția elevului.

Un rol important în acțiunea de manifestare a interesului, a curiozității în activitatea de citire și analiză a unui text (în deosebi la clase mai mici) îl are intuirea ilustrației, moment ce este necesar să se desfășoare la începutul lecției și care oferă toate elementele cognitive ale textului.

Formarea competențelor literar-artistice la elevii claselor primare depinde de respectarea etapelor lecturii explicative, a unor algoritmi de învățare și de măiestria cadrului didactic.

În prezent, rolul învățătorului nu mai este de transmițător de cunoștințe/informații, el trebuie să fie partener, atribuindu-i elevului un rol activ în procesul de predare-învățare. Lectura explicativă, deși este o metodă tradițională, ea trebuie folosită în mod creativ, promovând activismul elevilor în lecțiile de lectură, spiritul critic, aspect subliniat de Robert Dottrens în lucrarea "A educa și a instrui" (1970).

„Lecția de citire explicativă este un schimb de păreri, nu conferință. Învățătorul nu trebuie

să impună felul său de a gândi și de a simți. Rolul său constă în a-i călăuzi pe copii, în a-i obișnui să reacționeze la ceea ce citesc; în această activitate, inteligența și afectivitatea sunt implicate în aceeași măsură. O lecție de citire explicativă bine condusă creează între elevi și învățători un fel de comuniune intelectuală în procesul căreia cu toții încearcă aceleași gânduri și sentimente, aceleași emoții. (Dottrens, R., 1970:123 apud Șerdean, I., 2008:159-160).

Întrucât societatea actuală se află într-o continuă schimbare, ritmul de percepere al informației se face într-un mod alert, elevii din ziua de astăzi dispun de diverse surse de informare pe care le au la îndemână fără obstacole. Din acest motiv în școala românească s-a pus problema unor inovări în practica educațională, în sensul activizării elevului, tocmai pentru a se acomoda acestor schimbări rapide, se tinde astfel spre o „practică educațională mai participativă și mai interactivă.” (Bocoș, M., D., 2013:137).

În clasele mai mari, de gimnaziu și liceu, metoda SINELG (Sistemul Interactiv de Notare și Eficientizare a Lecturii și Gândirii), o metodă modernă, introdusă de Vaughan J. și Estes T., contribuie la cultivarea și exersarea gândirii și exprimării critice, elevii putând dobândi autonomie în studiu și în comunicarea cu propriile lor cuvinte, a informațiilor dobândite. Prin intermediul acestei metode elevii sunt învățați să învețe. Sunt învățați să realizeze și să practice atât la școală cât și în afara ei, o lectură pragmatică, activă, interesantă și eficientă.

Textele lecturate (articole de specialitate, texte istorice, studiu de caz) sunt investigate în conformitate cu un algoritm formativ, ce presupune căutarea informației și notarea lor cu ajutorul unor semne convenționale astfel:

- Confirmarea unor informații cunoscute deja de elevi (P)
- Descoperirea unor informații noi (+)
- Prezența unor informații contradictorii față de ceea ce știu elevii, sau care le infirmă cunoștințele (-)
- Identificarea unor informații confuze pentru care trebuie să solicite lămuriri suplimentare, sau să consulte alte materiale (?)

Metoda „Știu/Vreau să știu/Am învățat,” introdusă de Donna Ogle, este adaptată atât activității individuale, cât și învățării în grupuri mici, prin stimularea colaborării dintre elevi. Poate fi folosită pentru lecturarea textelor informative (texte istorice, pasaje din manual, sau alte materiale de studiu).

În prima etapă, după studiul individual sau în grup și dezbateri, profesorul cere elevilor să comunice ce știu deja, informații care sunt trecute într-un tabel în prima coloană din stânga a unei coli. (pagini)

În a doua etapă (Știu), dirijați de profesori, sau individual, elevii formulează întrebări, își exprimă nelămuriri despre subiectul propus pe care le notează pe coloana din mijloc a paginii.

În cea de-a treia etapă (Vreau să știu) li se cere elevilor să parcurgă încă o dată textul din perspectiva întrebărilor pe care le-au formulat anterior, din coloana a doua, pentru a valida datele înscrise în prima coloană și a descoperi răspunsurile pe care le vor înscrie în cea de-a treia coloană.

Am învățat: se aliniaza răspunsurile cu întrebările. În a patra etapă, la sfârșitul activității, elevii sunt dirijați să revină asupra celor învățate pentru consolidare. Profesorul îi îndrumă pe aceștia în a investiga, a căuta informații, a afla răspunsuri la întrebările nesoluționate, ceea ce conduce la un nou ciclu al strategiei.

Jurnalul dublu constituie un instrument eficient de învățare în diferite condiții (lectura unui

text,audierea unei conferințe sau urmărirea unui film documentar)cu ajutorul căruia se notează informații,asemănându-se cu fișa de lectură.Elevii sunt învățați să noteze informații împărțind în două,pe verticală,pagina caietului,sau fișa.Ei notează, în timp ce citesc,în partea stângă pasaje și idei din textul lecturat,de asemenea conexiuni cu alte texte însușite.În partea dreaptă a paginii consemnează propriile comentarii și întrebări.(De ce este important?,La ce te face să te gândești?,Ce sentiment ai?etc). Elevii gândesc activ asupra celor citite/audiate,își spun părerile emițând propriile judecăți și idei pentru a le discuta cu ceilalți,sau cu profesorul.

Jurnalul de învățare reprezintă o metodă de disciplinare a gândirii,a lecturii,a învățării care îi ajută să facă conexiuni personale cu materialul de studiu. Înaintea lecturării elevul va trebui să răspundă la trei întrebări despre subiectul propus pentru studiere:

- 1.Ce știi?
- 2.Ce trebuie să știi ?
- 3.De ce?

După lectura unei părți din text, elevul va răspunde la patru întrebări:

- 1.Ce știi acum?
- 2.Ce am aflat?
- 3.Ce mai vreau să știi?
- 4.De ce?

Toate acestea sunt înscrise în tabele. Ambele tabele sunt eficiente fișe de lectură,facilitând învățarea.

Pentru fixarea,consolidarea cunoștințelor,după lecturarea textelor literare elevii pot realiza așa numită Hartă a Textului,care se completează cu informații din textul citit: titlul textului, autorul, personajele,eventimentele,atitudini ale personajelor,idei principale sau mesajul textului.

Metoda Ciorchinului este o strategie complexă de învățare și comunicare a celor învățate,bazată pe studiul individual,care îl încurajează și determină pe elevi să gândească liber și deschis,mijloc de stimulare a gândirii și de realizare a conexiunilor între textele studiate.

Realizarea unui ciorchine presupune scrierea unui cuvânt-cheie,sau a unei propoziții-nucleu în mijlocul unei pagini, apoi identificarea și notarea a cât mai multor cuvinte-cheie sau sintagme legate de tema respectivă și trasarea unor linii,săgeți între ideile și componentele care se află în orice legătură.

Există și reguli care trebuie respectate atunci când se elaborează un ciorchine:

- Să se documenteze temeinic
- Să scrie tot ce le trece prin minte și să noteze ideile
- Să respecte timpul alocat,peu ca ideile să fie identificate(cât mai multe idei și conexiuni)

Metoda cubului este o strategie de predare-învățare care presupune abordarea studiului unei anumite teme,a unui subiect,a unui izvor istoric etc.Profesorul cere elevilor să cerceteze și apoi să noteze despre un anumit concept utilizând fețele cubului pe care sunt trecute diferite instrucțiuni,solicitând observațiile elevilor, notate pe fiecare față a sa: Descrie, Compară, Asociază, Analizează, Aplică ,Argumentează.

Se respectă algoritmul ordinii prezentate,peu a-i dirija treptat spre o gândire și o exprimare complexă.

Descrie :Cercetează cu atenție subiectul și arată ce ai găsit.(cum s-a desfășurat?)

Compară: Cu ce se aseamăna și prin ce este diferit?

Asociază: La ce te face să te gândești? Cu ce poți să-l legi? De ce este apropiat?

Analizează: Împarte subiectul în părți. Cum este alcătuit?

Aplică: Cum și la ce poate fi utilizat?

Argumentează: Utilizează fiecare categorie pentru a găsi argumente pro sau contra subiectului E bun sau rău? De ce?

În cadrul orelor de limba română/lectură, metodele de predare-învățare care se pot folosi sunt diverse, iar pentru a fi eficiente acestea trebuie să valorifice toate laturile personalității umane, să dezvolte gândirea, creativitatea, capacitatea de argumentare, analiză, sinteză și comparație.

Bibliografie:

Bărbulescu, G., Beșliu, D., 2009, Metodica Predării Limbii și Literaturii Române în învățământul primar, București, Editura Corint.

Bocoș, M. D., 2013 Instruirea interactivă. Aree axiologice și metodologice, Iași, Editura Polirom.

Norel, M., 2010, Didactica Limbii și Literaturii Române pentru Învățământul Primar, București, Editura Art.

Șerdean, I., 2008, Didactica Limbii și Literaturii Române în Învățământul Primar, București, Editura Corint

STRATEGII DE ÎNȚIERE ÎN FORMAREA COMPETENȚELOR LECTORALE

Prof. înv. primar Mihaela-Loredana GORGAN
Liceul Greco-Catolic „Inochentie Micu” Cluj-Napoca, jud. Cluj

Etimologia cuvântului „lectură” provine din termenul indo-european „leg”, care înseamnă „reunire”. În limba română a fost preluată noțiunea din latina târzie, „lectura” fiind un derivat al termenului „lectum”, care înseamnă „a alege”, „a aduna”, „a reuni”. Termenul „strategie” provine din limba greacă, și, la început semnifica arta coordonării acțiunilor militare; treptat, în sfera științelor socio-umane a fost introdus conceptul de strategie în economie și politică, matematică, devenind utilizat și în domeniul pedagogiei cu sensul de educator strategic, utilizator de tehnici și procedee de lucru cu elevii. Cum îi determinăm pe elevii noștri să fie conectați cu lectură? În primul rând, noi putem să-i oferim elevului un model de cititor pasionat; învățătorul îl poate antrena pe elev în citirea textelor literare, iar dacă este în curs de a învăța să citească, îi poate cere să arate literele și cuvintele pe care le recunoaște în imaginile prezente în sala de curs. Timpul de calitate pe care îl petrecem citind cu voce tare îi va da elevului încrederea să se exprime verbal într-un mod cât mai natural și îi va permite să consolideze cu ușurință cele învățate. Pentru a transforma cititul într-o activitate plăcută și relaxantă, începem prin a include cărțile în rutina zilnică, astfel încât putem dedica clipe speciale cititului la finalul unei ore sau în timpul jocurilor efectuate în aer liber ca tranziție de la un joc de rol la altul.

Lectura apare ca o activitate intelectuală de bază a elevului, desfășurată în cadrul tuturor disciplinelor școlare, dar formarea competenței de lectură devine o prioritate în sfera disciplinelor cuprinse în aria curriculară limba și literatura română, limbi moderne, literatură universală, înscriindu-se într-un proces educațional dinamic, incluzând activități de înțelegere și receptare a textului, interpretare, transformare și producere de noi sensuri și valori. În practica școlară se folosesc diverse forme de îndrumare a lecturii în afara clasei, dintre care amintim: expunerea prin povestire, conversația sau dezbateră, activitatea cu cartea prin citirea expresivă a învățătorului, prezentarea de carte, lecțiile de popularizare a cărții, metoda demonstrației, excursiile literare, întâlniri cu scriitorii, șezători literare, seri de basme și de poezie, medalionul literar consacrat aniversării unui scriitor, simpozionul literar, concursul „Cine știe, răspunde cubucurie!”, călătoriile imaginare pe harta poveștilor, confecționarea unor albume literare, tabere de creație literară, revistele literare, etc. În toate demersurile pe care le întreprindem pentru îmbunătățirea competențelor de lectură, mizăm nu atât pe latura cantitativă a lecturii, cât pe calitatea receptării care vizează dezvoltarea simțului și a gustului estetic, universul intelectual, dragostea pentru lectură, organizarea unui teatru de păpuși cu personajele preferate.

Școala are menirea de a transforma elevul într-un cititor activ care să își formeze gustul propriu pentru lectură pe tot parcursul vieții sale. Prin toate compartimentele ei, lectura își aduce contribuția la dezvoltarea gândirii și la modelarea sentimentelor, asigurând elevului suportul evoluției intelectuale, precum și posibilitatea integrării în viața socială. Lectura în afara clasei lărgeste orizontul cunoștințelor primite în clasă. Forma cea mai cunoscută și cea mai des folosită în această activitate este povestirea: în cadrul orei de lectură elevii povestesc ce au citit, fapt care îi

antrenează și pe cei mai puțini dornicide lectură. O altă activitate atractivă care se poate desfășura pe marginea unui text citit este completarea unei fișe de lectură. Acesta poate cuprinde mai multe aplicații pe textul citit, cum ar fi: numirea titlului textului, a autorului, a personajelor principale/secundare, pozitive/negative etc., morala textului (dacă e cazul), realizarea unui desen reprezentativ, extragerea unor expresii frumoase, caracterizarea personajului preferat și multe altele. O altă formă de îndrumare a lecturii în afara clasei o constituie formarea bibliotecii de clasă, precum și a bibliotecii personale acasă. Cea dintâi se realizează cu cărți aduse de copii și învățător, se fixează un bibliotecar elev și apoi se procedează la împrumutarea cărților. Un rol deosebit în stimularea curiozității și interesului pentru lectură al elevilor îl poate avea înființarea bibliotecii clasei, care se îmbogățește prin cărțile aduse de elevi. Rolul de bibliotecar poate fi îndeplinit, pe rând, de elevii care au obținut rezultate foarte bune la învățătură. Ghicitorile literare sunt mijloace atractive ce-i invită pe copii la lectură. Acestea se pot desfășura astfel: se citește un fragment și se cere elevilor să indice în ce operă au găsit acest fragment. Învățătorul trebuie să țină o evidență a lecturii copiilor. „Lectura – spunea istoricul N. Iorga – joacă un rol important în viața copiilor, un rol mai mare decât în viața celor vârstnici. Cartea citită în copilărie rămâne prezentă în amintire aproape toată viața și influențează dezvoltarea ulterioară a copiilor. Din cărțile pe care le citesc, copiii își formează o anumită concepție asupra lumii, cărțile formează la ei anumite norme de conduită.” Lectura în afara clasei are ca scop să dezvolte gustul elevilor pentru citit, să le stimuleze interesul pentru carte, să le satisfacă dorința de a cunoaște viața, oamenii și faptelelor. Contribuie într-o măsură însemnată la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, la formarea unui vocabular activ, bogat și colorat, la dezvoltarea dragostei de patrie, la educarea sentimentelor estetice.

Finalitățile de bază ale acestui proces de lectură îl formează atât competențele specifice prevăzute de toate programele școlare de la clasa I, până la clasa a XII-a (de înțelegere și receptare, de decodare și interpretare, de comunicare orală și scrisă etc). În vederea trezirii interesului elevilor pentru lectură se impun diferite activități și metode: -alegerea textelor în concordanță cu orizontul de așteptare al tuturor elevilor; -entuziasmul învățătorului când are în mână o carte și când citește elevilor săi; -transpunerea textelor literare în alt limbaj: mimă, joc de rol, pantomimă, dramatizare; -utilizarea metodelor interactive în cadrul lecțiilor; -însoțirea activităților de citire cu cele descriere; -parteneriate și activități comune cu biblioteca școlii/ a orașului; -întâlniri cu scriitori, profesori universitari, esești, criticiliterari, actori; -dramatizarea unor texte cunoscute în cadrul serbărilor; -organizarea unor ateliere de lectură, teatru de păpuși, a unor șezători pe teme atractive, etc.

Un joc atractiv de stimulare a lecturii este „Admirați cartea mea!”; acest joc se realizează așezând cărțile pe o masă, astfel încâttoți elevii să poată identifica titlurile. Fiecare elev își va alege o carte, iar învățătorul citește o poveste care include titlurile cărților. În timp ce învățătorul citește, elevul care are cartea cu titlul respectiv o ridică pentru a fi văzută de toți. După mai multe exerciții care îl motivează pe elev să ia cartea în mână, urmează cele care îl fac să o deschidă, exerciții care au menirea de a stârni interesul tuturor elevilor pentru conținutul cărții. Prin întrebarea: „Ghici ce e în carte?”, fiecare elev își va alege de pe masă o carte, apoi va motiva alegerea acesteia făcând predicții referitoare la subiectul cărții. Aceste predicții se consemnează, urmând a fi verificate de elev în timp ce va citi acea carte. Un alt tip de exercițiu „Reconstituirea” – este cel în care se prezintă elevilor copii ale copertilor unor cărți și o copie a unei pagini interioare, urmând ca ei să „reconstituie” cărțile. Este un exercițiu util de citire conștientă, în care copilul este pus în situația de a face analogii, comparații. Pentru a stârni interesul asupra conținutului cărții îi dăm o listă cu

propoziții incomplete care va fi completată pe măsură ce elevul citește cartea. Exercițiul poate avea și alte formulări: propoziții adevărate sau false referitoare la unele evenimente prezentate în carte, la unele personaje etc. Cu privire la cititul frecvent, putem accepta faptul că este importantă dezvoltarea abilităților de citire cursivă; acest fapt se poate traduce prin abilitatea de a citi corect texte sau fragmente fără a depune un efort major, adaptând tonalitatea și ritmul mesajului la tipul de text. Ritmul în citirea fluentă se poate descrie ca fiind calitatea care contribuie la formarea automatismelor de recunoaștere a semnificației și sensurilor cuvintelor. În consecință, etapa achiziției abilităților elementare de citire este urmată de etapa consolidării acestor abilități însușite, treaptă în care elevii învață să recunoască atât cuvintele, cât și ei învață să își controleze ritmul specific citirii textelor asemănătoare.

Literatura de specialitate evidențiază diverse metode ce pot fi utilizate în predarea citit-scrisului: metoda fonetică, analitico-sintetică, globală, semi-globală, gestuală, funcțională, metoda Montessori, metoda lingvistică integrală, metoda Decroly, etc. Din mulțimea de strategii, metode și tehnici cu valoare psihopedagogică amintesc câteva metode care fac referire la sfera competențelor lectorale și se pot aplica/adapta în cadrul orelor cu elevii din clasele primare. Prezint așadar tehnici de învățare care folosesc produsele lecturii bazate pe: competența lectorală, rezumare, subliniere specială și marcaj personalizat, interogația elaborativă, cuvinte-simbol sau cuvinte-cheie mnemonice, imagini substituive ale unui text, rescriere, parafrizare, testare de mesaje prin practica rezumării.

Lectura intensivă oferă posibilitatea asimilării unei cantități mari de informație. Munca în pereche și în grup sînt instrumente eficiente de implicare activă a elevilor în procesul de învățare, de menținere a atenției și motivației. Evocarea experienței personale a elevilor și compararea cunoștințelor cu conținutul lecturii facilitează înțelegerea și memorarea informației pe termen lung. Eseul de 10 minute apropie elevii de conținutul și subiectul lecturii, determină o procesare a informației la niveluri superioare de gândire. Astfel, copiii memorează fapte, înțeleg conceptele, le aplică la situații concrete, combină ideile pentru noi descoperiri, fac raționamente. În urma cercetărilor întreprinse, remarc faptul că în învățarea tradițională accentul este pus pe învățarea prin memorare, în vreme ce în învățarea prin lectură punem în valoare gândirea critică și imaginativă, lansăm judecăți de valoare, evidențiem faptele, evenimentele cu felurite variante specifice metodei de învățare moderne.

În concluzie, prin folosirea strategiilor didactice interactive, contribuim la dezvoltarea competenței lectorale a elevului, astfel încât acestuia i se dezvoltă motivația și plăcerea de a citi. Formarea contextelor adecvate învățării ajută la dezvoltarea stimei de sine a elevului, fapt care îi permite să devină mai deschis spre colaborare și cooperare, spre diversificarea formelor de organizare a atelierelor de discuție, a prezentărilor de carte și îl motivează să citească de plăcere. Așadar, dezvoltarea competenței de lectură vizează acel proces de lungă durată care se realizează pe parcursul întregii școlarități, iar lectura poate fi calea regală de modernizare a societății actuale. Demersul educațional al învățătorului este orientat spre formarea cititorului cult, activ pe tot parcursul vieții, explorând anumite conținuturi educaționale pentru dezvoltarea elevului în spiritul valorilor general –umane precum: binele, iubirea, frumosul, adevărul, pacea, toleranța, valori fundamentale pentru dezvoltarea armonioasă a personalității umane.

Bibliografie:

1. Neacșu, Ioan; Damian, Antonia *Lectura și formarea competenței lectorale*, Editura Universitară, București, 2021.
2. Neacșu, Ioan, *Instruire și învățare*, Editura Științifică, București, 1990.
3. Neacșu, Ioan, *Motivație și învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978.
4. Neacșu, Ioan, „Formarea competenței pentru lectură- valori, mecanisme, strategii” în vol. *Copilul și cartea*, București, Editura Universitară, 2009.

VOCABULARUL EMOȚIILOR

Prof. înv. preșcolar Mihaela-Raluca MIHAI
G.P.P. Nr. 22 Iași, jud. Iași

Un vocabular dezvoltat al emoțiilor e un semn de dezvoltare emoțională, iar alfabetul emoțiilor este un instrument versatil care facilitează acest lucru într-o manieră plăcută și amuzantă.

Produsul reprezintă o planșă care facilitează identificarea emoțiilor prin prezentarea a 20 de emoții plăcute și 20 de emoții neplăcute într-un mod distractiv și plin de culoare.

Cum folosim alfabetul emoțiilor?

Alfabetul emoțiilor poate fi folosit ca suport pentru diferite activități, de la simple, la complexe, adaptate în funcție de vârstă copilului dumneavoastră. Pentru început, putem doar să trecem în revista fiecare emoție de pe planșă și să îi explicați ce înseamnă fiecare dintre acestea și în ce contexte apare. Pentru fiecare emoție de pe planșă putem să mimăm împreună cu copilul expresiile faciale corespunzătoare și apoi să identificăm situații în care acestea apar.

Este de recomandat să subliniem legătura gânduri-emoții punând întrebări copilului referitoare la gândurile care apar atunci când se simte o anumită emoție și ce fel de gânduri ar putea să îl facă să se simtă mai bine.

Un alt exemplu de activitate este să decupăm împreună cu copilul imagini sau fete din reviste și să le lipim pe planșă în dreptul emoției corespunzătoare.

Beneficii educative

- Dezvoltă universul emoțional
- Favorizează cristalizarea sentimentelor
- Facilitează exprimarea emoțiilor și a sentimentelor negative și pozitive într-o manieră sănătoasă
- Favorizează interacțiunea cu părintele
- Contribuie la dezvoltarea capacității de a rezolva și stăpâni evenimentele plăcute sau mai puțin plăcute ale vieții
- Îmbunătățește abilitățile de comunicare
- Dezvoltă cooperarea și colaborarea

Alfabetul emoțiilor se bazează pe cercetări amănunțite în domeniul psihologiei și al educației și este dezvoltat de specialiști în psihologie și educație. (Produs avizat și recomandat de Ministerul Educației Naționale).

Cum îi ajutăm pe copii să gestioneze corect emoțiile cu care se confruntă

Câteva tehnici eficiente pe care ne putem baza pentru a-i ajuta pe copii și tineri să gestioneze corect emoțiile cu care se confruntă.

Astfel, ei își vor dezvoltă capacitatea de a reacționa rațional în diverse circumstanțe problematice.

1. Menținerea calmului copiilor în situații dificile

Atunci când se confruntă cu emoții negative precum furia, tristețea sau dezamăgirea, copiii nu știu cum să reacționeze pentru că nu sunt obișnuiți să se simtă astfel. În vreme ce bucuria și entuziasmul

îi caracterizează și se manifestă sub formă unor abilități înnăscute, emoțiile negative reprezintă necunoscute pentru ei. Aceste emoții îi sperie și îi determina să iasă din zona lor de confort.

În aceste momente, este necesar că adulții din viața lor să discute cu ei despre lucrurile care îi liniștesc și pe care le pot utiliza pentru a reveni la echilibrul emoțional de care au nevoie.

Fiecare copil poate fi ghidat să descopere cel puțin o tehnică personalizată de calmare pentru fiecare situație cu care se confruntă. Astfel, ulterior ei vor putea gestiona corect emoțiile aplicând metodă potrivită contextului problematic în care se află.

De exemplu, unii copii se liniștesc atunci când respiră adânc de câteva ori, alții se bucură de avantajele unei scurte plimbări, iar unii se calmează atunci când discută cu un prieten sau scriu despre situația problematică cu care se confruntă.

Important este că fiecare copil să descopere ce îl ajută să depășească momentul dificil pentru a gestiona corect ceea ce simte și a face trecerea la emoții pozitive!

2. Vizualizarea locurilor preferate ale copiilor

Vi s-a întâmplat vreodată să depășiți un moment dificil luând pur și simplu o pauză scurtă, în care v-ați imaginat că sunteți în locația de vacanță favorită? Această tehnică simplă poate fi extrem de eficientă și atunci când încercați să îi ajutați pe copii să se calmeze și să gestioneze emoțiile negative puternice.

Atunci când plânge sau respinge ideea comunicării, invitați-l pe copil să facă o pauză înainte de a va spune ce îl deranjează pentru a-i arată ceva interesant.

Spuneți-i să închidă ochii și să își imagineze un loc în care ar vrea să se afle în acel moment. Spuneți-i să va descrie ce persoane și obiecte vede în jur și cum se simte în acel spațiu, implicat în activitățile pe care și le imaginează.

După ce se liniștește, ajutați-l să înțeleagă felul în care acest exercițiu simplu l-a ajutat să se detașeze de situația problematică și să își regăsească calmul pentru a discuta despre această în mod rațional.

Încurajați-l să practice acest exercițiu de fiecare dată când simte că emoțiile negative îl copleșesc și că nu poate comunica despre ceea ce simte sau își dorește.

După acest exercițiu care îl ajută pe copil să se liniștească, discutați calm cu el despre situația problematică inițială. Astfel, îi veți oferi șansă de a identifica singur o soluție rațională pentru această, prin detașarea de problema și gestionarea corectă a emoției negative puternice cu care s-a confruntat.

3. Implicarea copiilor în activități creative

Vi se par tot mai frecvente situațiile în care copilul își exprimă nemulțumirea? Este posibil că acesta să nu mai găsească singur modalități prin care să se relaxeze sau să nu îi fie acordat suficient timp sau libertate pentru joacă. Acest lucru îl poate afecta din punct de vedere emoțional!

În aceste situații, este indicat să îl încurajați pe copil să se implice în mai multe activități creative. În plus, asigurați-vă că beneficiază de timpul liber de care are nevoie, în fiecare zi!

Îl puteți înscrie la un curs care îi face plăcere și îl stimulează să învețe lucruri noi, îl puteți încuraja să picteze, să deseneze, să cânte sau să practice un sport.

Orice activitate fizică sau creativă este binevenită pentru a-i schimba starea de spirit și a-l ajuta să își regăsească echilibrul emoțional de care are nevoie.

4. Educarea copiilor prin propriul exemplu

Cu toți știm că adulții din viața copiilor, în special părinții și educatorii reprezintă modelele pe care aceștia le consideră demne de urmat. Din acest motiv, copiii învață inconștient să gestioneze anumite emoții prin puterea exemplului primit acasă, chiar de la părinți.

Așadar, dacă voi, dragi părinți, veți aplica tehnici eficiente de gestionare a propriilor emoții în preajma copiilor, ei vor învăța să facă același lucru atunci când consideră că se confruntă cu situații problematice similare.

Desigur, situațiile din viața lor nu pot fi identice cu cele din viața de adult, însă de foarte multe ori copiii au impresia că trăiesc aceleași lucruri și că experimentează aceleași sentimente ca adulții din jurul lor.

Reacțiile adulților în situații greu de gestionat devin astfel adevărate lecții de viață pentru copii în ceea ce privește controlul propriilor emoții și reacții.

Este indicat chiar să discutați cu copiii privind modul în care anumite tehnici de relaxare va ajută să vă detașați de anumite probleme uneori pentru a percepe imaginea de ansamblu și a descoperi soluții raționale, neafectate de emoții negative.

Astfel, ei vor învăța de la voi cât de important este să își acorde șansă de a vedea orice situație dificilă în perspectiva astfel încât o multitudine de soluții să devină vizibile în ochii lor.

Așadar, este esențial că părinții și educatorii să îi ajute pe copii să învețe cum să își controleze emoțiile pentru a reuși să se dezvolte în mod sănătos și echilibrat.

Gestionarea corectă a emoțiilor dificile îi va ajuta să treacă mai ușor peste diverse situații problematice cu care se confruntă la școală și în viață.

Copiii vor învăța să dezvolte comportamente adecvate ca reacție emoțională la diverse circumstanțe dificile, din afară zonei lor de confort.

Copiii vor deveni mai toleranți, vor fi mai puțin expuși riscului de a se simți frustrați, vor învăța să socializeze și vor fi mereu pregătiți să răspundă cu succes noilor provocări.

Concluzie

Schimbările în concepțiile contemporane cu privire la rolul familiei în asigurarea stării de bine a copilului sunt congruente cu principiile psihologiei pozitive și sprijinite de intervențiile specifice acestei orientări. Suportul parental specific familiilor pozitive este privit și ca factor important al dezvoltării unor constructe ale personalității copilului ca : imaginea de sine, stimă de sine, sistemul de valori, încrederea în sine, sentimentele de bună-stare și confort psihic, de satisfacție și optimism cu privire la evoluția sa ca ființă umană, ca membru a unei comunități sănătoase.

Pentru promovarea stării de bine a elevilor, programele educaționale trebuie să se focalizeze pe interesele lor, pe talentele și punctele lor forte, ceea ce presupune o abordare holistică a educației, educație care ar trebui să realizeze un echilibru între obiectivele care au în vedere competiția, pregătirea elevilor pentru piața muncii și educarea acestora pentru o „ viață bună,,.

Școlile pozitive (Positive Schools) sunt școlile „ în care copii primesc o pregătire excelentă atât în ceea ce privește conținutul academic cât și în ceea ce privește deprinderile de viață „ (Snyder și Lopez, 2005, p.761), care facilitează dezvoltarea a tot ce au mai bun toți copiii (atât cei cu dezvoltare normală cât și cei cu nevoi speciale), care oferă elevilor experiențe pozitive, folosesc sistematic abordările psihologiei pozitive, au scopuri și obiective explicite pentru toți actorii câmpului școlar, pun accent pe elev în sine, pe satisfacția sa cu viața în școală, pe sentimentul lui de siguranță și apartenență și pe recompensarea eforturilor sale de îndeplinirea sarcinilor școlare (Peterson,2006, Hefferon și Boniwell, 2011).

Educația pozitivă este definită ca educație „, atât pentru abilitățile vizate de educația tradițională cât și pentru abilitățile personale care conduc la emoții pozitive, stare de bine și funcționare optimală la nivelul copiilor și adolescenților precum și la nivelul părinților și instituțiilor de învățământ (Hefferon și Boniwell, 2011, p.210, Seligman et.al., 2009, p.293).

În concluzie, în prezent asistăm la o amplă reformă a învățământului special și special integrat, caracterizată prin continue căutări de noi formule/ modalități organizatorice și schimbări legislative, în acord cu progresele societății contemporane și schimbarea atitudinii acesteia față de copiii cu cerințe educative speciale.

„ Un cuvânt bine gândit poate reeduca lumea.,,- Constantin Noica

Modalități de dezvoltare a abilităților socio-emoționale

Prezentarea unei resurse educaționale deschise folosită în cadrul activității la clasă pentru dezvoltarea unei abilități emoționale

Învățarea socio-emoțională: Cum să creștem copii echilibrați emoțional

Împreună cu dezvoltarea competențelor cognitive și dezvoltarea sănătoasă a corpului, copiii au nevoie să-și antreneze, în cât mai multe contexte și prin cât mai multe activități și situații, și inteligența emoțională.

Învățarea socio-emoțională este un element vital în dezvoltarea copiilor, facilitând înțelegerea emoțiilor și asigurând relații înfloritoare cu ceilalți.

Acest concept actual, utilizat, dezvoltat și explicat în literatură de specialitate, vizează competențele copiilor de a își recunoaște propriile emoții, trăiri și sentimente, dar și de a le identifica în jurul lor, la ceilalți, de a manifesta empatie și înțelegere și de a acționa echilibrat în fața provocărilor și obstacolelor.

Dezvoltarea armonioasă, pe toate palierele, este vitală pentru copii. Fiecare părinte își dorește că cei mici să se descurce la școală, să construiască relații sănătoase de prietenie, să rămână implicați în diferite activități, să se joace și să se bucure. Pentru toate acestea, copiii trebuie să fie sprijiniți în formarea unor obiceiuri și rutine sănătoase, să învețe cum să apeleze la o mentalitate flexibilă, să rămână curioși și să înțeleagă ce este, cum funcționează și de ce este importantă învățarea socio-emoțională în viețile noastre.

Abilitățile socio-emoționale îi ajută pe copii să gestioneze cu succes viața de zi cu zi, să se concentreze, să ia decizii bune și să devină membri de sprijin ai comunității lor atât școlare, cât și personale.

James Comer, specialist în dezvoltarea copiilor la Școala de Medicină a Universității Yale, a dezvoltat conceptul de învățare socio-emoțională în anul 1968; iar în prezent, pe măsură ce profesorii, școlile și părinții au responsabilitatea de a-i învăța pe cei mici cum să treacă examenele și temele de curs și să devină ființe umane complete, cu abilitățile și atributele necesare pentru a reuși în viață, conceptul de învățare socio-emoțională prinde contur și se extinde.

Învățarea social-emoțională, este un cadru prin care elevii dobândesc abilitățile necesare pentru a naviga prin școală, în viața profesională și dincolo de ea.

Cum se întâmplă învățarea socio-emoțională?

Există multe modalități de a încorpora activități cu focus pe socio-emoțional, în sala de clasă sau acasă. Specialiștii punctează faptul că una dintre cele mai eficiente strategii de integrare a învățării socio-emoționale este că activitățile să fie strecurate pe parcursul întregii zile, de la activități bine structurate, până la activități care presupun doar conversații deschise împreună cu cei mici.

1. Jurnal pentru autodescoperire La intervale regulate (spre exemplu: o dată pe săptămână) copiii pot notă sau desena într-un jurnal lucrurile care i-au adus bucurie în săptămâna respectivă (seară de jocuri de societate, ieșitul în parc, seară de desene animate etc.). Acest exercițiu îi va ajuta pe cei mici să își exerseze conștiința de sine (înțelegând ceea ce le place) și autocontrolul (înțelegând cum reacționează la lucrurile care le plac).

2. Un animal de companie Deținerea unui animal de companie îi va ajuta pe copiii să își dezvolte empatia și responsabilitatea. Atunci când cei mici învață să aibă grijă de un animal de companie și se angajează în activități jucăușe cu acesta, în mod indirect își dezvoltă competențele socio-emoționale.

3. Jocuri de empatie Acesta poate fi un joc de rol, verbal sau poate fi jucat cu ajutorul unor cartonașe. Scopul acestei activități este de a prezenta copiilor un set de situații și de a observa răspunsurile lor. Spre exemplu, pe unul dintre cartonașe poate fi notat: „Un copil a căzut în parc și toți ceilalți copii au început să râdă de el. Ce părere ai despre această situație? Tu ce ai fi făcut dacă ai fi văzut acel copil? Ce ai fi făcut dacă tu erai copilul care a căzut?”. Indiferent de răspunsul copiilor, această este o activitate valoroasă care demonstrează cum pot părinții sau profesorii crește nivelul de empatie al copiilor și cum îi pot ghida spre a înțelege anumite situații de viață.

4. Emoțiile pe coală de desen Cum arată să fii fericit sau trist? Dar surprins sau îngrijorat? Această activitate oferă copiilor oportunitatea să exprime emoțiile comune prin desene sau picturi. În crearea imaginilor, ei vor reflecta asupra gândurilor și sentimentelor lor - și ale altor persoane. De asemenea, copilul poate asocia sentimentele cu diferite culori (de exemplu, galben folosit pentru a semnala bucuria).

5. Doză de bunătate zilnică Pe parcursul zilei, părinții îi pot încuraja pe cei mici să caute modalități de a-i ajuta pe alții. Poate că este vorba de a ține ușa deschisă unui vecin care are mâinile ocupate, de a complimenta noul tricou al unui prieten, de a spune „mulțumesc” și „te rog” sau de a invita pe cineva nou la joacă. Prin această activitate de învățare socio-emoțională, ei vor dezvoltă conștiința socială și abilitățile de relaționare.

Bibliografie:

1. Ainscow, M., (1998), S[-I cuprindem pe toți cei care învață. Învățământ de experiență, Manchester: Universitatea Manchester;
2. Boncu, Ș., Dafinoiu I. (2014), Psihologie social. Studiul interacțiunilor umane, București: Editura Comunicare.ro;
3. Georgescu, D., Ștefănescu, D.O. (2016), Cultură Civică, clasa a VIII-a, București: Editura Humanitas.

UTILIZAREA METODEI PREDICȚIILOR ÎN DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR DE GÂNDIRE CRITICĂ ÎN CICLUL ACHIZIȚIILOR FUNDAMENTALE

Prof. înv. primar Alina-Petruța MIHĂILĂ
Liceul Tehnologic „Johannes Lebel” Tâlmaci, jud. Sibiu

”The essence of the independent mind lies not in what it thinks, but in how it thinks!” (Cristopher Hitchens)

Elevii aflați la vârstă școlară mică se caracterizează prin particularități psihologice individuale puternice, iar scopul școlii trebuie să fie acela de a nu încerca să-i uniformizeze, ci de a căuta să le dezvolte acele abilități care demonstrează gândire critică, a-i învăța cum să învețe, a le arăta o cale iar ei să descopere valoarea inestimabilă a unei gândiri creatoare.

Cunoscând spiritul ludic al elevilor și nerăbdarea cu care așteaptă să le fie citite povești, în deosebi în ciclul de achiziții fundamentale, dar nu numai, există diferite tehnici și metode menite să dezvolte la elevi gândirea critică, un deziderat al educației moderne.

Metoda predicțiilor la care voi face referire, apare sub diferite denumiri și constă în emiterea unor predicții de către elevi referitoare la continuarea unor povești. A fost adaptată la vârsta școlarității mici unde elevii nu știu să citească sau abia învață, dar și cu scopul de a o eficientiza.

Se poate aplica sub diferite forme cum ar fi aceea că, în etapa de evocare se pornește de la o discuție premergătoare, de la termeni dați pe baza căreia se poate țese o poveste. Elevii lucrează în perechi, iar în timpul lecturării textului se vor opri să completeze tabelul predicțiilor cu ceea ce cred că se va întâmpla, ce dovezi au în acest sens și ce s-a întâmplat de fapt (Steele, 1998, p. 29). De asemenea, poate apărea ca lectura ghidată, ”o tehnică de lucru pe un text narativ, care nu a fost citit anterior și care, prin subiectul lui captivant, trebuie să-i motiveze pe cititori să lanseze diverse presupuneri. Activitatea se va subordona obiectivului de a-i face pe studenți cititori pasionați și de a forma abilități de analiză și reflecție critică” (Temple, 2003, p.66).

Această metodă a fost aplicată cu foarte mare succes nu numai în orele de comunicare, la finalul lor când s-a încercat insuflarea dragostei pentru lectură și formarea gândirii critice, dar și în orele de dezvoltare personală sau în activități extrașcolare tocmai datorită impactului deosebit avut asupra elevilor și asupra dezvoltării capacității lor de analiză și sinteză. Textele alese trebuie să fie amuzante și pline de învățături, iar de foarte multe ori, elevii au determinat prin interesul și de ce nu intervențiile lor, împărțirea în mai multe fragmente decât se prevăzuse inițial. Răspunsurile elevilor la ce cred ei că urmează să se întâmple au fost cu adevărat creative; au dat dovadă că sunt capabili să interpreteze un text audiat prin filtrul gândirii critice dar au arătat și multă imaginație și s-a putut observa o oarecare competiție între ei, care să prezinte cea mai haioasă, interesantă și aproape de adevăr predicție.

Elevii au fost încântați de toate povestirile din volumul ”Zece povești pitice...Basmе” al lui Vladimir Colin și de colecția ”Pixi” a editurii ”Galaxia copiilor”, unde un personaj de basm ce trăiește în pădure alături de tot felul de prieteni, trece prin întâmplări amuzante. Elevii s-au delectat

și au emis predicții la povestiri cum ar fi "Pixi și stelele", "Pixi întâlnește o nimfă", "Pixi la circ", "Școala lui Pixi" etc. Aceasta din urmă a fost foarte apreciată de elevi și au fost emise predicții de o mare diversitate, poate și pentru faptul că elevii doreau să se transpună ei înșiși în poveste, să dea viață unei altfel de școli. Potrivit predicțiilor, personajele-animale sunt primite într-o sală de clasă cu decorațiuni și o măsuță pentru învățătoare care poate să fie bufnița, ursul, iepurașul Talpă-Iute sau vulpea; elevii au în prima zi de școală un penar din frunze, ghiozdane de frunze, bețe și sevă în loc de lipici. Când bufnița dorește să îi învețe pe elevi un cântec iar aceștia cântă fals, bufnița își pune aripile la urechi; își pune dopuri sau căști din ghinde. În final toate animalele sărbătoresc prima zi de școală: cu tort, confeti, baloane și decorațiuni cu litere. Am putea spune că povestea creată de ei este chiar mai amuzantă iar decorurile mai interesante. De altfel, elevii au preferat ca în desenele inspirate de această scurtă povestire să-și aducă contribuția personală.

Poveștile lui Vladimir Colin ne-au oferit posibilitatea de a explora o lume magică pentru copii, o adevărată comoară pentru aplicarea lecturii predictive și, implicit, pentru dezvoltarea gândirii critice. Alături de personaje diverse, (balenă mare și peștișor viteaz, arici înțelept, măgăruș încăpățânat etc.) elevii au avut posibilitatea să-și exprime sentimentele, să viseze, să caute răspunsuri, să inventeze evenimente care s-au dovedit a fi ca cele din poveste sau total diferite, dar de fiecare dată cu gândul că acestea sunt fascinante iar ei, elevii, își pot spune părerea, pot crea, pot analiza, pot ajunge, de ce nu, chiar scriitori. De altfel mulți dintre ei au și afirmat acest lucru.

Toate aceste povești au un puternic caracter moralizator. Așa se poate desprinde și din "*Povestea ursului cafeniu*", pe care au îndrăgit-o. Este povestea unui urs brun aflat la Polul Nord, marginalizat de urșii albi, care încearcă să pară, de dragul celorlalți, ceea ce nu este și ajunge, în final să fie acceptat datorită curajului său. Povestea, împărțită pe nouă fragmente, a fost citită de către cadrul didactic, ținându-se cont de firul poveștii dar și de predicțiile cât mai interesante și care vizau o analiză cât mai profund posibilă a textului. Predicțiile se fac după momentul în care se prezintă cadrul, după ce elevii află de existența unui urs cafeniu la Polul Nord. S-a putut observa tendința elevilor, dată și de caracteristicile vârstei, de imaturitatea emoțională, de a rezolva "situația" acestui urs încă de la început, de a sări peste eventualele probleme, astfel elevii afirmă că ursul a înghețat de s-a albit, s-a tăvălit în zăpadă și a devenit alb, se simțea prost din cauză că râdeau de el. În continuare predicțiile se apropie foarte mult de text, ursulețul suferind din cauza celorlalți urși: plânge, încearcă să le explice că nu este diferit de ei, iar apoi prezența pinguinului face ca povestea să poată decurge în mai multe feluri: pinguinul râde de el sau vrea să îi fie prieten; are soluții pentru el: să îi ignore pe ceilalți, să îi aducă vopsea să-l vopsească, să-l spele, să-l învețe să se apere de ceilalți. Descoperirea povestirii în care ursulețul este acoperit cu clăbuci a reprezentat un moment de eferescență și de fericire. Fragmentul șase în care ursul îl salvează pe pinguin a reprezentat de asemenea un motiv de predicții: ursul sare în apă după pinguin și după ce se lovește, înoată, cade sub banchiză și nu mai poate ieși, sau chiar e ajutat de un alt animal mai micuț dar curajos să îl salveze pe pinguin sau chiar de teamă să nu i se ducă săpunul preferă să strige de pe banchiză. După lecturarea fragmentului elevii s-au întrecut în a spune cât de frumos se purtau ceilalți urși cu el, câte cuvinte de laudă i s-au adus sau chiar că l-au făcut regele animalelor de la Polul Nord și "a trăit fericit până la adânci bătrâneți". Lectura predictivă s-a încheiat cu niște maxime enunțate chiar de către elevi, ceea ce demonstrează o interiorizare și a normelor morale pe care o urmărim constant: "Nu blana face ursul", "Ai grijă pe cine judeci", "Nu fi timid dacă ceilalți sunt diferiți", "Nu judeca după cât de frumos arată, judecă după cât de mult bine face". Elevii s-au transpus în situația ursului diferit de ceilalți și au fost încântați să afle deznodământul. Ulterior au

desenat fragmentul preferat, așa cum au făcut după toate poveștile făcute împreună folosind această metodă.

O altă poveste pe care a fost aplicată cu succes lectura predictivă și care a demonstrat faptul că elevii sunt capabili să demonstreze o gândire critică, formatoare, încă de la vârstă mică, cu condiția să se aplice metode adecvate, activ-participative a fost și *"Povestea motanului leneș"*. Cu fiecare poveste citită imaginația, creativitatea și spiritul critic se manifestau mai liber. În cazul acestei povestiri personajul, un animal asociat cu alte trăsături decât cea din poveste, le-a stârnit elevilor curiozitatea încă de la titlu și anume: "Cum poți face un animal să nu mai fie leneș?". Pe parcursul celor șase fragmente predicțiile au fost multe, diferite, neașteptate. Elevii au găsit alte animale care să-i vorbească despre cât de urât este să fii leneș sau altele care îi spuneau că va muri de foame și sete; iar despre visul motanului elevii au spus că: a venit un câine și l-a trezit; a venit un șoarece, stăpânul sau pisica vecinului să îl ducă în împărăția pisicilor. Această afirmație foarte aproape de adevăr a trezit un sentiment de mare mândrie fetei care a făcut-o. Finalul posibil descris de elevi, după ce află cum e lecuit motanul de lene este: motanul devine campion la olimpiada motanilor, stăpânul îl înscrie la parada motanilor, câinele îl prinde într-un final, s-a dus spășit la casa stăpânului, ceea ce s-a dovedit a fi ca în text și a stârnit zâmbete de mulțumire, fericire și concluzia: "Lenea este rușinoasă". Povestea nu s-a terminat aici deoarece elevii au continuat-o: cum s-ar lecui un șoricel leneș sau un câine; ce s-ar fi întâmplat dacă totuși stăpânul nu-l primea acasă și au concluzionat că trebuie să scrie și ei o astfel de poveste.

"Povestea nucii lăudăroase" a oferit prilej de abordare diferită, prin momentul utilizării ei, și anume, când elevii știau să scrie. Aceștia au fost împărțiți pe grupe, iar răspunsurile notate pe foi de flipchart. Textul a fost împărțit pe nouă fragmente iar predicțiile elevilor au dovedit că sunt capabili să interpreteze un text audiat prin filtrul gândirii critice dar au arătat și multă imaginație, observându-se clar dorința lor de a fi cât mai originali, cât mai amuzanți sau de a fi cât mai aproape de răspunsul corect. Una dintre cele mai amuzante părți a fost pentru ei cea în care au căutat răspunsul la întrebarea "Unde a căzut nuca?": nuca a căzut pe burtă, în cap și îl trezește pe urs, în gură, pe nas. Cea mai diferită interpretare a fost înaintea fragmentului în care ni se povestea că, din pădure se auzeau...iar răspunsurile copiilor au fost interesante: pașii nucii, ursul răcnind de frică, pașii vânătorului, pașii leului, vulpii sau lupului, vântul sau vulturii, tunete și chiar armata. Finalul poveștii a fost marcat prin desemnarea din fiecare grupă a unui reprezentant care să prezinte, în fața clasei, finalul propus de aceasta. Astfel, nuca fuge de frică; mistrețul/veverița/iepurele o mănâncă; animalele unite o capturează sau se luptă și o înving; nuca iartă pe toată lumea (pentru răzvrătire) și "trăiesc fericiți până la adânci bătrâneți".

Finalul poveștii a fost o surpriză pentru toată lumea, iar valoarea moralizatoare a fost la fel de importantă ca și crearea stării de bine a elevilor, cu implicații directe în dezvoltarea dorinței de a citi.

Ținând cont de relația de interdependență dintre gândire, limbaj și lectură, acordarea unei importanțe deosebite dezvoltării gândirii critice a elevilor, devine o condiție esențială a cărei îndeplinire va facilita, în final, formarea unui limbaj fluent, cu un vocabular bogat, limbaj ce va ajuta elevul în încercarea sa de a se integra în grup, de a susține punctele de vedere, de a-și exprima emoțiile și de a rezolva probleme.

"Educația este crearea metodică a obișnuinței de a gândi" (Ernest Dimnet)

Bibliografie selectivă:

Steele, J. L., Meredith, K. S., Temple, C. (1998), Lectura și scrierea pentru dezvoltarea gândirii critice, Vol. I și II, Casa de editură și tipografia Gloria, Cluj-Napoca

Steele, J. L., Meredith, K. S., Temple, C. (2003), Aplicarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice, Centrul educațional pro-didactica, Chișinău

Dobra, L. (2015), Lectura, prioritate a demersului educativ, Editura Emma Books, Sebeș

MODALITĂȚI DE ABORDARE ALE TEXTULUI EPIC ÎN CICLUL PRIMAR

Prof. Luminița MIHĂILESCU
Școala Gimnazială „Alec Russo” Iași, jud. Iași

Metode și strategii ale gândirii critice, utilizate în abordarea textelor epice

Perioada ciclului primar este perioada inițierii în tainele textului prin folosirea lecturii explicative. Lectura (lectură = citire) este folosită atât ca o activitate desfășurată de elevi și cadrul didactic dar constituie și o metodă de predare – învățare.

Lecturii ca metodă de predare învățare i s-au identificat trei abordări:

- Procesarea de suprafață, în care elevii sunt pasivi;
- Procesarea de adâncime, în care elevii au o atitudine mental activă ;
- Procesarea de grad zero, în care elevul doar face gestul de a trece prin text, crezând că înțelegerea lui va fi urmată automat de un proces de tip osmoză. Elevul este preocupat să termine textul cât mai repede/să se joace.” (Mariana Norel, Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar, Editura Art, 2010)

Prin gândire critică intelegem „un anumit mod de a concepe și realiza predarea și învățarea, cerut de logica științei, dar mai ales de logica didacticii. Conform acesteia din urmă, învățarea este un proces cumulativ ierarhic, în cadrul căruia atât cunoștințele, cât și structurile asimilate devin bază pentru noile achiziții, învățarea poate fi asemuită cu urcarea unor trepte sau, mai adecvat spus, cu o spirală ascendentă deschisă

Progresele școlărilor mici se observă în următoarele planuri :

-de la personal la public – exprimarea părerii personale, *îmi place –nu-mi place* ; elevul pe măsură ce acumulează experiență la școală transmite public reacția personală;

-de la heteronom la autonom – elevul începe să emită judecăți de valoare odată cu evoluția școlară, ceea ce la început i se părea imposibil de exprimat și-i asculta pe alții poate exprima și chiar contrazice cu argument pe cei din jur;

-de la intuitiv la logic- începe să realizeze sensul celor spuse încearcă și pe parcursul evoluției, luna de luna, an de an școlar reușește, să lege intuiția de logică;

-de la uniperspectivism la pluriperspectivism- elevul reușește să-și impună punctul de vedere, să aibă păreri critice, logice și să respecte și părerea altuia;

Personalitatea elevului se plămădește cu ajutorul școlii și a învățătorului de aceea este foarte importantă atitudinea învățătorului, tactul pedagogic de care dă dovadă.

Învățătorul trebuie să încurajeze încrederea reciprocă, implicarea activă, ascultarea activă, împărtășirea ideilor. Astfel se încurajează gândirea critică care îi ajută la lucrul în perechi, în echipe și care îi ajută să se diferențieze din punct de vedere al acumulărilor de cunoștințe, să-și exprime ideile proprii. Munca în echipă sau pe grupe, sunt activități stimulatoare prin care se pot vedea beneficiile.

Lectura predictivă se folosește pentru textele epice accesibile copiilor, texte care trezesc interesul, de la un fragment la altul. Metoda lecturii predictive se poate utiliza încă de la titlul textului. Elevii au impresia că ei pot deveni creatorii textului. Activitatea se desfășoară sub coordonarea învățătorului, elevii fiind grupați în grupe de câte patru elevi cu prezentare frontală după realizarea fiecărei etape

Exemplu: “*Cei doi prieteni*” după Lev Tolstoi (*În țara textelor frumoase – Atelier de limba și literatură română*, editura Art, 2016).

Înainte de prezentarea titlului textului, elevii sunt întrebați ce semnificație are cuvântul prietenie, între cine se pot lega relații de prietenie.

Răspunsuri posibile:

Prietenia:

- relație, legătură ;

Între:

- doi prieteni de școală;
- pisică și cățel ;
- șoarecele și pisică;
- băiatul și calculatorul;

Se împarte elevilor textul care este tipărit pe o foaie A4, împăturită de atâtea ori câte fragmente are textul. Elevii citesc primul fragment și apoi formulează o predicție despre al doilea fragment, cu ajutorul întrebării „*Ce crezi că se va întâmpla?*”

Predicția se trece în tabelul următor:

Ce crezi că se va întâmpla ?	Ce s-a întâmplat?
.	

Celelalte fragmente, rămân, împăturate și elevii fac predicții, se discută frontal și apoi ideile se scriu pe tablă sau pe o foaie flipchart. Se citește al doilea fragment și elevii completează rubrica „*Ce s-a întâmplat*”?

Apoi elevii fac a doua predicție: *Ce crezi că se va întâmpla?* Se continuă astfel până la terminarea textului. Din rubrica *Ce s-a întâmplat?* se descoperă planul de idei al textului iar prin despăturirea treptată a textului se poate citi întregul text și împărțirea pe fragmente.

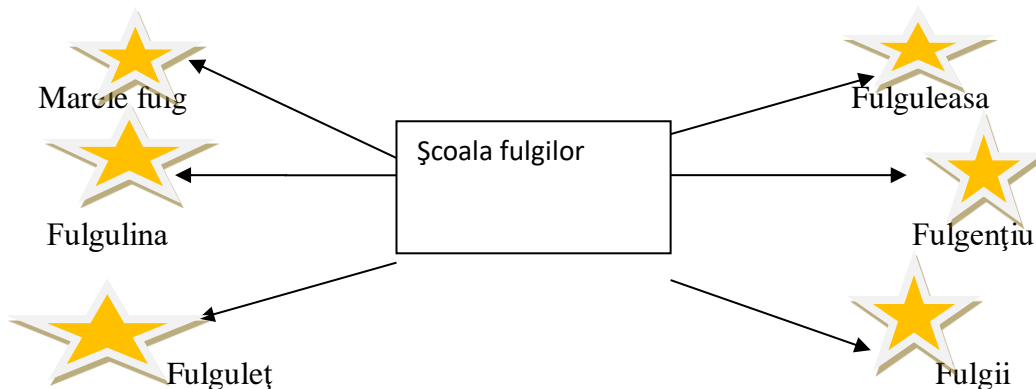
Reteaua personajului este o metodă activă folosită în completarea lecturii predictive folosită pentru caracterizarea unui personaj, astfel:

- după citirea textului se notează într-un cerc numele personajului;
- elevii împărțiți pe echipe sau grupe desenează cercuri mai mici în jurul cercului în care scriu cuvinte care caracterizează personajul;
- în jurul cercurilor se scriu; însușiri, atitudini, care reies din text astfel completându -se rețeaua; în final rețeaua este prezentată în față clasei sau se pot face postere care se expun în clasă;

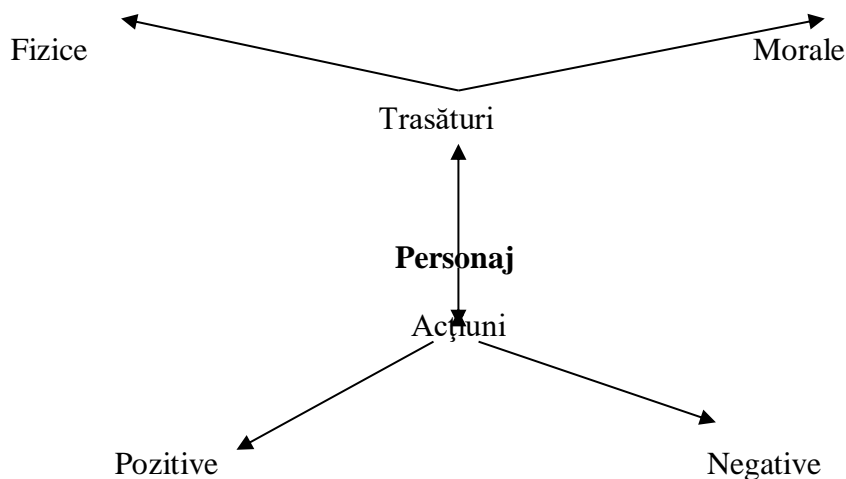
Exemplu: *Povestea unui fulguleț răzleț* după Maria Ioana Vasiliu (Limba și Literatura română clasă a IV a, Editura Art -2016)

Să înțelegem textul!

Notează numele personajelor care participă la întâmplare.

Metoda ciorchinelui -stimulează gândirea, pune în evidență legăturile dintre ideile prezentate, stabilește noi asociații și dezvăluie noi semnificații. Prin folosirea acestei metode elevii sunt încurajați să gândească liber, să aibă idei proprii asupra temelor studiate. Metoda este foarte folosită pentru a afla însușirile unui personaj, acțiunile acestuia:

Este o metodă grafică de organizare și integrare a informației în cursul învățării. Această metodă cere din partea elevilor o analiză atentă a textului și îi permite corectarea și completarea informațiilor pe care le deține, presupunând următoarele etape:

- ✓ Se scrie un cuvânt sau tema care urmează a fi cercetată în mijlocul tablei sau în mijlocul foii A4 în cazul elevilor ;
- ✓ Se notează toate ideile care vin în minte în legătură cu tema aleasă trăgându-se linii între acestea și cuvântul inițial;
- ✓ Se trag linii între cuvintele care par a fi conectate;

Activitatea se termină când se epuizează toate ideile, metoda ajutând elevii să se exprime liber și deschis.

Reguli de bază:

- ✓ Scrieți tot ce vă vine în minte în legătură cu tema;
- ✓ Nu analizați ideile ci doar scrieți-le;
- ✓ Nu vă opriți până nu expiră timpul alocat;
- ✓ Nu limitați numărul ideilor.

Diagrama Venn –Euler –se folosește în evaluarea lecției atunci când elevii sunt puși în situație de a identifica asemănări și deosebiri între două personaje. Elevii desenează două cercuri care se suprapun într-o parte, unde vor trece asemănările dintre personaje și deosebirile în cele două semicercuri rămase. Elevii pot lucra individual, în perechi și în grup, iar în final se face pe un poster diagrama clasei.

Exemplu: Redați în scris asemănări și deosebiri între Nică -, „Amintiri din copilărie” și Ionel „Vizită.”

Bibliografie:

Mariana Norel, *Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar*, Editura Art, 2010.

„(Stan Panțuru –*Instruirea în spiritul dezvoltării gândirii critice*, Editura Psihomedica, Sibiu, 2003, p. 68)

(În țara textelor frumoase –*Atelier de limba și literatură română*, editura Art, 2016).

PROIECTAREA ACTIVITĂȚII DIDACTICE

Prof. Elisabeta MIHOC

Liceul „Regina Maria” Dorohoi, jud. Botoșani

Pietrele fundamentale ale analizei matematice le constituie numărul real și funcția reală, formate progresiv în conștiința elevilor încă din primii ani de școală. Reluarea pe un plan superior a acestor noțiuni constituie atât un prilej de recapitulare a unei părți din algebră, cât și o introducere mai netedă în conținutul analizei.

Formarea noțiunilor de bază din analiza matematică constituie esența procesului învățării dirijate și conștiente a acestei discipline atât de importante.

La nivelul liceului pasul cel mai important și totodată cel mai dificil îl constituie predarea noțiunii de limită al unui șir, înțelegerea de către elevi a utilității studiului acestei noțiuni. Gândirea elevilor va putea fi condusă atunci la noțiunea de limită a unei funcții, la analiza variației funcției, la folosirea acesteia în studiul unor funcții concrete, asigurând un salt în cercetarea diverselor procese fizice studiate calitativ și cantitativ la alte discipline predate în liceu.

O noțiune poate fi considerată asimilată dacă ea devine și instrument de dobândire a unor noi cunoștințe și dacă elevii pot opera cu această noțiune în situații noi. (De exemplu, șirurile recurente pot fi utilizate pentru a determina puterea a n -a a matricelor).

Pentru înțelegerea șirurilor infinite și limitelor de șiruri cunoștințele pot fi ierarhizate în mintea elevului în ordinea următoare (nu neapărat unică):

- funcții reale și exemple din fizică, tehnică, economie, care conduc la funcții reale;
- grafice ale unor funcții „simple” (liniară, pătratică, modul, semn, treaptă unitate)
- unele clase de funcții reale;
- noțiunea de șir infinit de elemente dintr-o mulțime;
- exemple de șiruri $(a_n)_{n \geq k}$, însoțite de reprezentări geometrice, cu recapitularea progresiilor;
- șiruri monotone, mărginite;
- noțiunea de vecinătate a unui punct și noțiunea de punct de acumulare;
- exemple de șiruri de numere pozitive, care converg către zero (Exemple: $\left(\frac{1}{n}\right)_{n \geq 1}, \left(\frac{1}{2^n}\right)_{n \geq 0}$);
- definiția limitei unui șir cu vecinătăți și cu ε ;
- teorema de unicitate a limitei;
- șiruri convergente;
- teorema de caracterizare a limitei de șiruri;
- condiții necesare de convergență (orice șir convergent este mărginit) și condiții suficiente (teorema lui Weierstrass și altele)
- șiruri-tip;
- șiruri date prin relații de recurență;
- șiruri legate de numărul e ;
- alte tipuri de șiruri.

Pentru ca drumul, destul de dificil, pe care îl au de parcurs elevii pentru aprofundarea noțiunii de șir să fie mai ușor, mai eficient, trebuie selectate metodele și procedeele cele mai

adevate. Un punct central în aplicarea oricărei metode didactice este urmărirea unui grad cât mai înalt de participare activă a elevilor.

Vom ilustra în continuare o serie de metode și procedee existente, privind predarea noțiunilor de șir (șir recurent), progresii, recurențe liniare de ordinul întâi și doi. Noțiunile care fac tema acestei lucrări pot constitui nucleul unui opțional de matematică pentru clasa a XII-a, având în vedere caracterul recapitulativ al aplicațiilor posibile.

Conversația este una din metodele de bază în dialogul necesar dintre profesor și elev. Elevul este activat, dacă este antrenat la un schimb de informații.

Învățarea prin descoperire este o metodă de învățământ prin care elevii sunt îndemnați să-și apropie virtuți ale muncii de cercetare. Rezultatele obținute de elevi în mod individual sau pe grupe mici trebuie să fie analizate și sistematizate cu întreaga clasă. Sugerăm aplicarea acestei metode la lecția „Progresii aritmetice”, astfel:

Ne propunem ca fiind dată definiția progresiei aritmetice, elevul să deducă independent proprietățile ei (observație la lecția „Progresii geometrice” se poate merge asemănător, comparând chiar rezultatele obținute la cele două tipuri de progresii). După ce se prezintă definiția progresiilor aritmetice și un exemplu, se dă fiecărui elev să scrie progresiile aritmetice pentru care se știe a_1 și r ; să vadă dacă șirul este crescător sau descrescător; să tragă o concluzie raportându-se la r . Se calculează termenul general al progresiei (al n -lea) și se verifică pe cazurile studiate, că orice termen al unei progresii începând cu al II-lea este media aritmetică a vecinilor săi, se demonstrează apoi în caz general. Pe baza definiției se deduce formula termenului general și se demonstrează. Se enunță celelalte proprietăți și se demonstrează sub formă de exerciții la tablă.

Ca modalitate metodologică, *problematizarea* conduce, pe elevi la rezolvarea unor „situații problemă”, la depășirea unor stări conflictuale, care apar între nevoia găsirii de către elev a soluției unei probleme și experiența redusă sau pricepera nesatisfăcătoare a elevului. Luăm din nou un exemplu concret: lecția asupra recurențelor liniare de ordinul întâi. Lecția se poate baza pe exerciții, propunându-și descoperirea și însușirea de către elevi a unor tehnici privind găsirea termenului general și studiul convergenței unui șir definit printr-o recurență liniară de ordinul întâi.

Datorită specificului analizei matematice, mai ales prin dificultățile ridicate de predarea unor noțiuni, *metoda expunerii sistematice* rămâne o metodă de bază. Ne vom folosi de explicație ca variantă a expunerii sistematice în prezentarea șirurilor definite printr-o recurență liniară de ordinul doi. Putem alege ca metodă expunerea având în vedere modalitățile de obținere a termenului general în cazul acestor recurențe, așa cum am văzut în capitolul al doilea, paragraful doi.

Am enumerat și exemplificat mai sus principalele metode de învățământ (tipuri de lecții) folosite în înarmarea elevilor cu cunoștințe și priceperi de folosire a lor în practică, dar nu trebuie uitată fixarea cunoștințelor însușite, recapitularea. Recapitularea nu presupune reluarea tuturor cunoștințelor predate ci trebuie să fie mai degrabă o sinteză cu caracter creator pe plan pedagogic. În fapt studierea șirurilor recurente, așa cum le-am propus anterior, pentru un opțional la clasa a XII-a, o vedem mai degrabă ca o recapitulare, cu câteva extinderi având în vedere tipologia subiectelor propuse în ultimii ani la examene și concursuri. Prezentarea lor nu se poate face fără o lecție de recapitulare a tuturor noțiunilor studiate privind șirurile.

Bibliografie:

1. Băținețu, D. M.; Maței, I. V.; Stancu-Minasian, I. M. – Exerciții și probleme de analiză matematică pentru clasele a XI-a și a XII-a, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1981
2. Popa, C.; Hiriș, V.; Megan, M. – Introducere în analiza matematică prin exerciții și probleme, Ed. Academiei, București, 1985
3. Catană, A.: Observații metodologice și probleme de analiză matematică, Tîrgoviște, 1985.

EVALUAREA ON-LINE

Prof. înv. primar MINDA Corina
Prof. înv. primar Anca –Silvia GULEȘ
Liceul Teoretic „Alexandru Mocioni“ Ciacova, jud. Timiș

Evaluare -Etapetele evaluării

Structura procesului de evaluare, analizat în viziune sistemică de mai mulți autori cuprinde următoarele trei etape: *verificarea, măsurarea și notarea.*

Verificarea presupune colectarea de informații referitoare la nivelul performanțelor școlare ale elevilor, respectiv la cunoștințele, abilitățile, capacitățile, competențele, comportamentele și atitudinile acestora, prin aplicarea unui ansamblu de strategii, metode, tehnici, procedee și instrumente.

Măsurarea reprezintă acțiunea de interpretare și aprecierea performanțelor elevilor prin raportarea lor la indicatori de performanță, la sisteme de referință, la standarde de performanță, la sisteme de criterii de evaluare. În general, evaluarea se referă la acordarea unei semnificații cantitative caracteristicilor calitative, măsurarea, în calitate de componentă a evaluării se referă la acordarea unor semnificații.

Notarea Notarea reprezintă acțiunea cadrului didactic de apreciere prin note școlare a progresului școlar realizat de elevi, respectiv cuantificarea nivelului lor de cunoștințe, abilități, capacități, atitudini, aptitudini, etc.

Forme de evaluare

În mare parte în literatura de specialitate formele de evaluare sunt structurate în:
metode tradiționale: probe orale, probe scrise, probe practice;
metode complementare (moderne): observarea sistematică a comportamentului, referatul/eseul, proiectul, portofoliul, autoevaluarea.

În oricare din formele de evaluare prezentate, în momentul realizării structurii testului de verificare trebuie să avem în vedere corelarea conținutului cu obiectivele învățării: cunoaștere, înțelegere, aplicare, analiză, sinteză, evaluare, aptitudini și deprinderi.

După elaborarea testului acesta trebuie validat. Validitatea testului recunoaște dacă acesta măsoară ceea ce este destinat să măsoare

În evaluările on-line, trebuie să încercăm să ne asigurăm că testul a fost obiectiv și fidel . Un citat spun despre evaluarea on line: *Cu ajutorul calculatorului, evaluarea este făcută instantaneu, evaluatul primind un punctaj pe loc. Este o evaluare brută, cu un feedback insuficient, deoarece comunicarea notei nu oferă nici un indiciu explicativ cu privire la natura greșelii sau a cauzei acesteia. Însă tocmai acest fapt poate declanșa noi eforturi de învățare/înțelegere.*

Instrumente de evaluare on-line

Pentru *probele orale* putem folosi comunicarea video-audio unu la unu, sau pur și simplu camerele web în grupurile de Meet - Classroom , Skype sau Zoom, în care evaluatul să poată expune răspunsul la o întrebare sau o lecție învățată.

Se pot concepe alte forme de evaluare , de tipul:

Teste de tip chestionar: răspunsuri “da/nu” (A/F),răspunsuri multiple. La acest tip de teste nu se pune accent pe creativitate, evaluarea are un nivel înalt de obiectivitate, cere efort în pregătire.

Eseurile presupun utilizarea creativității, sunt dificil de evaluat cu obiectivitate si sunt greu de implementat într-un sistem on-line în vederea evaluării automate’

Probe practice... doar dacă au aplicabilitate în mediul electronic.

Pentru **proiecte** putem folosi instrumente de management al conținutului pentru încărcarea acestora și evaluarea ulterioară de către profesor. Sau putem folosi clasicul e-mail pentru transmiterea spre evaluare a acestora. Proiectele aplicate (modele, schițe, etc.) elevul le poate filma , apoi prezentarea acestora și -o poate posta on-line .

Instrumentele de evaluare on-line ne pun la dispoziție o gamă largă de posibilități de evaluare .

Oricât de performant sau prietenos ar fi o aplicație de evaluare on-line, aceasta nu poate înlocui pe deplin multiplele acțiuni ale feedback-ului învățării, acțiuni inițiate prin microdeciziile educatorului

Pentru a crește gradul de corectitudine a unui teston-line, în formatul grilă, o soluție de e-learning trebuie să poată pună la dispoziția creatorului de teste următoarele **funcționalități esențiale:**

- Definirea și gruparea întrebărilor pe categorii ;
- Alocarea dinamică în teste a întrebărilor de pe diferite categorii;
- Disponerea aleatorie a întrebărilor și variantelor de răspuns în test;
- Definirea diferitelor tipuri de întrebări în categorii: cu un singur răspuns, cu răspunsuri multiple, răspunsuri scurte și multe alte variante;
- Programarea testelor la anumite intervale orare;
- Limitarea timpului pentru execuția unui test în funcție de numărul de întrebări și de nivelul de dificultate, validat în prealabil;
- Închiderea automată a unui test și salvarea rezultatelor la expirarea timpului alocat;
- Limitarea posibilității de întoarcere la întrebările anterioare;
- Punctaj diferit pe tipuri de întrebări și nivel de dificultate;
- Posibilitatea de reluare a testului de la întrebarea, momentul în care s-a întrerupt accesul on-line la test, din varii motive dependente sau nu de platformă sau evaluat;
- Protejarea accesului în teste cu o parolă comunicată pe alte canale ;

- Limitarea accesului la rezultatele testului până la finalizarea participării tuturor participanților la proces.

Platformele în care utilizatorul se conectează cu credențiale instituționale (matricol și parolă gestionată centralizat) sunt suficient de sigure pentru a permite evaluarea de la distanță

Bibliografie:

- ✓ Florea, N.M., *Valorificarea evaluărilor privind rezultatele școlare pentru ameliorarea procesului didactic*, Editura ArsAcademica, March 2010, ISBN: 978-606-8017-47-
- ✓ Tănase, M., *Evaluarea – componentă esențială a procesului instructiv-educativ*, Brașov, 2011, ISBN 978-973-0-11834-6, <https://tanaseexpert.files.wordpress.com/2011/11/evaluarea-componenta-esentiala-a-procesului-instructiv-educativ1.pdf>
- ✓ Cucoș, C., *Teoria și metodologia predării*, Editura Polirom, Iași, 2010, ISBN: 978-973-46-0936-9

TRAIȘTA CU POVEȘTI PROGRAMĂ – CURS OPȚIONAL

Prof. înv. primar Mirela CROITORU
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Galați

*„Nu e alta mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților.”
(Miron Costin)*

NOTĂ DE PREZENTARE

Trăim în era computerelor, a internetului, a televizorului. Poate că de aceea cărțile rămân undeva, prăfuite, pe un raft de bibliotecă.

O carte înseamnă sentimente, experiență personală, imaginație, joacă „de-a cuvintele” etc. Toate acestea nu pot fi redade într-un film sau într-o pagină de internet, unde informația este, de mult ori, „gata mestecată” și trecută prin filtrul rațiunii și profilului afectiv al celui care a realizat cele de mai sus. O operă literară ajută la dezvoltarea vocabularului și a capacității de exprimare orală și scrisă. Cartea îți poate deveni cel mai bun prieten, atât prin informațiile pe care le conține, cât și prin faptul că-ți poate fi tovarăș într-o călătorie sau în serile ploioase de toamnă, când nu poți merge la joacă, afară.

În vremurile noastre, oamenii se află într-o continuă goană după bani, lăsând în plan secund ceea ce ține de „hrana spirituală”. Ar fi nedrept să angajăm-la nivel micro, desigur-și copiii în această alergătură. Ar fi nedrept să-i lăsăm să își aleagă, în jocurile lor, doar personaje violente (atât de mult prezente în filmele destinate lor). Ar fi nedrept să-i învățăm, de pe acum, ce este războiul, ce înseamnă grija zilei de mâine, adică...realitatea. Introducerea copiilor în lumea poveștilor, a aventurilor, a poeziilor amuzante mi se pare un mod firesc și necesar de păstrare neîntinată a copilăriei.

Mă număr printre cei care AU VRUT să învețe să citească, pentru a putea pătrunde singură în această lume minunată a cărților, o lume în care evadezi, o lume care-ți permite să fii prințesă...chiar și atunci când ești, în viața reală, o cenușăreasă. Astfel, propria plăcere de a citi și toate cele expuse mai sus m-au determinat să propun acest opțional.

COMPETENȚE GENERALE:

1. Dezvoltarea capacității de receptare a textului literar
2. Dezvoltarea capacității de exprimare literară
3. Cunoașterea și valorificarea elementelor de limbaj literar
4. Dezvoltarea capacității imaginative și creative
5. Dezvoltarea motivației și a interesului pentru lectură

1. Dezvoltarea capacității de receptare a textului literar

Obiective de referință	Activități de învățare
1.1. perceperea informațiilor semnificative dintr-un text literar	-exerciții de concentrare a atenției pentru ascultarea atentă a unui text literar audiat sau citit;

	<ul style="list-style-type: none"> -exerciții de recunoaștere a titlului, a autorului, a textului propriu-zis; -exerciții de recunoaștere a unor momente din texte; - exerciții de sesizare a mesajului unui text literar.
1.2. identificarea elementelor de bază ale structurii textului	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere a personajelor dintr-un text narativ; - exerciții de recunoașterea titlului, a autorului, a textului propriu-zis; - exerciții de recunoaștere a tablourilor din textele care redau o descriere; - exerciții de recunoaștere a versului, a strofei și a silabelor finale ale versurilor.
1.3.distingerea sensurilor unor cuvinte din textul literar	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a cuvintelor cu înțeles nou din textul literar; - exerciții de stabilire a sensului unor cuvinte prin raportare la context.

2.Dezvoltarea capacității de exprimare literară

Obiective de referință	Activități de învățare
2.1. redarea, în manieră proprie, conținutului textului literar	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de citire expresivă a textelor literare; - exerciții de povestire a conținutului textului literar; - exerciții de relatare, într-o succesiune logică, a întâmplărilor prezentate într-un text narativ; - exerciții de comparare a textelor prin stabilirea asemănărilor și deosebirilor; - exerciții de desprinderea a trăsăturilor fizice și morale ale personajelor dintr-un text citit; - exerciții de memorare și de recitare expresivă a unor versuri;
2.2.folosirea expresiilor și cuvintelor noi din text	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a cuvintelor și expresiilor noi dintr-un text audiat sau citit; - exerciții de explicare a înțelesului cuvintelor și expresiilor noi; - exerciții de folosire a cuvintelor noi în contexte noi.
2.3.redarea prin cuvinte proprii secvențelor dintr-un text literar	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de formulare de întrebări și răspunsuri referitoare la un text literar, - exerciții de povestire a unui text, cu sprijinul învățătorului, - jocuri de rol; - jocuri de simulare.
2.4.manifestarea inițiativei în comunicarea față de situațiile prezentate în textul literar	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de inițiere și de menținere a unui dialog cu învățătorul sau cu ceilalți elevi; - exerciții de exprimare a propriilor păreri, sentimente, idei, despre textul literar.

3. Cunoașterea și valorificarea elementelor de limbaj literar

Obiective de referință	Activități de învățare
3.1. diferențierea, după criterii date, a textului în proză, a textului în versuri, a textului literar sau nonliterar	- exerciții de comparare a textelor prin stabilirea asemănărilor și a deosebirilor; - exerciții de identificare a secvențelor narative, descriptive și dialogate dintr-un text audiat sau citit; - exerciții de identificare a tablourilor dintr-o descriere.
3.2. deosebirea însușirilor obișnuite de cele neobișnuite	- exerciții de diferențiere a însușirilor obișnuite ale personajelor, de cele neobișnuite; - exerciții de atribuire a unor însușiri obișnuite și/ sau neobișnuite unor obiecte.

4. Dezvoltarea capacității imaginative și creative

Obiective de referință	Activități de învățare
4.1. imaginarea unor întâmplări și fapte prezentate în texte literare	-realizarea unor dialoguri improvizate; -jocuri de mimă; -exerciții de povestire prin „desen”.
4.2. exprimarea trăirilor interioare ale personajelor din textul literar	-jocuri de rol; -jocuri de simulare; -interpretarea unui rol în mai multe variante.
4.3.* crearea unor scurte mesaje și compoziții literare	- exerciții de completare sau modificare a secvențelor textului; -exerciții de combinare a silabelor finale, pentru realizarea rimei acestora.

5. Dezvoltarea motivației și a interesului pentru lectură

Obiective de referință	Activități de învățare
5.1. manifestarea curiozității și interesului pentru lectura unor texte literare variate	-exerciții de cunoaștere și folosire a bibliotecii școlare; -exerciții de organizare a unei biblioteci personale; -planificarea simplă a unor activități de lectură; -exerciții de prezentare a unor cărți din literatură pentru copii.
5.2. formarea deprinderii și atitudinii pozitive față de actul lecturii.	-exerciții de inițiere în vederea citirii unor cărți din literatura pentru copii; -exerciții de lectură independentă; -exerciții de folosire a dicționarului.
5.3. valorificarea în activitatea cotidiană a informațiilor din texte literare	-exerciții de comparare a unor întâmplări din textele citite, cu situații din viața cotidiană; -exerciții de recitare a unor poezii; -exerciții de folosire a unor proverbe și zicători.
5.4.*dobândirea de informații despre scriitori	-exerciții de redare a altor creații ale scriitorului; -exerciții de participare la concursuri tematice din lecturile audiate sau citite.

CONȚINUTURILE ÎNVĂȚĂRII

1. Poezii din folclorul copiilor
2. Legende și poezii populare
3. Povești și povestiri pentru copii, de scriitori români
4. Povești și povestiri pentru copii, de scriitori străini
5. Exerciții aplicative, jocuri didactice
6. Concursuri tematice
7. Dramatizări

ACTIVITĂȚI EXTRACURRICULARE:

8. Vizionări de spectacole
9. Excursii didactice tematice
10. Șezători literare

SUGESTII METODOLOGICE

Pentru formarea competențelor specifice disciplinei opționale *Traista cu povești*, se recomandă utilizarea unor strategii didactice cu un puternic caracter activ-participativ, prin care elevii să devină actorii principali ai propriei formări. Voi alege **strategiile de lectură**, astfel încât să evidențieze beneficiile lecturii și să dezvolte elevilor plăcerea de a citi. În acest sens, opționalul are în vedere dezvoltarea:

- **emoțională** a elevului/cititorului (prin cunoașterea de sine, prin formarea competenței de înțelegere a propriilor emoții și de gestionare a acestora),

- **socială** (prin dezvoltarea empatiei, a toleranței)

- **cognitivă** (susținerea punctului de vedere, luarea unor decizii, gândire critică sau gândire creativă, autonomia prin citirea independentă a unui text literar complet).

În acest scop, se pot folosi **strategii combinate**:

- **Strategii euristice** (care să pornească de la metode activ-participative precum: lectura imaginii, a infograficelor, dezbateră, lectura/realizarea unor afișe, jocuri de rol, conversația euristică etc.)
- **Strategii algoritmice** (bazate pe exerciții de redactare, individual sau pe echipe, a unor scrisori, jurnale, infografice, articole de ziar etc.)
- **Strategii mixte**: inductive și deductive (concentrate pe realizarea unor portofolii, dosare tematice, proiecte, a unor mici dicționare tematice etc.)

MODALITĂȚI DE EVALUARE

<i>Probe orale</i>	<i>Probe practice</i>	<i>Probe scrise</i>
- convorbiri - povestiri - argumentări - interpretare scenică - interpretarea unor cântece	- fișa de lectură - proces literar - dramatizări - șezătoare literară - compoziții plastice - conferință de presă simulată	- eseuri - fișe de evaluare - fișe de autoevaluare - recenzii - proiectul - portofoliul

TIMP ALOCAT: 1 an - 1 oră/săptămână; 35 ore/anual

BIBLIOGRAFIE clasa a IV-a:

Literatură română:

1. Mircea Sântimbreanu – *Recreația mare*
2. Tudor Arghezi – *Cartea cu jucării*
3. Călin Gruia – *Ciuboțelele ogarului*
4. Mihail Drumeș – *Povestea neamului românesc; vol 1, 2, 3*
5. Al. Mitru – *Povești cu talc*
6. *Fabule*
7. *Legende*

Literatură universală:

1. Enid Blyton – *Pădurea fermecată*
2. Roald Dahl – *James și piersica uriașă*
3. Roald Dahl – *Matilda*
4. Antoine de Saint-Exupery – *Micul Prinț*
5. Katherine Applegate – *Ivan cel fără de seamăn*
6. Katherine Applegate – *Bob cel fără de seamăn*
7. Luis Sepulveda – *Povestea unei pescărușe și a motanului care a învățat-o să zboare*
8. William Steig – *Dominic*
9. Andy Griffiths – *Copacul cu 13 etaje*
10. Andy Griffiths – *Copacul cu 26 de etaje*
11. Andy Griffiths – *Copacul cu 39 de etaje*

METODE MODERNE ȘI TRADIȚIONALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

Educatoare Ani MUNTEANU

Educatoare Rodica PIRLOG

Liceul Teoretic „Constantin Angelescu” Ianca, jud. Brăila

Conceptul de metodă

Conceptul de metodă este înțeles ca o cale pe care o urmează gândirea în investigațiile ei. Sensul etimologic al conceptului vine de la cuvintele grecești “meta” (către) și “odos” (cale, drum). Astfel metoda devine calea de urmat în căutarea adevărului (Palicica, 2002, p. 85). Dacă interpretăm conceptul din punctul de vedere al didacticii, atunci îl putem considera ca o cale de urmat în vederea atingerii obiectivelor educaționale, o cale pe care cadrele didactice o urmează pentru a înlesni munca copiilor.

Metoda didactică este selectată de către cadrul didactic în funcție de nivelul clasei, necesitățile elevilor, stilurile de învățare, etc. Este aplicată atât în cadrul activităților formale, cât și în cadrul celor non-formale. De cele mai multe ori metodele didactice sunt aplicate în diferite variante și în cele mai multe cazuri ele generează o mai bună cooperare între elevi și o mai bună înțelegere a cunoștințelor. Metodele didactice derivă din cele de cercetare sau științifice, dar se diferențiază esențial unele de altele.

Despre metodele didactice nu putem spune că au o valoare fixă, ele capătă valoare atunci când sunt folosite corect și în concordanță cu particularitățile copiilor. Deoarece procesul didactic este foarte complex, el presupune metode variate, fiecare metodă fiind necesară în anumite condiții. De asemenea, metodele pot fi utilizate independent sau în asociație cu alte metode didactice.

Cele mai bune metode didactice sunt cele active care solicită implicarea copilului în descoperirea noilor cunoștințe, dar nu se pot utiliza numai metode active, fiind necesară o îmbinare a acestora cu cele tradiționale.

1. Metode tradiționale

1.1. Convorbirea

“Convorbirea este cea mai veche metodă didactică a lumii. În procesul de formare multilaterală a copiilor, convorbirea constituie un mijloc cu eficiență maximă în educarea limbajului, o formă, un procedeu care contribuie la fixarea, precizarea, aprofundarea, sistematizarea, verificarea cunoștințelor și la activizarea vocabularului copiilor.”⁵

Este metoda de instruire și educare a copiilor cu ajutorul întrebărilor și răspunsurilor. Această metodă presupune ca preșcolarul să posede un material perceptiv, pe baza căruia să se poată discuta. Metoda convorbirii constituie prilejul de a stabili unele aspecte semnificative, de a le

⁵ Anca Sîrghie, Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul preșcolar și primar, Editura Alma Mater, Sibiu, 2009, pag 30

preciza după ce ele au fost transmise, studiate și se completează cu noi secvențe. Copiilor li se formează deprinderea de a-și exprima gândurile cu ajutorul cuvintelor, de a expune acele cunoștințe despre care este vorba la un moment dat. Contribuie pe deplin la sistematizarea cunoștințelor și imprimarea lor bine în memorie. Copiii au posibilitatea, sub îndrumarea educatoarei, să facă asocieri între cunoștințele anterioare, să-și spună părerea și să facă comparații, trăgând anumite concluzii sau să argumenteze cu exemple proprii subiectul abordat. Întrebările adresate de către educatoare trebuie să fie scurte, precise, clare, la obiect. Exemplu: "Cum este floarea?" este o întrebare prea generală, copilul nu poate da un răspuns satisfăcător, dar la întrebări ca acestea, copilul va răspunde ușor. -Ce culoare are frunza? -De ce s-a îngălbenit frunza? -De ce are pete ruginii? Tema convorbirii trebuie să ofere copilului sistematizarea cunoștințelor dintr-o succesiune logică de întrebări și răspunsuri bine gândite, eșalonate și conduse de educatoare. Metoda convorbirii își găsește aplicabilitate în special la grupele mari, dar începe cu grupa mică sub forma dialogului.

"Convorbirea, ca activitate frontală, contribuie prin intermediul metodei conversației la creșterea calitativă a posibilităților de exprimare a copiilor. Întrebările educatoarei sunt un exemplu de exprimare corectă a numărului și cazurilor la substantive, în flexionarea verbelor, în folosirea corectă a celorlalte categorii gramaticale. Acest tip de activitate îi obligă pe copii să folosească adecvat cuvintele, să-și controleze vocabularul, să caute formulări potrivite pentru a reda cele gândite, cât mai fidel și într-o formă corectă"⁶

1.2 Jocul didactic-metodă și formă de organizare în procesul de învățământ preșcolar

Jocul reprezintă un ansamblu de acțiuni și operații care, paralel cu destinderea, cu buna dispoziție și cu bucuria, urmărește obiective de pregătire intelectuală, tehnică, morală și fizică a copilului. Inclus în activitatea didactică, elementul de joc imprimă acesteia un caracter mai viu și mai atrăgător, aduce varietate și o stare de bună dispoziție, de divertisment, ceea ce previne apariția monotoniei, a oboselii și a plictiselii.

"Este o metodă ce cunoaște o largă aplicabilitate și imprimă un caracter viu și atrăgător activității școlare."⁷ Prin jocurile didactice introduse în diferite momente ale lecției, se realizează o învățare activă, acordând un rol dinamic intuiției și imaginației. Rolul cadrului didactic este nu de a preda cunoștințele sau de a prezenta de-a gata soluțiile. Copiii ar trebui lăsați să-și confrunte părerile, să învețe din propriile greșeli, dând curs liber imaginației și fanteziei fiecăruia.

Astfel, jocul este atât metodă, cât și activitate instructiv-educativă în grădinița de copii.

2. Metode moderne

2.1 EXPLOZIA STELARĂ

Definiție:

⁶ Anca Sîrghie, Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul preșcolar și primar, Editura Alma Mater, Sibiu, 2009, pag 31

⁷ Elena Mîndru și colegii, Strategii didactice interactive, Editura Didactica Publishing House, București, 2010, pag.54;

Explozia stelară este o metodă de stimulare a creativității, o modalitate de relaxare a copiilor și se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme și noi descoperiri.

Obiective:

Formularea de întrebări și realizarea de conexiuni între ideile descoperite de copii în grup prin interacțiune și individual pentru rezolvarea unei probleme.

Material: o stea mare, cinci stele mici de culoare galbenă, cinci săgeți roșii, jetoane.

Descrierea metodei:

1. Copiii așezați în semicerc propun problema de rezolvat. Pe steaua mare se scrie sau se desenează ideea centrală.
2. Pe 5 stele se scrie câte o întrebare de tipul: Ce?, Cine?, Unde?, De ce?, Când?, iar 5 copii din grupă extrag câte o întrebare. Fiecare copil din cei cinci își alege câte trei – patru colegi, organizându-se astfel în cinci grupuri.
3. Grupurile cooperează în elaborarea întrebărilor.
4. La expirarea timpului, copiii revin în semicerc în jurul stelei mari, comunică întrebările elaborate, fie un reprezentant al grupului, fie individual, în funcție de potențialul grupei / grupului. Copiii celorlalte grupuri răspund la întrebări sau formulează întrebări la întrebări.
5. Se apreciază întrebările copiilor, efortul acestora de a elabora întrebări corecte și de cooperare și interacțiune.

Verbe specifice:

a) **Pentru copii:** văd, observă, reprezintă, întreabă, răspund, aleg, apreciază, enumeră, privesc, citesc, adresează, formulează, etc.

b) **Pentru educatoare** “Aplaudă!”, “Ajută!”, “Colaborează!”

2.2METODA CUBUL

Definiție:

Strategia de predare – învățare, urmărește un algoritm ce vizează descrierea, compararea, asocierea, analiza, aplicarea, argumentarea atunci când se dorește explorarea unui subiect nou sau unul cunoscut pentru a fi îmbogățit cu noi cunoștințe sau a unei situații privite din mai multe perspective.

Valențele formative ale metodei sunt relevante.

Etape:

- o Se formează grupuri de 4- 5 copii.
- o Fiecare copil din grup interpretează un rol în funcție de sarcinile primite.
- o **Copilul 1:** *ROSTOGOLICI* - Rostogolește cubul.

- o **Copilul 2:** *ISTEȚUL* - citește imaginea sau sarcina scrisă pe un simbol și formulează întrebarea.
- o **Copilul 3:** *ȘTIE TOT*- reține sarcina prezentată de colegul lui pentru a o reaminti colegilor de grup în cazul în care aceștia o uită sau doresc să confrunte răspunsul cu întrebarea.
- o **Copilul 4:** *CRONOMETRUL* - măsoară timpul și întrerupe activitatea. Se folosește de clepsidră, alte mijloace neconvenționale sau de cronometru.
- o **Copilul 5 :** *UMORISTIUL* - încurajează grupul, fiind optimist, bine dispus, cu simțul umorului.
- o Copiii rezolvă sarcina individual într-un timp dat.
- o Prezintă pe rând răspunsul formulat.

Toți copiii din grup analizează răspunsul, fac comentarii, pot solicita reformularea întrebării pentru a fi siguri ca sarcina este corect rezolvată. Au loc comentarii care conduc la selectarea sau reformularea răspunsului corect prin combinarea ideilor individuale.

(voi adăuga reprezentarea grafică)

2.3 BRAINSTORMINGUL

Definiție:

În traducere directă "furtună în creier" sau "asalt de idei", este o metodă utilizată pentru a ajuta pe copii să emită cât mai repede, cât mai multe idei, fără a se lua inițial în considerare valoarea acestora. Este cea mai simplă metodă de a stimula creativitatea și de a genera noi idei într-un grup; se poate practica oral și se folosește pentru a găsi cât mai multe soluții pentru o problemă.

Etape:

1. Se hotărăște tema brainstorming-ului și se formulează ca întrebare;
2. Comunicarea regulilor;
3. Activitatea frontală de prezentare a ideilor;
4. Înregistrarea ideilor;
5. Evaluarea ideilor;

Educatorea va nota pe tablă toate ideile generate (inclusiv pe cele care nu au nici o legătură cu subiectul sau par "trăsnete"). Nimeni nu va face nici un fel de apreciere la adresa ideilor emise, nimeni nu va fi obligat să vorbească

- Sunt permise asociațiile de idei (auzind ideea unui participant alt participant o poate dezvolta);
- Evaluarea se face când ideile par să fi "secat", se oprește exercițiul și se trece la etapa calitativă (analiza soluțiilor, ordonarea lor în funcție de realismul lor, eliminarea celor incompatibile cu problema).

2.4 TURNIRUL ÎNTREBĂRILOR

Definiție:

Este o metodă bazată pe joc prin care se construiesc enunțuri încadrate într-un anumit tipar și despre un conținut precizat.

Obiective:

Exersarea capacității de a alcătui enunțuri pe o temă dată pentru fixarea și consolidarea cunoștințelor.

Descrierea metodei:

Pentru implementarea metodei în activitățile desfășurate cu copiii se respectă etapele:

Comunicarea sarcinii didactice - În cadrul temei "Personaje de poveste" am desenat pe un jeton un element pe care l-am considerat important pentru această temă. Am alcătuit un anunț concis despre elementul pe care l-am reprezentat în desen.

Colectarea și trierea răspunsurilor

Educatorea selectează câțiva copii care colectează enunțurile și jetoanele. Ei sunt aleși după diferite criterii: memorie foarte bună, excelează în activitatea de comunicare, etc.

De asemenea pot fi propuși de către colegi sau se autopropun. Copiii "colectorii de enunțuri" adună jetoanele și rețin enunțurile de la 5 colegi (maxim).

Educatorea îndeplinește rolul de prezentator.

Ea prezintă enunțurile. Ulterior când metoda devine parte integrantă din activitate, din activitate, un joc energizant și antrenant rolul de prezentator îl ocupa un copil.

Exemple de enunțuri pentru tema "Personaje de poveste":

- are o scufiță roșie
- l s-a potrivit condurul
- Cântă trei iezi Cucuieți
- Se căsătorește cu prințesa
- Mama ei vitrega avea o oglindă fermecată

Alegerea juriului și a concurenților

Juriul este alcătuit din 3 copii, alții decât cei care au făcut parte din grupul de colectori.

Pentru marcarea câștigătorilor se vor folosi buline colorate pentru răspunsuri corecte, complete și jumătăți de buline pentru cele incomplete.

Desfășurarea turnirului

Prin tragere la sorți se stabilește ordinea grupurilor.

Prezentatorul prezintă enunțul pentru primul concurent din grupul ajuns în fața juriului, apoi în mod individual și ceilalți membri iar aceștia formulează răspunsurile. Când unul dintre membrii nu știe să răspundă, e valabil răspunsul corect dat de alt membru din grup însă echipa primește jumătate din punct.

Câștigător iese grupul care are cel mai mare număr de buline/puncte.

Rezultatele se afișează pe un panou, fiecare grup având un simbol corespunzător numelui pe care l-au ales și, sub el, bulinele primite.

Analiza swot - Brainstorming-ul și Turnirul întrebărilor:

Puncte tari	Puncte slabe
-------------	--------------

<ul style="list-style-type: none"> - învățarea se realizează în mod activ; - Dezvoltă creativitatea, spontaneitatea, încrederea în sine prin procesul evaluării amânate; - Dezvoltă abilitatea de a lucra în echipa; - Oferă soluții sau răspunsuri la problemă, la subiecte; - Creează o emulație la nivelul grupului care, la rândul sau, stimulează creativitatea membrilor; - Amplifică motivația membrilor pentru activitatea de instruire, deoarece aceștia conștientizează faptul că își pot aduce o contribuție în abordarea unei 	<ul style="list-style-type: none"> - Nu toate conținuturile instruirii pot fi abordate prin utilizarea acestei metode; - Poate avea caracter inhibitoriu pentru subiecții introvertiți și pentru cei care posedă o fluentă verbală mai redusă; - Poate deveni limitativă pentru elevii din ciclurile mai mici deoarece aceștia nu posedă multiple experiențe de învățare și nici nu au o disponibilitate mărită pentru comunicare.
Oportunități	Amenințări
<ul style="list-style-type: none"> - Toți participanții pot oferi alternative pentru soluționarea problemei; - Se pot exprima propriile nemulțumiri, dar și expectațiile prin eliminarea dorințelor și satisfaciile. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nu suplinește cercetarea de durată; - Uneori poate fi prea obositor sau solicitant pentru unii participanți.

Bibliografie:

1. Cerghit, Ioan, Neacșu Ion, Prelegeri pedagogice, Polirom, Iași, 2001
2. Cucoș, Constantin, Pedagogie, Polirom, Iași, 2002
3. Sălăvăstru, Dorina, Didactica psihologiei, Polirom, Iași 2002
4. Tomșa, Gheorghe, Psihopedagogie preșcolară și școlară, M.E.C, București, 2005
5. Vrăsmaș T., „Școala și educația pentru toți”, Editura Miniped, București, 2005
6. Anca Sîrghie, Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul preșcolar și primar, Editura Alma Mater, Sibiu, 2009,
7. Elena Mîndru și colegii, Strategii didactice interactive, Editura Didactica Publishing House, București, 2010.

L'APPROCHE COMMUNICATIVE DANS L'ENSEIGNEMENT DE FLE

Oana Bold
Școala George „Emil Palade” Buzău

Apparue en France à partir des années 1970 comme une réaction contre la MAO et MAV, l'approche communicative s'appuie sur le principe selon lequel la langue est **un outil de communication** et **d'interaction sociale** qui s'exerce par quatre habilités principales à savoir compréhension orale et écrite et expression orale et écrite :

L'agir de référence de l'approche communicative était un agir sur l'autre par la langue: dans une situation de prise de contact initiale, il s'agit par exemple de (se) présenter, demander, informer, etc., c'est –à-dire de réaliser des actes de paroles accompagnés, [...], des notions indispensables (en l'occurrence l'identité, le lieu, la date).

Les rôles de deux participants au processus d'enseignement changent. De la sorte l'élève devient-il un apprenant, car on tient compte de ses particularités ou de ses besoins langagiers. C'est lui le sujet de son apprentissage et non plus son objet; c'est lui le destinataire qui doit acquérir de nouvelles notions de vocabulaire ou de grammaire. L'approche communicative introduit deux concepts, celui **d'apprendre à apprendre et stratégies d'apprentissage**.

À son tour, l'enseignant devient une sorte de *conseiller*, un *metteur-en-scène* qui doit choisir le meilleur scénario (stratégies) pour ses acteurs (les apprenants) : il doit recourir à des documents authentiques (articles de presse, chansons, clips vidéo, textes littéraires, etc.) ou à des dialogues fabriqués qui suscitent l'intérêt et la curiosité de ses élèves.

L'oral occupe donc une place importante, car on apprend à communiquer en communiquant à l'aide des jeux de rôles ou des activités créatives. Les erreurs qui puissent paraître ont **une fonction formative**, ce qui représente un autre changement important de la nouvelle approche. Quant à l'écrit, on lui accorde plus d'importance qu'auparavant, car on met l'accent sur la créativité qui coexiste avec les exercices d'expression classiques.

L'approche ou la perspective actionnelle

Le milieu des années '90 marque l'apparition d'une nouvelle approche pédagogique, connue sous le nom d'« approche actionnelle », définie par le Cadre européen commun des références pour les langues (CECRL) comme suit :

La perspective privilégiée ici est (...) de type actionnel en ce qu'elle considère avant tout l'utilisateur et l'apprenant d'une langue comme des *acteurs sociaux* ayant à accomplir **des tâches** (qui ne sont pas seulement langagières) dans des circonstances et un *environnement* donnés, à l'intérieur d'un domaine d'action particulier (...). Il y a « tâche » dans la mesure

où l'action est le fait d'un (ou de plusieurs) sujet(s) qui y *mobilise(nt) stratégiquement les compétences dont il(s) dispose(nt) en vue de parvenir à un résultat déterminé*⁸.

On introduit la notion de tâche à accomplir, car on n'apprend pas seulement à communiquer dans une autre langue, mais on réalise aussi des actions collectives en langue étrangère qui devient ainsi un « instrument d'action sociale ».⁹

Par la réalisation des tâches variées, les apprenants communiquent et apprennent à communiquer, en utilisant les stratégies d'apprentissage. Ils deviennent **des acteurs actifs** qui participent d'une manière personnelle au processus d'enseignement-apprentissage du FLE.

Le CECRL apporte aussi la précision que l'usage d'une langue y compris son apprentissage comprend les actions accomplies par les gens comme des individus et comme acteurs sociaux, développent aussi un ensemble de compétences générales et, en particulier, une compétence à communiquer langagièrement. Ils mettent en œuvre les compétences dont ils disposent dans des conditions et des contextes variés et en se pliant à différentes contraintes afin de réaliser des activités langagières qui permettent de traiter des textes portant sur des thèmes à l'intérieur de domaines particuliers, en mobilisant des stratégies qui conviennent mieux à l'accomplissement des tâches à effectuer. Les compétences générales individuelles de l'apprenant reposent surtout sur les savoirs, **savoir-être** ou **savoir-faire** qu'il possède, ainsi sur ses **savoir-apprendre**.

Les nouvelles technologies dans la classe de FLE (TIC)

L'explosion des moyens de communication modernes, à savoir, l'Internet a entraîné l'utilisation de plus en plus fréquente de l'informatique dans l'enseignement des langues étrangères, Internet étant considéré comme **une source d'information** et un **média de communication** au service de l'enseignement-apprentissage des langues étrangères.

La période actuelle de rencontre entre la didactique des langues-cultures et les nouvelles technologies éducatives correspond à l'une de ces périodes chaotiques dont on sait bien que finiront pour émerger de nouvelles cohérences, qui échappent cependant à nos actions et à nos prévisions présentes

Les TIC participent à réaliser les objectifs de deux méthodes de la didactique de FLE : l'approche communicative et la perspective actionnelle.

Grâce à ce nouvel outil, l'enseignant peut travailler sur des documents authentiques avec une variété significative des ressources (des reportages, des extraits vidéo d'émissions télévisées, des interviews, etc.), il peut consulter de nombreuses sources d'information pour préparer ses leçons et, en même temps, il peut guider les apprenants dans leur démarche de recherche de l'information, en les aidant à publier leurs travaux(essais, reportages, photos, collages) sur les espaces de publication. La valeur ajoutée à l'utilisation des documents authentiques en classe de langue est que ces derniers peuvent être modifiés selon les besoins des apprenants et les objectifs d'apprentissage. Le rôle de l'enseignant acquiert ainsi une nouvelle dimension : « Ce nouveau rôle

n'est pas facile à tenir, car il demande de grandes compétences à la fois disciplinaires et pédagogiques et, de plus, repose beaucoup sur la capacité des enseignants et des formateurs à réinventer leur métier.»

D'autre part, les apprenants peuvent exercer la compétence de communication orale à travers les échanges avec d'autres personnes parlant la même langue. Ils s'expriment librement et développent leurs compétences langagières et interculturelles.

En participant aux réseaux (en jouant un jeu en ligne, en modifiant un texte sur wiki, en créant et partageant un diaporama, en initiant et en entretenant des relations sociales par exemple) l'apprenant participe à la vie des réseaux sociaux comme le fait n'importe lequel de leurs membres.

Pour conclure, on peut dire que l'utilisation des TICE a changé l'enseignement du FLE car elles permettent d'améliorer la communication et le travail dans la salle de classe. Le but de la recherche est notamment d'explorer et d'analyser les sites internet utilisés pour l'apprentissage du FLE. Également, l'étude a pour objectif de reconnaître comment les étudiants et les professeurs approchent les sites virtuels pour l'apprentissage collectif du FLE et quelle est l'interaction entre eux.

Bibliographie :

- Ch. Puren, « Quels modèles didactiques pour la conception de dispositifs d'enseignement/apprentissage en environnement numérique? dans *Études de linguistique appliquée*, 2, p. 236.
 - Ch., Puren, « Des méthodologies constituées et de leur mise en question », in *Le Français dans le monde*, n° *Recherches et applications. Méthodes et méthodologies*, janvier /1995, p.36, PUREN_1995b Méthodologies_constituées_mi Document Adobe Acrobat.
 - Charlotte Dejean-Thircuir, Elke Nissen, « Évolutions technologiques, évolutions didactiques », dans *Le Français dans le monde. Recherches et applications*, Paris, no 54, 2013, « Mutations technologiques, nouvelles pratiques sociales et didactique des langues », pp.28-40.
 - J. Audran, « Articuler les dispositifs de formation avec les instruments », cours du MOOC « Enseigner avec le numérique », semaine 2, disponible sur: <https://www.france-universite-numerique-mooc.fr>, p. 4.
- ❖ Conseil de l'Europe (2000). *Un cadre européen commun de référence pour les langues. Apprendre, enseigner, évaluer*. Strasbourg, p. 15, Document disponible http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_FR.pdf

ROLUL FAMILIEI ÎN PROCESUL ORIENTĂRII ȘCOLARE ȘI PROFESIONALE AL ELEVILOR

Prof. psihopedagog Luminița – Ersilia PANDELESCU
Școala Gimnazială Specială Nr. 9, București, sect. 5

Orientarea școlară și profesională ocupă un loc important în societatea contemporană bazată pe economia liberă, de piață, fiind o problemă și o acțiune pedagogică complexă, acceptată de forurile internaționale, care au preocupări legate de educația tinerelor generații, de asigurarea forței de muncă și a specialiștilor.

În România, orientării școlare și profesionale i se acordă atenție atât la nivelul școlilor și altor instituții educative, precum CMBRAE/CJRAE, (Centrul Municipiului București/Județean de Resurse și Asistență Educațională), prin COSP (Comisia de Orientare Școlară și Profesională) numită prin decizie a inspectorului școlar general al județului/al municipiului București, la propunerea SEOSP (Serviciului de Evaluare a OSP) din cadrul CJRAE/CMBRAE, pentru elevii și tinerii cu CES (Cerințe Educaționale Speciale, cf. Metodologiei privind evaluarea, asistența psihoeducațională, orientarea școlară și orientarea profesională a copiilor și a tinerilor cu cerințe educaționale speciale din 13.12.2011), dar și prin organizarea unor cabinete și laboratoare de Orientare Școlară și Profesională. Desigur, aceasta are nevoie de eforturi susținute pentru integrarea ei în activitatea de ansamblu a școlii, în preocupările factorilor educativi și de decizie din învățământ, ca și a beneficiarilor învățământului. Un loc important și-l găsește orientarea școlară și profesională în activitatea mass media: radio, televiziune, presă, în activitatea familiei, etc.

Orientarea școlară și profesională, realizată în condiții optime, reprezintă una dintre acțiunile importante ale dezvoltării complexe, armonioase și integrale a personalității, ale formării unei calificări profesionale elevate, competente și eficiente. De aceea alegerea școlii și profesiei de către fiecare elev trebuie să însemne un moment vital în dezvoltarea personalității și profesionalității fiecărui tânăr. Orientarea școlară și profesională trebuie să aibă ca finalitate formarea unui om cu o cultură generală bogată și cu o profesie însușită temeinic, pe care s-o iubească, s-o respecte și s-o exercite cu randament ridicat și în spirit creativ, evitând situațiile de alienare (înstrăinare) școlară și profesională și de eșec al pregătirii școlare și profesionale. Pentru aceasta, obiectivul inițial îl constituie ajutorul vocațional și educațional care trebuie dat tinerilor, mai târziu apărând necesitatea acordării acestui gen de ajutor și adulților. Ca un paradox, în prezentul nostru cotidian, mulți elevi, chiar părinți manifestă dezinteres pentru școală. Eșecul școlar este acceptat social cu ușurință, iar abandonul școlar este tot mai frecvent.

Printre cazurile psihosociale ale eșecului școlar se află și deficientul mintal, care prin particularitățile psihice deosebite fac să se structureze o categorie socială aparte. De cele mai multe ori aceștia se manifestă ca eșec școlar și prin aceasta reprezintă „pierderi din fondul intelectual al societății”, după cum se exprima Spiru Haret.

Poziția de graniță pe care o au pe axa dezvoltării intelectuale între normalitate și patologie, conferă liminarilor și deficienților mintali ușor atât valențe recuperatorii, cât și riscuri de inadaptare. Fără intervenții specializate ei sunt condamnați la șomaj, marginalizare socială, sărăcie economică. Ca răspuns la frustrările sociale, ei pot dezvolta manifestări antisociale sau psihopatologice.

Dacă deficientul mintal ușor, elev ridică probleme psihoeducaționale suportabile, când ajunge adult mai ales într-o societate competitivă, el dezvoltă o problemă socială, uneori foarte complicată, de multe ori fără posibilități de soluționare. Altfel spus, dacă o societate se ocupă de valorificarea fiecărei persoane în parte, de fapt se apără și se îmbogățește pe sine.

Pentru ca inteligența individuală să devină un capital social, o forță socială asemeni celei economice este nevoie de investiții competitive.

Constatăm că rolul familiei în ceea ce privește orientarea școlar-profesională a copiilor îmbracă forme diferite de manifestare:

A. Atitudini parentale neutre, de neintervenție, totul fiind lăsat pe seama copilului

B. Atitudini parentale puternic autoritare, când părinții înțeleg să soluționeze problema impunându-și punctul lor de vedere fără a lua în seamă particularitățile, înclinațiile, interesele și posibilitățile copiilor

C. Atitudini de tip compensator ("de realizare prin copii")

D. Atitudini parentale de înțelegere, de cooperare în rezolvarea unei probleme a cărei importanță este hotărâtoare pentru viitorul copilului

Modelele comportamentale ce țin de muncă și care sunt vehiculate în familie (de apreciere sau, dimpotrivă, de depreciere a propriei profesii sau a altora) vor fi preluate și de copii, contribuind, treptat, la conturarea alegerilor lor.

Părinții

transferă, uneori, copiilor, nemulțumirile lor profesionale, stereotipurile cu privire la muncă (grea, bănoasă, sigură, murdară, de prestigiu) sau propriile aspirații nerealizate, faptul având efecte nefavorabile asupra acestora în alegerea și realizarea carierei.

M. Jigău surprinde o serie de caracteristici ale mediului socio-cultural actual al dezvoltării copilului, care își pun amprenta asupra alegerii carierei. Familia contemporană nu mai păstrează toate caracteristicile avute în trecut. Părinții fiind angajați în muncă, transferă instituțiilor o bună parte din obligațiile și misiunile lor față de proprii copii. Copiii sunt duși la creșă sau pleacă la școală și sunt singuri până seara târziu, când familia se reunește. De asemenea, în familie nu se mai comunică prea mult.

În aceste condiții statutul și ponderea figurii parentale sunt afectate. Alte persoane se impun universului social și psiho-afectiv al copilului: cercul de prieteni, figuri publice, eroi din filme. Rezonanța în planul intern (al personalității copilului) a acestor caracteristici specifice mediului socio-cultural al dezvoltării sale determină „patern-uri comportamentale foarte diferite în ceea ce privește decizia cu privire la carieră.”

Practica modernă a consilierii și orientării nu poate lăsa în afara acțiunii sale și implicarea în activitate a părinților. Acțiunea educativă a familiei este însă eficientă numai când între cei doi factori există o concordanță în ceea ce privește obiectivele urmărite. Acțiunea educativă a familiei în direcția OSP este posibilă numai pe fondul colaborării ei cu școala. Colaborarea dintre școală și familie nu se reduce doar la informarea reciprocă cu privire la tot ceea ce ține de orientarea copilului, ci presupune și înarmarea părinților cu toate problemele pe care le comportă această acțiune.

Atribuțiile familiei în domeniul OSP sunt, în mare, aceleași cu ale celorlalți factori implicați. Diferă însă cadrul educațional și mijloacele folosite.

O sinteză mai cuprinzătoare a acestor atribuții poate fi realizată pe baza contribuțiilor aduse în teorie și în practica orientării în țara noastră de A. Chircev, D. Salade, M. Ghivirigă

Bibliografie selectivă:

- ✓ **Băban Adriana**, (2003) – „Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere”, Cluj-Napoca,
- ✓ **Gherguț A.**, (2013) – „Sinteze de Psihopedagogie Specială”, Edit. Polirom, Iași;
- ✓ **Jigău M.**,(2001) – „Consilierea Carierei”, Edit. Sigma, București;
- ✓ **Popovici D.V.**, (2007) – „Orientări teoretice și practice în educația integrată” Edit. Universității Aurel Vlaicu, Arad.

IMPORTANȚA EDUCAȚIEI ECOLOGICE ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof. inv. preșc. Georgeta-Sabina PASCAL
G.P.P. „Bambi” Cluj-Napoca, jud. Cluj

În zilele noastre, protecția naturii a devenit una dintre cele mai importante preocupări ale societății și vizează trei aspecte relevante: prevenirea deteriorării mediului, acțiuni de depoluare și reconstrucție ecologică, ce constă, în principal, în măsuri reparatorii, și păstrarea sau întreținerea zonelor depolate.

Degradarea continuă a mediului înconjurător, care se petrece sub ochii noștri, este un element major al unei “crize de civilizație” și se datorează tocmai intervenției omului în natură. De aceea, trebuie conștientizată necesitatea protecției sale, a ocrotirii vieții în cele mai variate forme ale sale.

Copilul, încă din cea mai fragedă vârstă, înainte de a veni la grădiniță, întreabă și manifestă o mare curiozitate despre mediu, însă răspunsurile pe care le primește la aceste întrebări, venind din partea membrilor familiei, sunt diverse, acestea reflectând nivelul de instruire și experiență.

Așadar, primele forme organizate de cunoaștere a mediului înconjurător aparțin grădiniței. Scopul principal al educației privind mediul înconjurător este acela de a oferi fiecărui individ posibilitatea de a manifesta o atitudine personală, responsabilă față de mediul în care trăiește. Educația ecologică are semnificația deprinderii unui anumit mod de a înțelege relația dintre om și mediul de viață, care nu este numai al său, ci și al plantelor și animalelor. Punctul de pornire în desfășurarea acestui demers îl constituie prisma prin care oferim și noi respect pentru mediul natural de care beneficiem cu toții și pe care îl vor moșteni generațiile viitoare. Deci, este important, ca noi, cei ce avem datoria de a-i educa pe cei mici, să avem o conștiință ecologică bine conturată, pentru ca acțiunile pe care le desfășurăm să fie eficiente și credibile în ochii copiilor.

Preșcolarii trebuie să realizeze că problemele mediului înconjurător sunt ale întregii lumi, ale fiecăruia dintre noi, iar fiecare acțiune negativă a noastră, oricât de ne semnificativă ar fi ea, poate să afecteze în mod distructiv natura.

Copiii trebuie învățați să înțeleagă natura, să îi aprecieze frumusețea, să-i descopere componentele și particularitățile, să se apropie de ea și să o protejeze.

Semnalele de alarmă lansate de specialiști, explicațiile și statisticile întocmite de aceștia au un rol incontestabil, însă pentru implicarea și acțiunea eficientă de formare în sens ecologic se recurge la sensibilizarea și antrenarea componentelor afective și volitive ale copiilor. De aceea, activitățile de educație ecologică se desfășoară într-o atmosferă relaxantă, unde interesul și comunicarea sunt menite să încurajeze inițiativa și opțiunile fiecăruia.

Abordarea educației ecologice în grădiniță prezintă anumite particularități metodologice, scopul final al acestui demers fiind formarea unui comportament ecologic adecvat și derularea unor acțiuni concrete de protejare a mediului înconjurător.

Natura oferă aspecte din abundență, iar mijloacele de realizare a unei educații pentru ocrotire sunt diverse și multiple. Așa se face că în educația ecologică pot fi utilizate cu deosebită eficiență observările asupra mediului ambient, lectura după imagini, jocurile didactice, plimbările – excursiile, organizarea unui “colț viu” în sala de grupă. Din multiplele posibilități educative, observarea este cea mai la îndemână modalitate, este contactul direct cu realitatea – ea constituie un prilej permanent de influențare a copilului, de a descoperi lucruri care îi stârnesc curiozitatea, dorința de a le înțelege și de a le cunoaște mai bine.

Prin intermediul observărilor spontane și dirijate, copiii dobândesc cunoștințe elementare despre mediul înconjurător, li se formează o gândire intuitivă în raport cu natura și le dezvoltă dragostea față de aceasta, dorința de a o ocroti.

De la educația senzorială, ca factor de recepție a materialului de cunoaștere, la educația pentru știință, în sensul pregătirii copiilor pentru înțelegerea noțiunilor, se conturează o cale de urmat în ascensiunea pentru educația ecologică.

În urma percepției aspectelor din mediul înconjurător, copiilor li se atrage atenția asupra plăcerii de a privi cerul senin, de a trage în piept aerul curat al unei păduri, de a asculta susurul unui pârâu etc. De această dată, educatoarei îi revine rolul de a discuta și a atrage atenția asupra acestor aspecte și de a sublinia beneficiile unui mediu curat, sănătos, precum și importanța comuniunii ce există între noi și mediul natural.

În grădiniță, cunoașterea mediului nu reprezintă o activitate de sine stătătoare. Totuși, preșcolarii își însușesc cunoștințele sumare bazate pe observațiile directe despre anotimpuri, despre plante și animale, prin intermediul cunoașterii mediului și dezvoltării vorbirii. În timpul acestor activități, preșcolarii pot fi antrenați în discuții despre necesitatea existenței acestor plante sau animale, despre faptul că, dacă sunt îngrijite sunt mai sănătoase și mai frumoase. Se poate discuta despre dragostea copiilor față de animale sau plante. Aceste discuții pot constitui un prim pas de la gândirea concret intuitivă la o gândire cauzală, ecologică.

Faptul că, în calitate de cadre didactice, organizăm acțiuni diverse împreună cu copiii, nu este suficient. Realizarea, într-adevăr importantă, ar fi să formăm copiilor acel interes și acele abilități care să le permită să înțeleagă cum se organizează astfel de activități și să acționeze din proprie inițiativă.

Pentru a le forma copiilor o conduită ecologică adecvată, putem porni de la o idee simplă, dar destul de eficientă în planul emoțiilor și sentimentelor: transpunerea copilului în locul elementului din natură, care a suferit o agresiune din partea omului. Pus în această situație, cea de a fi agresat și de a nu se putea apăra singur, copilul va realiza că trebuie să acorde "drept la existență" tuturor elementelor mediului înconjurător. Astfel, va înțelege că orice acțiune de distrugere sau exterminarea de orice fel este cât se poate de dăunătoare pentru că strica echilibrul naturii.

Curiozitatea copiilor conduce la acumularea de cunoștințe despre mediul înconjurător, despre protecția lui, ceea ce contribuie la dezvoltarea capacității copiilor de a gândi logic și de a interpreta corect aspecte din jurul lor.

Copiii au posibilitatea să cunoască mediul înconjurător cu schimbările, transformările, cronologia sa; varietatea și unitatea lumii; omul ca ființă superioară, integrată în mediu.

Educația privind mediul înconjurător este o disciplină a cunoștințelor în acțiune, care nu este efectul unei singure discipline, ci a mai multora aflate în interacțiune, cunoștințele fiind în serviciul acțiunii, făcând din educația ecologică un proces nu doar localizat în timp și spațiu, ci un proces continuu prezent în copilărie, adolescență și în viața adulților.

De asemenea, educația privind mediul înconjurător este o disciplină a cunoștințelor specializate, necesare analizei și cuantificării problemelor de mediu nu cu noțiuni incerte, ci cu noțiuni care prin ele însele să fie considerate instrumentul unei lecturi corecte a mediului.

Educația ecologică este o educație pentru supraviețuire, care trebuie să înlăture mitul supradominației umane, știind că toate elementele mediului înconjurător sunt limitate.

Bibliografie:

1. Reeves, Hubert – Pământul e bolnav, Editura Humanitas, București, 2005;
2. Vaideanu, D., Vaideanu, E. – Educație ecologică, Editura Mirton, Timișoara, 2003;
3. SOCF- Mediul curat pentru lumea întreagă, Craiova, Editura Arves, 1999;
4. Cuciinic, C. – Natura-prietena mea, Editura Aramis, București, 2005;
5. Diminescu, Nicolae – Descoperă natura, Editura Mirton, Timișoara, 2003
6. Revista învățământului preșcolar – nr. 1-2/2005

PREVENIREA ȘI REDUCEREA BULLYING-ULUI ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Prof. Alina-Magdalena PĂVĂLEANU
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Medgidia, jud. Constanța

Școala joacă un rol important în viața cotidiană a copiilor noștri. Cu toții așteptăm ca școala să-i învețe pe copii să gestioneze sentimentele și experiențele negative și să facă față agresiunii și bullying-ului. Indiscutabil, școala este cheia pentru dezvoltarea cognitivă și sănătatea mintală și emoțională a elevilor.

În prezent, școlile sunt considerate atât „un spațiu educațional și pentru dezvoltare personală, transfer și conservare de cunoștințe” cât și o „instituție educațională, un mediu protejat, un spațiu de viață, un tărâm al experienței, o autoritate de socializare, un instrument de selectare și o instituție de reproducere a societății” (Blömeke S & Herzig B, 2009). Copiii trebuie să învețe „cum să se adapteze unul la altul, să accepte și să respecte regulile, să dea naștere și să pună în aplicare propriile idei într-un mod corespunzător, să fie capabili să gestioneze dezamăgirile și constrângerile” (BZgA, 2002).

În instituțiile de învățământ, fenomenul violenței a devenit un subiect care atrage atenția factorilor educaționali în vederea prevenirii și stopării acestuia prin strategii și programe de implementare. Mediul social conține numeroase surse de influență de natură să inducă, să stimuleze și să întrețină violența școlară, cum ar fi: situația economică, inegalitățile sociale, criza valorilor morale, mass-media.

În calitate de instituție educațională, școala stabilește o gamă de cerințe specifice: performanțele școlare ale elevilor sunt în mod sistematic inspectate, examinate și comparate cu ale celorlalți. În funcție de personalitatea lor, de mediul de proveniență cultural și social și de circumstanțele vieții, elevii sunt echipați în mod diferit să facă față provocărilor personale și sociale din partea școlii. Totuși, este vital să învețe să facă față cerințelor și provocărilor, pentru că este o competență cheie și o condiție obligatorie pentru o viață împlinită ca adult.

Odată cu debutul vieții școlare a copiilor părinții se confruntă și ei cu provocări complet noi. Dacă părinții vor fi capabili să-și sprijine emoțional copiii, dacă vor reuși să aprecieze perspectiva copilului, aceasta depinde de o serie de factori și experiențe timpurii. Experiențele lor personale, resursele de timp disponibile și posibil, o presiune internalizată de a performa, transferată asupra copiilor, pot afecta sprijinul oferit de unii părinți. Un climat deschis, reguli clare, acceptare și conștientizare în mediul școlar sunt importante pentru părinți și pentru copii, pentru a putea să acționeze spre binele copiilor și să-i sprijine atunci când e nevoie.

Bullying-ul este una dintre cele mai complexe forme de comportament agresiv și violență. Cu toate acestea, nu fiecare act de violență este o acțiune de bullying. Conform studiului Organizației Mondiale a Sănătății privind comportamentul sănătos la copiii de vârstă școlară, bullying apare atunci când un elev este: „tachinat în mod repetat într-un mod care nu îi place... Dar nu este

bullying atunci când doi elevi de putere sau autoritate similară se ceartă sau se bat. Nu este bullying nici atunci când un elev este tachinat într-un mod prietenos și glumeț”. (Craig et al., 2009)

Bullying-ul reprezintă un act de violență, fizică, verbală și psihică. Școala este mediul propice pentru descărcarea de frustrări, pentru că aici copilul își poate manifesta lupta pentru putere. În școală, copilul caută un individ mai slab decât el și încearcă să-l domine și prin intermediul lui să scape de problemele sale (lovește, scoate în evidență defectele fizice, jignește și pune diverse porecle).

Comportamentele de bullying reprezintă o încercare de a obține ceva prin metode coercitive, prin intimidare, fiind asociată cu așteptări de succes ale comportamentului agresiv.

Tipurile de acțiuni din categoria bullyingului, manifestate în mediul școlar, putem aminti: - Bullying elev – elev;

- ✓ Bullying elev – profesor;
- ✓ Bullying profesor – elev;
- ✓ Bullying părinte – elev, în spațiul școlii;
- ✓ Bullying părinte – profesor, în spațiul școlii;
- ✓ Bullying profesor – părinte, în spațiul școlii

Toate aceste tipuri de bullying pot îmbrăca mai multe forme:

1. *Verbal*: folosind apelative denigratoare, tachinare, insulte, poreclire, țipete, sarcasm, minciună, bârfă, amenințări verbale, șantaj, jigniri repetate referitoare la: trăsături fizice sau psihice, orientarea sexuală, dizabilitate, gen, religie, etnie, naționalitate; situația socio-economică etc.

2. *Emoțional/nonverbal*: manifestat prin priviri /gesturi amenințătoare repetate; intimidarea, gesturi de excludere, ignorare etc.

3. *Fizic*: lovire, bătaie, pus piedică, îmbâncire, plesnit, blocarea căii, îngheșuire, împingere, agresiuni fizice diverse, etc.

4. *Relațional, inclusiv sexual*: comportamente repetate de: respingere, subminare, excludere, izolare, ignorare, intimidare, agresiuni sexuale (hărțuire, atingere, avansuri etc.), comportament ironic, răspândirea de zvonuri malițioase, insulte în locuri publice etc.

5. *Deposdare de lucruri*: comportamente repetate de: cerere de bani, bunuri sau echipamente, însoțite de amenințări; furt; provocarea sau forțarea de a fura, ascunderea de lucruri, vandalism, distrugere, incendiere etc.

6. *Electronic (cyber bullying)*: se folosesc mesaje repetate supărătoare, amenințătoare, insultătoare, obscene, filmări/imagini/mesaje denigratoare la telefon, computer; ridiculizare a unui elev prin crearea unui profil sau a unui blog fals, conținând informații umilitoare; publicarea online a unor videoclipuri sau poze personale fără acordul persoanei în cauză etc.

Cea mai importantă trăsătură a bullying-ului este relația de putere asimetrică și dezechilibrată dintre cei care agresează și cei care sunt agresați. În plus, nu este ocazional sau un eveniment singular, ci un tipar comportamental care se repetă în timp împotriva aceleiași persoane cu o

diferență evidentă de putere. Prin diverse acte de bullying, elevul mai puternic țintește în mod sistematic, intenționat și crud, să rănească, să sperie sau să intimideze persoana mai slabă.

Este știut că bullying-ul are loc în fiecare școală, indiferent de tipul de comportament de bullying sau de amploarea la care fenomenul are loc, dar ce contează și ce diferă semnificativ între școli este modul în care acestea îl gestionează în practica de zi cu zi.

Conform studiului național desfășurat de Salvați Copiii România în 2016 cu privire la bullyingul în rândul copiilor în mediul școlar, s-au identificat următoarele, în legătură cu diverse dimensiuni ale bullying-ului:

⇒ Excluderea din grup: 31% din copii au declarat că au fost în mod frecvent excluși din activitățile de grup și 23% amenințați cu excluderea din grup; 2 din 10 copii au raportat comportamente de excludere repetată directă din partea altor elevi.

⇒ Umilire: 24% din copii au raportat că au fost în mod constant umiliți în fața altor copii și 37% au fost victime ale zvonurilor negative răspândite în comunitatea școlară.

⇒ Bullying fizic: 13% din copii au avut bunurile personale distruse de alții, 30% au fost loviți în mod repetat de alți elevi la școală, 78% din toți elevii au raportat că au asistat la cel puțin o situație de bullying în școala lor.

⇒ Bullying-ul cibernetic: 68% din copii au confirmat că bullying-ul cibernetic are loc pe rețelele sociale.

Nedepistat la timp, bullying-ul poate lăsa traume și repercusiuni ireversibile asupra adaptabilității copilului în societate. Efectele bullying-ului vizează atât sănătatea și integritatea corporală a victimei cât și dezvoltarea ei psihologică în plan cognitive, autopercepție negativă, iar în plan emoțional: teamă, depresie și anxietate.

În calitate de profesor sau specialist în domeniul educației, se cere să fim activi atât în prevenirea bullying-ului și violenței în școală, cât și în intervenții adecvate în cazul în care apar situații de bullying. Fiind conștienți și atenți la semnele și semnalele din partea unor elevi individuali sau grupuri din cadrul clasei sau a școlii, vă poate ajuta să recunoașteți și identificați timpuriu semnele situațiilor de bullying. Recurgerea la o poziție de conștientă și observație sensibilă a interacțiunilor sociale din clasă, fiind în același timp deschis, nepărtinitor, dând dovadă de tact și susținere în reacții, vă va îndruma în evaluarea situației.

Profesorul trebuie să creeze ocazii prin care elevii să se cunoască mai bine, să se descopere, să comunice între ei, să interacționeze cu ei și ei între ei. Astfel puteți evita subestimarea și reacțiile exagerate la potențialele semne ale cazurilor de bullying. Păstrarea dinamicii grupului în centrul atenției vă va ajuta de asemenea să deosebiți comunicarea zilnică și relațiile interpersonale, respectiv conflictele legate de bullying.

Integrarea școlară a copiilor cu probleme de comportament presupune aplicarea unor strategii de intervenție psihopedagogică destinate prevenirii și corectării comportamentelor agresive, necorespunzătoare mediului școlar și social. Un rol important îl au cadrele didactice care trebuie să intervină cât mai timpuriu, în momentul în care observă s-au sunt informate despre un fenomen de bullying. Există mai multe tipuri de intervenție în cazul bullyingului.

La nivelul școlii se poate interveni prin:

- ⇒ Identificarea timpurie a elevilor cu potențial violent și a cauzelor care pot determina manifestări de tip bullying a acestora, prin implicarea cadrelor didactice și a personalului specializat (consilieri școlari, psihologi, asistenți sociali, mediatori) și a familiei;
- ⇒ Valorificarea intereselor, aptitudinilor și capacității elevilor prin diferite activități școlare și extrașcolare pentru a preveni manifestări problematice de tip bullying;
- ⇒ Colaborarea și informarea părinților cu privire la serviciile pe care le poate oferi școala în scopul prevenirii acțiunilor de tip bullying și ameliorării relațiilor părinți-copii (consiliere, asistență psihologică, mediere); implicarea în astfel de activități a personalului specializat (consilieri școlari, psihologi);
- ⇒ Colaborarea școlii cu familiile elevilor cu potențial violent pentru a găsi și aplica soluții pentru prevenirea bullying-ului;
- ⇒ Elaborarea unor strategii coerente de prevenție, care să fie fundamentate pe diagnoza situației existente și să fie incluse în planul de dezvoltare instituțională; inițierea unor programe care să răspundă unor situații specifice unității de învățământ respective, cu implicarea activă a elevilor ca actori și ca parteneri cheie;
- ⇒ Transformarea regulamentului intern, specific fiecărei școli, din instrument formal în mijloc real de prevenire, prin: definirea clară și funcțională a criteriilor de disciplină școlară și de conduită în școală a tuturor actorilor școlari (elevi, profesori);
- ⇒ Personalul specializat (profesori consilieri școlari, asistenți sociali, psihologi) poate iniția și derula programe de prevenire a bullying-ului împreună cu parteneri de la nivelul comunității (ONG-uri, poliția de proximitate, autorități locale);
- ⇒ Dezbaterea, în timpul orelor de consiliere și orientare/dirigenție, a situațiilor de tip bullying petrecute în școală sau în vecinătatea acesteia și încurajarea exprimării opiniei elevilor privind aceste situații și posibile căi de soluționare;
- ⇒ Derularea unor programe și activități extrașcolare pe tema combaterii bullying-ului (de exemplu: întâlniri cu specialiști care să prezinte în mod interactiv teme legate de bullying, la care să participe elevi, cadre didactice și părinți).

Personalul didactic și părinții ar trebui să le întindă o mână de ajutor copiilor. Este foarte important ca părinții și profesorii să discute cu elevii despre problemele lor, temerile lor, fricile lor, situații care ar duce la diverse forme de violență. Indiferent de cauza fenomenului de bullying, dacă este victimă, agresor sau martor, copiii ar trebui să comunice părinților sau profesorilor.

Climatul socio-afectiv din familie, atitudinile și comportamentele părinților, relațiile dintre părinți și copii pot fi elemente care contribuie la comportamente agresive între elevi. Părintele trebuie să găsească modalitatea prin care să comunice cu copilul astfel încât copilul să i se destăinuie, să spună lucrurile care îl supără, iar părintele să-și facă timp, să-l asculte cu atenție, să nu-l certe sau să-l judece ci să discute cu el și împreună să găsească soluții. Este bine ca în interiorul familiei să se folosească un ton cald, amabil, dispus oricând să asculte copilul. Dacă părinții lasă impresia

copilului că trebuie să se descurce singur la problemele mărunte, atunci între părinți și copii se va crea o distanță, o indiferență, iar copiii vor evita să povestească acasă despre ce îi supără. Copiii vor considera că toate sunt lucruri mărunte și nu trebuie să le povestească deoarece ei trebuie să le rezolve singuri.

Rolul familiei este foarte important în creșterea și dezvoltarea copiilor asigurând acestora suportul financiar, logistic, dar cel mai important, cel afectiv. Orice dezechilibru, orice proces care întrerupe buna dezvoltare a copilului, care dacă nu este gestionată și reechilibrată în mod corespunzător poate genera comportamente deviate la copil.

Acțiunile venite din partea părinților și a profesorilor sunt luate de model de către copii. Orice efort făcut merită, deoarece ne dorim cu toții să formăm la copii o personalitate armonioasă și echilibrată.

Pedagogul N. Long afirma: „cea mai puternică unealtă din arsenalul adulților este pentru ai transforma pe tinerii cu probleme în tineri cu speranță”. Atunci când vom trata copiii cu blândețe, cu bunăvoință, ei se vor deschide în fața adulților și astfel vor putea comunica despre problemele cu care se confruntă.

Bibliografie:

1. Curelaru, M. (2013), *Violența în școală*, Editura Universității Al. Ioan Cuza, Iași
2. Depino, C. (2013), *Violența în școală –ajută-ți copilul să-i facă față*, Editura Trei, București
3. Hulber, M (2020), *Pedagogia problematizării în educația lumii contemporane*, Editura Didactică Militans-Casa Corpului Didactic Oradea, Oradea

BULLYINGUL ÎN ȘCOLI ȘI TERAPIA PRIN ARTĂ – COLAJUL

Prof. arte vizuale Theodora PAVEL
Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza” Constața

"Arta singură știe cum să transforme gândurile dezgustătoare despre oroarea și absurditatea existenței, în notiuni ce pot fi acceptate mai ușor." Friedrich Nietzsche

Folosirea artei pentru vindecare este una dintre cele mai vechi practici culturale recunoscută în majoritatea regiunilor lumii. Artă se adaptează oricărei probleme și împrumută puterile sale transformatoare, eficiente, oricărei persoane ce are nevoie de ele. „Medicamentul artă” va avea efect asupra oricărei situații de viață. Condiția de tratament și vindecare diferă în funcție de mediu și cerințele persoanelor implicate. „Medicamentul artă” nu este limitat de granițe fixe, acolo unde sufletul are nevoie, artă se prezintă pe sine ca un vindecător cu resurse vaste.

Esența procesului de vindecare prin artă implică cultivarea și eliberarea spiritului creativ. Provocarea constă, în primul rând, în eliberarea creativității și apoi susținerea ei printr-o practică constantă. Puterea vindecătoare a artei este mai mult decât terapie prin artă.

Terapia prin artă (art terapia) poate fi privită ca un lider în cultivarea, înțelegerea și grija pentru fenomenul artă și cel de vindecare. Artă în sine vindecă.

Terapia prin artă adaugă rolului vindecător al artei cunoștințele despre dezvoltarea umană, tradiții spirituale, multiculturală și artistice, teoriile psihoterapiei și teorii psihologice.

Bullying-ul este un tip particular de conflict interpersonal caracterizat în primul rând de disproporția dintre forțe. Este o situație conflictuală unde intimidarea și agresiunea sunt prezente, fiind deseori dincolo de puterea, copilului – victimă, de a le face față.

În școală, bullying-ul apare deseori în zonele ce au mai puțină legătură cu procesul de învățare, în locul de joacă, în curte, pe coridoare. În general bullying-ul este strâns legat de sistemul de valori al agresorului și deseori determinat de nevoia acestuia de putere și control, reflectând, de cele mai multe ori, într-un sens mai larg, valorile generale ale populației.

Problemele sociale prezente în societate (rasism, excludere, agresiune excesivă etc.) într-o formă mai largă se regăsesc și se află în strânsă legătură cu fenomenul de bullying. A da nume sau a pune porecle are deseori un substrat rasist.

De asemenea, există tipuri diferite de bullying determinate de diferențele de gen (în cazul fetelor - excluderea, în cazul băieților - agresiune excesivă), dar și reacții diferite în fața bullying-ului (fetele - neajutorate și slabe, băieții – umiliți). Acestea reflectă într-o mare măsură problemele prezente în societate cât și valorile și normele acesteia.

Deseori copiii victime ale bullying-ului sunt prinși într-o spirală negativă, într-o situație repetitivă pe care nu știut cum să o oprească. Sentimentul lipsei de putere simțit de copii și în mod special de copilul-victimă, le afectează de cele mai multe ori activitatea școlară. Bullying-ul are un impact puternic asupra încrederii în sine a copilului și în special asupra încrederii în asumarea de riscuri atât de necesară în procesul de învățare.

Deseori impactul fenomenului de bullying este unul extins, el nu afectează doar copiii

implicați direct. Observarea, conștientizarea că există bullying și copii victime ale bullying-ului, teama că vor fi următoarea victimă, afectează într-o măsură reprezentativă o mare parte din copiii dintr-o clasă sau școală.

Bullying-ul își lasă puternic amprenta asupra victimei, determinând deseori reacții de stres posttraumatic. La nivelul creierului, aceste reacții se traduc prin probleme ce apar în zona responsabilă cu limbajul, verbalizarea. Nu puține sunt cazurile în care aceasta este închisă datorită traumei puternice.

Demonstrat din plin în ultimii zece de ani, terapia prin artă/art terapia este o modalitatea de susținere și terapie deosebit de importantă atunci când vorbim de traumele copiilor, adolescenților sau tinerilor expusi direct sau indirect bullying-ului. Astfel arta ce intervine prin expresia și jocul său terapeutic, încurajează și permite comunicarea, exteriorizarea amintirilor traumatice, medierea și nu în ultimul rând tratarea experiențelor traumatice. Folosind aspectele senzoriale ale artei, amintirile traumatice pot fi comunicate ocolind impactul reacțiilor posttraumatice asupra zonei din creier responsabilă cu limbajul.

Atunci când copiii victime ale bullying-ului se angajează în procesul de artă, acesta are impact asupra sistemului parasimpatic din creierul lor (Lane, 2005). În termeni simpli, în timpul activității de artă copii sunt total implicați, activi atât mental cât și fizic, fapt ce determină încetinirea respirației dar și scăderea tensiunii arteriale, lucru ce are ca efect relaxarea.

Terapia prin artă accelerează procesul de vindecare la copii. Unul dintre efectele negative experimentate de copiii victime ale bullying-ului este anxietatea, de aceea deseori primul obiectiv este calmarea sistemului nervos pentru ca acesta să nu fie într-o continuă stare de alertă, în starea de luptă.

Colajul a devenit o formă de artă pe la mijlocul anilor '50, ca o oarecare continuare a celor două curente din artă, dadaismul și suprarealismul. La început, atenția era centrată mai mult pe folosirea simbolică a imaginilor decât pe natura concretă a materialelor. Pentru realizarea colajului erau folosite materiale ready made din dorința de a introduce realul în artă.

McCreight (1996) definea colajul ca „o compoziție artistică de materiale și obiecte lipite pe o suprafață, uneori cu linii și culori ce le unesc”.

Colajul stimulează creativitatea, construiește un vocabular vizual, permite asocierile libere prin intermediul obiectelor ready made, reduce anxietatea legată de procesul artistic, oferă posibilitatea de a descoperi semnificații ale imaginilor comune, sporește percepția etc.

Colajul oferă oportunitatea de a explora teme ca vârsta, valorile și conștiința socială. Folosirea în colaj a tehnicii de tăiere și lipire furnizează o metaforă concretă a posibilității de dărâmare (stricare) și reconstrucție. Colajul poate fi folosit pentru a explora experiențe și teme din trecut, dar și vise și dorințe pentru viitor.

Senzația de manipulare fizică a lumii este foarte puternică în colaj, persoana taie și alege, lipește și schimbă, uneori rupe și reîncepe activitatea. Formare și aranjarea unei astfel de structuri relaționale elimină nevoia și uneori conștientizarea reprezentării. Colajul conține trăiri pentru că toate deciziile legate de el sunt în esența lor decizii luate emoțional.

Colajul este o foarte bună activitate terapeutică, potrivită perioadei de început a procesului terapeutic, dar nu numai. Este poate cea mai puțin înspăimântătoare activitate pentru subiecții care nu au mai făcut artă de foarte mulți ani (unii din copilărie), pentru cei ce consideră că „nu sunt buni” pentru artă sau pentru cei pe care foaia albă îi inhibă. Astfel pozele, imaginile deja existente, îi vor ajuta să redea lucrurile cu un efort mic.

Colajul poate fi realizat dintr-o multitudine de materiale, poate conține imagini, poze sau cuvinte sau un amestec al acestora, poate fi realizat din diferite medii de artă, lemn sau chiar digital, pe calculator. Este important ca terapeutul/profesorul să ofere o varietate de reviste, din diferite domenii. De asemenea, terapeutul trebuie să țină cont că imaginile să fie potrivite și neprovocatoare pentru pacient.

Hârtiile și pozele pot fi tăiate/decupate sau rupte/sfâșiate. Folosirea hârtiilor tăiate/rupte este privită ca o metaforă a recreerii sau reevaluării de sine sau a altora. Ruperea imaginilor vine uneori în întâmpinarea limitărilor motorice ale copilului, copiilor mici fiindu-le mai ușor să rupă imaginile decât să le taie.

În activitatea terapeutică se folosesc atât imagini decupate înaintea sedinței cât și reviste ce oferă subiectului posibilitatea de a alege felul în care vrea să decupeze imaginea dorită. Încurajez copiii mici să rupă imaginile și nu să le taie.

Există o multitudine de moduri în care colajul este folosit în terapia prin artă, iar indicațiile terapeutului pot fi diferite în funcție de subiect și de nevoile sale. Colajul poate fi bidimensional, lucrurile fiind lipite pe o coală de hârtie sau planșă sau tridimensional când sunt folosite obiecte ready made.

Uneori pentru realizarea unui colaj sunt folosite cutii (cutii de carton, de pantofi). Aceasta tehnică de in/out (înăuntru/ afară) permite redarea lumii externe și interne, concentrarea fiind pe diferența dintre sinele intern și cel prezentat celorlalți, felul în care noi ne percepem pe noi înșine și cum ne prezentăm celorlalți.

Nick Zwaagstra (2004) a dat acestei tehnici a colajului in/out un alt scop: realizarea unei cutii de amintiri. Cutia de amintiri permite lucru cu tema pierderii, decesului. Pentru copii și nu numai, se poate crea un mod de a menține legătura cu persoana pierdută.

Ruby Truly (2002) a adaptat terapiei prin artă tehnica emblemelor folosită în teatru. Este o tehnică ce combină artele - arta plastică cu dansul, muzica și drama. Se aleg repede 3 pagini dintr-o revistă, din cele 3 pagini vor fi alese imaginile ce vor fi apoi combinate și lipite într-un mod potrivit elevului. Colajului rezultat (emblema) i se va adauga o mișcare și sunete. Emblemele vor fi interpretate în fața grupului sau a profesorului. Această tehnică are ca scop reflectarea sinelui, explorarea deciziilor întâmplătoare, explorarea metaforelor personale și a semnificației alegerilor intenționate sau neintenționate.

Julia Cameron (1996) a introdus ideea folosirii colajului pentru a realiza o hartă a comorii cu scopul explorării de sine. Ulterior Duanita Crofton a adaptat această tehnică pentru a crea o hartă a comorii pentru propria viață a copilului, cu pașii și drumul ce-l duc acolo unde își dorește.

Diferiți terapeuți/profesorii au folosit pentru realizarea colajului o multitudine de materiale în funcție de scopul terapiei: pălării tari (Nancy Lee Smith), mobilă de lemn, ferestre, uși, scaune etc.

Folosind imagini din reviste, tipuri și texturi diferite de hârtie, poze, imagini de pe calculator, ready-made, colajul este o tehnică ce poate fi utilizată atât în terapia individuală cât și în cea de grup, atât cu copii mici cât și cu adolescenți, adulți sau vârstnici.

Bibliografie:

- Cosmovici, A., Iacob, L., *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iasi, 1999
- Mihăilescu, Ioan, *Sociologie generală. Concepte fundamentale și studii de caz*, Editura Polirom, Iași, 2003
- Pîrnog, Ion, *Ghid metodic de Educație plastică*, Editura Compania, București, 2007

- Sușală, Ion, *Educatia vizuală de bază. Sinteze*, Editura Starr Tipp, Slobozia, 2003
- Văideanu, George, *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Didactică si Pedagogică, București, 1988

COMPUNEREA DE PROBLEME - COMPONENTĂ A REUȘITEI ÎN DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII (Studiu de specialitate)

Prof. înv. primar Ana-Maria POPA
Liceul Tehnologic „Alexandru Vlahuță” Podu Turcului, jud. Bacău

„Creativitatea este o floare atât de delicată, încât elogiul o face să înflorească, în timp ce descurajarea o înăbușă adesea chiar înainte ca ea să se poată transforma în floare”

(T. Carlyl)

Compunerea de probleme este una dintre cele mai importante tehnici (activități) de dezvoltare a gândirii elevilor, de cultivare și educare a creativității lor. Crearea de probleme a reprezentat una din cele mai importante forme de dezvoltare și consolidare a gândirii matematice, de activizare a elevilor în însușirea și consolidarea noțiunilor matematice.

Încă de la grădiniță, după învățarea primelor adunări se vor compune probleme - acțiune, oral, pe bază de ilustrații, exerciții, urmând ca în scris să se rezolve după ce elevii cunosc majoritatea literelor alfabetului.

Sarcina învățătorului este de a conduce activitatea de compunere a problemelor prin indicații clare prin exemple sugestive, prin cerințe raționale care să conducă gândirea și imaginația elevului spre asociații cerute.

Baza dezvoltării gândirii matematice cu ajutorul compunerii de probleme de către elevi se formează din clasa I reprezentând „piatra de temelie” a nivelului de dezvoltare a gândirii independente și personale. În activitatea de compunere de probleme se va ține cont de posibilitățile intelectuale ale elevilor prin sarcini gradate, trecând treptat de la compunerea liberă la cea îngăduită de anumite cerințe din ce în ce mai restrictive. Criteriile care determină complexitatea acestui gen de activitate sunt aceleași ca la rezolvarea problemelor :

- stăpânirea regulilor și tehnicilor de calcul;
- deprinderea de a efectua raționamente logice;
- utilizarea unui vocabular bogat și a unui limbaj matematic specific;
- capacitatea de a restructura cunoștințe dobândite pentru a elabora textele cu conținut legat de viața practică, de zi cu zi.

Se pot compune și crea probleme în forme diferite, dar este obligatoriu urmărirea unei succesiuni graduale. În activitatea practică se recomandă următoarele forme:

- probleme acțiune sau cu punere în scenă;
- compuneri de probleme după tablouri sau imagini;
- compuneri de probleme după modelul unei probleme rezolvate anterior;
- compuneri de probleme cu indicarea operațiilor ce trebuie efectuate;
- compuneri de probleme după un plan stabilit;
- compuneri de probleme cu mai multe întrebări posibile;
- compuneri de probleme cu întrebare probabilistică;
- compuneri de probleme cu început dat, cu sprijin de limbaj;
- compuneri de probleme cu mărimi / valori numerice date;

- compuneri de probleme după un exercitiu simplu sau compus;
- compuneri de probleme cu modificarea conținutului și a datelor;
- crearea liberă de probleme;
- probleme de perspicacitate, rebusistice etc.;

În elaborarea textului unei probleme este necesar să utilizăm date și expresii reale, acele mijloace și procedee de natură să ofere elevilor împrejurări din viața de zi cu zi.

Pentru dezvoltarea creativității elevilor în activitatea de compunere a problemelor, învățătorul va utiliza acele metode didactice cu valențe formative și înalt activizatoare, cum ar fi: problematizarea, descoperirea, conversația euristică, jocul didactic. Aceste metode îl implică direct pe elev, favorizează descoperirea personală, facilitează transferul, formează capacități cognitiv – operatorii, intelectuale, formează acele aptitudini și motivații pozitive pentru învățatură și mai ales, stimulează creativitatea.

Am amintit mai sus, că una din modalitățile oportune pentru dezvoltarea capacităților creatoare ale elevilor o reprezintă jocul didactic.

În rezolvarea și compunerea problemelor am creat o situație joc. Această competiție generată de joc a contribuit la activizarea intelectuală a copiilor, la formarea personalității lor. Am avut în vedere rapiditatea judecății, operativitatea, capacitatea de control și autocontrol. Un exemplu de joc este formarea a trei echipe, corespunzătoare rândurilor de bănci. Se compune o problemă de un reprezentant al grupei. Câștigă echipa al cărei reprezentant a compus cea mai frumoasă problemă. O echipă formulează conținutul, a doua pune întrebarea și a treia o rezolvă...

Sau:

Se dă conținutul problemei. Fiecare echipă pune întrebarea și o rezolvă...

Sau:

Se dă conținutul fără date și fără întrebare. Câștigă echipa care pune datele corect, întrebarea și o rezolvă.

Un alt exemplu este acela în care un elev compune o problemă, numește un coleg care spune tipul problemei propuse. Prin discuții, această problemă se completează sau se modifică, până nu mai există dubii asupra tipului problemei.

Elevul care a precizat tipul problemei numește un alt coleg care urmează să rezolve problema. După ce problema a fost rezolvată, jocul continuă în același mod.

Se va căuta să fie implicați în acest joc cât mai mulți dintre elevii clasei. La o clasă I am spus următoarea problemă din care lipseau datele:

Într-o poiană cu flori erau niște brazi înalți și frumoși. O furtună năprasnică a doborât câțiva din ei. După ce furtuna a încetat, muncitorii i-au încărcat în camioane și i-au dus la o fabrică de cherestea.

A urmat dialogul:

Î: Ce puteți spune despre problema făcută de mine?

E: Este o poveste. Nu avem necunoscute, nu ni se cere să aflăm ceva, deci nu este o problemă.

Î: Să o transformăm într-o problemă.

E: *Într-o poiană erau 30 de brazi. O furtună a doborât 7 din ei.*

Câți brazi au rămas?

Î: Care este tipul problemei?

E: $a - b = ?$

Î: Cum l-ați descoperit?

E: Am observat că acțiunile de limbaj „erau” și „a doborât” sugerează operația de scădere.

Î: La ce ajută întrebarea?

E: Precizează necunoscuta pe care trebuie să o aflăm: numărul brazilor care au rămas în picioare.

Le-am spus o altă problemă: „*La ospățul împăratului s-au pus pe masă 80 de câni și 60 de farfurii*”.

Le-am cerut elevilor să formuleze întrebarea astfel încât problema să se rezolve printr-o operație de scădere.

E: Câte farfurii mai trebuie adăugate pentru a fi la fel de multe ca și cânilor?

$$80 - 60 = 20$$

Sau: Sunt 80 de scaune și au sosit 60 de oaspeți.

Formulați diverse întrebări:

A: Câți oaspeți trebuie să mai vină pentru a ocupa toate scaunele?

B: Câte scaune rămân neocupate, după ce se așază cei 60 de oaspeți?

C: Cu cât este mai mare numărul de scaune decât cel al oaspeților?

D: Cu cât este mai mic numărul oaspeților decât cel al scaunelor?

La toate cele patru variante, operația corespunzătoare este:

$$80 - 60 = 20$$

Se concluzionează că, după exercițiul: $80 - 60$ se pot alcătui multiple probleme, că rezolvarea și compunerea problemelor constituie o preocupare permanentă, independentă, cu bogate valențe formative.

În cadrul rezolvării și compunerii de probleme procedeele de activizare sunt multiple:

- compunerea de probleme prin completarea datelor care lipsesc;
- stabilirea întrebării și rezolvarea unor probleme indicate de învățător;
- alcătuirea schemei problemei;
- modificarea relației dintre datele problemei încât să se rezolve printr-un singur fel de operație;
- transpunerea în expresie numerică a problemei rezolvate;
- alcătuirea altei probleme după formulă;
- compunerea unor probleme pe teme, la alegere, pe baza datelor;
- compunerea de probleme cunoscându-se datele

Antrenarea elevilor din ciclul primar în rezolvarea unei game cât mai largi de probleme simple contribuie la înarmarea acestora cu strategii rezolutive suplimentare, cu evidente deschideri spre zona creativității.

În concluzie, compunerea de probleme este una dintre modalitățile principale de a dezvolta gândirea independentă și originală a copiilor, de cultivare și educare a creativității. Compunerea problemelor în ciclul primar poate constitui o premisă reală și eficientă pentru o viitoare muncă de cercetare, pentru activitatea ulterioară de creație, inovație și certitudine, o modalitate sigură de sporire a rolului formativ al învățământului matematic, într-o relație naturală cu celelalte discipline de învățământ.

Bibliografie:

1. Lupu, Costică, 2006 *Didactica matematicii pentru învățământul preșcolar și primar*, Editura Caba, București.
2. Neacșu, Ioan, 1998 *Metodica predării matematicii la clasele I-IV*, E.D.P., București.
3. Neacșu, Ioan, Gălățeanu, Monalisă, Predoi, Petre, 2001 *Didactica matematicii în învățământul primar*, Editura Aiuș, Craiova.

DIMENSIUNEA INTERCULTURALĂ A EDUCAȚIEI

Prof. Alina POPESCU

Liceul Tehnologic Topoloveni, jud. Argeș

Prof. Maria-Cecilia ILIESCU

Școala Gimnazială „Traian” Pitești, jud. Argeș

Trăim într-o epocă a interferențelor. Întâlnirile dintre persoane sau culturi se amplifică și se diversifică de la o zi la alta. Nu este ușor să întreții relații optime cu alții, să înțelegi alte moduri de gândire, de simțire, de acțiune. În aceste condiții, se nasc diferite strategii de asumare spirituală, fie de retragere în sine, de apărare și întărire a identității culturale a persoanelor, fie de ieșire din sine, de permeabilitate și deschidere față de alte expresii spirituale – individuale sau colective. Școala, ca principală instanță de culturalizare, este antrenată în materializarea strategiilor amintite. Ea nu poate rămâne neutră la marile incitări sau presiuni ale vremii. În perimetrul școlar se reproduce cultura și se pun bazele creației de noi expresii culturale.

Educația interculturală vizează o abordare pedagogică a diferențelor culturale, strategie prin care se iau în considerație specificitățile spirituale sau de alt gen, evitându-se, pe cât posibil, riscurile ce decurg din schimburile inegale dintre culturi sau, și mai grav, tendințele de atomizare a culturilor. Nu e o știință nouă, nici o nouă disciplină, ci o nouă metodologie ce caută să integreze, în interogația asupra spațiului educațional, datele psihologiei, antropologiei, științelor socialului, politicii, culturii, istoriei.

În mod sintetic, educația interculturală vizează dezvoltarea unei educații pentru toți, în spiritul recunoașterii diferențelor ce există în interiorul aceleiași societății, și se referă mai puțin la realizarea unei educații pentru culturi diferite, ceea ce ar presupune staticism și izolare a grupurilor culturale. Educația interculturală privilegiază interacțiunea și dialogul, curajul de a ieși din sine și dorința de proiecție în celălalt. O educație concepută în perspectiva interculturală va resemnifica relațiile dintre școală și alte spații educative; ea va depăși zidurile școlii, prelungindu-se în activitățile informale, în viața de zi cu zi. Cum multiculturalul nu se regăsește doar în perimetrul școlii, trebuie să ne pregătim în prealabil pentru a-l întâmpina și valoriza.

Cultura nu mai trebuie înțeleasă ca o sumă finită de trăsături particulare care vine cu stereotipuri, iar abordarea interculturală devine posibilă în măsura în care se admite că negocierile, care nasc legături între indivizii de culturi diferite, pot determina crearea de noi practici culturale, purtătoare de semnificații noi. Nu este vorba de o însumare sau o juxtapunere a practicilor culturale, fiecare semnificativă într-un context particular, ci de o creație ale cărei semnificații sunt operante mai ales în comunitățile multiculturalale.

O cultură iese în evidență când este raportată la altele și rezidă în distinctivitate față de alte expresii spirituale. De aceea, ea devine valoroasă. Fiecare cultură, cu cât este mai diferită de altele, cu atât iese mai mult în evidență. Diferența nu este de natură axiologică (nici o cultură nu este superioară altora), ci de natură morfologică, a cuprinsului de valori și a expresiilor de manifestare. “Nici o cultură nu constituie locul privilegiat din care pot fi judecate celelalte culturi. Fiecare cultură este actualizarea unei potențialități a ființei umane, într-un loc bine precizat de pe Pământ și într-un moment bine determinat al Istoriei...Ființa umană, în totalitatea sa deschisă, este locul fără de loc a ceea ce traversează și trece dincolo de culturi” (Nicolescu, 1999, p.126). Cultura se ivește

din tăcerea dintre diferitele expresii spirituale ale omului. Ea denotă că aceste resorturi spirituale sunt individualizate, particulare, și de aceea ele pot exista ca ceva distinct. Căci numai lucrurile diferite există cu adevărat.

Comunicarea interculturală presupune două componente: comunicarea personală și comunicarea socială. Comunicarea personală presupune o creștere a competenței comunicaționale a primitorului. Comunicarea socială presupune o comunicare interpersonală și o comunicare mediatică.

Comunicarea culturală este cu atât mai dificilă, cu cât cea mai mare parte a elementelor ei componente sunt destul de evanescente, mai puțin vizibile și mai greu comprehensibile. Precum aisbergul, a cărei mărțișie nu se vede, două treimi din el fiind cufundate, tot așa cea mai mare parte a culturii rămâne ascunsă celor ce iau contact pentru prima dată cu ea. Este drept că aspectele exterioare ale culturii (arhitectura, artele, îmbrăcăminte, ritualurile etc.) sunt ușor reperate și cunoscute. Rămân însă mentalitățile, concepțiile, idealurile – un câmp vast, aproape nedeterminat. O comunicare interculturală veritabilă cere timp și răbdare din partea protagoniștilor. Cu cât cunoașterea unei culturi străine se adâncește, cu atât marja viitoarelor descoperiri se lărgeste. Familiarizarea cu o parte invizibilă a aisbergului stârnește curiozitatea pentru aflarea altora. Cunoscându-i pe alții, mă cunosc mai bine și pe mine. Învățarea interculturală constituie o coordonată importantă a oricărui program de educație. Ea are ca obiectiv cultivarea receptivității față de diferență, integrarea optimă a noutății valorice, mărirea permisivității față de alteritate, formarea unei competențe interculturale. Reactulizarea unei culturi este “creatoare”, “îmbogățitoare”. Noul este lecturat însă prin intermediul instrumentelor culturale vechi. Niciodată individul nu va putea renunța la schemele culturale achiziționate mai demult.

Comunicarea interculturală pune față în față două tendințe oarecum contradictorii: stabilitate și schimbare. Acomodările și asimilările nu sunt separate unele de altele; ele lucrează împreună, reglând și echilibrând relația individului cu lumea.

Atunci când contactele dintre purtătorii a două culturi devin antagoniste, este de dorit să se creeze zone de intercomprehenșiune, adică un spațiu de întâlnire pe baza unor valori comune ce asigură funcționarea unui dialog acceptabil.

Posibilitatea deschiderii este indicată de unii cercetători printr-o anumită capacitate de interculturalitate. Capacitatea de interculturalitate (Nicklas, 1996, p.180-181) este rezultatul unui proces de învățare. Ea tinde către două obiective :

- lărgirea capacității de percepție pentru tot ceea ce este străin ;
- capacitatea de a-l accepta pe altul ca fiind altceva.

În acest proces de apropiere față de alteritate se pot naște mai multe atitudini, dintre care unele pot fi negative. Trebuie să se evite două atitudini :

- dacă diferența este considerată radicală și absolută, comunicarea se transformă în confruntare, blocând procesul dezirabil de învățare;
- dacă, dimpotrivă, diferența este negată, limitele se diluează, contururile dispar, identitatea culturală alunecă în nediferențiere; procesul de învățare nu mai poate avea loc.

Comunicarea interculturală se mulează pe un joc între închidere și deschidere. A sesiza dinamica acestor limite fluctuante înseamnă a acționa în mod inteligent și pedagogic.

Procesul de primire – acceptare naște un perimetru cultural nou, mai bogat și mai divers în stimuli culturali. Acesta nu cuprinde exclusiv elemente dintr-o direcție sau alta, ci sinteze noi, ca urmare a îngemănărilor, continuităților și complementarităților dintre datele culturale preexistente.

Cultura este un prealabil la ivirea unor evenimente sau situații multiple. Ea este “determinantul care determină” (Demorgon, 1989, p. 53), este un factor activ al transformării și evoluției sociale viitoare.

Comunicarea culturală dobândește astăzi noi trăsături: raționalizare și internaționalizare. A comunica a devenit o întreprindere ce este gestionată cu multă acribie. Totodată, penetrarea simbolurilor culturale s-a mondializat, prin unificarea codurilor formale, cromatice, sonore, lingvistice, sociale, culturale, simbolice la scară planetară. Această tentă de masificare asigură, dincolo de pericolele inerente, și o nivelare culturală care poate facilita o mai bună comunicare și înțelegere între mase de oameni cu tradiții culturale diferite sau contrastante. Era informatică și generalizarea inteligenței artificiale au ca finalitate reformarea canalelor de transmisie culturală (atât calitativ, cât și cantitativ), în perspectiva asigurării unui liant comun, care să garanteze o aliniere la aceleași standarde valorice. Rămâne însă ca înzestrarea cu sens a acelorași simboluri culturale să asigure diferențierile necesare și firești dintre persoane și indivizi. Altfel, dacă toți ar înțelege la fel obiectele culturale, s-ar ajunge la nivelări și omogenizări deosebit de periculoase. Idealul în materie de cultură este nu de comunicare și nivelare absolută, de ștergere a diferențelor, ci de creare a unor punți de legătură spirituale care vor fi frecventate sau exploatate, parțial și temporar, în funcție de cerințe grupale sau de disponibilități individuale.

A face educație interculturală presupune ca însuși procesul educațional să se realizeze într-un mediu interacțional, prin punerea alături, față în față, a purtătorilor unor expresii culturale diferite. “Altul” este un prilej de descoperire și conștientizare a realei identități. Căci, în căutarea celuilalt, ne descoperim pe noi înșine, ne dăm seamă de ceea ce suntem, sperăm, merităm. Frumusețea existențială ne este dată de celălalt, de miracolul ieșirii din sine, de proiectarea în altul, de iubirea celui apropiat, ca și a celui îndepărtat !

Bibliografie:

1. Cucuș Constantin – Educația. Dimensiuni culturale și interculturale, București, Ed. Polirom, 2000
2. Pierre Dasen, Christiane Perregaux, Micheline Rey – Educația interculturală -experiențe, politici, strategii, București, Ed. Polirom, 1999
3. Elena Joița – Pedagogia – știința integrativă a educației, București, Ed. Polirom, 1999
4. <https://www.qdidactic.com/didactica-scoala/didactica/dimensiunile-educatiei189.php>
5. <https://asociatiagetica.ro/dimensiunile-educatiei/>

EDUCAȚIA ADULȚILOR – PARTE COMPONENTĂ A EDUCAȚIEI PERMANENTE

Prof. Alina POPESCU

Liceul Tehnologic Topoloveni, jud. Argeș

Prof. Maria-Cecilia ILIESCU

Școala Gimnazială „Traian” Pitești, jud. Argeș

Educația este unul dintre fenomenele care a apărut o dată cu societatea umană, suferind modificări esențiale pe parcursul evoluției acesteia. Complexitatea fenomenelor din societatea modernă solicită indivizi capabili, în primul rând să analizeze situațiile concrete, noi și să răspundă adecvat, utilizând capacități de gândire logică, de rezolvare de probleme, de gândire critică, de gândire divergentă etc.

Propunându-și să dezvolte în individ toată perfecționarea de care este susceptibil, educația nu se termină la sfârșitul instrucției școlare, ci constituie un proces permanent, urmărind integrarea în fiecare etapă a vieții.

Educația permanentă nu este doar o modalitate de completare a instrucției școlare, remediind dificultățile educației actuale, ci reprezintă un ansamblu de mijloace, forme și metode capabile să contribuie la adaptarea indivizilor și a colectivităților la realitățile sociale, economice, tehnologice, spirituale, în continuă și rapidă schimbare. Scopul educației permanente este menținerea și ameliorarea calității vieții. Astfel, educația devine un instrument de îmbunătățire a condiției umane.

În timp ce conceptul de educație permanentă este unul conturat în plan teoretic, descriind orientările politice privind abilitarea individului prin sistemul educațional, educația adulților este un subdomeniu de acțiune educațională existând la nivel practic cu mult înaintea elaborării sale teoretice și desemnând o generalizare a unor experiențe date.

Educația adulților nu e numai un proces de asimilare, de interiorizare, de dezvoltare, ci și unul de restructurare, de generalizare, de schimbare în relațiile stabilite între adult și mediu” (Vințanu, N., 1998, p. 30).

Conceptul de educație a adulților este subordonat în prezent celui de educație permanentă și se referă la ”educația realizată în forme și modalități specifice cu toate categoriile sociale și profesionale de adulți, în scopul dezvoltării culturii lor profesionale și generale și al orientării autoinstruirii și autoeducației lor” (Ionescu, M., 2003, p. 408).

Educația este unul dintre fenomenele care a apărut o dată cu societatea umană, suferind modificări esențiale pe parcursul evoluției acesteia. De la acțiunea empirică de pregătire a tinerei generații pentru viața socială, până la acțiunea fundamentată științific, educația a parcurs un drum lung devenind o știință cu statut propriu. Epoca actuală a informatizării, a călătoriilor interplanetare, a interdependențelor culturale pune problema formării unor personalități ușor adaptabile la nou, creative și responsabile. Viteza cu care informația circulă în volum imens inhibă capacitatea receptorului de interpretare în timp util a acesteia. Complexitatea fenomenelor din societatea modernă solicită indivizi capabili, în primul rând să analizeze situațiile concrete, noi și să răspundă adecvat, utilizând capacități de gândire logică, de rezolvare de probleme, de gândire critică, de

gândire divergentă etc. De aceea, educația are în vedere cei patru piloni ai cunoașterii: a învăța să știi (dobândirea instrumentelor cunoașterii), a învăța să faci (relaționarea cu mediul înconjurător), a învăța să trăiești împreună cu alții (cooperarea cu alte persoane, participarea la activitățile umane), a învăța să fii (rezultă din celelalte trei) (J. Delors, 2000, p. 69).

A învăța să înveți și a te perfecționa continuu sunt condițiile educației permanente.

Ideea educației permanente nu este nouă, necesitatea permanenței educației în plan individual și istoric fiind intuită de mult timp, de clasicii pedagogiei tradiționale. Încă din secolul al XVII-lea, J. A. Comenius afirma că ”pentru fiecare om, viața sa este o școală, de la leagăn până la mormânt”. Se poate afirma că nicio societate nu este complet imobilă, așa încât o anumită instruire continuă și la vârsta adultă.

Nu există până în prezent o definiție consacrată asupra educației permanente, operându-se cu caracteristici conceptuale. În ”Bazele educației permanente”, lucrare apărută în urmă cu mai mulți ani, sub egida Institutului de Educație Permanentă de pe lângă UNESCO, se apreciază că *educația permanentă se constituie ca un ansamblu de mijloace puse la dispoziția oamenilor de orice vârstă, sex, situație socială și profesională, pentru ca ei să nu înceteze să se formeze de-a lungul vieții, cu scopul de a-și asigura deplina dezvoltare a facultăților și participarea eficientă la progresul societății*. Pe fondul acestei aprecieri cvasigenerale, s-au conturat mai multe puncte de vedere, care se completează unul pe altul:

- Rene Maheu opinează că educația permanentă este ”o dimensiune a vieții. E o anumită atitudine de inserție în real și nu pur și simplu o pregătire pentru existența activă și responsabilă” (1969, nr. 5).
- Jean Capelle concepe educația permanentă ca pe un principiu organizator al întregii educații și care implică ”un sistem complet, coerent și integrat, oferind mijloace proprii de a răspunde aspirațiilor de ordin educativ și cultural ale fiecărui individ, conforme cu facultățile sale” (1970, p. 406).
- R. H. Dave spune că ”educația permanentă este un proces de perfecționare a dezvoltării personale, sociale și profesionale pe durata întregii vieți a indivizilor, în scopul îmbunătățirii calității vieții indivizilor, cât și a colectivității lor” (1991, p. 47)

Propunându-și să dezvolte în individ toată perfecționarea de care este susceptibil, educația nu se termină la sfârșitul instrucției școlare, ci constituie un proces permanent, urmărind integrarea în fiecare etapă a vieții. Educația permanentă nu se limitează la educația adulților, ea cuprinde și unifică toate etapele educației: preprimară, primară, secundară etc. Educația permanentă include în același timp modalitățile formale și nonformale ale educației. Ea înglobează atât învățarea planificată, cât și învățarea accidentală, are în vedere componenta generală și profesională într-un mod interactiv și îmbracă un caracter universal și democratic.

Educația permanentă nu este doar o modalitate de completare a instrucției școlare, remediind dificultățile educației actuale, ci reprezintă un ansamblu de mijloace, forme și metode capabile să contribuie la adaptarea indivizilor și a colectivităților la realitățile sociale, economice, tehnologice, spirituale, în continuă și rapidă schimbare. Scopul educației permanente este menținerea și ameliorarea calității vieții. Astfel, **educația devine un instrument de îmbunătățire a condiției umane.**

Primul rol, cel mai subtil și crucial în inițierea procesului de educație permanentă, îl are căminul. Acest proces se continuă pe tot parcursul vieții prin învățarea în familie.

Comunitatea își manifestă funcția sa educativă în sistemul educației permanente din momentul în care copilul începe să intre în contact cu ea și continuă în domeniile profesionale și generale.

Formele organizate de școală necesită dirijare din partea profesorului, cooperare, dar și muncă independentă, contribuind la dezvoltarea și manifestarea fenomenului de autoeducație, de autocontrol și de autoreglaj educațional.

Formele organizate de sistemul de educație permanentă se realizează prin cursuri postșcolare și postuniversitare, cursuri de perfecționare a pregătirii profesionale, cursuri de management, marketing etc.

Formele relativ libere, spontane de educație permanentă, în cadrul educației nonformale și informale, au o pondere mare în epoca contemporană: educația realizată prin excursii, vizite, drumeții, expoziții, educația de popularizare a științei, culturii, în cadrul universităților populare, educația realizată prin lectura liberă, independentă. Astfel, instituțiile pedagogice (școli, universități, centre de pregătire) nu mai există izolat de celelalte instituții educative ale societății. Înzestrarea elevilor și a adulților cu instrumentele intelectuale și afective, ca și cu pregătirea necesară pentru a face față ritmului vieții presupune nu numai însușirea științei și tehnicii avansate, dar și dezvoltarea trăsăturilor pozitive, a însușirilor, aptitudinilor și talentelor fiecărui individ, stimularea creativității, a productivității gândirii și acțiunii umane. Caracterul permanent al educației este impus, pe de o parte, de factori sociali, iar pe de altă parte de factori individuali. Se impune să existe o unitate și o complementaritate între factorii instituționali (școala de toate gradele), factorii instituționali peri și extrașcolari (mass-media, familia și organizațiile de tineret) și factorii generali (obiectivi și subiectivi). Tot mai multe voci afirmă că educația va deveni cu adevărat eficientă în măsura în care va reuși să transforme educația permanentă într-o activitate socială generalizată.

Realizarea în practică a principiului educației permanente presupune integrarea într-un sistem unic a educației copiilor, tineretului și adulților, cu modificări de substanță atât în organizarea școlară, cât și în aceea destinată învățământului pentru adulți.

Conceptul integrator de educație permanentă are trei dimensiuni: *verticală, orizontală și interioară* (D. Savicevic, 1999, p. 170). Prima dimensiune vizează continuitatea educațională în plan temporal, de la naștere la moarte, de-a lungul întregii vieți; a doua reunește toate sferile cunoașterii și integralitatea cunoștințelor, dobândite atât în manieră formală, cât și nonformală sau informală; a treia dimensiune vizează multitudinea nevoilor de învățare ale individului. Educația are loc permanent, reunind toate influențele educaționale într-un sistem coerent și convergent, pe toată durata vieții individului.

Principiul educației permanente a determinat și determină în continuare o reconsiderare a întregii concepții cu privire la educație și instrucție. În condițiile societății contemporane și mai ales ale societății viitoare, instituțiile educaționale (preșcolare și școlare) trebuie să-i pregătească pe copii și pe tineri pentru învățarea continuă, pentru autoeducație și autoinstruire. Aceste deziderate reprezintă condiția esențială pentru înlesnirea perfecționării continue a indivizilor, pentru schimbarea eficientă a profesiei și pentru reconversia profesională, impuse de dinamica tot mai accelerată a profesiunilor în societatea postindustrială.

În timp ce conceptul de educație permanentă este unul conturat în plan teoretic, descriind orientările politice privind abilitarea individului prin sistemul educațional, educația adulților este un subdomeniu de acțiune educațională existând la nivel practic cu mult înaintea elaborării sale

teoretice și desemnând o generalizare a unor experiențe date. Deși se folosește termenul "andragogie" delimitând educația copilului de educația adulților, având alte particularități de vârstă și fundamentându-se pe alte principii, educația adulților nu s-a constituit ca știință, o disciplină componentă a științelor educației.

De asemenea, se consideră că educația realizată de școala copilăriei nu este suficientă pentru întreaga viață a unui om și că, în aceste condiții, *"gândirea pedagogică modernă a formulat teza educației prelungite sau a educației permanente a adulților. Termenul de educație permanentă a devenit o categorie principală a pedagogiei sociale"* (Gh. T. Dumitrescu, 1972, p. 197).

Militând pentru o regândire a întregii activități de educație a adulților, Tiberiu Popescu este de părere că *"în cuprinsul educației permanente, educația adulților este o componentă necesară, prin care ființa umană își menține și perfecționează calitatea sa de personalitate, de dominator și nu de dominat al schimbărilor"* (1974, p. 34).

Bibliografie:

1. Dave, R. H. (1991), *"Fundamentele educației permanente"*, București: Editura Didactică și Pedagogică
2. Delors, Jacques (2000), *"Comoara lăuntrică: Raportul către UNESCO al Comisiei Internaționale pentru Educație în secolul al XXI-lea"*, Iași: Editura Polirom
3. *"Educația adulților: baze teoretice și repere practice"* (2007), Iași: Editura Polirom
4. *"Educația omului de azi pentru lumea de mâine"* (2008), Editura Universității din Oradea, ediția a V-a
5. Ionescu, M. (2003), *"Instrucție și educație"*, Cluj-Napoca: Editura Garamond
6. Popescu, T., (1993) articol "Permanentă educație permanentă", în Revista de Pedagogie nr. 3, București: Editura Institutului de Științe ale Educației
7. *"Manual de pedagogie: manual destinat studenților de la Departamentul pentru pregătirea personalului didactic"* (2006), București: Editura ALL
8. *"Pedagogie: ghid pentru profesori"* (1986), Iași: Universitatea "Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie-Filosofie.

COPIII ȘI BIBLIOTECA ÎN SECOLUL DIGITALIZĂRII

Bibliotecar Raluca-Elena COCOLAN
Școala Gimnazială „I.D. Sîrbu” Petrița, jud. Hunedoara

Într-o lume în care tehnologia digitală avansează rapid și influențează în mod semnificativ felul în care trăim și învățăm, copiii și bibliotecile se confruntă cu noi provocări și oportunități. În secolul digitalizării, bibliotecile se transformă pentru a-și menține relevanța în rândul noii generații de cititori, în timp ce copiii trebuie să găsească un echilibru între resursele digitale și tradiționale pentru a-și dezvolta cunoștințele și creativitatea. Acest articol explorează impactul digitalizării asupra relației dintre copii și bibliotecă și importanța adaptării în era tehnologică.

1. Dispariția cărților fizice și rolul bibliotecii moderne.

Odată cu digitalizarea, cărțile fizice au început să piardă teren în fața cărților electronice și a altor surse de informație online. Bibliotecile s-au confruntat cu provocarea de a se adapta la această schimbare radicală. Totuși, chiar și în era digitală, bibliotecile joacă un rol esențial în viața copiilor. Ele rămân un spațiu sigur și stimulant pentru dezvoltarea intelectuală și socială a tinerilor. Bibliotecile moderne oferă acces la o gamă diversificată de resurse digitale, inclusiv cărți electronice, jocuri interactive și platforme educaționale. Acestea pot îmbunătăți experiența copiilor în învățare, facilitând accesul la informație și stimulând creativitatea. De asemenea, bibliotecile rămân spații de întâlnire pentru comunități și oferă programe educaționale și culturale, care încurajează implicarea activă a copiilor în viața culturală și civică.

2. Promovarea alfabetizării digitale în rândul copiilor

Întrucât mediul digital este omniprezent în viețile copiilor, promovarea alfabetizării digitale este esențială. Copiii trebuie să învețe să navigheze și să filtreze informațiile disponibile online, să dezvolte gândire critică și să înțeleagă riscurile asociate utilizării tehnologiei. Bibliotecile au oportunitatea de a juca un rol cheie în acest proces. Prin programele de alfabetizare digitală, bibliotecile pot ajuta copiii să devină utilizatori responsabili ai tehnologiei. Astfel, ei vor învăța să identifice sursele de încredere, să evite dezinformarea și să-și protejeze datele personale. În plus, dezvoltarea abilităților tehnologice îi poate încuraja pe copii să-și exploreze creativitatea și să se implice în domenii precum programarea sau designul grafic.

3. Presiunea pe plăcerea lecturii în era digitală

În ciuda beneficiilor aduse de tehnologie, o preocupare importantă este diminuarea timpului petrecut de copii cu lectura de cărți. Cu distragerile digitale, precum jocurile video sau rețelele sociale, provocarea este să menținem plăcerea lecturii în rândul copiilor. Bibliotecile pot răspunde acestei provocări prin crearea unui mediu prietenos pentru lectură, prin organizarea de cluburi de carte sau evenimente de promovare a lecturii. În plus, integrarea tehnologiei în programele de lectură, prin intermediul aplicațiilor interactive sau cărților digitale, poate crește atractivitatea lecturii și poate transforma actul lecturii într-o experiență captivantă și interactivă.

4. Dezvoltarea abilităților critice și creative prin bibliotecile digitale

Odată cu digitalizarea, bibliotecile au devenit mult mai mult decât simple depozite de cărți. Ele au devenit spații inovatoare pentru dezvoltarea abilităților critice și creative ale copiilor. Cu ajutorul tehnologiei, bibliotecile digitale pot să ofere copiilor oportunități unice de a-și exprima creativitatea și de a-și dezvolta abilitățile în diverse domenii. Prin intermediul platformelor de învățare online și a resurselor interactive, copiii pot participa la programe și activități care îi

provoacă să gândească critic, să rezolve probleme și să-și dezvolte creativitatea. De exemplu, există aplicații și programe software care îi încurajează pe copii să scrie povești, să creeze animații sau să exploreze domenii precum știința și matematica prin experimente virtuale. Bibliotecile digitale pot găzdui, de asemenea, proiecte educaționale interactive, care să îi implice pe copii în activități de cercetare și colaborare. Aceste proiecte pot stimula gândirea critică, capacitatea de a lucra în echipă și dezvoltarea abilităților de comunicare. Prin intermediul tehnologiei, copiii pot avea acces la o cantitate uriașă de informații și resurse educaționale, care să le inspire imaginația și să le stimuleze setea de cunoaștere.

Totuși, este important să menționăm că utilizarea tehnologiei trebuie să fie echilibrată și să nu înlocuiască complet experiențele tradiționale oferite de biblioteci. Copiii ar trebui să fie încurajați să se bucure de plăcerea lecturii cărților fizice și să participe la activități interactive și sociale organizate în cadrul bibliotecilor tradiționale.

5. Combaterea inegalităților digitale în accesul la bibliotecă

În ciuda progresului în digitalizarea bibliotecilor, există încă inegalități majore în accesul copiilor la resursele tehnologice și la bibliotecă. În secolul digitalizării, este esențial să abordăm aceste inegalități pentru a asigura că toți copiii beneficiază de avantajele educaționale și culturale oferite de biblioteci.

Copiii din medii socio-economice defavorizate pot avea dificultăți în a avea acces la dispozitive digitale sau la conexiune la internet. Prin urmare, bibliotecile trebuie să dezvolte programe și inițiative care să ofere copiilor cu posibilități reduse șansa de a accesa resursele digitale. Acest lucru poate implica furnizarea de computere sau tablete în biblioteci, oferirea de acces gratuit la internet sau organizarea de evenimente mobile în comunitățile rurale sau izolate. În plus, bibliotecile pot colabora cu școlile și organizațiile non-guvernamentale pentru a identifica și sprijini copiii care se confruntă cu dificultăți în accesarea resurselor digitale. Programul de burse sau de mentorat ar putea fi dezvoltate pentru a ajuta acești copii să-și îmbunătățească abilitățile digitale și să-și extindă orizonturile educaționale. Totodată, este important ca bibliotecile să promoveze diversitatea culturală și să ofere resurse în limbi diferite, astfel încât toți copiii să se simtă incluși și reprezentați. Promovarea egalității de gen și accesibilitatea pentru copiii cu dizabilități trebuie să fie, de asemenea, o prioritate în eforturile bibliotecilor de a deveni mai incluzive și mai echitabile.

În secolul digitalizării, bibliotecile au un rol crucial în susținerea copiilor în dezvoltarea lor intelectuală și creativă. Ele trebuie să rămână relevante prin adaptarea la noile tehnologii și prin promovarea alfabetizării digitale. Cu toate acestea, importanța cărților fizice și a plăcerii lecturii nu trebuie neglijate. Bibliotecile moderne ar trebui să combine cu succes resursele digitale și tradiționale pentru a oferi copiilor un mediu stimulant, care să îi inspire să exploreze lumea minunată a cunoașterii și imaginației.

Bibliografie:

- Hawkins, Donald T., Faria, C. - *Bibliotecile digitale: Transformarea spațiului informațional pentru viitor*;
- Metzger, M. J., Flanagan, A. J. - *Digital Media, Youth, and Credibility* - Massachusetts Institute of Technology, 2008;
- Schmidt, E., - *The New Digital Age: Reshaping the Future of People, Nations, and Business* - Editura John Murray, 2014.

UTILIZAREA TEHNOLOGIEI DIGITALE ÎN ACTIVITATEA LA CLASĂ

Prof. Elena REIN

Liceul Teoretic Special „Iris” Timișoara, jud. Timiș

Anii care tocmai au trecut și au fost marcați de pandemie, ne-au determinat să experimentăm schimbări rapide în viața noastră, să facem o trecere bruscă de la contactul uman direct, la acela prin intermediul tehnologiei, în multe sectoare de activitate, printre care și sectorul educațional.

Perioada pandemiei a solicitat o abordare nouă în domeniul educației. Profesorii, cu toată teama de schimbare, au trecut dincolo de rolul lor clasic, adăugând la formarea lor inițială rolul de mentor, au asistat și au ghidat elevii pas cu pas prin intermediul tehnologiei, spre a-și atinge obiectivele. Și au făcut acest lucru cu succes. De ce: pentru că, în primul rând, într-un ritm rapid, au început să învețe cum se integrează aplicațiile digitale în activitățile didactice.

Au învățat și au creat alternative metodologice, astfel încât să stimuleze la maxim elevii în procesul de predare, apelând la învățarea prin cooperare și folosirea metodelor interactive de grup. Accentul a fost pus pe elev ca agent al construcției proprii învățării mai mult decât pe cadrul didactic ca furnizor al cunoașterii, pe dezvoltarea autonomiei educatului în învățare, crearea și susținerea plăcerii de a învăța, descoperind și aplicând, prin antrenarea motivației intrinseci, promovarea evaluării dialogate, cu accent pe analiză și ameliorare decât pe sancțiune și control.

Pentru toate acestea, profesorii au apelat mult la aplicații mobile, pentru că au conștientizat rapid, că acestea sunt parte integrantă din viața și activitatea elevilor, iar utilizarea lor poate stimula implicarea și motivația, și poate conduce la dezvoltarea creativității, a abilităților digitale, lingvistice și a logicii.

Aplicațiile mobile reprezintă unul din aspectele modernizării și funcționării procesului de predare-învățare-evaluare referitor la metodologia didactică, ca necesitate obiectivă în formarea unor elevi capabili de a stăpâni în mod creator cunoștințele și deprinderile însușite în școală.

Prin intermediul lor, s-a implementat o strategie alternativă față de cea tradițională și anume cea a învățării prin intermediul tehnologiei, a jocului, a căutării. Opțiunea pentru aceste aplicații a atras creșterea motivației școlare și a nivelului rezultatelor școlare, nivel ce este necesar a fi la cote optime și la copiii cu deficiență de vedere.

Pentru realizarea scopului, o dată cu predarea on-line, predând și la o clasă cu elevi cu deficiențe asociate, personal, am adaptat continutul lecțiilor și am utilizat o serie de aplicații mobile cum ar fi: wordwall, wordcloud, quizizz etc.

Wordwall poate fi utilizat pentru a crea activități atât interactive, cât și imprimabile. Activitățile sunt create folosind un sistem de șabloane. Acestea includ șabloane clasice familiare, ar fi **Chestionarul** și **Cuvintele încrucișate**. Există, de asemenea, jocuri în stil arcade, precum **Maze**

Chase și **Airplane**, și există instrumente de gestionare a clasei, ar fi **Planul de locuri**. Pentru a efectua o activitate nouă, se începe prin selectarea șablonului și se continua cu introducerea conținutului. Se poate crea o activitate complet interactivă în doar câteva minute.

WordCloud este o aplicație care se poate descărca gratuit din Magazin Play/Google Play. Este o aplicație care realizează ușor un „nor de cuvinte” – un mod de reprezentare vizuală a unui text sau a unui șir de cuvinte, în care, de obicei, semnificația unui element-cuvânt este relevată de mărimea acestuia relativă la celelalte elemente. Poate fi un instrument pentru analiză de conținut sau pentru crearea unui suport pentru prezentare de conținut, în formă grafică – statică sau interactivă. Avantajul aplicației WordCloud (față de Wordle, de exemplu) este că se pot realiza mai multe forme de nori de cuvinte.

Quizizz este un instrument gratuit de evaluare a claselor care permite tuturor elevilor să învețe împreună. Quizizz are avatare amuzante, tabele live, teme, muzică, membri și multe altele, de asemenea conține o bază de date cu milioane de teste create de profesori. Testele create cu această aplicație pot fi accesate de către elevi de pe telefoanele mobile, tablete, laptop sau calculatoare conectate la Internet.

În calitate de profesor, se pot crea lecții, se pot efectua evaluări formative, se pot atribui teme pentru acasă și, de asemenea, se pot realiza alte interacțiuni cu elevii dvs. (pentru toate clasele) într-un mod captivant.

Trecerea de la proiectarea didactică tradițională, cu evenimentele instruirii propuse de Robert Gagne (1975), la cea inițiată de programul *Dezvoltarea Gândirii Critice*, pentru că aplicațiile au făcut loc mult gândirii critice a elevilor, a fost primită în mod diferit de cadrele didactice, acest lucru remarcându-se și la colectivul din care fac parte. Motivele sunt diferite, dar numitorul comun al punctelor de vedere se concentrează pe ideea unei dificultăți sporite în proiectare. Cu toate acestea, se recunoaște satisfacția mare în desfășurarea propriu-zisă a lecției.

În cadrul lecțiilor on-line, indicațiile metodice date au un pronunțat caracter practic, mai ales la elevii cu deficiență. Dar, se atrage atenția că desfășurarea orelor în format blended- learning înseamnă ca, elevii cu deficiențe complexe, să fie însoțiți de părinți. Cum este și firesc în cadrul lecțiilor, am venit cu exemple concrete, planuri de lecție, teste de evaluare, referiri specifice care se completează reciproc.

Pentru ca întregul demers al activității on-line să aibă o contribuție efectivă la perfecționarea lecțiilor din punct de vedere teoretic și practic, am căutat să aplic în situații concrete idei din bibliografia studiată, iar, pe de altă parte, să folosesc rezultatele obținute în munca proprie la orientarea activității mele didactice viitoare.

În urma analizei datelor pot conclud că elevii participanți la ore au fost entuziasmați de folosirea aplicațiilor în activități.

Cooperarea cu părintele a asigurat efecte semnificative asupra interacțiunii intragrup și intergrup, constituind un stimulente intelectual și un declanșator al schimbului de opinii și informații. Au fost valorizate operațiile gândirii, fapt ce a dus la o logică a învățării. Analiza critică a

informației oferită pe suport concret intuitiv de multe ori, a asigurat dezvoltarea capacității de comparare și sinteză a datelor relevante față de cele nerelevante.

Un alt beneficiu al utilizării aplicațiilor este creșterea capacității de a reține informații, elevii fiind implicați în învățare, devin interesați activ de subiectul tratat și deci informațiile procesate vor fi reținute un timp mai îndelungat. Pe de altă parte, aplicațiile dau posibilitatea reluării exercițiilor și sistematizării învățării.

Pe durata desfășurării activităților am urmărit și efortul voluntar mobilizat de elevi în lupta cu obstacolele, de exemplu neînțelegerea sarcinii de lucru sau efectuarea greșită a exercițiului care atrage un sunet caracteristic al aplicației sau o anumită bifă. Se spune că dificultăți mari mobilizează o mare energie. Din păcate nu se întâmplă totdeauna așa, dar atunci când se întâmplă, voința capătă un rol compensator de prim ordin la elevii cu deficiență vizuală. „Ființa individuală se mobilizează din toate puterile și din adâncurile sale până atunci nebănuite pentru a recupera handicapul său de independență față de realitatea contingentă” („Litera noastră”, nr.3/1996). Cuvintele citate îi aparțin lui Radu Sergiu Ruba, nevăzător, una din personalitățile distinse ale culturii noastre.

Într-adevăr, trăsături ale caracterului și ale voinței ca, de exemplu, perseverența, răbdarea în îndeplinirea sarcinilor, responsabilitatea, stăpânirea de sine, efortul neprecupețit sunt trăsături pe care le-am remarcat și eu în cadrul orelor de predare și care au avut valoare compensatorie la elevii cu deficiențe vizuale. Tocmai pentru că nu văd, unii dintre ei își concentrează eforturile pentru a obține rezultate bune. Tocmai pentru că au greutatea ei își călesc caracterul luptând împotriva lor. Nu vreau să idealizez valoarea educativă a greutăților, dar trebuie să admit că ele au și latura lor pozitivă. Ele solicită un exercițiu de zi cu zi al voinței.

Învățarea prin intermediul aplicațiilor mobile completează neajunsurile învățării individuale, acordând o importanță mai mare caracterului formativ al activităților didactice.

Trebuie să menționez aspectul că aplicațiile mobile nu au efecte pozitive prin ele însele, ci prin modul în care sunt aplicate. De exemplu, nu toate exercițiile pot fi utilizate cu succes la clasele unde există elevi cu deficiențe vizuale. Sunt printre ele exerciții de organizare grafică a informațiilor care ar presupune un timp și un efort foarte mare pentru a fi folosite cu scopul atingerii anumitor obiective. Cadrul didactic are un rol esențial în descoperirea și alegerea celui mai bun traseu de urmat în activitatea sa de la clasă, este un principal factor de perfecționare și modernizare a procesului de învățământ, el trebuie să ducă o activitate creatoare, să îmbine armonios toate tipurile de lecții, să realizeze legătura teoriei cu practica, să folosească mijloace materiale moderne. Munca cu elevii la clasă trebuie să fie variată, originală, atractivă.

E necesar să înțelegem încă o dată că învățarea în format blended-learning reprezintă o strategie de instruire, structurată și sistematizată, ce încurajează elevii să se implice, să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, învățând astfel diferit decât în cadrul lucrului în clasă.

În încheiere, îmi exprim speranța că elevii de la clasa unde am realizat predarea, elevi în clasa a VII-a anul acesta, vor avea șansa de a continua, împreună cu părinții, exersarea unor aplicații

digitale. Timpul lor în vacanțe ar fi mai de calitate, iar prin joc, nivelul lor de cunoștințe se va mări și se vor face salturi pe planul dezvoltării lor.

Bibliografie:

<https://digitaledu.ro/aplicatii/wordclouds/>

<https://edict.ro/instrumente-online-pentru-evaluarea-elevilor/>

<https://revistaprofesorului.ro/integrarea-aplicatiilor-digitale-in-activitatile-didactice/>

<https://wordwall.net/ro/features>

GÂNDIREA

Prof. inv. preșc. Cătălina ROCA
Educ.Stan Delia Sânziana
G.P.P. Nr. 28 Brașov

Gândirea este procesul psihic de cunoaștere cel mai complex și calitativ cel mai înalt. Ea permite omului reflectarea și luarea în stăpânire mintală a generalului, esențialului și necesarului din realitatea externă. gândirea se organizează ca activitate intelectuală multifazică, întinzându-se pe toate cele trei coordonate temporale: prezent, trecut, viitor. Ea realizează o permanentă corelare între diverse momente și stări ale „obiectului”: folosește informația despre trecutul obiectului pentru a explica prezentul lui; integrează informația despre trecutul și prezentul obiectului pentru a determina (prevedea) starea lui în viitor. Gândirea conferă activității de cunoaștere atributele abstractizării, predicției, anticipării, teoretizării.

Fiind un proces și o structură multidimensională de maximă complexitate, gândirea poate fi descrisă și definită din unghiuri diferite: cognitiv-procesual, structural-operațional, structural-informațional.

Din punct de vedere cognitiv-procesual, gândirea este activitatea intelectuală discursivă de prelucrare criteriul-logic al informațiilor furnizate de percepție sau memorie, în vederea înțelegerii, explicării și interpretării fenomenelor din univers (natură și societate), a rezolvării diferitelor tipuri de situații problematice, a elaborării diferitelor proiecte și planuri de activitate creatoare, a elaborării și adoptării deciziilor optime de acțiune.

Din punct de vedere structural-operațional, gândirea este un sistem ordonat de operații sau de transformări care se aplică unei situații inițiale, pentru aducerea ei într-o stare finală (scop), ce reprezintă un răspuns, un rezultat sau o soluție. În lumina acestei definiții, gândirea ne dezvăluie o anumită organizare dinamică internă, în cadrul căreia vom identifica două tipuri mari de operații: generale și particulare (specifice).

Operațiile generale sunt: comparația, analiza, sinteza, abstractizarea și generalizarea. Comparația constă într-o apropiere pe plan mintal a unor obiecte sau fenomene cu scopul stabilirii asemănarilor și deosebirilor dintre ele. De obicei, se spune că ea ar consta în stabilirea similitudinilor și a diferențelor. De fapt, acestea presupun analiză și sinteză, comparația fiind doar momentul inițial al reflecției care necesită alăturarea mintală pentru a putea să stabilească potrivirile ori nepotrivirile. Pentru a constata dacă floarea întâlnită în grădina botanică este aceeași cu cea din sera bunicilor, trebuie să mi-o amintesc și să o alătur celei percepute. Apoi sunt atent la detalii, deci voi face o analiză : separarea mintală a unor obiecte și fenomene sau a unor însușiri, părți, elemente ale lor. Voi examina forma petalelor, apoi frunzele etc. Dacă voi găsi asemănări, spune că este aceeași specie de plantă - ceea ce presupune sinteză: o legătură stabilită între obiecte, fenomene sau diferitelor părți, elemente sau însușiri.

Celelalte două operații generale nu le mai găsim decât la ființele umane. Abstractizarea este o analiza a esențialului izolarea pe plan mintal a unor aspecte sau relații esențiale între obiecte și

fenomene. Spre deosebire de analiză, în abstractizare există conștiința unui anume aspect, aparținând la mai multe obiecte sau fenomene, chiar unei clase întregi. De pildă, sunt convins că toate piersicile au o parte cărnosă și parfumată, învelind un sâmbure dur. Conștiința esențialului este de fapt convingerea în caracterul său general. Operațiile particulare (specifice) sunt cele care se formează și se utilizează în interiorul diferitelor științe: matematică, fizică, chimie, biologie, psihologie, sociologie etc.

Procesele gândirii:

1. Învățarea cognitivă - se bazează pe înțelegere. În dezvoltarea psihică și în constituirea personalității adulte activitatea de învățare îndeplinește un rol conducător și decisiv. În linii generale prin învățare se dobândesc noi comportamente. Copilul învață să meargă, să vorbească, să se raporteze la ceilalți, să acționeze în cele mai diverse moduri, să numere, să scrie, să citească, să se conducă după valorile adevărului, binelui și frumosului, să participe la viața socială și la activitatea profesională etc. Toate, inclusiv știința, cultura, profesia, se dobândesc prin învățare.
2. Înțelegerea este acel proces al gândirii, care constă în suprapunerea sensului pe care îl poartă un anumit simbol (semn) și pe care îl exprimă: constituie un act intelectual, prin care se descoperă sensul cuvintelor, lucrurilor, este actul intelectual de surprindere a ideii exprimate într-un enunț, descoperirea esenței lucrurilor, care se află dincolo de perceptibil, stabilirea relației dintre semnificant și semnificație. Prin urmare, a înțelege ceva ar însemna descoperirea sensurilor lucrurilor, care sunt latente, ascunse, imperceptibile; este un act de trecere de la sesizabil, insesizabil. Obiectul înțelegerii ca proces este de obicei o problemă de tipul „Ce înseamnă aceasta?”, sau „Ce s-a întâmplat?” și elaborarea răspunsului.
3. Rezolvarea de probleme - este acel proces al gândirii, care constă în depășirea prin mijloace cognitive (nu acțiuni) a unui obstacol cognitiv și transformarea necunoscutului în cunoscut.
 - procesul de elaborare a soluției problemei prin combinarea și recombinația datelor experienței anterioare în funcție de cerințele problemei;
 - a rezolva o problemă înseamnă a-i găsi soluția.
4. Luarea deciziei este acel proces al gândirii, care constă în a selecta o alternativă din mai multe disponibile la un moment dat:
 - este procesul de alegere a unei linii anumite de conduită într-o situație nedeterminată, incertă, confuză;
 - înseamnă a face o opțiune pentru o anumită alternativă, utilizând unul sau mai multe criterii

Gândirea reprezintă treapta logică a cunoașterii. Gândirea ocupă un loc central în procesul cunoașterii și al activității umane deoarece ea antrenează toate celelalte mecanisme psihice cognitive, afective, motivaționale și volitiv-reglatorii în realizarea procesului cunoașterii. Gândirea orientează, conduce și valorifică maximal toate celelalte procese și funcții psihice.

Ca urmare a intervenției ei, percepția devine observație, adică o percepție cu scop, organizată și sistematică, comunicarea informațiilor dobândește înțeles subordonându-se prin gândire normelor logice, memoria intră în posesia unei forme superioare de memorare, imaginația se adaptează necesităților realității, voința își precizează mai bine scopurile și își fixează planurile folosindu-se de judecați și de raționamente. Învățarea este dependentă de percepție, gândire, memorie, atenție, se

bazează pe aceleași operații și mecanisme și presupune aceeași structura și desfășurare ca și gândirea. Sub aspectul conținuturilor, se învață tot ceea ce este specific uman: atitudini, sentimente și pasiuni, emoții, comportamente, operații și acțiuni, priceperi și deprinderi, convingeri, interes, valori, limbaj. Practic tot ce nu este înnăscut, este achiziționat prin învățare.

Dacă omul ar fi lipsit de posibilitatea de a învăța, acesta ar dispune doar de câteva reacții înnăscute (instinct, reflexe necondiționate), fiind nepregătit pentru a face față multiplelor solicitări care apar pe parcursul vieții. Odată cu intrarea în școală învățarea devine un proces analitic, organizat, specializat, planificat și finalizat. Învățarea devine activitatea dominantă pentru copilul de vârstă școlară dar pentru el activitatea dominantă este jocul, învățarea fiind activitate subordonată celei ludice. Învățarea școlară constituie forma tipică de învățare la elevi. Se desfășoară într-un cadru instituționalizat, sub conducerea profesorului, fiind orientată de planuri de învățământ, programe și manuale și urmărește asimilarea de către elevi a cunoștințelor, deprinderilor, teoriilor, legilor, ca și formarea operațiilor mintale rezolutive, aplicative și creative necesare progresului lor intelectual și adaptive. Prin învățare școlară elevul obține două tipuri de cunoștințe: date, cunoștințe factuale, referitoare la fapte, la fenomenele studiate și respective cunoștințe referitoare la strategiile și procesele de învățare.

Bibliografie:

Psihologia copilului-Robin Hardwood, Scott A. Miller, Ross Vasta, Puterea lui acum-Eckart Tolle, Limbajul emoțiilor-Daniel Siegal

MANAGEMENTUL CLASEI/ GRUPEI DE ELEVI / PREȘCOLARI: DIMENSIUNI ȘI PARTICULARITĂȚI

Prof. Mariana-Oana SANDU
Școala Gimnazială Nr. 1 Reditu, jud Galați

Se vor avea în vedere următoarele aspecte:

- definiere de concepte
- specificul managementului clasei de elevi în contextul educațional și al învățării de astăzi
- caracteristici ale unui mediu de învățare favorabil
- dimensiuni ale clasei de elevi- prezentare
- ce este situația de criză educațională și cum realizăm intervenția
- exemplificarea a două situații de criză educațională și rezolvarea lor

„Un profesor își pune amprenta asupra eternității; el nu poate ști niciodată până unde ajunge influența lui.”

Henry Adams

1. Managementul clasei de elevi/grupe de preșcolari conține principii și norme ce stau la baza intervenției structurate a profesorului de a crea un climat stimulativ pentru învățarea academică și socială a elevilor/preșcolariilor. De asemenea, include un set de acțiuni dirijate, dar și spontane, cu impact asupra reușitei în contextul microsocioal al clasei sau al grupei.

Un bun manager al clasei trebuie să fie capabil să realizeze schimbări profunde în cultura, climatul și instrucția tuturor copiilor, indiferent de naționalitate, în direcția fundamentării tuturor demersurilor didactice pe principii democratice, să introducă noi strategii instrucționale care să încurajeze colaborarea, toleranța, sporirea încrederii în forțele proprii și îmbunătățirea performanțelor școlare ale elevilor, să realizeze și să utilizeze în procesul didactic proiecte ale clasei.

2. Managementul clasei de elevi este un domeniu de cercetare în științele educației care studiază perspectivele de abordare a clasei de elevi și structurile dimensionale ale acesteia, în scopul asigurării conduitelor corespunzătoare pentru desfășurarea procesului de predare-învățare-evaluare. *Managementul clasei de elevi, tradițional*, are ca consecință îndeplinirea unor roluri clare din partea profesorului:

Planificarea sau proiectarea, ce presupune proiectarea întregii activități cu clasa în conformitate cu documentele reglatorii: Codul Educației, Standarde de învățare eficientă pe discipline de studiu, curricula disciplinară, manualul școlar.

Organizarea clasei de elevi, care poate fi de succes doar în situația, când, în afară de profesor, în unele situații roluri de organizator îl preiau elevii. Ponderea acestui rol din partea elevilor va spori odată cu creșterea lor și conștientizarea poziției în societate și nevoilor proprii de învățare.

Comunicarea în cadrul realizării procesului educațional este primordială prin posibilitatea de a asigura transmiterea informației de toate tipurile între toți actorii acestuia, în orice direcție: de la profesor la elev, de la elev la profesor, de la elev la elev.

Conducerea în situația managementului clasei de elevi ar însemna dirijarea activităților de formare și educare a copiilor.

Alte roluri, pe care le îndeplinește profesorul în calitate de manager al clasei de elevi: coordonarea, îndrumarea, motivarea, consilierea, controlul și evaluarea vin să completeze descrierea activităților realizate de profesor la clasă.

Aceste roluri ale profesorului în activitatea sa profesională rămân intacte în orice perioadă de activitate și tehnologia didactică utilizată. În același timp, odată cu schimbarea tehnologiilor didactice utilizate, se schimbă accentele în fiecare din aceste roluri: se mărește sau se micșorează ponderea profesorului în activitate, iar în unele situații se modifică totalmente.

Tehnologiile educaționale, conform definiției adoptate de UNESCO, sunt metode sistemice de creare, aplicare și determinare a întregului proces de predare-învățare cu implicarea resurselor tehnice și umane și interacțiunii lor, care are ca scop optimizarea formelor de instruire. Sunt bine cunoscute resursele tehnologie didactice, care trebuie luate în cont atunci când o elaborăm. Acea tehnologie educațională, care a fost creată timp de secole, s-a utilizat ani de-a rândul și continuă să se utilizeze este tehnologia instruirii tradiționale. La nivel de resurse, această tehnologie se bazează pe manualul disciplinei școlare ca conținut de instruire organizat, pe metodele de învățământ mai mult sau mai puțin clasice și universale: explicația, observația, exercițiul, lucrul independent, povestirea, conversația, interogarea. Mediul de instruire e de obicei o sală de clasă, cu băncile amenajate tradițional. Este deja recunoscut, că această tehnologie este axată pe formarea de cunoștințe în condițiile necesității acumulării lor într-un volum mare în timp redus.

Odată cu Reforma curriculară, susținută ulterior de elaborarea diferitor documente reglatoare ale procesului educațional în învățământul general (Codul Educației, metodologia evaluării criteriale prin descriptorii, regulamente privind evaluarea și notarea rezultatelor școlare..., documente de însoțire a educației incluzive, standarde de competență pentru cadrele didactice etc.) a apărut necesitatea schimbărilor tehnologiilor educaționale utilizate în procesul educațional. Studiile demonstrează, că actualmente se utilizează, destul de intens, elemente ale tehnologiei de dezvoltare a gândirii critice, instruire problematizată, instruire diferențiată, instruire ludică. Mai rar se utilizează tehnologia instruirii prin proiecte, tehnologia instruirii prin ateliere, tehnologia instruirii modulare. Datorită documentelor reglatoare ale educației incluzive, în învățământul general a început a fi aplicată și tehnologia instruirii adaptive, axată pe realizarea planului educațional individualizat pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

Rolurile profesorului în fiecare din aceste tehnologii diferă de rolurile lui în tehnologia de instruire tradițională nu atât prin titluri, cât prin accentele deplasate de pe profesor pe elev, ca subiect al instruirii.

3. Succesul activității didactice este o rezultată a mai multor variabile, una dintre acestea fiind însuși climatul educațional. Un bun climat educațional într-o sală de clasă, în cadrul activităților de învățare, determină la elevi comportamente deschise, lipsite de teamă ori inhibiție, permițându-le să se concentreze asupra unor sarcini de lucru normale, stimulându-i la interacțiuni sociale angajante, reale și autentice. Relațiile de colegialitate existente între membrii grupului asigură o învățare efektivă și afectivă, activă și participativă, prin descoperire, cooperare, întrajutorare. Rolul

profesorului este și acela de a asigura și menține un nivel înalt de profesionalitate și de cerințe, precum și un control sistematic. Creând un climat echilibrat de învățare, evitând și prevenind greșelile educaționale, cultivând interesele și preocupările prin recunoașterea și aprecierea reușitelor, profesorul influențează pozitiv climatul educațional. Stilul managerial al profesorului este puternic corelat cu climatul educațional. Profesorul care își organizează activitatea didactică într-o manieră deschisă, care depune eforturi pentru a evita oboseala obiectivă dar și cea subiectivă a elevilor, supraîncărcarea, care reușește să creeze o motivație intrinsecă în sala de clasă, care manifestă o atitudine pozitivă, încurajantă față de elevi, este capabil să instaureze și să mențină în clasă un climat pozitiv, favorabil. Un climat sănătos este o premisă necesară, însă nu și suficientă pentru reușita unei activități didactice. Rolul climatului educațional în realizarea activităților didactice este deosebit de important. Pe lângă atribuțiile de planificare, organizare, control și îndrumare, evaluare și consiliere, decizie educațională, profesorul, în calitate de manager al clasei de elevi, trebuie să se preocupe constant de crearea și menținerea unui climat educațional care să permită funcționarea actului didactic, dar și a actorilor, la parametri optimi. Profesorul-manager își creează condițiile necesare pentru reușita activităților în clasă, nu numai sub aspectul precizării clare a obiectivelor, prelucrării conținutului tematic, alegerii strategiilor etc., ci și a celorlalte condiții care facilitează desfășurarea optimă a acestor activități în plan pedagogic: condiții ergonomice, psihologice, sociale, operaționale, inovatoare, normative.

4. Structura dimensională a managementului clasei include:

- Dimensiunea ergonomică: personalizarea sălii de clasă, pavoazarea, dispunerea mobilierului și vizibilitatea, în sensul poziționării în bănci, constituie pentru noi, cadrele didactice, preocupări în vederea reconsiderării structurilor dimensionale ale managementului clasei de elevi.;
- Dimensiunea psihologică se referă la modalitățile de respectare, utilizare, antrenare, stimulare a particularităților individuale ale elevilor și a capacităților de muncă. Exploatarea managerială a acestora se regăsește în distribuția rațională a sarcinilor de învățare, în organizarea condițiilor necesare, a timpului, în stimularea și atribuirea de responsabilități, în utilizarea relațiilor de cooperare în rezolvarea sarcinilor, în coordonarea ritmurilor, în antrenarea în luarea de decizii.
- Dimensiunea socială asociază clasa de elevi și grupul social, clasa ca grup social ridică probleme precum: întinderea clasei, ca număr de elevi; interacțiunile membrilor clasei; scopurile comune pe termen scurt și lung; structura grupului, nivelele ierarhice; compoziția și organizarea, dinamică, coeziunea ca rezultat al interacțiunilor; sintalitatea ca personalitate a grupului; problematica liderilor formali și informali; modul de circulație al informațiilor în grup, realizarea comunicării, mecanisme de transmitere a lor, direcții de transmitere și receptare.
- Dimensiunea normativă indică normele, regulile, cerințele care stau la baza constituirii grupului-clasă, reglării desfășurării activității sale și manifestate sub forma unor obișnuințe, uzante, constante și stereotipuri comportamentale.
- Dimensiunea inovatoare presupune cunoștințe de management al schimbării, este însăși esența dezvoltării unei organizații. Schimbarea în educație este o necesitate. Reducerea rezistenței la schimbare se poate face prin implicarea copiilor în planificarea schimbării, găsirea surselor de disconfort pentru cei care au temeri, pregătirea momentului schimbării prin discuții cu cei implicați în acest proces, sprijinirea și încurajarea celor implicați în procesul schimbării prin participarea efectivă la acesta.

Un management al clasei de elevi eficient va influența radical comportamentele elevilor. Elevii își însușesc și acceptă normele comportamentale – fie ele sunt scrise sau nescrise – sub acțiunea a două forțe fundamentale – presiunea la conformare și nevoia de securitate.

5. *Criza educațională* este evenimentul perceput ca având probabilitatea scăzută și impact semnificativ, caracterizat printr-o ambiguitate a cauzelor, efectelor și mijloacelor de rezolvare (Person, Clair, 1998). Flannery and Everly (2000) definesc criza ca fiind o condiție de răspuns într-o situație în care echilibrul este afectat, iar mecanismele curente nu mai funcționează. Autorii precum Brock, Lewis și Sandowal (2001), analizând caracteristici aplicabile școlii, descriu criza ca fiind bruscă, neașteptată, urgentă, cu impact la nivel individual, și/sau grupal. În același timp, este o situație cu o semnificație emoțională importantă, ce interacționează cu abilitatea de a interveni, creând sentimente de panică și neputință. *Managementul* este procesul de identificare precoce a unei crize potențiale și de diminuare a acesteia printr-un sistem de coordonare intra- și intergrupala.

Intervenția în situațiile de criză se face prin:

- identificarea și cunoașterea situației de criză,
- etiologia situației de criză,
- luarea deciziei,
- elaborarea programului de intervenție,
- aplicarea măsurilor,
- realizarea controlului;
- evaluarea acțiunilor întreprinse.

6. *Exemplul I:*

Recent, Maria, o elevă în clasa a III-a, a devenit mai vocală într-o situație în care a fost rugată să se întoarcă la banca ei și a avut o reacție neașteptată de violență verbală.

În general, Maria are probleme de comportament în clasă - își părăsește frecvent scaunul, deranjează alți elevi. Abilitățile academice ale Mariei sunt, în general, sub medie - abilitățile sale de citit sunt mult sub performanța colegilor și ea este clar jenată atunci când trebuie să citească cu voce tare în clasă. La matematică merge mai bine, dar problema de citire îi afectează și această performanță. Are abilități sociale bune, așa poate să mimeze că înțelege o activitate deși ea nu o înțelege.

Plan de intervenție în situație de criză educațională

Argument

În acest caz se păstrează caracteristicile unei situații de criză și anume:

- este instantanee : s-a declanșat surprinzător pentru mine ,ca și învățător, dar și pentru clasa de elevi ;
- a generat oarece stări de conflict ;
- în final s-a dovedit ca situația de criză avea un caracter inedit, diferit de starea de normalitate;
- inițial ,situația aceasta a generat impresia de insolvabilitate; din fericire ,pe parcurs, s-au găsit soluții de rezolvare.

Etape de intervenție:

a) Identificarea și cunoașterea situației de criză :

Sunt învățătoare la o clasă de a III-a. Recent, Maria, o elevă din clasa mea, a devenit mai vocală într-o situație în care a fost rugată să se întoarcă la banca ei și a avut o reacție neașteptată de violență verbală.

b) Etiologia:

Maria provine cel mai probabil dintr-o familie în care educația nu este nici pe departe o prioritate. Părinții manifestă dezinteres față de copil, iar de multe ori copilul vine fără materialele necesare la școală.

c) Decizia:

Primul lucru pe care îl fac este să chem părinții la școală la o oră consiliere, pentru a putea să înțeleg ce se întâmplă cu eleva în mediul familial. Părinții se simt copleșiți de griji și recunosc că nu pot să o ajute pe Maria mai mult.

e) Punerea în practică a intervenției:

Realizez că Maria are nevoie de sprijin mai mult, de aceea convin cu părinții ca Maria să rămână la școală după ore, timp de două săptămâni pentru a-și face temele sub supravegherea mea.

Altă măsură pe care o iau față de Maria este să o responsabilizez cu o sarcină: să se asigure că după ce sună clopoțelul toți elevii sunt la locurile lor. Astfel, Maria învață să se disciplineze ca să poată avea autoritate în fața colegilor, care o cam marginalizează.

Maria suferă de dislexie, de aceea îi este greu să-și dezvolte abilitatea de a citi și de a scrie. De aceea, în timpul orelor lucrez diferențiat, dându-i sarcini care să o ajute în dezvoltarea competențelor de scris-citit. Maria începe să progreseze!

Am observant că Maria mimează că înțelege noile noțiuni predate, de aceea mă voi asigura că acest lucru nu se va mai întâmpla, cerându-i în permanență feedback. Așa, Maria este nevoită să mă urmărească cu mai multă atenție pentru a nu fi pusă în situația de a se face de râs din nou în fața colegilor.

Ultima problemă sesizată la Maria este modul în care reacționează. Este irascibilă și riscă să izbucnească un conflict între mine și ea. Prefer să tratez situația cu calm, însă la sfârșitul orelor să avem o discuție vizavi de ieșirea din timpul orei. Îi spun că îmi pasă de fiecare elev din clasă și atunci când unul are o problemă, acest lucru ne afectează pe toți. Ar fi mai bine să spună ce simte și să ceară ajutor pentru că va primi ajutor. Stările de iritare vin din anumite nemulțumiri pe care le acumulăm în minte, unele chiar nejustificate. De aceea, este important să avem pe cineva de încredere căruia să îi spunem cum ne simțim și să cerem ajutorul.

f) Controlul:

Învățătorul a continuat să țină legătura cu părinții și să mențină o comunicare permanentă cu Maria. Aceasta înțelege că trebuie să aibă încredere, că sunt oameni cărora le pasă de ea și că situația ei socială sau intelectuală nu trebuie să fie o barieră în comunicare și în buna relaționare între oameni!

g) Evaluarea :

➤ elevii au înțeles demersurile legate de colegul lor iar incertitudinile au dispărut; situația s-a calmat;

- eleva a făcut progrese vizibile în a scrie și a citi ;
- eleva a fost integrată în colectivul clasei și s-a îmbunătățit comunicarea ei cu colegii, având un comportament firesc și mai puțin irascibil

1. Câteva aspecte importante:

- ❖ s-a realizat o reintegrare a elevului în grupul clasei;
- ❖ au luat naștere relații noi de prietenie ;
- ❖ s-a întărit sentimentul de stimă față de propria persoană ;
- ❖ s-a evitat o marginalizare a elevului

2. Precizare:

- ✓ Eleva s-a reintegrat în colectiv și a făcut importante progrese școlare.

Exemplul 2

La plecarea copiilor acasă, mama lui Matei, elev în clasa a IIa, reproșează câtorva părinți din clasă că, deseori, în timpul programului, copiii acestora îi adresează baiatului său cuvinte urâte. Mama ia această atitudine fără a discuta în prealabil cu învățătorul. Părinții admonestați prezintă cazul la școală. Ei susțin că acuzațiile mamei nu sunt reale. Cadrul didactic de la clasă ascultă cele prezentate și încearcă să-i calmeze, asigurându-i de cooperare în rezolvarea acestui conflict.

a) Identificarea și cunoașterea situației de criză :

Sunt învățătoare în clasa a II a, într-o zi pe neașteptate mă trezesc că un părinte este nemulțumit de relația dintre copilul său și copiii din clasă și stârnește un conflict cu părinții acestora.

b) Etiologia:

Părinții lui Matei sunt persoane cu un anumit statut social, mama fiind o persoană irascibilă, nu răspunde de fiecare dată la solicitările mele. Copilul fiind timid, lipsit de îndrăzneală și inițiativă;

c) Decizia:

Separat, după terminarea programului, propun o discuție cu mama nemulțumită. Îi propune mamei să coopereze și să nu mai agreseze verbal ceilalți părinți până la aflarea adevărului.

d) Punerea în practică a intervenției:

Acesta recunoaște că a acuzat părinții și copiii de un comportament neadecvat. Este nemulțumită că băiatul ei este marginalizat și i se vorbește urât. Voi specifica că nu am sesizat situații de acest fel, dar voi discuta cu copiii și îi voi observa cu multă atenție.

Realizez că Matei are o atitudine rezervată în relațiile cu ceilalți copii, de aceea țin discuții în particular cu ceilalți copii, sugerându-le să-l integreze pe băiat în toate activitățile pe care le vor desfășura, totodată evidențiez unele calități și aptitudini ale lui Matei astfel încât să fie îndrăgit și apreciat de aceștia.

Observ de asemenea că, în timpul activităților comune Matei răspunde doar când este numit și atunci cu reținere, pentru asta vin în sprijinirea băiatului prin găsirea unor colegi potriviți cu care să colaboreze și prin sprijinirea continuă cu multă căldură, atenție și apreciere permanentă în acceptarea și rezolvarea sarcinilor primite.

Descopăr că, mama, comunică insuficient cu copilul, de aceea caut o comunicare eficientă cu mama prin: discuții, vizite la domiciliu, sugestii pentru a-și cunoaște băiatul mai bine.

Și, pentru că mama nu răspunde de fiecare dată la solicitările mele, î nsă voi insista în integrarea și participarea ei și a celorlalți părinți la activitățile școlare de la clasa mea.

Voi organiza o activitate exclusiv pentru părinți, "Cafeaua prieteniei", unde părinții vor purta discuții, se vor cunoaște. Scopul activității este de a lega prietenii.

f) Controlul:

Conflictul s-a stins, iar învățătorul păstrează legătura încontinuu cu familia pentru a evita alte conflicte. Purtarea discuțiilor din când în când cu elevul conștientizându-l că numai adevărul primează și datorită lui va avea prieteni;

g) Evaluarea :

Printr-o serie de măsuri s-a putut negocia conflictul și s-a ajuns astfel la următoarele rezultate:

- copilul a fost obișnuit să-și supună imaginația controlului rațional;
- s-a integrat în colectiv și se bucură de aprecierea și respectul colegilor;
- s-a obișnuit să comunice cu cei din jur ieșind din lumea ei imaginară
- a conștientizat că numai adevărul primează și datorită lui va avea prieteni;
- între băiat și părinți s-a creat o legătură bazată pe încredere reciprocă.
- mama conștientizează greșeala și își scuze față de părinți.

Bibliografie :

1. Bursuc B., Popescu A. Managementul clasei: ghid pentru profesori și învățători. Buzău: Ed. Alpha MDN, 2007.
2. Cojocaru V., Sacaliuc N. Management educațional. Ch.: Cartea Moldovei, 2013.
3. Florescu M.C. Managementul educației. Oradea: Ed. Eurogrup, 2002.
4. Iucu R. Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criza educațională. Iași; Ed. Polirom, 2006.
5. Joița E. Management educațional. Profesorul manager: roluri și metodologie. Iași: Ed. Polirom, 2000.
7. Ulrich C. Managementul clasei de elevi—învățarea prin cooperare. București: Corint, 2000.

REFORMA ȘCOLII ROMÂNEȘTI: SUCCES SAU EȘEC

Prof. Mariana-Oana SANDU
Școala Gimnazială Nr. 1 Reditu, jud Galați

“Învățătura e ca aurul, are preț oriunde”.

(Epictet)

Școala este instituția pe care o regăsim în viața fiecărui om o perioadă îndelungată de timp. Despre rosturile școlii și despre felul cum lucrează ea s-a scris mult, atât la noi, cât și în lume. În antichitate, din concepția lui **Socrate** se poate desprinde o primă concluzie pedagogică: *pentru formarea morală a omului nu sunt necesare deprinderile, important este să se clarifice noțiunile morale*. În concepția sa, virtutea se poate preda (pentru ca a fi virtuos, înseamnă ca a cunoaște binele). *Locul principal în conversațiile lui Socrate, îl ocupă definirea virtuților*. Interlocutorul era ajutat să privească în propria sa conștiință, să-și limpezească ideile, să constate că nu știe, ceea ce credea că știe, dar că poate ști. **Socrate** condiționează realizarea acestui obiectiv de cunoașterea binelui. Întrucât, în concepția sa, binele este înăscut spiritului uman, cunoașterea lui înseamnă cunoașterea de sine. „A te cunoaște pe tine însuși este începutul înțelepciunii și cea mai mare plăcere în fața căreia toate celelalte trebuie să stea în urma” – afirmă, pe deplin convins, marele gânditor grec.

Școala românească, deși a suferit mutații profunde în ultimii ani este încă, o instituție conservatoare. **Howard Gardner**, în lucrarea „*Mintea disciplinată*” (2004), referindu-se la schimbările care au avut loc în școli și în educație, în ultimii 100 de ani, spunea : ”lăsând la o parte cele câteva schimbări superficiale, ființele umane transportate printr-o minune din anul 1900 ar recunoaște multe din cele care se întâmplă astăzi în clasă, cu preponderență prelegerea, accentul pus pe exercițiu, material decontextualizate și activități, începând de la lecturi de bază și până la teste săptămânale de ortografie. Poate cu excepția bisericii, nici o instituție nu a înregistrat atât de puține schimbări fundamentale ca cea care se ocupă de educația oficială a generației viitoare”. De cele mai multe ori, sărăcia existentă în multe familii, îi împiedică pe părinți să poată oferi ce e mai bun pentru educație, copiilor lor. Rămâne ca școala să facă acest lucru, acolo unde este posibil.

În ultima perioadă, școala s-a străduit și în mare parte a reușit aceasta. Sigur, mai sunt încă neconcordanțe, neîmpliniri, lucruri care necesită încă așezare în făgașul normalității... Cu toate acestea, multe lucruri s-au făcut...și alte multe s-au schimbat. Se știe că singură, școala nu ar fi izbutit. Era nevoie de o politică educațională echilibrată, bine gândită și ancorată în rigorile prezentului, deschisă spre provocările viitorului, dar care să nu uite să analizeze și să preia elementele valoroase ale trecutului. Școlile și educația în general – sunt instituții intrinsec conservatoare. Acest lucru poate fi explicat prin faptul că metodele de instruire care au evoluat în timp se pot recomanda singure, în vreme ce multe alte practici la modă se dovedesc plictisitoare, dacă nu chiar inutile și dăunătoare. Experimentarea educațională nu a lipsit niciodată în totalitate, dar a fost realizată mai ales către margini. În secolul trecut, educatori cu carismă, precum *Maria Montessori, Rudolf Steiner, Shinichi Suzuki, John Dewey, A.S.Neil, ș.a. au lansat experimente*

*importante în educație. Acestea s-au bucurat de mare succes, dar au avut un impact relativ redus asupra educației din lumea contemporană. Schimbările din lumea în care trăim sunt atât de rapide și de dramatice, încât școlile nu mai pot să rămână cum au fost sau să introducă doar câteva mici ajustări. Ele sunt nevoite să se schimbe rapid pentru a rezista unei cunoașteri în schimbare. **Platon** spunea în *Dialogurile sale*, că educația trebuie să-i slujească omului toată viața, iar scopul educației este de a-l face pe individ să vrea să facă ceea ce trebuie să facă. Vorbind despre educație într-un mod memorabil, marele filozof grec face din aceasta o mare virtute care ar trebui să exceleze în zilele noastre. *Educatorul este, în concepția lui Socrate*, cel care trebuie să îl facă pe discipolul său conștient de capacitățile de care dispune pentru a descoperi noi adevăruri, dar și de efortul propriu de gândire pe care trebuie să îl depună pentru a realiza acest fapt. *Metoda sa, numită și metoda socratică sau maeutică* avea să devină peste secole una dintre principalele metode ale învățământului activ bazată nu atât pe transmiterea cunoștințelor de către profesor, cât pe cercetarea, prin conversație, a ceea ce poate fi acceptat ca adevărat. Calitatea vieții își primește strălucirea prin cultură, educație și creativitate, fapt ce duce la dezvoltarea personalității umane. În procesul de formare și dezvoltare al personalității umane, școala are un rol hotărâtor.*

Abordarea problematicii învățământului din România are loc pe fondul unor reforme ample, care privesc pe de o parte, opțiunea neoliberală prezentă în mai toate reformele contemporane, iar pe de altă parte, fenomenul globalizării care tratează într-o nouă perspectivă raportul dintre egalitate-competitivitate. Felul în care arată învățământul în țara noastră, implicit învățământul din mediul rural este, în mare măsură, o proiecție a stării societății noastre românești, atât din urban, cât și din rural. Educația contemporană se aliniaza la dimensiunile epocii pe care o parcurgem în prezent. Din această perspectivă, educația este privită astăzi ca fenomen la nivel planetar, ea fiind considerată ca una din activitățile ce pot favoriza, prin funcțiile și specificul său nu doar dezvoltarea societății, ci și comunicarea, apropierea și conlucrarea dintre națiuni, zone și culturi. Dacă vorbim despre educație și direcțiile ei de dezvoltare în lumea contemporană, putem spune că societatea contemporană, prin dinamica accelerată a schimbărilor structurale și profunzimea acestora, ridică aproape în permanență noi sarcini cărora educația trebuie să le facă față. Analiza devenirii istorice a umanității relevă faptul că există tendința stabilirii unei corelații tot mai strânse între calitatea demersului educațional și progresul social-economic și cultural al omenirii, fapt ce impune adevărată cât mai bună a activităților instructiv-educative atât la solicitările de moment cât și la cele de perspectivă ale societății. Acest demers nu pierde din vedere nici școlile din mediul rural angrenate la rândul lor în multitudinea de schimbări ce s-au abătut asupra educației.

Ca soluții la aceste probleme putem menționa:

1. **Accentul** - să se pună pe învățământul activ și pe reducerea competitivității .
2. **Accentul** - să se pună pe promovarea unor valori: Binele, Frumosul, Justul, Armonia non-contradictoriului.
3. **Promovarea** – ideii că omul poate fi format pentru viață și pentru societate, în primul rând, prin intermediul educării lui morale.

Problematica lumii contemporane, provocările acesteia, precum și consecințele acestor provocări în domeniul educației a dus la impunerea și operaționalizarea în plan teoretico-explicativ

și practic-aplicativ a sintagmelor de învățare de-a lungul întregii vieții, educație de-a lungul întregii vieți, educație permanentă, educația adulților, educația părinților, autoînvățare, autoinstruire, autoeducație, autoinformare, autoformare educativă, autonomie educativă, educație globală (M. Ionescu, 2009).

Ca o concluzie aș putea spune că, școala românească trăiește experiența unor transformări de anvergură. Când vorbim de școală aducem în discuție valoarea cunostințelor, aptitudinilor și deprinderilor, educația generală primară de bună calitate pentru toți, urmată de educația și formarea profesională inițială, menită a-i înzestra pe tineri cu noile deprinderi de bază cerută de o economie clădită pe cunoaștere. În plus, școala prin educația primară ar trebui să ne demonstreze tuturor că tinerii care ies de pe porțile școlilor au „învățat să învețe” și că au o atitudine pozitivă față de învățare. Realitatea ne demonstrează însă, că în școlile noastre reforma nu s-a finalizat. Trăim într-o continuă reformă de ani de zile, elevi, dascăli și părinți. Facem experiențe multiple în școlile noastre, care toate se lasă cu repercursiuni directe asupra generațiilor de tineri. Încercăm să dezvoltăm un sistem educațional care să concureze cu sisteme educaționale puternice din Europa și din lume. În procesul acesta al schimbărilor uneori reușim, alteori nu.

Reforma educației ne privește pe toți. Nu ar trebui să ne fie cu nimic indiferentă, cu atât mai mult cu cât în școală se formează oameni, se cultivă și se dezvoltă valori.

Bibliografie:

1. Ardelean, D., M., (2011), Managementul educațional în România de azi, Studia Universitatis "Vasile Goldiș" Arad, Seria Științe Economice, 2011, Editura Universității de Vest "Vasile Goldiș", Arad.
2. Breaz, M., (2000), Bazele inspecției școlare. Metodologia și documentele inspecției școlare, Editura Eurodidact, Cluj-Napoca.
3. Cristea, S., (1996), Metodologia reformei educației, Editura Hardiscom, Pitești.
4. M.Ionescu (2009), Tratat de didactică modernă, Paralela 45, Pitești.

CREȘTEREA CARACTERULUI PRACTIC- APLICATIV AL ORELOR DE MATEMATICĂ, PREMISĂ PENTRU DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR CHEIE

Prof. înv. primar Mihaela-Oana SANDU
Școala Profesională Tătărăuși, jud. Iași

„Școala să nu fie nimic altceva, decât ateliere pline de activitate. Numai astfel vor putea să probeze toți, în propria lor practică, adevărul că: învățând pe alții ne învățăm pe noi înșine.”

Jan Amos Comenius

Având în vedere rapiditatea evoluției umanității sub toate aspectele, pentru a ține pasul și ritmul schimbărilor care intervin în societate este imperios necesar o abordare holistică și interactivă a procesului de învățământ, indiferent de disciplină. Astfel, conform Legii Educației Naționale (1/2011), articolul 68, curriculumul național pentru învățământul primar se axează pe opt domenii de competențe cheie care determină profilul de formare a elevului:

- Competențe de comunicare în limba română;
- Competențe de comunicare în limbi străine;
- Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie;
- Competențe digitale de utilizare a tehnologiei informației ca instrument de învățare și cunoaștere;
- Competențe sociale și civice;
- Competențe antreprenoriale;
- Competențe de sensibilizare și expresie culturală;
- Competența de a învăța să înveți.

Competențele de bază în aria curriculară Matematică și științe sunt: *competențe de bază în matematică, științe și tehnologie, a învăța să înveți și însușirea competențelor digitale.*

Competența matematică se concretizează în capacitatea de a aplica și a dezvolta gândirea matematică (logică și spațială) cu scopul de a rezolva probleme apărute în viața cotidiană și implică disponibilitatea de a o folosi, dar și modalitățile de prezentare (prin formule, modele, grafice, scheme). Cunoștințele necesare în matematică sunt: numerația, operații de bază, figuri și corpuri geometrice, unități de măsură. Copilul trebuie să posede deprinderi de a aplica principiile și procesele matematice de bază în situații cotidiene, de a comunica în limbaj matematic, de a folosi instrumente ajutoare adecvate, de a argumenta matematic atunci când situația o impune. O atitudine pozitivă în matematică presupune respectarea adevărului și disponibilitatea de a descoperi cauze apreciind validitatea lor (prin implicare activă).

Încă din ciclul achizițiilor fundamentale, copiilor le trebuie imprimată ideea necesității de a învăța ca atitudine generală, dar mai ales cum să învețe, formându-și pe parcurs deprinderi cu munca independentă, cu diverse tehnici de muncă intelectuală. Cheia învățării eficiente este deplina angajare a elevului în procesul învățării. Predarea nu trebuie privită ca un simplu proces de

transmitere a cunoștințelor; aceasta are sens și este eficientă doar dacă implică în mod activ participativ elevul în acest proces.

Scopul matematicii nu se reduce la latura informativă a procesului educațional, ci are în vedere și latura formativă prin formarea gândirii logice, cultivarea raționamentului, a spiritului de receptivitate, definirea clară și precisă a noțiunilor, adaptarea creatoare la schimbările vieții cotidiene. Cunoștințele dobândite de elevi, mai cu seamă în ciclul primar când gândirea este dominată de concret, volumul atenției este încă redus, memoria este logică și voluntară, trebuie să aibă legătură cu viața, să înțeleagă că au o utilitate practică. Nouă, învățătorilor, ne revine sarcina de a organiza activitățile de învățare prin acțiuni atractive, care leagă cunoștințele de practică.

Pentru unii elevi matematica este un soi de „bau-bau” al materiilor, deoarece nu își însușesc la timp noțiunile matematice. De aceea este important să respectăm latura practic aplicativă a matematicii, aspect care poate fi realizat prin diverse modalități:

- Învățarea centrată pe elev;
- Abordarea stilurilor de predare;
- Abordarea conținuturilor din perspectiva metodelor activ-participative;
- Aplicarea pe scară tot mai largă a jocului didactic;
- Predarea integrată: interdisciplinară, pluridisciplinară, transdisciplinară;
- Învățarea în cooperare;
- Desfășurarea unor lecții cu ajutorul computerului.

Învățarea centrată pe elev presupune punerea accentului pe nevoile reale ale elevului, nu pe conținuturi și are avantajul creșterii motivației, învățării active și eficiente. Participarea elevilor la diverse activități precum: cercuri de matematică, ore de pregătire pentru performanțe superioare organizate la nivelul clasei, concursuri matematice (Comper, Lumina math), oferă elevilor posibilitatea aprofundării și extinderii cunoștințelor dobândite la clasă, răsplata și satisfacția efortului depus, iar nouă, coordonatorilor, un feedback obiectiv.

Abordarea stilurilor de predare – vizual, auditiv, practic/kinetic trebuie să aibă în vedere particularitățile de vârstă ale elevilor. Îmbinarea predării vizuale (imagini, desene, video, text, etc) cu cea auditivă (explicații, demonstrații verbale, audiții) și cu cea practic-kinetic (lucrul concret cu obiectele, instrumentele de măsură) conduc la eficientizarea învățării matematice.

Abordarea conținuturilor din perspectiva metodelor activ-participative îi ajută pe elevi în înțelegerea conținuturilor pe care urmează să le aplice în viața reală și să realizeze judecăți matematice de valoare. Acestea au un impact extraordinar asupra copiilor prin caracterul ludic și prin denumiri, având consecințe pozitive în ceea ce privește dezvoltarea abilităților de cooperare și ajutor reciproc, oferind alternative de învățare preferate de copii. Între metodele activ- participative distingem metode cu valențe creatoare (brainstorming, ciorchinele, turul galeriei, jocul de rol) și metode cu valențe activizatoare (metoda cadranelor, știu/ vreau să știu/ am învățat, mozaicul, cubul, problematizarea, studiu de caz, organizatorii grafici).

Aplicarea pe scară tot mai largă a jocului didactic crește caracterul aplicativ al orelor de matematică. Jocul, activitatea preferată a celor mici, este o acțiune efectuată la nivelul clasei în limite de timp și spațiu stabilite, după reguli obligatorii, dând un sentiment de bucurie în ideea că este altfel decât în mod obișnuit, menținând copiii în acea încordare care îi activează. Având în vedere că orice muncă făcută cu plăcere pare mai ușoară, jocul didactic este distractiv pentru copii,

le ușurează rezolvarea sarcinilor și îi familiarizează cu efortul intelectual susținut. Pot fi utilizate jocurile individuale sau de grup, jocurile de competiție, jocuri pe bază de reprezentări grafice, de scenarii imaginate de învățător sau elevi, simularea unor situații practice, jocuri matematice pe calculator, rebusuri matematice.

Învățarea prin cooperare se poate realiza prin aplicarea unor metode de gândire critică, cum ar fi: metoda mozaicului, metoda predării reciproce, metoda gândiți- lucrați în perechi- comunicați.

Desfășurarea unor lecții cu ajutorul computerului este o altă modalitate de a obține o participare activă a elevilor și un grad sporit de aplicabilitate, având în vedere că softurile educaționale oferă variante atractive de însușire, consolidare, aplicare a cunoștințelor matematice. Folosirea calculatorului contribuie în mod considerabil la stimularea interesului față de nou, ușurează înțelegerea unor noțiuni, stimulează imaginația și capacitatea de rezolvare a problemelor, dezvoltă o gândire logică și rapidă. Printre softurile/ pratformele educaționale care pot fi utilizate cu succes la clasele primare amintim: platforma educațională 123edu.ro, sistemul educațional informatizat AeL, platforma Kidibot, platforma educațională Kahoot, platforma Nearpod, Wordwall, etc.

Predarea integrată amplifică caracterul aplicativ al orelor de matematică prin realizarea componentelor sale: intradisciplinaritate (utilizarea operațiilor aritmetice în cadrul orelor de geometrie), interdisciplinaritate și transdisciplinaritate (stabilirea unei teme generale și evidențierea unor tangențe cu diverse discipline).

Abordarea integrată vine ca o necesitate a lumii în care trăim, o societate în care „schimbările de atitudine esocială și individuală au nevoie de un nou tip de educație, adecvat secolului în care trăim, bazat pe principii transdisciplinare”.(Bama, Caciuc, 2004). Termenul a evoluat de la o primă etapă a interdisciplinarității lui Piaget (o abordare holistică a lumii reale care este interactivă) la o abordare „trans” care este în același timp „între discipline și în diferite discipline și dincolo de disciplină”(Niculescu, 2010) . Astfel, scopul acestui tip de abordare îl constituie înțelegerea lumii actuale printr-o combinație de idei, concepte, cunoștințe și discipline care nu mai sunt privite singular, ci într-o relație și interdependență permanentă. O abordare integrată ne oferă educația de tip STEAM.

„Ce este STEM? Într-o lume condusă de tehnologie, STEM reprezintă argumentul cheie al unei educații care privește înainte, spre viitor, fiind orientată spre sporirea capacității individului de a reacționa și a deține controlul. STEM își propune în primul rând, promovarea și utilizarea unor metode de predare bazate pe explorare, investigare și anchetă, pentru a implica elevii dar și prezentarea și promovarea de modele de cariere în domeniu, în așa fel încât elevii să regăsească un exemplu demn de urmat.”

Educația de tip STEM/STEAM/STREAM este un concept relativ nou în cadrul sistemului de învățământ românesc. Acronimul STEM vine din limba engleză și face referire la disciplinele: științe, tehnologii, inginerie și matematică, iar în limba română este utilizat acronimul ȘTIM (științe, tehnologii, inginerie și matematică). Ulterior au apărut două noi concepte, STEAM care include și artele pe lângă disciplinele menționate anterior sau varianta mai extinsă STREAM care conține reading-ul- înțelegerea textelor scrise. Educația STEAM trebuie să sporească înțelegerea elevilor despre cum funcționează lucrurile și să-și îmbunătățească deprinderile de utilizare a tehnologiei. În ciclul primar acest tip de abordare este necesar deoarece acoperă toate disciplinele studiate la clasă și oferă copilului o perspectivă de ansamblu a realității care ne înconjoară

stimulându-i creativitatea și imaginația prin surprinderea relațiilor de cauzalitate dintre obiecte și fenomene.

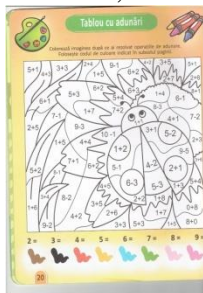
Prin implementarea proiectului STEAM variem activitățile de învățare, condimentând lecțiile cu sarcini practice.

Exemple de activități STEAM - matematică în învățământul primar:

Clasa pregătitoare:

Tema: Adunarea și scăderea numerelor fără trecere peste ordin

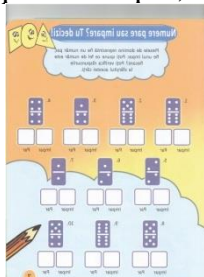
Li se dă elevilor un tablou cu operații care trebuie colorat după un cod de culoare în urma efectuării operațiilor.

Științe	Tehnologie	Inginerie/ Investigație	Arte	Matematică
- discută despre caracteristicile buburuzei;	- ascultă cu ajutorul calculatorului cântecelul despre buburuză vizionând videoclipul ; https://www.youtube.com/watch?v=LqIxhgLpZo	-discută despre consecințele absenței buburuzelor din grădini;	-colorează tabloul; -dansează pe ritmul cântecelului	-efectuează calculele;

Clasa I

Tema: Numere pare sau impare?

Se pregătește elevilor o fișă cu piese de domino. Ei trebuie să calculeze numărul total de pe fișe și să specifice dacă este par sau impar

Științe	Tehnologie	Inginerie	Arte	Matematică
- exemple din viața cotidiană de grupuri care conțin membri în număr par sau impar: perechile, duzina, familiile cu un copil, cu doi copii, etc.	- joc interactiv: Nr. pare și numere impare; https://wordwall.net/ro/resource/1662935/numere-pare-%C8%99i-impare <i>Lovește cârțița</i>	-observă ca reguli generale că suma a două numere pare sau impare este un număr par, iar suma unui nr. par și unul impar este un număr par.	- intonează cântecelul „Numărătoarea”, „strigând” după fiecare număr par sau impar;	-efectuează calculele și recunoaște tipul de număr par sau impar;

Clasa a II-a

Tema: Figuri și corpuri geometrice

Științe	Tehnologie	Inginerie	Arte	Matematică
- discută despre asemănări și deosebiri ale corpurilor geometrice cu obiecte din jur;	- joc interactiv corpuri geometrice: https://wordwall.net/ro/resource/2429786/figuri-%C8%99i-corpuri-geometrice	- construiesc, cu ajutorul corpurilor /figurilor geometrice o clădire /mașină și explică importanța utilizării corecte a pieselor (formelor);	-realizează diverse desene folosindu-se de figuri și corpuri geometrice;	- recunosc și denumesc figurile și corpurile geometrice prezentate,; -rezolvă probleme diverse cu perimetrul figurilor geometrice, fără terminologie;

Clasa a III-a

Proiect: Mergem în Satul lui Moș Crăciun?

Tema matematică: Înmulțirea în centrul 0-10 000

Științe	Tehnologie	Inginerie	Arte	Matematică
- descoperă localitatea unde se află „Satul lui Moș Crăciun”; -discută despre vremea din această perioadă;	- vizionează imagini din satul lui Moș Crăciun;	-oferă soluții financiare pentru excursia în satul lui Moș Crăciun;	-confeționează ornamente pentru „Târgul de Crăciun” - intonează cântecele la tema proiectului și colinde;	-efectuează calculele propuse pentru a primi pașaportul spre „Satul lui Moș Crăciun”

Clasa a IV-a

Tema: Adunarea și scăderea în centrul 0-1 000 000

Științe	Tehnologie	Inginerie	Arte	Matematică
- se discută despre populația României, despre recesământul	- vizionează un power point despre situația recensământului populației din	-discută despre consecințele scăderii populației la nivel național;	-realizează harta României cu un cod de culori pentru a ilustra demografia în	-efectuează calculele care se impun diverselor situații prezentate;

populației;	ultimii ani;		diverse județe;	
-------------	--------------	--	-----------------	--

În scopul asigurării succesului în societate trebuie să oferim copiilor cunoștințele și abilitățile necesare pentru a se integra și descurca într-o lume care se află într-o continuă evoluție. Educația STEAM se concentrează pe procesul de învățare la fel de mult ca pe rezultate, îi încurajează pe copii să învețe împreună și unii de la alții, să încerce lucruri noi, respectă efortul și ideile copiilor, astfel încât ei să se simtă încrezători să-și asume riscuri, le stimulează încrederea prin joc și explorare, prin asaltul de idei.

Ca o concluzie putem susține faptul că STEAM este un mod inovator de a gândi la nivelul claselor primare prin predarea matematicii și științei valorificând conexiunile acestora cu arta, tehnologia și ingineria. Pentru o implementare corectă și rapidă a acestui sistem, cred că profesorii ar trebui să beneficieze de cursuri dedicate activităților integrate STEAM.

Bibliografie:

- Activități STEAM, Matematica uimitoare, 2018, Editura Paralela 45
- Lefter, 2018, Abordarea STEM în învățământul primar, *iTeach online*
- Bama A., Alecu S., Caciuc V, 2004, Îndrumar pentru activități practic- aplicative la disciplinele pedagogice, Editura Fundației Universitare „Dunărea de Jos”, Galați;
- Geanina Hăvârneanu, 2020, Didactica matematicii și informaticii pentru învățământul primar, Editura Polirom;
- <https://www.kinderpedia.co/ro/stem-educatie-invatare-investigatie.html?format=html>
- R.M. Niculescu, 2010, Curriculum între continuitate și provocare, Editura Universității Transilvania ;
- STEM, Carte de activități matematice, 2021, Editura Aramis.

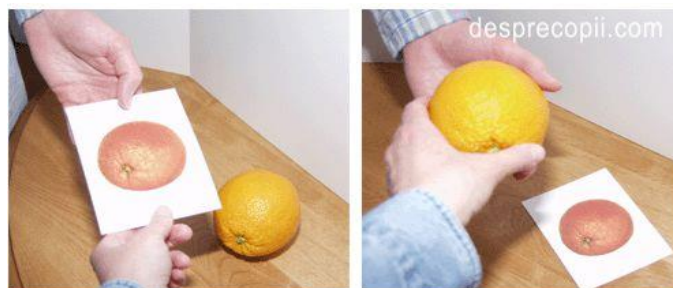
COMUNICAREA PRIN SCHIMB DE IMAGINI- PECS

Prof. înv. preșcolar Elisabeta-Elena SARDARIU
Școala Gimnazială „D.D.Pătrășcanu” Gr. Nr. 1 Tomești, jud. Iași

Comunicarea prin schimb de imagini este o metodă de intervenție AAC utilizată în cazul persoanelor cu tulburări de dezvoltare, fiind folosit cu precădere de către persoanele cu autism, Down, cei cu paralizie cerebrală, tulburări de limbaj, etc.

Conform literaturii de specialitate, programul a fost aplicat cu succes atât în cazul copiilor preșcolari cât și adolescenților sau persoanelor ajunse la vârsta maturității (Powell, 2004).

Sistemul PECS a fost dezvoltat de Andrew Bondy și Lori Frost în anul 1985, având ca punct de plecare lucrarea psihologului behaviorist B.F Skinner – *Verbal Behaviour*. PECS se adresează persoanelor care nu au încă limbaj verbal precum și celor care deși posedă abilități de exprimare verbală, aceasta nu este funcțională. Un copil care nu vorbește la vârsta de 4, 5 ani are nevoi complexe de comunicare care nu mai pot fi intuite de părinți. Neputând vorbi, copiii au nevoie să fie ajutați să comunice iar acest sistem vine în ajutorul comunicării și limbajului punând la dispoziția copilului imagini care conțin lucrurile de care copilul ar putea avea nevoie: apă, mâncare, dulciuri, jucării, toaletă, “vreau pauză”, “mi-e somn”, “vreau la plimbare”, “mă doare ceva”. Copilul este învățat ce semnifică fiecare imagine și cum să o folosească pentru a primi ceea ce dorește, imaginile devenind astfel “cuvintele” copilului.

Se cere un lucru

Se obtine acel lucru

Concret, PECS începe prin a învăța persoana non-verbală să înmâneze unei alte persoane (partenerului de comunicare) o pictogramă care reprezintă obiectul. Partenerul de comunicare va primi cartonașul și va da la schimb obiectul dorit de cel care cere, obiect ce este reprezentat de pictogramă. În acest fel, copilul non-verbal va învăța că ceea ce a făcut el a fost o cerere.

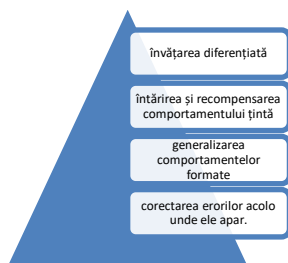
Prin intermediul acestui program, autorii au urmărit să realizeze o diferențiere clară între terminologia conceptului de vorbire și a celui de comunicare. Așadar, acest sistem de comunicare îmbină concepte din domeniul terapiei limbajului și ortofonie în condițiile în care persoana cu tulburări severe de comunicare verbală nu este atrasă de semnificația cuvintelor sau nu le utilizează cu scop funcțional. Pornind de la acest aspect, Bondy și Frost au considerat imaginile/simbolurile ca fiind o modalitate alternativă și eficientă de comunicare, ce ar putea răspunde acurat nevoilor pe care copiii cu TSA le prezintă (Preda, 2005).

Dacă în primă fază PECS începe prin a învăța un individ să înmâneze o pictograma a unui item dorit persoanei care deține itemul respectiv, acesta onorând pe loc “cererea”, în următoarele

faze sistemul PECS merge mai departe predând discriminarea pictogramelor și cum să le pună împreună în propoziții. În fazele avansate indivizii sunt învățați să răspundă la întrebări și să facă comentarii, precum și să realizeze alte funcții, scopul final fiind comunicarea prin această metodă alternativă (Lovaas, 2012).

Pentru a putea fi introdus acest sistem, copilul trebuie să aibă capacitatea de a iniția o situație de comunicare și să aibă capacitatea de reprezentare a obiectului, în sensul de a-l recunoaște în fotografie sau pictogramă. Trebuie să se lucreze pentru **dezvoltarea limbajului receptiv** (înțelegerea limbajului), în activități în care copilul trebuie să facă anumite lucruri, să arate, să dea, să aducă etc.

Având ca fundament teoretic activitatea lui Skinner, Frost și Bondy au elaborat în 2002 protocolul de instruire PECS, unde strategiile esențiale pentru dezvoltarea fiecărei abilități sunt bazate pe:

Protocolul implică parcurgerea a 6 etape de instruire distincte, iar tranziția spre o etapă superioară este condiționată de achizițiile pe care copilul le-a dobândit în etapele precedente (Bondy și Frost, 2009).

Din cauza faptului că recompensa socială nu este eficientă în cazul persoanelor cu autism de vârstă mică, învățarea în cadrul PECS debutează prin acțiuni funcționale care pun copilul în contact direct cu recompense semnificative. În aceste condiții, parcurgerea celor 6 etape ale programului este precedată de identificarea potențialelor recompense la care copilul răspunde și care reprezintă totodată și punctul de plecare în cadrul acestei abordări terapeutice.

Scopul fundamental al intervenției PECS este de a îmbogăți repertoriul funcțional de comunicare al copiilor cu TSA și nu numai, prin adăgarea unor simboluri precum: ajutor, pauză etc (Fărcaș, 2008). Prin acest context, copiii sunt învățați să formuleze propoziții din ce în ce mai complexe, care să completeze sau să clarifice o solicitare și în același timp să-i satisfacă nevoile de comunicare.

Bibliografie:

- Mitasov T., *Elemente de intervenție în autism*, Editura Stef, 2005
- Muraru-Cernomazu O. , *Aspecte generale ale patologiei autiste*, Ed. Universității Suceava, lucrare de doctorat, 2000.
- Muraru-Cernomazu O., *Studiu și contribuții privind autismul infantil. Considerații etiopatogenice și evolutiv-comportamentale*, Nagoya: Universitatea de Stat, Spitalul Universitar, Clinica de Psihiatrie pentru Părinți și Copii, 2004.
- Mureșan C., *Autismul Infantil, Structuri Psihopatologice și Terapie Complexă*, Editura Presa Universitară Clujeană, 2004,
- Peeters T. *Autismul*, Editura Polirom, Iași, 2009

Peeters T. *Teorie și intervenție educațională*, Editura Polirom, 2016

Popovici D. V. , *Strategii de comunicare augmentativă și alternativă pentru copiii nonverbali*, Editura Universității din București, 2016

FORME DE ORGANIZARE A ACTIVITĂȚII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

Prof. Simona-Gabriela CREȚAN
Palatul Copiilor Craiova, Dolj

Formele de organizare a procesului de învățământ sunt o componentă a strategiilor de instruire. Perfecționarea procesului de învățământ presupune crearea unui cadru organizatoric propice realizării obiectivelor instructiv-educative stabilite. Această acțiune se realizează prin: diversificarea formelor de organizare a activității în cadrul lecției care continuă să reprezinte forma organizatorică de bază și creșterea ponderii altor forme de organizare a procesului instructiv-educativ cum sunt: excursiile, vizitele, activitățile de teren, activitățile practice etc.

În organizarea procesului de învățământ se are în vedere îmbinarea optimă, conform obiectivelor urmărite, a trei forme principale de activitate:

- ✓ Activitatea frontală, cu întreaga clasă;
- ✓ Activitatea pe grupe de elevi;
- ✓ Activitatea individuală.

Activitatea frontală

Activitatea frontală este o formă predominantă de organizare a activității în lecția tradițională, dar în învățământul modern ponderea acesteia se reduce treptat. Concomitent se schimbă și conținutul ei. În cadrul acestui tip de activitate profesorul are „un rol central în sistemul relațiilor ce se stabilesc”(Radu, Ion T., Ezechil, Liliana, “Didactica: teoria instruirii”, 2006). În prezent funcția profesorului este de organizator și îndrumător al activității de învățare pe care o realizează elevul. Astfel, activitatea cu întreaga clasă are pe de o parte menirea să pregătească activitatea de grup sau individuală, punându-se și delimitându-se problemele ce trebuie studiate și clarificate, metodele ce trebuie folosite și etapele ce trebuie parcurse. Pe de altă parte, cu colectivul întregii clase se dezbate și rezultatele activității de grup și individuale, se trag concluzii, se fac generalizări, se apreciază calitatea muncii depuse.

Activitatea frontală presupune relația profesorului cu întreg colectivul clasei, se lucrează în același timp cu toți elevii angajați în aceeași activitate. Această formă de organizare asigură manifestarea rolului de conducător al profesorului cu toate consecințele ce decurg de aici. În ultima perioadă accentul cade pe diversificarea strategiilor de abordare a grupului școlar, conștientizând diferențele dintre indivizi și ținând seama de particularitățile individuale ale educabililor. Instruirea diferențiată are o mare eficiență, date fiind posibilitățile diferite ale elevilor, ritmul de lucru și capacitatea de înțelegere diferite pentru un grup de elevi sau pentru fiecare în parte.

Avantajul constă în faptul că, din punct de vedere intelectual, se realizează o omogenitate a colectivului, cu care se lucrează, deci conținutul și metodele vor fi adecvate particularităților tuturor elevilor din clasa respectivă.

Dezavantajele majore se referă la: dificultatea cunoașterii elevilor; posibilitatea redusă de dezvoltare a aptitudinilor individuale și de motivație; dificultăți de realizare a relațiilor de

colaborare între elevii cu posibilități/performance diferite și apariția tendințelor de dezvoltare unilateral intelectuală.

Predarea frontala

- se bazează pe principiul tratării nediferențiate, al muncii egale cu toți elevii din aceeași clasă.
- profesorul are rolul principal, organizează, conduce și dirijează activitatea elevilor, este denumit magistral.
- predominantă este activitatea profesorului - bazată exclusiv pe expunere, pe transmitere de cunoștințe unei clase întregi de elevi => reduce învățarea la achiziționarea pasivă de cunoștințe și limitează foarte mult activitatea colectivă propriuzisă.
- elevii execută în același timp și în același sistem, aceleași sarcini, dar fiecare lucrează strict individual, fără a se stabili legături de interdependență între ei. => comunicarea între colegi și posibila învățare prin cooperare sunt reduse la maximum, ele având loc numai în afara predării, în pauze și în timpul liber

Activitățile de grup dirijate cuprind: consultatii, meditatii, exercitii independente, vizita în grupuri mici, cercul de elevi, întâlniri cu specialiști (oameni de știință, scriitori), concursuri și dezbateri școlare, sesiuni de comunicări și referate, reviste școlare.

De tip tradițional rămâne și predarea în grup, pe clase convenționale, cu un efectiv de aproximativ 30 de elevi.

De asemenea poate fi folosită și organizarea pe grupe a activității elevilor => profesorul îndrumă și conduce activitatea unor subdiviziuni/microcolectivități (denumite grupe) alcătuite din elevii unei clase și care urmăresc anumite obiective educaționale, identice sau diferite de la o grupă la alta. Aceste grupe (3-8 elevi) pot fi omogene -microcolectivități formale, respectiv alcătuite după criterii bine stabilite în prealabil și cu o structură precisă (de exemplu, elevi cu același nivel de pregătire la disciplina respectivă, cu aceleași nevoi educaționale, cu aceleași interese sau motivații) sau neomogene/ eterogene – microcolectivități informale, respectiv constituite prin inițiative spontane, individuale, după preințele elevilor și care au un coordonator

Organizarea în binom (perechi) alcătuite fie de profesor, fie de elevi în mod aleatoriu, după anumite preferințe sau după criterii bine precizate.

Organizarea combinată a activității elevilor se referă la îmbinarea celor prezentate mai sus, în funcție de obiectivele operaționale urmărite și caracteristicile concrete ale contextelor educaționale

Activitățile individuale cuprind studiul individual, efectuarea temelor pentru acasă, studiul în bibliotecă, lectura suplimentară și de completare, întocmirea de proiecte, referate, desene, scheme, alte lucrări scrise, comunicări științifice, alte proiecte practice.

- pun accentul pe munca independentă, fără supraveghere directă și consultantă din partea profesorului - există mai multe variante de organizare individuală a activității elevilor: cu sarcini de instruire comune pentru toți elevii, cu teme diferențiate pe grupe de nivel, cu teme diferite pentru fiecare elev.

În acest ultim caz, activitatea se numește individualizată sau personalizată, pentru că ține cont de particularitățile fizice și psihice ale fiecărui elev, de nivelul pregătirii sale, aptitudinile lui, de nevoile lui educaționale. - profesorul va organiza activitățile didactice astfel încât să sporească șansele de reușită a atingerii obiectivelor propuse, adoptând o varietate de activități la specificul și potențialul elevilor săi.

Bibliografie:

Cerghit Ioan, Mijloace de invatamant si strategii didactice, in: Cerghit Ioan, Vlasceanu Lazar (coord.), Curs de pedagogie, Tipografia Universitatii, Bucuresti, 1988.

Ionescu Miron, Radu Ion, Didactica moderna", Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995.

Nicola, Ioan , Pedagogie, Editura Didactică și Pedagogică, RA, București, 1994.

METODE MODERNE DE PREDARE

Prof. Simona-Gabriela CREȚAN
Palatul Copiilor Craiova, jud. Dolj

Evaluarea reprezintă o componentă fundamentală a procesului de învățământ, statutul ei în cadrul acestuia fiind reconsiderat, mai ales în ultimele decenii, datorită numeroaselor cercetări, studii, lucrări elaborate pe această temă. Evaluarea școlară este percepută astăzi ca fiind organic integrată în procesul de învățământ, având rolul de reglare, optimizare, eficientizare a activităților de predare învățare.

Metodele și tehnicile moderne de evaluare: hărțile conceptuale, metoda R.A.I., tehnica 3-2-1, proiectul, portofoliul, jurnalul reflexiv, investigația, observația sistematică a comportamentului elevilor, autoevaluarea etc, au multiple valențe formative care le recomandă ca modalități adecvate de optimizare a practicilor evaluative, fiind susceptibile, în primul rând, să faciliteze participarea elevilor la evaluarea propriilor rezultate.

Valențe formative ale metodelor moderne de predare

- stimularea activismului elevilor;
- accentuarea valențelor operaționale ale diverselor categorii de cunoștințe;
- evidențierea, cu mai multă acuratețe, a progresului în învățare al elevilor și, în funcție de acesta, facilitarea reglării/autoreglării activității de învățare;
- formarea și dezvoltarea unor competențe funcționale, de tipul abilităților de prelucrare, sistematizare, restructurare și utilizare în practică a cunoștințelor;
- formarea și dezvoltarea capacităților de investigare a realității;
- formarea și dezvoltarea capacității de cooperare, a spiritului de echipă;
- dezvoltarea creativității;
- dezvoltarea gândirii critice, creative și laterale;
- dezvoltarea capacității de autoorganizare și autocontrol;
- dezvoltarea capacităților de interevaluare și autoevaluare;
- formarea și dezvoltarea capacității reflective și a competențelor metacognitive;
- cristalizarea unei imagini de sine obiective;
- dezvoltarea motivației pentru învățare și formarea unui stil de învățare eficient

Hărțile conceptuale („conceptual maps”) sau hărțile cognitive („cognitive maps”) pot fi definite drept oglinzi ale modului de gândire, simțire și înțelegere ale celui/celor care le elaborează. Reprezintă un mod diagramatic de expresie, constituindu-se ca un important instrument

pentru predare, învățare, cercetare și evaluare la toate nivelurile și la toate disciplinele.” (Oprea, 2006, 255).

Întâlnim mai multe tipuri de hărți conceptuale în practica pedagogică:

- Hărți conceptuale tip “pânză de păianjen”
- Hartă conceptuală ierarhică
- Harta conceptuală lineară
- Sisteme de hărți conceptuale

Tehnica 3-2-1. Denumirea provine din faptul că elevii scriu:

3 termeni (concepte) din ceea ce au învățat,

2 idei despre care ar dori să învețe mai mult în continuare și

o capacitate, o pricepere sau o abilitate pe care consideră ei că au dobândit-o în urma activităților de predare-învățare.

Tehnica 3-2-1 poate fi considerată drept o bună modalitatea de autoevaluare cu efecte formative în planul învățării realizate în clasă. Este o cale de a afla rapid și eficient care au fost efectele proceselor de predare și învățare, având valoare constatativă și de feed-back. Pe baza conexiunii inverse externe, profesorul poate regla procesele de predare viitoare, îmbunătățindu-le și poate elabora programe compensatorii dacă rezultatele sunt sub așteptări ori programe în concordanță cu nevoile și așteptările elevilor. Este un instrument al evaluării continue, formative și formatoare, ale cărei funcții principale sunt de constatare și de sprijinire continuă a elevilor.

Proiectul. Începe în clasă, prin definirea și înțelegerea sarcinii de lucru – eventual și prin începerea rezolvării acesteia – se continuă acasă pe parcursul a câtorva zile sau săptămâni. Elevul are permanente consultări cu profesorul. Proiectul se încheie tot în clasă, prin prezentarea în fața colegilor a unui raport asupra rezultatelor obținute și dacă este cazul, a aplicației realizate. Proiectul este o formă activă, participativă care presupune și încurajează transferul de cunoștințe, capacități, facilitează și solicită abordările interdisciplinare, și consolidarea abilităților sociale ale elevilor. Este deosebit de util atunci când profesorul urmărește accentuarea caracterului practic/aplicativ al învățării și apropierea între discursul teoretic și experiența de viață a elevilor.

Portofoliul îl ajută pe elev să se autoevalueze. Portofoliul reprezintă “cartea de vizită” a elevului, prin care profesorul poate să-i urmărească progresul la o anumită disciplină, de-a lungul unui interval de mai lung de timp. La începutul demersului educativ se realizează un diagnostic asupra necesităților elevului de învățare pentru a stabili obiectivele și criteriile de evaluare.

Bibliografie:

Jinga I., Istrate E(Coord) – Manual de pedagogie , Ed.ALL, 1998

Oprea, Crenguța ,”Strategii didactice interactive”, Editura Didactică și Pedagogică, București,2008

Păun Emil, Potolea Dan (coord) –Pedagogie, Ed. Polirom, Iași, 2002.

METODE TRADIȚIONALE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Prof. Simona-Gabriela CREȚAN
Palatul Copiilor Craiova, jud. Dolj

Termenul ”metodă”, derivă etimologic din două cuvinte grecești (odos-”cale” ;metha-”spre”;”cătref”) și are înțelesul de ”drum (cătref)...”.În didactică ,metoda se referă la calea care e urmată ,drumul ce conduce la atingerea obiectivelor educaționale .

Profesorul George Văideanu arată că metoda de învățămînt reprezintă calea sau modalitatea de lucru :

-selecționată de cadrul didactic și pusă în aplicare în lecții sau activități extrașcolare cu ajutorul și în beneficiul acestora-care presupune în toate cazurile ,cooperarea între profesor și elevi și participarea acestora la căutarea soluțiilor ,la distingerea adevărului de eroare,etc.

-care se folosește sub forma unor variante și/sau procedeele selecționate ,combinate și utilizate în funcție de nivelul și trebuințele sau interesele elevilor ,în vederea asimilării temeinice a cunoștințelor ,a trăirii valorilor ,a stimulării spiritului creativ etc.Utilizarea metodelor nu vizează numai asimilarea cunoștințelor

-care-i permite profesorului să se manifeste ca purtător competent al conținuturilor învățămîntului și ca organizator al proceselor de predare-învățare ;în cursul desfășurării acestora ,el poate juca rolul de animator,ghid ,evaluator,predarea fiind un aspect al învățării

CARACTERISTICILE METODELOR TRADIȚIONALE:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii, așadar comunicarea este unidirecțională;
- sunt predominant comunicative,;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt reproducere a cunoștințelor;
- au un caracter formal și stimulează competiția;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă.

- **COMUNICAREA**

este o metodă de transmitere a informației care i se poate imprima un caracter activ, chiar în cadrul modelului inductiv tradițional. În acest caz, activitatea elevilor este dirijată pas cu pas de cuvântul profesorului și constă în rezolvarea unor sarcini mici, înlănțuite, într-o succesiune dată de raționamentul inductiv al pedagogului.

- **CONVERSAȚIA**

este metoda cu un rol preponderent în practica didactică a studierii limbii în școală, și aceasta datorită faptului că înlesnește antrenarea elevilor în cercetarea faptelor de limbă, în descoperirea

regulilor, le cultivă gândirea logică, posibilitățile de exprimare, încrederea în capacitățile proprii, pricepera de a folosi dialogul în vederea unei comunicări vii și clare.

- **ANALIZA LINGVISTICĂ**

Alături de conversație, analiza lingvistică este metoda principală de studiere a limbii în școală. Felul analizei lingvistice este în funcție de compartimentul limbii căruia i se aplică: fonetică, lexicală, morfologică, sintactică, ortografică și de punctuație, stilistică.

Obiectul analizei sintactice îl constituie structura propozițiilor și a frazelor, mai precis surprinderea consituenților enunțurilor coerente de mai mică sau maimare complexitate, a funcțiilor acestora în realizarea comunicării verbale corecte și eficiente.

- **ÎNVĂȚAREA PRIN DESCOPERIRE**

Este o metodă de cercetare psiho-pedagogică și didactică , elaborată temeinic în ultimele decenii ale secolului al XX-lea, din necesitatea revitalizării învățământului, mai precis din dorința activizării autentice a procesului învățării în școală. Este considerată o metodă didactică modernă, cu toate că ea implică elemente întâlnite în metodică tradițională (identificarea, conversația euristică).

- **PROBLEMATIZAREA**

Învățarea prin rezolvare de situații-problemă e o variantă modernă a euristicii, reprezentând o altă modalitate, mai complexă, de aplicare a teoriei învățării prin descoperire.

- **DEMONSTRAȚIA**

Este o metodă didactică frecvent folosită în practica didactică tradițională. Întrucât utilizarea ei în învățământul tradițional se înfăptuia în așa fel încât ea nureușea să favorizeze, plenar, întrebuințarea datelor concrete, intuitive, într-o perspectivă euristică, (activizantă din perspectiva elevilor), demonstrația este supusă, în contextul modernizării tehnologiei didactice contemporane, unui proces de renovare procedurală, pentru implicarea elevilor în acțiunea de clarificare a unor fapte de limbă cu grad sporit de dificultate, pentru a înțelege resorturile raționale ale conținutului lor.

- **ÎNVĂȚAREA PRIN EXERCITII**

Un exercițiu înseamnă într-o primă accepțiune, executarea unei acțiuni în mod repetat, a efetua ceva de mai multe ori, pentru dobândirea unei îndemănări, deprinderi. Sub aspect didactic, exercițiul reprezintă o metodă fundamentală, ce presupune efectuarea conștientă și repetată a unor operații și acțiuni, în esență mintale și motrice, în vederea realizării unor multiple scopuri instructiv-educativ-formative, printre care și acela de a cultiva elevilor posibilitățile de transfer al cunoștințelor, al capacităților și comportamentelor însușite, cât și evaluarea gradului de operaționalitate al acestora. Importanța acestei metode de învățare prin exerciții este deosebită, având în vedere accentul pus pe învățarea prin acțiune, prin activitate efectivă.

- **INSTRUIREA PROGRAMATĂ**

Mai degrabă procedeu de lucru decât metodă didactică, instruirea programată cuprinde o înlănțuire de algoritmi, dar și probleme de rezolvat prezentate preponderent în formă verbală, dar și cu includerea unor aspecte intuitive.

- **MUNCA CU MANUALUL ȘI ALTE CĂRȚI**

Este o metodă didactică în cadrul căreia învățarea are ca sursă esențială și ca instrument al elevului cartea școlară sau alte surse similare punându-se astfel bazele autoinstruirii și educației permanente.

Bibliografie:

Marin Manolescu, „Activitatea evaluativă între cogniție și metacogniție”, Editura Meteor, 2004.

Ioan Nicola, “Tratat de pedagogie școlară”, Editura Didactică și Pedagogică Regia Autonomă, București, 1996

Constantin Cucoș, Pedagogie, Editura Polirom, 2006, București

MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Prof. Simona-Gabriela CREȚAN
Palatul Copiilor Craiova, jud. Dolj

Mijloacele de învățământ reprezintă o componentă structurală a procesului de învățământ, care contribuie la realizarea obiectivelor activității instructiv-educative, alături de celelalte componente ale procesului de învățământ.

Mijloacele de învățământ sunt 'instrumente sau complexe instrumentale menite a facilita transmiterea unor cunoștințe, formarea unor deprinderi, evaluarea unor achiziții, realizarea unor aplicații practice în cadrul procesului instructiv - educativ' (C. Cucos)

Funcțiile mijloacelor de învățământ

a. Funcția cognitivă: constă în faptul că mijloacele de învățământ sunt instrumente prin care se comunică date, informații asupra realității studiate, facilitând înțelegerea, însușirea și reținerea acestora, prin imbinarea obiectelor reale cu cuvântul, a scrisului cu acțiunea, a cunoașterii senzoriale cu cunoașterea rațională.

b. Funcția formativă: constă în faptul că mijloacele de învățământ permit dezvoltarea gândirii și a operațiilor acesteia, a spiritului de observație, atenției, formarea atitudinilor și convingerilor științifice, tehnice, culturale, contribuind și la formarea notiunilor și a capacității de corelare interdisciplinară. Mijloacele de învățământ contribuie și la stimularea motivației învățării, determinând participarea activă a elevilor în cadrul procesului instructiv-educativ

c. Funcția demonstrativă constă în faptul că prin mijloacele de învățământ li se înfatisează elevilor o multitudine de aspecte ale realității, care sunt greu accesibile cunoașterii directe, acest lucru contribuind la formarea corectă a reprezentărilor și dezvoltarea imaginației.

d. Funcția ergonomică - se referă la contribuția mijloacelor de învățământ la raționalizarea eforturilor profesorilor și elevilor, în cadrul activităților didactice. Mijloacele de învățământ vor reduce efortul de predare al cadrului didactic și efortul de învățare al elevilor.

e. Funcția de evaluare - se referă la posibilitatea pe care o oferă unele mijloace de învățământ de a obține informații despre rezultatele elevilor, nivelul performanțelor atinse.

f. Funcția estetică - constă în faptul că mijloacele de învățământ sunt astfel concepute și utilizate, încât să declanșeze trăiri afective, să cultive capacitatea de înțelegere și apreciere a frumosului, simțul echilibrului.

3. Clasificarea mijloacelor de învățământ

În funcție de prezența sau absența mesajului didactic, mijloacele de învățământ se clasifică în:

- mijloace de învățământ care cuprind mesaj sau informație didactică;
- mijloace de învățământ care facilitează transmiterea mesajelor sau informațiilor didactice.

Mijloace de învățământ care cuprind mesaj didactic

Sunt mijloace care redau si reproduc anumite trasaturi, caracteristici, insusiri ale obiectelor si fenomenelor realitatii ce constituie mesaj pentru activitatea de invatare. Mesajul didactic include atat informatii, cat si actiuni obiectuale.

Mijloace de invatamant care faciliteaza transmiterea mesajelor didactice

Sunt mijloace care nu contin mesaje, dar ajuta si mijlocesc transmiterea acestor mesaje. Nu sunt legate de un anumit tip de mesaj, dar pot fi folosite in vederea transmiterii unei game largi de mesaje.

Valoarea pedagogica a mijloacelor de invatamant rezulta din implicatiile pe care le au asupra transmiterii si asimilarii mesajelor educationale. Nu se poate vorbi de o utilizare universala a acestor mijloace, ci trebuie sa le adaptam si integram intr-o situatie concreta de invatare.

Bibliografie:

Cerghit Ioan, Mijloace de invatamant si strategii didactice, in: Cerghit Ioan, Vlasceanu Lazar (coord.), Curs de pedagogie, Tipografia Universitatii, Bucuresti, 1988

Constantin Cucos, Pedagogie, Editura Polirom, Bucuresti, 2006

Palicica, Maria, Metode, mijloace si forme de organizare a invatarii, Editura Mirton, Timisoara

STRATEGIA DIDACTICĂ

Prof. Simona-Gabriela CREȚAN
Palatul Copiilor Craiova, jud. Dolj

Strategia a fost definită ca un mod de combinare și organizare cronologică a ansamblului de metode și mijloace alese pentru a atinge anumite obiective

Strategia didactică este un termen unificator, integrator, care reunește sarcinile de învățare cu situațiile de învățare, reprezentând un sistem complex și coerent de mijloace, metode, materiale și alte resurse educaționale care vizează atingerea unor obiective.

Ea este necesară în orice act pedagogic, ocupând un loc central în cadrul activității didactice, deoarece proiectarea și organizarea lecției se realizează în funcție de decizia strategică a profesorului. Ea este concepută ca un scenariu didactic complex, în care sunt implicați actorii predării - învățării, condițiile realizării, obiectivele și metodele vizate.

Principalele componente ale strategiei didactice sunt:

- sistemul formelor de organizare și desfășurare a activității educaționale,
- sistemul metodologic respectiv sistemul metodelor și procedeele didactice,
- sistemul mijloacelor de învățământ, respectiv a resurselor utilizate,
- sistemul obiectivelor operaționale.

Strategia didactică are următoarele caracteristici:

- implică pe cel care învață în situații specifice de învățare;
- rationalizează și adecvează conținutul instruirii la particularitățile psihoindividuale
- creează premise pentru manifestarea optimă a interacțiunilor dintre celelalte componente ale procesului de instruire ;
- presupune combinarea contextuală, originală, unică, uneori, a elementelor procesului instructiv-educativ.

Dintre strategiile didactice mai importante menționăm:

- strategii inductive, al căror demers didactic este de la particular la general;
- strategii deductive, ce urmează calea raționamentului invers față de cele inductive, pornind de la general la particular, de la legi sau principii la concretizarea lor în exemple;
- strategii analogice, în cadrul cărora predarea și învățarea se desfășoară cu ajutorul modelelor;
- strategii transductive cum sunt explicațiile prin metafore;
- strategii mixte: inductiv-deductive și deductiv-inductive;
- strategii algoritmice: explicativ-demonstrative, intuitive, expositive, imitative, programate și algoritmice propriu-zise;
- strategii euristice de elaborare a cunoștințelor prin efort propriu de gândire, folosind problematizarea, descoperirea, modelarea, formularea de ipoteze, dialogul euristic, experimentul de investigare, asaltul de idei, având ca efect stimularea creativității.

De cele mai multe ori specialiștii din învățământ folosesc strategiile mixte, imbinând armonios elementele de dirijare și independentă, cu accent pe predare - învățare semidirijată.

Strategiile didactice sunt realizate cu ajutorul metodelor de predare și învățare, informative și activ-participative, de studiu individual, de verificare și evaluare.

Strategia este legată de obiectivele operationale și conținuturile școlare și are implicații directe privind performanța școlară, deoarece rezultatele școlare sunt dependente de modul de aplicare și dirijare de către profesor a interacțiunilor dintre strategiile didactice și obiectivele didactice.

O strategie didactică prescrie modul în care elevul este pus în contact cu conținutul de învățare, adică traiectoria pe care urmează să-i fie condus efortul de învățare. Ea conferă soluții de ordin structural procedural cu privire la proiectarea și combinarea diferitelor metode, mijloace, forme și resurse de predare-învățare, pentru ca elevii să ajungă la achizițiile dorite, iar obiectivele educationale să fie atinse.

Relație obiective-conținuturi-strategii în instruirea școlară exprimă algoritmul ce trebuie urmat în elaborarea proiectării didactice:

- se stabilesc la început obiectivele-cadru (generale), apoi cele de referință și operaționale, precizându-se activitățile de învățare;
- urmează analiza resurselor umane (clasa de elevi), ținând seama de nivelul de inteligență al elevilor, de motivația învățării și de aptitudinile lor. Se vor avea în vedere golurile din cunoștințe, nivelul de cunoștințe al elevilor, deprinderile și modul de învățare;
- conținuturile procesului de predare - învățare se stabilesc în funcție de obiective, de resursele umane și materiale existente;
- strategiile didactice și metodele de predare - învățare - evaluare se stabilesc în raport de obiectivele educaționale și de conținuturi;
- în funcție de obiective, conținuturi și strategii se precizează formele de organizare a activităților didactice, adică tipurile de lecții și alte activități educaționale;
- toate acestea se realizează de către profesor prin comportamentul său didactic.

Bibliografie:

Cerghit, I. (coord.); Prelegeri de pedagogie; ed. Polirom; Iași; 2001

Cucoș, C. – Pedagogie, ediția a II -a – ed. Polirom; Iași; 2006;

Sorin Cristea, Dicționar de termeni pedagogici, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998

MATEMATICA MAGICĂ, DISCIPLINĂ OPȚIONALĂ

Prof. înv. primar Doinița SÎMPETRU
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Galați

Am elaborat acest opțional pornind de la premisa că, în ciclul primar, jocul rămâne una din modalitățile de bază pentru abordarea activității didactice.

Prin această programă doresc să-i ajut pe elevi să privească matematica și altfel, nu doar ca pe un complicat șir de exerciții și probleme.

“Jocul este munca, este binele, este datoria, este idealul vieții. Jocul este singura atmosferă în care ființa psihologică cere să respire și, în consecință, să acționeze.”(Claponde, “Psychologie d’enfantes”). Și de aici importanța majoră pe care această activitate o are în viața copilului și nu numai.

La această vârstă copilul muncește jucându-se și asta îi face o plăcere deosebită. Ori un obiect opțional trebuie în primul rând să-i ofere copilului o relaxare, o ieșire din monotonia orelor de curs, o altfel de abordare a activității vieții lui de școlar. Prin activitatea de joc, elevul ajunge să muncească și să realizeze lucruri interesante pentru el și pentru cei din jurul său..

Folosind jocul în timpul orelor de opțional, doresc să-l determin pe elev să muncească cu plăcere, să aibă o comportare mult mai activă decât la celelalte ore, să accepte competiția cu sine și cu ceilalți parteneri de joc, să devină interesat de activitatea ce se desfășoară.

Prin opționalul „*Matematica magică*” urmăresc adaptarea unor cunoștințe dobândite prin studiul curriculumului pentru rezolvarea de situații-problemă nonstandard, ca și dezvoltarea unor activități de dobândire, pe cale intuitivă, a unor noțiuni complementare curriculumului.

Programa cuprinde jocuri și probleme distractive, de perspicacitate, care urmăresc dezvoltarea spiritului de observație, a memoriei, a agerimii minții.

Matematica nu este numai o înșiruire de cifre, reguli sau capcane care trebuie rezolvate și învățate pentru că așa prevede programa școlară, ci poate fi și o disciplină atractivă. Elevii trebuie convinși că matematica nu este grea.

Această disciplină îi învață pe copii să fie atenți, să gândească mai mult asupra datelor unei probleme, să observe orice amănunt interesant, să facă deosebirea între informațiile relevante și cele nerelevante pentru obținerea unei soluții corecte. Sarcinile didactice vizează și dezvoltarea unei judecăți analitice, necesară formării unei personalități inventive, puternic investigatoare.

Mate, cel dintâi prieten al școlărilor, le-a deschis acestora calea spre lumea minunată a cifrelor, propunându-le jocul matematic drept un demers didactic eficient al învățării.

Elevii vor dezlega enigmaticele matematicii prin joc, rezolvând probleme de logică și perspicacitate, probleme tip „capcană-surpriză”, rebusuri.

Implicarea copiilor în identificarea și selectarea materialului adecvat conținuturilor propuse a determinat o schimbare în atitudinea lor față de școală, precum și creșterea interesului față de propria lor formare.

Competențe generale:

1. Dezvoltarea capacității de a comunica, utilizând conceptele și limbajul matematic;
2. Stimularea și dezvoltarea creativității și a gândirii logice;
3. Dezvoltarea interesului pentru aplicarea cunoștințelor matematice în contexte variate.

Competențe specifice:

- 1.1. recunoașterea și utilizarea terminologiei referitoare la operațiile matematice și la relațiile dintre mărimi, în situații diferite;
- 1.2. rezolvarea de exerciții și probleme joc prin diferite procedee, folosind conceptele matematice însușite;
- 2.1. rezolvarea de situații problemă prin crearea unor căi de soluționare;
- 2.2. Organizarea și interpretarea de datele oferite de diverse surse;
- 2.3. compunere de probleme pornind de la situații concrete;
- 3.1. manifestarea interesului în propunerea unor modalități proprii de rezolvare a problemelor din diverse domenii;
- 3.2. depășirea blocajelor apărute în rezolvarea și crearea de probleme

Conținuturile învățării:

1. În țara numerelor: jocuri matematice; șiruri de numere; desene cu numere; construcții numerice; construcția liniilor și a coloanelor de cifre într-un pătrat magic.
2. Operații cu numere naturale: exerciții combinate; folosirea unui șir de calcule pentru ghicirea unui număr, a datei de naștere/vârsta unei persoane.
3. Probleme: probleme de atenție, de intuiție; probleme-exercițiu; probleme de sumă și diferență; probleme tip „capcană-surpriză”; problemă de logică și perspicacitate; probleme fără enunț; rebusuri matematice
4. Matematică și probleme cotidiene: alimentație sănătoasă; calcule mintale în situații practice.
5. Matematica și limba română: personajele literare și matematica
6. Matematică de sezon: iarnă, sărbători, datini...numere și probleme

Bibliografie:

1. Dinescu, R., „Matematică distractivă”, disciplină opțională pentru clasa a II-a, Editura Carminis, Pitești, 2007
2. Nicolae, E., „Probleme de logică pentru copii”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1993
3. Waters, V., „Povești raționale pentru copii”, Editura ASCR, Cluj- Napoca, 2003
4. Jurcă, A., Sânpălean, M., Monce, I., „Ne jucăm, rezolvăm, învățăm...”, Editura Hiperbola, Turda, 2001.

DISCIPLINĂ OPȚIONALĂ *MARI PERSONALITĂȚI ROMÂNEȘTI*

Prof. înv. primar Doinița SÎMPETRU
Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Galați

Am hotărât elaborarea acestui opțional după discuțiile cu părinții și copiii, care au fost încântați de cunoașterea de către copiii a unor personalități din diverse domenii de activitate.

Opționalul ”Mari personalități românești” oferă modelele unor mari personalități ale poporului român (domnitori, scriitori, pictori, muzicieni, inventatori, oameni de știință), întregind cunoștințele de cultură generală pe care elevii le dobândesc pe parcursul anilor din ciclul primar. Acest opțional urmărește recunoașterea valorii unor români de seamă, care, prin activitatea profesională și prin talentul personal, s-au evidențiat în domeniul propriu de activitate, obținând respectul și recunoașterea societății. Astfel, stârnește curiozitatea și interesul elevilor, cultivându-le mândria că sunt români și dorința de a-și îndeplini visele.

Într-o lume a globalizării, identitățile tradiționale, culturale și sociale au devenit fragile. Opționalul de față răspunde nevoii societății românești de a-și cunoaște și recunoaște valorile și mijlocește accesul direct la personalități din toate domeniile vieții publice, oferind, în același timp, un acces incitant și educativ la cultură.

Opționalul oglindește pasiunea în activitatea profesională, în creația artistică ori în viața personală. Găsim aici exemple de sacrificiu, inteligență, creativitate, profesionalism, exemple de oameni care lasă în urma lor semne de progres, opere nemuritoare, lucrări monumentale, descoperiri științifice, recorduri sportive, poezii pline de simțire și talent. Există oameni iubitori de oameni, de cultură, de știință și de Dumnezeu, care pun tot ce au mai bun în ceea ce fac, rezultând astfel valori, indiferent de vremurile în care se nasc.

Opționalul pune la îndemâna elevilor un material util, care să le îmbogățească sfera de cunoștințe, capacități și atitudini prevăzute în manualele școlare.

Competențe specifice și activități de învățare

Competențe specifice	Activități de învățare
1. Identificarea de surse de informare privind viața și activitatea unor personalități românești	- folosirea internetului pentru căutare biografiilor unor personalități românești - descrierea unor imagini/ fotografii ilustrând preocupări ale unor personalități românești - audierea unor fragmente literare, muzicale din activitatea unor personalități românești
2. Analiza unor surse de informare în legătură cu viața și activitatea unor personalități românești	- redactarea de texte având la bază modele ale unor personalități românești - realizarea de portofolii pe tema vieții și activității unor personalități românești
3. Utilizarea corectă a termenilor în situații de comunicare orală și scrisă	- repovestirea de legende și povestiri cuprinzând evenimente semnificative legate de unele personalități

	românești - completarea unor texte lacunare - realizarea prezentării unor personalități românești
4. Stabilirea semnificației unor evenimente din trecut și prezent	- extragerea informațiilor esențiale din biografiile unor personalități românești - prezentarea impresiilor după vizite la muzee, case memoriale, galerii de artă
5. Manifestarea unei atitudini deschise în situații de comunicare	- realizarea unor postere pentru comemorarea/sărbătorirea unor personalități - realizarea unor jurnale de călătorie

Conținuturi

1. Eroi ai neamului românesc

- Decebal
- Mircea cel Bătrân
- Vlad Țepeș
- Ștefan cel Mare
- Mihai Viteazul
- Constantin Brâncoveanu

2. Români celebri

- Nicolae Grigorescu, cel mai mare pictor al românilor
- Ștefan Luchian, pictorul florilor
- George Enescu, luceafărul muzicii românești
- Ciprian Porumbescu, primul mare muzician român
- Dinu Lipatti, cel mai mare pianist român
- Sculptorul român Constantin Brâncuși
- Mihai Eminescu, luceafărul poeziei românești
- Aurel Vlaicu, unul dintre pionierii aviației românești și mondiale
- Traian Vuia, constructor de avioane și motoare, pionier al aviației mondiale.
- Henri Coandă, părintele aviației cu reacție
- Victor Babeș, fondator al școlii românești de microbiologie
- Grigore Antipa, marele savant naturalist
- Emil Racoviță, un savant european
- Anghel Saligny, inginer român cu mari merite în proiectarea și executarea podurilor și construcțiilor industriale

Bibliografie:

- Cultură generală pentru ciclul primar/ Vasilica Gheorghe, Teodora Mogoș - București: Ed. Niculescu, 2008
- Dicționar de personalități istorice românești/ Nicolae Constantin – Târgoviște: Ed. Cetatea de Scaun, 2011
- Sunt cel mai bun – pregătirea concursurilor școlare transdisciplinare, clasele III-IV/ Cleopatra Mihăilescu, Tudora Pițilă – București: Aramis Print, 2012

GRĂDINIȚA - MEDIU EDUCAȚIONAL DE STIMULARE A CREATIVITĂȚII

Prof. Adriana SMOCOT
Grădinița „Clopoțel”, Sector 2, București

Dezvoltarea comportamentelor creative presupune ca întreaga ambianță în care trăiește copilul în familie sau la grădiniță să stimuleze creativitatea acestuia. De aceea, un obiectiv important pe care l-am urmărit constant a fost crearea la grădiniță a unui mediu stimulat, iar pe părinți i-am sfătuit să continue ceea ce-am început la grădiniță. „Spațiul în care copiii preșcolari sunt primiți, se mișcă și se joacă trebuie să fie bine gândit și amenajat, astfel încât acesta să fie o sursă din care copiii se inspiră și învață, un loc plăcut, frumos, în care se simt bine, în siguranță, un loc care le vorbește lor și tuturor celor care îi vizitează despre ce se întâmplă în locul numit GRĂDINIȚĂ” (Curriculum pentru învățământul preșcolar, p. 23). Ideea centrală, ce se desprinde din fragmentul citat, este necesitatea acută și imediată a asigurării unui mediu educațional funcțional, estetic și stimulat în grădinițele de copii. În desfășurarea procesului instructiv-educativ un rol important îl au condițiile materiale oferite de grădiniță. Organizarea materială a grădiniței și implicit a sălii de grupă, spune foarte mult despre competența și preocupările profesionale ale cadrului didactic. Un mediu cultural favorabil nu duce numai la formarea unor deprinderi intelectuale, ci stimulează, în același timp, sentimentele estetice ale copilului și duce la aprecierea și crearea frumosului ca valoare umană, perenă, unanim acceptată și la educarea laturii afective a copilului privit ca o entitate a universului căruia i se cere să se formeze în spiritul dreptății, democrației, toleranței etc. Toate acestea sunt necesare în stimularea creativității copiilor.

Centrele de interes organizate în fiecare sală de grupă, centre ce trebuie să fie funcționale și actualizate zilnic pentru a servi construirii cunoașterii și dezvoltării temei de studiu. Sectorizarea sălilor de grupă cu respectarea unei zone liniștite și a unei zone a jocurilor și experimentelor atât de îndrăgite de copii. Această organizare îl ajută pe copil să opteze pentru un anumit domeniu de activitate, să-și satisfacă nevoia de acțiune și cunoaștere.

Centrele de activitate sunt următoarele:

- **Zona biblioteca** unde se pot desfășura activități liber alese și jocuri din sfera limbajului și a comunicării;
- **Zona artei** care permite exersarea cu ajutorul materialelor puse la dispoziție a unor abilități, satisfacerea unor interese, își pot exercita imaginația atât în activități individuale cât și în grup;
- **Zona jocurilor de manipulare sau de masă**, unde copiii pot lucra cu puzzle, domino, lego, loto, jocuri cu imagini etc;
- **Zona construcțiilor** care printr-o serie de truse de construit oferă posibilități de dezvoltare a imaginației, hărniciei, cooperării, de a învăța să planifice un demers în grup, formarea unor aptitudini de negociere, etc;
- **Zona jocurilor de creație**, a jocurilor de rol, care stimulează născocirea de scenarii, interpretarea de roluri, experimentarea de emoții și trăiri, exersarea unor deprinderi sociale, de cooperare, comunicare, relaționare;
- **Zona științei** asigură explorarea unor aspecte din lumea înconjurătoare, înțelegerea conceptelor matematice, descoperirea prin acțiune concretă a unor relații între obiecte și fenomene ale realității (pot cântări, măsura, aproxima, investiga, observa, experimenta);

• **Zona informaticii**, este locul care permite exersarea abilităților de a utiliza computerul, de a parcurge programe interactive, să-și verifice și aprofundeze cunoștințele dobândite în alte contexte

Prin intermediul unor activități în cadrul centrelor de interes "Biblioteca" și "Artă" am identificat soluții pentru a-i sprijini pe copii în eforturile lor creative și a-i ajuta să-și dezvolte anumite caracteristici, care să le susțină aceste eforturi. Esențiale în cadrul acestor activități sunt "încercările și nu rezultatele, atitudinile și nu finalizările" (VENERA MIHAELA COJOCARIU, Educație pentru schimbare și creativitate, Editura Didactică și pedagogică, p. 208). Eficiența activității preșcolară depinde nu numai de capacitatea de asimilare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, dar și de anumite trăsături de personalitate, în particular de imaginația și de creativitatea lor. Fără imaginație este imposibilă acumularea cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, este cu neputință formarea structurii de personalitate în ansamblu.

Am avut în vedere și relația cu părinții acestora, în sensul că împărtășind observațiile zilnice despre copii, dar am primit și eu informații de la ei referitoare la precocitatea lor și la modul cum sunt sprijiniți în afara grădiniței.

Amenajarea centrului tematic asigură nevoia de documentare asupra temei zilei sau săptămânii sau a proiectului tematic derulat. Centrul tematic este amplasat într-un loc accesibil copiilor, unde pot atinge, analiza, studia materialele care îi sprijină în înțelegerea conținutului învățării.

Este recomandabil ca activitățile pe domenii experiențiale să se desfășoare în imediata apropiere a centrului tematic pentru a apela la acesta atunci când se impune, de asemenea să poată fi expuse pe perioada derulării proiectului tematic produsele activității copiilor.

Spațiul educațional trebuie amenajat astfel încât să asigure un loc stimulativ pentru creativitate, un loc în care copilul își construiește forța de a se înțelege, accepta și iubi de a înțelege lumea și viața. Bogăția unui popor stă în inteligența creatoare a indivizilor care compun acel popor. Pentru a dezvolta această caracteristică la copii am apelat la joc deoarece este activitatea plăcută acestuia. Prin tot ce are specific, jocul permite copilului să înțeleagă legătura permanentă cu realitatea cotidiană, să-i înțeleagă legătura permanentă cu realitatea cotidiană, să-i înțeleagă exigențele și să acționeze în modul propriu și creator în lumea în care trăiește.

Potențialul creativ există *latent* în fiecare copil, putând fi dezvoltat sub influența unui mediu socio-educational stimulat, responsabilii pentru stimularea creativității copilului preșcolar fiind *părinții* și *cadrele didactice*. Familia are rolul de a stimula încă de la cele mai fragede vârste, inițiativa și independența de acțiune a acestuia. La grădiniță, creativitatea copilului poate fi stimulată prin *modele pedagogice* a caror elaborare se fundamentează pe cunoaștere și pe respectarea particularităților de vârstă ale copilului preșcolar, dar și a nivelului de dezvoltare a potențialului său creativ.

Cadrul didactic trebuie să aibă mereu la îndeamnă cuvintele blânde și să fie întotdeauna un bun pedagog, psiholog și manager al grupei sale.

Poveștile, desenul, pictura, modelajul, jocurile didactice au darul de a-i ajuta să-și exprime emoțiile, gândurile și sentimentele. Mijlocul cel mai important care le oferă cadrul de manifestare, dar și de stimulare a potențialului creativ este *jocul*, cu toate tipurile sale. Conduita creativă ludică este o premisă pentru viitorul comportament creativ care se va materializa în produse noi, originale, cu valoare socială. Prin joc, copilul poate fi oricine își dorește, poate inventa jocuri de rol, poate crea personaje etc.

Creativitatea copiilor este stimulată, dacă li se dezvoltă încrederea în ei, dacă se simt respectați pentru ceea ce sunt și pot să facă.

Am reușit să încurajez și să stimulez creativitatea copiilor cu care am lucrat prin:

- crearea unui mediu adecvat, în care jocul să se desfășoare fără opreliști;
- libertate de exprimare;
- adaptarea ideilor copilului, încât să se potrivească cu cerințele cadrului didactic;
- încurajarea procesului de creație, indiferent de rezultat;

Părinții au apreciat faptul că prin toate activitățile desfășurate am cultivat creativitatea în gândirea și abilitățile copiilor. Acest lucru este o necesitate și se impune din ce în ce mai mult într-o societate în plină mișcare cum este cea în care trăim.

Bibliografie:

Curriculum pentru învățământul preșcolar 2019, p. 23

VENERA MIHAELA COJOCARIU, Educație pentru schimbare și creativitate, Editura Didactică și pedagogic, p. 208.

ARTA POVESTIRII - STORY TELLING

Prof. înv. primar Daniela STAN
Școala Gimnazială „Eroilor” Lipănești, jud. Prahova

Arta de a spune o poveste este cea mai atractivă modalitate de a preda o materie, de a transmite o informație sau valori educative și ea poate fi accesibilă la orice vârstă pentru persoane de orice nivel. Povestirea nu este un proces, o metodă sau o tehnică, de vreun fel. Aceasta este descrisă, de National Storytelling Network, ca o artă ... „arta” povestirii. Ca și arta, aceasta necesită creativitate, viziune, îndemânare și practică. Este un proces continuu, în care trebuie să încerci până reușești.

Metoda „Storytelling” sau „Arta povestirii” este o metodă ce are ca punct central povestea, un traseu narativ în care personajul central urmează un șir de etape prestabilite. Povestea nu poate să existe însă, fără povestitor și public. Dialogul dintre aceste trei elemente face ca această metodă să poată fi folosită atât în scop formativ/educațional cât și terapeutic.

Principiul de la care se pornește este acela că oricine poate spune o poveste. Există povești proprii, există cele consacrate, și, cu siguranță există povești nescrise ce pot fi create chiar în momentul utilizării metodei. Ele implică emoții, valori, experiențe individuale și de grup, probleme și, cu siguranță, multiple soluții. Așadar, povestea nu este doar a povestitorului, ci ea există pentru a fi transmisă, transformată, recreată.

Cei implicați în proces își dezvoltă reale abilități de ascultare activă și capacitatea de concentrare, puterea de observație, învață să vorbească liber și fluent, să asculte și părerea celorlalți, să comunice prin mijloace multiple și să se integreze într-un grup, să se adapteze situațiilor surpriză și să fie spontani, să exprime idei și sentimente, verbal și/sau în scris, să-și susțină punctul de vedere cu argumente și să exploreze atât propriile experiențe, cât și lumea imaginară.

Fiecare persoană implicată în proces parcurge, la fel ca și eroul însuși, un traseu inițiativ, unul de învățare. Procesul implică 3 etape: pregătirea publicului pentru poveste (introducerea în temă), povestea în sine (incluzând elemente legate de voce, tonalitate, obiecte utilizate) și ieșirea din poveste (creație, reflecție, punere în scenă). Este o metodă participativă ce implică publicul în toate cele trei etape.

Când, unde și de ce?

Cu toții ascultam povești în copilărie, așa încât, povestea construiește un mediu în care ascultătorii se simt în siguranță, pot reflecta asupra experiențelor proprii și iniția dialog cu ei înșiși sau cu ceilalți, fără ca acest lucru să presupună de la început ieșirea din zona de confort. Totul se întâmplă treptat, gradul de implicare fiind dependent de deschiderea fiecărui participant.

Cui ne adresăm și de ce?

Povestea există pentru a fi spusă, iar în cazul nostru ea poate fi spusă copiilor de toate vârstele. Povestea trebuie aleasă în funcție de mesajul și valorile pe care dorim să le transmitem

ținând cont, bineînțeles, de profilul ascultătorilor. Implicarea povestitorului și atașamentul față de poveste sunt elemente esențiale ce vor asigura autenticitatea procesului.

Cel mai bun instrument în pregătirea decorului și a cadrului de desfășurare este imaginația. Nu doar a celor care vor spune povestea, ci și a celor care o vor asculta. Este foarte important să avem în vedere că o sesiune de „Storytelling” presupune o călătorie din lumea reală în cea de basm, astfel încât ne vom asigura că spațiul permite și facilitează acest lucru. Pentru a transforma orice sală de bibliotecă, clasă, într-un tărâm de basm avem nevoie de un covor sau o pătură și, eventual, mai multe pernițe.

E necesar ca ascultătorii să fie relaxați, chiar să poată să ia poziția în care ei sunt obișnuiți să asculte povești. După cum spuneam, imaginația este foarte importantă. Există varianta utilizării cărții, a imaginilor, a unor obiecte, sau, pur și simplu de a lăsa imaginația auditoriului să dea formă poveștii.

Pasul 1: Intrarea în poveste

Pentru că „Storytelling” nu presupune doar o experiență de grup, ci și una individuală, conform principiului AICI și ACUM, este necesară crearea unui spațiu propice introspecției, al deschiderii către experiența proprie, dar și un dialog deschis între participanți.

Un alt obiectiv al acestei etape este familiarizarea publicului/participanților cu elementele povestirii. Aceasta se poate face prin: jocuri de grup, interviuri, utilizând mijloace vizuale și media, metoda introspecției (jurnal), exerciții de improvizație, etc.

Pasul 2: Povestea

Există factori ce țin de arta povestirii și care ajută naratorul să comunice efectiv cu ascultătorii, să creeze magia realității pentru ca aceștia să fie transpuși în planul poveștii. Acești factori țin de intonație, volumul vocii, utilizarea pauzelor, a onomatopeelor și a gesturilor, elemente care ajută la transmiterea mesajului poveștii narate.

Contactul cu publicul nu ține doar de faptul că povestea le este dăruită, ci și atenția și suspansul trebuie întreținute, la fel și implicarea constantă a fiecărui participant în parte. E foarte important să urmărim gesturile, privirile celorlalți. Ei pot fi chiar implicați în procesul narării prin întrebări de genul: Ce credeți că urmează? Ce ai face tu în locul prințului? Unde credeți că greșește mama vitregă?.

Elementele externe auditive, vizuale, kinestezice și tactile au, de asemenea, un rol major în transmiterea mesajului și în crearea iluziei realității. Pot fi utilizate instrumente muzicale, înregistrări, imagini, chiar și obiecte reale ce apar pe parcursul poveștii (de exemplu, ascultătorii ar putea gusta din mărul primit de Albă ca Zăpada).

În cazul în care există mai mulți naratori iar spațiul permite acest lucru, există posibilitatea realizării unui traseu cu mai multe opriri, un fel de colină cu mai multe castele- în spații special amenajate, câte un narator povestește o poveste unui grup restrâns de personae; după aceea, grupurile se mută reușind astfel să treacă pe la toate castelele, ascultând astfel mai multe povești. Un grup restrâns de ascultători va asigura un dialog mai centrat pe individ și pe nevoile acestuia.

Pasul 3: **Ieșirea din poveste**

Ultima parte, ieșirea din poveste, este și ea fără îndoială un moment în sine. Povestea a trecut dincolo de coperta cărții și a ajuns la fiecare participant în parte, așa cum a putut ea pătrunde prin filtrul personal al minții. Ieșirea din poveste, este de fapt ieșirea efectivă, mișcarea din planul poveștii către un joc motric, făcând tranziția astfel, în cel mai natural mod posibil, spre pasul următor: activitatea practică.

Ca într-un mic incubator de talente începe dezvoltarea motricității fine, a atenției, se exersează capacitatea celor mici de a finisa și, desigur, creativitatea. O dată ce ascultătorii au primit povestea, aceasta devine a lor. Ea a trecut, la fel ca ei, printr-un proces transformativ, mesajul ajungând la fiecare participant în forma sa inițială, dar o dată trecut prin filtrul personal, individualizându-se, căpătând nuanțe proprii imaginației și experienței receptorului. Ieșirea din poveste poate fi făcută prin activități ca desenul, teatrul de umbre, teatrul, scrierea creativă, chiar și dezbateră.

Pornind de la caracteristicile personajelor și de la valorile și mesajul poveștii se pot construi scenarii noi, în care participanții au atât rol de autor cât și de actor.

Storytelling-ul are o imensă putere de educare și, dacă este aplicat metodic și de la vârste timpurii, îi ajută pe copii să învețe mult mai repede, să dobândească aptitudini nebănuite și să dezvolte atașament pentru citit. Putem vorbi așadar despre educația prin povești, ca despre cea de-a 8-a artă a lumii noi, locul unde cadrul întâlnește contextul, potrivit unei dezvoltări armonioase, complete și complexe a copiilor, prin poveste!

Bibliografie:

- RECORD -Manual de metode ale educației nonformale care pot fi folosite pentru dezvoltarea abilităților, deprinderilor pentru viață și a noțiunilor generale despre drepturile omului în randul copiilor și tinerilor aflați în risc de excluziune socială.
- <http://www.nonformalii.ro/metode>
- <https://storyland.ro/despre-storytelling-sau-arta-de-a-spune-povesti/>.

MODALITĂȚI, TEHNICI ȘI STRATEGII DE COMUNICARE ÎN CONTEXTUL INCLUZIUNII ȘCOLARE ȘI SOCIALE A ELEVILOR CU C.E.S.

Prof. înv. primar Ruxandra - Cornelia TEODOR
Școala Gimnazială „Mihu Dragomir” Brăila

Nici un act didactic nu poate exista fără comunicare . Acest proces face ca informația și conținuturile să fie transmise de la emițător (cadru didactic, elev/i cu sau fără cerințe educaționale speciale la receptor (ca și la emițător) care le procesează ajutat fiind de procesele psihice să le internalizeze și în cazul elevilor, sa le puna în practică în viața cotidiană în diferite contexte și situații sociale. În contextul actual pandemic dificultatea comunicării in mediul online reprezintă o provocare pentru toții factorii implicați în actul educațional al copiilor cu deficiențe.

Procesul didactic este fără doar și poate ,un act de comunicare didactică producând efecte rationale, cognitive și afective pozitive. În contextul acual școlar acesta are un caracter specific din cauza inter – subiectivității relației educationale între subiecții comunicării (profesori,elevi/i) ce implica elemente de ordin psihologic și emoțional din partea acestora. (Sălavăstru D., 2004).

În cazul copiilor din ciclul primar comunicarea trebuie să aiba un caracter cât mai concret asociat fiind cu folosirea materialului didactic intuitiv pe care elevii îl pot manipula pentru a înțelege cunoștințele transmise. (învățare senzorială). În cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale implicarea activă în actul comunicării asigură integrarea eficientă a acestora, formându-se și dezvoltându-se personalitatea lor ,dar și din altă perspectivă, a colegilor celui integrat ,formarea sentimentului de toleranță și acceptare a cuiva care este diferit lor și eliminarea discriminării negative.

Comunicarea în contextul incluziv se orientează catre transmiterea unor informații/cunostințe cu scopul formarii unor abilități de viață socială și pe formarea viitoarei ființe sociale capabila să poată funcționa optim chiar dacă intervin anumiți factori externi de ordin contextual. Deci, actul comunicațional educațional are scopul de a influența modificări de ordin cognitiv , afectiv, atitudinal și acțional.Cu scopul eficientizării tehnicilor de comunicare online cu aceși elevi , s-au creat și dezvoltat de către specialiști anumite platforme digitale care contin modele diversificate de materiale didactice ,dar și opțiunea de a le filtra în functie de specificul dizabilității precum și de gradul acesteia. Una dintre aceste platforme este <http://www.eduacces.ro>.

În cadrul unui colectiv de elevi unde sunt integrați elevi cu nevoi educationale speciale actul comunicational în contextul mediului educațional virtual, nu este limitat la relația cadru didactic – elev ci se exercita în mai multe direcții fiind implicați și specialiști care paticipă la procesul de recuperare, incluziune, integrare sociale ,dar și parinții acestor copii. Comunicarea în cadrul instructiv educativ cu astfel de elevi trebuie să se adapteze specificului fiecărei deficiențe, dar și caracteristicile personale și psihologice ale fiecărui elev cu CES. Pentru eficientizarea acesteia în context incluziv trebuie avute în vedere anumite aspecte:

1. Netratarea deficienței/dizabilității ca o boala, ca o problemă, respectarea copilului cu nevoi speciale, acest lucru însemnând egalitate (atât din partea învățătorului/profesorului , cât și din partea

celorlați colegi)

2. Cerințele educaționale trebuie să fie formulate cât mai clar, adaptate nivelului cognitiv al elevului cu cerințe educaționale speciale. Se vor folosi exemplificări cu posibilitatea celorlați colegi de a-i oferi sprijin, de a-i explica sau de a lucra împreună cu elevul cu CES sarcina, chiar dacă rezolvarea impune lucru individual. Aceasta strategie favorizează relațiile interpersonale între elevi formând atitudini și comportamente tolerante față de copii cu nevoi speciale. Deci în procesul educațional nu poate să satisfacă nevoile specifice fiecărui copil dacă nu se folosesc metode bazate pe cooperare, adică implicarea tuturor copiilor în diferite activități din cadrul școlii sau extracuriculare.

3. Utilizarea tuturor formelor și tipurilor de comunicare – verbală, nonverbală, paraverbala - ținând cont că în clase sunt integrați și elevi cu deficiențe senzoriale și/sau asociate a căror capacitate de comprehensiune este scăzută dacă se utilizează doar un tip de comunicare. Utilizarea acestei abordări facilitează relațiile interpersonale bazate pe o comunicare optimă. (Dinu M., 1997)

4. Într-o școală incluzivă o relație specială o reprezintă comunicarea cu părinții/aparținătorii elevilor cu CES. Consilierea psihopedagogică a acestora și explicarea modalității de lucru, folosirea resurselor educaționale online, este foarte importantă deoarece actul educațional și formarea personalității, precum și echilibrarea afectivă se continuă în relațiile copilului în mediul familial. Din echipa de intervenție face parte și părintele/aparținătorul/tutorele deoarece cel mai mare timp copilul o petrece acasă. Adultul poate da informații foarte importante privind evoluția copilului putându-se interveni în mod eficient în rezolvarea unor probleme, reacția copilului în fața unui device, gradul de oboseală din cauza timpului petrecut în fața unui device..

5. O bună comunicare nu poate exista decât dacă există un climat pozitiv și stimulatив cu scopul de a susține interesul tuturor copiilor pentru învățare, dar și pentru comunicarea înșăși.

Strategiile de comunicare folosite sunt cu atât mai eficiente cu cât există încredere reciprocă și sentimentul copilului cu nevoi speciale că este acceptat și valorizat de către ceilalți. O relație în care educabilul cu CES este criticat continuu, este discriminat prin neimplicarea voită (pe motiv ca „nu poate”) în procesul didactic și în activitățile de joc specifice vârstei, în care nu este ascultat și înțeles, în care nu se adaptează modalitățile didactice la specificul deficienței într-un mediu propice învățării, nu face decât să limiteze șansele de recuperare și evoluție în sfera socialului a elevului cu cerințe dizabilități. Acest fapt nu respectă principiul normalizării transformând copilul într-un „intrus” căruia nu i se dă nici o șansă în a –și găsi locul în societate, dar și în a fi util acesteia. (Gherguț A., 2005)

Comunicarea în mediul educațional online trebuie să se orienteze către intercomunicare și este posibilă în contextul educației incluzive dacă este un instrument de transmitere și descoperire de cunoștințe, un mijloc de instruire, de exprimare a propriilor opinii și percepții asupra unor situații, dar și ca un mijloc de formare și dezvoltare a unei personalități echilibrate menite să se adapteze cerințelor societății.

Bibliografie:

1. Gherguț, A., 2005, *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iași
2. Dinu, M., 1997, *Comunicarea*, Editura Științifică, București
3. Sălăvăstru, D., 2004, *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași
4. Asociația RENINCO România - *Ghid de predare învățare pentru copiii cu CES*, 2000.

STRATEGII MOTIVAȚIONALE ÎN CONTEXTUL EUCAȚIONAL

Prof. învă. primar Ruxandra - Cornelia TEODOR
Școala Gimnazială „Mihu Dragomir” Brăila

Motivația reprezintă ansamblul de mobiluri sau impulsuri predominant interne care declanșează, susțin și direcționează comportamentul elevului în activitatea de învățare, o cauză pentru care un elev învață sau nu învață..Controlul și dirijarea sistemului motivațional specific activităților de învățare reprezintă una dintre cele mai complexe sarcini ale muncii unui cadru didactic. Stimularea motivației elevului constituie un vector esențial care orientează elevul spre realizarea obiectivelor educaționale, a succesului școlar care la rândul lui constituie un impuls motivațional către obținerea unor rezultate cât mai bune..

Foarte mulți profesori reproșează elevilor faptul că nu fac eforturile necesare pentru a învăța și că nimic nu-i motivează. Orice profesor care dorește stimularea motivației elevilor pentru activitatea de învățare trebuie să înceapă prin a-și analiza și autoevalua propria motivație, precum și modul în care își desfășoară activitățile de predare-învățare-evaluare. Deși contextul social și economic poate explica acest fenomen, nu e mai puțin grav faptul că lipsa de motivație a profesorului se poate afla la originea lipsei de motivație a elevului. Un profesor motivat și implicat în activitatea sa didactică îi motivează la rândul său pe elevii cu care lucrează. Dacă dorești să motivezi pe cineva, trebuie să fii motivat tu însuși.

De asemenea, profesorul trebuie să-și îndrepte atenția către activitățile de predare-învățare. Într-o perioadă lungă de timp principala activitate desfășurată de către elevi în clasă a fost aceea de a asculta în mod pasiv expunerea profesorului și de a scrie ceea ce acesta „dicta”. O activitate didactică cu adevărat motivantă trebuie însă să îi includă pe elevi într-un mod activ și atractiv captându-le atenția și interesul fiind astfel motivați pentru a se implica pe parcursul orei și nu numai. De a căuta singuri niște răspunsuri la anumite întrebări pe care și le adresează, de a-i învăța să învețe. Cadrul didactic trebuie să stârneasca curiozitatea elevilor prin elemente de noutate, prin crearea unor tensiuni cognitive, prin utilizarea studiului de caz ori prin antrenarea elevilor în realizarea unor proiecte de echipă.

Stimularea motivației elevului este o artă care ține de măiestria și harul didactic al cadrelor didactice, al acelor care, după cum spunea J.A Comenius, au „cea mai minunată îndeletnicire din lume”. Motivarea elevilor se realizează de către profesor, acesta trebuie să posede anumite trăsături de personalitate și un stil de lucru.

Pentru a motiva elevii spre învățare, profesorii au la îndemână câteva strategii:

Stabilirea regulilor clasei de comun acord cu elevii. Regulile trebuie comunicate clar, încă de la începutul anului școlar, ceea ce va duce la o responsabilizare a elevilor. Prin acest demers îi putem încuraja elevii să adopte atitudini demne de apreciat și putem preveni comportamentele de nedorit în cadrul grupului și în clasă. Regulile trebuie expuse într-un loc vizibil tuturor cu reprezentări explicite, semnificative în mod special pentru clasele pregătitoare și I unde deprinderea de citire nu este formată.

Personalizarea clasei.:se pot folosi diverse desene sau alte activități prin care se pot remarca elevii clasei. Felul cum arată clasa este o formă de întărire a imaginii de sine

Cunoașterea fiecărui elev reprezintă un factor important în procesul de motivare a elevului spre învățare. Atenția acordată de profesor elevului demonstrează respectul față de elev. Elemente ca reținerea numelui a intereselor și abilităților lui, îi dezvoltă elevului încrederea în sine, îi întăresc sentimentul de siguranță și apreciere personală.

Implicarea activă a elevilor în activitățile instructiv-educative. Putem atrage atenția elevilor și prin controlul vocii, contactul vizual, organizarea sarcinilor de lucru într-un mod constructiv astfel încât elevul să fie stimulat în a dori să cunoască, să descopere singur anumite informații prin diferite metode personale sau cu care a mai lucrat.

Așteptările profesorului devin un factor de motivație, dar acestea trebuie să fie la un nivel realist.

Profesorul poate deveni un exemplu de comportament pentru elevii săi. Urmând exemplul profesorului, elevii își pot modifica propriul comportament. O atitudine deschisă din partea acestuia, fără a pune bariere în calea comunicării, îi poate motiva pe elvi în a adresa întrebări la eventualele situații care implică un grad de ajutor sau când au anumite curiozități și cer anumite răspunsuri imediate din partea cadrului didactic.

Stabilirea unei atmosfere pozitive, de empatie și deschidere față de fiecare elev în parte ceea ce îl îl motivează și încurajează pe cel din urmă să fie implicat în actul educational și să colaboreze cu ceilalți colegi.

Rezolvarea situațiilor-problemă în cel mai scurt timp. În aceasta situație, cadrul didactic trebuie să fie mai mult un mediator, nu cel care rezolvă problema, care dă soluții. El îndrumă, poate prezenta o paletă de strategii prin care se poate rezolva o anumită problemă din care elevul să selecteze și să încerce ca, prin utilizarea ei să rezolve problema respectivă.

Recompensarea și întăririle pozitive față de oricare comportament sau activitate demnă de luat în calcul a elevului, mărește stima de sine a acestuia și îl motivează să acționeze la fel și pe viitor. Acordarea de feedback pozitiv sub formă unor stimulente, chiar și verbale motivează elevul să fie implicat și activ în activitățile ce urmează a se desfășura. Pentru elevii din clasele mici, în special pregătitoare, ținând cont de vârsta lor fragedă și de faptul că sistemul cognitiv este adaptat vârstei lor, mai ales capacitatea de înțelegere și grad de dezvoltare a limbajului, pentru procesarea unor informații, a unor mesaje transmise trebuie folosite anumite metode utilizând material intuitiv, în special care poate fi manipulat. Activitățile trebuie fracționate în acțiuni care să implice toate formele de inteligență la copii (vizuală, auditivă, olfactivă)

S-a constatat că elevii sunt mai implicați în activitățile de învățare atunci când le este prezentat scopul învățării, domeniul unde își pot aplica cunoștințele, atunci când se simt apreciați, când le sunt arătate progresele făcute, când sunt curioși. De obicei, orice proces de învățare este plurimotivat. Eficiența învățării scade, dacă există un nivel minim de motivare sau supramotivare, și crește în cazul unui nivel optim, ca zonă între minim și maxim, însă în cazul motivației interne nu există această limită.

Cert este că strategiile folosite trebuie să țină cont de individualitatea fiecărui elev, de vârsta lui, de materia predată, de interesele și abilitățile fiecăruia, dar și de mediul din care provine acesta. Strategiile motivaționale trebuie utilizate chiar și de părinți știindu-se bine faptul că educația este un proces care se realizează în toate mediile unde intră copilul, devine practică și îl ajută să își formeze

o personalitate echilibrată adaptată și adaptabilă tuturor mediilor sociale unde este integrat copilul-viitor adult.

Bibliografie:

Druță, F., 1997, “*Psihologie și educație*”, București, Editura Didactică și Pedagogică,

Sălăvăstru, D., 2004, “*Psihologia educației*”, Iași, Ed. Polirom,

Turcu, F., Turcu, A., 1999, “*Fundamente ale psihologiei școlare*”, București, Editura All Educațional.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ALE JOCULUI DIDACTIC ÎN DEMERSUL EDUCAȚIONAL AL ELEVILOR CU CERINȚE EDEUCAȚIONALE SPECIALE

Prof. înv. primar Ruxandra - Cornelia TEODOR
Școala Gimnazială „Mihu Dragomir” Brăila

Jocul didactic reprezintă un mijloc de facilitare a tranziției copilului de la activitatea dominantă de joc la cea de învățare. Acestea pot contribui la realizarea unor obiective educaționale foarte variate, dar și foarte complexe atât pentru elevii tipici cât și pentru elevii atipici (cu cerințe educaționale speciale) integrați în învățământul de masă. Jocul

Jocul didactic folosit în contextul activităților educaționale are specificul de a îmbina în mod armonios factorul instructiv – educativ și exercițiul cu elementul distractiv. Astfel, pentru o implicare cât mai activă a copiilor, în general și a celor cu cerințe educaționale speciale, în particular, în actul educațional, activitățile trebuie să fie cât mai atractive bazate pe jocul didactic. Acesta are o valență formativă și poate fi folosit la toate disciplinele, dar și ca o modalitate distractivă de evaluare. Spre exemplu pentru recunoașterea literelor mari de tipar și pronunțarea lor se poate folosi jocul „Descoperă litera” în care se reprezintă litera cu ajutorul propriului corp. Acest joc se poate extinde și la cuvinte: unui grup format din patru copii dintre care și cel/cei cu deficiențe lise cere să „scrie”/reprezinte cu ajutorul corpului/membrelor un cuvânt (numărul de litere corespunzând numărului de copii). Cerința poate fi asociată cu imaginea corespunzătoare cuvântului. Tot utilizându-și propriul corp, se poate realiza jocul „Mima” în care elevul cu CES poate mima o acțiune și ceilalți să ghicească respectiva acțiune.

Știindu-se faptul că actul instructiv educativ în clasa I, dar și în clasa a II-a are un caracter interdisciplinar și că în cadrul activităților cu elevii cu nevoi speciale trebuie să se folosească mai mult material intuitiv decât la ceilalți adaptate la specificul deficienței deoarece capacitatea de înțelegere este una mai scăzută, la orele de Matematica și explorarea mediului se pot folosi obiecte/ materiale care intra în sfera de interes și aptitudinală a copilului și pe care le poate manipula cum dorește. Spre exemplu pentru facilitarea înțelegerii conceptului de număr, se poate folosi plastelina. Cerința trebuie să fie fragmentată pe acțiuni secvențiale având la bază demonstrația din partea învățătoarei sau al altui copil: „Modelează plastelina în formă de mingi așa cum am făcut eu!”, „Așază vertical/orizontal pe planșetă mingile din plastelină!”, „Modelează din plastelina roșie (sau oricare altă culoare), numărul 5!” și/sau scrierea lui la tablă. După ce algoritmul este învățat prin exerciții ca cele de mai sus cu etapele/cerințele pe secvențe, i se poate cere să lucreze individual, respectând pașii, dar reprezentând alt număr.

Observăm că jocul reprezintă un sprijin esențial în lucrul cu copiii cu nevoi speciale deoarece elimină formele de plictiseală, de monotonie, face ca toate sarcinile să fie arminioase și întărește relațiile de intercomunicare între elevul respectiv și colegii săi. Exemple de alte activități care au ca metodă jocul didactic, în mod special ca forma de evaluare: „Trenul literelor”, „Trenul silabelor”, „Trenul cuvintelor” (Comunicare în limba română”, „Calculăm și colorăm”, „Forma geometrică îmi zâmbește”, joc care îmbină și aria curriculară Consiliere și orientare având ca și obiective, pe lângă recunoașterea figurilor geometrice și identificarea emoțiilor de bază, fiecarui

raspuns corespunzându - i o emoție (răspuns corect – figura geometrică zâmbește).

Jocul de rol ca și metodă activ – participativă este des folosită în activitățile educaționale cu elevii din ciclul primar și cu cei cu cerințe educationale, în mod particular. Acesta ofera participanților posibilitatea de formare a abilităților de a empatiza și de a reprezenta situațiile negative/conflictuale cu posibilitatea gasirii unor solutii. Tot jocul de rol ajuta la autocunoașterea emoționala, la dezvoltarea interacțiunii cu ceilalți și la valorificarea cunoștințelor dobândite. Exemple de activități care au la baza jocul de rol pot fi: „Ghemul călator” în care un copil aruncă un ghem spre un alt copil numai după ce își spune numele și o caracteristică personală. Cel cauia i se arunca ghemul, ține firul în mână și procedează la fel după care arunca și el ghemul. Când ghemul desfășurat ajunge la ultimul copil, acesta face mișcarea în sens invers, își rostește propriul nume, apoi numele celui care dorește să prindă ghemul.

În activitățile pe care le desfășoară la clasă valorific într-o experiență de învățare orice situație de viață a elevului cu cerințe educationale speciale. Folosind jocul didactic, încerc să provoc o schimbare și să îi dezvolt anumite paliere ale psihicului și personalității tuturor elevilor inclusiv a elevilor cu CES.

Bibliografie:

1. Crețu, E., 1999, *Psihopedagogia școlară pentru învățământul primar*, București, Editura Aramis,
2. Ionescu, M., Radu I., 2002, *Didactica modernă*, Cluj – Napoca, Editura Dacia,
3. Popescu – Neveanu, P., 1975 „*Natura jocului și eficiența lui. Copilul și jocul – colecție metodică*”. București, Revista de pedagogie, Nr. 8,
4. Șchiopu, U., 1970, *Probleme psihologice ale jocului și distracțiilor*, București, Editura Didactică și Pedagogică.

EDUCATIA IN FAMILIE SI IMPORTANTA PARTENERIATULUI FAMILIE-SCOALA

Consilier școlar Teodora MIHĂILESCU
CJRAE, jud. Teleorman

Conform definiției, familia constituie “celula de bază a societății” și este ocrotită de stat. Pe lângă toate celelalte funcții ale familiei, funcția educativă – educarea copiilor reprezintă o responsabilitate deosebit de importantă ale familiei, oricare ar fi dificultățile economice sau de altă natură. Educația copilului este o provocare pentru orice părinte. Mediul educațional din familie are influențe deosebit de puternice asupra formării personalității copilului și a comportamentului lui.

Cei „șapte ani de acasă”, ca și lipsa lor, marchează destinul fiecărui om.

Dacă în familie, nu doar s-a vorbit despre adevăr, bine, frumos, dragoste, respect, toleranță, ci copilul a și simțit cum e să fii iubit, a fost obișnuit să manifeste dragoste față de cei dragi, să-i respecte pe cei mai în vârstă, să spună adevărul, știind că va fi tratat cu încredință, să aprecieze binele și frumosul, acest copil va crește iubitor, politicos, tolerant și responsabil. Abandonarea sau diminuarea funcției educative constituie cauza principală a apariției delinvenței juvenile, atât în rândul copiilor, dar mai ales a adolescenților. Datorită muncii în afara țării, părinții petrec prea puțin timp împreună cu copiii și de multe ori, nici nu conștientizează necesitatea acțiunilor educative. Lipsa de preocupare educativă (abandonul educativ), ca și „cicălirea”, trebuie evitate de către părinți. O educație părintească bazată pe convingere este de lungă durată, eficientă și cu satisfacții pe termen lung, atât pentru părinți, cât și pentru copii. Părinții sunt primii educatori, care au o mare responsabilitate socio-umană și a căror educație lasă amprente, uneori pentru toată viața. Din statistici, ea mai mare parte din cazurile de vagabondaj și delinvența juvenilă provin din familii cu unul sau ambii părinți absenți (decedați, despărțiți, necunoscuți) și din părinți recăsătoriți, în concubinaj, cu comportare imorală, delinvenți, alcoolici sau prea ocupați, dezinteresați complet de soarta copilului lor.

Pentru ca familia să-și îndeplinească în mod corespunzător funcțiile este necesar ca cei doi părinți să fie parteneri egali, cu drepturi și obligații egale, înlăturând orice fel de discriminări care dăunează vieții de familie, educației și socializării corecte a copiilor. O atmosferă familială tensionată, lipsită de afecțiune, cu certuri și acte de violență, este un mediu traumatizant pentru copil care va privi oamenii și societatea cu teama și suspiciune. Acestea sunt primele forme de neadaptare pe care le manifestă copilul. Copilul trebuie să simtă în jurul său grija și prezența adultului, siguranța, dragoste și stabilitate. Părinții care se implică activ în educația copiilor lor au un impact semnificativ asupra succesului copilului și a vieții sale, în general. Copiii unor părinți implicați se diferențiază de ceilalți copii, printr-un comportament adecvat vârstei, performanțe școlare mai bune, absente puține și vor accede la nivele înalte de educație.

Părerea mea este că fiecare familie trebuie să-și educe copilul potrivit personalității lui. Îndeplinirea cu succes a educației în familie implică unele reguli.

a) preocuparea permanentă a părinților de a se pregăti dpdv cultural și profesionale pentru a fi model și pentru a sprijini copiii în dezvoltarea personalității lor;

b) consolidarea unei familii unite care să aibă forța socio-educativă corespunzătoare; c) preocuparea părinților pentru a acționa eficient în modelarea personalității copiilor prin încurajarea lor să își exprime liber părerile, nevoile dar cu respectarea celorlalți. d) contribuția părinților la realizarea tuturor dimensiunilor educației - intelectuală, profesională, moral-civică, estetică, fizică, etc, este de asemenea foarte importantă; e) responsabilizarea copiilor, după posibilitățile lor, la munca din familie, evitându-se situațiile de a li se oferi totul de-a gata în satisfacerea nevoilor fără ca ei să facă nimic; f) ajutorarea copiilor la învățatură, fără ca părinții să le efectueze temele de la școală ; g) necondiționarea obținerii unor rezultate la învățatură, de acordarea unor recompense, ci invers, recompensele să se dea ca o urmare firească a rezultatelor bune la învățatură; h) să li se acorde copiilor mijloace materiale și financiare în limita necesităților firești, evitându-se exagerările, pentru a nu avea urmări negative în dezvoltarea lor socială; i) autoritatea părintească să fie rațională și umană, fără dragoste exagerată sau exigență exagerată, brutală, fără ca părinții să fie prea toleranți și indulgenți, dar nici tirani ; j) copiii trebuie învățați să relaționeze cu persoane cunoscute și bine intenționate ; k) orice situație nouă (de viață, educațională, relațională, afectivă, comportamentală etc) apărută în viața copiilor trebuie sesizată de părinți și acționat adecvat, pentru a-i feri de șocuri grave (traume), cu consecințe negative în evoluția vieții și personalității lor.

Părinții sunt datori ca, începând cu vârstele fragede, să prevină și să înlăture orice fel de abatere a copiilor lor mai ales în perioada pubertății și adolescenței când apar unele trăsături „specifice” nefavorabile dezvoltării și manifestării personalității, cum sunt: egoismul, încăpățânarea, îngâmfarea, nonconformismul, bravura și alcoolismul, libertinajul etc. Neluate în seamă de către părinți și „netratate” în mod corespunzător din punct de vedere educativ, ele pot degenera în lipsă de respect față de părinți și față de vârstnici, în infracțiuni de genul furturilor, violențelor, violurilor, consumului de băuturi alcoolice sau droguri și altele, unii îmbolnăvindându-se chiar de SIDA sau chiar pierzându-și viața. Prevenirea și înlăturarea acestor comportamente negative se va face cu mijloace educaționale pozitive, cu sancțiuni, care să-i convingă de necesitatea unor comportamente corecte. Mijloacele primitive de genul bătăii sau insultelor, care jignesc fizic și moral, lasă „urme” grave în mintea copiilor.

De asemenea, părinții trebuie să colaboreze cu școala ținând cont de ceea ce le este util pentru educația copiilor lor. Oricare ar fi așteptările, esențială este încrederea cadrelor didactice în părinți și a părinților în cadrele didactice, în profesionalismul lor. Dacă cele două medii educaționale - școala și familia - se completează și se susțin, ele asigură într-o mare măsură, o integrare bună a copilului în activitatea școlară și, pe plan general, în viața socială. Când părinții sunt parteneri cu școala în desfășurarea educației copiilor lor, rezultatele sunt pe măsura așteptărilor.

Având în vedere atașamentul natural pe care copilul îl are față de părinți, familia are o mare importanță în educație, în integrarea socială și în reușita în viață a copilului care învață în familie primele roluri sociale. Personalitatea copiilor se crează diferit pe baza a ceea ce ei moștenesc și ce experimentează în primii ani de viață.

Un copil care nu a primit o educație corectă din toate punctele de vedere va avea de suferit la maturitate, sau poate toată viața, în cazul în care el nu are un caracter puternic nativ, prin care să se autoeduce!

CARACTERIZAREA GENERALĂ A GÂNDIRII LA ȘCOLARUL MIC

Prof. înv. primar Alexandra-Anamaria TRIF
Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” Deva, jud. Hunedoara

„Termenul *cognitiv*, derivat din latinescul *cognosco* (a cunoaște), se referă la toate acele activități implicate în achiziția, procesarea, organizarea și utilizarea cunoștințelor - cu alte cuvinte, toate acele abilități asociate cu gândirea și cunoașterea.” Astfel, după Lilienfeld și colaboratorii săi, termenii „cogniție” și „gândire” sunt aproape echivalenți: „Orice activitate mentală sau prelucrare de informație, inclusiv învățarea, reamintirea, percepția, comunicarea, convingerile și decizia.” Una dintre definițiile gândirii poate fi formulată astfel: „Gândirea este un proces de reflectare asupra realității, reprezentare și organizare a acesteia în plan mental (sub formă de imagini, simboluri, propoziții și concepte), extragere a semnificațiilor și operare asupra reprezentărilor (asociere, comparare, analiză și sinteză etc.) având ca rezultat adaptarea complexă la mediu (de la sesizarea predictibilității acestuia, înțelegerea fenomenelor și descifrarea mecanismelor a unor procese, rezolvarea problemelor și a sarcinilor adaptative, până la obținerea unui grad de echilibru și armonie a funcționării mentale și psihosociale).”

Însă cea mai completă definiție a gândirii, ne-o oferă Elena Bonchiș în care ne spune că: „gândirea este procesul cognitiv superior, de procesare a însușirilor esențiale, necesare și legitime, cu ajutorul unor operații abstract - formale, în vederea înțelegerii, explicării și predicției unor relații cauzale din realitate și a elaborării unor concepte, noțiuni, teorii, sisteme cognitive, ca modele mintale ale realității.”

Particularitățile gândirii la școlarul mic

„From a functional point of view, thinking has been defined as a particular way of interaction with the environment, for optimal adaptation. According to Jean Piaget (1896-1980) the interaction with the environment imply both the process of assimilation of information and the process of accommodation modifying the cognitive structures to adapt to the external requirements. J. Piaget states that, from a psycho-genetic point of view, cognitive processes are developing from the transposition in mind of the concrete actions that children perform with the objects around. In other words, adult thinking is the result of the transposition in mind and abstraction of her/ his concrete experience.” Gândirea, din punct de vedere funcțional este definită ca o modalitate particulară de interacțiune, relaționând cu mediul pentru o adaptabilitate cât mai bună. În viziunea lui Jean Piaget (1896-1980) pentru a interacționa cu mediul e un proces de asimilare a informației și procesul de acomodare, modificarea structurilor cognitive proprii pentru a putea să ne adaptăm cerințelor din mediu.

„From a structural point of view, thinking consists in cognitive structures (knowledge structures, which constitute the content of thinking) and operations (strategies) performed on these structures.” Gândirea văzută din punct de vedere structural, are structuri cognitive formând conținuturile gândirii și operații realizate pe această structură.

„The knowledge structures can be very diverse, both in nature and in terms of their organization and abstraction (words, sentences, mental images, scripts, representations of phenomena, concepts, definitions etc).” Structura conținuturilor poate fi foarte diversă, atât prin natura lor, dar și organizațional și abstract (cuvinte, propoziții, imagini mentale, reprezentări despre fenomene, concepte, definiții etc).

„Operations can be also diverse being hierarchically organized. Some of these are considered fundamental (basic) operations as: analysis, synthesis, comparison, abstraction, generalization, concretization, classification, systematization etc.” Operațiile pot fi de asemenea diverse fiind ierarhic organizate. Unele dintre aceste operații sunt considerate fundamentale sau de bază, cum ar fi analiza, compararea, sinteza, abstractizarea, concretizarea, clasificarea, sistematizarea.

„Reasoning and resolutive strategies are examples of more complex operations, the result of the organization in mind of some basic cognitive operations, according to the requirements of various tasks.” Operațiile mai complexe sunt raționamentul și strategiile rezolutive, este finalitatea structurii mentale a anumitor operații fundamentale în raport cu diferitele sarcini.

Preachizițiile copilului școlar mic

„Schimbarea fundamentală care se petrece în planul gândirii odată cu intrarea în cea de-a treia copilărie este dobândirea caracterului operatoriu în funcționarea ei.” Piaget, a studiat sistematic stadiile inteligenței umane, perioada dintre 7 și 10 ani, este perioada în care se desăvârșesc operațiile concrete. La copiii de vârstă școlară mică, gândirea se deosebește printr-un caracter concret și emoțional, realizându-se prin culori, forme, sunete, prin senzații. Caracterul emoțional al gândirii copiilor se manifestă prin trăirea cu intensitate foarte mare, de aceea elementul emoțional este introdus de către copii uneori, în rezolvarea unor probleme de aritmetică. „De exemplu, când unor elevi de clasa I li s-a dat spre rezolvare problema: *Nepoata avea trei bomboane. Bunica a luat de la ea două bomboane. Câte bomboane i-au mai rămas nepoatei?* Multe fetițe au protestat: *Bunicile – au spus ele – nu iau bomboane, ci dau bomboane.* Conținutul problemei trebuie să fie indiscutabil și convingător pentru copii.”

La studierea particularităților specifice ale comparației la elevii din clasele mici, a permis să se stabilească în ce direcții fac progrese copiii. Dacă, spre exemplu, cea mai mare majoritate a elevilor din clasele I – II nu pot găsi singuri puncte de reper în comparație, elevii claselor a III-a și a IV-a încep să folosească de la primele lecții, în condiții de experiment, însușirile obiectelor. La efectuarea comparațiilor, elevii claselor a III-a și a IV-a se folosesc în mare măsură de schemă și plan, rezultând un nivel mai înalt de dezvoltare a gândirii lor abstracte.

Când e vorba de clasificare a unor obiecte, copiii folosindu-se de însușirile exterioare cu anumite nuanțe emoționale, acest lucru se observă din exemplul următor: *Leul este o fiară pentru că este înfiorător, mănâncă oameni, are o blană respingătoare, totul e respingător, coada și urechile sunt respingătoare, uneori este galben* (relatarea unei eleve din clasa a II-a). Elevilor din clasele mici le este accesibilă și gândirea abstractă, dar pentru aceasta, materialul trebuie să fie alcătuit din exemple vii, concrete și să se sprijine pe cunoștințe anterioare solide. În procesul de învățământ, școlarul mic își însușește nenumărate noțiuni, atât concrete cât și abstracte, iar unele dintre aceste noțiuni reflectă obiecte și fenomene pe care elevul nu le-a mai întâlnit în viața lui. Calea formării noțiunilor trece prin generalizarea reprezentărilor existente, relevarea particularităților esențiale ale obiectului și stabilirea corelației dintre noțiunea formată și alte noțiuni. Dezvoltarea gândirii

copilului în legătură cu formarea noțiunilor apare foarte evidentă dacă efectuăm o comparație între elevii din diferite clase.”

În asimilarea noțiunilor parcurgem întotdeauna anumite etape. Într-o primă etapă noțiunea este strâns legată de reprezentările concrete, în special fiind vorba de noțiunile abstracte. În asimilarea unei noțiuni, putem întâmpina următoarele neajunsuri: noțiunea este prea larg generalizată, delimitare imprecisă a noțiunii învățate de alte noțiuni deja existente.

În următoarea etapă, totuși elevii deosebesc cât de cât noțiunea ce urmează a fi învățată, față de noțiunile asemănătoare, dar încă nu diferențiază trăsăturile esențiale de trăsăturile neesențiale ale obiectului aflat în noțiune. În etapa următoare, elevul expune trăsăturile esențiale generale, dar îi lipsește priceperea de a aplica noțiunea învățată într-un sens mai larg.

În general, copiii care întâmpină dificultăți în procesul de achiziție a limbajului oral sau scris, pot prezenta disfuncții la nivelul preachizițiilor, cum ar fi: schema corporală, motricitatea grosieră și/sau fină, percepția vizuală, percepția auditivă, orientarea spațio-temporală, capacitatea de secvențiere (serialitate) etc. Capacitatea de seriere este un element cheie în procesul de însușire a citit - scrisului. Când un copil scrie după dictare, el este nevoit să-și autodicteze elementele propozițiilor și ale cuvintelor păstrând ordinea corectă a lor. Fără această ordine propozițiile, cuvintele își pierd sensul.

Bibliografie:

1. Ioana Todor, *Psihologie generală*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 2013
2. Tinca Crețu, *Psihologia vârstelor*, Ed. Polirom, Iași, 2016
3. Ioana Todor, *Psychology*, Editura „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, 2013
4. Ann Birch, *Psihologia dezvoltării*, Editura Tehnică, București, 2000
5. <https://logoludens.wordpress.com/preachizitii-2/> accesat în 24.07.2023.

CONCEPTUL DE DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE – DEFINIRE, DOMENII DE MANIFESTARE

Prof. înv. primar Alexandra-Anamaria TRIF
Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” Deva, jud. Hunedoara

Dificultățile de învățare reprezintă un termen genetic ce se referă la un grup eterogen de tulburări datorate unor disfuncții mintale ale sistemului nervos central, exprimate prin dificultăți majore în achiziționarea, utilizarea și înțelegerea limbajului, a valorii, scrierii, citirii, dificultăți în utilizarea abilităților matematice și a altor abilități sociale; dificultățile de învățare nu trebuie înțelese ca fiind o consecință directă a unor deficiențe mintale, senzoriale, emoționale, comportamentale sau a unor tulburări de atenție, a unor influențe sociale sau de mediu nefavorabile chiar dacă și aceste condiții și influențe generează la rândul lor probleme de învățare.

Dificultățile în învățarea școlară reprezintă manifestări ale dereglării procesului de învățare, ele reflectă nu numai perturbarea activității, ci a întregului sistem psihic. Cauzele instalării unui astfel de impas sunt de ordin personal, școlar, familial și social. Când rezultatele la învățătură ale unui elev scad, părinții și cadrele didactice presupun că nu și-a dat suficient silința. Acest lucru ar putea fi în întregime adevărat, dar nu ar trebui să se rămână la această explicație, deoarece problemele școlare sunt doar foarte rar determinate de o singură cauză. Fiecare elev dispune de anumite capacități intelectuale, are o anumită situație în familie și zilnic lucrează împreună cu colegii săi de clasă și cu un grup de profesori.

Dificultățile de învățare la copil pun în evidență o discrepanță educativă semnificativă între potențialul lor intelectual estimat și nivelul performanțelor reale, discrepanță care se poate asocia cu tulburări bazice în procesul de învățare, dar care nu sunt consecința directă a deficiențelor mintale generalizate, a unor deficiențe senzoriale, a unor carențe culturale sau educative sau a unor tulburări emoționale severe.

I. Kirk definește dificultățile de învățare ca fiind o întârziere sau o tulburare specifică a unuia sau mai multor procese implicate în percepție, limbaj, pronunție, citire, comportament scris sau calcul numeric.

Din punct de vedere psihologic, putem invoca o serie de carențe structurale care afectează setul de aptitudini necesar achiziționării și utilizării funcțiilor instrumentale de bază din domeniul limbajului, scrisului, al calculului aritmetic și al competențelor sociale. Ținând cont de aceste premise, diagnosticul diferențial al dificultăților de învățare este extrem de dificil de stabilit, simptomatologia putând fi ușor asociată sau confundată cu cea întâlnită în intelectul de limită, pseudodebilitatea mintală, tulburări ale scris - cititului sau retardului intelectual apărut pe fondul slabei stimulări sau mediului sociofamilial alterat.

Dificultățile de învățare se întâlnesc frecvent în copilăria mică și mijlocie, dar și la adolescent și adult. Ele apar în activitatea de rezolvare a sarcinilor de învățare și desemnează un comportament inadecvat, ineficient, inoperant, cu randament scăzut.

Elevii cu *dificultăți de învățare* prezintă întârzieri semnificative față de nivelul obișnuit al achizițiilor școlare în raport cu programa și cu cadrul de referință constituit de majoritatea colegilor. Altfel spus, acești copii prezintă forme de dificultate intelectuală de tip școlar care decurg din

discordanța existentă între nivelul intelectual și performanțele școlare exprimate în însușirea necorespunzătoare a cunoștințelor prevăzute în programele școlare, urmată de un retard școlar.

Aceste manifestări nu presupun, cu necesitate, existența unui retard mental de natură endogenă sau exogenă, ele reprezentând, cel mai adesea, consecințele unei insuficiențe mintale dobândite printr-o stimulare deficitară fiind net diferențiate de deficiența mintală de structură, de organizare specifică, unde recuperarea are un caracter relativ.

Copiii cu dificultăți de învățare sunt acceptați de colegii de școală, având potențialul intelectual necesar pentru achizițiile școlare proiectate în raport cu nivelul de dezvoltare biopsihic. În pofida acestui potențial, elevii înregistrează întârzieri cu mai mult de un an (dificultăți ușoare) sau mai mult de doi ani (dificultăți grave). Stabilirea dificultăților de învățare se face prin evaluare pedagogică sumativă, bazată pe programele în care sunt incluse obiectivele învățării și standardele de performanță.

Domenii de manifestare a dificultăților de învățare

Abordarea dificultăților de învățare poate fi realizată din două perspective:

a) din perspectiva copilului - în acest caz se identifică domeniile funcționale ale dificultăților de învățare, care sunt:

- *psihomotricitatea*:

- motricitate globală și fină;
- schema corporală și lateralitatea;
- organizarea și structurarea spațio - temporală;

- *percepția vizuală*:

- discriminare vizuală;
- ordine vizuală;
- memorie vizuală;

- *percepție auditivă*:

- discriminare auditivă;
- memorie auditivă;
- auz fonetic;

- *limbajul*:

- componentă semantică (vocabulary, concepte);
- cunoașterea sintaxei;
- utilizarea limbajului - capacitatea de comunicare;

- *gândirea - rezolvarea de probleme*:

- relaționarea evenimentelor;
- stabilirea ipotezelor;
- strategii rezolutive;

- *factori sociali și personali*:

- interacțiuni sociale (în familie și în clasă);
- ritm, stil de învățare și motivație pentru învățare;
- stima de sine, încrederea în sine;

Analiza dificultăților de învățare din perspectiva copilului ne orientează atenția asupra particularităților pe care acesta le prezintă în procesul de învățare.

Acest fapt permite planificarea și organizarea programelor de intervenții individualizate cât mai eficiente și mai adecvate copilului.

b) din perspectiva pragmatică (a intervenției educaționale) se pun în evidență domeniile operaționale ale dificultății de învățare, care sunt:

- *domeniul limbajului rostit (vorbit)*, care se referă la:

- dislalii (incapacități de pronunțare corectă a sunetelor, a grupurilor de sunete, cuvintelor sau propozițiilor);
- tulburări de ritm: logonevroze (bâlbâiala), tahilalie, bradilalie;
- disfonii (tulburări de voce);
- întâzieri în apariția vorbirii.

- *domeniul limbajului scris - citit*, care cuprinde:

- dislexiile (incapacități parțiale de însușire a citirii);
- disgrafiile (incapacități parțiale de însușire a scrisului)

- *domeniul limbajului nonverbal*, care se referă la:

- psihomotricitate și expresie (dificultăți în motricitatea grosieră și fină, în structurarea schemei corporale);
 - domeniul atenției și concentrării în activitate și pe obiect;
 - domeniul motivației;
 - domeniul schemelor de percepție și orientare (dificultăți sau incapacități de structurare a schemelor de bază perceptiv-motorii, orientare spațială și temporală);
 - domeniul structurilor simbolice, matematice (discalculiile, ca incapacități de operare cu simbolurile matematicii și cu schemele de rezolvare);
 - domeniul reacțiilor de răspuns și al ritmului de rezolvare a problemelor (dificultăți legate de ritm);
 - domeniul relaționării sociale și al problemelor legate de comportament.

Cunoașterea spectrului larg de manifestare a dificultăților de învățare oferă specialiștilor și cadrelor didactice posibilitatea identificării cât mai exacte a problematicii fiecărui copil și mai ales, găsirea unor modalități de intervenție cât mai adecvate și eficiente. Desigur că acestea nu se găsesc integral la un copil, ci fiecare copil va prezenta un cadru specific simptomatologic al dificultății de învățare, acesta variind de la un copil la altul. De aceea, în identificarea acestora sunt importante aplicarea unor criterii de bază: gravitatea, claritatea cu care se evidențiază, persistența în timp.

D. Ungureanu (1998) clasifică dificultățile de învățare în patru mari categorii (din rațiuni pragmatice), oferind și cadrul structural de intervenție pentru fiecare categorie:

1. Dificultăți de învățare a limbajului: ca formă, conținut și utilizare;
2. Dificultăți de învățare a citirii (dislexia);
3. Dificultăți de învățare a scrisului (disgrafia);
4. Dificultăți de învățare a matematicii (discalculia).

Tulburări ale limbajului oral și scris

Însușirea limbajului este o activitate care presupune un efort îndelungat din partea individului. Aceasta este pentru că tehnica de recepționare și de exprimare a comunicării este una dintre cele mai complicate priceperi omenești. Ținându-se cont de dificultățile coordonării mișcărilor foarte fine ale aparatului fonoarticulator un anumit procent al semenilor noștri nu reușesc să stăpânească tehnica vorbirii, de aceea prezintă tulburări de limbaj. Tulburările de limbaj se diferențiază de particularitățile vorbirii individuale și de particularitățile psihofiziologice de vârstă (unii oameni vorbesc nuanțat, expresiv, alții au o vorbire mai puțin inteligibilă, obositoare, prea șoptită). Este absolut necesar să se facă o delimitare precisă între particularitățile individuale ale

limbajului și tulburările de limbaj. Primul indiciu pe baza căruia putem suspecta un copil ca având tulburări este frecvența mult mai mare a dificultăților de exprimare față de posibilitățile medii pentru vârsta lui. În acest sens tulburările în vorbire trebuie să fie tratate cât mai timpuriu după apariția lor. În categoria tulburărilor de limbaj se cuprind toate deficiențele de înțelegere și exprimare orală, de scriere și citire, de mimică și articulare sau orice tulburare, indiferent de forma sa, care se răsfrânge negativ asupra emisiei ori a percepției limbajului.

Prin **tulburările de limbaj** înțelegem toate abaterile de la limbajul normal, standardizat, de la manifestările verbale tipizate unanim acceptate în limba uzuală, atât sub aspectul reproducerii cât și al percepției, începând de la reglarea diferitor componente ale cuvântului și până la imposibilitatea totală de comunicare orală sau scrisă.

Cauzele tulburărilor de limbaj sunt destul de variate începând cu unele anomalii anatomo-fiziologice ale SNC ori nesincronizări în funcționarea segmentelor aferente-inerente și terminând cu imitarea unor metode neadecvate de educație etc. Tulburările de limbaj sunt consecința acțiunii simultane sau succesive a mai multor factori care acționează în diferite perioade de dezvoltare ale copilului:

- perioada intrauterină;
- în momentul nașterii;
- în primii ani de viață.

Majoritatea copiilor către momentul instruirii în școală posedă latura fonetică verbală, au un vocabular bogat și au capacitatea de a alcătui propoziții corecte din punct de vedere gramatical. Însă, procesul de însușire a limbii, nu la toți are loc la fel. Tulburările limbajului sunt diverse. În conformitate cu atitudinea pedagogică, tulburările de limbaj pot fi clasificate în trei grupe:

Grupa 1 - tulburări fonetice ale limbajului. Esența lor constă în aceea că, la logopat sub influența diverselor cauze se formează și se întărește o articulare schimonosită.

Grupa 2 - tulburările fonetico - fonematice. Ele se exprimă prin aceea că, copilul nu numai că pronunță defectuos unele sunete, dar și insuficient le deosebește, nu sesizează deosebirea acustică și articulatorie a sunetelor opoziționale. De asemenea, copilul nu cunoaște structura fonetică a cuvintelor și comite greșeli specifice în cadrul actului scris.

Grupa 3 - tulburarea globală de limbaj. Ea se manifestă prin aceea că, tulburarea se extinde atât în latura sonoră cât și în cea semantică. Nedeveloparea generală a vorbirii are o diversă exprimare - de la lipsa totală a vorbirii până la forme ușoare ale tulburării limbajului cu elemente ale nedevelopării laturilor: fonetice, fonetico - fonematice și lexico - gramaticale.

Dintre aceste tulburări semnificative sunt:

- dislalia;
- rinolalia;
- balbismul.

Adeseori, ele se transpun în limbajul scris - citit, ceea ce îngreunează formarea deprinderilor grafo - lexice.

Bibliografie:

1. Bodea Hațegan, C. D. Talaș, *Fluența verbală. Direcții teoretice și aplicații psihopedagogice*, Editura Argonaut Publishing, Cluj-Napoca, 2016;
2. Petrovan Ramona, *Elemente de psihopedagogie specială și psihopedagogia integrării*, Editura Universității din Alba Iulia, 2018;

3. Petrovan Ramona, *Psihopedagogia copiilor cu dificultăți de învățare. Note de curs*, Editura Universității din Alba Iulia, 2016;
4. I. V. Bercea (Matei), *Dezvoltarea fluenței citirii la școlarii mici diagnosticați cu dificultăți specifice de învățare - lucrare de dizertație*, Cluj Napoca: Universitatea Babeș-Bolyai, 2016.

LIMBAJUL LA ȘCOLARUL MIC. DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE GENERATE DE TULBURĂRI ALE LIMBAJULUI VERBAL

Prof. înv. primar Alexandra-Anamaria TRIF
Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” Deva, jud. Hunedoara

Dezvoltarea limbajului la copilul școlar mic

În perioada școlară mică, putem vorbi despre o conduită verbală ce se dezvoltă la un nivel ridicat atât calitativ cât și cantitativ, ajungând spre sfârșitul miciei școlarității la multe dintre caracteristicile adultului. Limbajul constituie factorul decisiv ce îi diferențiază pe copii la intrarea în școală, mediul de proveniență și capacitățile intelectuale ale copiilor imprimă un anumit nivel în dezvoltarea limbajului. Diferențele sunt mai evidente pe latura de exprimare, a foneticii, nivelul exprimării, structurile lexicale. Limbajul, se dezvoltă sub toate aspectele în această perioadă, spectaculos, mai ales sub influența școlii și învățării scris - cititului.

În dezvoltarea capacității de comunicare este stimulată și cogniția, capacitatea de asimilare a informațiilor, de exprimare a gândirii, înțelegerea și interpretarea fenomenelor, a trăirilor și a atitudinilor ce contribuie la o eficientă interacțiune și raportare cu cei din jur. Tulburările de limbaj îi diferențiază mai tare pe copii. Prin semnalarea prezenței fenomenelor ce țin de neînțelegeri parțiale sau totale ale sensului cuvintelor, nesesizarea sensului figurat al cuvintelor, utilizarea unor expresii tip șablon, neclare, confundarea paronimelor, sinonimelor și omonimelor. Dar sunt prezente și o serie de tulburări de tipul dislaliei, aceste tulburări de tip dislalic se pot transpune și în limbajul citit - scris, este una din cauzele dislexo - grafiei. Când în scris se manifestă omisiuni de grafeme, înlocuiri, dezacorduri gramaticale, exprimări incomplete, nerespectarea punctuației, nerespectarea spațiului paginii, confuzia grafemelor asemănătoare optic (*m-n, b-p, d-b, u-n*), lipsa de organizare a ideilor scrise.

Relația limbajului cu celelalte procese psihice (gândirea, atenția, memoria, imaginația)

Dacă avem în vedere evoluția ontogenetică a individului uman, este ușor de observat că gândirea și limbajul sunt într-o strânsă unitate: copilul mic ce are un limbaj slab dezvoltat are și o capacitate redusă de gândire (înțelegere și soluționare de probleme); maturizarea psihică a individului presupune un nivel crescând al celor două fenomene psihice întrucât această maturizare se realizează prin învățare, iar învățarea este activitatea complexă ce solicită participarea întregului sistem psihic uman și în mod special a gândirii și limbajului (cu toate formele sale: limbajul oral - monologat - dialogat - colocvial, limbajul scris și cel intern). Aceasta înseamnă că învățarea este în esență dobândirea capacității operatorii în plan mintal, operațiile luând naștere prin interiorizare datorită limbajului, a acțiunilor externe (după cum a demonstrat J. Piaget).

Așadar, *gândirea se formează și se dezvoltă prin intermediul limbajului în absența căruia rămâne la un stadiu primitiv (exemplu: cazurile de copii sălbatici sau copiii surzi din naștere în lipsa unor programe terapeutice stimulativ). Înțelegerea ca funcție a gândirii ce constă în stabilirea de legături între noile informații și cele vechi, n-ar fi posibilă fără sprijinul limbajului.*

Limbajul, ca mijlocitor al tuturor fenomenelor psihice, deci și al gândirii, ar fi un simplu ambalaj, o formă fără conținut, dacă nu ar dispune de încărcătura semantică. Disocierea dintre gândire și limbaj (care atrage atenția, prin contrast, tocmai asupra îngemănării lor) se manifestă pregnant în învățarea („memorarea”) mecanică ce se oprește la nivel formal, pur verbal, fără a pătrunde prin înțelegere în esența lucrurilor și fenomenelor.

De aceea, funcțiile esențiale ale limbajului la nivelul sistemului psihic uman sunt inseparabile: funcția de comunicare se realizează în unitate cu cea cognitivă și ambele sunt dependente de cea reglatorie; funcția persuasivă (de convingere) ar fi imposibilă în absența raționamentelor; funcția dialectică a limbajului este implicată chiar în soluționarea conflictelor problematice (aparținând gândirii).

La nivelul personalității, limbajul este un indicator cert al capacității intelectuale; bogăția vocabularului, corectitudinea gramaticală, cursivitatea expunerii, sunt o reflectare a bogăției de idei, a corectitudinii logice, a flexibilității și fluenței gândirii. Dovada înțelegerii (deci a funcționalității gândirii) nu se poate face decât prin intermediul verbalizării, exteriorizării prin limbaj, a ideilor.

Unitatea în interacțiune reciprocă a gândirii și limbajului poate fi considerată un punct de pornire cu rol central în înțelegerea interdependenței tuturor fenomenelor în cadrul complexului sistem psihic uman ca și a integrării acestuia în mediul socio-cultural care îl condiționează.

Limbajul este mijloc de comunicare și schimb de idei între oameni. Totodată este mijloc de formare a gândirii, de abstractizare și generalizare. Limbajul îl ajută pe copil să-și însușească experiența generalizată a oamenilor și totodată să-și generalizeze propria experiență. Dacă dintr-un motiv sau altul limbajul nu se poate dezvolta - de exemplu la copiii surdomuți înainte de demutizare sau de învățare a comunicării prin limbaj dactil, rămâne în urmă și dezvoltarea gândirii. Limbajul mimico-gesticular este cu totul insuficient pentru dezvoltarea gândirii absente.

Este un truism să spunem că limbajul (verbal) participă activ nu numai la transmiterea, ci și la dobândirea de noi cunoștințe. Majoritatea operațiilor logice se sprijină pe codarea lingvistică a informației asupra căreia operează. Performanțele intelectuale (memorarea, înțelegerea, raționamentul, rezolvarea de probleme) sporesc semnificativ prin dobândirea limbajului. Cu toate că limbajul are o funcție importantă în cunoaștere, cunoașterea nu se realizează numai prin structurile lingvistice. Limbajul este un instrument al gândirii. Activitatea de abstractizare și generalizare care stă la baza gândirii umane este posibilă numai datorită limbajului. Gândirea omului este o gândire verbală, care nu numai că se exprimă prin limbaj, ci se și formează cu ajutorul lui. Este însă cu totul greșit să se identifice gândirea cu limbajul așa cum procedează reprezentanții behaviorismului, care reduc gândirea la limbaj, susținând că gândirea ar fi limbajul minus sonoritatea.

Gândirea și limbajul sunt indisolubil legate și se presupun reciproc. Funcția esențială a limbajului, este de a servi drept mijloc de comunicare, iar a gândirii de a cunoaște existența. Înțelegerea unui text este determinată nu numai de fiecare element verbal în parte, ci și de relația dintre ele. Fraza sau grupul de fraze constituie, din punct de vedere fiziologic, structuri dinamice complexe, lanțuri complexe de legături corticale verbale, cu o semnalizare unitară. Dacă în acest complex verbal un anumit element este necunoscut pentru subiect, el tinde să se încadreze în semnificația spre care converg toate celelalte elemente ale complexului. Înțelegerea este dată și de nivelul de dezvoltare a limbajului subiectului. Dacă în text predomină cuvinte și expresii verbale necunoscute subiectului, înțelegerea va fi fragmentară sau imposibilă. Pe calea comunicării verbale cu adulții, copilul își însușește noi cunoștințe, se îmbogățește conținutul conștiinței sale. Dar, așa cum observă A. R. Luria, procesul de însușire a experienței umane prin mijlocirea limbii duce și la

formarea unor noi moduri de activitate a unor noi sisteme funcționale și, în cele din urmă, la formarea proceselor sau a „funcțiilor psihice superioare”, așa cum sunt atenția voluntară, memoria activă, acțiunile voluntare pe care psihologia idealistă le considera ca forme originale, imanente de existență a psihicului. Formele complexe ale activității conștiente sunt sisteme funcționale care se formează în condițiile vieții sociale a copilului și a comunicării sale verbale cu adulții. Dacă în primele etape ale dezvoltării atenției copilului, acest proces psihic este organizat de către adult cu ajutorul gestului indicator sau al denumirii obiectului, ulterior copilul își însușește posibilitatea de a organiza în mod analog atenția sa, care devine voluntară. Activitatea de orientare și investigație reprezintă mijloace de completare a experienței și a cunoștințelor. Prin urmare, ele, fiind determinate de experiența anterioară, de cunoștințe, au un caracter de direcționare, de atitudine. Activitatea de orientare și investigație poate avea o formă planificată, când ea devine un scop conștient pe care omul și-l propune. Formele complexe ale activității se pot realiza numai cu participarea celui de-al doilea sistem de semnalizare în interacțiune cu primul. Cercetările efectuate în legătură cu rolul celui de-al doilea sistem de semnalizare în activitatea de orientare au scos în evidență importanța semnificației stimulenților în determinarea orientării. Procesele cognitive sunt procesele care influențează modul în care informația este mutată de la un nivel la altul: atenția, percepția, încordarea și reactualizarea.

Atenția este procesarea informației din perspectiva elevului. Nu putem învăța dacă nu putem fi atenți la informația importantă ce trebuie procesată din momentul în care intră în registrul senzorial, căci altfel se pierde. Această procesare începe cu atenția, care este un răspuns orientat în funcție de stimuli. Acești stimuli de orientare sunt clasificați în: fizici (desenele, tabla, harta), provocativi (evenimente unice sau discrepante pe care învățătorul le folosește pentru a atrage atenția), emoționali (utilizarea numelui) și insistenți care când sunt utilizați cu înțelepciune pot stimula învățarea. Suntem atenți doar la anumite canale informaționale, cea mai specifică caracteristică a atenției fiind selectivitatea. În timp, puterea de concentrare descrește atenția obosind, aceasta fiind mai ales valabilă pentru elevii mici. Atenția este acolo unde procesarea informației începe, astfel încât începerea lecțiilor reprezintă un moment crucial pentru învățare.

Percepția este găsirea semnificației stimulilor. Când stimulii pătrund în registrele noastre senzoriale, procesarea inițială începe cu percepția. Aceasta este foarte importantă în învățare, deoarece informația care a intrat în memoria de lucru nu este altceva decât percepere, de către cel care învață, a stimulilor din mediu, preluați de registrele senzoriale. Informația din memoria de lucru nu se reprezintă sub formă de „realitate obiectivă”, ci sub formă de „realitate percepută”.

Oamenii acționează în concordanță cu percepțiile lor. Dacă elevii interpretează greșit exemplele noastre, informația aflată în memoria de lucru va fi fără valoare și, finalmente, informația pe care o transferă în M. L. D. va fi, de asemenea, fără valoare. Semnificația pe care o extragem din stimuli depinde, în mare măsură, de experiența noastră trecută.

Alt factor care influențează percepția este *expectația*. Semnificația pe care noi o atașăm unui obiect sau eveniment este afectată de ceea ce „așteptăm” noi de la experiență. Același lucru se întâmplă și cu elevii. Dacă ei se așteaptă ca informația să fie provocatoare și interesantă, percepția lor asupra activității va fi foarte diferită față de cazul în care expectațiile lor față de lecție vor fi plictisitoare sau dacă se vor aștepta ca subiectul să fie foarte greu de înțeles.

Repetarea - reținerea informației prin practică. Ca proces cognitiv repetiția poate fi utilizată pentru a reține informația în memoria de lucru până când se va hotărî ce se întâmplă cu ea. Repetiția apare deasupra memoriei de lucru în modelul de procesare al informației. Memorarea se

îmbunătățește odată cu numărul repetițiilor. Repetiția eşalonată pe o perioadă mai lungă de timp este mult mai eficientă decât cea comasată. O repetiție activă este mult mai eficientă decât una pasivă.

Conectarea noilor informații la cele vechi reprezintă un element hotărâtor al procesului de învățare, din punct de vedere al procesării informaționale. În timp ce o anumită informație poate intra în M. L. D., bazându-se doar pe repetiție, majoritatea informațiilor pentru a fi reținute trebuie să se bazeze pe relații de semnificație și trebuie să fie conectate cu informația care există deja în M. L. D. Pentru a crește procesul de încordare prin creșterea semnificației informației pot fi folosite activitatea, organizarea, elaborarea și schemele amnezice.

Bibliografie:

1. Emil Verza, Florin Verza, *Psihologia copilului*, Editura Trei, București, 2017;
2. Petrovan Ramona, *Psihopedagogia copiilor cu dificultăți de învățare. Note de curs*, Editura Universității din Alba Iulia, 2016;
3. Roșan Adrian, *Psihopedagogie specială*, Editura POLIROM, București, 2016.

ROLUL POVEȘTILOR ÎN MODELAREA PERSONALITĂȚII ELEVILOR

Prof. înv. primar Alexandra-Anamaria TRIF
Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” Deva, jud. Hunedoara

Povestea este o istorisire, o narațiune în care ființe sau obiecte înzestrate cu forțe supranaturale, simbolizând binele și răul, luptă pentru sau împotriva fericirii unor personaje.

Basmele și poveștile au avut dintotdeauna puterea de a ne îmbogăți viețile, de a ne forma modul în care percepem și interacționăm cu lumea și de a ne dezvălui minunile spiritului uman. De aceea, de-a lungul timpului, acestea au jucat un rol important și puternic în educație, prin ajutarea tinerilor să își dezvolte abilitățile și sistemul de valori, dezvăluindu-le resursele necesare pentru a reacționa corect în viața de zi cu zi.

În general, toate poveștile și basmele conțin o paletă largă de situații de viață prin care trec personajele și deci o persoană poate trece prin ele. De exemplu, poveștile fraților Grimm sau ale lui Hans Christian Andersen oferă pilde minunate: „Cenușăreasa”, pentru un copil care nu se simte apreciat și se confruntă cu o stare de melancolie sau tristețe, „Croitorașul cel viteaz”, o poveste despre curaj, despre a înfrunta viața de zi cu zi, cu toate dificultățile ei și oamenii mari care pot părea niște uriași amenințatori.

Scufița Roșie, Albă-ca-Zăpada, Harap Alb sunt doar câțiva dintre eroii care populau lumea noastră de copii. Din păcate, eroii copilăriei noastre sunt străini multor micuți de astăzi. Ei au fost înlocuiți de Shrek, Nemo, Tom și Jerry, personaje la fel de interesante, dar parcă fără farmecul eroilor de basm. Prea puțini părinți găsesc timpul necesar pentru a spune copiilor poveștile cu care au crescut ei înșiși.

Poveștile au fost pe nedrept uitate și sunt pe nedrept ignorate. Ele sunt pline de povețe și întâmplări din care copii pot trage învățăminte utile: să nu fim neascultători ca Scufița Roșie, să nu fim răutăcioși ca mama vitregă a Albei-ca-Zăpada și lista ar putea continua. Din povești, copiii află care sunt

consecințele defectelor și calităților umane, care sunt efectele faptelor bune și rele. Antitezele atotprezente în basme îi ajută să facă diferența între bine și rău, între minciună și adevăr, între lașitate și

curaj, îi învață care sunt calitățile pozitive și care sunt defectele cele mai comune ale oamenilor.

Trăind

alături de personajul preferat întâmplările basmului, copilul învață despre lumea din jur, fără să fie el

însuși pus în situații periculoase sau dificile.

Nu trebuie să uităm nici de rolul benefic pe care poveștile îl au asupra afectivității unui copil.

Frica, bucuria, iubirea sunt trăite de copil la intensitate maximă, fără ca el să fie pus în situații periculoase sau dificile. Există părinți care își fac griji în legătură cu emoțiile prea puternice provocate de personajele negative. Copiii mai sensibili poate ar fi bine să beneficieze de o variantă puțin îndulcită a poveștii, însă în rest, nu avem de ce să ne temem. Să nu uităm că la un moment dat

copilul va trebui să țină piept lumii care nu este întotdeauna atât de frumoasă pe cât ne-am dori. Poveștile îl pregătesc pentru momentul în care se va confrunta cu situații neplăcute.

Chiar și la vârste foarte fragede, poveștile au un rol important în dezvoltarea copilului. Un bebeluș de câteva luni nu înțelege nimic din ce i se spune, însă ascultând povești învață foarte mult despre limbaj, intonație, felul cum sunt create sunetele și ce înseamnă ele. Pe lângă efectul benefic asupra copilului, să nu uităm de rolul poveștilor în relația părinți - copil. Lipsa timpului îi face pe mulți dintre noi să își abandoneze copiii în fața televizorului, la desene animate sau în fața calculatorului, la jocuri. Câte un basm spus măcar o dată la câteva zile, creează între părinți și copil acea legătură specială dintre doi oameni care trăiesc aceleași senzații, au aceleași sentimente și își imaginează aceleași scenarii.

Poveștile au rolul de a modela comportamentul copiilor, fiind ei înșiși capabili apoi să dea unele sfaturi colegilor, acest lucru l-am observat la elevii mei de la clasa pregătitoare. Poveștile stimulează dorința de cunoaștere, imaginația și creativitatea copilului.

Contextul narativ al basmului facilitează accesul copilului la cuvinte și expresii noi, permite înțelegerea sensului unor cuvinte abstracte sau metaforice, dezvoltând astfel limbajul și gândirea.

Imaginația și creativitatea joacă un rol important în viața copilului pentru că ea este cea care îl

ajută pe copil să stabilească o legătură între lumea sa internă și cea externă, să își construiască propria imagine de sine și să dezvolte pe viitor strategii de succes, pentru rezolvarea problemelor și identificarea soluțiilor.

În concluzie, putem spune că poveștile spuse copiilor oferă beneficii multiple, dar din păcate în zilele noastre părinții neglijează acest mod de a-și petrece timpul cu copiii lor, acest lucru duce la pierderea interesului pentru lectură al copilului școlar.

Bibliografie:

1. Bărbulescu, G., Beșliu, D., *Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul primar*, Editura Corint, 2009;
2. Bodiștean, F., *Literatura pentru copii și tineret dincolo de story*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007;
3. Gherghina, D., Țurean, M., Buzași, I., Dănilă, I., *Literatura pentru copii: cu noțiuni de teorie literară*, Editura Didactica Nova, Craiova, 2007;
4. *Ghid de implementare a curriculumului pentru învățământul primar*.

COMUNICAREA DIN CADRUL GRUPULUI ȘI ASCULTAREA ACTIVĂ

Prof. Angela VICTORIU
Liceul Tehnologic „Paul Dimo” Galați, jud. Galați

Ascultarea activă, cel puțin în ultimii ani, am constatat că are mult de suferit. Nu doar în cadrul colectivului în care lucrez. Chiar și în viața de zi cu zi. La primele semne, m-am speriat ... și m-am întrebat dacă ”problema e în terenul meu”, dacă subiectele pe care le abordez sunt plictisitoare, dacă modul de a mă exprima este deficitar, dacă ..., dacă ... Vârsta interlocutorului, puterea acestuia de a rămâne concentrat pe subiect, starea lui de sănătate psihică și fizică sunt la baza schimbării bruște de atitudine? Sau ce?

Și atunci am urmărit conversațiile în care nu eram implicată direct, discuțiile conduse de alte persoane. Ce am constatat? Același deficit de atenție; chiar mutarea discuției, fără niciun fel de explicație, într-o cu totul altă sferă de interese. La începutul conversației, pare a fi prezentă și o secvență de ascultare activă – de multe ori din politețe – dar dacă subiectul nu e de interes imediat (salarii, bârfe) sau de factura breaking news, aceasta se stinge destul de repede.

Văd tot mai mulți oameni întorși cu fața spre o lume a lor, nu a noastră. Un fel de egocentrism aplicat și în comunicare. Și mă refer la situațiile în care nu există bariere de limbaj și nici interese divergente. Constat însă prezența unor factori ca:

- lipsa de concentrare - indusă de lumea în care trăim, o lume a multitasking-ului, care poate conduce la pierderea informațiilor importante și la interpretări greșite ale mesajului
- stresul și anxietatea - când suntem stresați sau anxioși, este mai dificil să ne concentrăm și să fim prezenți în timpul unei conversații, ceea ce poate duce la o ascultare mai puțin atentă și la interpretări greșite ale mesajului
- timpul - timpul disponibil pentru a asculta poate influența capacitatea noastră de a asculta activ. Dacă suntem grăbiți, ne putem concentra mai puțin asupra discuției.
- prezența unor factori de distragere, cum ar fi zgomotul sau lucrurile care se întâmplă în jurul nostru, poate afecta capacitatea noastră de a asculta activ
- nivelul de interes - dacă subiectul este unul care ne interesează, vom fi mai atenți și mai implicați în discuție
- nivelul de obișnuință - de exemplu, putem fi mai atenți și mai implicați într-o discuție cu o persoană apropiată decât cu o persoană străină

Orice comunicare, are cel puțin doi actori. Pentru a asigura succesul comunicării, atunci trebuie s-o privim și s-o analizăm din două perspective:

1. perspectiva celui care vorbește
2. perspectiva celui care ascultă

1. **Dacă tu ești cel care vorbește**, atunci trebuie să ai abilități de a te face ascultat, în cadrul comunicării. Iată câteva strategii pe care le poți folosi pentru a avea succes:

- fii clar și concis - comunică mesajul tău într-un mod simplu și clar, folosind cuvinte și exemple care să fie ușor de înțeles pentru publicul tău. Evită să folosești cuvinte sau termeni tehnici, dacă nu este necesar.
 - fii pregătit - asigură-te că stăpânești bine subiectul despre care vei vorbi și că ai o înțelegere clară a punctelor tale cheie. Pregătește-te cu exemple, eventual imagini, care să sprijine mesajul tău.
 - ascultă-i pe ceilalți - oamenii vor fi mai dispuși să te asculte dacă le acorzi timp și atenție și dacă le permiți să-și exprime și opiniile. În timpul prezentării, încurajează întrebările și feedback-ul și răspunde-le cu răbdare și claritate.
 - folosește-te de comunicarea nonverbală - în timp ce vorbești, asigură-te că poziția ta corporală, gesturile și tonul vocii sugerează că ești sigur pe tine și încrezător în ceea ce spui. Fii atent și la limbajul nonverbal al celorlalți, astfel încât să poți ajusta comunicarea ta în funcție de reacțiile publicului.
 - învată să fii persuasiv - nu toată lumea va fi de acord cu tine, așa că este important să înveți cum să îți susții punctul de vedere și să convingi pe alții să îți împărtășească opiniile. Încearcă să argumentezi și să folosești exemple concrete pentru a-ți ilustra punctul de vedere și asigură-te că oferi soluții sau sugestii practice pentru problemele pe care le prezinți.
2. **Dacă tu ești cel care ascultă**, pentru a îmbunătăți eficiența comunicării, urmează aceste sfaturi:
- fii prezent - concentrează-te asupra interlocutorului tău și elimină distragerea. Încearcă să elimini factorii de distracție, precum telefonul mobil, computerul, televizorul sau alți factori perturbatori.
 - fii empatic - încearcă să te pui în locul interlocutorului tău și să înțelegi perspectiva lui. Fii deschis la experiențele și opiniile interlocutorului și arată-ți interesul față de ceea ce îți spune.
 - ascultă în întregime - ascultă nu numai cu urechile, ci și cu toate celelalte simțuri. Fii atent la expresia facială, gesturile și tonul vocii interlocutorului tău pentru a obține o înțelegere mai profundă a mesajului lor.
 - clarifică și întreabă - dacă nu ești sigur de ceva, întreabă-l pe interlocutorul tău, cere-i să clarifice. Întrebările deschise îți permit să afli mai multe despre subiectul discuției și să arăți că ești interesat de ceea ce spune.
 - răspunde cu respect - dacă interlocutorul tău îți dezvăluie o emoție sau o problemă personală, răspunde cu respect și compasiune. Nu judeca și nu minimizeza ceea ce simt el.
 - rezumă - după ce interlocutorul tău a terminat de vorbit, poți să rezumi ceea ce a spus. Aceasta arată că îi acorzi atenție și că încerci să înțelegi mesajul lui.
 - fii deschis la feedback - întreabă interlocutorul tău ce crede despre ceea ce ai spus și cum poți îmbunătăți comunicarea ta în viitor. Învăță din feedback și aplică sugestiile în conversațiile viitoare.

Ascultarea activă este modalitatea prin care acordăm atenție completă la ceea ce spune o altă persoană. Ascultarea atentă implică să arătăm interes, să acordăm timp și, foarte important, să ne abținem de la întreruperi. Ascultarea activă înseamnă a auzi mai mult decât spune ceea ce se spune

vorbitorul. De aceea, ascultăm nu doar conținutul, ci și intenția și sentimentul vorbitorului (Jahromi și colab., 2016).

Rolul pe care îl joacă ascultarea activă într-o comunicare eficientă este acela de a face o altă persoană să simtă că ceea ce spune este important. Acest lucru se realizează prin utilizarea unor indicii verbale și non-verbale.

Indicii verbale: încurajarea verbală; reflectarea conținutului și a sentimentelor vorbitorului; rezumând inteligent cuvintele și scopul vorbitorului.

Indicii non-verbale: postură atentă; expresie facială; menținerea contactului vizual; tăcere atentă.

Bibliografie:

1. DINU M., Comunicarea - Repere fundamentale, Algos, 1994, 3 p. ISBN- 973-99513-0-9;
2. GORDON T., Profesorul eficient, Trei, 2011, 98p. ISBN 978-973-707-566-6;
3. KORY F., Comunicarea interpersonală, Polirom, 2013, 24 p, ISBN 978-973-46-3341-8;
4. STĂNCIUGELU I., TUDOR R., TRAN A., TRAN V., Teoria comunicării, Tritonic 2014, 17 p. ISBN 978-606- 749-002 – 2;
5. Levitt, D.H., 2001, *Ascultarea activă și autoeficacitatea: accent pe o micro-abilitate*, The clinical Supervisor, vol. 20, pp. 101-115.
6. Jahromi, V.K.; Tabatabaee, S.S.; Abdar, Z.E.; Rajabi, M., 2016, *Ascultarea activă: cheia comunicării de succes în spitale*, Medic electronic, vol. 8 (3), pp. 2123-2128.
7. Weger, H.W.; Bell, G.C.; Minei, E.M.; Robinson, M.C., 2014, Eficacitatea relativă a ascultării active în interacțiunile inițiale, The international Journal of Listening, vol. 28 (1), pp. 12-31.

POTENȚIALUL VALORIC EDUCATIV AL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE

Prof. Angela VICTORIU
Liceul Tehnologic „Paul Dimo” Galați, jud. Galați

Activitățile extrașcolare sunt activități care se desfășoară în afara programului școlar regulat și care îi implică pe elevi într-o varietate de activități și proiecte. Se pot desfășura în interiorul școlii sau în afara ei și pot fi organizate de către școală sau de către organizații non-guvernamentale, cluburi, asociații de părinți sau alți furnizori de servicii.

Scopul activităților extrașcolare este de a încuraja dezvoltarea personală a elevilor prin îmbunătățirea capacităților lor intelectuale, fizice și sociale, prin participarea la activități care îi interesează și îi pasionează. Astfel de activități sunt importante pentru dezvoltarea copiilor și tinerilor, deoarece îi ajută să își dezvolte abilități sociale, să-și găsească pasiuni și să-și îmbunătățească abilitățile. De asemenea, aceste activități pot ajuta la îmbunătățirea stimei de sine, a încrederii în sine, a abilităților de comunicare și a abilităților cognitive, creșterea interesului pentru învățare și la dezvoltarea unui sentiment de comunitate și apartenență.

Aceste activități pot fi organizate după școală, în timpul weekend-ului sau în timpul vacanțelor.

Printre cele mai comune activități extrașcolare se numără sporturile, cluburile de carte, de dezbateri, de teatru, de muzică, de arte plastice, de voluntariat sau de dezvoltare personală.

Activitățile extrașcolare sunt extrem de importante pentru dezvoltarea globală a copiilor și adolescenților. Iată câteva motive pentru care aceste activități sunt atât de valoroase:

- **Dezvoltarea abilităților sociale:** Activitățile extrașcolare implică interacțiunea cu alți copii și adolescenți, dezvoltând astfel abilități sociale precum comunicarea, colaborarea, negocierea și gestionarea conflictelor. Aceste abilități sunt esențiale pentru viața de zi cu zi și sunt necesare în timpul muncii și în viața personală.
- **Creșterea încrederii în sine:** Participarea la activități extrașcolare poate ajuta copiii și adolescenții să-și dezvolte încrederea în ei înșiși, deoarece îi provoacă să-și depășească limitele și să-și demonstreze abilitățile.
- **Îmbunătățirea performanțelor școlare:** Studiile arată că participarea la activități extrașcolare poate îmbunătăți performanțele academice, deoarece acestea îi motivează pe copii și adolescenți să-și dezvolte abilitățile cognitive și să-și consolideze cunoștințele.
- **Dezvoltarea abilităților fizice:** Activitățile extrașcolare care implică activități fizice, precum sporturile, pot ajuta la îmbunătățirea stării de sănătate și la dezvoltarea abilităților motorii și a coordonării.
- **Dezvoltarea pasiunilor și intereselor:** Participarea la activități extrașcolare poate ajuta copiii și adolescenții să-și descopere și să-și dezvolte pasiuni și interese, care pot fi transformate într-o carieră sau într-o activitate de hobby în viitor.

Putem afirma cu tărie că activitățile extrașcolare sunt esențiale pentru dezvoltarea globală a copiilor și adolescenților, deoarece îi ajută să-și dezvolte abilitățile sociale, să-și crească încrederea

în sine, să-și îmbunătățească performanțele academice, să-și dezvolte abilitățile fizice și să-și descopere și să-și dezvolte pasiunile și interesele.

Participarea la proiecte extrașcolare poate fi o modalitate excelentă de a dezvolta abilități și competențe profesionale. Aceste activități pot include:

Voluntariat: Participarea la activități de voluntariat poate ajuta la dezvoltarea abilităților de comunicare, leadership, planificare și organizare. De asemenea, poate fi o modalitate excelentă de a-ți construi rețele profesionale și de a obține experiență de lucru într-un anumit domeniu.

Participarea la conferințe și workshop-uri: Conferințele și workshop-urile sunt o modalitate excelentă de a învăța despre cele mai recente tendințe și inovații într-un anumit domeniu. Aceste evenimente pot oferi, de asemenea, oportunități de a face networking și de a interacționa cu profesioniști din domeniu.

Participarea la competiții: Participarea la competiții poate fi o modalitate excelentă de a-ți dezvolta abilitățile într-un anumit domeniu și de a obține recunoaștere pentru munca ta. De asemenea, poate fi o modalitate de a construi relații profesionale și de a-ți crește rețeaua de contacte.

Crearea de proiecte personale: Crearea de proiecte personale poate fi o modalitate excelentă de a-ți dezvolta abilitățile și de a-ți demonstra creativitatea. Aceste proiecte pot fi, de asemenea, adăugate la portofoliul tău profesional și pot fi prezentate potențialilor angajatori.

Participarea la grupuri de interes: Participarea la grupuri de interes poate fi o modalitate excelentă de a cunoaște oameni care împărtășesc aceleași interese ca și tine. Aceste grupuri pot oferi oportunități de a-ți dezvolta abilitățile și de a obține feedback din partea altor profesioniști.

Concluzie:

Activitățile extrașcolare au un potențial valoric educativ considerabil și pot fi o componentă importantă a dezvoltării educaționale și personale a copiilor și tinerilor. Acestea pot oferi oportunități pentru dezvoltarea abilităților și a intereselor care nu sunt acoperite de curriculum-ul școlar, precum și pentru dezvoltarea abilităților sociale și emoționale.

În general, activitățile extrașcolare pot ajuta copiii și tinerii să-și dezvolte o gamă largă de abilități și competențe, să-și îmbunătățească performanțele școlare și să-și dezvolte identitatea și valorile personale. Prin urmare, este important ca școlile să ofere oportunități pentru implicarea în activități extrașcolare și pentru a sprijini și încuraja participarea copiilor și tinerilor.

Bibliografie:

1. Ștefan, M., Educația extracurriculară, Ed. Pro Humanitate, București, 2001
2. Androceanu, A., Managementul schimbărilor. Valorificarea potențialului creativ al resurselor umane, Ed. ALL Educațional, București, 1998
3. Cucuș, C., *Pedagogie*, ediția a II-a, 2002, Editura Polirom, Iași;
4. Comănescu I., *Autoeducația, azi și mâine*, 1994, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea;
5. Noica, C., *Jurnal filosofic*, 1990, Editura Humanitas, București;
6. Văideanu G., *Educația la frontiera dintre milenii*, 1988, Editura Politică, București

7. <http://www.scoalaargeseana.ro/didactica-magna/983-rolul-activitatilor-extrascolare-in-dezvoltarea-personalitatii-elevilor>.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE ÎN DEZVOLTAREA ARMONIOASĂ A COPIILOR

Prof. Elena-Luminița VIȘOIU
Școala Gimnazială Nr. 1 Corbeni, jud. Argeș

Activitățile extracurriculare sunt definite de unii cercetători ca fiind „totalitatea activităților educative planificate, organizate și desfășurate în instituțiile de învățământ sau în alte spații, în colaborare cu diverse organizații, având scop educațional, dar mai puțin riguroase decât cele formale și desfășurate în afara incidenței programelor școlare, conduse de persoane calificate, cu scopul completării formării personalității elevului asigurată de educația formală sau dezvoltării altor aspecte particulare ale personalității acestuia.”(Tîru Carmen Maria).

Aceste activități sunt o modalitate prin care elevilor li se pot dezvolta anumite abilități, unele competențe, într-un mod mai puțin rigid, prin folosirea unor strategii moderne, a unor abordări pozitive care le stârnesc creativitatea și interesul pentru un anumit domeniu. Ele contribuie din plin la dezvoltarea socială și la cea personală a elevului. Deși activitățile specifice educației formale urmăresc anumite finalități menționate anterior, totuși ele nu urmăresc maxima valorizare a unor competențe precum: dezvoltarea unor abilități interpersonale, muncă în echipă, inițierea și implementarea unor proiecte personale sau în echipă, deprinderi de însușire a stilului de învățare etc.

Activitățile extrașcolare reprezintă totodată un element prioritar în politicile educaționale întrucât au un impact pozitiv asupra dezvoltării personalității elevilor, asupra performanțelor școlare și a integrării sociale. Un studiu al lui J. Eccles și B.L.Barber(1999) indică un impact diferit al activităților extrașcolare, în funcție de tipul acestora și rata de participare, astfel:

- participarea în cadrul tuturor tipurilor de activități extrașcolare corelează cu creșterea rezultatelor și performanțelor școlare;
- participarea la activități sportive înregistrează o probabilitate mai mare ca elevii să aleagă să urmeze o școală superioară (nivel universitar) până la la împlinirea vârstei de 21 de ani;
- participarea la activități prosociale corelează cu o rată mai mică de delincvență în rândul elevilor participanți.

Activitățile extracurriculare trebuie să fie privite ca un mod de desăvârșire, de dezvoltare emoțională, socială și intelectuală a elevilor. Aceste activități le permit elevilor să descopere noi experiențe, practic noi dimensiuni ale vieții reale, să le exploreze și să-și rezolve nedumeririle, le permite posibilitatea de a rezolva conflictele, să se angajeze în discuții și de a descoperi noi experiențe. Aceste activități sunt ocazia perfectă de a dezvolta relații inter-umane pe termen lung, având în vedere că elevii au posibilitatea să participe la cercuri împreună cu alții cu care împărtășesc aceleași pasiuni și interese. Aceste activități dezvoltă creativitatea, gândirea critică și capacitatea de a face conexiuni între ceea ce se învață la școală și experiența lumii reale, dezvoltă un comportament pozitiv și ajută elevii să-și soluționeze conflictele interioare, care la vârsta adolescenței nu sunt puține. Aceste deprinderi, împreună cu abilitățile inter-personale și

profesionale pe care le obține elevul sunt valoroase pentru aproape orice carieră. Educația extracurriculară are un rol foarte important în formarea personalității elevilor, a dezvoltării armonioase a intelectului acestora, cu alte cuvinte în dezvoltarea personală completă a acestora. Îmbinarea educației formale, existentă în școli și licee pe baza programului curricular și cea extracurriculară, în unități școlare sau în afara acestora au ca scop dobândirea de către tineri a cunoștințelor și competențelor care să le permită continuarea educației de-a lungul întregii vieți.

În funcție de dimensiunea educațională dominantă, activitățile extracurriculare sunt:

- activități de educație intelectuală;
- activități culturale;
- activități sportive;
- activități artistice;
- activități de educație morală.

O altă clasificare a activităților extracurriculare, mai simplificată, găsim la M. Stefan (2001, p. 35-36). Ținând cont de specificul lor, de conținut, acesta identifică:

- activități cu conținut cultural, artistic, spiritual;
- activități cu conținut științific și tehnico-aplicativ;
- activități sportive;
- jocuri distractive;
- activități cu caracter comunitar.

Activitățile extrașcolare sunt foarte importante pentru dezvoltarea armonioasă a copilului. Studiile de specialitate susțin că acesta ajută elevii la formarea unei atitudini pozitive față de învățare, aceștia au performanțe școlare mai ridicate, li se formează abilități practice diversificate, dar și strategii adecvate de rezolvare de probleme.

Bibliografie:

1. Țîru C. Maria, „*Pedagogia activităților extracurriculare*” – *Suport de curs*, Cluj-Napoca 2007
2. Ionescu M.; Chiș V. – *Mijloace de învățământ și integrare a acestora în activitățile de instruire și autoinstruire*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001
3. Lazăr V., Cărășel A., *Psihopedagogia activităților extracurriculare*, Ed. Arves, Craiova, 2007.
4. Ionescu Denisa, Popescu Raluca, *Activități extracurriculare în ruralul românesc. Dezvoltarea de competențe cheie la copii și tineri*, Editura Universitară București, 2012.

PROBLEMATIZAREA

Prof. Cremona VITOREANU
Școala Gimnazială Glăvănești, jud. Bacău

Atunci când descoperim și învățăm noi concepte, trebuie, în mod obligatoriu, să fim puși mai întâi într-un impas, într-o confruntare între ceea ce cunoaștem până la acea dată și informația nouă, o problemă dificilă, pe care nu o putem rezolva prin modalitățile tradiționale¹⁰.

Din punct de vedere psihologic se postulează ideea că problematizarea dezvoltă schemele operatorii ale gândirii divergente, antrenează aptitudinile creatoare, asigurând în același timp motivarea intrinsecă a învățării. Firește că sarcinile școlare necesită și memorie, gândire reproductivă, deci un ansamblu de cunoștințe gata elaborate și operarea după modele date. Dar momentele de achiziție a cunoștințelor, de operare după un anumit algoritm/model, pot fi incluse în contextul rezolvării unor sarcini cognitive mai largi, cum este rezolvarea unei probleme. În privința definirii problematizării, părerile sunt împărțite. Unii apreciază că este „un principiu didactic fundamental de care depinde însăși existența celorlalte principii metodice”(I. Cerghit). Alții definesc problematizarea drept metodă de predare, iar V. Okon, susținător al învățământului problematizat, afirmă că aceasta este o nouă teorie a învățării¹¹.

Ca tehnică de instruire, metoda își găsește locul oriunde apar situații contradictorii, care urmează a fi rezolvate prin gândire. Poate fi aplicată în studierea tuturor disciplinelor școlare, în toate etapele procesului didactic. Esența acestei metode constă în faptul că profesorul nu comunică pur și simplu concluziile științei, cunoștințe gata elaborate, ci dezvăluie elevilor embriologia adevărurilor; prin rezolvări de probleme, el conduce gândirea acestora spre descoperirea adevărurilor, spre construcția unor noi structuri mintale, structuri ale realului¹².

Problema sau situația-problemă poate fi definită ca interacțiune cognitivă între subiect și obiect, interacțiune ce prezintă următoarele proprietăți: există anumite lacune în sistemul de cunoștințe al elevului; declanșează o trebuință de cunoaștere; activitatea este orientată către înlăturarea unei zone de incertitudine/ necunoscut, descoperirea unor cunoștințe sau procedee de acțiune.

Este util să se creeze situații problemă, structurate în raport cu materia/tematica obiectului de studiu. Elevului i se solicită efectuarea unei analize a situației problemă, precum și elaborarea unei soluții, a unui răspuns la problema pusă. O întrebare devine problemă când generează o nedumerire, o incertitudine, care alertează subiectul ca un conflict lăuntric, rezolvabil prin demonstrații și argumentări raționale¹³. Metoda problematizării poate evolua într-o conversație euristică, în care predomină comunicarea orală inițiată de profesor, orientată special pentru activizarea gândirii logice a elevilor, a unor operații necesare în procesul de descoperire și de valorificare a cunoștințelor și a capacităților conform obiectivelor instituționalizate la nivelul programei școlare. Diversitatea întrebărilor oferă o gamă largă de formulări.

¹⁰ I. O. Pânișoară, *Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune educațională*, Iași, Editura Polirom, 2003, p. 136.

¹¹ O. Moceanu, *Gramatica limbii române. Compediu*, Editura Aula, Brașov, 1999, p. 78..

¹² J. Piaget, *apud* . I Cerghit, *Metode de învățământ*, București, E.D.P., 1976, p. 104.

¹³ C. Parfene, *Metodica...op. cit.*, Iași, Editura Polirom, 1999, p. 56.

Aplicarea eficientă a problematizării depinde de corelația între aceasta și alte metode și procedee de predare-învățare, cum ar fi cele menționate de M. Ionescu și V. Chiș:

- explicația: cu ajutorul ei profesorul dezvăluie conținutul situațiilor problematizate și dă răspunsuri în timpul consultațiilor cerute de elevi;
- conversația euristică: folosindu-se de o succesiune de întrebări profesorul îi îndeamnă pe elevi spre găsirea răspunsului unei situații problemă;
- discuția: se prezintă ca un schimb reciproc, organizat de informații, opinii, aprecieri în sensul găsirii unui răspuns corect;
- lectura: prin ea se completează informațiile necesare la rezolvarea situațiilor problemă;
- demonstrația: se prezintă diferite mijloace pentru a facilita procesul de rezolvare a situației problemă;
- observarea și cercetarea: multe situații problemă necesită din partea elevilor cercetarea unor obiecte, fenomene pentru a le soluționa;
- povestirea: în urma expunerii interesante și afective de către profesor pot apărea întrebări ce necesită opiniile elevilor;
- îndemnul și sugestia: constă în sprijinirea elevilor în rezolvarea situațiilor problematizate, îndemnându-i spre găsirea răspunsului, sugerându-le anumite date pentru exprimarea corectă și coerentă;
- stimularea: prin folosirea mijloacelor, prezentarea situațiilor noi și interesante, elevii vor fi stimulați prin susțineri morale, prin aprecieri și note;
- aprobarea și dezaprobarea: constă în acceptarea, confirmarea sau respingerea unor răspunsuri, dar foarte delicat, pentru ca elevul să nu piardă interesul față de învățare.

În concluzie, importanța învățării problematizante derivă din faptul că antrenează gândirea, reflecția adâncă, stimulează spiritul de observație, puterea de a analiza, de a găsi rezolvări ingenioase, de a generaliza, de a realiza transferul de cunoștințe.

Referințe bibliografice:

1. Cerghit, I., Metoda problematizării. București: E.D.P., 1997.
2. Ionescu, M., Chiș, V., Strategii de predare și învățare. București: E.D.P., 1992.
3. Parfene, C., Metodica studierii limbii române, Iași, Editura Polirom, 1999, p.

EXPLORĂRI ALE PERSONALITĂȚII ELEVILOR CU CES (DEFICIENȚILOR MINTALI)

Prof. Adelina – Liliana ZANFIR

Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfântul Stelian” Costești, jud. Argeș

Definirea și clasificarea deficienței mintale

În general, prin **deficiență mintală** “se înțelege reducerea semnificativă a capacităților psihice care determină o serie de dereglări ale reacțiilor și mecanismelor de adaptare ale individului la condițiile în permanentă schimbare ale mediului înconjurător și la standardele de conviețuire socială dintr-un anumit areal cultural, ceea ce plasează individul într-o situație de incapacitate și inferioritate, exprimată printr-o stare de handicap în raport cu ceilalți membri ai comunității din care face parte”. Gherguț, (2005). pagina 108.

Deficiența mintală, una dintre disfuncțiile majore este o noțiune încă nedefinită cu precizie, implicând numeroase aspecte de natură medicală, psihologică, pedagogică, socială și chiar juridică. Dificultatea este determinată de clasarea acestei disfuncții psihice într-o grupă extrem de eterogenă din cauza diversității etiologice, diferențelor de gravitate și deficiențelor supraadăugate care o însoțesc.

Deficiența mintală este înțeleasă ca o deficiență globală care influențează semnificativ adaptarea socioprofesională, gradul de competență și autonomie personală și socială, afectând întreaga personalitate: structură, organizare, dezvoltare intelectuală, afectivă, psihomotrice, adaptiv-comportamentală. Statisticile OMS arată că deficiența mintală este întâlnită la aproximativ 3-4% din populația infantilă, având grade diferite de intensitate și variate forme de manifestare clinică.

Literatura de specialitate utilizează o serie de termeni sinonimi pentru a desemna deficiența mintală, dintre care cei mai frecvenți sunt: întârziere mintală, înapoiere mintală, oligofrenie, arierare mintală, insuficiență mintală, subnormalitate mintală, retard intelectual, handicap mintal, debilitate mintală, amenție, alterarea comportamentului adaptive, alterări ale abilității/maturității de învățare și socializare etc. Gherguț (2005). pagina 109. Majoritatea acestor termeni sunt utilizați cu precădere în domeniul psihiatric.

Indicatorul de dezvoltare intelectuală este reprezentat prin coeficientul de inteligență (CI) sau *intelligence quotient* (IQ), introdus în literatura psihologică de W.Stern pentru a completa noțiunea de vârstă mintală (VM) folosită de A. Binet și T.Simion în interpretarea testelor de inteligență. Ca unitate de măsură psihologică, coeficientul de inteligență reprezintă raportul dintre vârsta mintală (VM) și vârsta cronologică (VC), exprimate în luni

$$IQ = \frac{VM}{VC} \times 100$$

Altfel spus, coeficientul de inteligență exprimă raportul dintre două performanțe: performanța reală a subiectului (VM) și performanța așteptată în funcție de vârsta cronologică (VC).

Termenul *inteligentă* denumește „o aptitudine generală care contribuie la formarea capacităților și la adaptarea cognitivă a individului în situații noi”. Cosmovici, Iacob (1998).

M.Cohn a semnalat 12 caracteristici ale inteligenței:

- de a analiza, abstractiza și generaliza;
- de a preîntâmpina situații noi;
- de a elabora decizii optime;
- de a controla comportamentele;
- de a găsi modele practice de intervenție în anumite situații;
- de a găsi mijloace adecvate scopurilor;
- de a crea și anticipa;
- de a opera cu simboluri și semnale;
- de a sesiza inadvertențe, de a sesiza absurditatea;
- de a reacționa adecvat la sensul direct și la cel figurativ;
- de a reacționa adecvat cu privire la laturile diferite ale acelorași relații;
- de a folosi erorile ca surse de informație.

Termenul de deficiență mintală este doar o noțiune care include variate forme și tipuri care au comun insuficiența mintală și care confirmă ideea unității în diversitate și în acest domeniu (R. Zazzo, 1963; M.S. Pevzner, 1965; M. Roșca, 1946). Astfel Gh. Radu descrie deficiența mintală ca fiind fenomenul lezării organice sau al afectării funcționale a sistemului nervos central, cu consecințe negative asupra procesului maturizării mintale, al dezvoltării sub diferite aspecte la individul în cauză. Handicapul mintal reprezintă dezavantajul pe care deficiența mintală îl creează în planul relațiilor de adaptare și integrare ale individului respectiv în mediul social căruia îi aparține.

Deficiența mintală se caracterizează în planul vieții psihice printr-o serie de trăsături generale specifice: vâscozitate genetică, heterocronie, rigiditate psihică, rigiditate a conduitei, deficiențe de comunicare, heterogenitate, heterodezvoltare intelectuală. Toate funcțiile și procesele psihice sunt afectate, într-un fel sau altul, de existența handicapului mintal. Astfel, în plan senzorial –perceptiv se remarcă dificultăți de analiză, ceea ce determină perceperea globală a obiectului sau a imaginii acestuia în detrimentul sesizării elementelor componente. În ceea ce privește planul reprezentării se constată imposibilitatea deficientului mintal de a structura un câmp de reprezentare pe bază de simboluri, fapt ce dovedește funcționalitatea slabă a structurii semiotice și absența, aproape totală, a limbajului interior. Gândirea deficientului mintal cu gradul de debilitate este deficitară la nivelul proceselor superioare ale gândirii, putându-se evidenția anumite trăsături definitorii: gândire concretă, situativă, bazată pe clișee verbale, pe imitarea mecanică a acțiunilor și a limbajului celor din jur, lacune majore în achiziția conceptelor abstracte și o slabă capacitate de discernământ, dezordine intelectuale etc. Imaginația la toate formele de nedezvoltare cognitivă este săracă, neproductivă, intensitatea ei fiind invers proporțională cu gradul de gravitate a handicapului, mergând până la absența ei. La toate formele de deficiență mintală apar frecvent tulburări ale imaginației.

În ceea ce privește nivelul mnezic al deficitului mintal se poate afirma că, în majoritatea cazurilor (exceptând deficiențele severe, grave) acesta nu este modificat în mod evident. Memoria – în formele ușoare și medii ale deficienței mintale – este considerată ca având funcție compensatorie, suplinind insuficiența dezvoltare a proceselor cognitive superioare. Atenția deficientului mintal diferă de cea a normalului, nu atât sub aspectul performanțelor, cât prin modalitatea organizării. Limbajul deficientului mintal poartă amprenta caracteristicilor de concretism, rigiditate și inerție specifice nivelului gândirii. Cele mai frecvente manifestări ale tulburărilor limbajului pe fondul deficienței mintale sunt cele de tipul dislaliei, disgrafiei și dislexiei. Din punctul de vedere al afectivității, structurile specifice deficientului mintal sunt specifice psihopatologiei marginale, fiind ușor de depistat fenomene de emotivitate crescută, de puerilism și infantilism afectiv, sentimente de inferioritate și anxietate accentuate, caracterul exploziv și haotic al reacțiilor în plan afectiv, controlul limitat al acestora. Diferențe sesizabile între normal și deficientul mintal se observă și dacă ne raportăm la planul motivațional, la deficientul mintal predominând interesele și scopurile apropiate, trebuințele momentane, capacitatea redusă de concentrare a atenției și neputința de a prevedea momentele mai importante ale activității făcându-l pe deficientul mintal (în speță debilul mintal) să aibă dese insuccese. Aceste particularități ale activității psihice a deficientului mintal se corelează cu tulburările ce apar în sfera psihomotricității. Specifice pentru această deficiență sunt: timpul de reacție scăzut, viteza diminuată a mișcărilor, imprecizia lor dublată de sincinezii, imitarea deficitară a mișcărilor cu reflectarea lor în oglindă care prelungesc timpul de formare a dexterităților manuale și care au semnificație în deprinderile grafice. Putem spune așadar că personalitatea deficientului mintal este un sistem decompensat . Păunescu, Mușu, (1997).

Clasificarea deficiențelor mintale:

În funcție de valoarea coeficientului de inteligență avem următoarea clasificare :

- a) deficiența mintală profundă sau gravă –IQ =0-20 ;
 - b) deficiența mintală severă sau mijlocie - IQ =20-35 /40;
 - c) deficiența mintală moderată – IQ =35/40- 50/55 ;
 - d) deficiență mintală ușoară – IQ = 50/55-75 ;
 - e) intelect de limită sau liminar –IQ =75-85 ;
- Gherguț (2005). paginile 55-57

În funcție de codificarea medicală a deficiențelor mintale, avem mai multe clasificări :

1) codificarea OMS (Organizația Mondială a Sănătății):

- a) întârziere (înapoiere) mintală ușoară –IQ=50-70 ;
- b) întârziere (înapoiere)mintală medie –IQ=35-49;
- c) întârziere (înapoiere) mintală gravă –IQ= 20-34 ;
- d) întârziere (înapoiere) mintală profundă –IQ=sub 20;
- e) întârziere mintală cu nivel neprecizat-în cazul persoanelor a căror inteligență nu poate fi evaluată prin probe standard, dar există indicii cu privire la prezența întârzierii mintale (subiecți necooperanți, puternic destructurați, cu vârste prea mici).

2) codificarea UNESCO ,1983:

- a) întârziere mintală ușoară –IQ=51-66 Binet-Stanford si IQ=55-69 Wechsler ;
- b) întârziere mintală moderată-IQ= 36-50 Binet-Stanford si IQ=40-54 Wechsler ;
- c) întârziere mintală severă –IQ=20-35 Binet –Stanford si IQ=25-39 Wechsler ;
- d) întârziere mintală profundă –IQ=sub 20 Binet -Stanford si IQ=sub 24 Wechsler;

3) codificarea DMS IV ,1994:

- a) retardare mintală ușoară –IQ=50/55-70 ;
- b) retardare mintală moderată –IQ=35/40-50/55;
- c) retardare mintală severă –IQ=20/25-35/40;
- d) retardare mintală profundă –IQ=sub 20/25 ;
- e) retardare mintală de severitate nespecificată –în cazul persoanelor a căror inteligență nu poate fi evaluată prin teste standard dar există indicii cu privire la prezența retardului mintal (subiecți destructurați, necooperanți, cu vârste prea mici).

4) codificarea clinică după V. Predescu :

- a) intelect de limită;
- b) oligofrenie gradul I(deficiență mintală ușoară);
- c) oligofrenie gradul II (deficiență mintală medie);
- d) oligofrenie gradul III (deficiență mintală gravă);

În funcție de criteriul mixt medico –educațional –social identificăm următoarele clasificări :

1) codificare clinico-psihometrică OMS :

- a) intelect de limită –IQ=68-85 ;
- b) deficiență mintală ușoară–IQ=52-67, VM=9,5 ani, vârsta socială aproximativ 19 ani ;
- c) deficiență mintală moderată –IQ=36-51;
- d) deficiență mintală severă -IQ=21-35, VM=2ani, vârsta socială 0-3,5 ani ;

2) codificare după OMS si Lang:

- a) deficienți mintal educabili –IQ=55-70, VM=10 ani , VC=14 ani;
 - b) deficienți semieducabili sau parțial educabili–IQ=50-55, VM=9 ani , VC=14 ani;
 - c) deficienți mintal irecuperabili –IQ=35-50, VM=9 ani , VC=14 ani;
- (Gherguț ,A . ,2008 , *Sinteze de psihopedagogie specială* ,Iași, Ed Polirom pag 118-119)

3) Codificare după S.A. Kirksi G.O.Johnson:

- a) copil lent la învățătură –IQ=70/75-90;
- b) deficient mintal educabil –IQ=50-70 ;
- c) deficient mintal antrenabil –IQ=30-50 ;
- d) deficient total dependent –IQ=sub 30/25.

Stima de sine, prin intermediul componentelor ei, dezvoltarea conștiinței de sine și forța Eului marchează, își pune amprenta asupra tipului de reactivitate la schimbare pentru elevii, copiii cu deficiențe mintale. Cercetările asupra problematicei expuse în această lucrare pot fi extinse și diversificate, pot fi făcute corelații cu alte caracteristici ale personalității ce nu au fost consemnate

în lucrarea prezentă. De asemenea, studierea subiectului s-ar putea extinde și din punct de vedere al metodologiei studiate, instrumentele pot fi îmbunătățite, actualizate sau pot fi folosite alte strategii de culegere a datelor.

Bibliografie :

1. **Gherguț, A.** (2009), *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom, Iași;
 - 2.. **Gherguț, A.,** (2005), *Sinteze de psihopedagogie specială*, Editura Polirom;
 3. **Păunescu, C., Mușu, I.,** (1997), *Psihopedagogie specială integrată -Handicap mintal. Handicap de intelect*, Editura ProHumanitate, Sibiu;
 - 4 **.Șchipu, U., & Verza, E.** (1995), *Psihologia vârstelor*. București: Editura Didactică și Pedagogică;
 - 5 **.Zlate, M.** (2000), *Fundamentele psihologiei*. București: Pro Humanitate;
- *** (1999) *Larousse – Marele dicționar al psihologiei*. București: Editura Trei;
pe http://cis01.ucv.ro/DPPD/anexe_curs_metodologia_cercetarii_educationale_IM.pdf.

CUPRINS

Nr. crt.	Titlul materialului publicat, autorul, școala, localitatea, județul	Pag.
1.	Prefață , prof. dr. Mirela DUMITRU-SAVIN	3
2.	JOCUL DIDACTIC MATEMATIC ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR prof. învă. primar Elena-Loredana TĂBĂCARU Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești	4
3.	DESPRE LECTURĂ Prof. dr. Mirela DUMITRU-SAVIN Colegiul Național Militar „Alexandru Ioan Cuza” Constanța	7
4.	GESTIONAREA SITUAȚIILOR STRESANTE DIN CLASĂ Prof. învă. primar Alina-Cecilia PINTILIE Școala Gimnazială „Ștefan Luchian” Moinești, jud. Bacău	10
5.	JURNALUL REFLEXIV Prof. învă. primar Alina-Roxana VORNICU Școala Gimnazială Glodenii Gândului	12
6.	MIND MAP Prof. învă. primar Alina-Roxana VORNICU Școala Gimnazială Glodenii Gândului	14
7.	PROIECTUL, METODĂ COMPLEXĂ DE DEZVOLTARE A COMPETENȚELOR CHEIE Prof. învă. primar Alina-Roxana VORNICU Școala Gimnazială Glodenii Gândului, jud. Iași	16
8.	BLOCAJE ÎN COMUNICAREA DIDACTICĂ ȘI MODALITĂȚI DE DEPĂȘIRE A ACESTORA Prof. învă. preșcolar Lucreția ANDRONESI Grădinița Nr.1 Rodna, jud. Bistrița-Năsăud	19
9.	APLICAREA METODELOR INTERACTIVE ÎN VEDEREA ASIGURĂRII UNUI ÎNVĂȚĂMÂNT DE CALITATE Prof. învă. preșcolar Lucreția ANDRONESI Grădinița Nr.1 Rodna, jud. Bistrița-Năsăud	23
10.	IMPORTANȚA EDUCAȚIEI CIVICE LA PREȘCOLARI MIJLOACE LA ÎNDEMÂNA EDUCATOAREI Prof. învă. preșcolar Lucreția ANDRONESI Grădinița Nr.1 Rodna, jud. Bistrița-Năsăud	26
11.	LECTURA ÎN CLASĂ ȘI ÎN AFARA CLASEI Prof. învă. primar Ionica ANGHEL Școala Gimnazială „Căpitan Aviator Constantin M. Cantacuzino” Jilavele	29
12.	METODE TRADIȚIONALE. METODE MODERNE Prof. învă. primar Ionica ANGHEL Școala Gimnazială „Căpitan Aviator Constantin M. Cantacuzino” Jilavele	32
13.	DESPRE METODELE EURISTICE Prof. învă. primar Ionica ANGHEL Școala Gimnazială „Căpitan Aviator Constantin M. Cantacuzino” Jilavele	35
14.	COMUNICAREA CU COPIII – CALEA SPRE O DEZVOLTARE ARMONIOASĂ Prof. învă. primar Anișoara SANDU Școala Gimnazială Nr. 11 Piatra – Neamț	38

15.	PRIORITĂȚI ȘI PERSPECTIVE PENTRU UN MEDIU DURABIL PROTEJÂND NATURA PROTEJĂM VIITORUL NOSTRU! Prof. Antonio MUSTAȚĂ Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret	40
16.	STRATEGII ȘI METODE DE PREDARE INTEGRATA prof. înv. primar Loredana BADAȘCĂ Școala Gimnazială „Anghel Saligny” Focșani, jud. Vrancea	42
17.	GESTIONAREA CONFLICTELOR ÎNTRE COPII, O PROVOCARE PENTRU CADRUL DIDACTIC Prof. Maria-Florina BĂRBAT Grădinița Nr. 42 Sibiu	46
18.	DESENUL COPIILOR ANIMAT DE CULOARE – ACTIVITATE LUDICĂ Prof. Maria-Florina BĂRBAT Grădinița Nr. 42 Sibiu	49
19.	IMPORTANȚA PĂRINȚILOR ÎN EDUCAREA COPIILOR Prof. Maria-Florina BĂRBAT Grădinița Nr. 42 Sibiu	52
20.	PREVENIREA ȘI CORECTAREA TULBURĂRILOR DE VORBIRE ÎN GRĂDINIȚĂ Prof. Maria-Florina BĂRBAT Grădinița Nr. 42 Sibiu	55
21.	PREVENIREA IMATURITĂȚII ȘCOLARE Prof. Maria-Florina BĂRBAT Grădinița Nr. 42 Sibiu	58
22.	EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ÎN PREDAREA MATEMATICII LA LICEU Prof. Diana BELDEAN Colegiul Tehnic de Transporturi „Transilvania” Cluj-Napoca, jud. Cluj	61
23.	METODE MODERNE DE PREDARE A ELEMENTELOR DE GEOMETRIE prof. înv. primar Veronica BOLOCA Școala Gimnazială Clit, loc. Clit - Arbore, jud. Suceava	64
24.	ISTORICUL DEZVOLTĂRII GEOMETRIEI CA ȘTIINȚĂ Prof. înv. primar Veronica BOLOCA Școala Gimnazială Clit, loc. Clit - Arbore, jud. Suceava	67
25.	SURSE DE POLUARE A APEI ÎN ORIZONTUL APROPIAT Prof. înv. primar Veronica BOLOCA Școala Gimnazială Clit, loc. Clit - Arbore, jud. Suceava	69
26.	IMPORTANȚA CONSERVĂRII RESURSELOR NATURALE Prof. înv. primar Veronica BOLOCA Școala Gimnazială Clit, loc. Clit - Arbore, jud. Suceava	72
27.	INTERNETUL ÎN PROCESUL EDUCAȚIONAL Prof. înv. primar Diana-Camelia BUCUR Școala Gimnazială „Kemeny Janos” Brâncovenești, jud. Mureș	75
28.	RED - PROIECT DIDACTIC - TOAMNA ÎN FARFURIE Prof. de sprijin/itinerant Janina BULIBAȘA Centrul Școlar de Educație Incluzivă Alexandria, jud. Teleorman	78

29.	LEGUMELE CARE DAU DURERI Prof. Daniela BUȘCĂ Colegiul Național „Emil Racoviță București	81
30.	ȘCOALA POZITIVĂ ÎN CONTEXTUL INCLUZIUNII SOCIALE Prof. Andreea CASONI Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Grădinița P.P. „Rândunica” Târgu Mureș	84
31.	COMUNICAREA - CHEIA SOLUȚIONĂRII CONFLICTELOR P.P.I.P Mirela-Crina CIMPOIEȘ Școala Gimnazială „Mihai Eminescu” Zalău, jud. Sălaj	88
32.	HARTA MENTALĂ – METODĂ MODERNĂ FOLOSITĂ CU SUCCES ÎN STUDIUL PERSONAJULUI LITERAR Prof. Ana CIOBOTARU Colegiul Național <i>Mihai Eminescu</i> Baia Mare, jud. Maramureș	90
33.	IMPACTUL PERSONAJELOR BASMULUI ASUPRA EVOLUȚIEI COPILULUI Prof. Ana CIOBOTARU Colegiul Național <i>Mihai Eminescu</i> Baia Mare, jud. Maramureș	96
34.	ȘCOALA ȘI EDUCAȚIA ÎNTRE ÎNVĂȚĂMÂNTUL TRADIȚIONAL ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTUL MODERN Prof. Ana CIOBOTARU Colegiul Național <i>Mihai Eminescu</i> Baia Mare, jud. Maramureș	101
35.	LITERATURA ȘI ALTE ARTE Prof. Nicoleta- Elena CÎRNARU Liceul Tehnologic „Nicolae Bălcescu” Alexandria, jud. Teleorman	106
36.	EFECTUL COMUNICĂRII EFICIENTE Prof. înv. primar Corina IUORAȘ Școala Gimnazială Tăureni, jud. Mureș	109
37.	VALENȚELE EDUCATIVE ALE ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE Prof. înv. primar Corina IUORAȘ Școala Gimnazială Tăureni, jud. Mureș	112
38.	MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT FOLOSITE ÎN PROCESUL DE PREDARE – ÎNVĂȚARE A CHIMIEI ÎN GIMNAZIU Prof. Maria COSTENIUC Școala Gimnazială Băița de Sub Codru, jud. Maramureș Prof. Mihaela CRIȘAN Școala Gimnazială Recea, jud. Maramureș	115
39.	STIMULAREA INTERESULUI PENTRU LECTURĂ ÎN PERIOADA PREȘCOLARITĂȚII Prof. înv. preșcolar Nicoleta CRIȘAN G. P. N. Suseni, jud. Mureș	118
40.	CUM CITIM ȘI CUM SPUNEM UN BASM, O POVESTE? Prof. înv. preșcolar Nicoleta CRIȘAN G. P. N. Suseni, jud. Mureș	122
41.	FORMAREA PERSONALITĂȚII PRIN CULTURĂ Prof. înv. preșcolar Nicoleta CRIȘAN G. P. N. Suseni, jud. Mureș	126
42.	ASPECTE DIDACTICE ALE LECTURII TEXTULUI NARATIV LA	129

	FORMAREA COMPORTAMENTELOR MORALE ALE PREȘCOLARILOR Prof. învă. preșcolar Nicoleta CRIȘAN G. P. N. Suseni, jud. Mureș	
43.	EDUCAREA TRĂSĂTURILOR DE VOINȚĂ ȘI CARACTER ȘI FORMAREA UNEI ATITUDINI POZITIVE FAȚĂ DE SINE ȘI DE CEILALȚI Prof. învă. preșcolar Nicoleta CRIȘAN G. P. N. Suseni, jud. Mureș	133
44.	METODE DE EFICIENTIZARE A ÎNVĂȚĂRII prof. învă. primar Gianina CROITORIU-DUMITRU Școala Gimnazială Nr. 2 Piatra-Neamț, jud. Neamț	136
45.	METODE INTERACTIVE FOLOSITE ÎN STIMULAREA CREATIVITĂȚII Prof. învă. primar Adina-Voichița DARABANȚ Școala Gimnazială „Horea, Cloșca și Crișan” Brad, jud. Hunedoara	138
46.	EVALUAREA INSTITUȚIONALĂ A ȘCOLII, DIN PERSPECTIVA PRINCIPIILOR LEADERSHIP-ULUI Prof. Alexandru DASCALIU Liceul Tehnologic <i>Plopenii Mari</i> Ungureni, jud. Botoșani	141
47.	FRANCEZA CA DISCIPLINĂ OPȚIONALĂ Prof. Cristina- Irina DASCALIU Liceul Tehnologic <i>Plopenii Mari</i> Ungureni, jud. Botoșani	145
48.	EDUCAȚIA ESTETICĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR Prof. învă. primar Petruța-Iustina DEDU Școala Gimnazială Măgureni	150
49.	MANUALUL – PRINCIPALUL INSTRUMENT DE LUCRU AL ELEVULUI Prof. învă. primar Petruța-Iustina DEDU Școala Gimnazială Măgureni	152
50.	COPILĂRIA – LUME DE VIS Prof. învă. primar Maria-Mirela DUMITRESCU Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea	154
51.	Firma de exercițiu - METODĂ MODERNĂ DE PREDARE A DISCIPLINELOR ECONOMICE Prof. Emilia-Florentina DIMA Liceul Tehnologic „Sfânta Ecaterina” Urziceni, jud. Ialomița	156
52.	IMPORTANȚA EVALUĂRII ÎNȚIALE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ. METODE. TEHNICI. STRATEGII Prof. Emilia-Florentina DIMA Liceul Tehnologic „Sfânta Ecaterina” Urziceni, jud. Ialomița	158
53.	EVALUARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ONLINE Prof. Emilia-Florentina DIMA Liceul Tehnologic „Sfânta Ecaterina” Urziceni, jud. Ialomița	160
54.	INTOCMIREA UNUI PLAN DE AFACERI EFICIENT - METODA MODERNA DE ÎNVĂȚARE A DISCIPLINELOR ECONOMICE Prof. Emilia-Florentina DIMA Liceul Tehnologic „Sfânta Ecaterina” Urziceni, jud. Ialomița	164
55.	ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE ÎN EDUCAȚIA COPILOR	166

	Prof. Emilia-Florentina DIMA Liceul Tehnologic „Sfânta Ecaterina” Urziceni, jud. Ialomița	
56.	STRATEGII DE INTEGRARE A COPIILOR CU C.E.S. Prof. Elena FLOREA Liceul Tehnologic Construcții de Mașini Mioveni Argeș	168
57.	PREDAREA ȘI NOILE TEHNOLOGII; JOCURILE DIDACTICE Prof. Daniela-Elena FLORESCU Școala Gimnazială Gălbinași, jud. Buzău	171
58.	AUTORITATEA REALĂ ȘI FALSA AUTORITATE PARENTALĂ Prof. învă. preșcolar Andreea-Maria GHITĂ Școala Gimnazială Goești, jud. Dolj	174
59.	IMPORTANȚA PLIE-ULUI ÎN DANSUL CLASIC Prof. Daniela-Mihaela HELLER Palatul Copiilor Cluj, Structura Turda, jud. Cluj	176
60.	EDUCAȚIE FINANCIARĂ – EDUCAȚIE PENTRU VIAȚĂ Prof. psihopedagog Cătălina HODAN Școala Profesională Specială „Sf. Stelian” Botoșani	180
61.	ABORDAREA INTEGRATĂ A CONȚINUTURILOR Prof. învă. primar Ionela-Cristina HORCHIDAN Școala Gimnazială Pârjol	182
62.	EXERCII DE VIZUALIZARE CREATIVĂ PENTRU ELEVII CU NEVOI SPECIALE Prof. Anca IRIMIA Școala Gimnazială Nr. 2 Hunedoara, jud. Hunedoara	184
63.	METODE EFICIENTE DE ÎNVĂȚARE A CITITULUI LA COPIII CU NEVOI SPECIALE Prof. Anca IRIMIA Școala Gimnazială Nr. 2 Hunedoara, jud. Hunedoara	189
64.	ACTIVITĂȚILE CURRICULARE ȘI EXTRACURRICULARE Prof. învă. primar Alexandra-Laura LĂCĂTUȘU Școala Gimnazială „Dumitru Almaș” Negrești, jud. Neamț	195
65.	EREDITATEA, PREMISA NATURALĂ A DEZVOLTĂRII PSIHOINDIVIDUALE Prof. Laura ANGHELESCU Liceul cu Program Sportiv „Banatul” Timișoara, jud. Timiș	197
66.	COOPERAREA FAMILIEI CU ȘCOALA Prof. Laura ANGHELESCU Liceul cu Program Sportiv „Banatul” Timișoara, jud. Timiș	200
67.	ROLUL MEDIULUI ÎN FORMAREA PERSONALITĂȚII Prof. Laura ANGHELESCU Liceul cu Program Sportiv „Banatul” Timișoara, jud. Timiș	202
68.	COPII DE 9-10 ANI CARACTERISTICI GENERALE ÎN DEZVOLTARE Prof. învă. primar Laura BAIDOC Liceul Ortodox „Episcop Roman Ciorogariu” Oradea	205
69.	DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII COPILULUI PRIN JOC Prof. învă. primar Laura BAIDOC Liceul Ortodox „Episcop Roman Ciorogariu” Oradea	208
70.	DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE LA ȘCOLARUL MIC: DISLEXIA ȘI	211

	DISGRAFIA Prof. înv. primar Laura BAIDOC Liceul Ortodox „Episcop Roman Ciorogariu” Oradea	
71.	„IN HOC SIGNO VINCES”: CRUCEA SFÂNTULUI ÎMPĂRAT CONSTANTIN CEL MARE DE LA MĂNĂSTIREA VATOPED Pr. Prof. Liviu LAZĂR Școala Gimnazială „Teodor Bălășel” Ștefănești, jud. Vâlcea	214
72.	FORȚA ÎN PROGRAMUL DE SPECIALITATE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GIMNAZIAL Pr. Prof. Liviu LAZĂR Școala Gimnazială „Teodor Bălășel” Ștefănești, jud. Vâlcea	217
73.	MANIFEST DE VALENTINE’S DAY SAU DESPRE SFÂNTUL VALENTIN AL ORTODOXIEI ȘI IUBIREA PENTRU HRISTOS Pr. Prof. Liviu LAZĂR Școala Gimnazială „Teodor Bălășel” Ștefănești, jud. Vâlcea	219
74.	EDUCAȚIE FINANCIARĂ Prof. înv. primar Mădălina-Alexandra LOZONSCHI Școala Gimnazială „Alexandru Ștefulescu” Târgu-Jiu, jud. Gorj	222
75.	ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC- ÎNTRE MODERNISM ȘI TRADIȚIONALISM Prof. Elena-Corina LUNGU Școala Gimnazială „Tudor Vladimirescu” Drăgășani, Vâlcea	225
76.	PROTECȚIA MEDIULUI ÎN PERSPECTIVA VIITORULUI Prof. înv. primar Magdalena COZMA Școala de Artă „Sergiu Celibidache” Roman, jud. NEAMȚ	227
77.	CEL CE LUPTĂ ÎMPOTRIVA POLUĂRII ESTE CEL MAI BUN PRIETEN AL NATURII Prof. înv. primar Magdalena COZMA Școala de Artă „Sergiu Celibidache” Roman, jud. Neamț	230
78.	STRATEGII ȘI METODE DIDACTICE SPECIFICE ACTIVITĂȚILOR DE EDUCAREA LIMBAJULUI prof. înv. preșcolar Marcelina BOBOC Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” structura- G.P.P. Nr. 5 Roman, jud. Neamț	233
79.	METODE INTERACTIVE SPECIFICE FORMĂRII CONCEPTELOR MATEMATICE ÎN DEZVOLTAREA PERFORMANȚEI PREȘCOLARILOR Prof. înv. preșcolar Maria-Adriana PAVEL G.P.P. Nr. 33 Bacău Structură a Școlii Gimnaziale „C-tin. Platon” Bacău, jud. Bacău	237
80.	LECTURA- METODE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE Prof. psihopedagog Sorina MATE Liceul Special pentru Deficienți de Vedere Buzău, jud. Buzău	241
81.	STRATEGII DE ÎNȚIERE ÎN FORMAREA COMPETENȚELOR LECTORALE Prof. înv. primar Mihaela-Loredana GORGAN Liceul Greco-Catolic „Inochentie Micu” Cluj-Napoca, jud. Cluj	245
82.	VOCABULARUL EMOȚIILOR Prof. înv. preșcolar Mihaela-Raluca MIHAI G.P.P. Nr. 22 Iași, jud. Iași	249

83.	UTILIZAREA METODEI PREDICȚIILOR ÎN DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR DE GÂNDIRE CRITICĂ ÎN CICLUL ACHIZIȚIILOR FUNDAMENTALE Prof. înv. primar Alina-Petruța MIHĂILĂ Liceul Tehnologic „Johannes Lebel” Tâlmăciu, jud. Sibiu	255
84.	MODALITĂȚI DE ABORDARE ALE TEXTULUI EPIC ÎN CICLUL PRIMAR Prof. Luminița MIHĂILESCU Școala Gimnazială „Alec Russo” Iași, jud. Iași	259
85.	PROIECTAREA ACTIVITĂȚII DIDACTICE Prof. Elisabeta MIHOC Liceul „Regina Maria” Dorohoi, jud. Botoșani	263
86.	EVALUAREA ON-LINE Prof. înv. primar MINDA Corina Prof. înv. primar Anca –Silvia GULEȘ Liceul Teoretic „Alexandru Mocioni” Ciacova, jud. Timiș	266
87.	TRAIȘTA CU POVEȘTI PROGRAMĂ – CURS OPȚIONAL Prof. înv. primar Mirela CROITORU Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare”, Galați	269
88.	METODE MODERNE ȘI TRADIȚIONALE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR Educatoare Ani MUNTEANU Educatoare Rodica PIRLOG Liceul Teoretic „Constantin Angelescu” Ianca, jud. Brăila	274
89.	L’APPROCHE COMMUNICATIVE DANS L’ENSEIGNEMENT DE FLE Oana Bold Școala George „Emil Palade” Buzău	280
90.	ROLUL FAMILIEI ÎN PROCESUL ORIENTĂRII ȘCOLARE ȘI PROFESIONALE AL ELEVILOR Prof. psihopedagog Luminița – Ersilia PANDELESCU Școala Gimnazială Specială Nr. 9, București, sect. 5	283
91.	IMPORTANȚA EDUCAȚIEI ECOLOGICE ÎN GRĂDINIȚĂ Prof. înv. preșc. Georgeta-Sabina PASCAL G.P.P. „Bambi” Cluj-Napoca, jud. Cluj	286
92.	PREVENIREA ȘI REDUCEREA BULLYING-ULUI ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT Prof. Alina-Magdalena PĂVĂLEANU Școala Gimnazială „Spiru Haret” Medgidia, jud. Constanța	289
93.	BULLYINGUL ÎN ȘCOLI ȘI TERAPIA PRIN ARTĂ – COLAJUL Prof. arte vizuale Theodora PAVEL Școala Gimnazială Nr. 39 „Nicolae Tonitza” Constanța	294
94.	COMPUNEREA DE PROBLEME - COMPONENTĂ A REUȘITEI ÎN DEZVOLTAREA CREATIVITĂȚII (Studiu de specialitate) Prof. înv. primar Ana-Maria POPA Liceul Tehnologic „Alexandru Vlahuță” Podu Turcului, jud. Bacău	298
95.	DIMENSIUNEA INTERCULTURALĂ A EDUCAȚIEI Prof. Alina POPESCU Liceul Tehnologic Topoloveni, jud. Argeș	302

	Prof. Maria-Cecilia ILIESCU Școala Gimnazială „Traian” Pitești, jud. Argeș	
96.	EDUCAȚIA ADULȚILOR – PARTE COMPONENTĂ A EDUCAȚIEI PERMANENTE Prof. Alina POPESCU Liceul Tehnologic Topoloveni, jud. Argeș Prof. Maria-Cecilia ILIESCU Școala Gimnazială „Traian” Pitești, jud. Argeș	305
97.	COPII ȘI BIBLIOTECA ÎN SECOLUL DIGITALIZĂRII Bibliotecar Raluca-Elena COCOLAN Școala Gimnazială „I.D. Sîrbu” Petrila, jud. Hunedoara	309
98.	UTILIZAREA TEHNOLOGIEI DIGITALE ÎN ACTIVITATEA LA CLASĂ Prof. Elena REIN Liceul Teoretic Special „Iris” Timișoara, jud. Timiș	311
99.	GÂNDIREA Prof. înv. preșc. Cătălina ROCA Educ. Stan Delia Sânziana G.P.P. Nr. 28 Brașov	315
100.	MANAGEMENTUL CLASEI/ GRUPEI DE ELEVI / PREȘCOLARI: DIMENSIUNI ȘI PARTICULARITĂȚI Prof. Mariana-Oana SANDU Școala Gimnazială Nr. 1 Reditu, jud. Galați	318
101.	REFORMA ȘCOLII ROMÂNEȘTI: SUCCES SAU EȘEC Prof. Mariana-Oana SANDU Școala Gimnazială Nr. 1 Reditu, jud. Galați	325
102.	CREȘTEREA CARACTERULUI PRACTIC- APLICATIV AL ORELOR DE MATEMATICĂ, PREMISĂ PENTRU DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR CHEIE Prof. înv. primar Mihaela-Oana SANDU Școala Profesională Tătăruși, jud. Iași	328
103.	COMUNICAREA PRIN SCHIMB DE IMAGINI- PECS Prof. înv. preșcolar Elisabeta-Elena SARDARIU Școala Gimnazială „D.D. Pătrășcanu” Gr. Nr. 1 Tomești, jud. Iași	334
104.	FORME DE ORGANIZARE A ACTIVITĂȚII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT Prof. Simona-Gabriela CREȚAN Palatul Copiilor Craiova, Dolj	337
105.	METODE MODERNE DE PREDARE Prof. Simona-Gabriela CREȚAN Palatul Copiilor Craiova, jud. Dolj	340
106.	METODE TRADIȚIONALE DE ÎNVĂȚĂMÂNT Prof. Simona-Gabriela CREȚAN Palatul Copiilor Craiova, jud. Dolj	342
107.	MIJLOACE DE ÎNVĂȚĂMÂNT Prof. Simona-Gabriela CREȚAN Palatul Copiilor Craiova, jud. Dolj	345
108.	STRATEGIA DIDACTICĂ Prof. Simona-Gabriela CREȚAN Palatul Copiilor Craiova, jud. Dolj	347

109.	MATEMATICA MAGICĂ, DISCIPLINĂ OPȚIONALĂ Prof. învă. primar Doinița SÎMPETRU Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Galați	349
110.	DISCIPLINĂ OPȚIONALĂ MARI PERSONALITĂȚI ROMÂNEȘTI Prof. învă. primar Doinița SÎMPETRU Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Galați	351
111.	GRĂDINIȚA - MEDIU EDUCAȚIONAL DE STIMULARE A CREATIVITĂȚII Prof. Adriana SMOCOT Grădinița „Clopoțel”, Sector 2, București	353
112.	ARTA POVESTIRII - STORY TELLING Prof. învă. primar Daniela STAN Școala Gimnazială „Eroilor” Lipănești, jud. Prahova	356
113.	MODALITĂȚI, TEHNICI ȘI STRATEGII DE COMUNICARE ÎN CONTEXTUL INCLUZIUNII ȘCOLARE ȘI SOCIALE A ELEVILOR CU C.E.S. Prof. învă. primar Ruxandra - Cornelia TEODOR Școala Gimnazială „Miha Dragomir” Brăila	359
114.	STRATEGII MOTIVAȚIONALE ÎN CONTEXTUL EDUCAȚIONAL Prof. învă. primar Ruxandra - Cornelia TEODOR Școala Gimnazială „Miha Dragomir” Brăila	361
115.	EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ALE JOCULUI DIDACTIC ÎN DEMERSUL EDUCAȚIONAL AL ELEVILOR CU CERINȚE EDEUCAȚIONALE SPECIALE Prof. învă. primar Ruxandra - Cornelia TEODOR Școala Gimnazială „Miha Dragomir” Brăila	364
116.	EDUCAȚIA ÎN FAMILIE ȘI IMPORTANȚA PARTENERIATULUI FAMILIE-SCOALA Consilier școlar Teodora MIHĂILESCU CJRAE, jud. Teleorman	366
117.	CARACTERIZAREA GENERALĂ A GÂNDIRII LA ȘCOLARUL MIC Prof. învă. primar Alexandra-Anamaria TRIF Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” Deva, jud. Hunedoara	369
118.	CONCEPTUL DE DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE – DEFINIRE, DOMENII DE MANIFESTARE Prof. învă. primar Alexandra-Anamaria TRIF Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” Deva, jud. Hunedoara	372
119.	LIMBAJUL LA ȘCOLARUL MIC. DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE GENERATE DE TULBURĂRI ALE LIMBAJULUI VERBAL Prof. învă. primar Alexandra-Anamaria TRIF Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” Deva, jud. Hunedoara	377
120.	ROLUL POVEȘTELOR ÎN MODELAREA PERSONALITĂȚII ELEVILOR Prof. învă. primar Alexandra-Anamaria TRIF Colegiul Național Pedagogic „Regina Maria” Deva, jud. Hunedoara	381
121.	COMUNICAREA DIN CADRUL GRUPULUI ȘI ASCULTAREA ACTIVĂ Prof. Angela VICTORIU	383

	Liceul Tehnologic „Paul Dimo” Galați, jud. Galați	
122.	POTENȚIALUL VALORIC EDUCATIV AL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE Prof. Angela VICTORIU Liceul Tehnologic „Paul Dimo” Galați, jud. Galați	386
123.	ROLUL ACTIVITATILOR EXTRAȘCOLARE ÎN DEZVOLTAREA ARMONIOASĂ A COPIILOR Prof. Elena-Luminița VIȘOIU Școala Gimnazială Nr. 1 Corbeni, jud. Argeș	389
124.	PROBLEMATIZAREA Prof. Cremona VITOREANU Școala Gimnazială Glăvănești, jud. Bacău	391
125.	EXPLORĂRI ALE PERSONALITĂȚII ELEVILOR CU CES (DEFICIENȚILOR MINTALI) Prof. Adelina – Liliana ZANFIR Centrul Școlar de Educație Incluzivă „Sfântul Stelian” Costești , jud. Argeș	393
126.	CUPRINS	398

NR. 10 / AUGUST 2023

ISSN 2810 – 3165

ISSN – L 2734 – 5661

Editura Educația Azi